

๙๙๕ ๙๑๓๘

๐/๑๘๓๐

๖.๓

การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วัณณกุล

ปริญญาโท

ของ

ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช

18 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2534

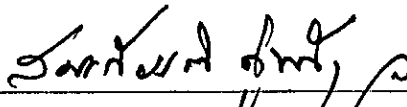
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

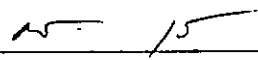
๒ 65799

174273

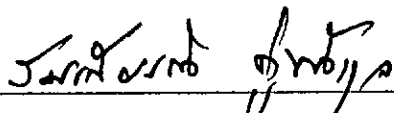
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต วิชา
เอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

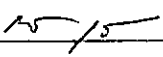
คณะกรรมการควบคุม

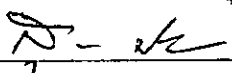

ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คันทวงศ์)

กรรมการ
(รศ. กมลรัตน์ หล้าสงฆ์)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คันทวงศ์)

กรรมการ
(รศ. กมลรัตน์ หล้าสงฆ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุภา ปานเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ 21 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2534

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จาก อาจารย์สมเกียรติ คัญวิกุล รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์สุภา ปานเจริญ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วินิตา ดิถียนต์ ที่กรุณาให้คำแนะนำทั่วข้อการวิเคราะห์ นวนิยาย รวมทั้งส่งบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาให้ อาจารย์วันชัย วัฒนพิทยวิทย์ ผู้ช่วยเหลือด้านการแปลบทความภาษาอังกฤษ คุณอภิชาติ สุดสะอาด คุณจีรศักดิ์ สุคนธาติ คุณธวัช รุ่งโนรี แห่งสำนักเลขานุการรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สถิติการได้รับเลือกตั้ง อาจารย์ทวิช สุภามรณ อาจารย์ชนันท์ โตคมขำ อาจารย์ชัยณรงค์ ดวงสีแก้ว ที่กรุณาช่วยพิมพ์ปริญญานิพนธ์ ตลอดจนทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดาและครูทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตลอดจนมีส่วนในการวางรากฐานการศึกษา ให้กับผู้วิจัย

ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2 วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วัณชัยกุล.....	19
บุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์.....	22
แหวน จากเรื่อง แม่พลอยทอง.....	22
ทลิว จากเรื่อง ทางไร่ดอกไม้.....	34
รดา จากเรื่อง คลื่นกระทบฝั่ง.....	40
คุณนายลำไย จากเรื่อง เศรษฐีตีนเปล่า.....	50
แก้วใส จากเรื่อง ละครคน.....	63
เอมิกา จากเรื่อง ปัญญาชนกันคร้ว.....	77
พิงค์ จากเรื่อง อยู่ฟ้าเดียวกัน.....	87
เอริน จากเรื่อง สงครามเงิน.....	98
บุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์.....	108
นงราม จากเรื่อง ไร่เสน่หา.....	108
ภัทริน จากเรื่อง เพลงพรหม.....	120
พิศวัน จากเรื่อง มายา.....	129
มุก จากเรื่อง ทางรัตติกาล.....	149
เมธนี จากเรื่อง บ้านของพุ่มนี้.....	162
ทัตติยา จากเรื่อง ทะเลแปร.....	178

อิสตรี	จากเรื่อง	ฟ้าต่ำ.....	187
คุณนายสมวงศ์	จากเรื่อง	บ้านบุญทูล่น.....	197
บุษบง	จากเรื่อง	บ้านบุญทูล่น.....	197
รอย	จากเรื่อง	ปาก.....	206
คล้ายเดือน	จากเรื่อง	มณีราว.....	220
3	วิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของว. วนิจัยกุล		237
นงราม	จากเรื่อง	ไว้เสนาหา.....	240
ภัทริน	จากเรื่อง	เพลงนรทม.....	242
นิตะวัน	จากเรื่อง	มายา.....	246
มุก	จากเรื่อง	ทางรัตติกาล.....	250
แหวน	จากเรื่อง	แม่พลอยทง.....	252
เมธนี	จากเรื่อง	บ้านของพุ่มนี้.....	255
ทัดติยา	จากเรื่อง	ทะเลนปร.....	259
คุณนายลำไย	จากเรื่อง	เศรษฐีตีนเปล่า.....	262
ทลิว	จากเรื่อง	ทางไร่ดอกไม้.....	265
รดา	จากเรื่อง	คลื่นกระทบฝั่ง.....	267
อิสตรี	จากเรื่อง	ฟ้าต่ำ.....	268
เอมิกา	จากเรื่อง	ปัญญาชนกันครัว.....	270
คุณนายสมวงศ์	จากเรื่อง	บ้านบุญทูล่น.....	273
บุษบง	จากเรื่อง	บ้านบุญทูล่น.....	275
แก้วใส	จากเรื่อง	ละครคน.....	279
นิงค์	จากเรื่อง	อยู่ฟ้าเดียวกัน.....	281
เอริน	จากเรื่อง	สงครามเงิน.....	283
รอย	จากเรื่อง	ปาก.....	286
คล้ายเดือน	จากเรื่อง	มณีราว.....	289
4	วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง.....		298
	การศึกษา.....		299

ชีวิตสมรส.....	300
/ การเลือกคู่ครอง.....	300
การจดทะเบียนสมรส.....	303
การจัดพิธีแต่งงาน.....	305
การหย่าร้าง.....	306
การดำเนินชีวิตในสังคม.....	307
แนวคิดในการดำเนินชีวิต.....	307
การคบเพื่อนต่างเพศ.....	311
การยอมรับในสังคม.....	313
ความประพฤติดของผู้หญิงไทยปัจจุบันบางกลุ่ม.....	317
ภาพลักษณ์ของผู้หญิง.....	318
5 สรุปรูป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	321
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	321
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	321
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	322
อภิปรายผล.....	325
ข้อเสนอแนะ.....	326
บรรณานุกรม.....	327
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	332

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ในอดีตผู้หญิงไทยถูกสังคมกำหนดสถานภาพและบทบาทไว้อย่างเคร่งครัดมากกว่าผู้ชาย กล่าวคือผู้หญิงไม่สามารถทำตามความปรารถนาของตนได้ในหลายสิ่งหลายอย่างในขณะที่ผู้ชายทำได้เช่น สามีอยู่ในฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวมีอำนาจเหนือภรรยาแม้จะเขียนติดบรมลึงสอน ภรรยาก็ทำได้ ผู้ชายมีสิทธิในการมีภรรยาได้หลายคน ส่วนผู้หญิงเองก็ยอมรับสภาพว่าตนอยู่ในความคุ้มครองดูแลของสามีทุก ๆ ด้าน และยอมรับบทบาทของการเป็นช้างเท้าหลังทั้งในด้านครอบครัวและสังคม

เมื่อสังคมวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรม บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังจะเห็นได้ว่าผู้หญิงไทยได้รับสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายทุกประการตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2517 ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา (สุรีย์ สุวรรณภาค. 2529 : 8) แม้ว่าสังคมไทยจะมีทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมที่ยกย่องให้ชายเป็นใหญ่กว่าและมีบทบาทที่สำคัญกว่าหญิง (ภัสสร ลิมานนท์. 2529 : 103) อย่างไรก็ตาม บทบาทของผู้หญิงก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของสังคม เป็นต้นว่า ทางด้านการศึกษา สังคมเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ผู้หญิงสามารถศึกษาจนมีวุฒิเท่าเทียมกับผู้ชายและสามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกับผู้ชายหรือดีกว่าผู้ชาย และความรู้สึกรู้สึกของผู้หญิงในปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ไม่รู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถด้อยกว่าผู้ชายในด้านคุณวุฒิ และนอกจากนั้น ชัตติยา กรรณสูต (2519 : 74 - 75) ยังได้กล่าวอีกว่า

...แต่เนื่องจากหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลบ้านเรือนกินเวลาส่วนใหญ่ ของสตรีไทยไปแล้ว จึงทำให้เธอทั้งหลายเหลือเวลาไม่มากนักที่จะใช้ในการศึกษาเล่าเรียนหรือฝึกอบรมในอาชีพที่นอกเหนือไปจากงานบ้านเพื่อเตรียมพร้อมในการทำงานและ เมื่อ

ทำงานแล้วก็ยังต้องแบ่งเวลาให้กับงานบ้านในอัตราส่วนที่มากกว่าบุรุษในระดับครอบครัวก็เป็นที่เหตุให้สตรีไทยส่วนใหญ่ไม่กล้าเสี่ยงเข้าไปแข่งขันกับบุรุษในวงการต่าง ๆ ยกเว้นแต่ในอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับบุรุษ เช่น บริกรหรืออาชีพที่บุรุษให้ความสนใจน้อย เช่น ครู เป็นต้น...

แต่อย่างไรก็ตาม ขวร ประพศิตี (2520 : 51) ได้กล่าวถึงการศึกษาของผู้หญิงว่า ... เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นตัวจักรที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งบทบาทและสถานภาพของสตรี เพราะการศึกษาทำให้สตรีเรียนรู้มากขึ้น ความสามารถในการทำงานของสตรีมีมากขึ้นบทบาทและหน้าที่ของสตรีย่อมเพิ่มมากขึ้นด้วยทั้งทางบริหารและทางสังคม ดังนั้นถ้าสตรีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สตรีจะเป็นพลังสำคัญต่อความก้าวหน้าของสังคมเป็นอย่างยิ่ง / นอกจากนี้ผลของการเปลี่ยนแปลงที่ตามมาก็คือ ความเสมอภาคของสังคม การเรียนรู้มากขึ้นทำให้สตรีมีความคิดและตระหนักถึงความเสมอภาคในสังคมมากขึ้น...

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาของสตรีไทยในปัจจุบันแม้ว่าโดยกฎหมายและระบบการศึกษาจะเปิดโอกาสให้สตรีและบุรุษได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บทบาทและสถานภาพของสตรีเปลี่ยนแปลงไป สตรีมีความสามารถในการทำงานมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สังคมก็ยังกำหนดภาระหน้าที่แม่บ้านให้สตรีเป็นผู้ทำ เพราะเนื่องจากค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยังฝังอยู่ในจิตใจของบิดามารดา /

ในด้านการเมือง วิมลศิริ ชำนาญเวช (สุภัทรา สิงหลกะ. 2525 : 86-87; อ้างอิงมาจาก วิมลศิริ ชำนาญเวช. ม.ป.ป.) กล่าวว่าสตรีไทยได้รับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและเข้ารับการเลือกตั้งเท่าเทียมบุรุษ แต่สตรีไทยไม่ค่อยได้รับความสำเร็จทางการเมืองเท่าที่ควร เช่น ในการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ก็เพราะว่าสตรีไทยไม่ได้รับการอบรมทางการเมืองเท่ากับการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วบ้านเมืองนี้เป็นของคนไทยทุกคน ทุกคนย่อมมีสิทธิเอาใจใส่ในเรื่องการเมืองด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2530 : 263) เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่าในการเลือกตั้งครั้งที่ 13 วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526

จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพศหญิงมี 54 คน ได้รับเลือกตั้ง 13 คน ส่วนในการเลือกตั้งครั้งที่ 14 วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 จากรายงานของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2532 : 85) ปรากฏว่าจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพศหญิงมี 362 คน ได้รับเลือกตั้ง 12 คนและในการเลือกตั้งครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพศหญิงมี 366 คน ได้รับเลือกตั้ง 10 คน แสดงให้เห็นว่า สตรีก็มีบทบาททางด้านการเมืองด้วยเช่นกัน แม้ว่าจะมีจำนวนไม่มากเท่ากับบุรุษก็ตาม ทางด้านเศรษฐกิจ ชัตติยา กรรณสูต (2526 : 265) กล่าวว่าเงินได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น และการใช้ชีวิตแบบสมัยใหม่ที่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้ครอบครัวต้องการรายได้เป็นตัวเงินมากขึ้น ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าสตรีในชนบทหรือในเมืองต่างก็มีความจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มขึ้น เช่นหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเอง ครอบครัวหรือเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เป็นต้น จึงปรากฏว่า สตรีมีอาชีพเป็นแพทย์ นักกฎหมาย รับราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านวิชาการจะพบสตรีมากกว่าบุรุษเสียอีก ทั้งนี้เพราะได้รับยกย่องจากสังคมว่าเป็นงานที่มีเกียรติและมีความมั่นคง

ความสำคัญของสตรีไทยได้มีมากยิ่งขึ้น นักวางแผนพัฒนาและบุคคลต่าง ๆ หันมาสนใจงานด้านพัฒนาสตรี โดยมีความเข้าใจว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศรวมทั้งสังคมจะเจริญรุดหน้าไปได้อีกต่อเมื่อชายและหญิงใช้ความสามารถร่วมกัน ดังนั้นการพัฒนาสตรี ปี 2528-2529 จึงกำหนดนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานพัฒนาสตรี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 ตามลำดับ โดยเน้นในด้านการสนับสนุนการศึกษา การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การปรับปรุงด้านสาธารณสุข และส่งเสริมให้มีบทบาททางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น (รายงานการสัมมนาเรื่องแผนการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี. 2528 : 13-14)

✓ บทบาทของสตรีได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม สตรีมีบทบาทเท่ากับผู้ชายในทุก ๆ ด้านไม่ว่าด้านสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา แม้ว่าจะมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่บ้างตามพื้นฐานจากค่านิยมของสังคมไทยบทบาทสตรีดังกล่าวนอกจากจะศึกษาได้จากสภาพสังคมที่เป็นจริงหรือศึกษาจากตัวบทกฎหมายแล้ว สิ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าสามารถบันทึกความเป็นอยู่ของคนในสังคมไว้ได้อย่างละเอียดชัดเจน เช่นกันคือวรรณคดีหรือวรรณกรรมและในวงวรรณกรรม

ในปัจจุบัน วรรณกรรมชนิดหนึ่งที่สะท้อนชีวิตของคนในสังคมไว้ให้เห็นชัดเจนก็คือนวนิยายนั่นเอง นวนิยายเป็นวรรณกรรมรูปหนึ่งซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ในสังคม (สุจิตรา สุดเดี้ยวไกร. 2518 : 40) ถึงแม้ว่านวนิยายอาจเป็นเรื่องที่ผูกขึ้นมาเองตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่ง แต่สังคมที่ผู้แต่งมีชีวิตอยู่นั้นย่อมมีส่วนให้ผู้แต่งถ่ายทอดสภาพทางสังคมนั้นลงไปในเรื่องที่เขาแต่งขึ้น (ชลธิรา สัตยาวัฒนา. 2522 : 78) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านวนิยายย่อมมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย ถ้าต้องการทราบสภาพความเป็นไปของบุคคลในสมัยใดก็อาจศึกษาจากนวนิยายที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น (วิภา กนกนันท์. 2522 : 77) เพราะวรรณคดีชี้ให้เห็นถึงสังคมทั้งในส่วนกว้างและในส่วนลึก วรรณคดีแสดงให้เห็นถึงชีวิตแง่มุมต่าง ๆ และในขณะเดียวกันก็สามารถสกัดเอาแก่นแท้ของสังคมนั้นออกมาให้เห็นได้ (เจตนา นาควัชร. 2514 : 15)

ด้วยคุณลักษณะของนวนิยายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่านวนิยายปัจจุบันได้สะท้อนบทบาทของสตรีไทยไว้อย่างไรและมีปัจจัยใดเป็นตัวกำหนดบทบาทนั้นโดยมุ่งศึกษาจากนวนิยายของ ว. วนิจัยกุล ในช่วงเวลาประมาณ 10 ปี คือ พ.ศ. 2521-2531 เนื่องจาก ว. วนิจัยกุล เป็นนักเขียนนวนิยายแนวสมจริง สะท้อนสภาพสังคมปัจจุบัน และให้ความสำคัญกับสตรีไทยมาก ดังจะเห็นได้จากการวิจารณ์ของวารินิจว่า

... ข้อสังเกตที่มองเห็นประการหนึ่ง คือ กลวิธีสร้างตัวละครให้มีบุคลิกนวนิยาย เรื่องไร้เสน่ห์ของ ว. วนิจัยกุล นั้น ดูจะติดใจคนอ่านมากกว่าการสร้างบทบาทของ "นางเอก" ซึ่งหลายเรื่องจงใจจะสร้างลักษณะนางเอก "แบบฉบับ" กล่าวคือ กิริยามารยาทดี สวยเรียบร้อยอ่อนหวานและประสบความสำเร็จในชีวิต ดังเช่น "หัตติยา" ในเรื่อง ทะเลแปร "เนตรนลิน" ในเรื่อง ไร้เสน่ห์ หรือ "มณฑารพ" ในเรื่อง เพลงพรหม แต่ตัวละครที่ผู้อ่านติดใจบทบาทต่าง ๆ นั้นหาใช่ตัวละครที่แสดงบท "นางเอก" เหล่านี้ไม่ แต่กลับเป็นตัวละครที่ ว. วนิจัยกุล ตั้งใจจะวาดให้เป็นบท "ตัวเอก" ที่ไร้เสน่ห์ โดยเฉพาะบทของ "นงราม" และ "ดร. เมธินี" ดูจะเป็นตัวละครที่คนอ่านนึกถึง กล่าวถึงและมองเห็นภาพตัวเอกเหล่านั้นเด่นชัดขึ้น (วารินิจ. 2526 : 66) นอกจากนี้ ดาราวัลย์ เกษทอง ยังได้กล่าวถึงตัวละครเอกที่เป็นผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจัยกุลด้วยว่า

...นวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล เกือบทั้งหมด มีตัวละครเอกที่เป็นผู้หญิงไม่ว่าแนวเรื่องจะเกี่ยวกับปัญหาความผิดปกติทางจิตใจ (ไร้เสน่หา) ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะด้านฐานะกับการใช้โอกาสของชีวิต (แม่พลอยหุง) ปัญหาชาดสำนักทางคุณธรรมหรือศีลธรรมทางเพศซึ่งมีผลร้ายต่อวิถีชีวิต (ทางรัตติกาล) ปัญหาผู้หญิงกับค่านิยมต่าง ๆ ที่ล้าสมัยสำหรับวิถีชีวิตปัจจุบัน (ทะเลแปร) และปัญหาผู้หญิงกับคุณค่าของชีวิต หรือคุณค่าของการพยายามดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องถึงแม้จะมีอย่างไร ทำได้อย่างไร (เพลงพรหมและมายา) พิจารณาเรื่อง ดังกล่าวจะเห็นว่านอกจากเป็นโลกของผู้หญิงก็ยังเป็นโลกซึ่งแสดงว่ามีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อแสดงปัญหาและเงื่อนไขบางประการ เพื่อการดำเนินชีวิตของผู้หญิง โดยมีทัศนะหรือความสนใจสอดคล้องกับวิถีของสังคมปัจจุบัน...

(ดาราวัลย์ เกษทอง. 2526 : 71-72)

นวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล นอกจากจะมีความนิถีนิถันในการสร้างตัวละครและเน้นตัวละครสตรีดังกล่าวแล้ว นวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล ยังได้รับความนิยมจากผู้อ่านทั่วไป ดังจะเห็นได้จากผลงานที่ได้รับรางวัลดังนี้คือ

1. รางวัลปากกาทองจากนิตยสารเดลิเมล์วันจันทร์ เรื่องเศรษฐีตีนเปล่า
2. รางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประเภทนวนิยาย เรื่องละครคน
3. รางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประเภทนิยายสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น เรื่องบ้านพิลึก
4. รางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติประเภทนวนิยาย เรื่องรัตนโกสินทร์
5. รางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประเภทนวนิยาย เรื่องมณีราว (นับพบ ว. วนิจฉัยกุล. 2531 : 39)

นอกจากนั้นได้มีผู้นำผลงานของ ว. วนิจฉัยกุล มาสร้างเป็นบทละครโทรทัศน์อีกหลายเรื่องอันเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง เช่น เรื่องไร้เสน่หา มายา ละครคน ปัญญาชนกันครัว บ้านของพุ่มนี้ และสงครามเงินเป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล ทั้งนี้เพื่อทำให้ทราบถึงบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมไทย อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงในสังคมไทยอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล
2. เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล
3. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงไทยในปัจจุบัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบบุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล
2. ทำให้ทราบสถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล
3. ทำให้ทราบทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงไทยในปัจจุบันและเป็นแนวคิดสำหรับ

ผู้อ่านหรือผู้สนใจโดยเฉพาะผู้หญิงในการประพจน์ปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับผู้หญิงต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยจะศึกษานวนิยายของ ว. วนิชย์กุล เฉพาะนามปากกา ว. วนิชย์กุล ที่ตีพิมพ์รวมเล่มแล้วตั้งแต่ต้นคือ พ.ศ. 2521 จนถึง พ.ศ. 2531 รวม 18 เรื่อง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวละครผู้หญิง หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญและมีลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออก ได้แก่ ลักษณะทางกาย อารมณ์ การปรับตัวในสังคมซึ่งแสดงออกทางอุปนิสัย ความคิด

ความรู้สึก ทักษะ และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ทักษะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และท่าทีของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง

3. สถานภาพ หมายถึงสิ่งที่บุคคลถูกกำหนดขึ้นทางสังคมเพื่อบอกหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ

4. บทบาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพของผู้หญิงในสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา อาชีพ และสังคม

5. บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง คำพูด และการแสดงความคิดเห็น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวนิยายร่วมสมัยของ ว. วนิจลัยกุล จำนวน 18 เรื่อง ได้แก่

1.1 ไร้เสนหา (พ.ศ. 2521)

1.2 เพลงพรหม (พ.ศ. 2522)

1.3 มายา (พ.ศ. 2523)

1.4 ทางรัตติกาล (พ.ศ. 2524)

1.5 แม่พลอยหุง (พ.ศ. 2524)

1.6 บ้านของพุ่มนี้ (พ.ศ. 2525)

1.7 ทะเลแปร (พ.ศ. 2525)

1.8 เศรษฐีตีนเปล่า (พ.ศ. 2526)

1.9 ทางไร้ดอกไม้ (พ.ศ. 2526)

1.10 คลื่นกระทบฝั่ง (พ.ศ. 2526)

1.11 ฟ้าต่ำ (พ.ศ. 2527)

1.12 ปัญญาชนกันคร้ว (พ.ศ. 2528)

1.13 บ้านบุญหล่น (พ.ศ. 2528)

1.14 ละครคน (พ.ศ. 2528)

1.15 อยู่ฟ้าเดียวกัน (พ.ศ. 2529)

1.16 สงครามเงิน (พ.ศ. 2530)

1.17 ปาก (พ.ศ. 2530)

1.18 มนรีراء (พ.ศ. 2531)

2. เลือกศึกษาตัวละครผู้หญิงเด่นๆ ในแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจจะมีมากกว่าหนึ่งตัว

3. ศึกษาความรู้ทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และเอกสารอื่น ๆ ประกอบ

4. วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชญกุล ในด้าน

ต่อไปนี้คือ

4.1 ลักษณะทางกาย ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย

4.2 ลักษณะนิสัย ได้แก่ กิริยาท่าทาง คำพูด อารมณ์

4.3 ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ กิริยาท่าทาง การพูด และการแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น

4.4 แนวความคิดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความคาดหวังในอนาคต

5. วิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชญกุล

ในด้าน

5.1 สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

5.2 สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

5.3 สถานภาพและบทบาทในสังคม

6. วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงในด้าน

6.1 การศึกษา

6.2 ชีวิตสมรส

6.3 การดำเนินชีวิตในสังคม

7. เสนอรายงานผลการศึกษาค้นคว้า แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและบทบาทของผู้หญิง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ

เอกสารและงานวิจัยในแต่ละตอนดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและบทบาทของผู้หญิง

ความหมายของคำว่า "สภาพ" มีผู้ให้นิยามไว้หลายท่าน เช่น ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2516 : 1) ให้ความหมายว่า หมายถึง "สิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวม และมักจะมีความหมายเป็นการเปรียบเทียบความสูงต่ำในสังคม"

พทยา สายทุ (2524 : 47 - 48) ให้คำอธิบายว่า " ถิ่นทาง คือขอบเขตอำนาจหน้าที่ และสิทธิในการกระทำตามบทของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น สภาพภาพก็คือฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทนั้น เมื่อเทียบกับฐานะตำแหน่งของผู้อื่นตามบทอื่น"

สุนัตรา สุภาพ (2528 : 26) กล่าวว่า "สภาพภาพเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และสังคมส่วนรวม สภาพภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไร ในสังคม สภาพภาพเป็นสิ่งที่เฉพาะบุคคลทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่น"

ส่วนความหมายของคำว่า "บทบาท" นั้น สุนัตรา สุภาพ (2528 : 30) กล่าวว่า หมายถึง "การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสภาพภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อ บทบาทคือ ต้องเลี้ยงลูก เป็นครู บทบาทคือ สั่งสอนอบรมนักเรียนให้ดี เป็นคนใช้ บทบาทคือ ปฏิบัติตามหมอล้าง"

จากความหมายของคำว่า สภาพภาพและบทบาทดังกล่าว สรุปได้ว่า สภาพภาพคือ สิ่งที่บุคคลถูกกำหนดขึ้นทางสังคม เพื่อบอกหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนคำว่า

ด้านกฎหมายสตรียังเสียเปรียบบุรุษหลายเรื่อง เช่น การทำนิติกรรม การจัดการเรื่องทรัพย์สินมรดก ในบทกำหนดโทษที่ทำนองเดียวกันสตรีจะต้องได้รับโทษมากกว่าบุรุษทั้งที่เป็นความผิดชนิดเดียวกัน ส่วนสถานภาพด้านครอบครัว สังคมและการประกอบอาชีพสตรีตกอยู่ในภาวะจำยอม คือ ต้องเป็นผู้ตามบุรุษในทุกกรณี

ลำพวรรณ น่วมบุญลือ (2519) ได้ศึกษาสิทธิและหน้าที่ของสตรีตามกฎหมายไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จากการศึกษาพบว่า ฐานะของสตรีไทยตามกฎหมายสมัยก่อนต้องยกว่าบุรุษมากสตรีมีแต่ภาระหน้าที่ส่วนสิทธิแทบจะไม่มีเลย สามีเป็นหัวหน้าครอบครัวมีอำนาจเหนือภรรยาทุกด้านสตรีเองก็ยอมรับสภาพว่าตนอยู่ในความคุ้มครองของสามีทั้งในบ้านและนอกบ้าน ภรรยาในฐานะเป็นเพียงทรัพย์สินสามีจะด่าว่า เมียนตี สั่งสอนหรือแม้แต่จะขายหรือยกภรรยาให้คนอื่นก็ได้ ผู้ชายอาจมีภรรยาได้หลายคนโดยถูกต้องตามกฎหมาย ในขณะที่หญิงมีสิทธิมีสามีได้เพียงคนเดียว ในด้านทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา ผู้หญิงไม่มีสิทธิจัดการทรัพย์สินใด ๆ ด้วยตนเอง เมื่อหย่าร้างการแบ่งสินสมรสชายจะได้สองส่วน หญิงได้เพียงหนึ่งส่วน เพราะถือว่าชายเป็นหัวหน้าในการทำมาหากิน ส่วนงานบ้านของผู้หญิงและงานอื่น ๆ ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

อารักษ์ คคะนาค (2515) ได้วิเคราะห์ฐานะ และบทบาทหญิงไทย โดยศึกษาจากวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะเรื่องขุนช้างขุนแผน และสรุปสาระสำคัญได้ว่า ฐานะของผู้หญิงไทยต้องเป็นช้างเท้าหลังเพราะพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูลูกโดยวางแนวทางชีวิตให้ ไม่ยอมให้ลูกรับผิดชอบและตัดสินใจของตนเองนับตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาออกเรือน ครั้นมีลูกก็อบรมสั่งสอนลูกอย่างที่ตนประสบมา ฐานะในการเป็นผู้ตามของหญิงจึงยังคงสืบทอดต่อมา

วิชาญ สว่างวงศ์ (2520) ได้ศึกษาค่านิยมจากวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์พบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองนั้น ถ้าเป็นผู้ชายจะนิยมเลือกคู่ครองด้วยตนเองแต่สำหรับผู้หญิงขึ้นอยู่กับมติตัดสินใจของผู้ใหญ่ ส่วนเรื่องเกี่ยวกับจำนวนคู่ครอง ผู้หญิงควรมีสามีเพียงคนเดียว ส่วนผู้ชายนิยมมีภรรยาหลายคน แต่ในทัศนะของผู้ใหญ่และผู้หญิงที่จะมาเป็นคู่สมรสต้องการให้ผู้ชายมีภรรยาเพียงคนเดียว

บุญเต็ม ไพเราะ (2519) ได้ศึกษาเรื่องสถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมไทย โดยศึกษาจากเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ เช่น หลักศิลาจารึกหลักที่ 1 และศึกษาโดยการสัมภาษณ์

กลุ่มสมาคมสตรี ซึ่งศึกษาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ผลจากการศึกษาปรากฏว่า สตรีที่เป็นบุตรสาวจะได้รับการฝึกฝนอบรมให้เป็นแม่บ้านแม่เรือนและเป็นภรรยาที่ดี บุตรสาวในครอบครัวชั้นสูงจะถูกจำกัดสิทธิในการเลือกคู่ครองมากกว่าบุตรสาวในครอบครัวทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันสตรีในชนบทยังคงรักษาแบบประเพณีดั้งเดิม ในขณะที่สตรีในสังคมเมืองหลวงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ส่วนสตรีที่เป็นภรรยามีบทบาทเพียงเป็นแม่บ้านแม่เรือนและสตรีที่เป็นมารดาก็มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตรธิดาเป็นสำคัญ สถานภาพของมารดาในครอบครัวเท่าเทียมกับบิดาทุกประการยกเว้นแต่ สิทธิในการปกครองบุตรกฎหมายให้บิดามีอำนาจแต่ผู้เดียว และภายหลังแม้ว่าสตรีจะมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชาย แต่สตรีก็ควรปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะที่เป็นหญิงในสังคมต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสมัยก่อนนั้นยังต้อยกว่าผู้ชายมาก ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมเดิมของไทยที่ต้องการให้ผู้หญิงทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีและเป็นแม่ที่ดีของลูก ดังนั้นพ่อแม่จึงมุ่งที่จะปลูกฝังให้ลูกสาวเรียนทางการบ้านการเรือน เพื่อเตรียมการไว้สำหรับอนาคต และความคิดดังกล่าวก็ถูกถ่ายทอดกันต่อ ๆ มาจนกลายเป็นค่านิยม คือผู้หญิงควรมีบทบาทเพียงเป็นแค่ภรรยาหรือมารดาของลูกเท่านั้น ไม่มีสิทธิและอำนาจในการตัดสินใจเท่าผู้ชาย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและบทบาทผู้หญิงได้มีผู้กล่าวไว้บ้าง เช่น
 บวร ประพฤติดี (2520 : 1) ได้กล่าวถึงภาพพจน์ของสตรีโดยทั่ว ๆ ไปว่า

...แนวคิดทางชีววิทยามีความเห็นว่า เพศหญิงมีลักษณะทางชีววิทยาที่อ่อนแอกว่าเพศชาย ร่างกายและอุปนิสัยใจคอทั่วไปของเพศหญิงนั้นถูกกำหนดขึ้นมาให้เหมาะสมกับการทำงานเบากว่าเพศชาย อันได้แก่การดูแลบ้านช่อง งานบริหารลากรและงานปรนนิบัติเพศชาย เป็นต้น การกำหนดบทบาทเพศหญิงในสังคมต่าง ๆ จึงคล้อยตามลักษณะดังกล่าว..

แนวความคิดเกี่ยวกับสถานภาพสังคมซึ่งมีความเห็นว่า สถานภาพและบทบาทของสังคมเพศหญิงที่กำหนดไว้ในสังคมโดยทั่วไป แดบกว่าของเพศชายและมีความสัมพันธ์ทางระดับตำแหน่งที่ต้อยกว่าเพศชาย ดังนั้นจากแนวความคิดกรอบความประพฤติของเพศหญิงจึงอยู่ในวงจำกัดและมีระดับเป็นรองหรือเป็นเพียงส่วนประกอบของเพศชาย

เท่านั้น...

ภักนี รัตนิน (2521) ได้กล่าวถึงค่านิยมของผู้หญิงในนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดินของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า

...ในสมัยรัชการที่ 5 ค่านิยมของผู้หญิง ได้แก่ ความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์ ความกตัญญู ความเชื่อฟัง และการเคารพต่อพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ ญาติและเพื่อนที่แก่กว่า ส่วนในด้านวัฒนธรรมนั้นปรากฏออกมาในรูปของการละเล่น การแต่งกายงานอดิเรกและกีฬาต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นความบันเทิงที่สนุกสนานของสตรี ในราชสำนักและเป็นธรรมเนียมของสตรีไทยที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ในกิจกรรมทางการเมืองหรือสาธารณะชน นอกจากนั้น ผู้เขียนยังกล่าวอีกว่าสมัยนั้นผู้ชายนิยมมี ภรรยาหลายคนและการแต่งงานตามประเพณีสามารถประสบความสำเร็จได้เมื่อตั้ง อยู่บนรากฐานของรักแท้และความเข้าใจ...

...ต่อมาในสมัยรัชการที่ 6 ค่านิยมเริ่มเปลี่ยนแปลงไปคือ มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและมีความเป็นอยู่อย่างหรูหราในหมู่ราชสำนัก มีการกระทำแบบเสรีของชาว ตะวันตกเช่นมีการเลือกคู่ครองตัวเอง ดังเช่น ประไพกับเสวี ซึ่งผู้หญิงไทยในวัย เดียวกัน กับประไพก็เริ่มมีอิสระมากขึ้นในการเลือกคู่ครองของตนเอง เป็นต้นว่า การเลือกคู่ครองอยู่กับการชอบหรือไม่ชอบ ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพ และ ความสนใจ การเข้ากันได้และสถานะทางสังคม นอกจากนั้นค่านิยม ใหม่ ๆ ที่รับมาจาก ชาตตะวันตก ได้แก่ การแต่งงานที่มีการเดินร่ำ การหย่าร้างและการคุมกำเนิด

* ว. วิจิตรกุล (2530) ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายไทยในอดีตและ ปัจจุบันว่า

...ในอดีตผู้หญิงไทยไม่มีการประกอบอาชีพนอกบ้าน มีสังคมที่คับแคบวนเวียนอยู่แต่ ภายในบ้านของตนเอง และบ้านเพื่อนฝูง หรือไม่ก็บ้านของสามี มีความคิดแต่เรื่อง การแต่งกายให้สวยทันสมัย และมีความ หวังสูงสุดอยู่ที่ความรักและการแต่งงาน ต่อมาเมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บทบาทของผู้หญิงก็เริ่มเปลี่ยนแปลง ไปคือ เริ่มแสวงหา อุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตควบคู่ไปด้วย เช่นเรื่องปีศาจซึ่งนางเอก รักนิสสัยและอุดมการณ์ของพระเอกมากกว่าคำนึงถึงรูปร่างหน้าตาและ เป็นความรักที่มี

ความเข้าใจกันเป็นอย่างดีโดยไม่จำเป็นต้องแต่งงานกัน นับว่าเป็นการสะท้อน
 ทรรศนะที่น่าสนใจของผู้หญิงไทยยุคใหม่ ส่วนภานางเอกผู้เรียบร้อยอยู่กับเพ้าเผ้า
 กับเรือนแบบเก่า ก็เริ่มเปลี่ยนไปเป็นการออกสังคมกับผู้ชายมากขึ้นแต่ก็ยังรักษา
 คุณค่าแบบไทยเดิมอยู่ คือเป็นสาวพรหมจารีและสงวนความรักกับตัวของเธอเอาไว้
 สำหรับชายคนเดียว ต่อมาภานาง อโศกสิน ได้เสนอบาปผู้หญิงใหม่ โดยให้ผู้หญิงมี
 ความเสมอภาคกับผู้ชายในด้านการมีประสิทธิภาพ ในการทำงานและความต้องการ
 ทางเพศ เช่นพลับพลาในเรื่องเนื้อนาง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บทบาทของผู้หญิง
 ในสังคมไทยได้ทวีความสำคัญขึ้นทั้งทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม
 ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายไทย คงจะสะท้อนออกมาในด้านคุณค่าด้านอื่นมากกว่า
 ในด้านความเป็นผู้หญิงที่ "ดี" หรือ "ไม่ดี" เพียงอย่างเดียว...

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เนื่องด้วยผู้หญิงมีร่างกายและอุปนิสัยใจคอ
 โดยทั่วไปอ่อนแอกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจึงถูกกำหนดให้ทำงานที่เหมาะสมกับเพศของตน เช่นงานบ้าน
 งานเรือนงานเย็บปักถักร้อย งานอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนงานปรนนิบัติเพศชาย สังคมของ
 ผู้หญิงก็คับแคบ มักวนเวียนอยู่แต่เรื่องภายในบ้าน มิได้มีบทบาทต่อบ้านเมือง ผู้หญิงในสมัย
 ก่อนมักมีความคิดอยู่แต่เรื่องการแต่งกายให้สวยทันสมัย และมีความหวังอันสูงสุดอยู่ที่ความรัก
 และจบลงด้วยการแต่งงาน * ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อิทธิพลจากชาติตะวันตก
ประกอบกับผู้หญิงได้รับการศึกษามากขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีความคิดเปลี่ยนแปลงไป ภาพผู้หญิงที่
เรียบร้อยอยู่กับเพ้าเผ้ากับเรือน ก็เริ่มเปลี่ยนไปเป็นผู้หญิงที่มีความกล้า และมีความอิสระ
มากขึ้น เช่นมีความอิสระในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มีความนิยมในการเลือกคู่ครองเอง
ตลอดจนมีประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเทียมบ่าเทียมไหล่กับผู้ชาย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิภาพ

ความหมายของบุคลิภาพ

นักจิตวิทยาให้ความหมายของคำว่า "บุคลิภาพ" ไว้มากมาย ดังเช่น

ออลพอร์ต (Allport. 1961 : 28) กล่าวว่า "บุคลิภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลซึ่งจะเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำ

ตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด"

แคทเทล (Cattell, 1950 : 2-3) กล่าวว่า "บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ บุคลิกภาพเป็นเรื่องของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผยและที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน"

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2528: ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า "บุคลิกภาพเป็นผลรวมของลักษณะนิสัยต่างๆ และรูปแบบแห่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นผลรวมที่ได้สร้างสมมาตั้งแต่ต้นและแสดงออกถึงเจตคติ พฤติกรรม ตลอดจนลักษณะท่าทาง ลักษณะบางอย่างสังเกตได้ชัดเจน เช่น ท่าทาง พฤติกรรมที่แสดงออกภายนอกและลักษณะเฉพาะตน แต่ลักษณะบางอย่างก็สังเกตได้ยาก เช่น ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ"

กมลรัตน์ หล้าสว่าง (2524 : 119) สรุปความหมายของบุคลิกภาพว่า "บุคลิกภาพเป็นลักษณะท่าทางที่แสดงออกของแต่ละบุคคล ทั้งการใช้ภาษาหรือคำพูด (Verbal Reaction) เช่น การเจรจาโต้ตอบ การแสดงความคิดเห็น การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และการใช้อากัปกิริยาแทนคำพูด (Non-Verbal Reaction) เช่น การยกมือไหว้ การยืนตรง การก้มตัวเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ เป็นต้น"

จากความคิดเห็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง คำพูดและการแสดงความคิดเห็น

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ในเรื่องทฤษฎีบุคลิกภาพ มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้หลักการทฤษฎีบุคลิกภาพไว้มากมาย ในที่นี้จะขออ้างเฉพาะทฤษฎีบุคลิกภาพของแอ็ดเลอร์เท่านั้น

แนวความคิดของแอ็ดเลอร์แตกต่างจากทฤษฎีของ فروยด์ และ จุง ตรงที่แอ็ดเลอร์เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะมีติดตัวมาแต่กำเนิด ดังนั้น เขาจึงแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. บุคลิกภาพที่แบ่งตามรูปร่างหน้าตา (Biophysical Personality)
2. บุคลิกภาพที่แบ่งตามสังคม (Biosocial Personality) กล่าวถึงการปะทะสังสรรค์กัน (interaction) ระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่งหรือระหว่างบุคคลกับสังคม

แอ็ดเลอร์กล่าวว่า ทุกคนเกิดมามีบมด้อย (Inferiority Complex) ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะเป็นการทำให้คนรู้สึกว่าคุณเองด้อย จึงต้องหาสิ่งดีมาชดเชยความด้อยนั้นเรียกว่า สร้างบมเด่น (Superiority Complex) นั้นเอง เขากล่าวว่าในการชดเชย (Compensation) นั้นแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

1. ชดเชยโดยตรง โดยการแสดงออกให้ตรงกันข้ามกับบมด้อยอย่างเห็นได้ชัด เช่น รู้สึกว่าคุณเองพูดไม่เก่งเลยแสดงออกโดยการพูดหรือหัดพูดให้เก่ง เป็นต้น

2. ชดเชยโดยทางอ้อม โดยการแสดงออกทางอ้อมแทน เช่น พูดไม่เก่งก็พยายามทำตัวเป็นคนประจบเก่ง เป็นต้น

ทั้ง 2 วิธีนี้แอ็ดเลอร์กล่าวว่าเป็นการนำตนไปสู่ความสำเร็จเรียกว่า Striving for Perfection แต่ก็ไม่สามารถลบบมด้อยได้หมด (Not Absolutely Perfection) แต่ทำให้เกิดความสบายใจขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้แอ็ดเลอร์เน้นว่าทุกคนมีแบบแผนในการดำเนินชีวิต (Style of Life) ซึ่งเป็นตัวการสำคัญอันแรกในการเข้าสังคมของตน แบบแผนฯ ดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นเมื่ออายุประมาณ 4-5 ขวบ โดยอาศัยประสบการณ์ในสังคมที่เขาได้รับประโยชน์นั้น แล้วฟอร์มเป็นลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า บุคลิกภาพนั่นเอง (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2524 : 126-127)

✱ 2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพตามทฤษฎีของแอ็ดเลอร์ ซึ่งเชื่อว่า บุคลิกภาพเกิดจากสิ่งแวดล้อมมากกว่าพันธุกรรม มีดังนี้คือ

ละม้าย ศรีทนต์ (2504 : 1) กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพโดยส่วนรวมของบุคคลนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับตั้งแต่วัยทารกและวัยเด็ก แม้เมื่อเจริญวัยขึ้น บุคคลผู้นั้นจะมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นอีกมาก แต่ประสบการณ์เหล่านั้นหาได้มีอิทธิพลลึกซึ้งไปกว่าประสบการณ์เดิมอันเป็นรากฐานที่สะสมมาแต่เยาว์วัยไม่ ฉะนั้นการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านจึงเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างดี

ชยันต นาคนบุพผา (2515 : 75) ได้เน้นความสำคัญของบ้านว่า สถาบันสำคัญอันดับแรก ที่จะสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขหรือไม่

เด็กจะเจริญเติบโตได้มากน้อยเพียงใด อยู่ที่บทบาทของพ่อแม่เป็นสำคัญ การเข้มงวดกวดขัน และจู้จี้ของผู้ใหญ่จะทำให้เด็กมีอารมณ์ไม่มั่นคง

ดวัน ศรีนวล (2503 : 3) กล่าวว่า พ่อแม่ที่เข้มงวดกวดขันเด็กมากเกินไป คอยติดตามดูเด็ก ควบคุมให้ทำงานตามที่ตนเห็นชอบอย่างใกล้ชิด เด็กเหล่านั้นไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเองเลย พยายามที่จะปรับตัวให้เป็นที่พอใจของบิดามารดา ทำให้เด็กเกิดความว้าวุ่น กระวนกระวายขาดอิสรภาพ กลายเป็นคนหวาดระแวง อ่อนแอ จุนเจียว ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง

ศิริพร ทลิศหิรัญ (2511 : 21) ได้สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพของบ้านที่มีอิทธิพลต่อความเกรงของเด็กว่าภาวะครอบครัวที่เป็นแบบบิดามารดาจากกันด้วยการหย่าร้างกันหรือแยกกัน แม่ตาย พ่อตาย หรือตายทั้งสองคน หรือที่เรียกว่าบ้านแตก ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นซึ่งทางทฤษฎีถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานของการสร้างความเจริญเติบโตทางอารมณ์ของเด็ก เด็กที่ขาดสิ่งเหล่านี้ จะเป็นคนที่มีความหวาดกลัว กังวลอย่างรุนแรง และเป็นสาเหตุให้การปรับตัวของเด็กผิดปกติ เป็นทางนำไปสู่การเป็นเด็กเกรงได้โดยง่าย

กานดา ณ กลาง (2511 : 19) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นสภาพแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของเด็กตั้งแต่เกิด มารดาที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะตระเตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นไว้ให้กับลูกได้ดีกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การตระเตรียมเท่ากัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำได้สมใจ ทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของเคสหณที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัยที่ฐานะทางเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการตระเตรียมไว้ให้แก่เด็กที่เกิดมาอยู่ในสภาพนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ด้วย

นอกจากนั้น เดโช สนวนานท์ (2510 : 67-68) ยังได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือน ต่อบุคลิกภาพของบุตรในอนาคต ดังนี้

1. บิดามารดาที่ละเลยไม่เอาใจใส่บุตร ย่อมทำให้บุตรมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยทาง

อารมณ์ รู้สึกว่าชีวิตว่าเหนื่อยไม่มั่นคงและมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในรูปของการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นอีกด้วย

2. บิดามารดาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับ ออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรผู้นั้นขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา และเป็นผู้ที่ยอมคนอื่นอยู่ตลอดเวลา บิดามารดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้บุตรเป็นคนมีลักษณะลงโทษตนเองและทั้งมักจะมีพฤติกรรมรุนแรงในทางนิเสธ

3. บิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่รื่นรมย์และขาดแบบฉบับในการสร้างเสริมลักษณะของตนด้วย

4. บิดามารดาที่ยึดมั่นและเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมากย่อมจะมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างควมมีสติสัมปชัญญะอย่างถึงสุดขั้นได้ และทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นได้ และอาจจะทำให้กลายเป็นคนลงโทษตนเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเองขึ้นได้ด้วย

5. บิดามารดาที่มีศีลธรรมหย่อนยาน บุตรจะพลอยเป็นผู้มีศีลธรรมหย่อนยานไปด้วย มีทัศนคติที่สังคมไม่ปรารถนาและอาจจะต้องเป็นผู้มีปัญหาของสังคมในที่สุด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของคนเรานั้นนอกจากจะเกิดจากพันธุกรรมแล้ว ยังเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอีกด้วยและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตเด็กก็คือครอบครัว ได้แก่พ่อแม่ เพราะพ่อแม่เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรกเกิด อุบนิสัยก็ดี อารมณ์ก็ดี ย่อมเกิดมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นอกจากนั้นสภาวะภาพของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน พ่อแม่ทะเลาะกันประจำ หรือแม้แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ ก็นับว่ามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กเช่นกัน ดังนั้นบ้านจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลที่จะหล่อหลอมเด็กให้มีบุคลิกภาพที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

บทที่ 2

การวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล

ตัวละคร (characters) หมายถึงผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ในเรื่อง หรือผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น ตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมามีบทบาทไม่เท่ากัน ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เกือบทุกตอน เรียกว่า ตัวละครเอก ส่วนตัวละครที่มีบทบาทในฐานะตัวประกอบในการดำเนินเรื่องเท่านั้น เรียกว่า ตัวละครประกอบ

ตัวละครที่จะต้องแสดงบทบาท พูด คิด มีปฏิกริยา เช่นเดียวกับบุคคลจริง ๆ ลักษณะนิสัยของตัวละครนั้นผู้ประพันธ์อาจนำมาจากชีวิตของคนจริงหรือสร้างจินตนาการขึ้นเองก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะสมจริงมากที่สุด

ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเฉพาะตัวไม่เปลี่ยนแปลง คือเป็นคนดี สวย ฉลาด อวดทน และพร้อมไปด้วยคุณธรรมหรือถ้าเป็นตัวร้ายก็จะแสดงบทบาทชั่วร้ายตลอดเรื่องไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์อย่างไร ผู้อ่านจะมองเห็นลักษณะนิสัยในด้านดีหรือด้านร้ายด้านเดียวตลอดเรื่อง ตัวละครลักษณะดังกล่าวนี้มีลักษณะที่เรียกว่า flat character คือมองเห็นได้เพียงด้านเดียว

ตัวละครอีกลักษณะหนึ่งคือ ตัวละครที่เปลี่ยนแปลง คือมีลักษณะที่เปลี่ยนอุปนิสัยและพฤติกรรมไปตามเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม มีทั้งส่วนดีและไม่ดีอยู่ในตัวเหมือนคนจริง ๆ ผู้อ่านจะสามารถมองเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้รอบตัวทุกแง่ทุกมุม ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า round character (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 219-220)

ลักษณะนิสัย ซึ่งหมายถึง ภาวะเชิงกายภาพและจิตภาพที่รวมกันเข้าแล้วทำให้บุคคลคิด พูด และทำตามกับบุคคลนั้น ๆ มักทำ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2517 : 10) เช่นเจ้าชู้ ซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียว เสียสละ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ลักษณะนิสัยเหล่านี้จะทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพต่าง ๆ กันไปและในการวิเคราะห์นวนิยายของ ว. วนิจญกุล นี้ผู้วิจัย จึงเลือกวิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล ทั้ง 18 เรื่อง โดยผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งบุคลิกภาพของคนในสังคมของ อีริค ฟรอมม์

และแอ็ดเลอร์ เท่านั้น

เนื่องจากลักษณะนิสัยของตัวละครบางตัว มีลักษณะนิสัยที่ดีและไม่ได้อยู่ในตัว หรือ ลักษณะนิสัยตอนต้นไม่ดีแต่ตอนหลังกลับดี และเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึง จัดแบ่งตัวละครอย่างกว้าง ๆ เป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่มีบุคลิกภาพประเภทสร้างสรรค์ และ ฝ่ายที่มีบุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์ ตามทฤษฎีของอีริค ฟรอมม์ (Erich Fromme)

ทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งบุคลิกภาพของคนในสังคมของอีริค ฟรอมม์ แบ่งคนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ บุคลิกภาพประเภทสร้างสรรค์ กับบุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์

1. บุคลิกภาพประเภทสร้างสรรค์ (Productive) หมายถึงลักษณะกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง ว่องไว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ เกิดขึ้นเสมอในสังคม

2. บุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์ (Non-productive) หมายถึง บุคลิกภาพ ชอบทำลาย มีความก้าวร้าว อิจฉาริษยา เจ็บระเบียด เข้มงวด พุดจากรวดเกรี้ยว ดุดัน เป็นต้น (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2524 : 129)

ทฤษฎีบุคลิกภาพของแอ็ดเลอร์ คือทุกคนเกิดมามีปมด้อย (Inferiority Complex) ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการทำให้คนรู้สึกที่ตนเองด้อย จึงต้องหาสิ่งดี มาชดเชยความด้อยนั้น เรียกว่า สร้างปมเด่น (Superiority Complex) นั้นเอง เขา กล่าวว่า ในการชดเชย (Compensation) นั้น แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

1. ชดเชยโดยตรง โดยการแสดงออกให้ตรงกันข้ามกับปมด้อยอย่างเห็นได้ชัด เช่น รู้สึกที่ตนเองพุดไม่เก่งเลยแสดงออกโดยการพุดหรือหัดพุดให้เก่ง เป็นต้น

2. ชดเชยโดยทางอ้อม โดยการแสดงออกทางอ้อมแทน เช่น พุดไม่เก่งก็พยายาม ทำตัวเป็นคนประจบเก่ง เป็นต้น (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2524 : 126-127)

ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชัญกุล ที่มีบุคลิกภาพประเภทสร้างสรรค์ มี 8 ตัว ซึ่งเรียงลำดับตามปีที่พิมพ์ ดังนี้

1. แทวน จากเรื่อง แม่พลอยทุ่ง
2. หลิว จากเรื่อง ทางไร่ดอกไม้
3. รตา จากเรื่อง คลื่นกระทบฝั่ง

4. คุณนายลำไย จากเรื่อง เศรษฐีตีนเปล่า
5. แก้วใส จากเรื่อง ละครคน
6. เอมิกา จากเรื่อง ปัญญาชนกันครัว
7. ฟิงค์ จากเรื่อง อยู่ฟ้าเดียวกัน
8. เอริน จากเรื่อง สงครามเงิน

ตัวละครผู้หญิงที่มีบุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์ มี 11 ตัว ดังนี้

1. นงราม จากเรื่อง ไร่เสน่ห์
2. ภัทริน จากเรื่อง เพลงพรหม
3. นิตะวัน จากเรื่อง มายา
4. มุก จากเรื่อง ทางรัตติกาล
5. เมธนี จากเรื่อง บ้างของฝรั่งนี้
6. ทัดติยา จากเรื่อง ทะเลแปร
7. อีสตรี จากเรื่อง ฟ้าย่ำ
8. บุษบง จากเรื่อง บ้านบุญหล่น
9. คุณนายสมวงศ์ จากเรื่อง บ้านบุญหล่น
10. รอย จากเรื่อง ปาก
11. คล้ายเดือน จากเรื่อง มณีร้าว

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์และศึกษาตัวละครที่ละตัว ตามลำดับ
ในด้านต่อไปนี้คือ

1. ภูมิหลังของตัวละคร
2. ลักษณะทางกาย ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย
3. ลักษณะนิสัย ได้แก่ กิริยาท่าทาง คำพูด อารมณ์
4. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ กิริยาท่าทาง การพูด และการแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น
5. แนวคิดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความคาดหวังในอนาคต (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.

บทลักษณะแบบสร้างสรรค์

เรื่อง แม่หลอยทาง

1. บทวน จากเรื่องแม่หลอยทาง

1.1 ภูมิหลังของตัวละคร

ครอบครัวของแหวนยากจนมาก พ่อแม่มีลูก 7 คน แหวนเป็นคนโต ต้องทำงานรับภาระหลายอย่างทั้งงานบ้านและเลี้ยงน้อง วันหนึ่งแหวนถูกส่งตัวไปกรุงเทพฯ เพื่อทำงานเป็นเด็กรับใช้ ชีวิตของแหวนได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้แหวนฝังใจ เช่น สาวใช้ในบ้านคนหนึ่งตั้งครรภ์กับชาครลูกชายเจ้าของบ้านแต่คนในบ้านรวมทั้งชาครต่างพากันปฏิเสธ เป็นเหตุให้สาวใช้คนนั้นต้องหนีออกจากบ้านไป แหวนจึงเกลียดผู้ชายเจ้าชู้เช่นนั้น ต่อมาลูกสาวเจ้าของบ้านอีกคนหนึ่งชื่อรสนาซึ่งมีสามีเป็นฝรั่ง ได้พาแหวนไปอยู่ต่างประเทศด้วย ในฐานะเป็นพี่เลี้ยงให้ลูก ๆ และให้โอกาสแหวนเรียนภาษาเพิ่มเติมในเวลาเย็นและหารายได้พิเศษเป็นค่าเล่าเรียนส่วนตัว ชีวิตของแหวนก็ดีขึ้น มีเงินทองใช้ ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี แหวนโตเป็นสาวที่มีหน้าตาและผิวพรรณสะสวยเป็นที่สะดุดตาชายทั้งหลาย แต่แหวนไม่สนใจเพราะกลัวจะลำบากเหมือนสาวใช้คนนั้น

ต่อมาหมอปวเรศย้ายมาจากรัฐอื่นมาประจำอยู่ที่เดียวกับรสนา ครอบครัวของรสนาจึงเชิญหมอปวเรศมาเที่ยวที่บ้าน แหวนรู้สึกสนใจหมอปวเรศมาก เมื่อหมอปวเรศมาที่บ้านของรสนา แหวนจะต้อนรับเขาอย่างกระตือรือร้น และเมื่อแหวนว่างก็จะไปทำอาหารหรือจัดบ้านให้หมอปวเรศ วันหนึ่งรสนากับครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนเป็นเวลาหลายวัน แหวนอยู่เฝ้าบ้านคนเดียวทำให้แหวนมีโอกาสใกล้ชิดหมอปวเรศมากขึ้นและในที่สุดแหวนก็ตกเป็นภรรยาของเขา เมื่อรสนากลับมา หมอปวเรศก็ขอแหวนไปเป็นภรรยาอย่างออกหน้าออกตา ซึ่งรสนาก็ยินดียิ่งด้วยที่แหวนได้สามีดี

ชีวิตของแหวนเมื่อเปลี่ยนฐานะจากคนรับใช้มาเป็นภรรยาของหมอปวเรศนั้น ทำให้แหวนต้องศึกษาเรียนรู้เรื่องการประพฤติตัวในฐานะภรรยาที่ดี แหวนทำหน้าที่แม่บ้านแม่เรือน

ได้ สามารถเป็นแม่เลี้ยงของปอนด์ลูกมารยาคนแรกของหมอวเรศได้ และหลุดจาเข้ากับพวก พยาบาลผู้หญิงที่นั่นได้ แต่แหวนมักจะลืมตัวหรือถ้าเผลอไผลแหวนก็จะหลุดจายาบาลกระด้าง ไม่น่าฟังทุกครั้ง และวันหนึ่ง แหวนก็ทิ้งสามีกับแพทย์สาวคนหนึ่งจนถึงขั้นเติบโตกับแพทย์สาวคน นั้นเป็นเหตุให้หมอวเรศทนเห็นความหยาบคายทั้งวาจาและการกระทำของแหวนไม่ได้ หมอวเรศจึงขอย้ายกลับประเทศไทยและไปประจำอยู่ต่างจังหวัด หมอวเรศเปิดคลินิกด้วยส่วน แหวนก็ช่วยคุมคนงานที่คลินิก หมอวเรศกับแหวนไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกันเหมือนเมื่อก่อนเนื่องจากงานยุ่งและ โกรธที่แหวนมีนิสัยชอบทิ้งทวงสามี

วันหนึ่งชาครน้องชายของรสนามาทาหมอวเรศและพบแหวนก็เกิดชอบใจ เขาจำ แหวนไม่ได้ แต่แหวนจำชาครได้แหวนไม่ชอบเขา ครั้นเมื่อหมอวเรศเดินทางไปกรุงเทพฯ ชาครก็ถือโอกาสตอนหัวค่ำเข้ามาปลุกปล้ำแหวนในบ้าน แต่แหวนเป็นเด็กสาวที่แข็งแกร่ง แม้จะดูบอบบางภายนอกก็ตาม แหวนไม่ยอมและเกิดต่อสู้กันนิดหน่อย พอตีสามีแหวนกลับมาทัน เวลา ทุกอย่างจึงจบลงชาครก็กลับไป เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้หมอวเรศเกิดความรู้สึก ละอายใจที่ไม่ค่อยได้เอาใจใส่ภรรยา เขานึกถึงผู้หญิงที่มีชีวิตเพราะสามีไม่เอาใจใส่และแหวน นั้นก็ยังสาวและสวย กำลังต้องการความรักความเอาใจใส่จากสามี แต่แหวนก็ยังไม่เคยคิด นอกใจเขาเลย หมอวเรศจึงกลับรู้สึกรักและสงสารแหวนมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้ชีวิตครอบครัวของแหวนมีความสุขใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาแหวนมีลูกสาวหน้าตาสวยเหมือนแหวนและแหวน ไปรับน้องจากอยุธยา มาเลี้ยง อีก 2 คน ลูกเลี้ยงของแหวนได้แต่งงานไปกับลูกสาวของรสนา ส่วนหมอวเรศได้ลงสมัคร เป็นผู้แทนราษฎรและได้รับเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้เพราะมีแหวนเป็นผู้สนับสนุนให้แรงใจและช่วย ทาลเสียงกับชาวบ้าน แหวนพูดเก่งเป็นกันเองกับชาวบ้าน ชาวบ้านจึงนิยมรักใคร่แหวนและ หมอวเรศมาก ส่วนแหวนก็ติดพันอยู่กับสมาคมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงตัวเองให้เข้าสังคมกับผู้นั้นและสามารถยืนเคียงข้างหมอวเรศได้อย่างเต็มภาคภูมิ

1.2 ลักษณะทางกาย

แม้ว่าแหวนจะเป็นเด็กอยู่ตามท้องไร่ท้องนา ฐานะครอบครัวก็ยากจน แต่แหวนก็มี คำว่าสวยตั้งแต่เด็กแล้ว เพราะแหวนมีผิวขาวและสวยเหมือนมารดา ดังนั้น เมื่อแหวนได้ มาอาศัยอยู่กับคุณรสนา แม้ว่าจะอยู่ในฐานะคนรับใช้ แต่เมื่อแหวนได้อ่านน้ำฟอกสบู่ ได้กินอัม

นอนหลับสบาย มีเสื้อผ้าใหม่ ๆ ใช้ ก็ทำให้แหวนคูตีมีผิวพรรณเป็นลูกผู้ดีมากกว่าจะเป็นเด็กบ้านนอกหรือเด็กรับใช้ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

แม้เป็นคนสวย แหวนได้รับรูปร่างหน้าตาจากแม่ครบถ้วนและมีทำที่ว่าจะสูงเพรียว ได้สัดส่วนกว่าแม่เสียอีก เพราะการทะนุบำรุงที่ดีกว่า เมื่อพ้นจากโอดแอดกลางทุ่งนา ผิวของแหวนค่อนข้างขาวอยู่แล้ว ก็ยิ่งขาวผุดผ่องเป็นน้ำเป็นนวล ติดกับผมและนัยน์ตาที่ดำลึบและริมฝีปากที่เต็มอิ่มแดงด้วยเลือดฝาดตามธรรมชาติ รูปร่างที่ผอมเกร็ง บัดนี้จักจะได้สัดส่วนขึ้นตามลักษณะเด็กธนูสาว (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 64)

ครั้นเมื่อแหวนมาอยู่ต่างประเทศกับรสนาในฐานะพี่เลี้ยงของลูกเขาและเป็นแม่บ้านให้ด้วยทุกอย่าง สภานวตล่อมที่นั่นส่งผลให้แหวนเป็นสาวน้อยผุดผาดวัยสิบห้าปี กำลังเปลี่ยนแปลง เต็มตัวเหมือนดอกไม้แรกแย้มสวยทุกอย่าง ไม่ว่ารูปร่างหน้าตาหรือผิวพรรณ ดังเช่นคำพูดของคุณไวพจน์ พี่ชายของรสนาว่า

"โอ้โอ! นี่ะรินแหวน ได้ยินแต่คุณแม่เล่า ไม่เคยเห็นตัว" คุณไวพจน์อุทานพลาง หัวเราะครั้นเคร่ง ทำทางเป็นคนใจดี

"โตเป็นสาวแล้วนี่ หน้าตามันไม่เห็นมีเค้าบ้านนอกเลย บอกว่าเป็นลูกคนดี ๆ ใคร ๆ ก็เชื่อ อายุเท่าไรแล้วแหวนท้อ? หน้าตาผิวพรรณน่าเอ็นดู"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524: 181)

ต่อมาเมื่อแหวนได้แต่งงานกับหมอปวเรศ แหวนต้องออกสังคมกับสามีบ่อย ๆ แหวนจึงต้องแต่งกายให้งดงามเหมาะสมกับฐานะภรรยาของหมอปวเรศ แหวนหรือที่ใคร ๆ ในวงสังคมรู้จักคือ มณีแซ แสนเสวี ภรรยาหมอปวเรศ ด้วยเหตุนี้แหวนจึงแต่งกายอย่างพิถีพิถัน เลือกลีลาที่สวยและทันสมัย ซึ่งส่งผลให้รูปร่างสูงระหงดูสวยสง่าน่าพิศขื่นมาก นอกจากนั้น แหวนก็ยังแต่งหน้าตามทรีนาลสอนไว้ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

แหวนแต่งหน้าด้วยเครื่องสำอางชั้นดี ขนาดพอเหมาะพอเจาะกับวัย ตามทรีนาลสอนให้แต่ง หวีผมเรียบร้อยดูหน้าตาเกลี้ยงเกลาสดใสและทำยสุด แหวนไม่ลืมประดับอาภรณ์มีราคาที่มีค่าให้ทุกชิ้นเท่าที่มี เป็นการส่งส่งราคาให้เด่นยิ่งขึ้น

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 292)

จะเห็นได้ว่า แหวนเป็นคนที่มียูปร่างหน้าตาสวย ผิวพรรณดี ประกอบกับอยู่ในวัยที่

กำลังเปล่งปลั่งและอยู่ในฐานะภรรยาหม่อ ซึ่งมีฐานะดีพอที่จะช่วยให้แหวนแต่งกายได้งดงามยิ่งขึ้น จึงส่งให้แหวนมีสังาราคีมากขึ้น ทั้งรูปร่างหน้าตาผิวพรรณ และอารมณ์ประดับร่างกายภายนอก ครั้นเมื่อแหวนและสามีเดินทางกลับประเทศไทยเมื่อเพื่อนของหม่อปวเรศเห็นแหวน จึงตกตะลึงในความงามของเธอ จนอดใจที่จะถามหม่อปวเรศไม่ได้ว่า

"เมียมึงเขาไม่ทำอะไรอยู่ที่เมืองนอกวะ"

"เรียน" หม่อปวเรศตอบเพียงคำเดียว

"เห็นตอนแรกก็นึกว่าเป็นดาราสาวหรือไม่ก็นางแบบหน้าปกซะอีก มึงนี่มีเมียที่ไร ค่ะ"

ได้สะเด็ดสะแต่ทั้งคู่..พับผ้า!" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 394)

และในช่วงท้ายของเรื่องเมื่อวัยของแหวนผ่านเลยไปอีกหลายปี แหวนก็ยังคงเค้าความสวยงามอยู่เหมือนเดิม ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

สตรีผู้นั้นเป็นสาวใหญ่วัยเกือบกลางคนแล้วแต่ยังสาวและสวย ผิวขาวผ่องและเห็นแต่ไกล หล่อแต่งกายงดงามมีรสนิยมอย่างพอเหมาะพอเจาะกับตัวเองและกับวัยใกล้สี่สิบ สีหน้ายิ้มแย้มอ่อนโยน ชวนมอง แม้ว่าจะไม่มีอะไรถึงขั้นทรูทรูถึงขีดสุด

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 510)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแหวนเป็นคนที่มีรูปร่างหน้าตาสะสวยและผิวพรรณผ่องใสงดงาม ซึ่งมีเค้าความสวยงามมาจากมารดา รวมทั้ง ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

1.3 ลักษณะนิสัย

แหวนมีนิสัยรักเด็ก เนื่องจากชีวิตในวัยเด็กของแหวนมีความยากจนมาก ครอบครัวต้องหาเช่ากินค่าอาหารการกินก็ไม่เพียงพอ พ่อแม่ของแหวนมีลูกถึง 7 คน แหวนไม่เคยได้กินอ้มลักมือเตี๋ยวน้อง ๆ ก็แย่งกันกินราวกับยัดทะนาน จนข้าวปลาไม่มีติดกันหม่อแหวนจึงต้องรีบกินให้มาก ๆ หรือเก็บซูก้อนเอาไว้ไม่ให้น้องเห็น ฉะนั้น เมื่อแหวนได้มาอยู่กับคุณนายในกรุงเทพฯ ในฐานะคนรับใช้ แหวนจึงได้กินอ้มทุกมื้อ กินทุกอย่างไม่เลือกและไม่เหลือ สมกับที่เคยอดอยากมานานแสนนาน การที่มาอยู่กรุงเทพฯ นี้ ทำให้ต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นอีกหลายอย่างเพราะที่บ้านของแหวนเคยอยู่อย่างสบาย ๆ ไม่มีพิธีรีตรองหรือระเบียบแบบแผนอะไรทั้งนั้นแต่แหวนก็ยังคงเป็นแหวนเหมือนเดิม ทำให้คนที่นั่นเอือมระอาหลายอย่างเป็นต้นว่า ดื้อ ไม่เชื่อฟังใคร ทำงานเร็วแต่ไม่เรียบร้อย ชี้แจง มักจะหลบงานทุกอย่างเท่าที่

จะทำได้ แต่แหวนก็มีความสามารถพิเศษอย่างหนึ่งที่ทำให้เจ้านายต้องยอมรับและไว้วางใจ คือ การเลี้ยงเด็กด้วยคุณสมบัติการเลี้ยงเด็กได้ดั่งตัวเอง จึงทำให้วิถีชีวิตของแหวนเปลี่ยนแปลงไป คือคุณธรรสนายจ้างของแหวนพาแหวนไปอยู่ต่างประเทศด้วย เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ลูกของเธอ

ในด้านการพูดจาของแหวนนั้น จะเห็นได้ว่าแหวนเป็นคนขี้อึด คิดอะไรก็มักจะพูดออกไปเช่นนั้น ไม่เคยกลัวใคร การพูดจาตรงไปตรงมาของแหวนก็มีทั้งที่เป็นผลดีและไม่ดีแก่ตัวเอง การพูดจาของแหวนที่พูดแบบตรงไปตรงมาซึ่งก่อให้เกิดผลดีแก่ตัวเองก็เช่นตอนที่ชาครมาพูดจาเกี่ยวกับมาราสีแหวน เขาชวนแหวนไปรับประทานอาหาร แต่แหวนปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ชาครไม่ค่อยกล้ารุกรานมากกว่านั้น ดังตัวอย่าง

"ขนาดวันเกิดผมนะ คุณแหวน" เขาตัดพ้อแม้ปากจะขี้ม

"จะถือเป็นของขวัญวันเกิดให้ผมได้ไหม... ตลอดเวลาที่เราคบกันมา ผมเคยทำอะไรให้คุณไม่ไว้วางใจบ้างหรือเปล่า... เคียงวันการไปกินข้าวเฉย ๆ มันก็เป็นมารยาทหลังคัมไป แล้วด้วยซ้ำ" แหวนเป็นคนพูดจาอ่อนหวานไม่เป็น หล่อนมักจะตอบโพงผางจนชาครสะอึกบ่อย ๆ

"ไม่ได้หรอกค่ะ แหวนไม่ใช่ตัวคนเดียว... ตัวก็มี ลูกก็มี ไปนั่งกินข้าวกับผู้ชายอื่นใคร ๆ เห็นก็ว่าเอาได้"

"คุณแคร่คนจิตใจไม่ดีด้วยหรือ" เขาทำเสียงน้อยใจ

"แคร่ซี แหวนไม่อยากให้ชาวบ้านมาด่าเอา" แหวนตอบหน้าตาเฉย

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 431)

แหวนเป็นคนที่มีการศึกษาน้อย เรียนจบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเจริญเติบโตในต่างจังหวัด การพูดจาจึงพูดกันอย่างตรงไปตรงมา ไม่ค่อยสุภาพ บางครั้งก็กระด้าง แต่ก็มีความจริงใจ ฉะนั้น เมื่อแหวนได้แต่งงานกับหมอปวเรศแล้ว แหวนจึงต้องพยายามปรับปรุงการพูดจาใหม่ เมื่อเข้าสู่สังคม แหวนก็จะพูดให้สุภาพอย่างระมัดระวัง แต่ด้วยความกลัวและกลัว จึงทำให้คนไม่ค่อยจะรู้สึกกระคายหูนัก แต่เมื่อแหวนอยู่ในที่รโหฐาน หรือยามที่เผลอตัว แหวนก็มักจะพูดจาเหมือนเดิมคือพูดคำหยาบคาย ไม่ค่อยยั้งหูผู้ฟังนัก ดังเช่นตอนที่แหวนพูดกับหมอปวเรศ ว่า

"หมอคะ อีนั้นนั่นะจะทำไมมันถึงชอบมาเหย่เรื่องเมียเก่าหมอจริงเชียว"

"ใครกัน แหวน" ปวเรศถาม

"ก็อแม่เล่านั่นละคะใครเสียอีกมันทำมาพูดจากระทพทุไซ้ใหม่ละคะคำก็ยุภาววรรณลองคำก็ยุภาววรรณ" แหวนจับปากว่า "ทั้ง ๆ ที่เมียก็ยืนอยู่ตรงนั้น มันน่าตบล้างน้ำเสีย นึกหรือมันจะแรดเป็นแม่สื่อให้หมอคืนตีกับเมียหมอคะ" (วินิตา ตติยนต์. 2524:309)

นอกจากนั้นแหวนยังเป็นคนช่างพูด ช่างคุย ชอบคบหาสมาคมกับเพื่อนใหม่ๆ จะเห็นได้จากตอนที่อยู่ในต่างประเทศแหวนก็มีเพื่อนมากเช่นกัน เพราะเป็นคนคุยเก่งไม่เคยยกตนข่มผู้อื่น และคบกับคนง่าย มีความจริงใจต่อผู้อื่นเสมอ แต่ถ้าหากมีใครมาว่าแหวนให้โกรธ แหวนก็จะโต้ตอบกลับไ้ทันทีเช่นกัน ดังตอนที่ อภิตี พูดจาและมองแหวนด้วยท่าที่ข่มเพราะประมาณว่าแหวนคงจะอยู่ในฐานะเด็กที่ต่ำต้อยกว่าตัวเอง ดังตัวอย่าง

"ผีเสื้อนั้นสวยดี" พล่อนเอ่ยปากปราศรัยกับแหวนเป็นประโยคแรก

"วูบวาบยังกับของจริงนั่นะ" แหวนยกมือขึ้นแตะสร้อยอย่างภาคภูมิใจ

"ของจริงนั่นะซิคะ"

"อ้าว! จั๊นรี" อภิตีเลิกคิ้ว "นึกว่าของใส่เล่นเสียอีก"

ถ้าเป็นกุลสตรีอื่นที่เข้มข้อยและตระหนักในความอ่อนอาวุโสของตนเองก็คงเพียงแต่ยิ้มเจื่อน ๆ ด้วยความรู้ลึกพิลลกับคำพูดนั้น เพราะอภิตีตั้งใจเพ้นแนมอย่างเห็นได้ชัดแต่แหวนไม่ใช่กุลสตรีมาจากไหน อย่างน้อยก็ไม่ใช่เพชรที่จะกลัวความซอกซำเป็นริ้วรอย ถ้าหากว่าถูกขัดกับกระเบื้อง

"คุณดูเพชรไม่เป็นหรือ" แหวนถามอย่างโกรธ ๆ

"เดี๋ยวกว่าเหมือนของจริง เดี๋ยวกว่าเหมือนของเล่น เอาying ึงกันแน"

.....

"ถ้ายังเห็นว่าเก๊อีกก็ไปดูแลโรงจำนำเถอะ เผื่อจะเจอถูกใจเข้ามั้งฉันว่าถ้าคุณใส่อะไร ไม่ว่าจริงว่าเก๊ มันก็ดูเก๊ไปหมดละ มันอยู่ที่คนใส่"

(วินิตา ตติยนต์. 2524 : 301-303)

จะเห็นได้ว่า แหวนเป็นคนไม่กลัวใคร เธอสามารถต่อปากต่อคำกับคนที่มาข่มเหง เธอได้เสมอ จนเป็นเหตุให้หมอปวเรศชักเอื่อมระอา กับคำพูดที่ไม่ระมัดระวังของแหวน ดัง

กล่าว ซึ่งหมอปวเรศก็พยายามตักเตือนแหวนเสมอให้สำรวมคำพูด

นอกจากนั้นแหวนยังเป็นคนฉลาด รู้จักคิด จึงทำให้แหวนมีความไม่เต็มใจมาตลอด ไม่ใช่ชีวิตเหลวไหลหรือปล่อยตัวปล่อยใจไปตามสภาพแวดล้อมทั้งๆ ที่มีความเป็นอยู่ที่อิสระพอควร ดังเช่น ตอนที่แหวนทวนนึกถึงคำพูดของย่าที่เคยสอนแหวนไว้ให้รู้จักรักษาตัวรักษาคุณค่าของลูกผู้หญิง ซึ่งแหวนก็ยึดไว้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของตนเอง ดังตัวอย่าง

"อีแหวน มึงนะหน้าตาเหมือนแม่ ผู้หญิงลาวนะมันชาวสวยอย่างนี้ทุกคน แต่บางคนมันก็ฉลาด บางคนก็โง่ มึงนะจะขายของ ๆ มึงดูเสียก่อนว่ามึงต้องได้ราคา อย่าหอบผ้าหนีตามใครง่าย ๆ มึงมีของมึงอย่างเดียว จะสบายหรือลำบากก็อยู่ที่มึงรู้จักขาย แคลไหนให้ไปเปล่า ๆ ผู้ชายมันเขี้ยวมันก็ทิ้งขายไปแพง ๆ มันจะได้เสียดายไม่กล้าทั้ง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524:98)

ดังนั้น แหวนจึงตั้งใจไว้ตั้งแต่รู้ว่าตัวเองเป็นสาว พอที่จะคิดมีเหย้ามีเรือนว่าจะไม่หนีตามผู้ชายไปเป็นอันขาด ประกอบกับสนใจ สาวใช้ในบ้านเดียวกับแหวน ซึ่งท้องกับชาคร ลูกชายเจ้าของบ้าน แต่เขาไม่ยอมรับ ทำให้สนใจต้องหนีออกจากบ้านไป นับเป็นตัวอย่างอันดีที่แหวนกลัว ไม่กล้าประพฤติดูเหลวไหลอย่างสนใจ เพราะกลัวจะต้องตกธรรมาลัมบาก แหวนจึงรู้จักรักษาเอาตัวรอดตลอดรอดฝั่ง ไม่กล้าตัวเสียคนง่าย ๆ แต่ในขณะเดียวกัน แหวนก็ได้เพิ่มพูนอุปนิสัยบางประการให้กับตัวเอง คือเป็นผู้ที่ระมัดระวังผลประโยชน์ของตนเองอยู่ทุกลมหายใจ แหวนยินดีจะทำทุกอย่างเมื่อรู้ว่าการกระทำนั้น แหวนมีทาง 'ได้' โดยเฉพาะได้ทางด้านวัตถุ

แหวนเป็นคนทำงานดี มีระเบียบเรียบร้อย รักสวยรักงาม ทั้งนี้เนื่องมาจากแหวนมีชีวิตเริ่มต้นมาจากเด็กรับใช้ ทำให้แหวนได้คุณเลิบบัณฑิตการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหวนได้มีโอกาสรับจ้างทำงานบ้านเพื่อเป็นรายได้พิเศษในต่างประเทศได้พบเห็นแต่สภาพแวดล้อมที่ดี แหวนจึงเป็นคนรักสวยรักงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยดังคำพูดของรสนากับแหวนว่า

"ทำอาหารให้ต๊ะแหวน" คุณผู้หญิงกำชับ

"คุณพี่สาวต๊ะกินอะไรยากต้องปรุงให้ดี"

"หนูกลัวคุณคนนั้นเขาจะกินที่หนูทำไม่ลงนะซีคะ" แหวนชักขยาด

"แหวนทำกับข้าวเก่งกว่าฉันอีกไม่รู้หรือ ถ้าเขากินของแหวนไม่ลง เขายังกินที่ฉันทำไม่ลงเข้าไปใหญ่" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 180)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือจากความคิดของชาครซึ่งรู้สึกทั้งในตัวแหวนมากอย่างที่ไม่มีใครรู้จักต่อผู้หญิงคนใดมาก่อนว่า

ความสวยโสภาสะดุดตาเขาตั้งแต่แรกเห็น ต่อมาก็สะดุดใจในคุณสมบัติของหล่อน... หล่อนมีฝีมือทั้งการทำกับข้าว จัดบ้านเรือน เลี้ยงเด็ก ตลอดจนดูแลควบคุมคนงาน แหวนไม่ล้าวยอย่างผู้หญิงระดับเดียวกับหล่อน แต่การทำงานหนักนั้น ก็ไม่ได้ทำให้แหวนกระด้างหรือปล่อยตัวให้ทรุดโทรมอย่างที่น่าจะเป็น

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือตอนที่มารดาของหมอปวเรศมาเยี่ยม มารดาเขาถึงกับออกปากชมเชยแหวนว่า

"หนูนี้เก่ง เก่งการบ้านการเรือน ผู้หญิงสมัยนี้ไม่ค่อยจะสนใจกันแล้วละของพวกนี้ กับข้าวกับปลาทำได้ถูกปากคินี่ รู้เสียด้วยว่าแม่ชอบรสอะไร"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 465)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแหวนเป็นคนสวยก็จริงแต่ก็มีใช้ประเภท "สวยแต่รูปจูบไม่หอม" แหวนยังเก่งการบ้านการเรือนและ ทำกับข้าวรสมีดีอีกด้วย ส่วนในด้านอุปนิสัยใจคอของแหวนจะเห็นได้ว่าแหวนเป็นคนซื่อ รักเด็กช่างพูด ช่างคุยแต่แหวนก็สามารถมองคนได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ไม่อ่อนแอออกแวกตามประสาผู้หญิง ไม่เอาสิ่งฉาบฉวย เช่นรูปร่างหน้าตาหรือฐานะมาเป็นเครื่องตัดสินคน แหวนจะมองเพียงอย่างเดียวคือใจของบุคคลนั้นว่าคิดดีหรือเลวประการใด

1.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.4.1 ความสัมพันธ์กับคนทั่วไป

แม้ว่าแหวนจะมีพื้นฐานไม่ดี คือมีฐานะเป็นเด็กรับใช้มาก่อน มีการศึกษาน้อย โอกาสที่แหวนจะรู้จักการวางตัวเพื่อเข้าสังคมอื่น ๆ ก็ไม่มีด้วย แต่เมื่อแหวนแต่งงานกับหมอปวเรศแล้ว แหวนก็พยายามปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคมของสามี ประกอบกับรสนานายจ้างเคยสอนแหวนว่าให้พูดน้อยและอย่าเอาเรื่องส่วนตัวไปบอกชาวบ้าน และอย่าโน้มน้าวคนโน้นให้คนนี้ฟัง เพราะเรื่องจะรู้ถึงหูเจ้าตัวในไม่ช้า โดยนิสัย

แล้วแหวนเป็นคนช่างคุย ไม่ใช่คนเงียบขรึม ดังนั้นจึงเริ่มคุยจ้อกับใครต่อใครได้โดยปราศจากความตระหนี่ตัว เพียงรู้จักกันครั้งเดียวก็ทำความสนิทสนมกับพยาบาลสาว ๆ หลายคนได้ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

แหวนสนิทสนมกับคนไทยอื่น ๆ ได้รวดเร็ว เพราะแหวนชอบสังคม คุยเก่งหัวเราะง่ายและเที่ยวถึงไหนถึงกันได้โดยไม่กลัวลำบาก ไม่ว่าจะทนายจนหิมะกองเป็นภูเขาเลากาเท่าใดก็ตาม แหวนไม่เคยกลัว (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 310-311)

นอกจากนั้นแหวนยังชอบสังคมมีมนุษยสัมพันธ์ดีซึ่งจะเห็นได้จากการที่แหวนเชิญเพื่อนมารับประทานอาหารหรือมาชิมของว่างซึ่งแหวนจะทำเตรียมไว้อย่างเอร็ดอร่อย ในขณะที่หมอปวเรศไปทำงาน แหวนก็มีเพื่อนฝูงมากมายมาร่วมวงคุยกันตามประสาผู้หญิง จนแม้แต่หมอปวเรศเองก็ยังรู้สึกประหลาดใจที่แหวนสังคมกว้างขวางเพิ่มขึ้นทุกวัน ทั้งนี้เพราะแหวนเป็นคนชอบสังคมและไม่เคยยกตนข่มผู้อื่น จึงทำความรู้จักกับใคร ๆ ได้ง่าย คนคนง่าย

ครั้นเมื่อแหวนกลับมาอยู่ประเทศไทย แหวนก็มีคนรู้จักมากมายอีกเช่นกัน โดยเฉพาะการย้ายมาอยู่ต่างจังหวัด ชีวิตที่ต่างจังหวัดซึ่งแหวนเคยอยู่มาตั้งแต่เกิด แหวนจึงใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นได้อย่างไม่เดือดร้อนอะไรและมีความสุขดี เมื่อแหวนและหมอปวเรศย้ายมาเพียงวันเดียว แหวน ก็สามารถทำความรู้จักกับครอบครัวแพทย์ที่อยู่เรือนพักชุดใกล้เคียง ได้ตลอดหัวแถวท้ายแถว นอกจากนั้นแหวนยังช่วยหมอปวเรศทำคลินิกอีกด้วย คนไข้ที่มาตรวจครรภ์กับสามีของแหวน โดยมากเป็นคนที่อยู่แถวตลาดนั่นเอง เวลาแหวนไปตลาดจึงได้รับการทักทายและเอื้อเฟื้อเป็นอย่างดี และแหวนเองก็ตอบสนองอย่างยิ้มแย้มเป็นกันเองทุกครั้งไป จนไม่นานนักก็เป็นที่รู้จักทั่วว่า

"เมียหมอปวเรศนะ สวยนะ นิสัยก็ดีดี พุดจาเป็นกันเอง คุยเก่ง

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 415)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่มารดาของหมอปวเรศมาเยี่ยมลูกชาย และได้พบว่าแหวนเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักคนกว้างขวาง ดังตัวอย่าง

เมื่อไปตลาดด้วยกัน แหวนเดินทักทายคนโน้นคนนี้ ร้านค้าทุกร้านเลยก็ว่าได้ จนนางสมบุญออกปาก

"หนูนี้รู้จักคนเยอะเหมือนกันนะ"

"ส่วนใหญ่ก็คนใช้หมอตังนั้นแหละค่ะ" แหวนตอบโดยไม่มีท่าทางว่าจะโอ้อวดถึงความกว้างขวางของตนเอง "ร้านพวกนี้เดินผ่านเขาบ่อย ๆ เลยจำหน้ากันได้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 464)

ในสังคมชนบทนั้นไม่ต้องการการโอภาปราศรัยที่ไพเราะเพราะพริ้งถูกแบบแผน หากแต่เป็นการหักทลายที่สนิทสนม เรียกพี่เรียกน้องกันง่าย ๆ จะตะโกนทักกันเกรียวกราวก็ไม่มีใครถือว่าเสียมารยาท แต่กลับถือว่าเป็นการคุ้นเคยเป็นกันเองอย่างน่าพอใจ ดังนั้นแหวนจึงอยู่ในสังคมที่นั้นได้อย่างไม่ขัดต่ออุปนิสัยของเธอ จนทำให้แหวนเป็นที่รู้จัก นิยมรักใคร่อย่างกว้างขวางภายในเวลาไม่นานนัก

1.4.2 ความสัมพันธ์หมอปวเรศ

สำหรับการแสดงความสัมพันธ์กับหมอปวเรศนั้น ในระยะแรกที่แหวนยังไม่ได้แต่งงานกับหมอ แหวนแอบรู้สึกพึงพอใจหมอปวเรศมากเพราะเขามีท่าทางใจดี สุภาพ นุ่มนวล แม้ว่าเขาจะเคร่งขรึมและพูดกับแหวนเพียงสั้น ๆ ไม่กี่ประโยค แต่ทุกครั้งล้วนเป็นคำพูดที่สุภาพ ดังนั้นเมื่อหมอปวเรศมาที่บ้านรสนา แหวนก็จะรีบกุลีกุจอรับใช้เขา ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ถ้ารู้ว่าหมอปวเรศจะมารับประทานอาหาร แหวนจะทำกับข้าวสุดฝีมือ เลือกแต่ของที่คิดว่าถูกปากเขา จัดตั้งกันไว้เต็มโต๊ะ แล้วแหวนก็จะอาบน้ำผัดหน้าหวีผมแต่งตัวใหม่ เรียบร้อยมาคอยปรนนิบัติ โดยคุณผู้หญิงไม่ต้องอนาทรร้อนใจเลย

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 225)

เมื่อความสัมพันธ์มีมากขึ้น หมอปวเรศก็ขออนุญาตดื่กลาสและรสนา ให้แหวนไปทำกับข้าวเลี้ยงเพื่อนที่อาร์ตเมนต์ของเขา โดยคิดค่าจ้างแหวนเป็นพิเศษ ดังนั้นเมื่อแหวนไปทำกับข้าวให้ตามหน้าที่แล้ว แหวนก็ถือโอกาสจัดห้อง ทำความสะอาดบ้านให้เรียบร้อย ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนแหวนขี้เกียจเป็นที่สุดกับงานประเภทนี้ ดังตัวอย่าง

"แหวนทำงานมากไปเสียแล้วละ" เจ้าของบ้านบอกอย่างเกรงใจ

"พอแล้ว ไม่ต้องทำหรอก"

แหวนหันไปยิ้มให้ชายหนุ่ม นัยน์ตาสุกใส

"จวนเสร็จแล้วค่ะ คุณหมอ แค่นี้ไม่มากหรอกค่ะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 228)

และเมื่อแหวนได้แต่งงานกับหมอปวเรศแล้ว แหวนก็ยังทำตัวเป็นมารยาที่ดี เป็นแม่ศรีเรือน จนแม้แต่เพื่อนของหมอปวเรศก็ยังออกปากว่า "เมียปวเรศนี้เอาใจผัวยิ่งกะเป็นนาย" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 406) ทั้งนี้เพราะแหวนรักและเกื้อหนุนหมอปวเรศมาก ไม่เคยคิดเอาใจออกห่างจากสามีเลย แม้ว่าสามีจะตำหนิติเตียนหรือไม่พอใจแหวนเพียงไร แต่แหวนก็จงรักภักดีต่อสามีตลอดไปเพราะเขาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวในชีวิตของแหวน

1.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ชีวิตของแหวนเหมือนอยู่ตัวคนเดียวในโลก มีพ่อแม่มิได้อยู่ด้วยกันเพราะแหวนถูกส่งมาทำงานเป็นเด็กรับใช้ในเมืองฯ ตั้งแต่เล็ก ๆ แหวนไม่อยากกลับบ้านเพราะสภาพแวดล้อมที่นั่นไม่เป็นที่ปรารถนาของแหวน อาหารไม่พอกิน ที่นี่ยังมีคน มีพ่อชื้อมา แหวนจึงอยากอยู่ที่กรุงเพทฯ เพราะที่นี่มีอาหารให้กินเต็มที่ มีเสื้อผ้าใหม่ ๆ มีที่นอนสะอาดสะอ้าน ชีวิตของแหวนในช่วงนั้นจึงมีความหวังอยู่เพียงขอให้ได้อยู่ที่กินอย่างสบายเท่านั้นเอง ดังนั้น เมื่อรสนาชวนแหวนไปอยู่ต่างประเทศด้วยกัน แม้ว่าจะในฐานะเป็นพี่เลี้ยงของเด็ก แหวนก็ไปโดยไม่คิดลังเลใจเลย เพราะ

แหวนไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร แต่จะเป็นอย่างไรย่อมไม่มีความหมายนักในเมื่อคนอย่างแหวนไม่มีอดีต ปัจจุบันหรืออนาคตที่จะเป็นความหวังทั้งสามประการด้วยกัน

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 162)

ครั้นเมื่อแหวนแต่งงานมีครอบครัวแล้ว แหวนก็มีความสุขแล้ว ดังนั้นแหวนจึง "ไม่สนใจอะไรมากกว่าวันนี้และพรุ่งนี้"ว่าจะทำกับข้าวอะไรกินดีหรือจะพาเด็กชายปอนด์ไปเที่ยวที่ไหน" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 411)

ต่อมาเมื่อแหวนกลับมาอยู่ประเทศไทย มีโอกาสพบปะผู้คนมากขึ้น แหวนจึงเรียนรู้ว่าคนบางคนที่แม้จะนับถือกันที่เปลือกนอกยิ่งกว่าอะไรทั้งหมด ถ้าไม่นับถือเงินก็นับถือเกียรติ ดังนั้นแหวนจึงมีความคิดอยากที่จะแสวงหาทั้งเงินและเกียรติยศดังกล่าวด้วย ระยะเวลาที่แหวนพยายามฝึกฝนตัวเองให้เข้าสังคมได้ โดยการไปฝึกพูดกับสมาคมต่าง ๆ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

แหวนพูดจาได้ฉาดฉานขึ้น รู้จักการใช้เหตุผล โนมน้าวจิตใจเขา จนปวเรศก็นักขันตอนหลัง ๆ นี่หล่อนเข้าสังคมมากขึ้น.. หล่อนทำแม้แต่ไปฝึกพูดกับสมาคมเพื่อความจำเป็น

ในการออกสังคมในฐานะ 'คุณนาย' (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 497)

แม้ว่าครอบครัวของแหวนจะประสบความสำเร็จในชีวิต สามิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็ไม่ร่ำรวยเหมือนผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ แหวนก็พอใจกับชีวิตของตน ดังคำพูดของหมอปวเรศ

"ส.ส. อะไรยังอยู่ห้องแถวอยู่คนเดียว บ้านยังไม่มีสักหลัง...หาแหวนเพชรเม็ดโต ๆ หรือรถเบนซ์ให้เมียนั่งก็ยังไม่ได้"

"แต่อย่างน้อยก็ไม่มีใครมาว่าหมอได้นะคะว่าเป็น ส.ส. ชายตัว" แหวนตอบยิ้ม ๆ

"แล้วคุณพอใจจะอยู่แค่นี้ไปจนตายหรือ" เขาถามหล่อนเป็นการหยิ่งใจ

"แค่นี้ก็บุญแล้วละค่ะ สำหรับคนอย่างหนู" แหวนตอบสั้น ๆ แต่กินความหมายลึกซึ้ง

จนเขาไม่ต้องถามหล่อนอีกต่อไป (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 500)

แหวนเป็นตัวละครที่จัดอยู่ในประเภทบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ คือมีความใฝ่ดี รักดี รู้จักคิด ไม่ประพฤติดัวเสียหายเรื่องผู้ชาย ทั้ง ๆ ที่โอกาสอันวญหลายครั้ง นอกจากนั้น แหวนยังรู้จักปรับปรุงอุปนิสัยของตัวเองให้ดีขึ้นและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น จากการเป็นคนขี้เกียจ ทำงานไม่เรียบร้อย ก็กลายมาเป็นคนสะอาด รักสวยรักงาม มีระเบียบ และมีความเป็นแม่ศรีเรือนเพราะสภาพแวดล้อมในต่างประเทศและกลุ่มคนที่พบปะ ช่วยขัดเกลาให้แหวนขึ้นมาอยู่ในที่สูงได้อย่างงดงามสมกับโอกาสของตัวเอง ส่วนในด้านการนุเคราะห์ที่ไม่น่าฟังของแหวนนั้น แหวนก็พยายามไปฝึกพบกับสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้เข้าสังคมได้สมกับการเป็นภรรยาของหมอ ดังนั้น การที่แหวนมีความคิดที่ดีก็ทำให้วิถีชีวิตของแหวนประสบกับความสุข ความสมหวัง สมความปรารถนาในที่สุด

เรื่องทางไร่ดอกไม้ม (2526)

2. ทิว จากเรื่องทางไร่ดอกไม้ม

2.1 ภูมิหลังของตัวละคร

ทิวเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว ทิวจึงได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาอย่างล้นเหลือ รวมทั้งได้รับความรักจากบิดาบุญธรรมคือลุงสุพรรณเพื่อนบ้านด้วย บิดาของทิวกับลุงสุพรรณเป็นเพื่อนกันตั้งแต่เล็ก พอโตขึ้นวิถีชีวิตต่างคนต่างก็เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือบิดาของทิวเป็นทหาร ส่วนลุงสุพรรณหรือป้าะจะมีชัยก็ออกมาช่วยอาภรณ์รับหมาก่อสร้างจนมีฐานะร่ำรวย ส่วนครอบครัวของทิวฐานะปานกลาง ชีวิตของทิวดำเนินไปอย่างราบเรียบ คือตอนเข้าไปเรียนหนังสือ ย็นก็กลับบ้านลูกชายของป้าะมีสามคนชื่อเปียร์ รัม และไวน์ ทั้งสามคนเป็นเพื่อนกับทิวมาตั้งแต่เล็ก ครั้นเมื่อทุกคนเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาว มีงานทำทุกคน ทิวทำงานอยู่โรงพิมพ์แห่งหนึ่ง โดยที่ทิวหวังว่าวันหนึ่งเธอจะต้องเป็นนักเขียนชื่อดังให้ได้ ต่อมาทิวแต่งงานกับรัมและให้กำเนิดลูกสาวคนหนึ่งชื่อหยก รัมรักลูกสาวของเขามาก ส่วนทิวนั้นมักจะทุ่มเทเวลาให้กับงานเขียนนวนิยาย เพราะกำลังเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง ทำให้เธอมีงานมากจนไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ครอบครัว

วันหนึ่งทิวพบว่าเพื่อนหญิงคนหนึ่งชื่อแทนม ได้เข้ามาพัวพันกับสามี ทำให้ทิวรู้สึกตัวว่าเธอทุ่มเทเวลาให้กับงานเขียนมากเกินไปจนเกือบจะทำให้ครอบครัวแตกแยก ทิวจึงตัดสินใจเลือกเอาครอบครัว และทั้งงานเขียนไปทั้ง ๆ ที่เธอกำลังมีชื่อเสียงโด่งดัง เพราะเธอคิดว่างานเขียนหนังสือนั้นถ้าขาดเธอไปเสียคนหนึ่ง โลกหนังสือก็คงจะไม่กระทบกระเทือนมากนัก แต่ถ้าครอบครัวขาดเธอไป สามีและลูกก็คงจะไม่มีความสุข

2.2 ลักษณะทางกาย

ทิวเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตาธรรมดา ๆ ไม่สะดุดตาหรือโดดเด่นไปจากคนอื่น ๆ รูปร่างตัวเล็ก ๆ ไขมันมี แต่งตัวธรรมดาไม่ฉูดฉาดมาก ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ส่วนทิวนั้นตัวเล็กเตี้ย สูงเกินบ่าเธอขึ้นมาไม่กี่นิ้ว หน้าตาบึ้งแบ้วเพราะไม่ได้ฉาบทาเครื่องสำอางให้สมสมัย แถมยังไขมันมีเสียอีก เพราะไวเฟลันตั้งแต่อยู่

โรงเรียน (วินิตา คิถียนต์. 2526 : 63)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่ผู้เขียนบรรยายถึงความไม่เหมาะสมระหว่างหลิวกับร่มว่า ... จะว่าไปการเดินทางไปด้วยกันนั้น ก็ไม่มีความเหมาะสมกันเลย เพราะหลิวตัวเล็ก เตี้ยอยู่แค่ไหล่ แต่งเนื้อแต่งตัวธรรมดา ๆ ไม่สวยลำอาจตรงไหนในขณะที่ร่มสูงใหญ่ หุ่นผิวดำจนน่าจะไปเป็นพระเอกหนัง หลิวรู้ว่าถ้าเดินไปไหนก็ต้องมีผู้หญิงมองรัม อย่างเตะตาเจ้าหล่อน ขณะที่ไม่มีใครมองหลิวซ้ำสองเลยสักคน

(วินิตา คิถียนต์. 2526 : 129)

หลิวเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตาธรรมดา ๆ ไม่สวยเป็นที่ต้องตาใคร ๆ นอกจากนั้นหลิว ยังเป็นคนรูปร่างเล็ก ไม่สูงและแต่งตัวธรรมดา ๆ ไม่ใช่เครื่องสำอางเหมือนหญิงสาวทั่วไป

2.3 ลักษณะนิสัย

หลิวเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง เป็นตัวของตัวเอง ไม่นิยมทำตามอย่างคนอื่น ดังเช่น ตอนที่ชาติพงษ์มาขอให้หลิวเขียนเรื่องสั้นให้เขา แต่หลิวต้องการเขียนเรื่องยาวมากกว่า จึงบอกปฏิเสธไป

"ฉันอยากเขียนเรื่องยาวค่ะ" หลิวตอบตรงกับความคิด

"เรื่องยาวเขียนยากนะ ลองเรื่องสั้นขนาดสองสามตอนจบก่อนเป็นยัง ไงล่ะ"

หลิวลั่นศีรษะอย่างตื้อรั้น

"ฉันไม่ชอบค่ะ ฉันอยากจะเขียนอะไรตามแบบที่ฉันต้องการเขียน ไม่ใช่ตามแบบที่บรรณาธิการกำหนดให้เขียน ถ้าฉันต้องเขียนตามคนอื่นละก็มันจะยึดกันที่เลยคะแล้วก็ไปไม่รอดหรอก" (วินิตา คิถียนต์. 2526 : 265)

อีกตอนหนึ่ง ชาติพงษ์ พูดกับหลิวว่า

"คุณอย่าเอาผู้ช่วยการมาชี้ขาดชีวิตของคุณเลย ผมเคยอ่านเรื่องของ คุณแล้ว คุณมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่นักเรียนโดยมากไม่มี คือความมีอิสระในการคิด แล้วก็เป็นตัวของตัวเอง ไม่ลอกเลียนแบบใคร..." (วินิตา คิถียนต์. 2526 : 124)

ลักษณะนิสัยของหลิวอีกประการหนึ่งก็คือความขยัน ความพยายาม มีความมุ่งมั่นทำงานอย่างจริงจัง จะเห็นได้ว่าเมื่อหลิวเข้าทำงานในร้านกิมพ์แห่งหนึ่งแล้ว หลิวทำงานด้วยความขยันขันแข็งจนผู้ร่วมงานต่างก็รักใคร่ ชื่นชมในตัวหลิว ดังคำพูดของผู้ช่วยการว่า

"...นักเขียนหลายคนก็ฝากชมมานะคะว่าชอบคุณ เพราะว่าเรียบร้อย น่ารัก เข้ากับใคร ๆ ได้ ดิฉันเกรงอยู่เหมือนกันว่าคนอื่นจะทำได้ดีเท่าคุณ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 186)

หลิวเป็นคนที่มีความสุขอยู่กับงาน เพราะเป็นงานที่เธอใฝ่ฝันมานานแล้วว่าจะทำแม้ว่าระยะแรก ๆ หลิวจะไม่ได้เขียนนวนิยายอย่างที่ต้องการก็ตาม แต่หลิวก็พอใจกับการคัดเลือกเรื่องสั้นก่อนที่จะนำเสนอผู้อ่านรายการอีกที ทำให้หลิวเกิดความชำนาญด้านงานเขียนมากขึ้น จนกระทั่งสามารถเขียนนวนิยายได้ประสบผลสำเร็จ คือได้รับความนิยมจากผู้อ่าน ดังนั้นเมื่อเธอแต่งงานกับรัมแล้ว หลิวก็ยังมีความสุขอยู่กับงานเช่นเดิม บางคนก็แทบจะไม่ได้นอนเพราะต้องเขียนเพื่อนำต้นฉบับมาส่งตอนเช้า ดังคำพูดของมารดาพูดกับหลิวว่า

"เรื่องเขียนอะเพล่า ๆ มือเสียบ้างไม่ได้หรือ" คุณแม่ถามขึ้นราวกับมองเห็นความคิดของหลิวได้ทะลุปรุโปร่ง

"หลิวเขียนอยู่หลายเรื่องนี้คะ คุณแม่" หลิวตอบแบ่งรับแบ่งสู้ "ไม่อยากจะส่งต้นฉบับไม่ทัน ถ้าส่งไม่ทันก็เลยเครดิตกะเขียนเหมือนกันนะคะแม่"

"ก็ใครใช้ให้เขียนทีละเจ็ดแปดเรื่องเล่า" คุณแม่ถาม.....

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 453)

หลิวเป็นคนน่ารัก เรียบร้อย ซื่อทำงาน มีความเชื่อมั่นในตัวเอง โดยเฉพาะเมื่อทำงานประสบผลสำเร็จ หลิวก็ยังมีความสุขในการทำงานมากขึ้น เธอมีความมุ่งมั่นพยายามทำงานอย่างเอาจริงเอาจัง จนกระทั่งในตอนท้ายหลิวจึงรู้ว่าจะทุ่มเทชีวิตีให้กับการทำงานอย่างเดียวโดยไม่เสียเวลาคนในครอบครัวนั้นมิได้ ดังนั้นหลิวจึงต้องเลือกเอาระหว่างความสุขของครอบครัวกับชื่อเสียงของตนเพราะอาชีพนักเขียนนั้นไม่จีรังยั่งยืน ประการที่สอง โลกของหนังสือนั้นหากขาดเธอไปคนหนึ่งก็ไม่กระทบกระเทือนอะไร แต่ถ้าครอบครัวขาดเธอสามีและลูกจะได้รับความเดือดร้อน นับว่าหลิวเป็นคนที่มีความเหตุผลและมีความเด็ดเดี่ยว

2.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4.1 ความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป

โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว หลิวเป็นคนน่ารัก เรียบร้อย นุดจาไพบเราะอ่อนหวาน เข้ากับใครก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนฝูงที่เป็นนักศึกษาหรือเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน ดังคำพูดของ

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ที่ลิวทำงานอยู่ว่า

"...แต่ักเขียนหลายคนก็ฝากชมมานะคะว่าชอบคุณเพราะเรียบร้อย น่ารัก

เข้ากับใคร ๆ ได้..." (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 186)

นอกจากนั้น หลิวยังเป็นเด็กดีสำหรับบุคคลในครอบครัวอีกด้วย ซึ่งได้แก่บิดามารดา อากง (ปู่บุญธรรม) ป้าป๊ะ (นิตาบุญธรรม) และ मामะ (มารดาบุญธรรม) ทั้งนี้เพราะหลิว เป็นลูกสาวคนเดียว ใคร ๆ จึงพากันรักใคร่ ให้ความรัก ความเมตตากับหลิว หลิวจึงเป็น คนที่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางคนแวดล้อมที่เพียบพร้อมไปด้วยความรักและความอบอุ่น โดยเฉพาะ อย่างยิ่งกับมารดา หลิวจะรักมากเป็นพิเศษ เพราะมารดาเป็นผู้ให้ทุก ๆ อย่าง รวมทั้งให้ คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ปัญหาชีวิตได้ทุกอย่าง ดังเช่น เรื่องที่ทำงาน เรื่องครอบครัว มีบุคคลที่สามเข้ามาแทรก โดยที่มารดาจะกล่าวเสมอว่า

"อยากเล่าให้แม่ฟังไหมล่ะ แม่จะช่วยคิดเห็นอะไรได้บ้าง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 138)

และเมื่อมารดาช่วยแก้ปัญหาหรือให้คำแนะนำจนเป็นที่พอใจแล้ว หลิวมักจะแสดงกิริยาประจบ มารดาด้วยการจูบแก้มหรือจูบต้นแขนของมารดาทุกครั้ง เป็นการขอบคุณที่มารดาช่วยให้กำลังใจ หรือข้อคิดต่าง ๆ

2.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนชาย

ชีวิตหลิวมักจะอยู่ในแวดวงของบุคคลในครอบครัวมากที่สุด หลิวไม่เคยได้ ออกไปเที่ยวนอกบ้านเลยเพราะบิดาไม่อนุญาต ยกเว้นแต่ไปกับลูกชายของลุงสุพรรณซึ่งได้แก่ เบียร์ ร่ม และไวน์ หลิวกับชายหนุ่มทั้งสามคนนี้ใกล้ชิดกันมาตั้งแต่เล็กจนโต จนรู้นิสัยของ แต่ละคนได้เป็นอย่างดี และคนที่หลิวชอบนิสัยมากที่สุดก็คือร่ม เพราะร่มมักจะเอื้อเฟื้อขานม หรือของฝากเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับหลิวเสมอ ถ้าวันไหนหลิวกลับบ้านค่ำ ร่มก็จะรอรับกลับ ทุกครั้งไป หลิวจึงรักร่มมากที่สุด เวลาไปงานไหนหลิวก็จะมีร่มหรือบางครั้งก็มีไวน์คอยรับ-ส่งเสมอ โดยที่ไม่มีใครคิดว่าร่มและไวน์เป็น 'เพื่อนชาย' ของหลิว เพราะไม่ว่าจะไปไหน ทั้งคู่มักจะออกปากเรียกหลิวว่า 'ยายหลิว' และแทนตัวเองว่า 'อ้าว' เสมอ ๆ เช่น

"เขาได้งานแล้วละ ร่ม" หลิวบอกโดยไม่อ้อมค้อม

"ยอดมั้ย? ส้มครีก็เที่ยวได้แล้ว"

"ใครมันประสาทอ่อนอย่างงั้นละ" รัมย่นถาม

"ยายเฝ้าชายฉนมเบื่องไรง"

ทลิวทลุดยืมกันที่

"กำปั้นแนะ! เขาได้งานที่หนังสือ 'สวัสดี' แนะยะ เลยนวะมาบอก"

..... (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 74)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ทักทายกับไวน์ ดังตัวอย่าง

"ทวัดดี ยายทลิว" ไวน์ทักอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส

"ดีด้วย" ทลิวตอบด้วยสำนวนเดิม มองปราดไปที่ข้าวของถุงใหญ่ถุงเล็กในมือ

"ไวน์เออะไรมาขายนะ"

ไวน์ทลุดยืมกันที่

"หนอยแนะ! เอามาให้ไว้อย จะกินหรือไม่กินให้บอกมาเดี๋ยวนี้ จะได้เอากลับไปกิน

เองไม่ให้เสียของ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 244)

ความประพฤติของทลิวกับบุคคลทั่วไปนั้นเป็นไปอย่างดี เหมาะสม เพราะทลิวเป็นคนเรียบร้อย น่ารัก สุภาพ อ่อนหวาน สามารถเข้าสมาคมกับใครก็ได้ ทลิวจึงมีเพื่อนฝูงมากมายที่เป็นมิตรด้วยความจริงใจ สำหรับการแสดงความสัมพันธ์กับชายหนุ่มทั้งสามดังกล่าว นั้น จะเห็นได้ว่าทลิว รัม ไวน์ และเบียร์ ต่างสนิทสนมกันดีราวกับเป็นพี่น้องแท้ ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทลิวเป็นผู้หญิงคนเดียว ชายหนุ่มสามคนจึงรู้สึกรักใคร่เอ็นดูทลิวเหมือนกับเธอเป็นน้องสาวคนสุดท้อง

2.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ความใฝ่ฝันของทลิวคืออยากเป็นนักเขียน โดยเฉพาะนักเขียนนวนิยายเรื่องยาว ทลิวคิดใฝ่ฝันเช่นนี้มาตั้งแต่เล็ก ๆ และตั้งใจแน่วแน่ไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะโตเป็นสาวแล้วก็ตาม ซึ่งจะเห็นได้ว่า เมื่อทลิวเรียนจบมหาวิทยาลัย ทลิวก็ตรงไปสมัครงานที่สำนักพิมพ์ทีเดียวก โดยให้เหตุผลกับผู้อำนวยการสำนักพิมพ์นั้นว่า

"หนูอยากจะทำงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือค่ะ หนูรักหนังสือ รักการอ่านการเขียน คิด

ว่าถ้าได้งานตามที่ใจรัก จะทุ่มเทให้ได้โดยไม่เบื่อ หนูไม่อยากทำงานสักแต่ว่าทำ

ไปวัน ๆ ไม่ได้ชอบงานนั้น แล้วก็ซังกะตายทำ"(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 63)

ต่อมาทลิวก็ได้เป็นนักเขียนจนได้ ซึ่งกว่าจะได้พบกับความสำเร็จดังกล่าว ทลิวต้อง

ใช้ความมานะ อดทน เพียรพยายามเป็นเวลาหลายปี ทลิวจึงภูมิใจมากจนกลายเป็นความลุ่มหลงแทบจะมองข้ามความสำคัญด้านอื่น ๆ ไปเสียหมด รวมทั้งเวลาที่จะเอาใจใส่สามีและลูกของเธอด้วยและเมื่อครอบครัวมีบุคคลที่สามแทรกเข้ามา ทลิวจึงเริ่มได้คิดระหว่างครอบครัวกับงานที่เธอรัก เธอจะเลือกสิ่งใดและในที่สุดทลิวก็ตัดสินใจเลือกครอบครัว ทั้งที่ยังอาศัยอาวรณ์อาชีวนักเขียนอยู่ก็ตาม เพราะทลิวคิดว่า "แม้อาศัยเพียงใดก็ตาม โลกหนังสือเมื่อขาดทลิวไปสักคน ก็คงเหมือนป่าขาดใบไม้เพียงใบเดียวจะเปลี่ยนแปลงอะไรละหรือ แต่ครอบครัวของทลิว ถ้าขาดทลิวไปสักคน ร่มและลูกก็คงจะเปลี่ยนแปลงไปมากมายทีเดียว"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 519)

ทลิว จัดเป็นตัวละครประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความขยัน มานะพยายามในการฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงความใฝ่ฝันของเธอนั่นคือการเป็นนักเขียน เมื่อเธอประสบผลสำเร็จเป็นนักเขียนมีชื่อเสียง โต้งดังแล้ว เธอก็พบว่าครอบครัวเริ่มมีปัญหา มีผู้หญิงคนอื่นเข้ามาพัวพันกับสามี เธอคิดได้จึงตัดสินใจเลิกอาชีวนักเขียนอย่างสุดอาลัยอาวรณ์ หันมาเอาใจใส่สามีและลูก ทำให้ครอบครัวมีความสุขดังเดิม ก่อนที่ทุกสิ่งทุกอย่างจะสายเกินแก้

เรื่องคลื่นกระทบฝั่ง (2526)

3. รตา จากเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง

3.1 ภูมิหลังของตัวละคร

รตามีกำเนิดมาจากตระกูลผู้ดีเก่าตระกูลหนึ่ง ปู่และย่ารักเธอมากเพราะเธอเป็นหลานสาวคนเดียวที่เกิดจากมารดาซึ่งย้ายอมรับ บิดาของรตาเจ้าชู้มากมีภรรยาหลายคน จนในที่สุดมารดาของรตาทนไม่ไหวจึงขอหย่า ส่วนบิดานั้นก็ยังคงไม่เลิกนิสัยเจ้าชู้และใช้เงินทองของคุณปู่อย่างฟุ่มเฟือย เล่นการพนันบ้าง นำไปบำรุงบำเรอให้ภรรยาใหม่ ๆ บ้าง จนคุณปู่ต้องขายที่ดิน แต่กระนั้นก็ยังไม่สามารถจะหยุดความฟุ้งเฟ้อและความต้องการทรัพย์สินสมบัติของเขาได้

ต่อมาตระกูลของรตาก็เริ่มตกอับ เพราะบิดาของรตาไม่รู้จักค่าของเงิน ยังคงใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย และก่อนที่จะคุณปู่ของรตาจะสิ้นชีวิต ท่านได้ยกบ้านพร้อมที่ดินที่หน้าพลับพลาหนึ่งให้แก่รตา เพื่อเป็นการป้องกันมิให้บิดานำบ้านนั้นไปขาย แต่เมื่อรตาได้เป็นเจ้าของบ้านหลังดังกล่าว เธอก็พบว่า เป็นเรื่องที่ลำบากมากในการที่จะรักษามันให้นั่นไว้ เพราะรตาตัวคนเดียว พึ่งบิดามารดาไม่ได้ มีหน้าซำก็ยังไม่จบมหาวิทยาลัย เธอไม่มีรายได้มาบำรุงรักษามันและจ่ายค่าจ้างคนเฝ้าที่เฝ้าบ้านอีก 2-3 คนได้

บิดาได้แนะนำให้รตาขายบ้าน โดยพาผู้ซื้อมาพบรตา แต่รตายังไม่ยอมขายเพราะเธอมีความรู้สึกที่บ้านนั้นคือตัวแทนความรักของคุณปู่คุณย่า เธอควรรักษาไว้ด้วยความกตัญญูรู้คุณ อีกประการหนึ่งถ้าเธอขายบ้านแล้วบิดาก็คงมาขอเงินไปใช้หนี้สินการพนันเป็นแน่ ดังนั้นบิดากับรตาจึงทะเลาะกันบ่อย ๆ

วันหนึ่งรตาได้ช่วยเหลือชายคนหนึ่งซึ่งถูกทำร้ายจนสลบที่หน้าบ้าน ทราบชื่อภายหลังว่า โทนี่ เงิน เป็นหนุ่มธุรกิจชาวฮ่องกง เขาขอพักรักษาตัวที่บ้านของรตาและขอให้รตาช่วยปิดเป็นความลับเพราะกลัวศัตรูจะรู้ เป็นเหตุให้โทนี่ เงิน กับรตาสนิทสนมกัน ครั้นเมื่อเขากลับฮ่องกงและกลับมาเมืองไทยอีก เขาก็ได้ไปมาพาสู่กับรตาเป็นประจำ ส่วนรตานั้นฐานะการเงินไม่ดี เธอไปขอคำปรึกษาจากมารดาของเธอ มารดาจึงแนะนำให้ขายโดยไม่ให้บิดา

ทราบ แล้วเก็บเงินไปเรียนต่อต่างประเทศ ส่วนคนรับใช้เก่าแก่ก็ให้หาทางขยับขยายที่อยู่ใหม่ต่อไป

ต่อมาตราจึงทราบว่าคนที่ซื้อบ้านของเธอนั้นที่แท้ก็คือโทนี่ เจน นั้นเอง เพราะเขาพามาตาและคันทันมาเที่ยวและมาดูบ้านของเธอ รตรารู้สึกเสียใจที่รู้ว่าโทนี่ เจน มีคันทันแล้ว แต่โทนี่ เจน ก็อ้างว่าเป็นคันทันที่หวังผลประโยชน์ทางการค้า และเมื่อการค้าขายของเขาดีขึ้นเมื่อไรก็จะถอนหมั้นกันทันที อีกทั้งโทนี่เองก็รักรตรามาก เขามีได้รักคันทันเลยเพราะผู้ใหญ่จัดการให้ทุกอย่างและการที่โทนี่ เจนจะซื้อบ้านของรตราเพราะเขาจะมาลงทุนทำธุรกิจที่กรุงเทพฯ จึงอยากมีบ้านไว้พักตากอากาศสักหลังหนึ่ง ส่วนคันทันของเขานั้นแสดงให้เห็นว่าไม่ชอบกรุงเทพฯ และไม่ชอบนันทยา รวมทั้งไม่ชอบบ้านหลังนั้นด้วย โทนี่ เจน เองก็บอกมารตราว่า เขาต้องทำธุรกิจที่กรุงเทพฯ คนที่จะเป็นภรรยาของเขาจะต้องอยู่กรุงเทพฯ ได้

ต่อมาโทนี่ เจน ขอรตราแต่งงานโดยอ้างว่า เขาถอนหมั้นแล้ว รตราจึงยอมแต่งงานด้วย แต่มิได้จดทะเบียนสมรสกันเพราะโทนี่ เจน อ้างว่าไม่จำเป็น แต่จริง ๆ แล้วมารตราที่ย่องงง ไม่ยอมให้โทนี่ เจน จดทะเบียนสมรสกับรตรา ภายหลังรตราทราบว่าโทนี่ เจน แต่งงานกับคันทันของเขาที่ย่องงงอย่างออกหน้าออกตา รตราจึงกลายเป็นภรรยานอกกฎหมาย และแม้ว่ารตรากับภรรยาเขาจะอยู่กันคนละประเทศ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกัน และสามีก็ยังคงรักรตราเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แต่รตราก็กลัวว่าตัวเองจะมีสภาพเหมือนกับมารตราของเธที่ต้องทนทุกข์ทรมาน เพราะความเจ้าชู้หลายภรรยาของบิดา รตราเป็นห่วงอนาคตของเธอ เพราะเธอไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับเขา นอกจากนั้นเธอยังกลัวปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมาอีกมาก เช่น การมีภรรยาหลายคน จะทำให้ครอบครัวแต่ละครอบครัวขาดความสุขสมบูรณ์ เงินทองก็จะถูกแบ่งออกไป ทำให้เกิดความยุ่งยากขึ้น ลูกต่างแม่อีกจะอิจฉากัน สรุปแล้วรตราไม่อาจทนอยู่กับสามีที่มีภรรยาหลายคนได้ เธอจึงขอแยกทางกับโทนี่ เจน ในที่สุด โดยไม่เรียกร้องเอาทรัพย์สินสมบัติใด ๆ จากเขาเลย

3.2 ลักษณะทางกาย

ตอนที่รตราอาศัยอยู่กับคุณปู่ปิ่น ฐานะตกต่ำลงมาก เธอต้องประหยัดทุกอย่าง แม้ว่าคุณปู่ของรตราจะเคยเป็นข้าราชการใหญ่โต มีเชื้อสายผู้ดีมาก่อน แต่เมื่อคุณปู่มีลูกที่ใช้จ่ายเงินทองอย่างฟุ่มเฟือยจนสมบัติมรดกต่าง ๆ ถูกนำมาขายใช้หนี้สินซึ่งเกิดจากการพนัน ทรัพย์สินมรดก

มากเพียงพอที่มีอันต้องหมดสูญสิ้นไปได้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ารตาในฐานะที่เป็นหลานคุณปู่ ดังกล่าว จึงดำเนินชีวิตอย่างลำบากยากแค้นดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ผู้เขียนบรรยายถึงลักษณะของรตาว่า

ไม่เคยมีใครชมรตาว่าเป็นคนสวย รตาเองก็รู้ตัวมาตั้งแต่รุ่นสาวแล้ว ไม่มีผู้หญิงคนไหนหรอกที่จะสวยได้ ถ้าหากว่ายิ้มยาก แขนยังใส่นวนตากลมโตเป็นนกเค้าแมวอย่างหล่อน ทั้งนี้ไม่ต้องบวกลมที่หยิกและอ่อนเสียจนต้องขยี้เส้นเหมือนลูกตาลยี้ และผิวดำ ๆ ของหล่อนอันเป็นผลจากแดดและลมทะเลอีกด้วยซ้ำไป

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 13)

จะเห็นได้ว่า รตาเป็นคนไม่ค่อยยิ้มแย้มนัก ซึ่งคงจะเป็นเพราะในชีวิตของเธอมีแต่ความลำบาก บิดามารดาก็แยกกัน เธอจะพึ่งพาบิดาหรือมารดาก็ไม่ได้ รตาจึงเป็นผู้ใหญ่เกินตัวและช่างคิด เธอมักจะหมกมุ่นกับปัญหาชีวิตจนไม่มีเวลามาสงใจเรื่องการแต่งกายให้สวยงามเหมือนคนวัยเดียวกันทั่ว ๆ ไป อีกทั้งฐานะยากจน จึงทำให้เธอไม่สามารถจะใช้จ่ายไปในทางบำรุงบำเรอความฟุ่มเฟือยได้

ต่อมาเมื่อรตาแต่งงานกับหนุ่มนักธุรกิจชาวฮ่องกง รตาก็มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นมาก ดังนั้นการแต่งกายของรตาก็เปลี่ยนไปมาก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างตอนที่รตาเตรียมตัวที่จะแต่งงาน มารดาของเธอพาไปตัดเสื้อผ้าและทำผมใหม่ เพื่อให้ดูมีรสนิยมดีขึ้น และภายหลังจากการเสริมสวยต่าง ๆ แล้ว รตาเองก็แทบจะจำตัวเองในกระจกเงาไม่ได้

...หญิงสาวคนที่ประสานสายตาตอบออกมาจากกระจกเงาบานใหญ่ สูงท่วมศีรษะนั้น เป็นสาวสวย ทันสมัยไม่แพ้เรื่องพลอยทุกกระเบียดนิ้ว ผิวสีน้ำตาลอ่อนเป็นเยี่ยงใยของหล่อนช่างขึ้นกับเสื้อแพรสีเหลืองสดตัวใหญ่ยาว มีกระโปรงผ้ารีวละเอียดสีน้ำเงินหลายหลากสี ซึ่งมีสีเหลืองโดดเด่นขึ้นมากกว่าเพื่อน และผ้าที่ลายเดียวกันนี้ก็นามาแต่งเป็นปกและขอบแขนกว้างให้เห็นว่า เป็นชุดที่ออกแบบมาให้เข้ากันโดยเฉพาะ

...ผมหยิกหยักศกของหล่อนถูกชอยเสียใหม่ เปิดกว้างเห็นหน้าผากเกลี้ยงเกลาและเสยปลายผมทัดหูไว้ มองดูคล้ายหนุ่มน้อย....

"ผิวสวยจังอะ ผิวสีน้ำตาลยังงี้แต่งได้ขึ้นกับทุกสี ยิ่งสีสด ๆ เข้ม ๆ นะอะ แต่งขึ้น

กว่าคนชาวทลายเท่าเชียวละ โอ๊ย! ทุ่นกัศ...เห็นยังงี้แล้วแต่งง่ายอะ แพนชั่นแบบ ไทน์ก็ได้หมด" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 371-372)

รดา เป็นผู้หญิงที่หน้าตาเรียบ ๆ ไม่สวยเด่นหรือสะดุดตา รดามักจะเคร่งขรึม และขี้มียาก สวมแว่นตากมโต ผิวคล้ำแดด ผมหยิกซอยสั้น นอกจากนั้นรดายังเป็นคนที่ไม่ค่อยแต่งตัว ซึ่งเนื่องมาจากฐานะไม่ค่อยดี เสื้อผ้าที่ใช้จึงเป็นแบบเรียบ ไม่น่าสมัย ทำให้ รดาดูมีอายุมากกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน

3.3 ลักษณะนิสัย

รดา ีความเป็นผู้ใหญ่แม้ว่าเธอจะเป็นหญิงที่อยู่ในวัยกำลังเติบโตเข้าสู่วัยสาว ซึ่ง ควรจะมีความร่าเริงแจ่มใสมองโลกในแง่ดีเสมอ แต่รดานั้นตรงกันข้ามกับเด็กสาวทั่วไป เพราะเธออยู่กับคุณย่าที่มักจะอบรมสั่งสอนให้มีความคิด ความรู้สึก และความประพฤตินแบบเก่า ๆ ดังเช่นคำพูดของมารดาเธอเองว่า

"หนูอยู่กับคนแก่ ๆ ทั้งนั้น ถึงเป็นผู้ใหญ่เกินตัว แม่เสียตายความสดชื่นของวัยหนู เหลือเกิน หนูอย่าทำตัวเป็นผู้ใหญ่จ๊ะ...ความแก่นะ ยังไงก็ต้องมาถึงจนได้ ถึงไม่ อยากรู้แกก็ต้องแก่" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 13)

นอกจากนั้นรดายังเป็นคนที่สังคมแคบ ไม่ค่อยไปไหนกับเพื่อน ๆ เพราะคุณปู่คุณย่า ไม่อนุญาตให้ไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระ รดา มีหน้าที่อย่างเดี๋ยวก็คือเรียนหนังสือ วันหยุดเรียนก็กลับบ้านจำกัดตัวเองอยู่แต่ในโลกแคบ ๆ ของเธอตั้งคำพูดของบิดาซึ่งพูดกับญาติ ๆ กันว่า

"ผมไม่ให้ลูกอยู่กับใครทั้งนั้นละครับ ผมจะดูแลเองรดาควรจะได้รู้จักสังคมปัจจุบัน บ้าง เพราะเมื่อก่อนแก่ก่อนข้างจะเก็บตัวเกินไป ผมเข้าใจ คุณพ่อคุณแม่ ท่านเป็นคนโบราณ ท่านก็เลยเลี้ยงหลานแบบเก่าอยู่สักหน่อย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 275)

การที่รดาไม่เคยมีการคบหาสมาคมกับผู้อื่นอย่างกว้างขวาง ทำให้รดาเคยชินกับการ อยู่ในโลกแคบ ๆ ของตัวเอง บางทีเธอก็ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันได้ยากดังเช่น การที่รดาคบกับไทน์ เงิน รดาก็จะระมัดระวังตัวตลอดเวลาเกินไป จนทำให้อีกฝ่ายเกิด ความรู้สึกไม่พอใจบางครั้ง ดังตัวอย่างตอนที่ไทน์ เงิน ชวนรดาไปเดินเล่นแถวชายหาด รดา

ก๊ากัวนครหานินทา

"คุณไม่อยากลง ไปเดินที่หาดเพราะลัษตาคน แต่คุณก็ไม่อยากจะไปเดินที่ไหนให้คน
เห็น ไหนคุณบอกมาซิ... ว่าไอ้ที่อยู่ตรงกึ่งกลางพอดีนะมันตรงไหน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 243)

นอกจากนั้น รตายังมีลักษณะอย่างหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณย่า นั่นคือความ
หยิ่ง ถือตัว รตามักจะไว้ตัว ไม่พูดมาก พูดน้อยแต่ก็ทำให้ผู้ฟังรู้ว่าเด็ดขาด น่าเกรงขาม ดัง
เช่นตอนที่เรียงพลอย ลูกสาวของพ่อแต่เกิดจากภรรยาอีกคนหนึ่งพาเพื่อนชายมาที่บ้านซึ่งรตา
ได้รับมรดกจากคุณปู่ แต่เรียงพลอยมาแสดงเป็น เจ้าของบ้านจนทำให้รตาไม่พอใจจึงออกปาก
ไล่ทุกคนออกไปจากบ้าน มีหน้าซำยังปล่อยสุนัขไล่แซกด้วยความเด็ดขาดอีกด้วย ดังตัวอย่าง
"เยี่ยม!" รตาเรียก ขณะเดินขึ้นบันไดโดยไม่หันมามอง "เยี่ยม! ปล่อยหมาได้แล้ว"
โกรธแค้นโกรธอย่างไรก็ตาม เรียงพลอยจำต้องถอยออกจากบ้าน อย่างไม่มีทาง
เลือก

...ประจักษ์รา ผู้ยืนคอยอยู่ กลืนยิ้มเอาไว้อย่างลึบมาก ถึงแม้ใจส่วนหนึ่งจะไม่ชอบ
ใจที่ไม่ได้รับการต้อนรับอย่างสมเกียรติ แต่อีกใจหนึ่งก็นึกชมความเด็ดขาดของแม่
สาวน้อยผู้ซึ่งมีท่าทางเหมือนอยู่ในเมืองไทยสมัยห้าสิบปีที่ผ่านมา เขายังจำได้ว่า
ผู้ใหญ่บางคนที่เขาเคยเห็นมาเมื่อตอนเด็ก ๆ ก็ทำที่เคร่งขรึมไว้ตัว ตลอดจนวาจา
ราบเรียบ ลื่น หากเจ็บแสบเช่นนั้น

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 96)

รตาเป็นคนไม่ช่างพูด รู้จักระงับอารมณ์ ทั้งนี้เนื่องจากคุณปู่คุณย่าเลี้ยงรตามาอย่าง
เข้มงวดเป็นต้นว่าห้ามอ่านหนังสือบางประเภท เช่น ชุนช้างชุนแฉก เพราะบางตอนแสดงถึง
ความไวไฟของหนุ่มสาวในสมัยนั้น ห้ามละลาบละลั้วเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ห้ามแสดงอารมณ์
ต่อหน้าผู้อื่น ให้รู้จักอดกลั้น เป็นสีหน้าให้มากที่สุด และถูกอบรมมาให้คิดว่าผู้หญิงนั้นมิได้เกิดมา
เพื่อที่จะมีโอกาสคบผู้ชายได้อย่างเพื่อน หากแต่จะต้องมองเพศตรงข้ามในแง่เดียว คือแง่ที่
เขาจะมาพึ่งใจติดต่อกับเราด้วยสุจริตหรือทุจริตเพียงใด และถ้าจะตัดปัญหายุ่งยากเสียแต่ต้น
เรื่อง ก็ควรปลีกตัวไม่เข้าไปใกล้เสียเลย

รตามีนิสัยที่หยิ่ง ถือตัว และเป็นผู้ใหญ่เกินตัว เพราะรตาได้รับการอบรมเลี้ยงดู

มาจากคุณปู่คุณย่าที่หัวเก่าและเป็นผู้ดีเก่า รตาเป็นหญิงสาวที่มีกิริยามารยาทดี มีความสำรวม รู้จักยับยั้งอารมณ์ และสามารถตัดสินใจเลือกทางดำเนินชีวิตของตนเองได้ด้วยความมั่นใจ เด็ดเดี่ยว

3.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.4.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ความสัมพันธ์กับบิดาไม่ดี เนื่องจากรตาผูกพันอยู่กับคุณปู่และคุณย่ามาตั้งแต่เล็ก เธอถูกอบรมให้มีความรู้สึกลึกซึ้งกับคุณปู่และมีความรู้สึกไม่ศรัทธาบิดาทั้งนี้เพราะบิดาเจ้าชู้มากจนมารดาทนอยู่ไม่ไหวต้องขอหย่าแยกทางกันไป บิดาก็ไม่เคยรู้สึกสำนึก กลับแสวงหาภรรยาอีกหลายคนต่อมา นอกจากนั้นบิดาของรตาก็ยังเป็นนักเล่นการพนันที่ใช้เงินเดิมพันเป็นล้าน ๆ จนมีหนี้สินล้นพ้นตัว ทำให้คุณปู่ต้องเดือดร้อนจำใจขายที่ดินหลายแห่งเพื่อชดเชยหนี้แทน ทุกคนในบ้านต่างได้รับความเดือดร้อนเพราะบิดาของรตาใช้จ่ายไม่เฟื่องฟู ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างบิดากับรตาจึงไม่ดี ห่างเหิน ไม่สนิทสนมเท่าที่ควรจะเป็น ดังเช่น ตอนที่บิดาพาผู้หญิงคนหนึ่งมาบ้านของรตา และเตรียมขนของมีค่าเก่าแก่ออกจากบ้านรตาโกรธมาก จึงได้ห้ามบิดาไว้

เรวัตมองลูกสาวด้วยความหมั่นไส้

เขาไม่ชอบท่าทางของหล่อน รตาดูแก่กว่าวัย ด้วยกิริยาถือตัว เหมือนหล่อนอายุมากกว่าที่เป็นหลายสิบปี หล่อนถูกอบรมจากคุณย่าจนฝังหัว... ไม่เคยรู้ว่าโลกหมุนมาถึงไหนแล้ว แต่ละอย่างที่คุณย่าทำแล้วแต่ขัดหูขัดตาเขา

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 227)

ส่วนความสัมพันธ์กับมารดาก็ไม่ดีนักเช่นกัน รตากับมารดามีความห่างเหินกันเหมือนบิดาของเธอ รตามีความเป็นอยู่อย่างประหยัดเพราะเงินทองไม่ค่อยมีใช้ ส่วนมารดามีสามีเป็นชาวต่างประเทศ มีความเป็นอยู่ตรงกันข้ามกับรตามาก นาน ๆ ครั้งรตาจึงจะไปพบมารดาและกัณฐศุยกันเป็นครั้งเป็นคราว มิได้ผูกคูกันฉันแม่ลูกทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพบกันโดยบังเอิญ รตาก็จะรู้สึกอึดอัดไม่รู้ว่าจะพูดอะไรกับมารดา นอกจากหักทลายกันธรรมดา ๆ เช่น รตากับมารดาที่โรงแรมแห่งหนึ่ง

"หนูแดง! อูว์! แม่ไม่นึกเลยว่าจะพบหนูที่นี่"

แม่จับบาทหล่อนไว้ทลวม ๆ มองดูหล่อนแล้วยิ้มหวาน

"มาเที่ยวที่โฮเต็ลนี้หรือลูก แม่ยังนึกเลยว่าถ้ามีเวลาว่างจะแวะไปดูที่บ้าน มาค้าง
ตอนวิคเอนด์หรือจ๊ะ"

... รตาตอบไม่ถูก แม่ของหล่อนมักจะทำให้หล่อนรู้สึกถึง ความเงอะงะและขลาด
อายอยู่เสมอเมื่อเข้าไปใกล้ เพราะความสวຍเก๋ ทันสมัยของแม่ เป็นสิ่งตรงข้ามกับ
บุคลิกของรตาทุกอย่าง

"ค่ะ" หล่อนตอบได้เพียงคำเดียว (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 224)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารตากับบิดามารดานั้นไม่ค่อยมีความสนิทสนมกันนัก จะพูดจากันก็
ต่อเมื่อมีธุระเท่านั้น จึงดูเหมือนบิดามารดาเป็นเพียงญาติคนหนึ่งเท่านั้นเอง รตาไม่มีความ
ผูกพันความใกล้ชิดสนิทสนมกับบิดามารดา การแสดงความสัมพันธ์ต่าง ๆ จึงแสดงออกได้น้อย
มาก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับรตาอธิบายโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาได้ว่า เด็ก
เกิดความไม่พอใจทั้งพ่อและแม่ เพราะสัมพันธภาพของพ่อและแม่ไม่ดี

3.4.2 ความสัมพันธ์กับโทนี่ เจิน

รตารู้จักกับโทนี่ เจิน โดยบังเอิญ กล่าวคือ โทนี่ เจิน ถูกทำร้ายในคืนวัน
หนึ่ง แล้วมาหลบอยู่หน้าบ้านของรตา เธอจึงช่วยเหลือเขาจนสนิทสนมกันในเวลาต่อมา แต่
ถึงกระนั้นรตาก็ไม่เคยปล่อยตัวปล่อยใจไปตามอารมณ์ของหนุ่มสาว เพราะรตาเป็นคนที่ได้รับ
การอบรมมาแบบสมัยเก่า รตาเป็นคนเงียบขรึมและเป็นผู้ใหญ่เกินตัว ซึ่งจะเห็นได้ว่า รตา
คบกับโทนี่ เจิน อย่างระมัดระวังตัว ไม่ให้เป็นที่ครหานินทาแก่ผู้คนได้ ดังเช่น ตอนที่ รตา
คิดว่าจะเลิกติดต่อกับเขาดีหรือไม่ โสภิตซึ่งเป็นเพื่อนกับบอกว่า ให้คบกันไปเรื่อย ๆ ก่อน
อย่างน้อย ๆ ก็คิดว่าเป็นเพื่อนกันดีกว่าตัดสัมพันธ์กันไปเลย

"อย่าวิ่งหนีตาฮ้องกงนั้นเลย... สู้ดูทำที่อยู่จนแน่ใจว่ากลืนไม่ลงเสียก่อน แล้วค่อย
ถอย แต่ฉันไม่ต้องเตือนเธอหรอกนะ เรื่องล้าเลนล้าสายนะ เธอมันหัวโบราณออก
จะตายไป..." (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 195)

และเมื่อโทนี่ เจิน ชวนรตาไปเดินเล่นที่ชายหาด รตาก็ไม่กล้าไปเพราะมืดแล้ว รตาไม่มีวัน
ที่จะเดินไปในที่มืดกับผู้ชายคนไหนเพียงสองต่อสองเป็นอันขาด แต่รตาก็ตอบเลียง ๆ ว่า

"...แต่ถ้าคุณจะไป..ฉันก็จะไป ไปนั่งเฝ้าคุณอยู่ที่ลานข้างนอกนั่น" รตาจบ

ประโยคลงอย่างใจเย็น

"ถ้าเกิดเรื่องอะไรขึ้น ถึงฉันจะช่วยคุณไม่ได้เลยแม้แต่อย่างเดียวนะ แต่ก็คงพอร้องเรียกนามได้ทัน"

"โอ. เค. เป็นอันว่าผมยอมแพ้ ฉันเราออกไปเดินเล่นที่เทอเรส"

"ฉันไม่ชอบเป็นเป้าสายตาคน" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 242-243)

จะเห็นได้ว่า รตามีความระมัดระวังตัวเป็นอย่างมากในเรื่องการคบกับผู้ชาย ทั้งนี้เพราะเธอได้รับการอบรมมาจากคุณย่าให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสม ต่อมาเมื่อรตาแต่งงานกับโทนี่ เงิน แล้ว รตากับโทนี่ เงิน ก็ยังคงมีความรักที่มั่นคงต่อกันเสมอมา แม้ว่าจะมิได้จดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สามีของรตาต้องเดินทางไปฮ่องกงบ่อย ๆ เพราะเขาเป็นนักธุรกิจ และอีกประการหนึ่งก็คือเขาไปหาไอวี ภรรยาของเขาอีกคนหนึ่งที่ยังคงงั้นอยู่ แม้ว่าเขาจะไม่รักไอวีนัก แต่เขาก็จำใจต้องแต่งงานกับไอวีเพื่อให้การทำธุรกิจคล่องตัวมากขึ้นโดยที่รตาไม่ทราบเลย ทางเดียวที่เขาคิดว่าจะทำให้รตาสบายใจขึ้นมาได้ก็คือ ทุ่มเทเงินทองให้แก่รตามากมายเพื่อเป็นการชดเชย ดังข้อความที่ว่า

...ทำให้หล่อนรู้ว่าเขาไม่เคยคิดจะทิ้งขว้างหล่อน ไม่ว่าเขาจะแต่งงานกับไอวีหรือใครก็ตาม และวิธีที่จะให้หล่อนรู้ว่าเขาไม่ทิ้งขว้างหล่อน ก็คือทำอย่างนั้นแหละ หล่อนจะต้องการอะไรอีก ถ้าได้อยู่อย่างมีเงินมีทองพร้อมทุกประการ (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 407)

แต่โทนี่ เงิน คิดผิดเพราะคนอย่างรตาเป็นคนที่ขึงและถือตัวมากเกินไปเกินกว่าจะยอมรับสภาพภรรยานอกกฎหมายได้ รตาไม่ใช่ผู้หญิงที่เงินโลกจะได้ไม่เดือดร้อนเท่าใดนัก รตาเป็นคนละเอียดอ่อน ไหวง่าย เธอจึงสะเทือนใจกับเรื่องนี้มาก และรตาก็ตัดสินใจขอเลิกกับเขาด้วย กิริยาปกติไม่คร่ำครวญตีโพยตีพายหรือเรียกร้องสิ่งใด ๆ ทำให้เขารู้สึกไม่สบายใจ ดังเช่นคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...ถ้ารตามีอาการคร่ำครวญหรือขุ่นเคือง แสดงอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งออกมาหรือแม้แต่ความซึมเศร้า โทนี่ยังพอเบาใจได้ว่า จะปลอบประโลมหล่อนได้ไม่ยาก หล่อนอาจจะเศร้าโศกอยู่ชั่วเวลาไม่นานนัก ต่อไปก็คงจะค่อยๆปรับตัวรับใจเข้ากับสภาพความเป็นอยู่ได้เอง... เขาเชื่อเช่นนั้น

...แต่เมื่อได้ยืมมารยาทเนิบ ๆ ด้วยเสียงปราศจากความเคียดชัง เหมือนกับ
 หล่อนยอมรับอะไรบางอย่างได้แล้ว...อะไรบางอย่างที่ไม่เป็นผลดีกับเขาเลยจนนิด
 เดียว ชายหนุ่มก็เริ่มไม่สบายใจขึ้นมาทีละน้อย

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 499)

ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของรตากับโทนี่ เจิน นั้น เป็นไปด้วยดี และอยู่ใน
 กรอบประเพณีจนกระทั่งบุคคลทั้งสอง ได้แต่งงานกัน และหลังจากที่รตารู้ว่าสามีมีภรรยาอีกคน
 หนึ่งที่ฮ่องกง เธอเสียใจและผิดหวังมากแต่ก็ไม่แสดงความรู้สึกออกมาอย่างชัดเจน ในที่สุด
 รตาก็ตัดสินใจขอเลิกกับสามี รตาสงเกตถล้นความรู้สึกเสียใจ น้อยใจ ไม่ร้องไห้อ่อนหวานหรือ
 ตัดพ้อต่อว่าใด ๆ ทั้งสิ้น เธอใจแข็งมากพอที่จะขอเลิกกับเขา เพื่ออนาคตที่ดีกว่านี้
 โดยพยายามทำให้สงบ เยือกเย็นและพูดกับเขาอย่างมีเหตุผลถึงความไม่เหมาะสมที่จะอยู่
 ด้วยกันต่อไป

3.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

รตามีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตอย่างแน่วแน่ นั่นคือการเรียนให้จบอย่างรวดเร็วที่สุด
 และมีงานทำ ทั้งนี้เพราะรตามีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อยังชีพ เธอมีบิดามารตาก็จริง แต่
 เธอก็มิได้รับการเอาใจใส่จากบุพการีทั้งคู่มานานแล้ว ดังนั้น รตาก็อยากเรียนให้จบเพื่อ
 จะได้หางานทำโดยเร็ว ดังคำพูดของรตากับโทนี่ เจิน ว่า

"ฉันไม่เคยไปไหนหรอกค่ะ นอกจากเรียนตอนกลางวัน กลับหอพักตอนเย็นตาปัด
 ซาติชีวิตของฉันมีจุดมุ่งหมายอยู่แล้วค่ะ คือเรียนให้จบแล้วก็หางานทำ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 182)

นอกจากนั้นรตายังมีความเชื่อมั่นในตัวเอง เธอคิดว่าชีวิตคนเรานั้นมิได้ขึ้นอยู่กับโชค
 ชะตา แต่ขึ้นอยู่กับใจเราเป็นผู้กำหนด แสดงถึงการเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเองและ
 พึ่งตนเอง ดังเช่นการเลิกกับโทนี่ เจิน นั้น รตารู้ดีว่าเธอเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเองว่าเธอจะ
 ไม่ยอมใช้ชีวิตอยู่ในกรงขังกับเขา อนาคตของเธอยังมีอีกมากถ้าเธอเลือกเดินและรตาก็พอใจ
 ที่จะกำหนดทางชีวิตของเธอเอง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... หล่อนเป็นคนกำหนดชีวิตของตนเองต่างหาก เหตุการณ์ภายนอกจะเป็นอย่างไรก็
 ตาม แต่หล่อนเรียนรู้ที่จะไม่โอนเอินหวั่นไหวไปตามมัน นี่คือหลักในการครองชีวิต

ของหล่อน (วินิตา คิถียนต์. 2526 : 519)

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า รดาจัดเป็นตัวละครประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ นั่นคือรดาเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความคิด มีเหตุมีผล เป็นกุลสตรี มีค่านิยมทางตะวันออกสูง จึงเคร่งครัดต่อประเพณีในการคบเพื่อนต่างเพศ แม้ว่ารดาจะเป็นคนที่อ่อนไหวง่าย แต่เมื่อเธอมีปัญหาชีวิต เธอกลับมีใจเด็ดเดี่ยว ตัดสินใจเลือกทางชีวิตของตัวเองอย่างดีที่สุด

เรื่องเศรษฐีคนเปล่า (2526)

4. คุณนายลำไย จากเรื่องเศรษฐีคนเปล่า

4.1 ภูมิหลังของตัวละคร

คุณนายลำไยเป็นเศรษฐีชาวไร่ จังหวัดนครปฐม มีคนนับหน้าถือตามากมายเพราะน้องชายและสามีเคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน และปัจจุบันลูกชายชื่อโชคสวัสดิ์ ก็เป็นผู้ใหญ่บ้านอีกด้วย เรียกว่าเป็นตระกูลที่มีหน้ามีตาใหญ่โตในท้องถิ่นนั้น

วันหนึ่ง คุณนายลำไยและน้อง ลูกสาวบุญธรรมซึ่งขอมานจากน้องชายแท้ ๆ ไปเที่ยวต่างประเทศ และได้พบกับสันติธรซึ่งเรียนปริญญาเอกอยู่ที่อังกฤษ เขาได้แสดงความมีน้ำใจไมตรีโดยการพานั่งไปหาร้านขายหนังสือที่ต้องการและช่วยแนะนำเรื่องร้านอาหาร ทำให้คุณนายลำไยนิยมนิสัยของสันติธร เพราะตลอดการเดินทางมาเที่ยวต่างประเทศครั้งนี้ มีแต่คนแสดงท่าทางหัวเราะเยาะเย้ยในความไม่ทันสมัยของตน แต่สันติธรเป็นคนที่ไม่เหมือนคนอื่น เขาไม่ได้แสดงความขบขันหรือสมเพชคุณนายลำไยแต่มีแต่ความจริงใจและเอื้อเฟื้อด้วยความเต็มใจเท่านั้น

เมื่อกลับมาจากต่างประเทศแล้ว ทั้งคุณนายลำไยและน้องก็ดำเนินชีวิตเหมือนเดิมต่อไปคือทำไร่ ส่วนน้อง กลางวันไปสอนหนังสือและกลางคืนไปเรียนครุภาคค่ำที่วิทยาลัยแห่งหนึ่ง วันหนึ่ง คุณนายลำไยและน้องได้พบกับสันติธรที่บ้านของตน เพราะลูกชายที่ชื่อโชคสวัสดิ์ชวนมารับประทานอาหารที่บ้าน โชคสวัสดิ์ได้รู้จักกับสันติธรตอนที่สันติธากำลังถูกคนร้ายยิง โชคสวัสดิ์ช่วยชีวิตของสันติธรได้ทัน สำหรับสันติธรนั้น เมื่อจบปริญญาเอกแล้วก็มาเป็นอาจารย์ประจำที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม เป็นโอกาสให้ได้พบน้องและคุณนายลำไยบ่อยขึ้น และต่อมาสันติธาก็ซื้อที่ดินติดกับไร่ของคุณนายลำไย ปลูกฝรั่ง โดยขอคำแนะนำจากน้อง และเขาได้พบว่าชีวิตในไร่ในสวนอย่างนี้ เป็นชีวิตที่สุขสงบดีกว่าชีวิตในกรุงเทพฯ ที่มีแต่ความลัษสันวุ่นวายต่อมาไม่นานสันติธรได้แต่งงานกับน้อง ซึ่งตอนแรก ๆ ก็มีปัญหาทางด้านพ่อแม่ของสันติธอรอูบ่างที่สันติธามาชอบสาวชาวไร่ แต่เมื่อพบว่าคุณนายลำไยมิใช่ชาวไร่ยากจนธรรมดา แต่มีฐานะร่ำรวยมาก พ่อแม่ของสันติธรจึงต้องยอมให้แต่งงานกับน้อง แต่กระนั้น ทั้ง

พ่อและแม่ของสันติธรต่างก็ไม่แสดงความยินดียินร้ายต่อลูกชายและลูกสะใภ้เลย จวบจนอายุมากขึ้น จึงคิดมาเยี่ยมลูกชาย และก็พบว่าลูกชายกับลูกสะใภ้มีความสุขดี มีฐานะมั่นคง และมีหลานชายหนึ่งคน หลานสาวหนึ่งคน ซึ่งโตเป็นหนุ่มสาวแล้ว

4.2 ลักษณะทางกาย

เนื่องจากคุณนายลำไยเป็นเศรษฐินีมีอาชีพทำไร่มาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษคุณนายลำไยจึงมีลักษณะเหมือนคนชาวไร่ชาวลวนที่ตราครุฑทำงานกลางแสงแดดทุกวัน คนที่ไม่รู้จักถ้าพบคุณนายลำไยก็จะไม่มีใครสนใจ เพราะสภาพการแต่งกายเหมือนชาวบ้านธรรมดา ๆ คนหนึ่ง ไม่มีลักษณะบ่งบอกว่าเป็นเศรษฐินี ซึ่งทำให้เป็นผลดีอย่างหนึ่งคือ ไม่เกิดอันตรายแก่ตัวเอง ดังเช่น ตอนที่โจรปล้นธนาคาร ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับคุณนายลำไยนำเงินไปฝากแบงก์ประมาณหกแสนบาท แต่โจรก็ไม่สนใจที่จะจับคุณนายลำไย เพราะลักษณะการแต่งกายทั้งคุณนายลำไยและนาง ต่างก็แต่งตัวแบบชาวไร่ชาวลวน ดูแล้วไม่ใช่ลักษณะของคนมีฐานะ ดังตัวอย่าง

"วันนั้นเป็นวันแรกของการปิดภาคเรียนที่โรงเรียนของนาง หล่อนจึงไม่ได้แต่งชุดทำงานตามปกติ หากแต่แต่งกางเกงยีนส์เก่า ๆ เพราะกะว่ากลับจากในเมืองก็จะตรงเข้าสวนเลยทีเดียวน ใส่เสื้อยืดเก่า ๆ พอกัน ผมเผ้ายุ่ง หน้าเป็นมันเพราะง่วนกับการนับเงินมาเป็นชั่วโมง ๆ คุณนายลำไยเองก็นั่งผ้าถุงเก่า ๆ เพราะจะไปจ่ายตลาด ลากรองเท้าแตะพื้นยางไปคู่หนึ่ง ทั้ง ๆ อยากรจะเดินเท้าเปล่าเป็นกำลัง หัวตะกร่ำไปด้วย แพนถุงใส่กับข้าว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกที่สุดในการหอบหิ้วข้าวของ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 304-305)

และในตอนที่คุณนายลำไยกับนางเดินทางไปที่ต่างประเทศ คุณนายลำไยจำเป็นต้องเปลี่ยนการแต่งตัวเสียใหม่เพื่อให้เข้ากับคนอื่นและเพื่อให้ร่างกายอบอุ่นด้วย ทำให้คุณนายลำไยประสบปัญหาเป็นอย่างมากด้วยความไม่คุ้นเคย เช่น การสวมรองเท้าหุ้มส้นแทนการใส่รองเท้าแตะหรือเดินเท้าเปล่า ดังตัวอย่าง

"ว๊าย! เจ็บตีนจะตายทำอยู่แล้ว" คุณนายลำไยโยนรองเท้าโครมไปบนพื้นพรมนุ่มที่ปูเต็มห้อง นับแต่ก้าวแรกที่เปิดประตูเข้ามาในห้องนักรงแรม ทั้งนี้เพราะถอดรองเท้าออกหัวตลอดทาง ตั้งแต่ชั้นลิฟต์มาจากชั้นล่าง" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 5)

"หากเท้าของคุณนายลำไยหูดได้เหมือนในนิทาน มันก็คงร้อยไว้อย่างดีตั้งแต่เกิดมาหลายสิบปี ไม่เคยต้องทนทุกข์ทรมานเท่านี้มาก่อนเลย ทั้งนี้เพราะมันเคยอยู่แต่ในที่ลึ้มผัสแสงแดดและสายลมอย่างมีอิสระเสรี เคยย้ายไปบนดินอันอ่อนนุ่มที่ถูกไถพลิกกลับโดยไม่ย่อท้อเสียนพามาและตัวปลิง จนกระทั่งเมื่อเจ้าของเท่านั้นมันมีศรีสุขขึ้นมา ก็ประดับประดาของมันให้ดีขึ้นหน่อยด้วยรองเท้าแตะฟองน้ำ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เท้าทั้งห้าบานออกจากกันตามลักษณะดั้งเดิมได้เต็มที่" และจากคำพูดของสามีกับลูกชายตอนหนึ่งว่า "เคยใส่แตะแตะ มากะแตะใส่เกือก" นี่ตาอังแกเยาะของแกยังงี้ แถมยังกลัวให้ลูกชายเสียอีก "เอ็งคอยดูนะไอ้ตัวง ชากลับก็ตื่นเปล่ามาอย่างเคยละ วิ้ยเกือกนะคนอื่นเขาเอาไว้ใส่ แต่แม่เอ็งต้องแขวนคอถึงจะถูกกัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 18)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคุณนายลำไยนั้นเป็นคนชนบท จึงมีลักษณะท่าทางตลอดจนรูปร่างและการแต่งกายที่เป็นแบบฉบับของชาวไร่ชาวนาโดยแท้จริง จนกระทั่งคุณสุนทรซึ่งเป็นมารดาของสันติธร เกิดความรู้สึกไม่อยากจะคบหาหรือรวมญาติกัน เพราะคุณสุนทรคิดว่าครอบครัวของนางเป็นครอบครัวบ้านนอกที่ยากจน สกปรกมอมแมม แต่เธอก็จำใจต้องไปสู่ขอให้ลูกชาย ดังนั้นเมื่อเธอมาพบกับคุณนายลำไย เธอก็เริ่มรู้สึกไม่ค่อยแน่ใจในฐานะของคุณนายลำไยนัก เพราะบ้านของคุณนายลำไยปลูกด้วยไม้สักที่มีค่านาคาสูงทั้งหลัง นอกจากนั้นเมื่อมองสำรวจร่างกายของคุณนายลำไย คุณสุนทรก็พบว่า

"คุณสุนทรมองคุณนายลำไยตั้งแต่หัวจรดเท้า แล้วสะดุดเข้ากับหลายอย่างจนเกิดความไม่แน่ใจขึ้นมาบ้าง เพราะถึงแม้ใส่เสื้อผ้าธรรมดาเชย ๆ แบบชาวบ้าน หาก 'เพอร์นิเจอร์' บนตัวนี้ทำให้มองข้ามไปได้ยากคุณนายลำไยคาดเข็มขัดทองเส้นใหญ่ ไม่ใช่ทองลายใบร่วงอย่างเข็มขัดทองทั่วไป หากแต่เป็นทองลายทึบชนิดที่นิยมคาดกันเมื่อหลายสิบปีก่อน ในสมัยที่ทองราคามาทละยี่สิบสามบาท เพราะฉะนั้นเข็มขัดทองทึบ ดูเงิน ๆ ราวกับเครื่องละครรำนั่นจึงไม่ใช่อาภรณ์ที่แพงเกินไปนัก แต่มาสมัยที่ทองราคามาทละสิบล้านเจ็ดร้อยเศษ เข็มขัดทองหนักไม่ต่ำกว่าสามสิบบาทนี้ลำไยคาดข้อมือด้วยสร้อยตีนตะขาบทองคำเส้นกว้างหนึ่งนิ้วทั้งสองมือสร้อยคอทองคำหนักสิบบาทอร่ามเรืองอยู่รอบคอ และที่ล้นสะเพือนคุณสุนทรเป็นอย่างมาก คือแหวนเพชรชีกหลายเม็ดบนเรือนทองเทอะทะแบบของโบราณ ฝีมือแหวนและฝีมือเจียรระโน

นั้น ไม่ได้งามหยดย้อยอย่างเข็มกลัดไพลินล้อมเพชรของเธอก็จริงแต่ขนาดและราคาของมันถ้ามองกันออกมาช้ เธอไม่เคยเห็นเพชรขนาดใหญ่ขนาดนี้มานานแล้ว ยกเว้นในเมื่อเศรษฐีระดับชาติ นึกไม่ออกว่าเพชรขนาดนี้ตกมาอยู่ในมือคนบ้านนอกได้

อย่างไร จะว่าเป็นของเก๊ก็ไม่ใช่เด็ดขาด" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 441-442)

สรุปแล้วคุณนายลำไยมีรูปร่างลักษณะเป็นคนบ้านนอก แต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาถูก ๆ ไม่ทันสมัย ทำให้คนที่ไม่รู้จึกมองดูคุณนายลำไยเหมือนคนชาวบ้านที่ยากจนธรรมดา ๆ คนหนึ่ง แม้ว่าคุณนายลำไยจะหอบเงินหลายแสนบาทไปฝากธนาคารโจรก็ไม่คิดว่าจะเป็นคนมีเงินมากพอที่จะปล้นจึกมองข้ามคุณนายลำไยไปคุณนายลำไยจะสวมเครื่องประดับก็ต่อเมื่อโอกาสพิเศษจริง ๆ ดัง เช่นตอนที่คุณสุนทรจะมาสู่ขอลูกสาว คุณนายลำไยจึงแต่งเครื่องประดับเพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ แต่ก็ยังคงสวมเสื้อผ้าตามเดิมคือแบบเชย ๆ หรือแบบชนบทนั่นเอง

4.3 ลักษณะนิสัย

คุณนายลำไยเป็นคนที่ชอบพูดจาโผงผาง ตรงไปตรงมา เนื่องจากคุณนายลำไยเป็นคนชนบท จึงมีลักษณะนิสัยเหมือนคนชนบททั่วไป ซึ่งคนกรุงเทพฯ ฟังแล้วอาจจะรู้สึกระคายหู แต่เป็นภาษาชาวบ้านธรรมดาทั่วไป นุดกันปกติ ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่คุณนายลำไยกับจ้ไปเที่ยวต่างประเทศและพูดถึงถุงเืองว่า

"แหม! ก็มันบางจิบ ใส่ก็เหมือนไม่ได้ใส่ สะกิดนิดเดียวก็ขาดแล้ว แล้วใส่แล้วคันจิบ ...เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ไม่เคยลำบากยังงี้เลย ให้ตายโหงตายท..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 5)

- ดังนั้นก่อนที่จะออกเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศ น้จจึงบอกมารดาเรื่องการพูดจาว่า "แม่ คนที่เราไปรวมกลุ่มทัวร์ด้วยนี่ะ เขาเป็นคนกรุงเทพฯ เป็นผู้ที่มีเงินด้วยกันทั้งนั้นนะแม่ เพราะจ้แม่ต้องระวังนะ จะพูดจาอะไรตามสบายเหมือนอยู่บ้านเราไม่ได้ คำที่จะหลุดออกจากปากไม่ได้เป็นอันขาดคือ 'ตายโหง' 'ตายท่า' 'ฉิบหาย' ตลอดจนคำสบถสาบานอื่นที่ปกติพรูออกจากปากได้ราวกับฝนตก"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 12)

ด้วยคำเตือนของลูกสาวครั้งนี้ ทำให้การเดินทางของคุณนายลำไยหมดความสนุกลงไปมากเพราะคุณนายลำไยพยายามไม่พูดมาก กลัวจะหลุดคำที่หยาบคายออกมาให้คนอื่นได้ยิน

นอกจากนั้นคุณนายลำไยยังมีอารมณ์ขันและมีคำพูดที่แฝงข้อคิดดีๆอยู่เสมอ แม้ว่าตามปกติแล้วคุณนายลำไยจะพูดจาประสาคนบ้านนอก แต่คุณนายลำไยก็มีวาทีศิลป์ในการพูดที่ดี ทำให้คนฟังไม่รู้สึกน่ารังเกียจแต่ประการใด ดังความนึกคิดของสันติธรเมื่อเห็นแม่ยายของพี่ชายแล้วก็อดนึกเปรียบเทียบกับคุณนายลำไยไม่ได้ว่า

"คุณนายเนื่อนวลบทยจะพูดก็พูดฉลาด ๆ ไม่ติดไม่ขัด จนสันติธรรอดนึกถึงคุณนายลำไยไม่ได้ เศรษฐินี่ตื่นเปล่าเพื่อนบ้านเขานั่นพูดเก่งไม่แพ้รายนี้ ต่างกันตรงที่คุณนายลำไยดูจะอารมณ์ดีและมีอารมณ์ขันมากกว่า ไม่จัดจ้านกระเที้ยนกระเทือรือเท่ากับคุณนายเนื่อนวล" (วินิตา ดิถียนต์. 2626 : 290-291)

อีกตัวอย่างหนึ่งเช่น ตอนที่คุณนายลำไยพูดถึงเทวีกา สาวสวยคนหนึ่งที่เดินทางร่วมมากับคณะทัวร์ครั้งนั้นด้วยว่า

"คนเก่ง มีหลายประเภท ไฉนจ ประเภทคนในฝักก็มีประเภทโก่งคอขึ้น เหมือนไฉ่ไต้งก็มี เอ็งรู้ไหม ถ้าไม่ขึ้นเอ็กอีเอ็กออกมา คนเขาอาจจะนึกว่าเป็นพญาหงส์ พอขึ้นเสียแล้วเลยรู้กันหมดว่าแค่ไก่ธรรมดา" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 30)

คุณนายลำไยมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และมีความคิดที่ไม่เหมือนผู้อื่น ดังเช่นตอนที่คุณนายไปเที่ยวประเทศอังกฤษคณะทัวร์ได้พาไปชมเครื่องเพชรของควีนอลิซาเบธ ซึ่งใครๆดูแล้วต่างมีความรู้สึกตื่นเต้นที่ได้เห็นเครื่องทองและเพชรนิลจินดามากมายเหล่านั้น แต่ตรงกันข้ามกับคุณนายลำไยที่มองดูเพชรพลอยจำนวนมหาศาลนั้นอย่างสงบเยือกเย็นปราศจากความตื่นเต้นยินดีอย่างคนอื่น ๆ จนนึกแปลกใจถึงแอนตามมารดา และก็ได้คำตอบว่า

"แม่ดูแล้วไม่รู้ว่ามันจริงหรือเก"

"โธ่ ของจริงซีแม่ ประมาณราคาไม่ได้เลย แม่เห็นทับทิมอยู่เม็ดหนึ่ง ไหมสีเข้มสวยเขียว ขนาดใหญ่เบือเริ่ม..."

"เห็น เอ็งกระตุกแขนให้แม่ดูคราวนั้นไง แม่ก็ว่าจั้น ๆ เออ! ที่แม่ว่ามันเก้นะแม่หมายความว่า... ถึงใครมันเอาของเก๋มาวางไว้เราก็ไม่รู้จริงไหมเพชรมันอยู่ในตู้เราดูห่างออกมาตั้งหลายคอก ไฟเปิดเอาไว้ไม่สว่างเท่าไร โอ๊ย! แบบนี้เจ็กมันเอาเพชรเก๋มาดบตาได้สบายมากไฉนจ ถ้าเขาเอามาวางใส่มือเอาแว่นขยายให้ส่องนี่ซีแม่ถึงจะเชื่อเต็นดู ๆ ไปมันเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งวะ แม่เลยเฉย ๆ"

"อีกอย่างหนึ่งนะ ไฉนจ๋ แม่รู้สึกใจก็ไม่รู้" คุณนายตุตน้ำอ้อลมนจนเกลี้ยงแก้ว
 "คือรู้สึกว่ามันเอามาใช้อะไรไม่ได้สำหรับคนอย่างเราวะ อย่างทับทิมเม็ดเท่า
 ด้วยตะไลที่เอ็งว่านะ ขึ้นได้มาห้อยคอก็คับคอ ใส่เป็นแหวนก็คลุมไปทั่วนิ้วมันไม่พอ
 ดี ๆ วะ แม่ชอบของพอดี ๆ กำลังงาม อย่างเข็มขัดทองงี้แม่คาดสายเดี่ยวก็สวย
 แต่ถ้าคาดที่ละห้าสาย มันคงกลายเป็นตราสังไปแล้ว ที่นี้เครื่องเพชรโคตรเพชร
 อะไรของเอ็งนี่ มันมากมายก่ายกองเกินไป เดี๋ยวหนัก ๆ เข้ามันก็ถึงเครื่องลิเก
 ขึ้นมา.....ไม่รู้ละนะแม่เห็นของแม่อังยังงี้ละวะ เลยไม่เท่กับเขา"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 28-29)

จะเห็นได้ว่า คุณนายลำไย แม้จะเป็นคนไม่มีการศึกษา หูตาก็ไม่กว้างอะไรนัก แต่
 คุณนายลำไยก็เป็นคนที่มีความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง และไม่เข้ากับคนอื่นนอกจากนั้นคุณนาย
 ลำไยก็ยังเป็นคนที่ไม่นิยมของฟุ่มเฟือยเกินไป แม้การมาเที่ยวยุโรปครั้งนี้ได้มาเพราะว่าอยาก
 จะดูความเจริญของบ้านเมืองอื่นเขา และก็มิได้นิยมยกย่องว่าประเทศอื่นดี วิเศษกว่า
 เมืองไทย ดังเช่นเมื่อคุณนายลำไยเห็นบรรดาผู้มาเที่ยวเพื่อซื้อของฝากกันมากมาย คุณนาย
 ก็ว่า "คล้าย ๆ บางลำภูนั่นแหละวะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 31) "โถ ทำยัง
 กะเมืองไทยไม่มี แม่เห็นถนัดไปแถวบางลำภู เลื่อนอนกงเกนงอน กงเกนใน ปะตะไค้ด
 มีทั้งนั้น ถูกกว่านี้เยอะแยะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 32)

เมื่อกล่าวถึงความคิดของคุณนายลำไยนั้นจะเห็นได้ว่าคุณนายลำไยเป็นคนมีความคิด
 ที่ดี มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่นิยมเพื่อเพิ่มความฟุ่มเฟือยเหมือนผู้อื่นทั้ง ๆ ที่มีฐานะระดับ
 เศรษฐี สามารถใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยได้

คุณนายลำไยเป็นคนมีความขี้คิด คิดก่อนจึงจะลงมือทำและจะทำในสิ่งที่คิดว่าเกิด
 ประโยชน์กับตนเองได้และเหมาะสมเท่านั้น ดังตัวอย่างเรื่องของสันติธร ซึ่งคุณนายลำไย
 อยากได้เป็นลูกเขย แต่ผู้ใหญ่ยังซึ่งเป็นสามีไม่อยากจะให้เป็นลูกเขย เพราะเห็นว่ามีค่า
 เป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

คุณนายชอบสันติธร ความชอบในใจนี้เกิดขึ้นเพราะถูกชะตาอย่างหนึ่ง กับคำขวัญแล้ว
 เห็นว่าไม่ขาดทุน มีแต่จะได้กำไรอีกอย่างหนึ่ง ใครอื่นมองไม่เห็นข้อเหล่านี้ คุณนาย
 ก็ไม่เดือดร้อนไปด้วย เพราะรู้สึกว่ายายตาผู้คนนั้น มีความแหลมคมหรือท้อท้มผิดกัน

จะเอาเสียงผู้คนรบกวนมาตัดสินไม่ได้ เพราะสายตาใครก็ไม่วิเศษเท่าสายตาคูณ
นายเอง (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 207)

ด้วยความคิดที่มีเหตุผลที่ดีของคุณนายลำไยดังกล่าว ทำให้คุณนายลำไยได้สันติธรรมา
เป็นลูกเขยได้ในที่สุด ประกอบกับความฉลาดของคุณนายซึ่งแม้แต่สามียังยอมยกความเป็นใหญ่
ให้ ดังนั้นเรื่องกิจการภายในบ้านคุณนายลำไยจึงเป็นผู้นำแต่เพียงผู้เดียว

ความคิดของคุณนายลำไยที่แตกต่างจากผู้อื่นในละแวกหมู่บ้านนั้นคือ คุณนายลำไยมุ่ง
ให้น้องเรียนหนังสือให้มาก ซึ่งแม้แต่แม่แท้ ๆ ของน้องเองยังไม่เห็นด้วย แต่คุณนายลำไยก็สนับสนุน
ให้เรียน ดังนั้น น้องจึงเป็นสาวโสดที่มีอายุมากกว่าสาวคนอื่น ๆ ที่อายุสิบห้าสิบหกก็มีลูกมี
เต้าแล้ว น้องจะมีห้องนอนห้องน้ำส่วนตัว ไม่ต้องลงบันไดไปอาบน้ำข้างล่าง ซึ่งจะต้อง
กระโจนตกลงจากบ้านไปเพื่ออาบน้ำ น้องจึงมีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างทันสมัย ผิดกับชาวบ้าน
อื่น ๆ เพราะมีคุณนายลำไยคอยสนับสนุนนั่นเอง

ในด้านอุปนิสัยของคุณนายลำไยนั้นก็มีความขยันขันแข็ง กล้าหาญ ตัดสินใจเด็ดขาด
และรวดเร็ว จึงทำให้คุณนายลำไยเป็นสตรีที่แม้แต่คนเกรงขามมี ไม่มีใครกล้ามารุกราน
ครอบครัวของคุณนายลำไย ตัวอย่างที่แสดงถึงความขยันขันแข็งในการทำมาหากินของคุณนาย
ลำไย ได้แก่

"เราปลูกหอมค่ะ ทั้งหอมตันกับหอมหัว ตอนนี้นำกำลังเก็บอยู่ค่ะ เพราะขายได้แล้ว"

น้องตอบสันติธร (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 166)

"คุณอยากดูอะไรบ้างล่ะคะ?"

"อยากดูไปเรื่อย ๆ ละฮะ ตอนนี้นำลูกอะไรนะ" เขาพยักหน้าไปทางไร่ซึ่งมีต้นไม้พุ่ม
เตี้ย ๆ ขึ้นเรียงรายเป็นแถว"

"มะนาวค่ะ"

"งามดีนะฮะ เท่าที่เห็น"

"ต้องฉีดยาฆ่าแมลงมากทีเดียวค่ะ มะนาวนี้ปลูกมานานเอยะ เรียกว่าต้องดูแลมาก
นุ้ยถึง ยาดัง พร้อมทุกอย่าง" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 172)

"นอกจากปลูกฝรั่ง แม่ก็ตอนกิ่งฝรั่งไว้ขายด้วย ได้เงินเป็นกอบเป็นกำเรื่องนี้ด้วยค่ะ
เรียกว่า แม่เอาทุกทำ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 174)

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความขยันขันแข็งของคุณนายลำไย ซึ่งทำให้กลายเป็นเศรษฐีนี้ได้ นอกจากความขยันในการทำมาหากินแล้ว คุณนายลำไยยังฉลาด รู้จักการบริหารงานเพื่อให้ได้ผลดี เช่น ตอนที่ดวงตื่นติดกับสันติธถึงความเก่ง ฉลาด ของคุณนายลำไย เรื่องการทำสวน ซึ่งถ้าไม่รู้จักรู้วิธีการทำสวนอย่างคุณนายลำไย ก็จะต้องเหนื่อยยิบ ไม่มีกำไรเหมือนดังคุณนายลำไยทำ ดังตัวอย่าง

"ไอ้การจ้างคนไม่เอาไหน งานมันก็พัง" ดวงดีออกความเห็นขึ้นมาอีกอย่างคนรู้ใจอีกฝ่าย

"แม่ผมแกถึงเลี้ยงลูกหลานเอาไว้องเอง ใจคนจรทมนอนหมกแกไม่เอาเลยคนแถวนี้ถ้าขึ้นก็เกี่ยวแกไม่เอา แกคิดคนซะก่อนแล้วแกถึงจะทำงาน แกถึงทำอะไร ๆ รวยขึ้นมาได้ ลำพังแต่พ่อผมแกไม่ค่อยละเอียดเท่าแม่ แกเลยยกให้แม่ทำเองหมด"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 273)

ส่วนในด้านความคล่องแคล่วกล้าหาญของคุณนายลำไยนั้น แม้ว่าอายุจะมากแล้ว แต่คุณนายลำไยก็ยังคล่องแคล่ว มีความกล้าหาญเหมือนสมัยยังสาว ด้วยความเก่งกล้า อาภรณ์ของคุณนายลำไยนี้ แม้แต่ผู้ใหญ่ยังหรือสามีเองยังยอมรับว่า

"ถ้าถูกเป็นโจร ก็คงไม่กล้ากะแม่มึงเหมือนกัน ยุงร้ายกว่าเสือแต่แม่มึงร้ายกว่ายุงหลายเท่า กูรู้มานานแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 323)

ดังนั้นเมื่อถึงคราวที่คุณนายลำไยถูกคนร้ายที่ปล้นธนาคารจับเอาตัวไปเป็นตัวประกัน คุณนายลำไยก็รู้สึกตกใจต่อเหตุการณ์คับขันดังกล่าว มิหนำซ้ำยังสามารถจับผู้ร้ายให้ตำรวจได้เสียอีก ดังตัวอย่าง

"ไอ้ฉิบหาย! มันไม่ดูตาม้าตาเรือนี้เค้า ผู้กำกับ" คุณนายบ่นอุบอ

"เลือกมาจับอีนันไปเป็นตัวประกัน อีนันมาฝากเงินแท้ ๆ ช่วยฉิบ!"

"รู้สึกจะหนีไปไม่ทันสักคน" ผู้กำกับฯ บอก

"เงินคงได้คืนหรอกครับ ผู้จัดการอย่าเพิ่งตกใจไปให้มากเลยครับ ว่าแต่คุณป้าเอะ ปลอดภัยดีหรือ" คุณนายพยักหน้าเหนื่อย ๆ

"แล้วไปเอาปืนที่ไหนมาจี้มันไว้นะ"

"ปืนลูกชายคะ พอมันมาจุดอีนัน อีนันก็ทำเป็นสะอึกไอ้ตัวงทกล้ม ล้วงเอาปืนมันมา

“เห็นพุงไว้ เอาไว้ป้องกันตัวไงคะ”

“อ้ออ้อ คุณนี่เป็นแม่เสียยังกะนางเอกนักสืบใน ที. วี. เสียวนะ”

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 316-317)

ลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งของคุณนายลำไยก็คือ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ใจบุญสุนทาน ดังจะเห็นได้จากตอนที่ในหมู่บ้านมีงานบวชพระ คุณนายลำไยจะช่วยงานทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์สิน โดยช่วยด้านการทำขนมเงินให้แก่เจ้าภาพ ดังตัวอย่าง

“...ตอนนี่ถึงหน้าบวชแล้ว ไม่บ้านโน้นก็บ้านนี้มีกันแทบทุกบ้าน อยู่แถวบ้านเหมือนกัน ก็ต้องช่วยกันตัวเป็นเกลียว อีฉันเองผูกขาดเรื่องขนมเงินเอาไว้เลยใครบวชก็มาเอาขนมเงินจากนี้ไป...มีให้เปล่า ๆ เอาเท่าไรก็ได้”

กล่าวโดยสรุปแล้วคุณนายลำไยเป็นคนขยัน มีชีวิตอยู่ในต่างจังหวัดตั้งแต่เกิด จึงมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา พูดจาด้วยภาษาลูกทุ่ง มีใจนักเลง มีความขยันขันแข็ง ฉลาดและละเอียดลออในเรื่องการทำมาหากิน จึงทำให้คุณนายลำไยกลายเป็นเศรษฐินีได้ นอกจากนั้นคุณนายลำไยยังมีอิทธิพลและมามีมากในถิ่นของเธอ ทำให้ชาวบ้าน หรือนักเลงในท้องถิ่นไม่กล้ารังแกครอบครัวของคุณนายลำไย และนอกจากคุณนายลำไยจะมีพระเดชแล้วยังมีพระคุณด้วย คือมีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ชาวบ้านทุกคนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

4.4.1 ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

คุณนายลำไยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคนในครอบครัว แม้ว่าคุณนายลำไยจะเป็นภรรยา แต่คุณนายลำไยก็เป็นผู้นำของครอบครัวเพราะคุณนายลำไยมีความเฉลียวฉลาดในการทำมาหากิน มีความคิดก้าวไกลและใจนักเลงคุณนายลำไยจึงผูกขาดในเรื่องการทำมาหากินโดยมีผู้ใหญ่อึ่งหรือสามีคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังลำไยรับลูก ๆ คุณนายลำไยมักจะเป็นคนวางแผนการในการดำเนินชีวิตให้ แต่ก็ฉลาดพอที่จะไม่ทำโดยบังคับหรือให้ลูก ๆ รู้ตัว เธอมักจะมียุทธวิธีใช้อย่างฉลาด เช่น นัจ ซึ่งเป็นลูกสาวบุญธรรมหรือหลานแท้ ๆ ที่ขอมมาเลี้ยงจากน้องชาย คุณนายลำไยเห็นว่านัจเรียนดี ขยันก็อยากส่งเสริมให้นัจเรียนสูง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความคิดทันคนอื่นและมีประโยชน์ต่อคุณนายลำไยด้วยเป็นต้นว่า ในด้านการไปติดต่อกับทางอำเภอหรือการเซ็นสัญญาหักหนี้กัน ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้ถูกโกงผลประโยชน์

ดังตัวอย่าง

"เออ ไฉนจ เมื่อเข้าครูสมบุรณ์เขามาหาแม่ บอกว่ากำลังร่อนเงินเพราะลูกชายจะแต่งเมีย ผู้ใหญ่ฝ่ายนั้นเขาจะเอาสินสอดตั้งแสน แกก็เลยเอาโฉนดมาวางให้แม่ เอ็งว่าง ๆ ไปสืบราคาที่ดินมาให้แม่ที...เพื่อนมีไม่ใช่หรือ พวกที่ดินนะ แล้วพอเขียนสัญญาเอ็งมาเขียนให้แม่ทีนะ แม่จะเซ็นชื่อเอง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 125)

คุณนายลำไยรักนังมากเพราะนังเป็นเด็กขยันเรียน ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ คุณนายลำไยจึงสนับสนุนให้เรียนระดับปริญญาตรี ซึ่งเกินหน้ากว่าหนุ่มสาวในท้องถิ่นนั้น นอกจากนั้นนังยังขยันเรื่องการทำสวน เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงได้หลายอย่าง จนคุณนายเองยังออกปากว่า

"เอ็งช่วยแม่คุมงานก็พอ ไฉนจ เอ็งมันประเภทร่ำเรียนบอบบางนัก ทนแดดทนฝนอย่างไฉพวกเด็ก ๆ ไม่ใช่หรอก พวกนั้นหนังมันหนาที่ยังกะวักกะควาย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 160)

ในยามที่ลูก ๆ เตือตร้อน คุณนายลำไยมักจะเป็นคนวางแผนการจัดปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ออกนอกหน้า เพื่อมิให้น่าเกลียด อย่างเช่นนังถูกสุรชัยตามตื้อและวางแผนจะแต่งงานกับนังให้ได้ ทั้ง ๆ ที่นังไม่สนใจเลย คุณนายลำไยจึงคิดหาทางแก้ปัญหาให้เพื่อให้สุรชัยเลิกตามรังควาญนังเสียที โดยทำอุบายให้ลูกชายหลอกให้สุรชัยถูกผีหลอก ซึ่งสุรชัยเป็นคนที่กลัวมาก แผนการนี้จึงสำเร็จได้เพราะคุณนายลำไยรู้จักอ่อนของสุรชัย ดังคำพูดของนังพูดกับพี่ชายว่า

"แกหมายความว่ายังงิ ไฉนจ"

"ก็หมายความว่า พี่ตัวนั้นมีเจ้าแม่ช่วยวางแผนให้ใช้ไหมล่ะ" นังลดเสียงลงพอได้ยินกันเพียงสองคนดำแม่เจ็กไปตามเรื่อง ไฉ่เรื่องจะรู้จักอ่อนก้านนังสายกะ ไฉ่จิตจนพลิกแพลงเอามาเป็นแผนร่วมมือกับหลวงพี่ได้ มันต้องฝีมือชั้นแม่เรา จริงมั๊ยล่ะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 162)

คุณนายลำไยจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในบ้าน เพราะคุณนายลำไยเป็นเสมือนตัวจักรอันสำคัญที่บ้าน ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ กิจกรรมทุกอย่างอยู่ภายใต้การดูแลและควบคุมของคุณนายลำไย ดังคำพูดของ โชคสวัสดิ์ ลูกชายที่เป็นผู้ใหญ่บ้านว่า

“ไม่มีใครจิตใจแม่ได้สักคน” โชคเข้ามารดาขึ้นบ้าง ก่อนจะหันมาทางชายหนุ่ม
 “แม่ผมเป็นยังงี้แหละ พ่อเองก็เกียจจะเอาเรื่อง ไอ้เรื่องทำไรทำสวนนี่แม่ก็ถือจะทำ
 ไม่ยอมอยู่เฉย ๆ ...” (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 299)

4.4.2 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

คุณนายลำไยมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าโดยปกติ
 คุณนายลำไยจะเป็นคนพูดเก่ง คบคนง่าย ไม่ถือตัว สามารถพูดคุยกับคนแปลกหน้าได้ราว
 กับสนิทกันมานาน ซึ่งจะพบได้จากตอนที่คุณนายลำไยไปเที่ยวต่างประเทศ ได้พบและได้รับ
 ความเอื้อเฟื้อจากสันติธร คุณนายลำไยก็พูดคุยกับเขาอย่างเป็นกันเอง ไม่มีการกระดาก
 กระเดื่องว่า

“เดินมาหลายรอบ ขาแทบหลุดแล้วละค่ะคุณ”

.....

“คุณท่าจะอยู่มานานแล้วมั่งค่ะ” คุณนายเริ่มชวนคุยตามนิสัย หลังจากเปรี้ยวปาก
 เพราะไม่ค่อยได้พูดมาหลายวัน

“เอาละ..แม่..เริ่มแล้ว” นับถือนับอิฐที่ตำบลงนางแมวนั้น ไม่มีใครไม่รู้จักคุณนาย..

แม้คนเฟื่องมาอยู่หรือคนถิ่นอื่นมาเยี่ยมคนที่นี่ ลองค้างสักคืนสองคืนละก็คุณนายเป็นรู้จัก
 หมด เนื่องจากการตกทายชวนคุยตะไมหมด ไม่มีการตระหนี่ตัว

(วินิตา ดิถียนต์. 2526: 38)

นอกจากการพูดจาที่ไม่ถือเนื้อถือตัวและค่อนข้างเป็นกันเองแล้ว ถ้าหากมีผู้ใดมา
 พูดจาชมหรือพูดยกย่องผู้อื่นละก็ คุณนายลำไยก็จะมีวิธีการพูดย้อนกลับพร้อมกับมีหลักฐานมา
 ยืนยันคำพูดด้วย โดยที่ตนเองมิได้ตั้งใจจะอวดตัวเลย แต่ก็จำเป็นต้องทำเพราะมิฉะนั้นก็จะถูก
 ผู้อื่นชมเชยได้ ดังเช่นเรื่องมารดาของสันติธรมานพุดจาสุขอนิจ แต่มารดาของสันติธรได้แสดง
 กิริยาอาการรวมทั้งคำพูดให้รู้ว่ารังเกียจ ไม่อยากได้ลูกสะใภ้บ้านนอก คุณนายลำไยจึงต้อง
 แสดงตัวให้มารดาของสันติธรรู้ว่า ตนมิใช่คนบ้านนอกที่จะมาดูแลง่าย ๆ ดังตัวอย่าง

“ดิฉันก็ตั้งใจที่เข้าใจเรื่องความไม่เหมาะสมไม่เท่าเทียมกันนี้ดิฉันถือมาก” เสียงเธอ
 บอกว่าเธอถือเป็นเรื่องใหญ่จริง ๆ

“เอ!” คุณนายลำไยว่า “อฉันไม่ค่อยจะถือนะคำ อฉันเข้าใจได้คำ เรื่องลูกสาวอฉัน

กะลูกชายคุณนาย"

"มิได้" เธอคิดจนแน่ใจแล้วจึงตอบเสียงชาเย็น

"ดิฉันต่างหากเป็นฝ่ายต้องทำใจ ไม่ใช่คุณนาย คุณนายคงจะดีใจมากกว่าถ้าลูกสาวมีโอกาสแต่งงานกับพ่อเล็กของดิฉัน ซึ่ง.." คุณสุนทรียะยังไม่ทันจบ คุณนายลำไยก็โบกมือห้ามทำให้คนพูดต้องชะงักไป

"ไม่ใช่ค่ะ คุณนาย อีฉันนะจะให้พูดว่าดีใจก็ไม่ถนัดปากเพราะลูกสาวคนเดียว มีตัวก็อยากให้มีคู่ควรกัน แต่อย่างว่าละค่ะ เห็นลูกมันชอบ อีฉันก็ไม่อยากขัดใจ"

"ไฉนจ้ะมันจะมีตัวสมหน้าสมตากัน อย่างน้อยก็ให้เท่าพ่อแม่ ไม่ต้องพูดอะไรรอกค่า ลองอีฉันเรียกสินสอดทองหมั้นเท่าที่อีฉันเคยได้ คุณสินดิธรรนาก็เจิงแหง!"

"สินสอดทองหมั้น" คุณสุนทรียะคำเสียงออกมาอย่างลำบากยากเย็น

"อะไร! ยังจะคิดเอาสินสอดอีกรึนี้ จะเอาทองคำบาทกี่สลึงละ"...

ดังนั้นคุณนายลำไยจึงจำเป็นต้องยกทองเป็นหีบ ๆ มาให้มารดาของสินดิธรรนุ ทำให้คุณสุนทรียะไปเพราะคิดไม่ถึงว่าคนบ้านนอกจะมีทรัพย์สินสมบัติมากมายขนาดนี้

.."คือจ้ะคำ" คุณนายลำไยลากเสียง "ใคร ๆ แถวนี่เค้ารู้ว่าอีฉันเคยมีทองขนาดไหน ถ้าอีฉันเรียกจากลูกเขยแค่ทองห้าบาทสิบบาทเดี๋ยวก้ขัดกันกับของอีฉันเปล่า ๆ ไฉนจ้ะมันจะขายหน้าอีฉันก็เลยต้องทำใจอย่างหนักเชียวละคำว่าจะเอาดีหรือไม่เอาดี"

(วินิตา ดิถียนต์: 2526 : 446-450)

จะเห็นได้ว่าคุณนายลำไยนั้นจะมีวิธีการพูดที่ดี ทำให้คนฟังไม่รู้สึกระคายหูนัก แต่ก็มิใช่จะปล่อยให้คนอื่นมาพูดจากถูกเอาง่าย ๆ ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัย คุณนายลำไยก็จะเป็นคนโอ้อวด แต่กลับเป็นคนใจกว้าง ใจนักเลงมากกว่า นอกจากนั้นคุณนายลำไยก็ยังเป็นคนเข้ากับใครง่าย ไม่ถือตัว พูดจาเป็นกันเอง ยิ่งถ้าสนิทกันหรือคนบ้านเดียวกัน คุณนายก็จะพูดจาภาษาลูกทุ่งเลยทีเดียว

4.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

คุณนายลำไยมุ่งหวังให้ลูกหลานยึดอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เนื่องจากคุณนายลำไยมีชีวิตอยู่ในท้องไร่ท้องนามาตั้งแต่เกิดแล้ว สืบทอดการดำรงชีวิตมาจากบรรพบุรุษ เธอจึงมีความหวังว่าในอนาคตลูกหลานจะต้องสืบทอดการดำรงชีวิตแบบนั้นต่อไป คุณนายลำไยรัก

ชีวิตที่อิสระ มีธรรมชาติ สายลมและแสงแดดเป็นเพื่อน มันเป็นความผูกพันที่ลึกซึ้ง เคยกรา
ดินฟ้าอากาศและผืนผาต่าง ๆ ไม่ว่าดีหรือร้าย จึงยากที่จะแปรเปลี่ยนวิถีชีวิตได้
ดังตัวอย่างที่คุณนายพูดกับนางถึงเรื่องวิถีชีวิตของตนเองว่า ไม่คิดจะทำอาชีพอื่นเพราะ

“เรามันทำกันมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย ถึงยังงี้ก็ได้อาศัยปลูกอะไรต่อมิอะไรพวกนี้
แหละ เลี้ยงปากเลี้ยงท้องกันมา ถ้าทำกันเก่ง ๆ ก็ไม่เจ๊งหรอก ใช้น้ำ ไม้จั่นเจ็ก
มันจะทำยังงั้นร่ำรวย เรามันต้องใจถึงด้วยเงินถึงด้วย แม้ถึงออกดอกให้เขาทุ้ง
เล่า จะได้พุงไรนาสาโทเอาไว้ได้สบายหน่อย”

“ต่อจากแม่ จะมีใครทำมั่งก็ไม่รู้ ไอ้โชคพอไว้ใจได้แต่ไอ้ดวงมันเอี๊ยดโลกโซลกเชลก
แล้วก็เหลือเอ็งอยู่อีกคนเดียวที่แม่ไว้ใจ” (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 126-127)

ดังนั้น ความหวังในอนาคตของคุณนายลำไยก็คือ อยากให้ลูกหลานยึดอาชีพ
เกษตรกรรมต่อไป คุณนายลำไยเป็นตัวละครที่จัดอยู่ในประเภทบุคลิกภาพสร้างสรรค์กล่าวคือ
คุณนายลำไยเป็นคนที่มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง ได้แก่การส่งเสริมให้ลูกสาวได้เรียนสูง ๆ
เพื่อให้เขามีวิชาไว้เลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องคอยพึ่งผู้อื่น นอกจากนั้น คุณนายลำไยยังเป็น
คนกระฉับกระเฉงว่องไว มีเหตุผล มีความเป็นผู้นำ เชื้อมั่นในตนเองสูง มีความคิดรอบคอบ
ทันสมัย รักความประหยัดไม่นิยมความฟุ้งเฟ้อ รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความ
กล้าหาญ สามารถป้องกันตัวเองจากอันตรายต่าง ๆ และสามารถให้ความคุ้มครองป้องกัน
ลูกหลานของตนเองได้เป็นอย่างดีรวมทั้งมีความคิดที่จะมุ่งมั่นพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมให้ดำรง
สืบไป

เรื่องละครคน (2528)

5. แก้วใส จากเรื่องละครคน

5.1 ภูมิหลังของตัวละคร

พ่อและแม่ของแก้วใสหย่ากันเมื่อแก้วใสอายุได้ประมาณ 5 ขวบเพราะพ่อเป็นดารารูปหล่อไม่ค่อยมีเวลาให้ครอบครัว แม่จึงทนความเงียบเหงาและว่าเทวไม่ไหว หลังจากแยกทางกัน พ่อก็ไปอยู่กับคุณมัทธนาซึ่งเป็นผู้อำนวยการบริษัทและเจ้าของสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่ง พ่อมิได้จดทะเบียนสมรสกับคุณมัทธนาแม้คุณมัทธนาจะได้ปิดบังความสัมพันธ์กับพ่อก็จริง แต่เธอก็มิได้ยกย่องพ่ออย่างภรรยาของสามีโดยทั่วไป ทั้งนี้คงเป็นเพราะคุณมัทธนาอายุมากกว่าพ่อร่วมสิบปีและเธอเป็นนักธุรกิจมั่งมีเงินทองมาก มีชื่อเสียงกว้างขวาง พ่อของแก้วใสจึงกลายเป็นสามีที่ไม่ออกหน้าออกตาของคุณมัทธนา ส่วนแม่ของแก้วใสก็คบแต่เพื่อนผู้ชายกินเหล้า เล่นไพ่ทั้งวันทั้งคืน อาชีวกก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ตัดเสื้อ พิมพ์ผ้า ทำขนม แต่จนแล้วจนรอดแม่ไม่เคยจ้างงานใดเป็นอาชีพจริงจังเลย แก้วใสถูกส่งไปอยู่กับตาและยาย จนกระทั่งแก้วใสโตเป็นสาวเรียนมหาวิทยาลัย แก้วใสมาพักหอพักกับเพื่อนคนหนึ่งในเมืองฯ เมื่อแก้วใสเรียนจบก็ทำงานกับคุณมัทธนา เป็นผู้ช่วยผู้กำกับรายการ ในแวดวงของอาชีพนี้แก้วใสได้พบอุปสรรคหลายอย่าง เช่นการเข้าทำงานโดยผ่านคุณมัทธนานั้นทำให้แก้วใสมีศัตรูอย่างเงียบ ๆ คนหนึ่งคือวราวุธ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งของบริษัทและเป็นหัวหน้าฝ่ายบุคคล ผู้ที่เข้ามาทำงานส่วนมากต้องผ่านการคัดเลือกจากวราวุธ แต่แก้วใสเป็นบุคคลที่ยกเว้น จึงทำให้แก้วใสทำงานด้วยความลำบากใจบ้าง แต่แก้วใสก็เป็นคนซื่อและเข้ากับเพื่อนได้ดี แก้วใสจึงมีเพื่อนฝูงมากและทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ต่อมาเมื่อบุตรชายของคุณมัทธนาซึ่งชื่อคิวหรือคิวลาญ กลับมาจากต่างประเทศ คิวได้แสดงความรู้สึกว่าเกลียดพ่อและแก้วใสมาก ที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับคุณมัทธนา แก้วใสต้องระวังตัวทุกครั้งที่พบกับคิว เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่คิวจะก่อขึ้น แต่กระนั้นแก้วใสก็ยังคงถูกว่ากล่าว ตูณ จากวาจาและสายตาของเขา

วันหนึ่งพ่อของแก้วใสกับคุณมัทธนากลับบ้าน ได้มีผู้ร้ายดักยิงที่หน้าประตู พ่อกดตัวคุณมัทธนาลงไปที่พื้นรถและผลึกคือพ่อของแก้วใสถูกยิงตาย ทำให้คุณมัทธนาเศร้าโศกมากและ

ต้องระมัดระวังตัวเพิ่มขึ้นเพราะเธอเชื่อว่าคนร้ายคงจะยิงติดตัวมากกว่า ส่วนศัตรูของคุณมัทนานั้นก็คงเป็นเรื่องขัดผลประโยชน์กันซึ่งอาจจะเป็นวราวุธ เพราะวราวุธนั้น นอกจากจะมีหุ้นส่วนกับบริษัทแล้ว พี่ชายของวราวุธซึ่งเสียชีวิตแล้วยังเคยเป็นอดีตสามีของคุณมัทนา พี่ชายของเขาเป็นนักบริหารที่เก่งมาก วราวุธเข้ามาคลุกคลีอยู่ด้วย เขาจึงมีความรู้สึกว่าเขา น่าจะมีอำนาจในบริษัทมากกว่าในปัจจุบัน ส่วนอีกคนหนึ่งที่คุณมัทนาสงสัยก็คือคุณเอกซึ่งเป็นน้องสาวของเธอและเลี้ยงเธอมาตั้งแต่เล็ก ๆ คุณเอกยอมแต่งงานเป็นแม่เลี้ยงให้คุณมัทนา เพราะเห็นแก่หลานและพี่สาวที่ตายไป คุณเอกรักษาสัญญาให้มานานแล้ว แต่ระยะหลัง คุณเอกไม่ชอบใจที่คุณมัทนาเอาอกเอาใจความมากเกินไป คุณมัทนาจึงหนีไปอยู่ต่างประเทศชั่วคราว และปล่อยข่าวว่าจะวางมือโดยขายหุ้นส่วนทั้งหมด และได้ขอร้องให้แก้วใสมาอยู่ดูแลบ้านของเธอ และด้วยความใกล้ชิดของคิวกับแก้วใส อีกทั้งความมีบุคลิก หน้าตาที่ดีของคิวก ทำให้แก้วใสชอบคิวกและตกเป็นภรรยาลับ ๆ ของคิวก เมื่อคุณมัทนากลับมาจากต่างประเทศ วราวุธก็ถูกจับเพราะตำรวจมีหลักฐานเพียงพอ คุณมัทนาได้สังเกตเห็นว่าคิวกับแก้วใส มีความสัมพันธ์กัน เธอได้เลียบเคียงถามคิวกู เธอจึงรู้ว่าคิวกนั้นมิได้คิดจะแต่งงานกับแก้วใสเลย คุณมัทนาสงสัยและเห็นใจแก้วใส และได้ต่อว่าคิวกว่า เธอเองเข้าใจความรู้สึกของคิวก ดี ซึ่งก็คงเหมือนกับพ่อของเธอและถ้าหากแก้วใสมีท้อง เธอก็จะรับเลี้ยงดูลูกให้เหมือนกับที่เธอเคยรับเลี้ยงคิวกเช่นกัน ส่วนทางด้านแก้วใสนั้นเนื่องจากแก้วใสเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ และมีความใฝ่ดี เธอจึงแก้ปัญหาชีวิตด้วยการไปเรียนต่อต่างประเทศ โดยลืมอดีตที่แสนขมขื่นนั้นเสีย ไปเริ่มต้นชีวิตใหม่เพื่ออนาคตที่ดีกว่านี้

5.2 ลักษณะทางกาย

แก้วใสไม่ใช่เด็กสาวที่เปราะบาง เธอไม่มีพ่อแม่มาคอยเอาอกเอาใจหรือคอยทะนุถนอมเหมือนผู้อื่นเพราะแก้วใสอยู่กับตายายและป้าลุง ชีวิตตอนโตก็ย้ายมาอยู่หอพัก แก้วใสจึงต้องเรียนรู้และปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่น แก้วใสเป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือตัวเองมาตลอด ท่าทางของแก้วใสจึง "ดูเป็นสาวสมัยใหม่ เชื้อมั่นในตนเอง ไม่เกร็ดกราด แต่ก็ไม่ใช้คนสงวนเลวร้ายมนุ่มนวล" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 217) และจากความคิดของคิวก อีกว่า "หล่อไม่มันวาว ไม่อ่อนหวานซดซ้อย หรือเฝ้ายวนเฝ้าเสน่ห์ที่ตรงไหนเลย เขาเคยเห็นเวลาหล่อนทำงาน นุ่งกางเกงและเสื้อเชิ้ตทะมัดทะแมง ทำโน่นทำนี่ตามหน้าที่เหมือนเป็น

ผู้ชายสักคน” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 200)

นอกจากลักษณะท่าทางที่ไม่มั่นคงเหมือนผู้หญิงแล้ว แก้วใสก็ยังเป็นคนที่ไม่ค่อยพอใจกับการแต่งกาย แก้วใสมักจะแต่งกายง่าย ๆ ที่ช่วยให้การทำงานคล่องแคล่ว ด้วยการนุ่งกางเกงและเสื้อผ้ายืดหยุ่น ๆ โดยมีได้สนใจที่จะทำให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม เพราะแก้วใสไม่มีเวลาที่จะพัวพันกับเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ นอกจากทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเองมากกว่า ความนึกคิดของลิลาว่า “ถ้าแก้วใสชอบผมสั้น ๆ แขนตันคอ หล่อนคงจะคล้ายเด็กหนุ่มรูปหล่อมากกว่าหญิงสาวโสภา นอกจากนั้นหล่อนมักจะสวมเสื้อเชิ้ตตัวใหญ่หลวม โพลกเพลกกับกางเกงยีนส์แบบผู้ชาย แม้มองดูทะมัดทะแมง แต่ก็ไม่มีอะไรเลยที่จะเรียกได้ว่าสะสวย” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 99-100) ถ้ามองดูแก้วใสอย่างไม่เพ่งพิกก็จะเห็นเพียงรูปหน้ายาวเป็นเหลี่ยมเล็กน้อยจนดูแข็งมากกว่าหวานแฉ่ำช้อยอย่างผู้หญิงทั่วไป คิ้วเข้มและขนตาหนาทึบ ซึ่งมองดูแล้วก็คล้ายกับหนุ่มน้อยเท่านั้น แต่ถ้ามองด้วยสายตาที่ชำนาญต่อการวินิจฉัยความงามของสตรีเพศอย่างลิลาแล้ว จะเห็นได้ว่า “ความสูงและทรวดทรงที่ได้ส่วนลัดรับกันทุกส่วน ถ้าแก้วใสสวมชุดอาบน้ำ หล่อนจะเป็นเป้าสายตาผู้คนทุกคนไม่ว่าแม้แต่พวกเด็กเพศตรงหน้านั้นถ้าตกแต่งอย่างชำนาญจะเป็นดวงหน้าที่เฝ้าชวนนัยน์ตาที่สุด” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 100)

แม้ว่าแก้วใสจะมีชีวิตที่ว้าเหว่ ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ แต่ก็มิได้ทำให้จิตใจของแก้วใสต้องหมกมุ่นคิดเป็นปมด้อย ตรงกันข้าม แก้วใสกลับมีความมุ่งมั่นพยายามในทางที่ดีเพื่อนำชีวิตตัวเองให้ไปสู่อนาคตที่มั่นคงที่สุด จะพบว่าแม้ว่าแก้วใสจะมีท่าทางเหมือนผู้ชาย แต่เธอก็ทำงานด้วยความขยันและตั้งใจ ดังคำพูดของคุณแม่นั้นที่ว่า “เด็กคนนี้น่ารักนะคะฉลาด แล้วก็เรียบร้อย ตั้งใจทำงานด้วย” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 46-47) และจากคำพูดของครูกับจิตว่าว่า “เด็กคนนี้ฉลาด...มันเก่งด้วย พูดจาได้เรื่องได้ราวกว่าผู้ใหญ่เสียอีก” จะเห็นได้ว่าแก้วใสเป็นคนคล่องแคล่วคล้ายผู้ชาย มีชีวิตอย่างเรียบง่าย ๆ ทำงานเก่งจนกระทั่งทุกคนยอมรับความสามารถของเธอ และด้วยความมุ่งมั่นในการทำงานดังกล่าวทำให้แก้วใสไม่ค่อยจะสนใจเรื่องการแต่งกายให้สวยงามตามยุคสมัยนัก

5.3 ลักษณะนิสัย

อุปนิสัยของแก้วใสไม่เหมือนพ่อและแม่ของเธอเลย แก้วใสเป็นคนมุ่งมั่นพยายาม

ในการทำงานเลี้ยงชีพแต่แม่ของแก้วใสเป็นคนจับจรดไม่มีงานทำที่ถาวรแม่ของแก้วใสเปลี่ยนงานบ่อยมาก ส่วนพ่อก็ไม่ทำงานอะไร นอกจากเข้าสังคมเป็นครั้งคราวกับคุณมัทนา ภรรยาใหม่ ซึ่งอยู่ด้วยกันอย่างไม่ออกหน้าออกตา ทั้งพ่อและแม่ของแก้วใสแต่งงานแล้ว มีทรัพย์สินมาก ซึ่งตรงข้ามกับแก้วใสที่ไม่ค่อยสนิทสนมกับการแต่งงาน เพราะแก้วใสไม่มีเวลาพอและไม่มีเงินทองมากพอที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยได้ การที่แก้วใสมีนิสัยและความคิดต่างไปจากพ่อแม่คงจะเป็นเพราะแก้วใสได้รับการเลี้ยงดูจากตายายมากกว่า จึงทำให้แก้วใสไม่ใช่ ‘ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น’ ตาและยายเลี้ยงดูแก้วใสมาคนละแบบกับที่เลี้ยงแม่ของแก้วใสและผู้ที่แก้วใสรักและเทิดทูนจนยึดไว้เป็นแบบอย่างมาจนโตก็คือลุง ลุงเป็นผู้ชายที่รักเกียรติ ทะนงในตนเอง ความรวยหรือความจนไม่มีความหมายสำหรับลุงนั้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแก้วใสได้ลักษณะนิสัยรักเกียรติ และทะนงในตนเองจากลุง ซึ่งจะพบได้จากตอนที่คุณมัทนาขอร้องให้แก้วใสไปอยู่ที่บ้านเพื่อเป็นเพื่อนของเธอ แต่แก้วใสไม่ยอมไป ทำให้ลุงของแก้วใสภูมิใจในตัวหลานสาวแล้วพูดว่า

“ไอ้แก้วมันเป็นคนมีศักดิ์ศรีในตัวมัน” ลุงทัตทองเปรยขึ้นอย่างเข้าใจ อ้อมมือมาตบหัวหลานสาวเบา ๆ “ลุงรู้แกมันประเภทอดอยากเยี่ยงอย่างเสือ สงวนศักดิ์ โชกิเสาะใส่ท้อง จับเนื้อกินเอง จริงไหมล่ะไอ้ตัวดี ไม่ยอมไปนอนอิงอาศัยในบุญแม่เลี้ยง กลัวญาติฝ่ายเขาจะดูกินเอาว่าเราไปเกาะเขากินเรื่องเงินเรื่องทองมันบาดใจกันง่าย” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 359)

ด้วยความรักเกียรติและศักดิ์ศรีของตัวเอง แม้ว่าแก้วใสจะเข้ามาอยู่ในบ้านของคุณมัทนาแล้ว แก้วใสก็ไม่เคยวางตัวเหมือนกับเป็นเจ้าของบ้านทั้ง ๆ ที่คุณมัทนาอนุญาต เช่น ไม่ยอมนั่งรถยนต์ที่คุณมัทนาสั่งให้คนขับตามรับและส่งจากบ้านถึงที่ทำงาน และจากคำพูดของแก้วใสที่พูดกับแม่ว่า “แก้วจะไปเอาเงินเขาก็নাเกลียด แต่ไปอยู่กับคุณมัทน์ก็เกรงใจเขาจะแย่... เดี่ยวลูกเขาจะว่าเอาได้ว่าเกาะแม่เขากิน” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 483)

ลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งของแก้วใสก็คือการรู้จักประมาณตนเอง ไม่สร้างปัญหาอันเกิดจากบมด้อยของตัวเองดังตัวอย่างตอนที่คุณมัทนาจัดงานต้อนรับการกลับจากต่างประเทศของบุตรชาย แก้วใสต้องมาในงานเลี้ยงครั้งนี้ด้วยแม้ว่าแก้วใสเป็นลูกของพ่อที่ไม่มีเกียรติยศอะไร เพราะพ่อเป็นเพียงสามมีย่างไม่ออกหน้าออกตาของคุณมัทนา แต่แก้วใสไม่เคยคิดจะ

แต่งตัวให้หรูหราเพื่อลบลบด้อยของตนเอง แก้วใสยอมรับสภาพความต่ำต้อยนั้น เช่นสวมเสื้อ
ผ้าที่ดีที่สุดที่เธอมี แม้จะไม่มีหุรหุราและไม่มีอะไรจะเทียบได้กับดาราสาว ๆ ในงาน และการ
ปลีกตัวไปรวมอยู่กับบริวาร ช่วยเขาดักข้าวต้มร้อน ๆ เพื่อนำมาแจกให้กับผู้อื่นเป็นอาหารมือ
ติกก่อนกลับบ้าน และจากตัวอย่างคำพูดของแก้วใสที่พูดกับพ่อของเธอว่า "แต่พ่อไม่ต้องเป็น
ห่วงหรอกว่าแก้วจะเอาตัวไปเทียบกับลูกชายของเธอแล้วน้อยอกน้อยใจขึ้นมา ความจริงแก้ว
ห่วงพ่อกว่าจริง ๆ นะจ๊ะ พ่อจะเข้ากับเขาได้แค่นั้น" (วินิตา ตีถียนต์. 2528:110)

นิสัยทั่ว ๆ ไปของแก้วใสอีกข้อหนึ่งคือการพูดน้อยหรือไม่ช่างพูด แก้วใสจะเป็นฝ่าย
รับฟังเสมอ และถ้าหากเรื่องนั้นเป็นเรื่องไม่เกี่ยวกับเธอหรือเป็นเรื่องใหญ่โตเกินกว่าที่เธอ
จะเสนอความคิดเห็นได้ แก้วใสจะพยายามจดจำทุกคำพูดมาไตร่ตรองเพื่อเป็นความรู้แก่ตน
แต่ถ้าหากแก้วใสพูดในสิ่งที่เธอแน่ใจว่าถูกต้องแก้วใสก็จะพูดได้ เรื่องได้ราวอย่างตรงไปตรง
มา ไม่อ้อมค้อม และทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการแก้วใสเป็นผู้ใหญ่เกินตัว เช่น ตอนที่ลีลามานพุดกับตรงค์
และแก้วใสว่าจะอยากให้แก้วใสย้ายไปทำงานกับเธอเพราะวราวุธไม่ต้องการแก้วใสซึ่งเป็น
เด็กฝากของคุณมณฑนา

"คุณมณฑนาให้แก้วทำงานที่นี่ แก้วไม่อยากให้ท่านเห็นว่าแก้วทำเดี่ยวเดียวก็เลิกไม่เอา
จริงเอจิง"

"อ้าว! แก้วตกลงแล้วไม่ใช่หรือ" ลีลาอุทานอย่างฉืดหวัง ความฉืดคาคทำให้เสียง
ของหล่อนแข็งขึ้นโดยไม่รู้ตัว

"แก้วบอกว่าจะคิดดูก่อน แล้วก็คิดแล้วค่ะ ถ้าพูดถึงงานแก้วอยากทำกับพี่ลีนแต่แก้วก็
ไม่อยากจะทำงานที่นี่ไปตั้งแต่ยังไม่ทันรู้งาน ตอนแรก ๆ นี่แก้วยอมรับค่ะว่าแก้วไม่
ค่อยรู้อะไรเลย เพราะฉะนั้นถ้าคุณตรงค์รำคาญ แก้วก็เห็นใจใคร ๆ ก็อยากทำงาน
กับคนที่รู้งานดีแล้ว ไม่ใช่กับคนหัดใหม่ แต่...แก้วก็อยากฝึกต่อไปจริง ๆ ค่ะพี่ลี"

(วินิตา ตีถียนต์. 2528 : 98-99)

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าแก้วใสเป็นคนที่มีความคิดดี เป็นผู้ใหญ่กว่าบิดาเสีย
อีก เช่นตอนที่บิดาพุดกับแก้วใสถึงเรื่องคิว่าว่า

"แล้วทะเลาะกับคุณคิว่า พ่อจะได้อะไรขึ้นมาล่ะจ๊ะ"

"พ่อมีศักดิ์ศรีของพ่อนะแก้ว" แก้วใสกัดริมฝีปาก เกราะที่ตื้นึกหนาทึบแม้มิได้อยู่ ณ

ทันด้วย ถ้าได้ยินประโยคนี้ รับรองว่าเรื่องจะไม่มีความง่าย ๆ เป็นอันขาด

"แก้วห้ามพ่อ เพราะแก้วเห็นแก่คุณมัน ไม่อยากให้เธอกลุ้มใจในงานนี้... ยิ่งงั้นก็เป็นงานใหญ่โต มีแขกใหญ่ ๆ โต ๆ มาก คุณคิดว่าเธอเป็นคนมีมารยาทแค่ไหนเราก็อไม่รู้... เธอจะ... พ่อคิดเอาเองเถอะ แก้วพูดได้แค่นี้แหละพ่อต้องตัดสินใจเอาเอง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 130-131)

การพูดจาเป็นผู้หลักผู้ใหญ่และได้เรื่องได้ราวนี้ เนื่องจากแก้วใสได้รับการอบรมสั่งสอนมาดีจากตายายและลุงกับป้า ชีวิตของตายาย ลุงและป้าเป็นชีวิตที่พูดได้เต็มปากว่าภูมิใจในชีวิตของตน ทุกคนเป็นคนดี มีคุณธรรม และถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดไปสู่แก้วใสด้วย และลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งที่แก้วใสได้รับมาจากครอบครัวนี้ก็คือ ความอดทนต่ออุปสรรคตลอดจนเหตุการณ์อันไม่พึงใจต่าง ๆ ของผู้อื่น เช่นตอนที่แก้วใสเก็บกระเป๋าคู่ของคุณหญิง ไสร์รัตน์ได้ ก็ถามหาเจ้าของกระเป๋าคู่แต่ครั้งคุณหญิง ไสร์รัตน์ได้กระเป๋าคู่แทนที่จะขอยืมแก้วใส กลับกลายเป็นความตกใจวิตกกังวลเพชรที่อยู่ในกระเป๋าคู่เกรงว่าจะสูญหายไป พร้อมทั้งว่าแก้วใสว่าไม่สมควรจะมาถือกระเป๋านั้น เพราะถ้าของในกระเป๋าคู่หายแก้วใสจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และยังลีลามอบเหตุการณ์ดังกล่าว ลีลาที่ยิ่งพลอยกระหน่ำแก้วใสให้รู้ว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควรให้รับขอโทษคุณหญิง ไสร์รัตน์เสีย และแก้วใสก็คิดในใจว่า

"เรื่องนี้ต้องเป็นเรื่องใหญ่ ลีลาคงไม่ปล่อยยให้ผ่านไปง่าย ๆ ..จะเป็นไรไป กับแค่การกล่าวขอโทษ ถึงแม้หล่อนรู้สึกว่าย่ล่อนไม่ได้ทำผิด แต่ช่างเถอะ หล่อนจะมัวยึดทิฐิมานะอะไรเอาไว้ทำไม ในเมื่อตัวเองก็แค่คนธรรมดา ๆ ไม่มีเกียรติยศหน้าตาอะไรมากนัก"

"แก้ว...ขอประทานโทษค่ะ" หล่อนรู้สึกว่าย่แรงอัดในทรวงอกทวีขึ้น...ทำให้ลำคอติดตัน ขอบตาร้อนเผว แต่หล่อนยังคงระงับที่ทำให้เยือกเย็นเอาไว้เรื่องอะไรจะพุ่มพวยออกมาให้อายคนอื่น (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 74-75)

แสดงให้เห็นว่าแก้วใสมีความอดทน และเข้มอารมณ์ได้เก่งมาก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เพื่อระงับเรื่องราวที่จะลุกลามใหญ่โต ซึ่งเท่ากับจะพาตัวเองไปสู่จุดจบเร็วเท่านั้น ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเอาชนะผู้หญิงที่วางอำนาจเช่นนั้น ล้อตลกสั้นไว้ดีกว่า

นอกจากนั้นแก้วใสยังเป็นคนฉลาด ช่างคิด มองโลกในแง่ดี ไม่เอะอะโวยวายใน

ยามที่เกิดปัญหา ดังคำพูดของคุณแม่หนานว่า

“ฮึ! ฉันว่ายายแกวถ้าจะแสดงละคร ก็ไม่ต้องเล่นบทชีวิตหนักทีเดียวถึงจะไหว”

คุณแม่หนานตอบอย่างมั่นใจในความเห็นของตน

“ไอ้ประเภทร้องกรีดกร๊าด ร้องให้น้ำตาหยดเป็นเฝาท่อหรือหัวเราะระริกกระรี่ แก
เค้นออกมาไม่ได้แน่ อย่างยายแกวแกล้งแสดงทางแหวตามากกว่าสี่หน้า”.....

“แกเป็นเด็กฉลาด แล้วฉลาดอย่างไม่ไว้วางใจตัวเองเสียด้วย.. เจียนแต่จะช่างคิดที่
เดียว” (วินิตา คิถียนต์. 2528 : 38-39)

แกวไสเป็นเด็กช่างคิด แต่ไม่เอะอะไว้วางใจ คงเป็นเพราะเธอมีปัญหาล้วนตัว
เกี่ยวกับพ่อและแม่ให้คิดมากมายนั่นเอง แกวไสจึงเป็นคนเฉย ๆ ไม่ช่างพูด แม้ในยามที่
เธอพบแม่อยู่ในห้องของจิตวาซึ่งอายุรุ่นราวคราวเดียวกับเธอ ทำให้เธอเสียใจมากที่แม่
มีความประพฤติเหลวแหลกชอบเด็กหนุ่ม ๆ เมื่อเธอกลับบ้านเธอก็ตรงเข้าห้องพระ นั่ง
สวดมนต์ภาวนาเพื่อให้จิตใจสงบขึ้นตามแบบอย่างที่ยายเคยสอนไว้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแกวไส แม้ว่าจะเป็นเด็กที่มีปัญหาพ่อแม่หย่าร้างกัน ทำให้
เธอขาดความอบอุ่นจากผู้บังคับเกิดเกล้า แต่เธอก็ได้รับความรักความอบอุ่นจากตายาย ลุง
และป้า เป็นการชดเชย แม้ว่าจะไม่เทียบเท่ากับพ่อแม่จริง ๆ ก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่า
สิ่งแวดล้อมในวัยเด็กของแกวไสมีส่วนช่วยให้แกวไสเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยที่ดีตามสิ่งแวดล้อม
ที่ดีไปด้วย และต่อมาเมื่อตาและยายเสียชีวิตลง ป้าและลุงของแกวไสก็ย้ายถิ่นที่อยู่ ทำให้
แกวไสต้องอยู่คนเดียว และเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย แกวไสจึงย้ายมาอยู่หอพัก
และต้องต่อสู้ชีวิตด้วยตัวเองตลอดมา ทำให้แกวไสแข็งแกร่งทั้งร่างกายและจิตใจ แม้ว่าชีวิต
แกวไสจะเกิดมาลำบาก แต่ด้วยความใฝ่ดี ทำให้แกวไสเป็นคนที่ใครพบเห็นต่างก็รู้สึกรักและ
นิยมชมชอบ อยากที่จะคบหาสมาคมด้วย

5.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

5.4.1 ความสัมพันธ์กับพ่อแม่

เนื่องจากพ่อและแม่ของแกวไสหย่าร้างกัน ทำให้แกวไสต้องอยู่ในความ
อุปการะเลี้ยงดูของตายาย ลุงและป้า ความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างพ่อแม่และลูกจึงมีน้อย
มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับแม่ แม่ของแกวไสเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบอะไร

เลย ใช้จ่ายเงินนุ้มเฟ้อ งานการไม่มีทำเป็นหลักแหล่ง เป็นที่พึ่งแก่ลูกไม่ได้ แม่กับแก้วใส
จึงต่างคนต่างอยู่ ไม่ก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของกันและกัน ดังคำพูดของแม่ของแก้วใสซึ่งพูดกับ
แก้วใสตอนหนึ่งว่า

"เท่าที่ฉันอยู่มาได้ทุกวันนี้ ก็อยู่ได้ด้วยตัวของฉันเอง" เสียงแม่หนักแน่นชัดเจน

"ไม่ได้อยู่ได้ด้วยความรักหรือความเกลียดของใคร แก่ไม่มีความหมายอะไรกับฉัน
หรือแก้ว อยู่ตามประสาแก่เถอะ ฉันก็อยู่ตามเรื่องของฉันฉันชอบบอกว่า แค่นี้ฉัน
ก็พอใจและยินดีที่สุดแล้ว ขอแต่แกอย่ามาสาละนเรื่องของฉันอีกก็พอ..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 486)

แม้ว่าแม่จะผลักใสแก้วใสอย่างไร แต่จิตใจของแก้วใสก็ไม่อาจตัดความห่วงใยแม่
ของเธอได้ แก้วใสนึกถึงการกระทำของแม่ ตั้งแต่เรื่องการทำงานที่เปลี่ยนไป
เรื่อย ๆ การลงทุนที่ขายบ้านได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว และความล้มพันธ์
ของแม่กับจิตวาดารานุมนุญเดียวกับแก้วใส ทำให้แก้วใสรู้สึกปวดร้าวที่แม่ทำตัว
เลื่อมเสียให้เป็นที่ดูถูกของผู้อื่น แก้วใสทวงใยแม่จนต้องพูดกับจิตวาวว่า

"คุณคงไม่เอาแม่ฉันไป... ไปนินทานะ ทว่า" เสียงทล่อนเครือลง ความเข้มแข็ง
ที่แสดงออกตั้งแต่แรก เริ่มพังทลายลง "ฉันยังแคร์อยู่มากกับเรื่องของแม่ แม่
ไม่แคร์ฉันรู้ แต่ฉัน..."

.....

"คุณรักแม่ของคุณ ฉันก็รักแม่ของฉัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2528: 436-437)

ทุกครั้งที่แก้วใสพบแม่ แก้วใสจะรู้สึกต่อต้านอยู่ลึก ๆ ภายในจิตใจของเธอ แก้วใส
ไม่ชอบการกระทำของแม่เลย แต่ดูเหมือนแม่จะไม่เดือดร้อนอะไร แก้วใสได้แต่คิดมากอยู่คนเดียว
ไม่รู้จะช่วยให้แม่เป็นคนดีเหมือนแม่คนอื่น ๆ เขาได้อย่างไร ดังเช่นตอนที่แก้วใสและ
เพื่อน ๆ มารวมกันทานเหล้าอยู่ที่บ้านของตรงค์ แม่คุยเก่ง ดื่มเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน
ดูเหมือนแม่จะมีแต่ความสุข ไม่มีความทุกข์เลย ซึ่งผิดกับแก้วใสที่เริ่มปวดศีรษะ ตึงเครียดและ
ไม่อยากอยู่ดูแม่พูดคุยต่อไป จนกระทั่งเพื่อนของแก้วใสสังเกตเห็นแล้วถามว่า

"เขาครีกรันกันจังนะ" เก๊จพูดค่อยๆ บรรจงล้างจานชามอย่างระมัดระวัง

"เหมือนที่บ้าน เมื่อก่อนก็ยังมีแหละ" แก้วใสตอบ อาการปวดศีรษะทวีขึ้นจนเส้นเลือด

ที่ขมับเต้นตบ ๆ "แม่เขาชอบกินเหล้ากับเพื่อน"

"แล้วแก้วไม่ชอบใช้ไหม" கேள்ถามตรง ๆ

"ไม่ชอบอะไร ไม่ชอบเหล้าหรือ..." แก้วใส่พยายามจะเลี่ยง

"ไม่ชอบให้คุณแม่ทำอย่างนั้นะซี கேลลิงเกตมาหลายทีแล้ว ตอนที่คุณแม่มารับไปกินข้าวที่ฮิลตัน แก้วก็ทำหน้าเฉย ไปดิสโก้กับนายอะไรที่ทำตัวรึ้น แก้วก็ไม่พอใจก็รู้ว่านี่ว่าตอนเรียนอยู่แก้วเต้นดิสโก้เป็นไฟ... ไปเที่ยวที่โน่นที่นี้แก้วก็ชอบ แต่พอมิแม่เข้ามา... ตอนคุณแม่เดินเข้ามาหน้าตาแก้วบึ้ง ไปหันทีเลย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 300-301)

จากการสนทนาในวงเหล้าครั้งหนึ่งทำให้แก้วใสรู้เรื่องแม่อีกว่า แม่มีสามีอีกคนหนึ่งคือพ่อของเก็จซึ่งเป็นเพื่อนของแก้วใสเอง ดังคำพูดของผกาว่า

"แวนิลเขามีสามีอยู่แล้วนี่ พ่อยายเก็จใจเล้า เวลานั้นยังอยู่เมืองนอก" จิตวาหน้าผ่นดลงอีก แต่แล้วก็พยายามยิ้ม

"ด๊ะซีพี่ นิลแกมีผิวเป็นตัวเป็นตนแล้ว ใคร ๆ จะได้รู้ว่าไม่มีอะไรกับผม..."

เลิกพูดกันเถอะพี่ ผมไม่อยากทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 425)

แก้วใสรู้สึกเสียใจมากที่แม่ทำตัวเสื่อมเสียเช่นนี้ เธอแอบไปร้องไห้อยู่คนเดียว เธอคิดในใจว่า "ไม่รู้ว่าทุกอย่างไหนจะมากกว่ากัน ระหว่างทุกข์ของพ่อแม่ที่บุตรนำความอับอายมาให้ครอบครัววงศ์ตระกูล หรือทุกข์ของลูกที่พ่อแม่ทำตัวเสื่อมเสียจนไม่อาจเคารพนับถือได้เสียเอง" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 333)

สำหรับพ่อนั้นแก้วใสคิดว่ายังดีกว่าแม่หน่อยตรงที่พ่อไม่ค่อยสร้างปัญหาให้แก้วใสต้องคิดมาก พ่อมักจะอยู่ในส่วนของพ่อ คือพ่ออยู่กับคุณมัทนาอย่างไม้ออกหน้าออกตา พ่อได้แต่งตัวหรูหรา มีรถใช้ มีเงินเดือนโดยไม่ต้องทำงานอย่างจริงจัง แต่พ่อก็ไม่เป็นอันตรายสำหรับใคร แก้วใสรักพ่อมาก ทั้ง ๆ ที่พ่อไม่ได้เลี้ยงดูเธอมาตั้งแต่เล็กอย่างแม่ แก้วใสเริ่มมาใกล้ชิดกับพ่อเมื่อเธอโตขึ้นและแหวเวียนมาหาพ่อสมัยเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย เธอไม่เคยน้อยใจที่พ่อมิมีเมียใหม่ มีความเป็นอยู่อย่างเศรษฐี ขณะที่ลูกสาวพ่อก็ไม่เคยได้อยู่อย่างมีหน้ามีตาอย่างนั้นเลย ถึงเวลาที่แก้วใสจะต้องทำงาน เธอก็ฝืนนอยางจะทำงานกับพ่อ ซึ่งก็เป็นงาน

ของแม่เลี้ยงนั่นเอง ทำให้แก้วใสเกลียดกับพ่อมากขึ้นและรักพ่อมากขึ้น เวลานุดกับพ่อ แก้วใสจะไม่พูด "คะ ซา" หรือ "จะ จ้า" กับพ่อ นอกจากอยู่ต่อหน้าผู้อื่น เช่น

"สอบเสร็จแล้วหรือ" พ่อถาม

"เสร็จวันนี้เอง แก้วว่าจะไปหาเก็จ แต่พอมานาทางนี้เลยแวะมาหาพ่อก่อน พ่อจะย้ายบ้านเมื่อไหร่" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 28)

นอกจากพ่อจะช่วยเหลือเรื่องงานให้แก้วใสแล้ว พ่อยังแบ่งเงินให้แก้วใสใช้ด้วยเป็นประจำทุกเดือน แล้วบางครั้งยังกำชับให้แก้วใสเก็บไว้ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และอย่าเอาไปแบ่งให้แม่ใช้เพราะแม่ไม่รู้คุณค่าของเงินว่าหาได้ยากเพียงใด ทำให้แก้วใสน้อยใจที่ดูเหมือนจะไม่มีใครรักแม่เลย แม้แต่พ่อ ไม่ว่าจะเป็นป้า ลุง หรือเพื่อนฝูงของแม่เอง แก้วใสสงสารแม่และได้แต่เก็บความรู้สึกไว้แต่เพียงผู้เดียว จะระบายให้ใครช่วยรับฟังก็ไม่ได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของแก้วใสกับพ่อและแม่นั้นแตกต่างไปจากครอบครัวอื่น ๆ เพราะพ่อและแม่ของแก้วใสหย่าร้างกัน ทั้งพ่อและแม่ต่างก็มีชีวิตที่ไม่น่าเคารพนับถือสำหรับลูก แต่อย่างไรก็ตาม แก้วใสก็เป็นเด็กที่ใฝ่ดี มีความคิดเป็นผู้ใหญ่เกินตัว และในส่วนตัวของหัวใจ พ่อก็ยังเป็นพ่อ แม่ก็ยังเป็นแม่ แก้วใสยังคงรักพ่อแม่และสงสาร นึกเห็นอกเห็นใจพ่อแม่เสมอมา ซึ่งจะเห็นได้ว่าแก้วใสคอยช่วยเหลือพ่อและแม่ในยามที่มีทุกข์มาตลอด เช่น ยามแม่เจ็บป่วย แก้วใสก็พยายามพาแม่ไปรักษา จนกระทั่งแม่จบชีวิตลง แก้วใสก็นึกสงสารแม่ที่แม่ไม่มีใครมาเยี่ยมเยียนเลย ทั้ง ๆ ที่ในยามปกติก็พากันกินเหล้าหามรุ่งหามค่ำ ทำให้แก้วใสรู้จักธาตุแท้ของคนที่คบกันเพื่อกินอย่างเดียว โดยปราศจากน้ำใจไมตรีจริง ๆ ส่วนพ่อนั้น แก้วใสก็สงสารพ่อ รู้ว่าพ่อมีชีวิตอยู่กับคุณมัทนาอย่างไรก็ย่ำแย่ ไร้ศักดิ์ศรี แต่พ่อก็นเพราะพ่อชอบมีชีวิตที่โก้หรู สบาย และยิ่งไปกว่านั้น แก้วใสรู้ว่าพ่อนั้นเหมือนเด็กที่หาที่ยึดเกาะ เผอิญคุณมัทนานั้นเป็นหลักที่หนักแน่น พ่อจึงอยู่กับเขาได้นาน ซึ่งลักษณะเป็นที่พึ่งที่ยึดเกาะนี้ แม่ของแก้วใสไม่มี แก้วใสจึงคิดว่าพ่อและแม่ของแก้วใสจึงอยู่ด้วยกันไม่ได้ เพราะต่างฝ่ายต่างก็เป็นเด็กด้วยกันทั้งคู่ แก้วใสจึงเป็นคนกลางที่คอยเฝ้ามองความเป็นไปของพ่อและแม่ด้วยความรู้สึกที่ทั้งรักและสงสารในชีวิตของพ่อแม่

5.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

แก้วใสเป็นคนขยัน คล่องแคล่ว ทำงานดี นอกจากนั้นเธอยังทำงานหามรุ่ง

หามคำกับเพื่อนผู้ชายได้ราวกับเป็นเพศเดียวกันบางครั้งก็ไม่ได้สนใจเลยทั้งคืนเพราะงานเร่งมาก แต่แก้วใสก็ไม่บ่น เธอชอบทำงานที่ทำหาความสามารถ ดังนั้นแก้วใสจึงมีเพื่อนฝูงมาก และนอกจากนั้นเธอยังเป็นคนที่รู้จักเลือกคบคนด้วย ดังคำพูดของคุณมัทนาพูดกับควาถึงเรื่องการหาพรรคพวกว่า ควรเริ่มต้นที่แก้วใสก่อน

"ทำไมต้องเป็นแก้วใส" เขาถามลอย ๆ คล้ายรำพึงกับตนเองมากกว่าถามเธอ

"ไม่ใช่แก้วใสคนเดียว" คุณมัทนาแก "แต่รวมแก้วใสด้วยถ้าควาผูกมิตรกับแกได้ จะเท่ากับได้แกเป็นตัวเชื่อมโยงไปหาคนอื่นอีกมาก ที่เป็นคนเด่นในวงการทั้งนั้น ยายแก้วเป็นคนที่มีเพื่อนมาก เข้ากับคนง่าย...กลุ่มของแกที่แกสนิทด้วยเป็นคนเด่นคนมีฝีมือทุกคน แกเข้าใจคบคนที่เดียวละ" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 465)

นอกจากความฉลาดปราดเปรื่องในด้านการทำงานของแก้วใสแล้ว เธอยังสามารถร่วมวงกินเหล้าเฮฮากับเพื่อน ๆ ได้ อีกทั้งไม่มีทีท่าว่าจะประหมัดตัวเหลวไหลเหมือนดาราสาวคนอื่น และยังเป็นผู้ใหญ่เกินตัวเสียด้วยซ้ำ ทำให้เพื่อนชายต่างเกรงใจเธอ ไม่กล้าล้อเล่นกับเธอเหมือนผู้หญิงอื่น ๆ ในการร่วมวงกินเหล้ากับเพื่อน ๆ นั้น แก้วใสจะทำตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ด้วยการคอยบริการผสมเหล้า เสิร์ฟอาหาร ทำกับแกล้มให้พรรคพวกรับประทาน และด้วยความเป็นกันเองนี้ แก้วใสจึงกลายเป็นสมาชิกของกลุ่มได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว

5.4.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

โดยทั่ว ๆ ไป แก้วใสจะมีบุคลิกรวมทั้งการแต่งกายที่เหมือนผู้ชายมากกว่าผู้หญิง อีกทั้งการทำงานที่คล่องแคล่ว แข็งแกร่ง แก้วใสจึงไม่เป็นที่สะดุดตาแก่เพศตรงข้ามนัก แต่ในชีวิตของแก้วใสก็มีผู้ชายผ่านเข้ามาถึงสองคน คนแรกคือตรงค์ซึ่งเป็นหัวหน้าของเธอเอง อาจจะเป็นเพราะความใกล้ชิดกันจึงทำให้ตรงค์สนใจแก้วใส แต่แก้วใสกลับรู้สึกเฉย ๆ ดังความคิดของเธอที่ว่า

"แก้วใสนึกถึงเขา...พยายามจะนึกถึงความประทับใจแต่ก็นึกออกเพียงแค่อุ่นสมบัติที่ใคร ๆ เห็นว่าดี เป็นต้นว่า เขาเป็นคนดี...พล่อนยอมรับทากเป็นคนดีที่...ทำอะไรดีละ...คือต่อให้ทำงานใกล้ชิดกันไปจนแก่พล่อนก็คงไม่มีความรู้สึกอะไรกับเขาได้มากกว่าตามที่เป็นอย่างในปัจจุบัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 186)

ส่วนผู้ชายอีกคนหนึ่งคือควาลูกของคุณมัทนา ครั้งแรกที่รู้จักกันแก้วใสคิดว่าเกลียดเขาเพราะ

เขาที่ยิ่ง ชอบดูถูกผู้อื่นเสมอ แต่ระยะหลังๆ คิวดต้องการที่จะเรียนรู้งานของคุณมัทนา คิวดจึงเริ่มด้วยการพยายามผูกมิตรกับพนักงานของตนทุกคนหรือให้มากที่สุด ซึ่งรวมถึงแก้วใสด้วย ด้วยการพูดจาด้วยดี มีน้ำใจและร่วมวงสังสรรค์กับผู้อื่น จนทำให้แก้วใสคิดว่า เขา กำลังทำดีเพื่อหวังสิ่งใดหรือเขาทำด้วยความจริงใจ และด้วยความระแวงสงสัยดังกล่าวก่อทำให้ยากลองเสี่ยงคบกับเขาดู ทั้ง ๆ ที่มีคนเตือนหลายคนว่าคิวดไม่จริงใจกับใคร แล้ววันหนึ่ง เมื่อแก้วใสรู้ว่าคิวดเป็นเพียงลูกเลี้ยงของคุณมัทนา ทำให้แก้วใสสงสารคิวดมากและให้กำลังใจเขาทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนเธอทำตัวห่างเหินต่อคิวดมากความคิดที่ว่าเขาและเธออยู่บนแผ่นดินเดียวกัน ทำให้แก้วใสเห็นใจและรักเขามากขึ้น และในที่สุดก็ตกเป็นเมียลับ ๆ ของคิวด ต่อมาแก้วใสมีความคิดว่าเธอจะต้องคอยซ่อนเร้นผู้คนเหมือนไปทำความผิดอะไรมา ซึ่งเมื่อก่อนคนอย่างแก้วใสเคยเชิดหน้าชูตาอยู่ในสังคมได้ด้วยศักดิ์ศรีของตน แต่เดี๋ยวนี้เธอเริ่มมีหน้าฉากหลังจากแล้วหรือ แก้วใสเริ่มคิดได้พร้อมกับนึกถึงคำพูดของแม่ที่ให้ถึงค่าของชีวิตของตัวเอง ทำให้แก้วใสตัดสินใจตัดความสัมพันธ์กับคิวดโดยการไปเรียนต่อต่างประเทศ แม้ว่าคิวดจะงอนง้ออย่างไรก็ตาม แต่แก้วใสจะไม่ยอมทำผิดพลาดอีกแล้ว เพราะคิวดไม่เคยคิดจะแต่งงานกับเธอ ดังตัวอย่าง

หญิงสาวลึนเลอยู่อดใจ ก่อนจะหยิบหูโทรศัพท์ขึ้น.. หล่นรู้ว่า อีกปลายหนึ่งของสายนั้นมาจากบ้านไหน

"แก้ว" เสียงแผ่วเบาของเขา บอกความรู้สึกได้ดีกว่าคำพูด " ผมจะไปรอที่เรือนกระจกอีกห้านาที" ความเย็นเฉียบ แผ่ซ่านไปทุกซอกซอก... โดยเฉพาะปลายนิ้ว แก้วใสเกือบจะระงับเสียงไว้ไม่อยู่

"ติกแล้วคะ แก้วจะนอนละ"

"แก้ว" เสียงเขาเข้มขึ้นเล็กน้อย "ผมจะพูดถึงอนาคตของเรา พรุ่งนี้คุณจะไปแล้ว.. ผมไม่อยากให้คุณไปโดยไม่เข้าใจผม" แก้วใสไม่ตอบ

"ผมรักคุณ แก้ว ผมไม่เคยรักผู้หญิงคนไหนเท่าคุณเลย.. คุณฟังอยู่หรือเปล่า" แก้วใสวางหูโทรศัพท์ลงช้า ๆ อย่างเยือกเย็น แม้ว่ามือจะเย็นเฉียบ แต่ใจหล่นแน่วแน่อย่างประหลาด มันนิ่งสงบจนหล่นแปลกใจ.. พร้อมกับนั้นก็โล่งใจอยู่เงียบ ๆ ความรู้สึกนี้เองที่หล่นปรารถนาจะได้รู้สึกมานานแล้ว (วินิตา คิถียนต์. 2528 : 447-448)

จะเห็นได้ว่าแก้วใสมีชีวิตที่โดดเดี่ยว ต้องต่อสู้กับอุปสรรคด้วยตัวเองมาตลอดแม้แต่เรื่องของการรัก แก้วใสขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ ครั้นเมื่อเธอได้พบศิราเธอก็คิดว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ชดเชยความขาดนั้นได้ แต่เมื่อเธอพบว่าความรักของศิรามิใช่ความรักที่จริงใจกับเธอ เธอก็มีใจเด็ดเดี่ยวพอที่จะลุกขึ้นยืนตั้งต้นชีวิตใหม่ได้อย่างน่าสรรเสริญ แม้ว่าชีวิตของเธอจะผิดพลาดไปแล้ว เธอก็ไม่เอะอะวอยวาย พยายามให้อายคนอื่นเขา เธอนึกเสียว่าที่นี้แล้วมาคือบทเรียนราคาแพงสำหรับเธอ

5.5 ความคิดในการดำเนินชีวิต

ถ้าพิจารณาจากสิ่งแวดล้อมของแก้วใส ในเรื่องละครคน จะพบว่าการที่แก้วใสเป็นผู้หญิงที่ไฝ่ดีมาตลอด แม้ว่าพ่อแม่จะหย่าร้างกัน และสภาพหอพักที่มีคนหลายอาชีพอาศัยอยู่เป็นเพราะว่าเธอมีความนึกคิดที่ดี ไม่ยอมทำตัวเหลวไหลเหมือนเด็กสาวอื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลจากพ่อแม่ แก้วใสเกิดมาท่ามกลางความลำบากบกร่อง เธอต้องต่อสู้ดิ้นรนด้วยตนเอง ถ้าแก้วใสแม้แต่ละเมอเพื่อกถึงความรักหรือผู้ชาย เธอก็คงอดตาย แก้วใสรู้ว่าถ้าเธอเลือกทางเดินที่ง่ายโดยการแต่งตัวฉูดฉาด หาผู้ชายฐานะดีสักคนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายตั้งแต่ของกินไปจนค่าเช่าหอพัก เธอก็คงจะหาได้ไม่ยากนัก

"แต่แก้วใสไม่ต้องการทางสายนั้น... หัวเด็ดตีนขาดก็ไม่เดิน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 89)

นอกจากนั้น แก้วใสยังคงคิดถึงชีวิตของแม่ แม่ดิ้นรนแสวงหาอาชีพที่ใหม่ ๆ อาชีพแบบใหม่หรือชีวิตใหม่อยู่เรื่อย ๆ แต่แล้วแม่ก็เบื่อ แม่ก็ตั้งต้นใหม่ นั่งล้อมวงกินเหล้ากับเพื่อน ๆ คุยเฮฮาถึงความล้มเหลวของตน ดูแม่มีความสุขไม่ทุกข์ร้อนอะไรเลย และแก้วใสก็คิดว่า

"หล่อนไม่อยากจะดำเนินชีวิตอย่างล้มเหลวแบบแม่" (วินิตา ดิถียนต์. 2528: 89)

แก้วใสรู้ว่าในใจของแม่นั้นมิได้มีความสุขที่แท้จริงหรอก แต่แม่ต้องการอะไร แก้วใสคิดว่าแม้แต่มแม่เองก็ยังไม่รู้เพราะแม่เหมือนเด็ก ๆ ที่ทำอะไรก็ดูสนุกสนานตื่นเต้นในตอนแรก ๆ และไม่นานแม่ก็เบื่ออีก แก้วใสจึงไม่ชอบการดำเนินชีวิตอย่างแม่ แก้วใสคิดว่าเธอน่าจะทำอะไรได้ดีกว่าแม่ เช่นทำงานด้วยความตั้งใจจริง ซักน นักเอาเบาสู้ ไม่แต่งตัวล้ารวยเกินฐานะ และในที่สุดแก้วใสก็ทำได้

แม้ในช่วงหลัง ๆ ที่แก้วใสดำเนินชีวิตผิดพลาด เธอกลายเป็นเมียลับ ๆ ของศิรา

และในที่สุดแก้วใสก็ตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิตของตนเองใหม่ เพื่ออนาคตใหม่ที่ดีกว่านี้ เธอได้ตัดสินใจออกห่างจากศิลาโดยการไปศึกษาต่อต่างประเทศ ด้วยเธอตระหนักถึงคุณค่าแห่งชีวิตของเธอ ดังคำเตือนของแม่ก่อนที่จะตายจากไปว่า

"ชีวิตแก้วมีค่า ถ้าลูกไม่เห็นชีวิตตัวเองมีค่า ใครอื่นเขาจะเห็น จำไว้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 386)

ดังนั้น แก้วใสจึงมีความหวังกับอนาคตที่รุ่งโรจน์ของเธอ เธอเป็นผู้หญิงตัวคนเดียว แม้ว่าชีวิตจะมีอุปสรรคมากมายเพียงใด เธอก็พยายามต่อสู้ ต้านรน ไม่ยอมให้คุณค่าชีวิตของตัวเองต้องสูญสิ้นไปเป็นอันขาด เรื่องจะปล่อยชีวิตไปอย่างท้อถอย หมดอาลัยตายอยาก หรือ ประชดชีวิตนั้นเป็นไปไม่ได้สำหรับคนอย่างแก้วใส

จะเห็นได้ว่า แก้วใสเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพประเภทสร้างสรรค์ ชีวิตครอบครัวของเธอไม่สมบูรณ์เหมือนผู้อื่น แก้วใสขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ นอกจากนั้นพ่อและแม่ก็ยังดำเนินชีวิตอยู่รอบ ๆ ตัวเธอ แต่พ่อและแม่ก็ได้ประณัติตัวให้เป็นที่น่าเลื่อมใสหรือน่ายกย่องบูชาเลย แก้วใสต้องอดทนต่อสิ่งคมภายนอกที่สัมผัสครอบครัวของเธอ แก้วใสพยายามสร้างตัวเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เธอไม่ยอมให้บมด้อยทั้งหลายมารบกวนการดำเนินชีวิตของเธอ แก้วใสเป็นผู้หญิงที่มีความคิดที่ดี มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความมานะพยายามไม่ท้อถอยต่อชะตาชีวิต

เรื่องปณณกัณทรว (2528)6. เอมิกา จากเรื่องปณณกัณทรว6.1 ภูมิหลังของตัวละคร

เอมิกา เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เธอต้องการเรียนวิชาการละครให้ได้เกรดเอ เพราะถ้าเธอได้เกรดเอเธอก็จะได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่งและได้ทุนทำปริญญาโทต่ออเมริกามีคู่แข่งคนหนึ่งชื่ออภิชะฐหรือชันชีโร ซึ่งเขาต้องไปอยู่กับชาวเขาเป็นเวลานานเพื่อศึกษาชีวิตชาวเขาแล้วนำมาเขียนบทละคร เอมิกาจึงต้องปลอมเป็นคนไข้และไม่ทำงานเป็นคนไข้ตามบ้านในช่วงปิดเทอม เพราะเธอจะเขียนละครเกี่ยวกับชีวิตของคนรับใช้

เอมิกาหรือชะเอม มีเพื่อนชายคนหนึ่งชื่อปองเทพ เขาหวังดีและห่วงใยเอมิกาจนต้องมาสมัครเป็นคนขับรถซึ่งบ้านอยู่ใกล้กับบ้านที่เอมิกาทำงานอยู่ การทำงานเป็นคนรับใช้ทำให้เอมิการู้สึกเห็นใจคนรับใช้มากขึ้น และรู้ถึงการคอร์รัปชันของแม่บ้าน รวมทั้งชีวิตของคนในบ้าน วันหนึ่งปลัดวเรศหรือตั้มมาหาลูกสาวเจ้าของบ้านชื่ออรวิลาส ปลัดตั้มสงสัยว่าเอมิกา มีน้ำจะเป็นคนรับใช้เพราะลำเนียงพูดและผิวพรรณไม่เหมาะจะทำงานอาชีพนี้ ปลัดตั้มพยายามจับผิดของเอมิกา วันหนึ่งเอมิกาพบกับนายอำเภอคนหนึ่งซึ่งรู้จักเอมิกาดีว่า เธอคือลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัด เขาขอร้องให้เธอกลับไปหาพ่อแม่ แต่เอมิกายังเก็บข้อมูลไม่เสร็จจึงยังไม่กลับ และจากการสนทนากันนั้น ปลัดตั้มแอบได้ยินบางส่วนจึงคิดว่าเอมิกาคงเป็นเมียลับ ๆ ของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแอบหนีมา เขาจึงบอกให้เอมิกากลับบ้าน เอมิการู้สึกรำคาญจึงออกจากบ้านนั้นแล้วไปพักบ้านเพื่อนชื่อณงลักษณ์ โดยมีปลัดตั้มมาส่งวันรุ่งขึ้นบ้านของอรวิลาสถูกปล้นและเอมิกาหายตัวไป ปลัดตั้มสงสัยว่าเอมิกาจะเป็นสายลับให้โจร จึงจับตัวปองเทพให้มารวมกันอยู่กับเอมิกาที่บ้านณงลักษณ์ ปองเทพและเอมิกาจึงบอกความจริงว่าพวกตนเป็นนักศึกษาจะหาข้อมูลเกี่ยวกับคนรับใช้เพื่อนำไปเขียนบทละคร จึงต้องสมัครไปเป็นคนรับใช้ดังกล่าว แต่ไม่ได้บอกพ่อแม่เพราะท่านจะไม่ยอมให้ทำเช่นนี้เป็นอันขาด ปลัดตั้มแนะนำให้ไปหาตำรวจเพื่อบอกความจริงให้ตำรวจทราบ พอไปที่สถานีตำรวจ ปองเทพก็ถูกจับจริง ๆ เพราะหน้าตาเขาเหมือนผู้ร้ายชื่อตี๋ใหญ่ บรรดาเพื่อน ๆ ของปองเทพ รวมทั้งปลัดตั้มและ

อาจารย์เพี้ยน ซึ่งสอนวิชาการละคร จึงออกตามหาตัวเจ้าตีใหญ่ตัวจริงเพื่อให้ตำรวจปล่อย
 ปองเทพ ครั้นเมื่อได้ตัวตีใหญ่และปองเทพได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระแล้ว เอมีกาก็ยังไม่
 ลืมความคิดเดิมอีก เธอชวนปลัดตั้มไปสืบหาโจรที่ปล้นบ้านคราวนั้น เพื่อให้ตัวเองหมดมลทิน
 จากการเป็นผู้ต้องสงสัย ซึ่งทำให้ได้รับความลำบากมาก ในที่สุดตำรวจก็จับโจรได้ เอมีกา
 จึงยอมกลับบ้านไปหาพ่อแม่เพื่อเขียนบทละครจนเสร็จ และที่บ้าน เอมีกาได้พบกับปลัดตั้มอีก
 พร้อมทั้งมีความรู้สึกที่ดีต่อเขามากขึ้น เพราะปลัดตั้มบอกว่า ถ้าชอบศึกษาชีวิตชาวชนบท หรือ
 ชาวสลัมก็ศึกษาได้ เขาจะพาไปศึกษาเอง ขอให้เอมีกาบอกเขา อย่าทำอะไรโดยลำพังซึ่ง
 อาจจะเกิดอันตรายเหมือนคราวที่แล้วได้

6.2 ลักษณะทางกาย

เอมีกามีรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณดีเพราะเธอเป็นลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัดแห่ง
 หนึ่ง มีฐานะดี พ่อแม่เลี้ยงมาอย่างทะนุถนอม แม้ว่าจะอยู่หอพักเพื่อเรียนหนังสือ เอมีกาก็ไม่
 เคยทำงานหนัก เธอจ้างคนทำงานทุกอย่างตั้งแต่ซักผ้า ทำความสะอาดห้อง ทานข้าวตาม
 ร้านอาหารเป็นต้น เอมีกาจึงมีลักษณะที่ไม่ใช่เด็กที่ตรากตรำทำงานหนัก ดังคำพูดของเพื่อน
 เธอว่า

"ตั้งแต่คบกันมา ขึ้นไม่เคยเห็นแก็กระดิกตัวถูอะไรซักอย่างนอกจากหลังแกไม่เหมือน
 ขึ้น บ้านขึ้นเป็นโรงงานก็จริง แต่แม่ขึ้นบังคับให้ทำงานบ้านเองอย่างขึ้นนี้เป็นสาวใช้
 ส.บ.ม" (วินิตา ดิถียนต์. 2528:22)

ดังนั้น เอมีกาจึงมีลักษณะที่เป็นลูกผู้ดี ทั้งผิวพรรณที่ขาวสะอาดและหน้าตาที่สวยงาม
 เกือบจะเพอร์เฟกต์ ดังคำพูดของนางลักษณะ ตอนที่จับเอมีกาแต่งตัวให้เหมือนสาวใช้ ว่า

"เนื้อตัวมันออกขาวผ่อง" นางลักษณะมองดูอย่างตำหนิ

"ขึ้นว่าจับมันไปยื่นตากแดดซักสามสี่ชั่วโมงตีใหม่ นังพยา"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 36)

และอีกตอนหนึ่งคือตอนที่ปลัดวเรศพบกับเอมีกาในขณะที่เป็นคนรับใช้ ว่า

"เรานี่ เห็นจะไม่ค่อยได้ลำบากอะไรขึ้นนะ ตัวยังขาวอยู่เลย เวลาอยู่สุพรรณ ที่บ้าน
 เขาทำอะไร...ทำนาหรือเปล่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 111)

ส่วนตอนที่ปลัดวเรศจับได้ว่าเอมีกามีใช้คนรับใช้โดยอาชีพ แต่จะมาเพื่อประสงค์สิ่ง

โตเขาเองก็ยังไม่รู้ เขาได้พบกับเอมิกา ว่า

"ฉันนึกแต่แรกแล้วว่าเธอไม่น่าจะเป็นคนใช้" คุณตี๋มเปิดฉากโจมตีโดยที่ทล่อนยังไม่

ทันตั้งตัว "มือเท้าเธอไม่หยาบกร้านอย่างคนเคยทำงานหนัก"

(วินิตา ตีถียนต์. 2528 : 156)

นอกจากลักษณะรูปร่างหน้าตาของเอมิกา จะไม่บ่งบอกถึงคนที่เคยทำงานหนักแล้ว เธอยังเป็นเด็กหน้าตาดี ดังคำพูดของคุณชิ้นฤทัย ว่า "หน้าตาสะสวย ผุดผ่องเพราะวัยสาว"

(วินิตา ตีถียนต์. 2528 : 400)

เมื่อเอมิกาลอมนมาเป็นคนรับใช้ของบ้านคุณชิ้นฤทัย คนรับใช้คนหนึ่งจึงบอกกับเอมิกา ว่า "หน้าตาดีที่เราะ เอม" นากอออกปากเมื่омองทล่อนขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่อึดใจ

"ขึ้นว่าเวลาแถมแต่งตัวดี ๆ ไม่มีใครดูออกหรอกว่าเป็นคนใช้ ทำไมแกไม่ไปทำงาน

อื่นล่ะ" (วินิตา ตีถียนต์. 2528 : 55)

จะเห็นได้ว่าเอมิกาเป็นคนที่มืหน้าตาและลักษณะผิวพรรณดี สวย แม้ว่าจะปลอมตัว เป็นคนรับใช้ แต่ลักษณะหน้าตาผิวพรรณก็บ่งบอกถึงความเป็นคนมีฐานะดี จึงเป็นที่ผิดสังเกต สำหรับคนทั่วไป ดังเช่นปลัดวเรศที่สงสัยว่าเอมิกามีน่าจะเป็นคนที่ต้องทำงานหนักเพราะมือไม่ หยาบกร้าน เป็นต้น

6.3 ลักษณะนิสัย

เอมิกาเป็นคนที่มีความอดทนและความพยายาม ดังจะเห็นได้จาก เอมิกาเป็นคนที่เรียนเก่งและถ้าหากเธอได้เกรดเอวิชาการละคร เธอก็จะได้เกียรติยศอันดับหนึ่งและได้ทุนไปเรียนต่อปริญญาโทด้วย เธอมีคู่แข่งคนหนึ่งชื่ออภิเชษฐ์ซึ่งเรียนเก่งพอ ๆ กับเธอปีศาจ เรียนนี้อภิเชษฐ์จะไปค้างกับพวกแม้วบนตอย เพื่อหาข้อมูลมาเขียนบทละครส่งอาจารย์ ทำให้เอมิกากระวนกระวายใจเกรงว่าอภิเชษฐ์จะได้เกรดเอแล้วเธอก็จะหมดสิทธิ์ได้รับทุนดังกล่าว เอมิกาตั้งใจจะเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับคนรับใช้ แต่เธอไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคนรับใช้เลย และด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของเธอ เธอจึงต้องสมัครไปเป็นคนรับใช้ที่บ้านแห่งหนึ่ง โดยไม่ได้บอกให้พ่อแม่รู้ เพราะถ้าบอกพ่อแม่ เธอก็คงจะไม่ได้ทำงานนั้นแน่นอน

ในการทำงานเป็นคนรับใช้โดยมิให้พ่อแม่รู้ เพราะพ่อแม่เป็นคนใหญ่คนโต ทำให้เห็นถึงความอดทนและความพยายามของเอมิกา ดังคำพูดของเธอเองว่า

"นั่งเจ็บ ขึ้นจะไม่ยอมถอยง่าย ๆ เด็ดขาด" (วินิตา ตติยนต์. 2528 : 19)

เอมิกาต้องทนงัดแงะ ทดทุบเสียงเท่อ ๆ สวมเสื้อผ่าราคาดูกและทำผมให้เต๋อดำกว่าปกติ และในการเข้าไปทำงานเป็นคนรับใช้ เอมิกายังรู้จักช่างสังเกตุ แยกแยะคนดีคนเลว แสดงว่าเอมิกาเป็นคนฉลาด หักคน เช่น เอมิกาพบนาก เด็กรับใช้คนหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนผู้ชาย มีวาจาที่ห้วน ลั่น ระบายหู แต่เอมิการู้ว่านากเป็นคนมีน้ำใจ หัวดี และซื่อตรง เอมิกาก็คิดว่าพอจะพึ่งนากได้ ถ้าถูกคนรับใช้ในบ้านคิดจะแหะโลม

นอกจากนั้นเอมิกายังมีลักษณะนิสัยเหมือนเด็กวัยรุ่นทั่วไป คือพูดจาแบบนักเลง มีคำศัพท์แปลก ๆ แบบวัยรุ่น และยังมีกิริยาที่เหมือนวัยรุ่นอีกอย่างคือชอบเอามือเกาหัวเวลาเกิดความรู้สึกแปลกใจ สงสัย หรืออึ้งว้าวายใจ เช่น ตอนที่ปลัดวเรศรู้ว่าเอมิกามีความสัมพันธ์กับผู้ว่าราชการจังหวัด เอมิกาเองก็ยังไม่อยากให้ใครรู้ประวัติของเธอเพราะยังได้ข้อมูลเกี่ยวกับคนรับใช้ไม่เพียงพอ ดังตัวอย่าง

"มันเรื่องของฉัน" เอมิกาตัวสั่นด้วยความโกรธ

"ฉันไม่ใช่คนเอาเรื่องกับใคร เพราะฉะนั้นฉันจะไม่ไปฟ้องคุณพ่อ แล้วคุณก็ไม่ได้อยู่จังหวัดเดียวกัน คุณไม่ต้องกลัว...ขอแต่อย่ายุ่ง เลยไว้สวดยกว่า!"

ประโยคท้ายเป็นสำนวนของพรรคพวกหล่อนเองซึ่งพูดกันจนชินปากและไม่มีใครเห็นเป็นของแปลกแต่สำหรับคุณตัมซึ่งเป็นคนภายนอก เห็นว่าเอมิกาพูดจาเป็นนักเลง ระบายหูเหลือทน

"พูดจาเป็นนักเลง ไม่เบาเลยเชียวนะ" เขาออกปากท้วง

"แล้วเมื่อกี้เรียกท่านผู้ว่าฯ ว่ายังไงนะ คุณพ่อหรือ เอ๊ะ! เก๊ตี่นี่ บางคนเขาเรียกอา บางคนก็เรียกป้า เราเรียกคุณพ่อเต็มปากเต็มคำเลยแะ" เอมิกายกมือขึ้นทำท่าจะเกาหัวอีกครั้งแต่พอนึกได้ว่าเกามาหลายครั้งแล้วก็เปลี่ยนเป็นเท้าสะเอวแทน (วินิตา ตติยนต์. 2528 : 166-167)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่เอมิกาออกจากบ้านคุณช้านฤทัยแล้ว ค็นนั้นช ไมยก้เข้าบ้านคุณช้านฤทัย เอมิกากลายเป็นผู้ต้องสงสัยไปด้วย และปลัดวเรศก็พูดกับเอมิกาว่า

"คุณไม่แปลกใจบ้างหรือ ผู้ร้ายมันช่างเลือกวันได้พอเหมาะเลยเหลือเกินร้อยวันพันปี ไม่ขึ้น มาขึ้นเอาวันที่คุณออกพอดี" เอมิกาแก้มีดรับทงอย ๆ

"เหมาะเป็นบ้าเลยละค่ะ จนโทษใครไม่ได้ นอกจากความชวย...เอ๊ย..เคราะห์ร้ายของฉันทเอง" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 213)

นอกจากนั้นเอมิกายังเป็นคนที่มึสติ มีความคิดรอบคอบรู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างเช่น ตอนที่บ้านคุณชื่นถูกยักถูกโจรปล้น เอมิกาและเพื่อน ๔ ต่างก็เป็นทุกข์กลัวตำรวจจะมาจับเอมิกากับกองทัพไป กองทัพนั้นได้แต่ทงตงทงจิต อารมณ์เสีย แต่เอมิกานั้นกลับมึสติ มีความคิดฮึดสู้ในยามเกิดปัญหาและภาวะคับขันเช่นนี้ เธอพูดว่า

"ฉันรู้ว่าเป็นอย่างที่น่ายพุด แต่ไอ้การเอาแต่พุดมันคงไม่ได้ช่วยให้เรารอดขึ้นมาได้ มาคิดกันดีกว่าว่าจะทำอย่างไรดี" (วินิตา ดิถียนต์. 2528: 209)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่เอมิกาต้องการจะสืบว่าผู้ร้ายคือใคร เมื่อเธอรู้จากนางกว่าคือใครแล้ว เธอก็คิดว่าจะทำอย่างไรให้ตำรวจรู้ ถ้าเธอบอกตำรวจ ตำรวจก็คงจะไม่เชื่อ ฉะนั้นเธอจึงคิดจะจับผู้ร้ายเสียเอง แต่ไม่กล้าทำคนเดียว เกรงว่าจะทำให้เดือดร้อนอย่างทีแล้ว ๆ มา และในที่สุดเธอก็ได้เพื่อนคู่คิดคือปลัดวเรศ ส่วนเพื่อน ๆ คนอื่นต่างขอตัว อ้างว่าไม่สบายทุกคน

แม้ว่าเอมิกาจะเป็นวัยรุ่น แต่เอมิกาก็มีความคิดที่ได้เรื่องได้ราวเหมือนกับผู้ใหญ่ ซึ่ง จะเห็นได้จากคำพูดของเธอหลายตอนที่เธอได้พบเห็นและคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าจะได้รับ การแก้ไขให้ดีขึ้น เช่นตอนที่ไปตามจับผู้ร้าย เอมิกาได้พบผู้หญิงวัยรุ่นคนหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนคนติดยา เลนติดและคงจะตรากตรำทำงานหนักมาตลอด และเอมิกาได้พูดกับกองทัพว่า

"วันที่ไปบ้านไ้มตแดง เห็นพวกวัยรุ่นที่มั่วสุมกันอยู่แล้วกลุ้มใจชะมัดเลยปอง ผู้หญิงอายุรุ่น ๆ เราคนหนึ่งนะไปมั่วอยู่ในนั้นแหละ ติดยาหรือเปล่าก็ไม่รู้ น่าสงสารจัง ดูท่าทางไม่มีทางไปดีเลยซักทางเดียว" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 378-379)

และอีกตอนหนึ่งซึ่งเอมิกานุดกับกองทัพว่า

"นายไปรังเกียจคนที่เขาใช้แรงงานทำไม คนเขาเกิดมาอาจจะมีโอกาสในชีวิตน้อยกว่าเรา หรือสติปัญญาเขาต้อยกว่าเรา เพราะพ่อแม่เขาจนไม่มีอาหารดี ๆ ให้ลูกกิน ไม่รู้จักการเลี้ยงลูกอย่างถูกวิธี แต่ฉันเห็นว่านายแย่มากที่ไม่รู้จักคุณค่าของมนุษย์ด้วยกันเลยเชียว..." (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 383)

เอมิกามีลักษณะนิสัยที่ดีหลายอย่าง กล่าวคือมีความตั้งใจเรียน มีความมานะพยายาม

แม้จะมีอุปสรรคก็พยายามฝ่าฟันจนสำเร็จ เอมิกาเป็นผู้หญิงที่มีความเฉลียวฉลาด รู้จักเลือกคบคน เธอเป็นคน สามารถแยกแยะได้ว่าคนไหนคบหรือไม่คบเพียงใด คนใดมีความเห็นแก่ตัว และคนใดเป็นคนไม่ดี เอมิกาเป็นคนช่างสังเกตพฤติกรรมของคนรับใช้ในบ้าน ทั้งนี้เพื่อนำไปเขียนบทละครและเตือนใจตนเองด้วย นอกจากนั้นเอมิกายังเป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ เห็นความยุติธรรมที่ไหน เธอจะรู้สึกปวดร้าวและอยากจะเข้าไปช่วยเหลือ แต่เธอก็กลัวตอนที่จะไม่ทำอะไรโดยลำพัง เพราะจะทำให้เกิดอันตรายกับตัวเอง

6.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

6.4.1 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

ในเรื่องนี้เอมิกามีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากที่สุด เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องของนักศึกษามหาวิทยาลัย ปีสุดท้าย และต้องการเขียนบทละครให้สมจริง สำหรับเอมิกาเลือกเขียนเรื่องเกี่ยวกับคนรับใช้ซึ่งตัวเองไม่มีประสบการณ์ด้านนี้มาก่อนเลย เพราะเอมิกาเป็นลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัด และมีชีวิตความเป็นอยู่สุขสบาย มีข้าทาสบริวารคอยรับใช้ การที่เอมิกาจะศึกษาชีวิตของคนรับใช้ เธอก็ต้องปลอมตัวเข้าไปทำงานที่บ้านหลังหนึ่งโดยไม่บอกให้พ่อแม่ทราบ เอมิกาได้รับการช่วยเหลือในด้านความคิด การแต่งกายและกิริยาท่าทางให้เหมือนเด็กบ้านนอกจากเพื่อนนักศึกษาที่สนิทกันได้แก่บงกช บุษยา ชัยพร และปองเทพ ดังตัวอย่าง

นางลักษณ์ ไทรคัพพ์ เรียกบุษยามาอย่างไม่รอช้า เพื่อให้รวมหัวกันคิดอีกแรงหนึ่ง

"ไ้ทหน้าตาแกมันเพ้อตัดแปลงให้เต๋อ ๆ หน่อยได้หรือ ก เพราะแกไม่ได้ตัดผม"

นางลักษณ์ยืนกอดอก เอียงคอมองเพื่อนด้วยสายตาราวกับกรรมการตัดสินประกวดนางงาม "แต่ท่าทางการพูดจาแกนี่ก็ต้องให้มันเซย ๆ กว่านี้อ่าดันไปแสดงราศีลูกสาวผู้ว่าฯ เข้าล่ะ ฟังกันถึง ดร.เพี้ยน เขียวแก"

"ตัดผมผ่าถุงซะ" บุษยาถูกลูกจอบคันผ้าขึ้นเก่า ๆ ในบ้านมาได้ผืนหนึ่ง

"นุ่งเป็นหรือเปล่า อย่าดันทำหลุดเวลาเดินเสียวละ"

"เป็น เคยนุ่งตอนออกค่าย" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 35)

นอกจากความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว เมื่อเวลาที่เอมิกามีความทุกข์ มีความเดือดร้อน เพื่อน ๆ ก็มีเคยทอดทิ้งให้เธอต้องต่อสู้โดยลำพัง ดังเช่นตอนที่เอมิกาออกจากการเป็นคน

รับใช้วันแรก โจรก็บุกปล้นบ้านเจ้านายที่เธอเคยอยู่ ทำให้ปลัดวเรศสงสัยว่าเอมิกาจะเป็นสายลับให้โจร เอมิกาวิตกกังวลมาก แต่ก็ได้เพื่อนคู่คิดที่ดีคอยให้กำลังใจและช่วยเหลือเธอ ดังคำพูดของนางลักษณ์ว่า

“ฉันทั้งแกไม่ลง จะเป็นยังไงเราก็ต้องเผชิญปัญหาด้วยกัน...จริงไหมไหน ๆ ฉันก็ร่วมมือกับแกตั้งแต่ต้น ยิ่งแกังค้ของเราอีกตั้งสองสามคน”

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 203)

เพื่อนของเอมิกามีใช้แต่จะช่วยเหลือเพียงคำพูดเท่านั้น เธอยังช่วยเอมิกาตั้งแต่ขึ้นโรงพักไปพบตำรวจ ตลอดจนไปค้นหาตัวผู้ร้ายที่ปล้นบ้านคุณชื่นฤทัย จนกระทั่งได้ตัวคนร้ายที่แท้จริง เอมิกาจึงได้ยุติเรื่องราวต่าง ๆ เพราะเธอได้ข้อมูลที่จะเขียนบทละครสมบูรณ์แล้ว

ส่วนความสัมพันธ์กับปลัดวเรศหรือคุณตั้มนั้น ตอนแรก ๆ ปลัดวเรศสงสัยว่าเอมิกาจะเป็นสายลับให้โจร จึงทำให้เอมิกามีค้อยชอบหน้าเขาเท่าใดนัก ด้วยเกรงว่าการที่เขาคอยสังเกตจับผิดเธอนั้นจะทำให้เขารู้ว่าเธอคือลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งจะกลายเป็นเรื่องเลี้ยกดีศรีของพ่อแม่เธอได้ ครั้นต่อมาเมื่อเขารู้ความจริงว่าเธอคือใคร เขาก็พยายามช่วยเหลือเธอทุกอย่างด้วยดี เช่นการไปค้นหาตัวผู้ร้ายถึงสองครั้งสองคราด้วยกัน ดังตัวอย่างตอนหนึ่ง

“ไปดูทำไม?”

“อยากรู้ว่าไอ้มดแดงยังอยู่หรือเปล่า เท่านั้นแหละค่ะ แล้วค่อยแจ้งผู้กองก็ได้”

คุณตั้มยกไหล่ เขาหักเลี้ยวเข้าไปในซอยเล็ก ๆ แห่งหนึ่งแถวนั้น เพื่อจะกลับรถ

“อ้าว! ก็ได้ ถ้าคุณอยากดูผมจะไปเป็นเพื่อน แต่เสร็จแล้วคุณต้องกลับบ้านได้ยืนไหม”

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 340)

เมื่อทุกอย่างจบลง เอมิกาก็ได้พบกับปลัดวเรศอีกในงานเลี้ยงของจังหวัดและเธอกับเขาก็มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยที่ปลัดวเรศเข้าใจถึงความต้องการของเอมิกา และเขายังได้แนะนำเธอเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาชีวิตในชนบทอีกด้วย ทำให้เอมิกาเริ่มมีทัศนคติที่ดีต่อเขา เพราะเขาไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการกระทำที่แล้ว ๆ มาของเธอ แต่เขากลับให้กำลังใจแก่เธอ ซึ่งไม่เหมือนกับเพื่อนบางคนของเธอ เช่นปองเทพที่คอยแต่จะให้เธอเลิกล้มความคิดดังกล่าว

เพื่อนในกลุ่มของเอมิกามีมีความสนิทสนมรักใคร่กันดีมาก ในกลุ่มมีทั้งผู้หญิงและชาย

พูดจากัน หยอกล้อกันอย่างสนิทสนม ซึ่งจะเห็นว่าเด็กเหล่านี้ ใช้คำเรียกตัวเองว่า 'ซัน' และเรียกเพื่อนว่า 'นัง' น้าหน้า เช่น นังเจียบ นังเอม นังทยา เป็นต้น ส่วนปองเทพซึ่งเป็นนักศึกษาชายนั้นก็เป็นคนพิเศษสำหรับเอมิกาคนหนึ่ง คล้าย ๆ เป็นคู่รักหรือแฟนที่ล้อกันสนุกๆ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

"การมีแฟนของเอมิกา ดูเหมือนจะเป็นไปตามธรรมเนียมเสียมากกว่าเพราะถ้าอยู่มหาวิทยาลัย ใครหาแฟนไม่ได้นับว่าเซยแหลก ส่วนจะเป็นแฟนจริง แฟนเล่นนั้น ค่อยว่ากันใหม่อีกที" (วินิตา ดิถียนต์. 2528:20)

จากธรรมเนียมนิยมการมีคู่รักของเอมิกาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปองเทพกับเอมิกานั้นสนิทสนมกันเป็นเพื่อนเล่นกันมากกว่าจะเป็นคู่รักกันจริง ๆ เพราะจากการพูดจาได้เถียงกันตอนท้ายเรื่อง ที่ปองเทพโกรธเอมิกา ทว่าเอมิกาเป็นคนที่เป็นตัวตลกทำให้เขาต้องติดคุกหนึ่งคืน เขาได้มาขอร้องให้เอมิกาลืมความคิดที่จะทำเช่นนั้นอีก แต่เอมิกาก็ไม่ยอม ต่างคนก็ต่างจู้จี้กันไปตามความคิดของตน ดังตัวอย่าง

"โธ่เรื่องมันแล้วไปแล้ว" เอมิกาพยายามใช้น้ำเย็นเข้าลูบ

"ปอง นายลืมนั่นเสียเถอะ อย่าซีเรียสนักเลย ลืมฉันด้วยก็ได้ ฉันยอม"

"หล่อนพูดยังงี้ คงนึกมันใจใช้ใหม่ละ ยังไงฉันก็ลืมหล่อนไม่ลง" ปองเทพค่อนข้างอด

"พนักันได้ว่าสามวันเท่านั้นฉันก็ลืม"

"ลืมอะไร" เอมิกาตักหมักกะโรนีเข้าปาก ไม่มีท่าทางเดือดร้อน

"ลืมฉันหรือลืมว่าฉันต้องลืมฉัน" ปองเทพทำตาปริบ ๆ ทบทวนคำถามนั้นอยู่เป็นครู

แล้วเอ็ดตะโรว่า "ลืมหล่อนไว้ย!" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 381-382)

จะเห็นได้ว่าลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของเพื่อน ๆ ในกลุ่มของเอมิกา ซึ่งเป็นนักศึกษานั้นเป็นความสัมพันธ์แบบเด็กวัยรุ่นที่มีความรักเพื่อน มีความผูกพันรักใคร่สนิทสนมกัน เป็นเพื่อนคู่คิดที่มีความจริงใจต่อกัน โดยได้แสดงออกด้วยการร่วมกันจับตัวเอมิกามาแต่งตัวปลอมเป็นคนรับใช้ พร้อมทั้งแนะนำคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับคนรับใช้ด้วย เช่นการพูดเสียงเพน่อ การนุ่งผ้าถุง การแต่งตัวเต๋อดำ และนอกจากนั้นเมื่อถึงคราวคับขัน เอมิกาต้องกลายเป็นผู้ต้องสงสัยว่าจะเป็นสายลับให้โจร บรรดาเพื่อน ๆ ของเอมิกาก็ช่วยกันคิดหาทางแก้ไข ปัญหา รวมทั้งช่วยกันจับตัวผู้ร้ายดังกล่าว ดังนั้น เพื่อน ๆ ของเอมิกาจึงเป็นเพื่อนที่ดี มี

ความจริงใจต่อเธอ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเอมิกามาตลอด

6.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ความคิดของเอมิกาในเรื่องปัญหาชนกันครั้งนี้มีสองความคิดด้วยกัน ความคิดแรกคือ คิดที่จะเรียนต่อระดับปริญญาโทและในสาขาวิชาการละครที่เธอเรียนอยู่ก็มีทุนสำหรับปริญญาโท นี้ด้วย แต่มีข้อแม้ว่าเธอจะต้องได้เกรดเอวิชาการละครทั้งหมด ดังนั้น เอมิกาจึงอยากจะได้ เกรดเอวิชาการละครนี้มาก และเมื่อเอมิการู้ว่าเพื่อนคนหนึ่งลงทุนไปพักอยู่กับพวกมันวนดอย เพื่อหาข้อมูลในการเขียนบทละคร ทำให้เธอเกิดความรู้สึกว่า

"เลือดอิจฉาวิ่งพล่านไปทั่วตัว ถ้าพ่อเจ้าประคุณอภิเษมรัฐทำได้จริง ๆ คงทำได้แน่ เพราะปรกติน้ำตาก็เหมือนแมวเหมือนกะเพรียงอยู่แล้ว อาจารย์เขียนอาจจะให้ เกรดเอ แล้วที่เห็นทางชิงทุนไปเรียนต่ออีกโสดจ้าวเหมือนน้ำประปาเดือนสิบสองแน่ ๆ ตัวหล่อนนั่นสิ อาจจะกระเด็นออกนอกทาง มองไม่เห็นแผ่นไม้ได้เด็ดขาด! เป็นตายยังงี้ หล่อนต้องชิงตำแหน่งชนะเลิศมาจากนายคนนี้ให้ได้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 15-16)

ดังนั้นเอมิกาจึงลงทุนสมัครเป็นคนรับใช้เพื่อหาข้อมูลมาทำบทละครบ้าง และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวใหญ่โตขึ้นมา

เมื่อเอมิกามีบทบาทเป็นคนรับใช้แล้ว เธอก็เริ่มรู้จักชีวิตของคนรับใช้มากขึ้น รวมทั้ง การได้พบเห็นผู้หญิงคนหนึ่งที่บ้านของผู้ร้าย ซึ่งมีลักษณะที่ก้าวร้าว หูดจางไม่สุภาพ เป็นคนที่มองโลกในแง่ร้าย ทำให้เอมิการู้สึกว่าชีวิตของเธอพบแต่ความสุขสบายมาตลอด ไม่เคยรู้เลยว่า ชีวิตคนอีกระดับหนึ่งนั้นมีความทุกข์ยากลำบากอย่างไร ดังนั้นแนวความคิดที่สองของเอมิกาซึ่ง เกิดในตอนท้ายเรื่องก็คือ ต้องการงานด้านละครเพื่อศึกษาชีวิตคนที่เธออยากรู้ ดังคำพูด ของเธอที่พูดกับปลัดวเรศว่า

"ผมอยากรู้ว่าต่อจากเรื่องนี้ คุณจะทำอะไรอีก"

"ไม่มีแล้วละค่ะ แต่ถ้าจะทำงานด้านนี้ ฉันก็อยากไปทำเรื่องเกี่ยวกับ

สลัม คนที่ถูกเอาเปรียบมีมากเหลือเกินในสังคม..." เอมิกาเผลอตัวแต่แล้วก็หยุด

กึกเมื่อนึกขึ้นได้ ยิ้มเก้อ ๆ "คงจะในอนาคต...เมื่อเรียนจบแล้ว ฉันอยากทำงาน

มากกว่าเรียนต่อเสียแล้วละค่ะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 413)

สรุปแล้วความมุ่งมั่นในอนาคตของเอมิกาก็คือ ความต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชีวิตคนในระดับที่ต่ำกว่าเธอ หรือชีวิตของคนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ได้รับความยุติธรรม เพราะเธอเป็นคนมีคุณธรรม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จึงอยากจะศึกษาความรู้สึกนึกคิดของบุคคลดังกล่าว และอาจจะนำไปสู่การเขียนบทละครที่ดีแผ่สภาพสังคมตามความเป็นจริง ให้ผู้อื่นรับรู้ด้วย และเพื่อจะได้รับการเกลี้ยกล่อมจากสังคมบ้างไม่มากนักน้อย

กล่าวโดยสรุปคือ เอมิกา จัดเป็นตัวละครประเภทบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ กล่าวคือ เธอมีความกระตือรือร้น ใฝ่ดี ขยันเรียนหนังสือ มีจิตใจงดงาม มองโลกในแง่ดี แม้ว่าเธอจะเป็นลูกสาวของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีฐานะดีและอยู่ในสังคมชั้นสูง แต่เธอก็ยังมีความเห็นอกเห็นใจคนอีกระดับหนึ่งที่ต่ำกว่าเธอ แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดและการกระทำของเอมิกาก็ยังนับว่าเป็นความคิดที่อาจเกิดอันตรายต่อตัวเองได้ ฉะนั้น เธอควรจะมีผู้ใหญ่ร่วมปรึกษาหารือด้วย เพราะถ้าหากทำในสิ่งที่ประ โยชน์โดยอยู่ในกรอบที่เหมาะสมที่ควร ก็จะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับทุกฝ่าย

เรื่องอยู่ป่าเดี่ยวกัน (2529)

7. พินช์ จากเรื่องอยู่ป่าเดี่ยวกัน

7.1 ภูมิหลังของตัวละคร

แม่ของพินช์มีลูกสาวสองคนคือพินช์กับพินช์ เมื่อพ่อตาย ครอบครัวของพินช์ลำบากมาก แม่ออกหางานทำแต่ความรู้ของแม่น้อยมากแค่ ป.กศ. ในที่สุดแม่ก็ได้ทำงานเป็นแม่บ้านที่อุตะเกา ทำให้แม่พบจอนที่นั่นและจอนก็จดทะเบียนสมรสกับแม่และรับพินช์เป็นบุตรบุญธรรม ส่วนพินช์นั้นแยกไปอยู่กับตายาย เมื่อพินช์ไปอยู่อเมริกากับแม่และจอน พินช์สามารถพูดภาษาได้คล่องพอ ๆ กับเจ้าของภาษา มีความคิดอ่านและมีวัฒนธรรมคล้ายตามคนที่นี่ แต่พินช์มีความรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไทยและในอนาคตคิดว่าอยากจะกลับไปอยู่ประเทศไทยมากกว่าอยู่ที่อเมริกา

ต่อมาเมื่ออเมริกาเศรษฐกิจตกต่ำ จอนไม่มีงานทำเหมือนกับคนงานอื่น ๆ อีกหลายคน จอนจึงอพยพครอบครัวไปอยู่แอฟริกาใต้ ทำงานให้กับมูลนิธิของศาสนา แต่พินช์ไม่ยอมตามไป เพราะจะขอเรียนต่อให้จบ ต่อจากนั้นก็ทำงานเก็บเงินพอเป็นค่าเครื่องบินกลับไปประเทศไทย ในช่วงที่พินช์กำลังทำงานนั้น พินช์ได้พบกับตราซึ่งเป็นคนไทยเหมือนกัน พินช์สนใจเขา และพยายามซักถามความรู้เกี่ยวกับคนไทยหลายอย่างจนกระทั่งตรากับพินช์สนิทสนมกันจนกลายเป็นความรัก ครั้นเมื่อพินช์กลับประเทศไทยแล้ว ตราก็ยังติดต่อกับพินช์อยู่เสมอและสัญญาว่าจะกลับประเทศไทยทันทีเมื่อเรียนปริญญาโทจบ

ส่วนพินช์เมื่อกลับมาอยู่ประเทศไทย พินช์ได้พักอาศัยอยู่กับตายายซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ มีทั้งลูก หลาน เหลนและเชย การอยู่ร่วมกันหลาย ๆ คนเช่นนี้ พินช์ต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบไทย ๆ เป็นอย่างมาก แต่ก็เป็นที่ที่อบอุ่นที่สุด แต่พินช์ก็ต้องย้ายไปอยู่ที่อื่นเพราะได้รับความลำบากใจหลายเรื่อง เช่น พินช์ผู้เป็นพี่สาวแสดงความไม่พอใจในตัวพินช์ตลอดเวลา ทั้งที่พินช์ก็พยายามยิ้มแ้มด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าพินช์น้อยใจคิดว่าแม่และคนแวดล้อมรักพินช์ไม่ยอมให้พินช์ไปอยู่อเมริกากับแม่ตั้งแต่เล็ก และเรื่องพี่เชยหรือสามีของพินช์ซึ่งชอบทำกิริยาแพะ โลมและพยายามจะปล้ำพินช์อันเป็นเหตุให้พินช์ยิ่งโกรธแค้นพินช์ยิ่งขึ้น พินช์จึงต้องย้ายที่อยู่

ไปอยู่กับภรรยาของน้ำสมหมาย

ภรรยาของน้ำสมหมายชื่อเจียรไน เจียรไนมีลูกกับสามีคนแรกชื่อจืด ชีวิตของจืดเป็นชีวิตที่น่าสนใจสำหรับผิงค์มาก ผิงค์ไม่เข้าใจวิธีการเลี้ยงลูกของเจียรไนซึ่งเธอมักจะให้เงินจืดใช้จ่ายมากเกินไป จืดเอาเงินไปเที่ยวเตร่หาหมรุ่งหามค่า เจียรไนก็ดูว่าลูก แต่เมื่อลูกขอเงินเจียรไนก็ให้ทุกครั้ง โดยไม่บอกให้รู้ถึงคุณค่าของเงินหรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ควรบอก รวมทั้งไม่สอนให้รู้จักเรื่องเพศศึกษา การป้องกันตัวเอง ซึ่งทำให้จืดเสียคนไปในที่สุด และต่อมาผิงค์ก็รู้จักกับผู้หญิงอีกคนหนึ่งชื่อชกเอี้ยง ซึ่งเป็นลูกเลี้ยงของเต้าแก่นายจ้างของผิงค์ ชกเอี้ยงถูกเลี้ยงมาอย่างตรงกันข้ามกับจืด คือถูกใช้งานอย่างหนักและถูกเข้มงวดกวดขันมาก แต่ผลสุดท้ายชกเอี้ยงก็คล้ายกับจืดคือพยายามดิ้นรนออกจากกรอบที่ผู้ปกครองวางไว้ให้ แล้วก็เสียคนไปอีกเช่นกัน

วันหนึ่งตรากลับมาหาผิงค์ที่ประเทศไทย ผิงค์รู้สึกดีใจมาก ทั้งสองตกลงแต่งงานกัน และแยกครอบครัวไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ในต่างจังหวัด ตราไม่คิดจะรับราชการหรือทำงานบริษัท เขาชอบทำงานที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับผู้อื่น ดังนั้นตราจึงยึดอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งขาย และผิงค์ก็เห็นด้วย ในปีแรกเขาประสบกับความล้มเหลวเพราะน้ำท่วม กุ้งหนีออกไปจนหมด แต่ตราและผิงค์ก็ยังมีกำลังใจต่อสู้กับชีวิตและสร้างฐานะบนผืนแผ่นดินไทยอันเป็นที่รักต่อไป

7.2 ลักษณะทางกาย

ผิงค์เป็นคนสวยน่ารัก แม้ว่าผิงค์จะมีชีวิตอยู่ต่างประเทศมานาน มีความคิดความอ่าน และวัฒนธรรมเหมือนชาวอเมริกันโดยทั่ว ๆ ไป แต่สิ่งหนึ่งที่ผิงค์แตกต่างจากชาวอเมริกันก็คือ ผิวพรรณ ผิงค์มีผิวสีเหลืองตามลักษณะของคนเอเชียเพราะพ่อและแม่ของผิงค์เป็นคนไทยทั้งคู่ นอกจากนั้นผิงค์ก็เป็นคนสวย น่ารัก โดยเฉพาะนัยน์ตา ดังความคิดของตราที่มีต่อผิงค์ว่า

ตราไม่เคยเห็นผู้หญิงคนไหนเลยที่มีประกายตาแจ่มใสเต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวาเช่น หล่อน นัยน์ตาคู่นั้นเหมือนแก้วเจียรไนที่พร้อมจะสะท้อนเงาทุกเงา... ลีทุกสีรอบตัวมัน ให้พร่างพรายอยู่ในเนื้อแก้วนั้นเป็นนิมิตแล้วยังดวงหน้าสดใสผิวละเอียดออกสีชมพู เรื่อเหมือนผิวเด็กอ่อนติดกับกลุ่มผมนานุ่ม ดำเป็นมันขลิบ.... ลูกผมอ่อนชดเป็นวง อยู่เหนือหน้าผากและข้างแก้ม (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 165)

และอีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ผิงค์เข้าพิธีแต่งงานและพิธีสะใภ้กับน้องสาวของตราช่วยแต่งตัวให้

"ฟังก์หน้าตาเขาน่าเข้าประกวดนางงามนะ" พี่สะใภ้ของตราเปรยเมื่อแต่งหน้าทำผมเสร็จแล้ว

"รูปร่างมาตรฐานนางงามดีจัง ถ้าไม่แต่งงานเสียก่อนเข้าประกวด มีหวังได้แน่ เอาหัวเป็นประกัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 477)

จะเห็นได้ว่าฟังก์นั้นนับว่าเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาสวยคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นัยน์ตาของเธอซึ่งส่งผลให้เธอมีดวงหน้าที่สดใสน่ามองเป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็นทั่วไป

7.3 ลักษณะนิสัย

ฟังก์เป็นคนประหยัดรู้จักค่าของเงิน ดังจะเห็นได้ว่า ชีวิตของฟังก์ แม้ว่าจะเติบโตมาท่ามกลางครอบครัวที่ผลผลิตกันระหว่างตะวันตกคือจอห์นกับตะวันออกคือแม่ แต่ฟังก์ก็ไม่เคยรู้สึกตัวเองอยู่ระหว่างกลางหรือส่วนเกินของครอบครัว ทั้งนี้เพราะแม่และจอห์นมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ดี ลูกที่เกิดกับจอห์นก็อยู่กับฟังก์ได้อย่างปกติสุข ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งหรือตะโกนเสียงดุด่ากัน จอห์นพยายามทำให้ลูกทำโน่นทำนี่ไม่อยู่ว่างเสมอ เพื่อจะได้ไม่มีเวลาซี้เกียจ ไปเที่ยวเถลไถล และลูก ๆ จะต้องทำงานพิเศษหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายพิเศษส่วนตัวของตัวเอง แทนที่จะแบมือขอเงินพ่อแม่ไปเสียทุกอย่างทั้งนี้เพื่อจะได้รู้ค่าของเงินและรู้จักประหยัดจนเป็นนิสัย ดังนั้นฟังก์จึงเป็นลูกที่ดีเพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี

ลักษณะนิสัยที่ติดตัวฟังก์มาคือความขยันขันแข็ง ไม่เกียจคร้าน แม้ว่าจะอยู่กับผู้อื่น ดังเช่นตอนที่ฟังก์แต่งงานกับตรา ตอนเช้าฟังก์รีบมาช่วยคุณแม่ของตราทำอาหารใส่บาตรโดยมิได้สนใจเรื่องการแต่งกายของตัวเองในฐานะที่เป็นเจ้าสาว

"ตื่นเช้าจริง น่าจะกลับไปนอนต่อ"

"ฟังก์อยากจะช่วยเตรียมอาหารใส่บาตรค่ะ" ฟังก์ตอบด้วยเสียงสุภาพ

"ก็ไม่เห็นมีอะไรมากนัก อาหารคาวหวานนิดเดียวเท่านั้น" เธอว่า แต่สีหน้าเธอก็ดีขึ้นอย่างพอใจ...ฟังก์จึงเลือกวิธีที่ทำให้เธอพอใจ คือเป็นลูกมือหยิบโน่นจับนั่นนิดๆ หน่อยๆ อย่างที่เคยช่วยแม่มาแล้ว (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 463)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่ฟังก์มาอาศัยอยู่กับเจียรระไน ฟังก์ก็ขยันทำความสะอาดบ้าน แม้จะมาถึงวันแรก ฟังก์ก็ลงมือกวาดถูห้องอีกครั้ง ทำให้เจียรระไนรู้สึกพอใจฟังก์จนพูดกับฟังก์ว่า

"ท่าทางเป็นคนสะอาด เรียบร้อยแบบนี้ พี่ค่อยเบาใจหน่อย ถ้าสกปรกก็อยู่กับไม่ค่อย

ไทว..." (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 246)

ฟิงค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงทั้งนี้เนื่องจาก ชีวิตของฟิงค์ในอเมริกาก็เหมือนกับ เด็กลาวอเมริกันทั่วๆ ไปคือเมื่อเรียนจบไฮสกูล แล้ว ฟิงค์ก็แยกออกจากครอบครัวไปหางานทำด้วยเรียนไปด้วย วิธีชีวิตเช่นนี้ถือเป็นส่วนหนึ่ง ของการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่จะต้องดิ้นรนช่วยตนเอง หัดรับผิดชอบและตัดสินใจเอง แต่ สำหรับฟิงค์นั้นแม่ไม่ยอมให้ไปพบบ้านนานมากนัก ยังคงขอร้องให้ฟิงค์กลับมาเยี่ยมบ้านทุกสัปดาห์ และการที่ฟิงค์มีวิถีชีวิตเช่นนี้ ทำให้ฟิงค์เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ครอบครัวของแม่จะย้ายไปอยู่แอฟริกาใต้ แต่ฟิงค์ก็ยืนยันจะอยู่อเมริกาคนเดียว และฟิงค์ บอกแม่ว่า

"ฟิงค์อยากทำงานอยู่ที่นั่นหลังจากเรียนจบ" ฟิงค์ตอบเรียบ ๆ หากมั่นใจในตัวเอง...

"ฟิงค์มีแผนในอนาคตไว้แล้ว รออีกแค่เรียนเทอมเดียวฟิงค์ก็จะได้ทำงานเต็มเวลา

เสียที่ ฟิงค์อยู่ที่คนเดียวได้ ทำไมจะอยู่ไม่ได้" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 24)

นอกจากนั้นฟิงค์ยังเป็นคนที่มีความเป็นผู้ใหญ่และดูแลตัวเองได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะ อยู่ไกลจากแม่ถึงคนละทวีปก็ตาม ดังคำพูดของเธอเองว่า "เป็นเพราะว่าฟิงค์เป็นผู้ใหญ่แล้ว ฟิงค์จะต้องรับผิดชอบตัวเองต่างหากล่ะคะ"(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 361) และจากคำพูด ของตราซึ่งพูดกับพี่สะใภ้ของเธอว่า "แม่ของฟิงค์นั้นเขาเป็นอะไรก็เถอะ แต่เขาก็อบรมลูกสาวเขาให้เรียบร้อย รู้จักคิด รู้จักรับผิดชอบชีวิตตัวเอง ฟิงค์เป็นคนดีมาก...ถ้าไม่ใช่เพราะ เขา เขาก็คงไม่คิดจะกลับมาบ้าน...คงอยู่ประเทศคนอื่นไปเรื่อย ๆ ไม่คิดจะกลับมาหาจิตใจ บนแผ่นดินเราอย่างเดี๋ยวนี้หรอก"(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 414)

แม้ว่าฟิงค์จะเติบโตในต่างประเทศ มีความคิดความอ่านแบบชาวตะวันตก แต่เรื่อง การประพฤติตัวเหลวแหลกหรือวางตัวไม่ดีกับเพศตรงข้าม ฟิงค์ไม่เคยกระทำเลย ทั้งนี้เพราะ ฟิงค์มีแม่คอยอบรมสั่งสอนไว้เสมอว่า

"แม้รู้ว่าผู้ชายอเมริกันเห็นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ว่าฟิงค์ไม่ใช่คนอเมริกันฟิงค์เป็นคน ไทย เรามีธรรมเนียมประเพณีของเรา วันหนึ่งฟิงค์จะกลับไปอยู่ประเทศไทยถ้าเมื่อไรคนไทยเขาเลิกถือประเพณีไทยเป็นเหมือนอย่างอเมริกันหมดฟิงค์จะเปลี่ยนใจตอน นั้นก็ตามใจ" (วินิตา ดิถียนต์. 2529:496)

ดังนั้น ฟิงค์จึงมีความเชื่อหรือยึดถือประเพณีแบบไทย ๆ ไว้ แม้ว่าจะอยู่ในสังคมต่างประเทศมานาน ซึ่งนับว่าฟิงค์เป็นคนที่ดูแลตัวเองได้ดี มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล เชื่อฟังคำสั่งสอนของมารดา ไม่คิดคล้อยตามเพื่อนฝูงในสังคมของตน นอกจากนั้น จากความรู้สึกของตราที่มีต่อฟิงค์ก็ยังแสดงถึงลักษณะนิสัยของฟิงค์ในส่วนที่ดีอีกด้วย

ฟิงค์พบกับเป็นผู้หญิงยุคใหม่...ตราคิด ผู้หญิงที่ต้องเข้มแข็งในการดำรงชีวิตอยู่ตามลำพัง ไม่มีใครช่วยเหลือไม่ได้หากว่าหล่อนไม่ช่วยตัวเอง แต่หล่อนก็ไม่เคยปล่อยตัวไปตามกระแสความเขี้ยววนในชีวิต จนกลายเป็นว่า 'ปล่อยชีวิตไปอย่างไรก็ได้' หล่อนยังคงระมัดระวังในการใช้ชีวิตอย่างสุขุม...เขาพอใจข้อนี้

(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 448)

นอกจากนั้น ฟิงค์ยังเป็นคนที่ไม่เข้มแข็ง มีความอดทนต่อความยากลำบากของชีวิต ดังเช่นตอนที่ฟิงค์แต่งงานกับตราแล้วตั้งหลักแหล่งทำมาหากินที่ต่างจังหวัด มีอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งขาย ความมานะอดทนของฟิงค์ได้แก่การตัดชักเสื้อผ้าเอง ทำกับข้าวเอง ดูแลบ้าน หัดพายเรือไปซื้อของ แต่ว่าตราอยากจะทำมาช่วยงาน แต่ฟิงค์ก็ปฏิเสธว่า "อยู่กับสองคนเสื้อไม่กี่ตัว ฟิงค์ชักเองดีกว่าคะ (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 539) นอกจากนั้นฟิงค์ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่อยู่อีกหลายอย่าง และที่สำคัญที่สุดก็คือ ฟิงค์ไม่เอะอะโวยวาย หรือตีโพยตีพายเมื่อพบปัญหา เช่นเมื่อตอนฝนตกติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน ทำให้น้ำท่วมเจิ่งนองไปทั่ว มองไม่เห็นส่วนพื้นดินหรือขอบบ่อกุ้งที่เลี้ยงไว้ กุ้งในบ่อก็หนีออกจากบ่อไปหมด แต่ฟิงค์ก็มีสติพอ ไม่แสดงความท้อแท้ใจให้ตราเห็น ดังตัวอย่าง

ตรากลับเข้ามาในบ้านพร้อมด้วยถังพลาสติก "ในนั้นมีกุ้งที่เกือบจะโตพอจับขายได้แล้ว ตั้งอยู่ครึ่งถัง

"หมูนี้ออกกินกุ้งกันจนเกือบหมด" เขายังมีกำลังใจพูดเล่นทั้งที่ดวงหน้ากร้านเกรียมไปด้วยการตรากตรำมาตลอดสองสามวันที่ผ่านมา เมื่อตราไม่ต้องการความอ่อนแอ ฟิงค์จึงแสดงความกระปรี้กระเปร่าให้เห็นด้วยการหัวเราะ บอกเขาว่า

"ทำต้มยำกุ้งก็แล้วกันนะคะ เชิญคุณเน้นกับคุณสีทองมากินกันดีกว่า"

(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 562)

จากที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดนี้ พอจะกล่าวได้ว่าฟิงค์เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะเป็นสาวสมัย

ใหม่ คล่องแคล่ว ปราดเปรี้ยว มีความคิดดี ฉลาด เป็นตัวของตัวเอง รับผิดชอบตัวเองได้ แม้ว่าจะอยู่คนเดียว มีใจต่อสู้ต่อความยากลำบากทุกอย่าง นอกจากนั้น ฟิงค์ก็ยังมีคุณสมบัติการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย กล่าวคือ ทำอาหาร ทำงานบ้านได้ และฟิงค์ยังเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ อุตสาหะ และอดทนอีกด้วย

7.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

7.4.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัว

แม้ว่าฟิงค์จะเป็นลูกเลี้ยงของจอห์น เพราะฟิงค์เป็นลูกของแม่ที่เกิดกับพ่อไทย แต่จอห์นเป็นผู้ชายที่ดีมากเพราะจอห์นทำหน้าที่เป็นพ่อที่แสนดี รักและห่วงใยฟิงค์เสมอ แม้จอห์นจะพาครอบครัวไปอยู่อาฟริกาใต้ ซึ่งฟิงค์ไม่ยอมไป ทำให้แม่เสียใจมาก แต่จอห์นก็เข้าใจและเห็นใจฟิงค์พร้อมกับพูดว่า

ฟิงค์จึงเดินเข้าไปหา แล้วคุกเข่าลงข้างเก้าอี้โยก รู้สึกถึงน้ำหนักของมือใหญ่อบอุ่นที่วางลงบนศีรษะ

"สิ่งที่ประเสริฐที่สุดคือการได้อยู่ด้วยกันพร้อมหน้าทุกคน" เขาพูดคล้ายรำพึง

"ถ้าคริสต์มาสปีหน้าที่อาฟริกาใต้ไม่มีลูกอยู่ด้วย... มันก็ไม่เหมือนกับเป็นคริสต์มาส พ่อไม่อยากไปที่ไหนหรอกฟิงค์" ฟิงค์จับมือพ่อเลี้ยงไว้. ถ้าฟิงค์มีพ่อแท้ ๆ ฟิงค์ก็ยังไม่แน่ใจว่าพ่อจะรักฟิงค์ได้มากกว่านี้หรือไม่ เขาไม่เคยแสดงให้ฟิงค์รู้สึกแม้แต่บ่อยๆ เขาเห็นฟิงค์เป็นเพียงลูกติดมาจากแม่ ส่วนน้องชายทั้งสองคือลูกในไส้ ตั้งแต่เล็กแล้วน้องสองคนได้ของฝากอะไร ฟิงค์ก็ต้องได้เหมือนน้อง... ถ้าไปเที่ยวก็ต้องไปพร้อมหน้ากันหมด ฟิงค์ทุกซักร้อนหรือมีปัญหาอะไรจะวิ่งมาหา 'แดด' ได้เท่า ๆ กับหาแม่ (วินิตา ดิถียนต์. 2529: 25)

ส่วนแม่ของฟิงค์นั้นจะพบว่าแม่อีกรักฟิงค์มาก แม้ว่าครอบครัวของฟิงค์จะอยู่ในอเมริกา มีวัฒนธรรมและความคิดความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสภาพสังคมนั้น แต่แม่ของฟิงค์ก็ย้ำเสมอว่าฟิงค์คือคนไทย เพราะฟิงค์มีกำเนิดมาจากพ่อและแม่ซึ่งเป็นคนไทย แม่ของฟิงค์จะย้ำและสอนให้ฟิงค์เป็นคนไทยอยู่เสมอ แม้กระทั่งการพูด

"แดดไปไหนคะ แม่" ฟิงค์ถามแม่ด้วยภาษาไทย ถ้าอยู่กับสองคนแม่จะบังคับให้ฟิงค์พูดภาษาไทย เพื่อจะได้ไม่ลืม (วินิตา ดิถียนต์. 2529: 5)

ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมอเมริกัน วัยรุ่นที่เรียนจบไฮสกูลแล้วมักจะออกจากบ้านไปเรียนต่อหรือทำงานทำ และช่วยตัวเองไปจนกว่าจะแต่งงาน จะกลับบ้านอีกครั้งตอนปีใหม่หรือวันคริสต์มาส แต่สำหรับฟิงค์ เมื่อฟิงค์เรียนจบไฮสกูลและไปเรียนต่ออีกเมืองหนึ่ง แม่ไม่พอใจนัก แต่ฟิงค์ไม่ยอมเพราะตั้งใจไว้แน่วแน่แล้วว่าจะไปเรียนต่อที่อื่น * ในบรรดาลูกสามคน ฟิงค์เป็นคนที่แม่เข้ามาใกล้ชิดด้วยมากที่สุด อาจจะเป็นด้วยว่าฟิงค์เป็นลูกของแม่เพียงฝ่ายเดียว ในขณะที่น้องชายทั้งสองเป็นลูกของทั้งจอห์นและแม่ ฟิงค์จึงเป็นลูกที่แม่ห่วงใยเหมือนจะไม่ยอมให้โต ครั้งหนึ่งครอบครัวของแม่ต้องอพยพไปอยู่แอฟริกา ฟิงค์มาพบสภาพบ้านที่กำลังชนของออกมาขาย ฟิงค์ก็รู้สึกใจหาย แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้ว แต่เมื่อถึงเวลานั้นจริง ๆ ก็อดรู้สึกเศร้าใจไม่ได้

"แม่...ทุกคน...จะไปจริง ๆ" ฟิงค์พิมพ์ออกมา ก่อนจะหันยื่นปากเอาไว้น้ำลายรินขึ้นมาในดวงตาของแม่ทันทีที่ได้ยิน แสดงว่า แม่ยังมีความอ่อนไหวกับเรื่องนี้อย่างเต็มเปี่ยม แล้วฉับพลันแม่ก็คว้าตัวฟิงค์เข้าไปกอดไว้นั่นเหมือนเมื่อฟิงค์ยังเล็กอยู่ (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 136)

ความสัมพันธ์ของครอบครัวฟิงค์ แม้ว่าจะมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อย แต่ก็มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่น เต็มไปด้วยความรักและความผูกพันอย่างลึกซึ้ง ฟิงค์รักพ่อและแม่มาก เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ตลอดมา แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกันคนละทวีป แม่และฟิงค์ก็ยังคงใช้จดหมายเขียนติดต่อให้ความรักและกำลังใจซึ่งกันและกันเสมอ ซึ่งตราเองก็เคยนึกชื่นชมความสัมพันธ์ของครอบครัวฟิงค์ว่า

"อย่างนี้ชีวิต พ่อแม่เป็นห่วงลูก รักลูก แต่ก็ปล่อยให้ลูกดำเนินชีวิตเองตัดสินใจเอง อย่างผู้ใหญ่ ผมว่าอย่างนี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกันตลอดเวลาหรอก อยู่ห่างไกลกันแค่นี้ก็เหมือนอยู่ใกล้ เพราะใจอยู่ด้วยกัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 544)

แต่ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องของฟิงค์นั้นมิทั้งดีและไม่ดี ที่ดุดันก็คือน้อง ๆ ที่เกิดจากจอห์นและแม่ เพราะจอห์นและแม่ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกันให้ลูก ๆ เห็น ลูก ๆ จึงอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข รู้จักช่วยตัวเองมาตลอด อีกประการหนึ่งก็คือเจอกับใจौरรวมทั้งฟิงค์เติบโตมาในเมืองเล็ก ๆ ที่ชีวิตยังไม่เครียดหรือล้าสนอย่างชีวิตในเมืองใหญ่ นิสัยใจคอของทั้งสามจึงเป็นประเภทง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ไม่มีเรื่องจุกจิกให้คิดมาก สำหรับพี่สาวของฟิงค์ที่ชื่อนิมาย

ซึ่งอยู่ในประเทศไทยกับตายายนั้น นิมายไม่ชอบฟังค์ นิมายคิดว่าฟังค์เป็นลูกรักของแม่เพราะได้อยู่ต่างประเทศกับแม่ ครั้นกลับมาอยู่กรุงเทพฯ ฟังค์ก็เป็นหลานรักของตาและยาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วันแรกที่ฟังค์มาประเทศไทย นิมายไม่ยอมไปรับฟังค์และไม่บอกคนอื่นให้รู้ว่าฟังค์กลับมาด้วย จนผิดซึ่งเป็นสามีเอ่ยขึ้นว่า

"แล้วเขาเป็นน้องเธออะ... เธอคิดบางไหม น้องแท้ ๆ เสียด้วย ไม่ใช่คนอื่น"

"ฉันไม่ได้อยากเกิดมาเป็นพี่มันนี่ แล้วฉันจะไปแคร์มันทำไม แม่เคยสนใจใยดีฉันไหม"

ทั้งฉันเอาไว้ทางนี้ เอาแต่ฟังค์ไปสุขสบายอยู่ทางโน้น แม่ทำเหมือนฉันไม่ใช่ลูก แล้ว

ฉันจะต้องไปคิดทำไมว่าฟังค์เป็นน้อง (วินิตา ตีถียนต์. 2529 : 201)

นิมายเจ็บช้ำและหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับฟังค์ทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ แม้ฟังค์จะพยายามชวนคุยและทำท่าสนทนาด้วยเป็นปกติ แต่นิมายก็ตอบสั้น ๆ เท่าที่จำเป็นหรือไม่ก็ไม่พูดตอบเอาเฉย ๆ ฟังค์พยายามที่จะสร้างไมตรีด้วย แต่ดูเหมือนนิมายจะไม่ยอมรับไมตรีเสียเลย ดังเช่นตอนที่ตาไม่สบาย นอนอยู่โรงพยาบาล ฟังค์และนิมายมาเยี่ยมตาและซอกลับ ฟังค์ก็พยายามชวนนิมายพูดคุย แต่นิมายกลับโกรธ แสดงอารมณ์ฉุนเฉียว ไม่พอใจฟังค์ และกล่าวหาว่าฟังค์เป็นตัวต้นเหตุที่ทำให้สามีของตนหันมาสนใจฟังค์ ฟังค์รู้สึกสลดใจเกินกว่าจะโกรธ และตอบไปว่า

"นิมาย ฟังค์มีแผนแล้วนะ ฟังค์ไม่ชอบพี่แท้ ไม่เคยคิดจะเป็นเมียน้องเขา เขาต่างหากที่คิดอยู่ฝ่ายเดียว แล้วฟังค์ออกจากบ้านก็เพราะไม่อยากเห็นหน้าเขา นิมายยังไม่เข้าใจอีกหรือ" (วินิตา ตีถียนต์. 2529 : 358)

ตอนที่ฟังค์แต่งงาน นิมายก็กินยาตายในวันนั้น ทำให้ญาติทุกคนเป็นห่วงเป็นใยและฟังค์กับตาราก็ออกมาเยี่ยมนิมายที่โรงพยาบาลในคืนวันแต่งงานเพราะฟังค์ยังคงรักและห่วงใยนิมายผู้เป็นพี่สาวอยู่เสมอ ไม่เคยคิดโกรธตอบเลย ดังนั้น เมื่อฟังค์มาถึงเธอก็รู้สึกใจหายพูดอะไร ไม่ออกนอกจากยื่นมือไปจับมือหล่อนไว้แน่น

การล้มตัวนั้นทำให้ริมฝีปากของนิมายล้นระริก น้ำตาออกมาคลออยู่เต็มดวงตา หล่อนหล่อนผืนพูดเสียงแหบแห้ง

"มาทำไม วันนี้เป็นแต่งงานไม่ใช่หรือ?"

"ฟังค์มาขอคำอวยพรจากนิมาย" ฟังค์ตอบเบา ๆ

"ขอให้มีความสุข" พล่อนกระซิบกระท่อนกระแท่น แล้วเบาเกือบจะไม่

ได้ยิน เห็นเพียงริมฝีปากขมุขมิบ (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 490)

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างฟังก์กับนิมายจึงไม่ค่อยดีนัก และนิมายไม่ยอมปรับความเข้าใจกับฟังก์ นิมายมักจะลงโทษคนอื่นเสมอแม้กระทั่งเรื่องที่เป็นความผิดของตัวเอง แต่สุดท้ายนิมายก็ยอมรับฟังก์ แม้ความดีของฟังก์ ทำให้ฟังก์มีความสุขอีกครั้งหนึ่ง

7.4.2 ความสัมพันธ์กับผู้ชาย

ฟังก์มีผู้ชายที่อยู่ในความสนใจ 2 คน คือ ลูลู เพื่อนที่เรียนด้วยกันในสหรัฐอเมริกา และตรา เพื่อนคนไทยที่รู้จักกันในอเมริกา สำหรับ ลูลู นั้น ฟังก์ก็รู้สึกรักและชอบพอนิสัยของเธอ แต่ก็ไม่ถึงกับจะแต่งงานด้วยเพราะฟังก์คิดว่าลูลูกับเธอมีชาติกำเนิดที่ต่างกัน ย่อมมีความรักความรู้สึก วัฒนธรรม ที่แตกต่างกันไปด้วย ส่วนการแสดงความสัมพันธ์ของฟังก์ในยามที่พบลูลูนั้นก็กันไปอย่างฉับพลัน ดังเช่นตอนที่ลูลูมาบอกฟังก์ว่าเขาจะกลับประเทศของเขาและขอแต่งงานกับฟังก์เพื่อจะพาฟังก์กลับไปด้วย

"ฉันอยากกลับบ้านค่ะ โอ้! ลู ฉันรู้ว่าฉันทำให้คุณผิดหวัง...คุณไปอยู่กรุงเทพฯ ไม่ได้ เท่า ๆ กับฉันไปอยู่โอในลูลูไม่ได้อีกเหมือนกัน ฉันเสียใจค่ะ" ฟังก์จับมือลูไว้ น้ำตาปรึ่มขอบตา (วินิตา ดิถียนต์. 2529: 87)

เขาเดินกลับมาที่เก้าอี้ยาว ทรวดตัวลงนั่ง...ตาต่อตาสบกัน ลูเอื้อมมือมาจับปลายผมของฟังก์ที่อ่อนสลวยระยิบระยับ ด้วยอาการเบามือราวสัมผัสของเปราะบาง....

"ลู ถึงแม้ว่าเราอาจจะต้องแยกกันไป" ฟังก์พูดเสียงเครือ

"ฉันจะระลึกถึงคุณเสมอค่ะ...คุณไม่ได้เป็นเพียงแค่คนที่ฉันรัก คุณเป็นมิตรแท้ที่หายากอีกด้วย" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 89)

นอกจากเพื่อนชายที่ชื่อลูลู ฟังก์ก็มีชายอีกคนหนึ่งที่สนิทสนมด้วยคือตรา ฟังก์พบเขาที่อเมริกา และฟังก์ไม่อาจคิดเลยไปถึงการแต่งงานได้ เพราะฟังก์มีความหวังว่าอยากจะทำงานตั้งหลักฐานที่ประเทศไทย แต่สำหรับตรานั้นเขาตั้งใจว่าจะไม่กลับเมืองไทย และในเวลาที่เขาทั้งสองอยู่ในอเมริกาฟังก์และตราก็สนิทสนมกันมากขึ้นจนกลายเป็นความรักในที่สุด แม้ว่าฟังก์จะอยู่ต่างประเทศมาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ แต่ฟังก์ก็มีแม่คอยพ่ารัสนให้ยึดมั่นในประเทศไทย เช่น ตอนที่ฟังก์สำเร็จการศึกษา ตรานำช่อดอกไม้มาแสดงความยินดีกับฟังก์ ฟังก์

ได้แต่พูดว่า

"ขอบคุณค่ะ ขอบคุณที่สุด" ฟิงค์แทบจะล้มหายใจเมื่อรับดอกไม้ชิ้นมาประคองไว้...

ฟิงค์ประคองราวกับว่ามันจะตกลงไปบนพื้นห้องได้อย่างแก้วเจียรระโน

ถ้าเขาเป็นเจอห์น ฟิงค์คงจะจูมนิตเขาอย่างเต็มตื่นไปด้วยความยินดี แต่นี่เป็น
คนไทย แม่เคยบอกว่าคนไทยจะไม่ชอบใจกันด้วยการจูมนิตเป็นอันขาด

(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 120)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าฟิงค์จะมีความระมัดระวังเรื่องการวางตัวเป็นอย่างดี เพราะ
ฟิงค์ระลึกเสมอว่าเธอเป็นคนไทย จะต้องทำตัวแบบไทย ๆ มิใช่ทำตามอย่างคนอเมริกัน และ
แม้ว่าตราจะแต่งงานกับฟิงค์แล้ว ทั้งสองคนก็ยังคงมีความประพฤติปฏิบัติที่ล้ารวมกิริยาต่อหน้า
ผู้อื่นเสมอ "ยิ่งถ้าเรื่องความรักด้วยแล้ว ตราเห็นเป็นเรื่องสำคัญที่จะรอกจนกระทั่งถึงวัน
วิวาห์" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 495)

7.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

พ่อแม่ของฟิงค์เป็นคนไทย เกิดที่ประเทศไทย แม้ว่าฟิงค์จะเติบโตที่อเมริกา แต่ฟิงค์
ก็มีความหวังว่าสักวันหนึ่งฟิงค์จะต้องกลับไปอยู่ประเทศไทย ดังคำพูดของเธอที่พูดกับลูกสาว
ชาย ว่า

"ฉันอยากกลับบ้านค่ะ ลู ความเป็นคนไทยอยู่ในสายเลือดฉัน... ทำอย่างไรฉันก็
สนิทใจกับสหรัฐไม่ได้ ทั้งที่พ่อแม่ฉันอยู่ที่นี้ ฉันรู้สึกว่าคุณเป็นคนนอกสังคมที่นี่ บ้าน
ของฉันอยู่อีกแห่งหนึ่งค่ะ ลู... สดชอบฟ้าทางโน้น" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 87)

นอกจากความหวังว่าจะได้กลับประเทศไทยแล้ว แนวคิดในการดำเนินชีวิตของฟิงค์
ก็มักจะถูกกำหนดหรือถูกกะเกณฑ์ไว้อย่างรอบคอบ ฟิงค์มีความคิดดี เธอจึงมีชีวิตรอยู่ในสังคม
เมืองไทยได้ แม้ว่าจะได้รับความลำบากเพียงใด เพราะฟิงค์มีปรัชญาชีวิตว่า "สุขหรือทุกข์
ขึ้นอยู่กับใจของคนมากกว่าสภาพแวดล้อมจะบันดาลให้ได้เพียงประการเดียว" (วินิตา ดิถียนต์.
2529 : 390) ฟิงค์จึงมีความสุขและปรับสภาพจิตใจได้ทุกสถานที่ที่อยู่ นอกจากความคิด
ดังกล่าว ฟิงค์ก็ยังรู้จักใช้ชีวิตรอบคอบ ไม่ปล่อยให้ความเจริญทางวัตถุเข้ามาครอบงำ
จิตใจของเธอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เธอเป็นผู้หญิงอเมริกันที่มีความประพฤติต่างไปจากหนุ่มสาว
อเมริกันทั่ว ๆ ไป เช่น การไม่ปล่อยตัวปล่อยใจไปกับเพื่อนต่างเพศ แม้ว่าจะมีเพื่อนชาย

เช่น ลูลู หรือตรา ฟิงค์จึงเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งเอาตัวรอด รับผิดชอบตัวเองได้ดี เมื่อเธอดำรงชีวิตอยู่ตามลำพัง ฟิงค์ไม่เคยปล่อยตามกระแสความเขี้ยววนในชีวิต จนกลายเป็นว่า 'ปล่อยชีวิตไปอย่างไรก็ได้' ฟิงค์ยังคงระมัดระวังในการใช้ชีวิตอย่างสุขุม

ดังนั้น ความคาดหวังในอนาคตของฟิงค์ก็คือการได้กลับมามีชีวิตอยู่ที่บ้านเกิดเมืองนอนของตน นั่นคือประเทศไทยนั่นเอง และใช้ชีวิตให้มีคุณค่าหรือคุณประโยชน์สำหรับตัวเอง สำหรับครอบครัวและสำหรับประเทศชาติให้มากที่สุด ฟิงค์จะไม่ยอมปล่อยตัวเองไปตามมีตามเกิดและไม่หลงความเจริญทางด้านวัตถุ รวมทั้งมีความหวังในอนาคตด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่าฟิงค์เป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ คือมีความรักชาติ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่หลงความเจริญทางด้านวัตถุ เข้มแข็งอดทน มีความคิดที่ดี แม้ว่าจะอยู่ตามลำพังคนเดียวก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ทั้งนี้เพราะฟิงค์เป็นคนที่เกิดมามีพ่อแม่ที่ให้ความรักความอบอุ่นและอบรมสั่งสอนให้มีความคิดที่ดีเสมอ ๆ เข้มแข็ง อดทน มีความคิดที่ดีเสมอ ๆ จนฟิงค์รู้สึกและซึมซาบไปโดยไม่รู้ตัว ฟิงค์จึงเป็นคนที่มีแต่ความรักความเมตตาปรานีและพร้อมที่จะมอบความรักนั้นให้กับคนที่แวดล้อมด้วย นอกจากนั้นฟิงค์ยังเป็นคนฉลาด รู้จักเลือกคบคน คนใดที่คิดว่ามีอันตราย ไม่น่าไว้วางใจ เช่น พี่เชย ฟิงค์ก็พยายามหลีกเลี่ยงให้ไกล เป็นต้น

เรื่องสงครามเงิน (2530)

8. เอริน จากเรื่องสงครามเงิน

8.1 ภูมิหลังของตัวละคร

เอรินแต่งงานกับอะคร้าว เลิศวรา หนุ่มนักธุรกิจผู้มั่งคั่ง เธอให้กำเนิดบุตรชายคนหนึ่งชื่ออาม ต่อมาสามีตาย เธอจึงต้องดำเนินธุรกิจต่อจากสามี เธอต้องพบกับอุปสรรคมากมาย เช่น มารดาของสามีและน้องสาวของสามีต่างไม่พอใจที่เธอคิดจะเข้าบริหารงานแทนสามี เขาพยายามบีบให้เธอขายหุ้นส่วนทั้งหมดของสามีให้เขา และจะให้ค่าตอบแทนอย่างสูงให้เธอมีเงินใช้ชีวิตได้ดีโดยไม่ต้องทำงาน แต่เอรินเป็นคนที่ไม่คิดจะอยู่เฉย ๆ โดยใช้เงินไปวันหนึ่ง ๆ อย่างไร้สาระ เธอต้องการทำงานและสร้างตัวต่อจากสามีมากกว่า ดังนั้นครอบครัวเลิศวราจึงโกรธเคืองเธอ ทว่าเธอเป็นแค่สะใภ้ซึ่งเท่ากับคนนอกตระกูล ไม่ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมกับเลิศวราอีก

ส่วนเอริน เมื่อกลุ้มใจหนักขึ้นก็มักจะไปพักผ่อนสมองที่บ้านของบิดา และทำให้เอรินได้พบกับชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อพันธุม เขาและเธอสนิทสนมกันจนกลายเป็นความรัก ต่อมาเขาได้เข้ามาช่วยเธอบริหารงานอย่างเงียบ ๆ ไม่กล้าเปิดเผย เพราะเขาทำงานอยู่กับน้องสาวของอะคร้าวสามีเก่าของเธอ ต่อมาเอรินพยายามถอนตัวจากตระกูลเลิศวรา และออกมาตั้งบริษัทของตัวเอง ในที่สุดเธอก็ทำสำเร็จโดยมีพันธุมช่วยอย่างออกหน้าออกตา ส่วนตระกูลเลิศวรานั้นเมื่อขาดอะคร้าวเสียคนหนึ่งก็ไม่มีใครที่จะบริหารงานต่อได้ ธุรกิจของตระกูลนี้จึงพังทลายลง มารดาและพี่ชายของอะคร้าวเสียชีวิตไปหมด ส่วนน้องสาวของอะคร้าวก็บินหนีไปต่างประเทศ โดยหอบเงินของบริษัทไปด้วยเป็นจำนวนมาก และทิ้งปัญหาไว้ให้กับคนที่อยู่ข้างหลังต่อไป ส่วนเอรินกับพันธุมก็แต่งงานกัน

8.2 ลักษณะทางกาย

เอรินเป็นหญิงที่มีความสวย สดใส รูปร่างบอบบางระหง ได้สัดส่วน แม้ว่าเธอจะมีลูกแล้วหนึ่งคน แต่เธอก็ยังดูเปล่งปลั่งราวกับเพิ่งพ้นวัยเรียนมาไม่ถึงปี นอกจากนั้นเอรินยังเป็นคนที่ขี้มอลวอีกด้วย ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

เอรินยิ้มน้อย ๆ หล่อนเป็นคนยิ้มได้สวย อย่างน้อยคนนักจะยิ้มได้จับตาเช่นหล่อน
...เวลายิ้ม.....ดูเหมือนทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวจะสว่างไสวขึ้นในฉับพลัน
(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 67)

นอกจากเอรินจะมีความสุขดังกล่าวนั้น เธอยังมีบุคลิกที่น่าดู น่าเกรงขาม สมกับ
มีสามีเป็นคนตำแหน่งใหญ่โตอีกด้วย ดังเช่นตอนที่อภิลิทธิ์เหลือบเห็นเอรินเดินมากับชายคนหนึ่ง
เขาก็รู้สึกขงหวงหวางตาผู้ชายนั้นทันที เพราะอภิลิทธิ์ก็คือผู้ชายคนหนึ่งที่หวังจะได้ครอบครอง
เอริน แม้ฝ่ายทรงเครื่องเหมือนกัน ดังตัวอย่าง

อภิลิทธิ์จึงขมึงไปยังหญิงชายที่เดินตามกันออกมาจากบริเวณด้านในของร้านอาหาร
ฝ่ายหญิงเดินนำหน้า...ความสุขอย่างระหง บอบบางดังผีเสื้อของหล่อนที่เฝ้ามองนั้น
มีลักษณะดังดอกไม้คัลีบาน ทุกส่วนลัดในดวงหน้าและรูปร่าง...เจนนตา เจนใจเขา
เพราะเขาเฝ้ามองหล่อนมาหลายปีแล้ว...มองจนรู้สึกเหมือนเห็นได้ทั้งยามหลับและ
ตื่น 'ผู้หญิงอะไร สวยไปหมดทุกอย่าง' เขาจำได้ว่าเคยรำพึงเช่นนั้น ตั้งแต่
เห็นหล่อนเป็นครั้งแรก ในฐานะเจ้าสาวในอนาคตของอะคร้าว เลิศวรา
(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 137)

จะเห็นได้ว่าผู้หญิงที่จะเข้ามาเป็นลูกสะใภ้ของตระกูลเลิศวราจะต้องสวยทุกคน จน
เป็นที่กล่าวขวัญถึงทั่วไปว่า

'ผู้หญิงที่ไม่สวย...หรือสวยน้อย อย่าได้หวังไปเป็นสะใภ้ของพวกนี้เลย ไม่มีทาง'
(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 17)

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า เอรินเป็นคนสวยหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง
หน้าตา ผิวพรรณ หรือแม้แต่เวลายิ้มแย้ม สมกับที่ใคร ๆ พูดกันว่า สะใภ้ของตระกูลเลิศวรา
ล้วนแต่สวย ๆ ทุกคน ถ้าไม่สวยก็ไม่มีหวังจะได้เป็นสะใภ้ของตระกูลนั้น

8.3 ลักษณะนิสัย

เอรินเป็นคนพินิจถี่ถ้วนช่างเลือก ดังจะเห็นได้จากการที่เอรินเป็นหญิงสาวสวยได้
แต่งงานกับอะคร้าว นักธุรกิจที่มีฐานะร่ำรวยมาก และมีอายุมากกว่าเอรินหลายปี เขาอายุ
เกือบจะเท่ากับบิดาของเอริน แต่รูปร่างหน้าตายังดูหนุ่มอยู่มาก ในชีวิตวัยสาวของเอริน
มีผู้ชายมารักใคร่ชอบพอกับเธอมากมายแต่เอรินเป็นคนช่างเลือกเธอคิดว่าถ้าเธอจะแต่งงาน

กับผู้ชายสักคน คนนั้นจะต้อง 'ดีเลิศ' ทุกด้าน หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือ 'ดี'

การที่เอรินเป็นคนช่างคิดช่างเลือกนั้น เป็นเพราะเธอได้รับความทะเยอทะยานมาจากมารดา เอรินรู้จักการเข้าสังคมตั้งแต่เล็ก ๆ รู้จักการแต่งกายให้งดงามเหมาะสมกับวัยและถูกต้องตามกาลเทศะ รู้จักการแสดงกิริยามารยาทตามแบบแผน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคม มารดาของเอรินเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่เก๋ คล่องแคล่วและมีความสามารถในด้านการงาน ดังนั้น เอรินจึงได้รับการถ่ายทอดมาทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ดังคำพูดของบิดาตอนหนึ่งว่า

"ยายรินมันยังเด็ก ให้มันกระโดดโลดเต้นหรือเย็บเสื้อตุ๊กตาอยู่กับบ้านดีกว่า จับมันไปนั่งคอยแข็งอยู่ที่สมาคมผู้หญิงของเธอทำไมกัน ไม่ใช่เรื่องของเด็ก เห็นแล้วรำคาญ!"
(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 25)

นอกจากนั้นเอรินยังเป็นคนทำงานเก่งและมีความมุ่งมั่นพยายามดังจะเห็นได้จาก เมื่อเอรินแต่งงานกับอะคร้าว เธอก็กลายเป็นภรรยานักธุรกิจ เธอต้องออกงานสังคมบ่อย ๆ เคียงคู่กับสามี นอกจากนั้น เธอยังช่วยสามีทำงานบริหารอีกด้วย เพราะสามีต้องการให้เอรินสววยอย่างมีความสามารถในการทำงานควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะพบว่าเอรินเป็นคนทำงานเก่ง เอาจริงเอาจังกับการทำงาน ดังคำบรรยายของผู้เขียนโดยผ่านความคิดคำนึงของ อภิลิทธิ์ ญาติห่าง ๆ คนหนึ่งของอะคร้าว ว่า

หล่อนเป็นคนทำงานจริงจัง เขารู้ดี และก็ดูจะเป็นผู้หญิงที่มีความทะเยอทะยานอยู่ไม่น้อย ไม่ใช่ผู้หญิงที่กรีดกรายสำรวยไปวัน ๆ (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 63)

เอรินเป็นคนที่ทำงานด้วยความตั้งใจ ชยัน มีความอดทนและพยายามต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตัวเองเสมอมา แม้ว่าสามีของเธอจะเสียชีวิตลง เธอก็ยังคงดำเนินกิจการตามรอยสามีต่อไป ทั้ง ๆ ที่เธอสามารถที่จะอยู่บ้านเฉย ๆ โดยไม่ต้องทำงาน เธอก็มีเงินทองซึ่งเป็นมรดกที่สามีเตรียมไว้ให้ก่อนเสียชีวิตมากมาย แต่เอรินไม่ชอบใช้ชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมายไปวัน ๆ เธอต้องการทำงานด้วยความรู้สึกท้าทายกับปัญหาต่าง ๆ รอบข้าง เธอต้องการให้คนอื่นเห็นว่าเธอสามารถทำงานเองได้ แม้จะไม่มีสามีคอยค้ำจุนอยู่เบื้องหลัง ดังนั้นเอรินจึงต้องมีความอดทนและมานะพยายามบริหารงานให้ดี ซึ่งในสายตาของบุคคลภายนอกนั้น มักจะมองเอรินว่าเป็นคนที่กิริยามารยาทเรียบร้อย อ่อนโยน สวย สง่า น่านมอง แต่จริง ๆ แล้วเอรินเป็นคนที่เด็ดเดี่ยวและเข้มแข็งมากทีเดียว ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ภายนอกเอรินรู้จักที่จะสงบเสงี่ยม อุดกั้นและหลีกเลี่ยงเท่าที่จะทำได้ ขณะเดียวกัน

ก็พยายามก้าวสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างเงิบเงียบ (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 35)

เมื่อสามีของเอรินเสียชีวิต เอรินต้องพบกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัว เธอรู้สึกกังวลกับสภาพแวดล้อมที่บีบรัดตัวอยู่ ไหนจะเรื่องงาน... เรื่องแม่สามี... เรื่องพลโทผจญและท้ายสุดก็เรื่องของพันธุ

ความเข้มแข็งที่คิดว่าเคยมี เริ่มผุร่อนลงเป็นลำดับ เอรินรู้ว่าท้อแท้ไม่ใช่ผู้หญิงแกร่งกร้าวจนสามารถยืนหยัดท้าทายโลกได้ ท้อแท้มีแต่ความอดทนและความเยือกเย็น (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 398)

นอกจากนั้น เอรินก็ยังเป็นคนที่ช่างคิด คิดมากก่อนจะตัดสินใจทำอะไรลงไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว เอรินมักจะระมัดระวังตัวอยู่เสมอเพื่อมิให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและวงศ์ตระกูลของสามี แม้ว่าตัวเองจะเป็นฝ่ายแพ้ก็ตาม ดังเช่น เวลาที่เอรินกลุ้มใจเพื่อน ๆ มักแนะนำให้ไปเที่ยวบ้าง อย่าไปจริงจังกับชีวิตนัก โดยเฉพาะเอรินมีฐานะดี ย่อมจะไม่ขาดเพื่อนใจเป็นแน่ แต่เอรินกลับคิดว่า

ถ้าเอรินทำได้ เรื่องอะไรจะต้องมาขับรถเรื่อยเปื่อยอยู่อย่างนี้ นึกถึงเพื่อนผู้ชายหลายคนที่รู้จักมักคุ้นกันแต่ก็อ่อนใจ... ตั้งแต่ท้อแท้เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ก็ดูเหมือนจะคิดในทำนองคล้าย ๆ กันไปหมดว่า 'ถ้าได้ก็ดี' ที่จะคบได้อย่างสบายใจไม่ต้องคิดอะไรมาก ก็เลยเป็นเรื่องต้องคิดหนัก (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 403)

จะเห็นได้ว่าเอรินเป็นคนที่จริงจังกับชีวิตมาก ทุกอย่างในชีวิตมักจะจัดวางเป็นระเบียบไว้อย่างเรียบร้อย เธอมีความใฝ่สูงทะเยอทะยานตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยสาว ดังนั้นเพื่อนรุ่นเดียวกับเธอจึงไม่มีใครมาคบหาด้วยนัก เอรินจะพบว่าชีวิตของเธอขาดหายไปช่วงหนึ่งคือช่วงวัยสาวที่มีแต่ความสดชื่น ร่าเริง แจ่มใส เอรินต้องข้ามช่วงชีวิตช่วงนี้ไป เพราะเธอแต่งงานกับอะคร้าว สามีซึ่งอายุมากเกือบคราวบิดาของเธอ แล้วเธอก็กลายเป็นภรรยาของนักธุรกิจ ต้องออกสังคมเคียงคู่ไปกับสามี ไม่มีโอกาสที่จะไปเที่ยวสถานที่ที่ให้ความบันเทิงแก่หญิงสาวทั่ว ๆ ไป ดังคำพูดของบิดาเธอว่า

"แก่กว่าลูกยี่สิบเจ็ดปีเหี้ยวนะ ริน ไม่ใช่บ่อย ๆ... อ่อนกว่าพ่อสามปีเท่านั้นเอง"

"มันจะไปกันไหนเร็ว คนหนึ่งจะไปเดินดิสโก้ อีกคนต้องไปหาหมอนวดแผนโบราณ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 26)

เมื่อเอรินแต่งงานแล้ว ชีวิตสมรสของเธอจึงเต็มไปด้วยงานสังคมและงานในหน้าที่ ไม่มีเวลาแม้แต่จะเลี้ยงดูลูก แต่เอรินก็เต็มใจและภูมิใจช่วยสามีทำงานอย่างจริงจัง สรรูปแล้วจะเห็นได้ว่าเอรินเป็นคนสวย บุคลิกดี สง่า นอกจากนั้นเธอยังเป็นคนที่มีความสามารถในการทำงานด้านบริหารอีกด้วย ส่วนอุปนิสัยนั้นถ้าดูเผิน ๆ จะพบว่าเอรินเป็นคนอ่อนโยน นุ่มนวล แต่จริง ๆ แล้วเธอเป็นคนเด็ดขาด เข้มแข็ง ชัยภูมิและความมานะพยายามดี

8.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

8.4.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวของสามี

เอรินได้เป็นลูกสะใภ้ของตระกูลเลิศวราได้สี่ปี สามีก็เสียชีวิต ตลอดระยะเวลาเวลาสี่ปีที่ผ่านมา เอรินต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก แม้ว่าเอรินกับมารดาสามีจะแยกบ้านกันอยู่ แต่มารดาสามีและน้อง ๆ ของสามีก็เข้ามาวุ่นวายกับเอรินจนได้ เอรินต้องใช้ความอดกลั้นเป็นอย่างมาก พยายามไม่ได้ตอบโต้มากความต่อไป ดังเช่นตอนที่อังกาบมางานศพของอะคร้าว ซึ่งเป็นลูกชาย และเห็นหลานชายมาด้วยก็หักทลายขึ้นว่า

"อ้าว! เอาดาอามมาด้วยหรือ"

"ผมฟ้าตกอย่างนี้ ไม่น่าจะเอาเด็กมา เดี่ยวก็เป็นหวัดไปเท่านั้นเองแม่ริน เธอนี่ไม่รู้จักห่วงลูก แปลกจริง!"

"เมื่อวาน คุณแม่คาดคะเนว่าต้องพยายามมาเพราะเป็นงานศพพ่อทั้งที่จะได้มาถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก" (วินิตา ดิถียนต์. 2530:6-7)

เอรินได้แต่นึกย้อนขอตอบอยู่ในใจ มิได้พูดออกมาภายนอก เพื่อเป็นการตัดความ ถ้ายังได้ตอบ มารดาสามีก็ยิ่งหาเรื่องมาว่ากล่าวจนได้ เอรินจึงใช้วิธีนิ่งเฉยเสีย แม้กระทั่งในกรณีที่ถูกกานดาน้องลาวของสามีทำร้ายร่างกาย เอรินก็นิ่งเฉย พยายามอดกลั้นเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่าง

ด้วยแรงจากมือที่กระชากไหล่อีกฝ่ายจนเซถลาเมื่อเดินผ่านหล่นไปที่ประตู กานดาก็เงื้อมือฟาดลงไปบนแก้มมวลผ่องของอีกฝ่ายเต็มแรงร่างของเอรินเซลงไปตามแรงประทุร้าย เจ็บแสบจากผิวหนังไปจนกระทั่งถึงใจ.... หล่นได้แต่ยกมือขึ้นกุมแก้มมองอีกฝ่ายด้วยนิยน์ตาเบิกกว้างด้วยความไม่คาดคิด (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 285)

ความสัมพันธ์ของเอรินกับครอบครัวเลิควรานั้นไม่ตึง โดยเฉพากับการตามผู้มีศักดิ์ เป็นน้องสามี ถ้าเอรินเข้ามาในห้อง กานดาจะเดินออกไป ถ้าเอรินพูดด้วย กานดาก็จะไม่ตอบ หรือถ้าจำเป็นต้องพูดกัน กานดาก็จะมีวิธีพูดชนิดสร้างความสะเพื่อนใจผู้ฟังได้ด้วยการพูดลอย ๆ ทั่ว ๆ ไปไม่มองหน้า กานดามีวิธีที่รวนได้สารพัดนับแต่จะครัววจากไป จนเอรินต้องพยายามเลี่ยงหลบหล่อน โดยตลอด

สรุปแล้วเอรินสามารถเก็บอารมณ์ เก็บความรู้สึกไม่พอใจไว้ได้เป็นอย่างดี ไม่แสดงออกต่อหน้ามารดาของสามีหรือกานดาของสามี เพราะเธอเคารพรักสามีมากจึงไม่อยากให้สามีต้องลำบากใจ และแม้ว่าสามีจะเสียชีวิตไปแล้ว เอรินก็ยังคงปฏิบัติตัวเหมือนเดิมเพื่อมิให้ครอบครัวของสามีตำหนิเอาได้

8.4.2 ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

เอรินเป็นผู้หญิงที่มีความใฝ่สูงและรักดี การคบเพื่อนต่างเพศ เธอจึงเลือกคบและไม่แสดงความรู้สึกออกนอกหน้าบ่อยนัก และหลังจากที่เอรินสูญเสียสามีไป ชีวิตของเธอก็กว้างขวางอย่างมากมาย เอรินได้พบกับผู้ชายหลายคน หลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแล้วแต่มุ่งหวังที่จะได้ผลประโยชน์จากตัวเธอทั้งสิ้น ซึ่งเอรินก็ทราบดี เธอจึงต้องระมัดระวังเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศเสมอ ในบรรดาหนุ่ม ๆ หลายคนนั้น ก็มีพลโทผจญผู้หนึ่งซึ่งเป็นชายอายุคราวพ่อของเอริน เขามีหุ้นส่วนในกิจการของตระกูลเลิควรด้วย พลโทผจญผู้นี้ได้แสดงความต้องการให้เอรินรู้ โดยเขาพยายามใช้ทั้งเล่ห์เหลี่ยมและของล่อใจหลายอย่าง และถ้าหากเอรินแต่งงานกับเขา เอรินก็จะมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายไปตลอดชีวิต เพราะเขามีทั้งเงินและอำนาจ แต่เอรินไม่เลือกเขา เพราะเขาเข้ากับอารมณ์ของเธอมิได้ตึง ดังนั้นในยามที่พบเขา เอรินจึงต้องลี้ภัยทำที ไม่แสดงท่าทางบ่งบอกว่าไม่ชอบเขา ดังตัวอย่างเช่นตอนที่พลโทผจญเชิญเอรินมาพบที่บ้าน หลังจากที่ภรรยาเขาเสียชีวิตไปแล้ว พลโทผจญให้เอรินมาดูทรัพย์สินสมบัติเพชร พลอย ในหีบใบใหญ่ แล้วเขาก็หยิบสร้อยไข่มุกเส้นหนึ่งมาทาบบนคอของเธอ แล้วพูดว่า

“ต้องอย่างนี้สิ จึงจะสวยสมกัน มีทั้งต่างหูแล้วสร้อยไข่มุก เข้าชุดกันด้วยนะ ของเก่าทำมาเป็นชุดทีเดียว” เอรินปลดสร้อยคอลง หล่อนระมัดระวังที่จะแสดงกิริยาเป็นปกติ เมื่อตอบเขาอย่างอ่อนหวานว่า

“เหมาะกับความแอรณะคะ คุณอา คงจะสวมได้งามมาก”

(วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 566) (แอร်หมายถึงลูกสาว)

ส่วนความสัมพันธ์กับพันธุมนั้น เอรินไม่ต้องการให้คนภายนอกทราบ โดยเฉพาะคนในตระกูลเลิศวรา เอรินต้องระวังตัวมากในเรื่องการคบกับเพื่อนชาย เพราะมารดาของสามีมักจะเฝ้ามองเธออยู่เสมอ ด้วยเกรงว่าเธอจะหาพ่อเลี้ยงให้หลานไม่ถูกใจ ดังนั้นการที่เธอจะพบกับพันธุมก็ต้องพบกันในสถานที่ที่ไม่ค่อยมีใครรู้จักหรือที่บ้านของเธอเอง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

พันธุมไม่เคยปรากฏตัว ถ้าหากว่าวันไหนเอรินมีแขกอื่น ๆ มาหาเขาจะมาแต่เฉพาะวันที่เอรินไม่มีใคร.. จนกระทั่งเป็นที่รู้กันสำหรับแม่บ้านและคนในบ้านแต่ก็ไม่มีใครแน่ใจเขาเป็น 'แฟน' ของคุณผู้หญิงหรือไม่เพราะอย่างน้อยเขาก็ไม่เคยค้างคืนที่บ้านนี้แม้แต่ครั้งเดียว และกิริยาที่เขาปฏิบัติต่อเจ้าของบ้านเหมือนเพื่อนกันมากกว่าจะเป็นคนรัก (วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 337)

นอกจากการระมัดระวังในการพบปะกันแล้ว เอรินยังระมัดระวังเรื่องความรู้สึกของตัวเองด้วย กล่าวคือ เธอจะพยายามหักห้ามใจตัวเอง ไม่ปล่อยอารมณ์ไปตามความรู้สึกที่แท้จริงต่อพันธุม เช่น ตอนที่พันธุมชวนเอรินออกไปดื่มกาแฟข้างนอก เพื่อจะได้พูดคุยกันตามลำพัง แต่เอรินก็ปฏิเสธ ทั้ง ๆ ที่ใจนึกอยากจะไปเหมือนกัน เนื่องจากเธอกลัวมารดาของสามีจะว่าเอาได้ เธอจึงระมัดระวังตัวเสมอ

"ผมหมายถึงที่ ๆ ไม่มีใครรู้จักคุณ คนอย่างผมไม่สำคัญอะไรหรอก มีถมเถไป.....

ไม่ใช่ตามโรงแรมใหญ่ ๆ ร้านในกรุงเทพฯ มีตั้งกี่ร้อยร้าน เอาใจไหม ผมจะพาไปที่ร้านอาหารอิตาเลียน มีอยู่ร้านหนึ่ง ไม่ค่อยมีคนไทยเข้าหรอก"

.....

"ขอตัวเดอะค่ะ แล้วเมื่อไรฉันสบายใจมากกว่านี้ ฉันจะชวนคุณไปเองอย่าง.....

ที่บางบัวทองก็ได้" (วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 363)

จะเห็นได้ว่าเอรินพยายามไม่ให้พันธุมเข้าใจลึกซึ้งมาก เธอพยายามรักษาระยะห่างเอาไว้อย่างคงเส้นคงวาอยู่เสมอ เพื่อใช้สติลบบัญญะระงับใจตัวเอง ไม่แสดงความรู้สึกมากนัก และอีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่พันธุมมาว่ายนํ้ากับผู้หญิงคนหนึ่ง และเขาคิดว่าเอรินจะต้องมองเห็น พันธุมต้องการจะสังเกตกิริยาท่าทีความรู้สึกของเอริน แต่เขาก็พบว่าเอริน

วางตัวได้เฉยรากับไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ใจหนึ่งหล่อนอยากจะลุกขึ้น จูงลูกชายกลับบ้านเสียเดี๋ยวนั้น แต่อีกใจหนึ่งที่หนักแน่นกว่าบอกให้รู้ว่าหล่อนจะปล่อยตัวเองให้วัน ไหวจนคุมตัวเอง ไม่อยู่เพียงเพราะผู้ชาย คนนี้ไม่ได้เป็นอันตราย (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 481)

ดังนั้น ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของเอรินที่มีต่อเพศตรงข้ามนั้น เป็นไปอย่างล้ำรวม มีสติและมีกิริยาแบบกุล เอรินสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายที่เธอชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ทั้งนี้เพราะเอรินเป็นสะใภ้ของตระกูลเลิศวรา เป็นตระกูลผู้ดี เธอจึงไม่กล้าทำตัวให้เป็นที่เสื่อมเสียต่อวงศ์ตระกูลของสามี อีกทั้งมารดาของสามีคอยเข้มงวดกวดขันลูกสะใภ้เป็นอย่างมากจึงทำให้เธอต้องระมัดระวังตัวมากขึ้น

8.5 แนวความคิดในการดำเนินชีวิต

ในระยะแรกๆ ที่เอรินยังไม่ได้แต่งงาน เธอจะมีแนวคิดในการดำเนินชีวิตต่างๆ คล้ายกับมารดาของเธอ กล่าวคือ มารดาของเธอเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่เก๋ คล่องแคล่วและมีความสามารถในการทำงาน ความไม่ฝันอย่างเงียบ ๆ ที่มารดามี จึงถูกถ่ายทอดมายังเอรินซึ่งเป็นลูกสาว นับตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูของมารดาซึ่งแม้ว่ามารดาของเธอมิใช่เศรษฐินีก็ตาม แต่ก็เลี้ยงเอรินมาอย่างไม่ให้น้อยหน้าเพื่อนคนใด ดังเช่น การให้เข้าเรียนในโรงเรียนราษฎร์ที่ได้ชื่อว่าเป็นโรงเรียนชั้นนำแห่งหนึ่งของประเทศ นอกจากนั้น เอรินยังต้องเข้าสังคมกับมารดาบ่อย ๆ ทำให้เอรินรับรู้แต่สิ่งที่ดีที่งามมาตลอด เอรินจึงกลายเป็นคนที่คิดใฝ่สูง ทะเยอทะยานในทุก ๆ เรื่อง เป็นต้นว่าในด้านคู่ครอง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

เอรินเป็นคนช่างคิดและช่างเลือก หล่อนรู้ตัวดีว่าหล่อนได้ความทะเยอทะยานมาจากมารดา... มากเกินกว่าจะพอใจเพียงแค่การได้แต่งงานกับผู้ชายค่อนข้างดีสักคนหนึ่ง ทำงานที่มีเงินเดือนไม่น้อยเกินไปนักและมีลูกอีกสักคนสองคน ระหว่างการดำเนินชีวิตไปเรื่อย ๆ ตามแบบที่เรียบง่ายอย่างที่เพื่อนผู้หญิงหลายคนของหล่อนเลือกเส้นทางนี้ แล้วมีความสุขไปเรื่อย ๆ ตามแบบปานกลาง (วินิตา ดิถียนต์. 2530: 24)

ดังนั้น บิดาของเธอจึงไม่แปลกใจเลยที่รู้ว่าเอรินแต่งงานกับอะคร้าว นักธุรกิจคนดังและเป็นชาวลังคมเกรียวกราวอยู่ในหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เอรินมีความหวังว่าจะได้

ทำงานเพื่อผลักดันตัวเองให้ก้าวหน้าเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายอย่างสามีของเธอ เพราะฉะนั้นเมื่อเอรินถูกมารดาของสามีและน้องสาวของสามีแสดงความไม่พอใจเธอครั้งใด เธอก็พยายามอดกลั้นเสมอ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ภายนอกเอรินรู้จักที่จะสงบเสงี่ยม อดกลั้นและหลีกเลี่ยงเท่าที่จะทำได้ขณะเดียวกันก็พยายามก้าวสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างเงียบเขียนหล่อนไผ่ผ่นที่จะบริหารกิจการของตระกูลเลิศวรา เคียงกับสามีให้จงได้ในวันหนึ่ง (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 35)

นอกจากนั้นเมื่อสามีของเอรินเสียชีวิตลง บิดาได้ชวนเอรินให้ใช้ชีวิตอย่างสุขสงบ ไม่ต้องวุ่นวายกับกิจการของสามี เพราะถึงอย่างไรสามีก็ทิ้งทรัพย์สมบัติไว้ให้เธอและลูกชายอย่างมากมาย แต่เอรินไม่ชอบการใช้ชีวิตแบบนั้น

หญิงสาวกลัวชีวิตแบบชีวิตที่ใคร ๆ คิดว่าภรรยาแม่สาวสวยของอะคร้าว เลิศวรา จะต้องดำเนินไปอย่างนั้น นึกถึงชีวิตที่หมดไปโดยไม่ได้ใช้สมองทำอะไรสักอย่างให้คุ้มกับการเกิดมา..... หล่อนก็ขนลุกเสียแล้วด้วยความพะอืดพะอม (วินิตา ดิถียนต์. 2530:98)

ความปรารถนาอีกประการหนึ่งที่เอรินแสวงหาอย่างเงียบ ๆ ก็คือ ความอบอุ่นของครอบครัว แม้ว่าสามียังมีชีวิตอยู่ ครอบครัวของเอรินก็ไม่เคยได้อยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันบ่อยนัก เพราะงานสังคมและงานส่วนตัวมีมากมาย ครั้นเมื่อสามีจากไป เอรินได้พบกับพันธุ์ม ซึ่งเขาเข้ากับลูกชายของเธอได้ดีมาก เธอจึงรู้สึกว่าคุณชีวิตของเธอขาดความอบอุ่นแบบพ่อแม่ลูกนี้มานานแล้ว ความรู้สึกนี้ตระกูลเลิศวราหรือหุ้นจำนวนมากมายหรือความมีหน้ามีตาในสังคมก็ไม่อาจชดเชยให้เธอได้ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

สิ่งที่หล่อนอยากจะมี... อาจจะเพื่อลูกชายหรือว่าอาจจะเพื่อตนเองก็ได้ เอรินนั่งตระหนักรว่าหล่อนไม่เคยมีชีวิตครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกพร้อมหน้าพร้อมตากันเลยพอกับแม่รักหล่อนมากก็จริง แต่ต่างคนก็ต่างอยู่ และเมื่อหล่อนล้มรสสามีก็ปฏิบัติเหมือนหล่อนเป็นเครื่องเพชรชิ้นงามที่เขานำออกอวดมากกว่าเป็นแม่บ้านของเขา (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 413)

ดังนั้น แนวคิดในการดำเนินชีวิตของเอรินก็คือการทำงานอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชาย แม้ว่าเธอจะมีทรัพย์สินเงินทองมากมาย เธอก็ไม่นิยมปล่อยชีวิตอย่างไร้สาระ เธอ

ต้องการเป็นนักบริหารที่มีกิจการเป็นของตัวเอง เพราะความใฝ่สูงทะเยอทะยานที่เธอได้มาจากมารดา นอกจากนั้น เธอยังต้องการความรักความอบอุ่นของครอบครัวที่ได้อยู่กับอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันตามประสาพ่อแม่ลูก ทั้งนี้เพราะในชีวิตของเธอก็ยังไม่เคยได้รับความอบอุ่นเช่นนั้นเลย พ่อแม่ของเธอก็หย่าร้างกัน ส่วนสามีก็อายุมาก ทำให้ไม่ได้เล่นกับลูกอย่างสนิทสนม นอกจากนั้นก็ไม่ค่อยจะมีเวลาให้ลูก สามีจึงให้แต่ของเล่นราคาแพงมาชดเชย และจ้างคนเลี้ยงด้วยราคาแพงเพื่อลูกของเขาเท่านั้น

เอรินจัดเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะเอรินเป็นคนใฝ่ดี รู้จักการใช้ชีวิตให้มีประโยชน์ ไม่ปล่อยชีวิตไปตามความฟุ้งเฟ้อของสังคม เอรินเป็นคนที่ทั้งสวยทั้งฉลาด มีความคิดเป็นตัวของตัวเองและพึ่งตนเอง

บุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์

เรื่องไร้เสน่ห์

1. นงราม จากเรื่องไร้เสน่ห์

1.1 ภูมิหลังของตัวละคร

นงราม เป็นคนทะเลาะเถียงและมีความใฝ่ฝันอันแรงกล้ามาตั้งแต่เด็ก นงรามเป็นคนขยันขันแข็ง มุมานะเรียนหนังสือเพื่อยกฐานะของตนเองขึ้นมาจากความยากจนค้ำคั้นและต่ำต้อย จนกระทั่งจบมหาวิทยาลัย ทำงานเป็นอาจารย์ แต่ต่อมาลาออกมาทำงานบริษัท มีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง

ครอบครัวของนงรามมีอาชีพขายดอกไม้ นงรามเป็นลูกสาวคนกลาง เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญของพ่อแม่ นงรามทำงานทุกอย่างทั้งงานบ้านและงานขายดอกไม้นอกบ้าน ในขณะที่น้องสาวของเธอไม่ต้องทำอะไรเลย นิยนาหรือน้องสาวของเธอเป็นเด็กน่ารักใคร ๆ ก็ชอบ รวมทั้งพ่อแม่ของเธอด้วย นงรามเกลียดนิยนามากเพราะถือว่านิยนาเป็นคนแย่งความรักไปจากพ่อแม่ เมื่อนงรามเรียนจบปริญญา นงรามก็ชอบพอกับผู้ชายคนหนึ่งชื่อนิกร แต่ครั้งเมื่อนิกรรู้จักกับนิยนา นิกรก็ขอแต่งงานกับนิยนาซึ่งเป็นเหตุให้นงรามเกิดความเคียดแค้นชิงชังน้องสาวมากขึ้น นงรามจึงลาออกไปทำงานบริษัทที่กรุงเทพฯ โดยไม่พวนกลับไปสนใจครอบครัวของตนอีกเลย

วันหนึ่งนิยนามาหานงรามที่บ้านเพื่อขอให้นงรามทำงานให้เนตรนลินทำ เนตรนลินก็คือลูกสาวของนิยนา กับนิกรนั่นเอง แต่นิกรเสียชีวิตแล้ว นิยนาได้แต่งงานใหม่กับนายทหารผู้หนึ่งซึ่งมีฐานะดี ทำให้นิยนามีความสุขสบายโดยไม่ต้องลำบากอย่างนงราม นงรามนึกถึงบมด้อยของตนเองที่อดสูต่ำช้าเรียนมาจบปริญญาแต่ก็หาได้สบายเท่านิยนาไม่ ความเคียดแค้นในวัยเด็กเริ่มก่อตัวขึ้นเงิบ ๆ ยิ่งนงรามได้เห็นเนตรนลินหน้าตาสวยเหมือนนิยนาเมื่อตอนสาว ๆ นงรามก็พาลโกรธและเกลียดเนตรนลินไปด้วย ต่อมานงรามรู้จักอนุพลซึ่งเป็นหลานชายของนิกร หน้าตาก็คล้ายนิกรมาก ทำให้นงรามหลงรักอนุพลโดยไม่คำนึงถึงวัยของตน ซึ่งควรจะเป็นป้า

ของอนุพลมากกว่า ภายหลังเมื่อนงรามรู้ว่าอนุพลรักกับเนตรนลิน นงรามเสียใจจนกระทั่ง จ้างทวิลาภฆ่าเนตรนลิน เมื่อการฆ่าไม่สำเร็จ ด้วยความทวาทกลัวในความผิด ประกอบกับ ความผิดทวงในตัวอนุพล เป็นเหตุให้นงรามเสียสติกลายเป็นคนวิกลจริตไปในที่สุด

1.2 ลักษณะทางกาย

นงรามมีรูปร่างผอมบาง ซึ่งจะพบว่านงรามมีชีวิตที่ลำบากมาตั้งแต่เด็ก เธอถูกพ่อแม่ใช้งานหนักทุกอย่างทั้งงานบ้านและงานนอกบ้าน เช่นรดน้ำผักและดอกไม้ จับแมลง ไป จนกระทั่งร้อยมาลัยเงินเร่ขายในตอนค่ำตอนเย็นก็ยังช่วยแม่ขายดอกไม้ในตลาดอีก ด้วยความตรากตรำทำงานหนัก เธอจึงเป็นคนที่รูปร่างผอมบาง พ่อแม่ก็ไม่ค่อยรัก ไม่เหมือนนัยนา น้องสาวของเธอที่ทั้งสวย ทั้งพูดจาประจบพ่อแม่เก่ง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า "เสียงแจ้ว ช่างเจรจาของนัยนา เรียกความเอ็นดูจากลูกค้าได้ จนดอกไม้ขายดิบขายดี จะไม่มีใคร เหลียวแลเด็กหญิงผอมบาง นัยนาแต่ทั้งแล้งที่ร้อยมาลัยอยู่เงียบ ๆ นั้นเลย" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 13) การที่พ่อแม่ทุ่มเทความรักให้นัยนาอย่างมากมายเช่นนั้น ทำให้นงรามรู้สึกเกลียดชังนัยนามาก เธอคิดว่านัยนาเป็นผู้ที่แย่งความรักของพ่อแม่ไปจากเธอ

นงรามนิยมการแต่งกายแบบเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด นงรามได้ทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง เธอมักจะแต่งกายเรียบร้อยเพราะความเคยชินที่เธอเคยเป็นครุมาหลายปี ดังคำพูดของเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งว่า "เมื่อตอนเข้ามาใหม่ ๆ แก่เซยเซมัดเลย ยิ่งแบกชุดสีน้ำเงินสีเทาจาก โรงเรียนแกนมาบริษัทอยู่ตั้งหลายเดือน หลังก ๆ แก่ก็ยังเซยอยู่ดี" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 48)

ต่อมาเมื่อนงรามเกิดความรักกับหนุ่มในบริษัทที่ชื่อทวิลาภและหลานของนิกรที่ชื่ออนุพล นงรามก็เปลี่ยนบุคลิกของเธอใหม่ด้วยการแต่งกายให้น่าสมัย ตั้งแต่ทรงผม เสื้อผ้า และจริต กิริยา ให้กลายเป็นสาวสมัยใหม่ แต่เธอก็ไม่สามารถที่จะลบรอยความมีอายุคร่าวไปได้ ซึ่ง จะเห็นได้จากความคิดของอนุพล "นงรามไม่ใช่คนระหง แม้ว่าจัดเข้าประเภทผอม แต่ก็ดูแข็งเกร็งมากกว่ามีส่วนกลมกลืนเพรียวงามอย่างสาวสมัยใหม่ หล่อนไม่ใช่คนคล้ำ แต่ดูเผือดด้วย ผิวพรรณที่ทางการบำรุงอย่างถูกต้อง รอยย่นที่หางตาและมุมปากเห็นได้ถนัด ทั้งยามยิ้มและเคร่งเครียด... เป็นสีหน้าของคนที่ทำงานหนักและพบปัญหาชีวิตจนความอ่อนเยาว์ไยบยิบจากไป ไม่เหลือแม้แต่ร่องรอย" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 405)

ดังนั้นการแต่งกายของนงรามจึงขัดกับวัยของเธอ แม้ว่านงรามจะสวมเสื้อผ้าด้วย

ราคาแพงเพียงใดก็ตาม เสื้อผ้านั้นก็มีอาจช่วยเสริมให้เธอดูสวยงามตามไปด้วย ดังความคิดของอนุพลอีกตอนหนึ่งว่า "มีอะไรบางอย่างขัดเขินอย่างบอกไม่ถูกในสายตาอนุพลถึงอย่างไร นางราก็ยังมีใช้สวาทันสมัยอยู่นั่นเอง การแต่งกายแบบสาวน้อยเช่นนี้ ยิ่งทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างตัวหล่อนกับเสื้อผ้าของหล่อนมากขึ้น ราวกับทั้งสองอย่างชิงชังกันวิ่งไปคนละทิศ" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 405)

จะเห็นได้ว่านอกจากนางรามจะเป็นคนที่มีวัยเข้ากลางคนแล้ว เธอยังชอบแต่งกายที่ทันสมัยโดยไม่คำนึงถึงวัยของตัวเอง จึงทำให้นางรามมีบุคลิกภาพที่ไม่น่าดูนัก และบางครั้งยังกลายเป็นที่น่าขบขันและน่าสมเพชสำหรับผู้พบเห็นอีกด้วย

1.3 ลักษณะนิสัย

โดยทั่ว ๆ ไปนางรามเป็นคนที่เคร่งขรึมตลอดเวลา ไม่ค่อยจะยิ้มหรือพูดจาหยอกล้อกับเพื่อนฝูง เมื่อเธอทำงานบริษัท เธอก็มักจะทำตัวเป็นพี่ใหญ่หรือผู้ปกครองมากกว่าเป็นเพื่อนหรือพี่สาว นางรามชอบอบรมเรื่องกิริยามารยาทของพนักงานบริษัทเสมอ จนเพื่อนฝูงรู้สึกระอาเบื่อหน่ายหรือแม้แต่กับเนตรนลินซึ่งเป็นหลานสาวของเธอเอง นางรามก็ยังพูดกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าเป็นนักเรียนที่เล่นพรตพราดเข้าไปหาอาจารย์อย่างไม่มีกิริยามารยาทยิ่งจะละก็ เป็นต้องถูกอบรมกันนานเชียวละ พี่เกลียดที่สุดเลยเด็กไม่มีสัมมาคารวะแบบนี้ ตัวเองเป็นคนไทยไปเรียนเมืองนอกมาไม่เท่าไรจะล้มลึงชาติตัวเองได้ก็ให้รู้กัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 25) นางรามเป็นคนที่มีลักษณะกระต้าง ไม่ค่อยชอบสังคม เกร่งเกรียดและจุกจิกจู้จี้ ทำให้นางรามเป็นคนเข้ากับเพื่อน ๆ ยาก ดังคำพูดของนิยานาที่พูดกับหมอมหาว่า "พี่นางรามเป็นครูหัวโบราณ ทำทางเขาก็ดูท่าทาง ขอบอยู่เจียบ ๆ เหงา ๆ ขนาดคนอื่นอยู่บ้านก็คงจะทนอยู่ไม่ได้ แต่เขาอยู่อย่างนั้นมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แล้วก็เป็นคนซีเรียส เห็นอะไรจริงจังไปหมด" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 71)

นอกจากนั้น เธอยังเป็นคนที่ช่างพูดเห็บแบบและเหยียดหยามผู้อื่น ทั้งนี้เพราะเนื่องจากเธอถือตัวเองว่าเรียนสูง จบปริญญาจากมหาวิทยาลัย เธอจะดูถูกคนที่เรียนต่ำกว่าไปหมด ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า "หล่อนทำตัวเหมือนแบบปริญญาและความเป็นบัณฑิตของหล่อนติดตัวไปทุกหนทุกแห่ง ทุกเรื่องและทุกเหตุการณ์ หล่อนจะพูดจาแต่กับคนที่มีความรู้ทัดเทียมกับหล่อนเท่านั้น คนที่มีความรู้ต่ำกว่าหล่อนกลายเป็นคนที่ต่ำต้อยกว่าหล่อนไปโดย

ปริยาย ถ้าชมได้ด้วยวาจา สีน้าและการกระทำ นงรามก็ไม่ละวันที่จะชม จนอีกฝ่ายแทบจะแบนราบอยู่ใต้ฝ่าเท้า" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 557) การพูดจาที่ชมผู้อื่นหรือพูดจูด้อยของผู้อื่นได้นั้น นงรามถือว่าเป็นความสุขทางใจของเธออย่างหนึ่ง เพราะเธอไม่อยากให้ใคร ๆ ที่เธอรู้จักมีความสุขถ้าเธอสามารถทำลายได้ด้วยวาจา เธอก็จะรีบทำทันที เช่นตอนที่นงรามกลับบ้านต่างจังหวัดและพบเพื่อนเก่าคนหนึ่งชื่อชไม นงรามก็พูดแต่เรื่องที่เกิดขึ้นว่าน่าจะเป็นปมด้อยสำหรับชไม ว่า "ชไมรู้ไหมว่าถ้าเธอผอมกว่านี้สักริดจะสวยเชียวล่ะ... อย่างเธอนะถ้าไปลดไขมันลงสักริดจะกระฉับกระเฉงกว่านี้เยอะ นวดหน้าเสียอีกหน่อย ชีคร้านจะแข่งไปเสียอีก เธอก็ยังสาวยังแล้คงมีคนมาสนใจบ้างหรอกน่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 550) นอกจากนงรามจะมีนิสัยชอบพูดจาชมผู้อื่นแล้ว เธอยังชอบพูดให้ร้ายผู้อื่นอีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว เพราะบุคคลที่ต้องรับฟังคำพูดของเธอล้วนแต่ได้รับความทุกข์ใจจากคำพูดของเธอทั้งสิ้น เช่นตอนที่นงรามพูดกับประอรซึ่งอยู่ข้างบ้านของเธอว่า

"สมัยนี้มีลูกต้องระวังมาก กินยานำรุงอะไรนี้ต้องคอยดู ไม่งั้นลูกออกมาชนชาติวันพิการหมด พ่อแม่แทบจะตายตามกัน"

"เออ ถ้าลูกเธอออกมาพิการทางสมอง ปัญญาอ่อนอะไรพวกนั้นล่ะอร"

"เดินเห็นระวังอย่าหล่มล่ะ เตี่ยวทั้งเปล่า ๆ"

"ลูกเต้าเลี้ยงเป็นหรือเปล่าเรานะ จ้างคนเลี้ยงเคยมีข้าวเด็กร้องกวนหนัก ๆ เข้า มันเอาหมอนกดหน้าจนตายนะ เคยได้ยินไหม น่ากลัว"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 345)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ พูดกับนัยนาน้องสาวของเธอเองว่า ให้ระวังเรื่องความใกล้ชิดระหว่างลูกเลี้ยงสาวกับพ่อเลี้ยง ซึ่งทำให้นัยนาเกิดความทุกข์ใจ พยายามหาทางให้ลูกสาวแต่งงานโดยเร็วที่สุด ตัวอย่างเช่น

"เรานะไม่รู้จักคิดอะไรให้รอบคอบ ยายแทนเป็นลาวแล้ว ทั้งอยู่บ้านใกล้ชิดกับคุณประภพ พ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยงลาวนะปัญหาโลกแตกมานานแล้วนะ คุณประภพเขาก็ไม่ใช่ว่ามีเมียมาคนเดียวแต่ไหนแต่ไรเมื่อไหร่" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 369)

นอกจากนั้นนงรามก็ยังพูดเรื่องเท็จให้เนตรนลินเกิดความผิดหวังจากหมอทยาและทำให้ชีวิตของเนตรนลินต้องคลาดแคล้วไปจากหมอทยาอย่าง ไม่มีวันหวนกลับมาอีกทั้ง ๆ ที่เรื่อง

ราวที่นางรามพูดมิใช่เรื่องจริงเลย ตัวอย่างเช่น

"หมอมหาคุยกับป้าถูกคอ แกว่าแกคุยกับป้าได้เหมือนเป็นพี่สาวแก....

อะไร! จะแต่งงานทั้งที ก็ต้องเลือกผู้หญิงจบปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ กลัวว่าจะพูดกันไม่รู้เรื่อง แกว่าแกเรียนเก่งมาแต่เด็กแล้ว แกก็อยากจะแต่งงานกับคนเก่งด้วยกัน..."

"...แกคงเป็นโสดจนตาย มีย่างหรือต้องเรียนสูงไม่แพ้แก ต้องเก่ง ต้องสวย เต็ม บุคลิกดี แกเลยหัวเราะป้า แกก็หาของแกจนได้.....หมอมรุสของแกจะอุตล่ำหามีครบจริง ๆ ตามที่แกต้องการ" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 310)

"ป้าเห็นรูปที่หมอมหาเขาเอามาโชว์ให้ป้าดู...สวย หน้าคมดี เคยเป็นดรัมเมเยอร์มาแล้วนี่ ตอนเรียนมหาวิทยาลัย แกมเรียนเก่งได้ทุนตลอด รวยเสียด้วย ป้าเคยได้ยินพวกตระกูลแกเป็นเศรษฐีอยู่ทางใต้..." (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 312)

จะเห็นได้ว่านางรามนั้นเป็นคนที่น่ากลัวไม่น่าคบเพราะเธอมักใช้คำพูดว่ากล่าวบุคคลที่เธอไม่ชอบอย่างรุนแรง มีทั้งการประชดประชัน ชมเหน็บน้ำใจรวมทั้งยุแหย่ให้ร้ายผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากนางรามเป็นคนขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ เธอจึงไม่มีความรักจะให้ใครและไม่อยากเห็นใครมีความรัก เธอจึงพยายามทำลายความสุขของผู้อื่นเสมอ ๆ ด้วยวาจา

นางรามเป็นคนชอบอิจฉาผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากตอนที่ เธอไปพบกับสิ่งที่สะท้อนถึงบมด้อยของเธอ เธอจะเกิดความรู้สึกที่รุนแรงกว่าคนทั่วไป เธอจะรู้สึกอิจฉาอย่างรุนแรงและเก็บกดเอาไว้ เช่นตอนที่เธอไปเห็นสภาพห้องนอนของ เนตรนลินและชีวิตความเป็นอยู่ของนิยนา เธอคิดว่านิยานั้นมีความสุขก็เพราะความสวยที่ทำให้สามีหลงใหล มอบความสุขให้ส่วนเธอไม่มีสามีที่จะอุปถัมภ์เหมือนกับนิยนา นางรามจึงเก็บความรู้สึกทั้ง โกรธทั้งแค้นนิยากับเนตรนลินไว้ เธอกลายเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น ผูกใจเจ็บและอยากจะแก้แค้นหรือทำลายสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อระบายความกตัญญูดังกล่าว เช่นตอนที่ประอร เด็กที่เข้าบ้านเธออยู่ย้ายออกไปอยู่ที่อื่นเพราะนางรามดุด่าเธออย่างปราศจากเหตุผล นางรามรู้สึกแหว่ เหวงเหมือนทุกคนจงใจทิ้งเธอไว้ให้อยู่คนเดียว ความคิดของเธอเริ่มเครียดมากขึ้น จนเวียนอยู่แต่กับบมด้อยของตนเอง นักอิจฉาความสุขของคนอื่น เธอเสียใจและพึมพำพึมพำนึกถึงเสื้อผ้าราคาแพงที่อุตล่ำหัดัดสินใจตัดให้ทันสมัยเหมือนคนอื่นเขา ดังคำบรรยายที่ผู้เขียนว่า

"ยิ่งผรุสวาทออกมา....ความคับแค้นก็ยิ่งมาก.....นงรามกระชากเสื้อออกจาก
ไม้แขวนโดยตรง...เสียงแควกที่คอเสื้อซึ่งปรือออกไปตามรอยดิงจากไม้ พอเห็นรอย
ขาด ความโกรธก็ทวีขึ้น นงรามกระชากคอเสื้อออกจากกันแควกเดียว เนื้อผ้า
ขาดแยกเป็นสองชิ้นจนถึงเอวเพราะเป็นผ้าไหมบอบบาง หล่อนนึกขึ้นหนึ่งขว้าง
ออกไปที่พื้น ที่เหลือติดกับกระโปรงงามประณีต ถูกดิงทั้งจนขาดออกทั้งตะเข็บ
กระโปรงผ้าเนื้อหนาทนแรงดิงได้มากกว่าไม้ขาดง่าย ๆ นงรามก็คว้ากรรไกรบน
โต๊ะห้าหันลงไปในกระโปรงอย่างไม่นับ ตัดเสียกระรุ่งกระริ่งไปทั้งผืน ลวดลาย
ดอกไม้ที่ปักไว้ขาดแยกออกจากกัน เศษผ้าชิ้นเล็กชิ้นน้อยถูกดิงกระชากเหวี่ยงเกลื่อน
กราดอยู่ที่พื้น ห้าหันจนเหนื่อยหอบ ไม่มีอะไรเหลือ นอกจากเศษกระจ่ายรอบตัว
หล่อนจึงทิ้งกรรไกรในมือ เหวี่ยงเศษผ้าที่ติดมือไปเสียอีกทาง กระแทกเท้าบึง ๆ
ออกจากห้องนอนไป" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 140)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่นงรามตามอนุพลไปที่ภาคใต้ เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอนุพล
อย่างเปิดเผยทั้ง ๆ ที่อนุพลไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย เพราะอนุพลเพิ่งรู้จักนงรามสองสามครั้ง
และให้ความเคารพในฐานะเป็นป้าของเนตรนลินด้วย การมาหาอนุพลครั้งนี้ทำให้อนุพลไม่
พอใจเป็นอย่างมาก เพราะนงรามมาแสดงตัวราวกับเป็นภรรยาของเขา ช่วยจัดห้องนอนให้
อย่างดีและเรื่องอาหารการกินต่าง ๆ เมื่ออนุพลแสดงความรู้สึกว่าไม่พอใจจึงกล่าว นงราม
ก็อารมณ์เสีย อาละวาด ขว้างปาของเสียหาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นงรามเป็นคนเจ้าโทสะ
อารมณ์รุนแรง อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ตอนที่นงรามไปหาอนุพลที่ต่างจังหวัด เธอก็ได้แสดง
อารมณ์แบบนี้อีกต่อหน้าคนอื่นดังเช่น

"ว่าแล้วก่อนที่สองชายหันคาคิด นงรามคว้าจานอาหารจานหนึ่งได้ก็เหวี่ยงโครม
ลงบนพื้นห้อง เพล้ง! จานไขทอดคั่ว ไขหล่นกระจ่ายอยู่แทบเท้าสุรเชษฐ์ เพล้ง!
ชามแกงเหลืองตามมา น้ำแกงข้นไหลกระจ่ายนอง ตั้งแต่ข้างโต๊ะอาหารไปจนเกือบ
ถึงตัวอนุพล" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 410)

พฤติกรรมเช่นนี้ นงรามเคยเป็นมาก่อนแล้วตอนที่เธอยังเล็ก ๆ เนื่องจากพ่อแม่ใช้
ให้เธอทำงานทุกอย่าง ด้วยความเหนื่อยยาก แล้วพ่อแม่ก็ยังไม่รักเธอ กลับไปรักแต่น้องสาว
ครึ่งเมื่อเลี้ยงน้อง น้องร้องไห้หนักน้อย พ่อแม่ก็ดูต่ำ เขี่ยนตีอย่างทารุณ นงรามเก็บความ

แค้นใจนี้ไว้จนกระทั่งวันหนึ่งพ่อแม่และพี่ชายไปต่างจังหวัด ทั้งให้เธออยู่บ้านกับน้องสาว เธอจึงตอบน้องสาวอย่างไม่ว่างเพื่อระบายความกดดันที่สะสมไว้นานปีจนน้องสาวกลัวราแและเธอยังชู้น้องมิให้เล่าเรื่องนี้ให้พ่อแม่ฟังอีกด้วย ตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียน

"...นิยามาอยู่ที่เจ็อมมือ หล่อนทบทยึกช่วนน้องสาวไม่บับ ตีลาด ๑ ลงไปบนดวงหน้า ตั้งแต่ณาร้องให้งอหายจนเจ็อมกริบด้วยความตกใจกลัวสุดขีด คลานกระเลื่อกระสนหนีไปได้แคว่ หล่อนตี้องจนเพน่อยคราวนั้นบ้งคับให้นยามาหยุดร้องไห้และปิดปากเจ็อมไม่บอกพ่อแม่"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 59)

จะเห็นได้ว่านางรามมีนิสัยที่เจ้าคิดเจ้าแค้น อารมณ์ร้ายแากลัวและทำลายได้ทุกอย่างที่ขวางหน้า ทั้งนี้เพราะนางรามเป็นคนขาดความรัก เธอจึงกลายเป็นคนที่อารมณ์เกรี้ยวกราดดุตันและมองโลกในแง่ร้ายเสมอ

1.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.4.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัว

นางรามมีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี จะเห็นได้จาก นางรามเป็นคนที่ไม่มีใครรักเลย ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือพี่น้อง เพราะทุกคนต่างหันมาสนใจแต่นิยามาซึ่งเป็นน้องสาวที่มีหน้าตาสวยน่ารัก ช่างพูด นางรามจึงกลายเป็นคนที่ขาดความรักความอบอุ่นและมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อญาติพี่น้องรวมทั้งหลานสาวด้วย เพราะเธอคิดว่าทุกคนล้วนแต่มีความสุขสบายดี แต่เธอต้องลำบาก กว่าจะได้ในสิ่งที่ต้องการลึกอย่างดังตัวอย่าง เช่นจากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

"ความรู้สึกที่ว่าเนตรนลินเป็นหลานไม่เคยผ่านเข้ามาในใจ สำหรับนางรามพ่อแม่พี่น้องของหล่อนไม่เคยมีความผูกพันกับหล่อนมานานแสนนานแล้ว จนบัดนี้ก็เหมือนตายจากกันทั้งเป็น แล้วหลานสาวจะมีความหมายอะไรได้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 518)

นอกจากนั้นพ่อแม่ของนางรามก็ไม่สนใจใยดีนางราม แม้แต่การมาเยี่ยมลูกสาวที่กรุงเทพฯ ก็มาเยี่ยมแต่นิยามา ไม่ไปหานางราม ครั้นเมื่อเนตรนลินถามเหตุผล ตายายก็ตอบว่า

"โอ๊ย! นางนั้นนะ มันดัดพ่อดัดแม่ไปนานแล้วละหลาน" ยายว่าอย่างเอือมระอา

"สิบปีแล้วมันไม่เคยส่งข่าวคราวมาเลยจนตัวเดียว มันได้ดีเป็นครูบาอาจารย์ มันก็

“ลืมพ่อแม่ มันไม่ควรจะสั่งสอนลูกศิษย์ได้เต็มปากกะเขาพรอกตัวมันเองยังอกตัญญูนี้”

(วินิตา ดิถียนต์. 2521: 213)

ส่วนนายนันก็ไม่เคยให้เกียรติหรือยกย่องพี่สาวของตนเลย นายนันมักจะแสดงกิริยาราวกับนางรามเป็นคนอีกระดับหนึ่งที่ดีกว่าตน นอกจากนั้นนายนันยังพยายามสั่งสอนเนตรนลินมิให้ยกย่องนางรามเท่าที่ควรอีกด้วย ดังตัวอย่างเช่น

“แม่ไม่ชอบให้บ้านงรามเข้าไปจู้จี้จ้านในห้องรับแขก วางตัวราวกับเป็นเจ้าของบ้านแบบนี้ แม่ไม่ได้เห็นด้วยเลยที่ข้าพ้าตัวเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรา และแม่ขัดแย้งไม่ได้ที่แทนทอยากจะทำกับข้า แต่แทนทต้องให้ข้าประมาทตัว อย่ามาทำลืมตัวแบบนี้ จำไว้นะลูก ลูกต้องรับผิดชอบ อย่าให้ข้าไปแนะนำตัวทำใหญ่โตอยู่ในบ้านนี้อีก ไม่ว่าข้าจะเป็นคนบ้าหรือไม่ก็ไม่ใช่ช้อยกวัน”

(วินิตา ดิถียนต์. 2521: 277)

1.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

นางรามมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศไม่ดีเพราะ จากการที่นางรามเป็นคนที่ขาดความรัก นางรามจึงพยายามหาสิ่งอื่นมาชดเชยความขาดนั้นให้เต็ม เธอหวังจะยึดเกาะผู้ชายไว้เป็นที่พึ่งทางใจ แต่ผู้ชายเหล่านั้นก็ล้วนแต่ทำให้เธอผิดหวังทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะถ้าเธอมีความรักใคร เธอจะรักเขาจนหมดหัวใจโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม เช่น อนุพล ซึ่งเป็นหลานของนิกรผู้ชายคนแรกที่นางรามได้ผิบนางรามมีวัยเหมาะที่จะเป็นพี่สาวของอนุพลมากกว่า อนุพลจึงพยายามหลีกหนี แต่ก็พยายามไม่ให้เรื่องอื้อฉาวเพราะนางรามเป็นพี่สาวของเนตรนลินคู่รักของเขา นางรามพบกับอนุพลอย่างผิวเผินเพียงสองครั้ง และนางรามก็แสดงกิริยาอาการราวกับเป็นคนรักของอนุพล ซึ่งทำให้อนุพลประหลาดใจมาก ดังตัวอย่างเช่น

“ดิฉันอยากให้คุณอยู่ที่นี่มากกว่า ทำไมจะต้องไปภาคใต้ด้วยคะ ตีใจใครอยู่ทางโน้นหรือเปล่า” อนุพลเกือบจะขมวดคิ้วด้วยความงงงวย

... สตรีผู้นี้รู้จักเขาเพียงลองสามครั้ง ไม่เคยวิสาสะกันอย่างสนิทสนม และตลอดเวลาเขามองหล่อนในฐานะผู้ใหญ่รุ่นพี่รุ่นอาเขา เขาไม่เข้าใจว่าหล่อนกำลังจ้องเขาเขม็งราวกับจะสะกดจิตทำไม

“ผมไปทำงานครับ”

"งานที่กรุงเทพฯ ก็มีลงไป...ถ้าคุณไปนานเราก็มองไม่มีโอกาสพบกันอีก...ไม่เป็นไร ดิฉันจะลงไปเที่ยวทางใต้ค่ะเวลาได้หยุดงาน เราจะได้เที่ยวทางใต้ด้วยกัน ดิฉันจะโทรเลขไปบอกล่วงหน้า"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 329)

ส่วนผู้ชายอีกคนหนึ่งซึ่งนางรามชอบก็คือทวีลาภ ซึ่งทวีลาภเป็นชายที่แตกต่างจากอนุพล คือเขาชอบสนิทสนมกับนางรามด้วย แม้ว่านางรามจะอายุมากกว่าเขามาก ทั้งนี้เพราะนางราม มีเงินให้ทวีลาภใช้จ่าย เธอพาเขาไปรับประทานอาหารราคาแพง ไปเที่ยว ไปฟังเพลง ใช้ชีวิตอย่างสุขสำราญโดยที่ทวีลาภไม่ต้องควักกระเป๋าเลย แต่ในที่สุด เงินที่นางรามปรนเปรอ ทวีลาภก็ต้องหมดลง ทวีลาภก็หนีหายไป ปล่อยให้นางรามคลั่งแค้นอยู่คนเดียว

ตัวอย่างที่แสดงถึงการพะเน้าพะนอของนางรามที่มีต่อทวีลาภ จากการบรรยายทาง จตมหายของประอรที่พัวพันกับนางรามว่า

"เวลานี้พี่นางรามมีเพื่อนมากินข้าวเย็นทุกวัน อาทิตย์หนึ่งแล้ว เป็นคนทำงานที่เดียว กัน มากินก็สั่งเมนู ไวน์นี้ราวกับเข้าร้านอาหาร พี่นางรามไปจ่ายตลาดหาของมาแล้ว แต่เขาจะกินเดี่ยวผัดซี๊เม่า แกงเผ็ดเบ็ดเตล็ด เนื้อน้ำตก กินแล้วก็ไป....เสาร์ อาทิตย์ก็พาไปเดินซื้อของ ดูหนัง ฟังเพลง แต่หนูว่าเขาลงทุนค่าน้ำมันรถก็ได้กำไร คຸ່ມเพราะไม่เคยควักกระเป๋าเลย" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 36)

อีกตัวอย่างหนึ่งจากคำบรรยายของผู้เขียน โดยผ่านความคิดคำนึงของเนตรนลินว่า

"คนบางคนหัวเราะเวลาเอ่ยถึงทวีลาภและป้า บางคนก็ล้อเลียนอย่างมีเลศนัย จนเนตรนลินไม่สบายใจ หล่อนไม่อยากให้ใครเห็นป้าเป็นตัวตลก แต่ป้ากับทวีลาภนั้น วางตัวราวกับเป็นเพื่อนเล่นรุ่มราวคราวเดียวกันหรือคู่รักกัน กลางวันออกไป รับประทานอาหารด้วยกัน หากทวีลาภอยู่บริษัทเย็นก็กลับด้วยกันเวลาอยู่ในที่ทำงาน ก็ติดกันแจเป็นเงาตามตัว

...บางครั้งหล่อนเห็นทวีลาภนั่งอยู่บนโต๊ะทำงาน สะโงกหน้าคุยกับป้าป้าหัวเราะ ดี แซนหรือหยิกอีกฝ่ายเล่น ๆ อย่างสนิทสนมต่อหน้าผู้คน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 55)

1.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

เมื่อสมัยที่นางรามทำงานเป็นครูอยู่ต่างจังหวัด นางรามก็เป็นคนไม่มีเพื่อน เพราะเธอเป็นคนที่ยิ่ง ถือตัวว่าเรียนจบปริญญา จึงมองข้ามคนที่เรียนต่ำกว่าเธอไปหมด เธอจะพูดจาเฉพาะกับคนที่มีความรู้สูงและมีเกียรติเท่านั้น ดังตัวอย่างเช่น จากคำบรรยายของผู้เขียน โดยผ่านความนึกคิดของชไม เพื่อนของนางราม

"สมัยที่นางรามทำตัวเฟื่องอยู่ในโรงเรียนนี้ด้วยความเป็นนักเห็ดจากมหาวิทยาลัยของหล่อนนั้น ชไมจำได้ว่านางรามไม่มีเพื่อนแม้แต่คนเดียว นอกจากคนที่คบด้วยเพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อหมดผลประโยชน์ก็พากันตีจาก เมื่อนางรามขอย้ายไปอยู่ที่อื่น ดูเหมือนจะไม่มีใครเลยที่สนใจว่าหล่อนไปเป็นตายร้ายดีอยู่ที่ไหน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 559)

ต่อมาเมื่อนางรามมาทำงานบริษัท นางรามก็ยังคงนำนิสัยในการเป็นครูมาใช้กับเพื่อนร่วมงานอีก เช่น จุกจิกจู้จี้ เจ้าระเบียบ ชอบสั่งสอนผู้อื่น จนเพื่อนร่วมงานเอือมระอา ไม่มีใครอยากพูดด้วย ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ศิริภรณ์พูดกับเนตรนลินว่า

"แกไม่ชอบใครสักคน เข้ากับใครไม่ได้เลย"

"ทำไม?" เนตรนลินถามขึ้น ๓

"โอ! เธอก็ดูตัวแกสิ ใครไม่รู้อีกว่าแกเป็นครูมาตั้งสิบยี่สิบปีแล้วทำแกก็ครูทุกอย่างเลยมาใหม่ ๓ แกชอบมาทำตาเขียวกับพวกเราว่าเดินผ่านแกไม่ก้มหลัง สิ่งของให้ไม่ไหวแก พูดจาแซ่ต่อน้าแกไม่มีความเกรงอกเกรงใจ แล้วเธอจะให้พวกเราชอบแกหรือ แกจะมาวางตัวเป็นครูในบริษัทจะได้ยังงี้ แล้วแกก็สตรีคแต่ไ้ระเบียบแบบแผนของแกนี่แหละ ไม่มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม แกก็เลยต้องอยู่ตัวคนเดียว ไม่มีเพื่อนมีฝูง คอยกับใครพอแกจืดเอามารยาทนักเรียนมาเลกเซอร์ เขาก็ชอบของพินิกแพบไม่ทันทุกราย" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 48)

จะเห็นได้ว่านางรามนั้นเป็นคนที่ไม่มีความรักใคร่ เป็นคนขาดความรักจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งเป็นเหตุให้นางรามมีความว่าเหว อ้างว้างและกลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ขี้หงุดหงิด นางรามต้องการเพื่อน ต้องการคนเอาใจใส่ ให้ความรักแก่เธอเป็นอย่างมาก เธอจึงมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เช่น การแสวงหาความรักจากผู้อื่นมาชดเชยโดยที่

ไม่ถนัดถึงความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ หรือการรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจที่ผู้อื่นมีความสุขมากกว่าตน เป็นต้น

1.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

เนื่องจากชีวิตในวัยเด็กของนางรามเป็นชีวิตที่ลำบาก เธอต้องต่อสู้กับความยากจน ค่าน้ำค่าต่าง ๆ ด้วยตัวเอง นางรามมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง มุมานะพยายามเรียนหนังสือให้ดีที่สุดเพื่อถึตัวเองให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม และนางรามก็ได้ก้าวไปสู่หลักชัยอย่างเต็มภาคภูมิ เธอเรียนจบปริญญาตรีในขณะที่เพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันไม่มีใครเรียนสูงเท่าเธอ

เมื่อนางรามเป็นอาจารย์จบปริญญา นางรามก็มักจะคบหาสมาคมกับผู้ที่มีความรู้สูงส่งเท่า ๆ กันกับเธอ เธอถือตัวว่าเป็นคนเด่นดังในจังหวัด ดังนั้นความคิดในเรื่องการแต่งงานเธอก็หวังที่จะได้แต่งงานกับผู้ชายที่เหมาะสมกับเธอ ดังข้อความที่ผู้เขียนบรรยายว่า

"ขณะนั้นหล่อนเป็นถึงอาจารย์ปริญญาจากมหาวิทยาลัย ที่หล่อนได้ทุนจังหวัดไปเรียน หล่อนมีความใหญ่โตเกินกว่าจะคำนึงถึงเรื่องที่ถูกยิง โบราณเขาคิดกัน.. เรื่องมีเรื่อง หล่อนเป็นคนสมัยใหม่...เป็นผู้มีคุณค่าสูงส่ง มีคุณวุฒิ มีตำแหน่ง ถ้าหล่อนเป็นเพชร ก็เพชรชนิดที่ต้องนิยมนั้นหาเรือนทองคำขาวมารองรับ..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 15)

เมื่อความมุ่งหวังในทางการศึกษาของนางรามสำเร็จลงด้วยดี นางรามก็น่าจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีตามไปด้วย แต่ในชีวิตของนางรามนั้นยังขาดความรัก ซึ่งต่อมาเธอได้พยายามค้นหาสิ่งที่มาชดเชยความขาดนั้น แต่เธอก็ไม่เคยประสบผลสำเร็จเลยสักครั้งเดียว และด้วยความมุ่งมั่นปรารถนาที่จะหาสิ่งดังกล่าว เมื่อมิได้ตามประสงค์ ความอึดอันตันใจที่สะสมมานานแรมปีก็ระเบิดออกมา กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์และทำลายข้าวของต่าง ๆ เพื่อให้คลายความตึงเครียดนั้น และในที่สุดเธอก็ไม่ได้รับความสุขและความรักที่พยายามไขว่คว้า เธอกลายเป็นคนที่มองโลกในแง่ร้ายตลอดเวลา และจากความคิดของเธอตอนหนึ่งว่า

"หล่อนเกิดมาโชคร้าย.. ขาดคนอุปถัมภ์ค้ำจุนอย่างนิยนา ถ้าหล่อนมีคนประดังประเด เงินให้หล่อนจะไม่มีทุกข์ ถ้าหล่อนได้แต่งงานกับนิกร...หรือถ้าหล่อนได้แต่งงาน มีเพื่อนคู่ใจคลายเหงา หล่อนจะไม่มีทุกข์ด้วยความอ้างว้างอย่างทุกวันนี้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 137)

ดังนั้น ในความคิดของนางรามที่ต้องการมีเพื่อนคู่ใจหรือสามีดังกล่าว จึงเป็นเพียงความต้องการชดเชยความขาดในด้านความรักมากกว่าความรู้ลึกของชายหญิงที่พึงมีต่อกัน

ฉะนั้น ความมุ่งหวังในอนาคตของนางรามที่มีในวัยเยาว์นั้นก็คือ การศึกษา เธอต้องการเรียนให้สูงกว่าใคร ๆ ทั้งหมด เพื่อถ่วงตัวเองจากฐานะอันยากจนซึ่งเธอถือเป็นบมด้อยสำคัญในชีวิต นับว่าเป็นความคิดที่ดีที่นางรามหาทางออกโดยการชดเชยในทางอ้อม คือการสร้างบมเด่นด้วยการมานะพยายามเรียนให้เก่งเพื่อลบบมด้อยเรื่องฐานะยากจน ซึ่งตรงกับทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเดอร์ที่ว่า คนเราทุกคนล้วนมีบมด้อย และการชดเชยบมด้อยนั้น มีทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วแต่ใครจะเลือกทางใด ส่วนในเรื่องความต้องการจะแต่งงานของนางรามนั้นเป็นเพียงความต้องการที่จะชดเชยความรักของเธอ เพราะเธอมีความคิดว่า เธอเกิดมาอย่างอ้างว้างและเดียวดาย ปราศจากการไยดีจากโลกที่เธอเกิดมาและจากทุกคนในโลก รวมทั้งคนที่ควรจะรักเธอด้วย เช่น ผู้ให้กำเนิด...และอนุพล ดังนั้นบุคลิกภาพของนางรามจึงเป็นบุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์ คือเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย มีวาทะก้าวร้าว ดุดัน เกร่งเกรียด ซึ่งจากบุคลิกภาพดังกล่าวของเธอได้ทำให้เธอกลายเป็นคนวิกลจริตไปในที่สุด

เรื่องเพลงพรหม (2522)

2. ภทรีน จากเรื่องเพลงพรหม

2.1 ภูมิหลังของตัวละคร

ภทรีนเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เธอได้รับทุนไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่ต่างประเทศ ระหว่างนั้นเธอได้พบกับศิษฐาซึ่งได้ทุนมาศึกษาต่อเช่นเดียวกัน ศิษฐา รู้ลึกชอบภทรีนมากเพราะเธอเป็นคนเก่ง ฉลาด คล่องแคล่ว ภทรีนไม่เหมือนผู้หญิงอื่นทั่ว ๆ ไป ที่รักสวยรักงาม เธอไม่ค่อยสนใจเรื่องแฟชั่นของผู้หญิง แต่เธอสนใจข่าวสารการเมือง ชอบอ่านหนังสือหาความรู้ และพูดคุยกันในเชิงวิชาการมากกว่า ศิษฐารู้สึกชอบและนิงพอใจในความสามารถของเธอ เมื่อทั้งสองเรียนจบและกลับมาเมืองไทย ศิษฐาจึงพาภทรีนมาให้มารดารู้จัก และบอกว่าจะแต่งงานกับเธอ

ฝ่ายมารดาของศิษฐาแม้ว่าจะรู้สึกผิดหวังที่ลูกชายกลับมาและประกาศจะแต่งงานกับภทรีนทั้ง ๆ ที่ศิษฐารู้ว่ามารดาได้เตรียมหลานสาวไว้ให้แล้ว แต่ผลสุดท้ายมารดาของศิษฐาก็ยอมตามใจลูกชาย ไม่กล้าออกความเห็นใด ๆ ได้แต่บอกภทรีนว่าหลานสาวได้รับรู้ไว้ และคอยอยู่รับใช้ปรนนิบัติศิษฐาและภรรยาเขาด้วย

เมื่อภทรีนแต่งงานกับศิษฐาแล้ว เธอก็ย้ายมาอยู่กับศิษฐา โดยปลูกบ้านใกล้ ๆ กับมารดาของสามี หลังจากภทรีนเข้ามาอยู่ในบ้านนั้นแล้ว สมาชิกในบ้านเริ่มไม่มีความสุข เพราะภทรีนเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง เจ็บขาด สิ่งโน้นสิ่งนี้ให้สามีและผู้อื่นปฏิบัติตาม ส่วนสามีก็โอบอ้อมตามภรรยาทุกอย่างและทุกครั้ง

ต่อมาภทรีนไปทำงานเป็นนางแบบให้เพ็ญพรตนิน และวันหนึ่งเพ็ญพรตนินจัดงานเลี้ยงที่บ้าน ภทรีนพญกมอมเหล้า แต่เผอิญเวหนมาช่วยเธอกัน ตอนเช้าเมื่อภทรีนพญกลับบ้าน เธอถูกศิษฐาว่ากล่าวอย่างรุนแรง และภทรีนก็แนะนำให้ศิษฐาไล่ภทรีนพญออกจากบ้าน มารดาของศิษฐากลุ่มใจมากจนต้องออกไปหาหมอดูทุกวัน บ้านก็ปิดไว้ไม่มีคนดูแล นอกจากคนรับใช้ใหม่ซึ่งมาอยู่ได้วันเดียวก็พาพรรคพวกมาชนของมีค่าไปมากมาย เป็นเหตุให้คนในบ้านไม่มีความสุข ต่างคนต่างก็โทษกันไปโทษกันมา ไม่มีใครยอมรับผิด

วันหนึ่งศิษฐาได้รู้จักกับเพ็ญพรรณนิน เขาารู้สึกว่าเพ็ญพรรณนินสวยสง่า บุคลิกดี รวมทั้งมีฐานะดีมากด้วย เขาชอบพูดคุยกับเธอและชวนเธอเล่นเทนนิส ด้วยความสนิทสนมกันดังกล่าว เป็นเหตุให้ภทรีนโกรธสาหัสมาก ภทรีนซึ่งเป็นคนที่ไม่ชอบผู้หญิงสวยและแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ราคาแพง แต่ไม่ค่อยให้สัมภาษณ์ให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง เธอถูกเพ็ญพรรณนินทั้งต่อหน้าและลับหลัง รวมทั้งถูกกลามิตัวเองด้วยที่นำความอับยศ ความเสื่อมเสีย มาสู่ชีวิตของเธอ เพราะตอนนี้ภทรีนเป็นคนที่มียศเสียงในวงวิชาการ ใคร ๆ ก็รู้จัก ล้วนเพ็ญพรรณนินนั้น เธอไม่ได้สนใจศิษฐาเป็นพิเศษ แต่เมื่อภทรีนแสดงความรังเกียจอย่างเปิดเผย เช่นนั้นเพ็ญพรรณนินจึงแกล้งยั่วภทรีน ชีวิตคู่ภทรีนกับศิษฐาจึงเริ่มมีปัญหา

ภทรีนเป็นคนใจเด็ด ไม่ยอมอ่อนหรืออ่อนน้อมตามกิริยาของผู้หญิง เธอตั้งใจจะให้สามีเป็นฝ่ายขอโทษและขอคืนดีกับเธอก่อน จนเวลาล่วงเลยไปหลายวันและก็ถึงวันที่ศิษฐาเป็นฝ่ายหมดความอดทน นั่นคือเมื่อภทรีนรู้ว่าสามีกลับตีกมาก เธอก็ทนไม่ได้ จึงมีเรื่องกันอย่างรุนแรง โดยที่เธอได้กล่าวเหยียดหยามสามีต่าง ๆ นานา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องจริง และเป็นปมด้อยของสามีทั้งสิ้น ศิษฐาทนไม่ไหวจึงขอหย่ากับเธอ แต่ภทรีนไม่ยอมหย่าโดยอ้างว่าเมื่อเธอไม่มีความสุข คนอื่นก็ไม่มีความสุขเช่นกัน ดังนั้น ศิษฐากับภทรีนจึงแยกห้องกันนอน และไม่พูดจาอีกต่อไป นอกจากมีธุระจำเป็นก็จะวานคนรับใช้เป็นคนสื่อกลางให้

สำหรับมณฑารพ เมื่อออกจากบ้านไปแล้ว เธอก็ไปอาศัยอยู่กับพี่ชายคนหนึ่งชื่อศุภกิจ และต่อมาได้แต่งงานกับเวหน ผู้ที่เคยช่วยชีวิตเธอไว้จากผู้ชายที่คิดจะหลอกหลวงเธอ

2.2 ลักษณะทางกาย

ภทรีนไม่ใช่คนสวย แต่ก็ไม่ได้กับชั่วร้ายเธอ เธอมีความเชื่อมั่นในตัวเอง จึงทำให้เธอมีบุคลิกที่ภูมิฐานและองอาจอยู่ในที่ ภทรีนเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เรียนจบปริญญาโทจากต่างประเทศ เป็นคนมีความสามารถคนหนึ่ง ทำให้ศิษฐาติดใจและภาคภูมิใจในตัวภทรีน ในวันที่ทั้งสองเดินทางกลับมาถึงเมืองไทย มารดาและมณฑารพไปรับศิษฐาและได้พบกับภทรีน ซึ่งมีลักษณะดังนี้

หล่อเป็นคนร่างสูงระหงจนเกือบตูดม ผิวดำล่ำจืด เรียกไม่ได้ว่าผิวสองสีหรือค่อนข้างดำ...แต่รับกับรูปหน้าซึ่งคมคายด้วยโหนกแก้มและจมูกซึ่งขึ้นสันตรง นัยน์ตาเป็นประกายกล้ำราวกับนัยน์ตาผู้ชายแกร่งๆสักคนหนึ่ง เมื่อหล่อเข้มและพนมมือไหว้คุณป้า

ทุกคนเห็นฟันขาวเรียบเด่น ออกมาจากดวงหน้าคล้ำจัด ช่วยให้หล่อนน่าดูขึ้นทันที"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 39-40)

นอกจากนั้น ลักษณะอีกอย่างหนึ่งที่เป็นที่สังเกตได้ชัดจากการได้พูดคุยกับภทรีน คือ แววตาที่เธอมองดูคู่สนทนาทุกคนของเธอ เธอจะจ้องมองเขาราวกับจะให้ทะลุเข้าไปภายในจิตใจเขา ดังคำพูดของศุภนิจว่า

"แหม มน เมียพี่ฐานีเวลามองใคร เขามองทะลุเข้าไปถึงกระโหลกแน่ เธอ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 362)

สำหรับในด้านการแต่งกายนั้น จะเห็นได้ว่าภทรีนไม่นิยมการแต่งกายหรูหราตามแฟชั่น เธอแต่งกายเรียบ ๆ เพื่อใช้ได้หลาย ๆ โอกาส และนอกจากนั้นเธอยังเป็นคนประหยัดด้วย จึงทำให้เธอพิถีพิถันมากในเรื่องการเลือกซื้อผ้าสำหรับตัดเสื้อ ดังตัวอย่าง จากคำบรรยาย

แฟชั่นเป็นเรื่องไกลตัวเขาและภทรีนมากนัก ภรรยาของเขาเป็นคนจำกัดจำเขี่ยเรื่องการแต่งกาย ถึงหล่อนต้องออกงานต่าง ๆ นับไม่ถ้วนก็ตาม ภทรีนไม่มีวันยอมเสียเงินแพง ๆ เป็นอันขาด เสื้อผ้าของหล่อนมักเย็บด้วยช่างร้านเล็ก ๆ ราคาถูกที่สุดเท่าที่จะหาได้นั้นก็จะต้องเป็นผ้าลดราคา ราคาเขาที่สุุดเท่าที่หล่อนจะต่อคนขายได้เช่นกัน รวมทั้งแบบที่ตัดจะต้องเรียบที่สุด เพื่อใช้สวมได้นานที่สุดไม่มีล้าสมัย

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 216)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ภทรีนเป็นคนที่มีความอดทนคนหนึ่งคือไม่รวยและไม่ร่ำรวย มีการแต่งกายแบบเรียบ ๆ ไม่น่าลุ่มย นอกจากนั้นเธอยังเป็นคนที่มีความดี น่านิยมยกย่อง เพราะเธอมีความฉลาด มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เธอจึงมีความเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

2.3 ลักษณะนิสัย

ภทรีนเป็นคนเก่ง มีความรู้ความสามารถและมีความมั่นใจในตนเอง ทำให้เธอทำอะไรไม่ค่อยเกรงใจใคร นึกจะพูดอะไรก็พูดโดยไม่คำนึงถึงจิตใจผู้อื่น ดังเช่นตอนที่ภทรีนบอกสามีต่อหน้ามารดาของเข่ว่า จะต่อเติมเรือนไทยที่บ้านของมารดาเป็นเรือนหอ ตึกว่าการไปซื้อบ้านจัดสรร โดยที่เธอออกเหตุผลอย่างหน้าตาเฉยว่า

"ถึงไปอยู่บ้านอื่น หอคุณแม่ตายเราก็นายมาอยู่บ้านนี้อยู่ดี ก็ฐานะเป็นลูกคนเดียว...คุณแม่คงไม่ถือนะคะ ผึ้งเขาไม่ถือว่าพูดเรื่องตายเป็นกลางอะไรหรอก ของมันก็

ธรรมดา ๆ ต้องตายกันทุกคน เราเพียงแต่พูดถึงแผนล่วงหน้าเท่านั้น

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 66)

นอกจากการพูดจาที่ตรงไปตรงมาไม่เกรงใจคนอื่นแล้ว ภทรีนยังเป็นคนที่มีความเสี่ยงที่ไม่แน่นอน ไม่มีเส้น ทำให้ฟังแล้วรู้สึกระคายหู ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ความจริงภทรีนไม่ใช่จะตั้งใจแฉดสีหน้าออกมา แต่หล่อนบังเอิญเป็นผู้หญิงประเภท

เคราะห์ร้ายอยู่ลึกหน่อยตรงที่ขาดปียวจากโดยธรรมชาติน้ำเสียงของหล่อนแม้พูดด้วย

อารมณ์ปรกติธรรมดาที่สุดก็ยังฟังดูแข็งทากเวลาหล่อนอารมณ์ดี น้ำเสียงหล่อนไม่อาจ

เรียกได้ว่าสะทุนละไม่เป็นอันขาด ดังนั้นเมื่อหล่อนอารมณ์ไม่ดี น้ำเสียงจึงฟังน่า

สะพรึงกลัวสำหรับผู้ที่ได้ยินมากกว่าตัวหล่อนเองตั้งใจประมาณสองหรือสามเท่า และ

ถ้าเป็นคนที่มีความรู้สึกไวอยู่แล้ว ก็คงยิ่งรู้สึกกว่า น้ำเสียงนั้นไม่ต่างอะไรนักกับเสียง

อลูกราย (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 366)

เวลาที่ภทรีนโกรธ เธอมักจะไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ได้ เธอรู้สึกอย่างไรก็มักจะแสดงออกมาทางสีหน้า โดยเฉพาะแววตาหรือวาทะ ความไม่พอใจของภทรีนนั้นเกิดขึ้นง่ายกว่าความพอใจ ดังเช่นภทรีนไม่ชอบท่าทางของเพ็ญพรดิน ซึ่งมีลักษณะ เก่งกล้าทำผู้ชาย มีความงามแบบโลดโผน หูทราฟมเพื่อย เมื่อภทรีนเจอเพ็ญพรดิน และมีการต่อล้อต่อเถียงกัน ภทรีนก็โกรธจัด และว่าเพ็ญพรดินอย่างไรมารยาท ดังตัวอย่าง ตอนที่ภทรีนพูดกับปราชญ์แล้วลงมากุญกับเพ็ญพรดิน แล้วเพ็ญพรดินบอกว่าไม่เห็นด้วยกับอุดมการณ์ของภทรีน ซึ่งไม่มีอารมณ์ขัน ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมที่จะขี้ม

"เอ๊ะ!" ภทรีนร้อง หล่อนรู้สึกว่าอีกฝ่ายกำลังเล่นล้น ก็ให้โมโหสุดขีดขึ้นมาทันที

เวลาภทรีนโกรธ หล่อนจะปล่อยคำพูดอย่างไม่ยับยั้งออกมาเผด็จศึกราวกับภูเขาไฟ

พ่นลาวาออกมาถล่มเมือง"ดิฉันเห็นจะพูดกับคนอย่างคุณไม่ได้เสียแล้วตั้งแต่พูดกันมา

นี้คุณพูดอะไรเปะปะฟังไม่เป็นเรื่องเลยจนอย่างเดียว"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 349)

ส่วนลักษณะนิสัยทั่ว ๆ ไปของภทรีนจะเห็นได้ว่า ภทรีนมักจะใช้เวลาว่างแตกต่างไปจากผู้หญิงอื่นทั่วไป ซึ่งผู้หญิงพวกนั้นมักจะแสวงหาความเพลิดเพลิน เที่ยวเตร่เฮฮาตามที่ต่าง ๆ แต่ภทรีนมักจะไม่เข้าสมาคมกับใครนัก เธอเลือกคบคนที่เธอคิดว่าจะทำให้เธอเซิด

หน้าซุตาได้อย่างภาคภูมิ ภักทรินชอบสมาคมกับฝรั่งหรือเพื่อนที่จบจากต่างประเทศเพื่อวิจารณ์การเมืองและตำราโบราณ เป็นต้น ดังตัวอย่าง ตอนที่ภักทรินพูดกับสามีว่า

"วันเสาร์นี้จะเชิญเพื่อนมากินข้าวเย็นกันไหม"

"ตามใจภักทรี จะเชิญใครล่ะ"

"ตอนที่ผมเคยมีผู้เชี่ยวชาญมาวิจัยอยู่สามเดือนเพิ่งมาถึงไม่กี่วันมักหลงไปพูดกับแกแล้ว ทำทางจะมีความรู้ดี พอคุยกัณฐ์รู้เรื่องละจะ ผู้เชี่ยวชาญบางคนพูดกันไม่ไหวเลย ไม่รู้เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ยังไง แต่รายนี้พอพูดกันได้" หล่อนอธิบายแผนวิจารณ์ไปด้วยในตัว

"ชื่อ ดร. เอ. เกิล" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 74)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่พูดกับเพ็ญพรดินว่า

"แต่สำหรับดิฉันกับคุณศิษฐานะก็ เราเป็นเพื่อนสนิทของคุณพิริยะที่เดียวค่ะคุณพิริยะไปอยู่เมืองนอกเสียหลายปีมีเพื่อนฝรั่งมากกว่าเพื่อนไทยและรู้ลึกกว่าเพื่อนไทยนั้นแกค่อนข้างจะเลือกคบด้วย" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 220)

ลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งของภักทรินคือ การประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อตามสมัย เธอจะตัดสินใจก็มักจะเลือกผ้าที่เขาสตราค่าและเลือกร้านเล็กๆ ที่ค่าจ้างตัดราคาถูกที่สุด โดยออกแบบเรียบ ๆ เพื่อจะได้ใช้ได้นาน ๆ ดังนั้นเมื่อภักทรินเห็นคนอื่นที่แต่งตัวสวยงามราวกับเดินแฟชั่นเธอก็จะนึกดูแคลนเขา ดังเช่น ตอนที่พบเพ็ญพรดินนั่งคุยกับสามี พอค่อยหลังเพ็ญพรดินเธอก็พูดกับสามีว่า

"ผู้หญิงคนนี้เป็นใครนะ จู๊ ไม่เคยเห็นมาก่อนเลยนี่"

"แกเป็นเจ้าของร้านเสื้อแฟชั่น" ศิษฐานตอบอย่างไม่ลบคายใจนัก

"อ้อ! พวกนี้ มีค่าละ" ภักทรินว่า

"เห็นแต่แรกก็พอออกแล้วว่าพวกที่ดีแต่บ้านแฟชั่น ไม่มีสมองจะคิดอะไรลึกอย่าง ดีแต่วิ่ง ๆ เต้น ๆ เสริมสวยกันอยู่นะซี ที่นี้จู๊อย่ามาแนะนำให้ภักทรูจักเลยนะขอที ภักไม่ชอบเสวนากับพวกนี้หรอก จะอ้วกแตก" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 223)

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าภักทรินมีลักษณะนิสัยที่แข็งแกร่ง มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง เพราะถือว่าตัวเองมีความรู้ดี ภักทรินมักจะพูดตรงไปตรงมาโดยไม่เกรงใจใคร ด้วยน้ำเสียงที่ทำให้ผู้ฟังหวาดกลัวเสมอ นอกจากนั้นจะเห็นได้ก็อีกประการหนึ่งคือเรื่องการ

คบเพื่อนฝูง ภัทรินมักจะเลือกคบแต่คนที่เรียนจบมาจากต่างประเทศ คนที่มีฐานะดี หรือแม้แต่คบกับคนต่างชาติเพื่อแลกเปลี่ยนวิชาความรู้กัน จะเห็นได้ว่า การที่ภัทรินมีลักษณะนิสัยเช่นนี้เป็นเพราะเธอต้องการสร้างบ่มตนเพื่อลบมรดกของตัวเอง ทั้งนี้เนื่องจากภัทรินเป็นคนที่มีความเป็นคนต่างจังหวัดและมีฐานะไม่ค่อยจะดีนัก เธอจึงพยายามปกปิดความจริงอันนี้ ด้วยการสร้างภาพพจน์ตัวเองให้มีคุณค่าในสายตาของผู้อื่น ครั้นเมื่อมารดาเธอมาเยี่ยมที่บ้าน ภัทรินจึงรู้สึกอายคนรับใช้ที่มารดาของเธอมีท่าทางเป็นคนบ้านนอก ดังคำพูดของคนรับใช้พูดกับมารดาว่า

"พ่อแม่แก่บ้านนอก...ก..ก บ้านนอก" หล่อนลากเสียงยาวเป็นพิเศษเพื่อนำภาพพจน์

"กินหมากปากเปรอะเขียวค้ำะ วู้! คุณภัทรินนะพูดกับอิจินคำสองคำก็ต้องเมืองฝรั่ง

เพื่อนฝรั่ง เอะอะก็เมืองนอกท่วมไปหมด" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 295)

2.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

จากลักษณะนิสัยของภัทรินที่เธอเป็นคนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ถือตัวว่ามีความรู้ดี จบปริญญาโทมาจากต่างประเทศ เธอมักจะดูถูกดูหมิ่นคนที่ต่ำกว่าเธอ ทั้งทางแววตาและคำพูด ดังเช่น

ภัทรินมองมณฑารพอย่างเพ่งเล็งเมื่อหล่อนออกจากห้อง พร้อมจะลงบันไดไป วิธีการมองของผีสะใภ้ที่ราวกับจะทะลุเข้าไปถึงในใจของอีกฝ่ายนั้นทำให้มณฑารพอดัดอย่างบอกไม่ถูก (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 68)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่สามมีแนะนำให้รู้จักกับเพ็ญพรณิน สาวสังคมที่มีฐานะดี ซึ่งภัทรินไม่ชอบผู้หญิงที่มีลักษณะเช่นนั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเธอไม่มีคุณสมบัติในด้านดังกล่าวก็ได้ เธอจึงแสร้งทำเป็นไม่ชอบลักษณะนั้น และเธอกลับมานิยมชมชอบในสิ่งที่เธอมีอยู่ นั่นคือในด้านวิชาความรู้ ตัวอย่างที่แสดงถึงการมองผู้อื่นด้วยสายตาเชิงกร้าวของภัทริน แม้ว่าจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย ดังคำบรรยายของผู้เขียนดังนี้

ภัทรินมองฝ่ายนั้นอย่างราวกับจะมองเห็นถึงหัวใจตามแบบของหล่อน ประกายตาของหล่อนเข้มคม จลลาดเจสียวและแรงด้วยความรู้ลึกอันเข้มข้นแต่มิใช่แววตาที่เยือกเย็น ลึกล้าอย่างอีกฝ่ายหนึ่ง.... "สวัสดิ์ค๊ะ ยินดีที่รู้จัก" ภัทรินปราศรัยด้วยกังวานขัดด้วยขัดคำอย่างผู้มีการศึกษาดี และถูกต้องตามระเบียบแบบแผนต่างประเทศที่หล่อนไป

ศึกษามา "คุณคงเป็นเพื่อนของคุณพิริยะตั้งแต่เขาอยู่อเมริกากระมังคะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 219)

การถามของภทรีนั้นถ้าจะแปลความหมายอีกนัยหนึ่งก็อาจจะหมายความว่าเพ็ญพรณินเป็นนักเรียนนอกด้วยหรือไม่ ซึ่งถ้าผู้ถูกถามไม่เคยไปต่างประเทศก็คงจะรู้สึกเสียหน้ามิใช่น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภทรีนั้นค่อนข้างจะดูลูกหรือชอบยกตนข่มท่าน แม้จะเป็นคนที่เฟื่องรู้จักกัน และถ้าหากผู้ถามไม่ใช่คนที่มีฐานะดี มีเกียรติ หรือสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เธอก็คงไม่อยากจะคุยด้วย

นอกจากนั้นภทรียังชอบทำตัวเป็นผู้ใหญ่ที่ใคร ๆ ก็ต้องอ่อนน้อมให้ ดังจะเห็นได้จากตอนที่ศุภนิจ พี่ชายของมณฑารพมาที่บ้านแล้วได้ทักทายกับศิษฐานุเคราะห์ และศุภนิจก็ขอตัวไปพบน้องสาว โดยที่ไม่ได้สนใจที่จะทักทายกับภทรีซึ่งแอบมาขึ้นเงียบ ๆ อยู่ข้างหลังศิษฐานุเคราะห์ ดังคำพูดของภทรีว่า

"ภทแกกลับมาขึ้นอยู่ตรงนี้ ดูซิว่าเขาจะรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ไหม แหมทำเป็นจงหองมองไม่เห็นเสียเลย ฯ" (วินิตา ดิถียนต์. 2522: 279)

หรือตอนที่พูดกับเพ็ญพรณิน เธอก็วางตัวเป็นผู้ใหญ่กว่าเขา

"อ้อ! มิมาละ ถึงไม่รู้จักคุณมาก่อน" ภทรีนัยกหน้าน้อย ๆ หล่อมองเพ็ญพรณินด้วยสายตาผู้ใหญ่มองผู้น้อย

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 220)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภทรีมีบุคลิกภาพแบบทวงตนเอง ยกตนข่มท่าน โดยการแสดงความเป็นผู้รู้ ผู้ใหญ่มากกว่าผู้อื่นอยู่เสมอ ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกอึดอัดใจ ไม่อยากจะพูดคุยด้วย

2.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ฐานะดั้งเดิมของภทรีนั้นไม่ค่อยดีนัก แต่ภทรีได้มีโอกาสเรียนจบปริญญาโท ซึ่งทำให้เธอมีความภาคภูมิใจมากและการที่ภทรีได้แต่งงานกับศิษฐานุเคราะห์ซึ่งมีฐานะดี ทำให้เธอสามารถอวดญาติพี่น้องของเธอได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภทรีนั้นต้องการให้ชีวิตของเธอมีกเกียรติ มีหน้ามีตา มีฐานะดี เพราะเธอไม่เคยมีมาก่อน ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... ความทะเยอทะยานของคนที่ไม่เคยมีและไม่รู้จักพอ นั้น ไม่ผิดอะไรกับยาเสพติด

ยิ่งได้มาเสสมใจเท่าไร ก็ยิ่งต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเท่านั้น หล่อนอยากไปเสีย
ทุกอย่าง อยากรวบ อยากมีหน้ามีตา อยากดัง อยากเด่น จะด้วยวิธีไหนก็เถอะ
ขอให้ได้มากพอ

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 534)

เมื่อภทรินเรียนจบปริญญาโทแล้ว เธอก็ได้ทุกอย่างที่เธอต้องการ ไม่ว่าจะเป็นชื่อเสียง เกียรติยศ เงินทอง แต่เธอก็ยังไม่รู้จักคำว่าพอ เธอยังต้องการอีกเรื่อย ๆ เช่น "ปริญญาเอกอันเป็นความฝันสูงสุดของภทรินแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว หล่อนถือเป็นคนได้ชั้นสุดท้ายของเกียรติยศความมีหน้ามีตา ความร่ำรวยพร้อมจะลอยเด่นอยู่ในสังคมเหนือกว่าผู้อื่น" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 536) จะเห็นได้ว่า ภทรินเป็นคนที่รักความก้าวหน้า รักความมีชื่อเสียง และความมีหน้ามีตามาก และสิ่งสำคัญที่จะทำให้เธอก้าวไปสู่ความล้ำเร่งที่เธอหวังนั้น ก็คือความอิสระเสรีในการทำงาน เธอไม่ยอมมีลูก เพราะเธอคิดว่า

การมีลูกจะถ่วงหล่อนเอาไว้จากอิสระเสรีในการทำงานและแสวงหาชื่อเสียง หล่อน
ยังไม่พร้อมที่จะปากเปียกปากแฉะเลี้ยงลูกกับบ้านและตัดความก้าวหน้าออกไป

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 285)

นอกจากนั้น ชีวิตครอบครัวของเธอ ภทรินก็ตั้งกฎเกณฑ์เอาไว้สำหรับตัวเองว่า จะ
ไม่ยอมให้มารดาของสามีหรือญาติพี่น้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับเธอด้วยเป็นอันขาด เพราะเธอ
ถือว่า ชีวิตคู่ควรจะเป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างเธอกับสามีเท่านั้น ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า
ทุกวันนี้ ถึงแม้อยู่รวมบ้านเดียวกันกับมารดาของศิษยาภิบาลภทรินลงวนเรือนส่วนตัวเป็นเรือน
หอของหล่อน ไม่ให้ผู้ใหญ่เยี่ยมกรายจัดการใด ๆ ทั้งสิ้นโดยเด็ดขาด หล่อนถือว่าการ
ล่วงล้ำอธิปไตยของคู่สมรสอย่างให้อภัยมิได้ (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 286)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภทรินเป็นคนมีบมด้อย มีความต้องการไม่สิ้นสุด มุ่งมั่น ใฝ่สูง
ทะเยอทะยาน เพื่อให้ได้ชื่อเสียง เกียรติยศ เงินทอง แม้ว่าเธอจะได้สมหวังแล้ว แต่เธอก็ยัง
มีความต้องการเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ด้าน เธอเป็นคนรักความก้าวหน้าในด้านการงาน
เธอจึงไม่ยอมมีลูกเพราะเธอกลัวว่าลูกจะเป็นตัวถ่วงความก้าวหน้าของเธอ นอกจากนั้นชีวิต
ในครอบครัวเธอก็วางแนวประพฤติปฏิบัติไว้ทุกอย่าง เช่น ไม่ให้ญาติของสามีมายุ่งเกี่ยวกับตัว
เพราะเธอถือความเป็นส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนต้องปฏิบัติตามที่เธอต้องการ

สรุปแล้ว ภัทรินเป็นตัวละครประเภทคลิกรูปแบบไม่สร้างสรรค์ แม้ว่าภัทรินจะมีคุณสมบัติที่ดีหลายประการ เช่น มีความรู้ มีความกระตือรือร้น รักความก้าวหน้า ซึ่งจะได้เห็นว่า ภัทรินพยายามทำตัวให้เด่นให้ดังในทางวิชาการ แต่ก็ขัดแย้งกับกลุ่มคนบางกลุ่มเพราะว่าภัทรินเป็นอาจารย์ผู้หนึ่งที่สนับสนุนเรื่องความเสมอภาค การลดช่องว่างระหว่างชนชั้น การต่อต้านศักดินา เป็นต้น ครั้นเมื่อการเมืองมีการเปลี่ยนแปลง ภัทรินกับกลุ่มอาจารย์เหล่านี้จึงต้องเดือดร้อน บางคนถึงกับหนีออกต่างประเทศก็มี นับว่าชีวิตด้านการงานของภัทรินต้องประสบกับความล้มเหลว เพราะเธออยากเด่น แต่ไม่ถูกทางดังกล่าว

ส่วนในด้านชีวิตทั่ว ๆ ไป จะเห็นได้ว่า ภัทรินเป็นคนแข็งกร้าว ใจเด็ด ไม่ยอมแพ้ใครง่าย ๆ ไม่ว่าจะทำอะไร เธอจะต้องมั่นใจว่าตัวเองทำถูกเสมอ ทั้งนี้เพราะเธอคิดว่าตัวเองเก่ง มีความรู้ความสามารถ ใคร ๆ ก็ยอมรับ แม้แต่สามีก็ยังยอมให้เธอทุกอย่าง การที่เธอมีอุปนิสัยเช่นนี้ ทำให้เธอเป็นคนที่ชอบกำหนดกฎเกณฑ์ให้คนอื่นทำ และชอบดูถูกผู้อื่น ด้วยวาจา แววตา และท่าทาง เธอมักจะมองเห็นผู้อื่นต่ำกว่าเธอ ด้วยอุปนิสัยดังกล่าว จึงทำให้ภัทรินเป็นคนไม่มีเพื่อน ไม่มีใครอยากพูดด้วย รวมทั้งสามีของเธอก็ยังขอหย่ากับเธอเช่นกัน และการที่ภัทรินเป็นคนชอบดูถูกคนอื่นว่ามีความรู้บ้าง แต่งตัวเก่งแต่ไม่มีมันสมองบ้าง นั้น เป็นเพราะเธอมีปมด้อยในเรื่องพื้นเพหรือชาติกำเนิดที่ต่ำต้อยของเธอ เธอจึงขดเขย และหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง หลอกผู้อื่นเพื่อไม่ให้ใครรู้ประวัติความเป็นมาของเธอ เธอจึงพยายามสร้างปมเด่นในด้านวิชาการให้มากขึ้นจนเธอเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ส่วนคนไหนสวยกว่า รวยกว่า เธอก็ว่าเขาว่าไม่มีความรู้จบจากต่างประเทศบ้าง ไม่มีมันสมองที่จะคิดบ้าง ทั้งนี้เพราะเธอเองเป็นคนที่ไม่สวยและไม่รวยเหมือนผู้อื่น

เรื่องมาฮา (2523)

3. นิตะวัน จากเรื่องมาฮา

3.1 ภูมิหลังของตัวละคร

นิตะวันเป็นเด็กที่คนเอ็นทนิลขอมมาเลี้ยงตั้งแต่อายุได้หกขวบ พ่อของนิตะวันตาย แม่มีสามีใหม่ นิตะวันถูกขายให้คนเอ็นทนิลด้วยราคาเพียงห้าร้อยบาท คนเอ็นทนิลเป็นสาวโสดที่มีทรัพย์สินมรดกมากมายและเป็นคนเจ้าอารมณ์ จุกจิกจู้จี้ตามแบบฉบับของผู้มีเงินและอำนาจ คนเอ็นทนิลเลี้ยงนิตะวันตามอารมณ์ของเธอคือเมื่อเธออารมณ์ดีเธอก็จะยกย่องนิตะวันเหมือนดังลูก เมื่ออารมณ์ไม่ดีเธอก็จะเหยียบย่ำย้ำความรู้สึกให้นิตะวันรู้ว่าอยู่ในฐานะคนรับใช้หรือเด็กที่ขอมมาเลี้ยง ดังนั้นนิตะวันจึงกลายเป็นเด็กที่น่าสงสาร นิตะวันพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคนเอ็นทนิล นิตะวันจึงกลายเป็นเด็กที่มีความใฝ่ฝันทะเยอทะยานอยากเป็นคนมีฐานะดีสมดังที่คุณเอ็นทนิลเคยเลี้ยงดูอย่างลูกแต่ นิตะวันก็ต้องคอยดูโอกาสเพราะถ้าคนเอ็นทนิลอารมณ์ไม่ดีนิตะวันก็ต้องกลายเป็นเด็กรับใช้ถูกดุด่าว่ากล่าวมากมายจนในที่สุดนิตะวันต้องกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาไม่รู้อะไรจะวางตัวในฐานะอย่างไร และกลายเป็นเด็กเกะกะเพราะพยายามทำทุกอย่างเพื่อเอาตัวรอดให้พ้นจากการดุด่าของคนเอ็นทนิล

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนเอ็นทนิลจะเลี้ยงดูนิตะวันอย่างไม่คงเส้นคงวาดังกล่าวแต่คนเอ็นทนิลก็ส่งเสียให้นิตะวันเรียนจนจบมหาวิทยาลัย และให้ใช้นามสกุลสกุลจามาตย์ของเธอ และเนื่องจากนิตะวันเป็นเด็กที่เรียนดี นิตะวันจึงสอบชิงทุนเรียนปริญญาโทที่ต่างประเทศได้ ชีวิตในต่างแดนของนิตะวันเป็นชีวิตใหม่ที่นิตะวันชอบมากเพราะเธออยู่ห่างไกลจากคนเอ็นทนิลที่คอยเข้มงวดกวดขันเธอตลอดเวลา ชีวิตนี้ทำให้นิตะวันมีอิสระ เธอเป็นคนที่เด่นที่สุดในสังคมนั้น เพราะนิตะวันสวยและเรียนเก่ง นิตะวันมักจะบอกเพื่อน ๆ เสมอว่าเธอเป็นลูกที่คุณแม่รักมากที่สุดเพราะเธอเป็นลูกคนเดียวและคุณแม่มีฐานะดีมาก เธอจึงเป็นลูกที่คุณแม่รักและทะนุถนอมและตามใจทุกอย่าง ในขณะที่นิตะวันเรียนอยู่ต่างประเทศ เธอมีคู่รักคนหนึ่งคือ ดร.ภิทร ซึ่งเขาหลงรักนิตะวันมากเขาปรนเปรอนิตะวันด้วยของมีค่าหลายอย่างตามที่นิตะวันต้องการ ทำให้นิตะวันมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสะดวกสบายกว่านักเรียนทุนทั่ว ๆ ไป

วันหนึ่งนิตะวันได้รับจดหมายจากคุณเอ็นทิลว่าหม่อมมณีฉายเพื่อนของคุณเอ็นทิลจะมาเที่ยวต่างประเทศและจะมาพักที่รัฐเดียวกับนิตะวันเรียนอยู่ เพราะเพื่อนของหม่อมมณีฉายชื่อเพ็ญพักตร์จะมาเยี่ยมลูกสาวที่เรียนอยู่ที่นี่ด้วยคุณเอ็นทิลขอให้นิตะวันคอยต้อนรับและปรานีปฏิบัติรับใช้หม่อมมณีฉาย เป็นเหตุให้นิตะวันรู้สึกโกรธแค้นคุณเอ็นทิลเป็นอย่างมาก แล้วนิตะวันก็ไม่ยอมทำตามคำสั่งของคุณเอ็นทิลเพราะกลัวคนทั่วไปจะรู้ความจริงว่าเธอไม่ใช่ลูกแท้ ๆ ของคุณเอ็นทิล แม้ว่าลูกสาวของคุณเพ็ญพักตร์ที่ชื่อบุษยามินตราจะโทรศัพท์มาตามอย่างไรก็ตามต่อมารชานนท์ หลานชายหม่อมมณีฉายเดินทางมาหาหม่อมมณีฉาย บุษยามินตราได้พารชานนท์ไปพบกับ ดร.ภิกขุ หัวหน้านักเรียนไทยและได้พบนิตะวัน นิตะวันพยายามหาอุบายเพื่อพบกับรชานนท์อีกสองสามครั้งก่อนที่รชานนท์จะเดินทางไปเที่ยวยุโรป

เมื่อนิตะวันเรียนปริญญาโทจบเหลือแต่การเขียนวิทยานิพนธ์นิตะวันก็กลับไปหาข้อมูลที่ประเทศไทย โดยหลอก ดร.ภิกขุว่าจะกลับไปหาคุณแม่เพื่อบอกท่านเรื่องความรักและโครงการจะแต่งงานของเธอกับ ดร.ภิกขุ ดร.ภิกขุออกค่าตัวเครื่องบินให้ และคอยนิตะวันด้วยความหวัง

เมื่อนิตะวันกลับมาถึงเมืองไทยแล้วก็พบว่าคุณเอ็นทิลป่วยเป็นอัมพาต ทำให้นิตะวันดีใจที่ไม่ต้องหวาดกลัวคุณเอ็นทิลอีกต่อไป นิตะวันพยายามคบเพื่อนที่มีฐานะดีเพื่อเป็นบันไดให้ตัวเธอก้าวขึ้นไปสู่สังคมชั้นสูง เธอต้องการจะแต่งงานกับรชานนท์ เพื่อช่วยเสริมให้เธอมีฐานะที่มั่นคงและมีอนาคตที่ดีได้ นิตะวันพยายามใช้ความสาว ความสวยของเธอพิชิตใจของรชานนท์ แต่แล้วเธอก็พบว่าเธอได้รชานนท์มาแต่เพียงร่างกายเท่านั้น ส่วนจิตใจนั้นรชานนท์มีไว้สำหรับบุษยามินตรา นิตะวันเสียใจมากเพราะเธอทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างให้เขาจนหมดสิ้นไม่ว่าจะเป็นอนาคตด้านการศึกษา ความสาว ความรัก และความหวังด้านฐานะความเป็นอยู่ในที่สุดนิตะวันต้องจบชีวิตด้วยการรับประทานยาอนาโบลามากเกินไป

3.2 ลักษณะทางกาย

นิตะวันเป็นคนที่สวยมาก ทั้งรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณ ซึ่งไม่บ่งบอกเลยว่าเป็นลูกของคนจนหรือเป็นเด็กที่อยู่ในฐานะคนรับใช้ การที่นิตะวันเป็นเด็กที่สวยเช่นนี้คงจะเป็นเพราะสวยเหมือนมารดาของเธอ ดังคำพูดของเจ้าของส่วนตอนที่พูดกับคุณเอ็นทิลถึงประวัติของนิตะวันว่า

"พ่อเขาเคยอยู่บ้านดิฉันมาเป็นคนใช้คุณพ่อ นายต่วนเขารักจะทำสวนทำไร่เลยส่งมา
เผ่าสวนอยู่ทางนี้ นิสัยดีค่ะ ขยันขันแข็งซื่อสัตย์สุจริต ไว้วางใจได้ทุกอย่าง เมียเขาก็
ดีค่ะ แม่หวังนะ ที่จะมีเรือนใหม่ก็เพราะยังสาวอยู่มาก อยู่คนเดียวคนมันวังแกเอา
ก็ลำบากเปล่า ๆ แม่หวังนี้สาว ๆ เขาเคยเป็นนางเอกลิเกกะกะ แถวนี่เองลูกออก
มาหน้าตาดีทั้งผู้หญิงผู้ชาย

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 83)

ครั้นเมื่อพิตะวันโตเป็นสาวขึ้น พิตะวันก็รู้จักแต่งกายให้สวยงามเหมาะสมกับบุคลิก
ของตัวเอง ซึ่งการที่พิตะวันเป็นคนรักสวยรักงามนี้ ผู้เขียนได้บรรยายว่า "หล่อนเป็นคนรัก
สวยรักงาม รักความมีราคาและความนุ่มเพื่อย อาจจะเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็ก"
(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 238) คุณอินทนิลมักจะใช้ให้พิตะวันทำความสะอาดเพชรนิลจินดา
ของเธอเสมอ ๆ พิตะวันจึงซึมซาบเอาความมีรสนิยม ความนุ่มเพื่อยด้านวัตถุจากคุณอินทนิล
มาโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อพิตะวันมาอยู่ที่ต่างประเทศและได้รับการเอาอกเอาใจ
จาก ดร.ภิกุร พิตะวันจึงสามารถแต่งตัวเจิดฉายด้วยเสื้อผ้าราคาแพงได้โดยไม่ต้องควักเงิน
จากกระเป๋าของตัวเอง จากคำบรรยายของผู้เขียนซึ่งบรรยายถึงพิตะวันในงานเลี้ยงต้อนรับ
พิตะวันดังนี้

"พิตะวันแจ่มกระจ่าง เหมือนรัศมีจันทร์เพ็ญทรงกลดอยู่ท่ามกลางแวดวงของบรรดาคน
ไทยที่มาชุมนุมกันอยู่ในห้องรับแขกของ ดร.ภิกุรในคืนนั้น แจ่มทั้งการแต่งกายอัน
แปลกตาและแจ่มทั้งดวงหน้าท่าทาง ยามยิ้มแย้มกับเพื่อนใหม่ของหล่อนโดยรอบ

.....

พิตะวันกลายเป็นเป้าสายตาของคนทุกคน โดยเฉพาะเพศตรงข้าม ซึ่งแทบจะเข้ามา
รายล้อมจนคนข้างนอกมองเข้ามาไม่เห็นตัวหล่อน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 99-100)

ต่อมาเมื่อพิตะวันเดินทางกลับประเทศไทย พิตะวันพยายามแต่งกายให้สวยสะดุดตา
ผู้อื่น มีกิริยาท่าทางงดงาม มีความมั่นใจในตัวเองมากกว่าเดิม สมกับเป็นสาวนักเรียนนอก
ดังเช่นตอนที่พิตะวันไปงานศพบิดามารดาของบุษยามิตรรา ผู้เขียนได้บรรยายถึงพิตะวันว่า
"ทุกอย่างตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าบ่งบอกความประณีตและความมีรสนิยม ซึ่งเป็นนิสัยของ

หล่อนมาตั้งแต่เข้าวัยสาวและยิ่งเพิ่มมากขึ้นหลังจากการอยู่สังคมต่างประเทศที่หล่อน
เพิ่งจากมา จนเข้าขั้นสมบูรณ์แบบ

"ผู้หญิงคนนั้นสวยจัง" หล่อนได้ยินเสียงกระซิบบอกกันเช่นนั้นหลายครั้งมากกระทันหัน
'ใครกันนะ'

"เนี่ยบจริง ๆ เเดินสมารถด้วยนะ...บุคลิกน่าดูจังเลย ดูไม่เบื่อ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 265-266)

นอกจากนั้นพิตะวันยังเป็นผู้หญิงที่มีเสน่ห์เข้ายวนเพศตรงข้ามเป็นอย่างมาก ดังเช่น
ในความรู้สึกของ ดร.พิฑูรที่มีต่อเธอว่า "หล่อนทั้งสวย ทั้งหวาน ทั้งร่าเริงแจ่มใสเป็นเสน่ห์
อยู่ในตัวไปเสียทุกอย่าง...บางครั้งหล่อนดูไร้เดียงสาคล้ายเด็ก ๆ บางครั้งก็เป็นสาวทรง
เสน่ห์เต็มตัว...พิฑูรอธิบายไม่ถูก เขารู้ว่าเมื่ออยู่ใกล้หล่อน โลกทั้งโลกดูแจ่มแจ้งแพรว
พราว" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 196) และแม้แต่ในความรู้สึกของบุษยามินตราซึ่งเป็น
ผู้หญิงด้วยกันก็ยังชื่นชมในความงามของพิตะวันเช่นกัน ดังตัวอย่าง

"พิตะวันจริง ๆ ... ไม่มีใครอีกแล้วที่จะเข้าแบบหล่อน ทั้งรูปร่างกะทัดรัดอรชรอ่อน
แอ่น กิริยาประเปรี้ยวแบบสาวสมัยใหม่ ทว่าแฝงความอ่อนช้อยทุกอิริยาบถ ดวง
หน้าที่สวยสด มีรอยยิ้มแจ่มกระจ่างเต็มไปด้วยชีวิตชีวาจนหลอมสตรีสาวผู้เดินเคียงข้าง
มาด้วยให้ต้องลงอย่างถนัด ทั้ง ๆ ที่เจ้าหล่อนผู้นั้นนับว่าเป็นคนเก๋าคู่ไม่น้อยผู้หนึ่ง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 228)

จะเห็นได้ว่าพิตะวันเป็นคนที่มีความสวยทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตาหรือผิว
พรรณ ตลอดจนกิริยาท่าทางและการแต่งกายที่ประณีต พิถีพิถันบอกรสนิยมสูง ทั้งนี้เนื่องมาจาก
องค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความสวยของมารดา สิ่งแวดล้อมที่สร้างความรู้สึกรักสวยรัก
งาม มีรสนิยมดีจากคุณแอนโทนิส และการศึกษาที่ช่วยกล่อมเกลাজิตใจให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
ดังนั้น พิตะวันจึงเป็นผู้หญิงสาวสวย เข้าสังคมเก่ง มีการศึกษาดี เป็นที่ต้องตาต้องใจแก่เพศ
ตรงข้าม และเป็นที่ยอจนาแก่สตรีเพศเดียวกันยิ่งนัก

3.3 ลักษณะนิสัย

พิตะวันเป็นคนใฝ่สูงทะเยอทะยานและเป็นคนที่มีคุณสมบัติเด่นหลายประการ เช่น
สวย เรียบเก่ง สังคมเก่ง มีความสามารถหลายด้าน เป็นต้นว่า ทำอาหารเก่ง ดูแลบ้าน

เรียนให้มีความสะอาดเรียบร้อยเสมอช่างพูดแต่ชีวิตของพิตะวันก็ไม่ประสบผลสำเร็จดังที่เธอตั้งความหวังเอาไว้ เนื่องจากพิตะวันเป็นไฝสูงทะเลาะทะเลาะมากเกินไป พิตตะวันเป็นคนที่มีความต้องการทางด้านวัตถุมากเพื่อเป็นการชดเชยกับความขาดความรักในเยาว์วัย ทั้งนี้เนื่องจากพิตะวันเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น เธอต้องจากอ้อมอกของบิดามารดาอยู่กับผู้อื่นตั้งแต่อายุได้เพียงหกขวบ ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการความรักจากพ่อแม่ ครั้นเมื่อพิตะวันมาอยู่กับคุณเอ็นทิลซึ่ง "เป็นผู้หญิงที่ไม่เคยแต่งงาน ไม่มีลูก ไม่มีสัญชาตญาณของความเป็นแม่... มีแต่สมบัติอันมั่งคั่งซึ่งใช้เป็นสิ่งดึงดูดทุกอย่างที่ประสงค์ แม้กระทั่งความรัก" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 86) แม้ว่าคุณเอ็นทิลจะไม่ใช่นักหญิงที่โหดร้ายแบบแม่เลี้ยงทั่ว ๆ ไป แต่ความรู้สึกอันละเอียดอ่อนนั้นเธอไม่มีสำหรับพิตะวันเธอให้แต่ทางวัตถุแล้ว เธอไม่เคยรู้เลยว่ามิอะไรอีกที่สำคัญยิ่งกว่านั้น ถ้าพูดถึงเรื่องความรักแล้วคุณเอ็นทิลไม่มีวันเข้าใจเป็นอันขาด เธออ้างแต่ว่า "ไม่รักไม่เอ็นดูมันแล้ว ฉันยอมเสียเงินเสียทองเลี้ยงมันมาทำไมถึงยังงี้ จะเลี้ยงเป็นเด็กรับใช้ก็ได้ ฉันก็ไม่ทำ อุตส่าห์เลี้ยงยังกับลูกหลาน" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 88) ดังนั้นจะพบว่าพิตะวันเป็นเด็กที่ขาดความรักมาตลอด ทำให้พิตะวันกลายเป็นคนที่มีความต้องการ ไฝสูง ทะเลาะทะเลาะ อยากมี อยากเป็น จนกระทั่งชีวิตของเธอต้องจบลงเพราะเธอสิ้นหวัง ผิดหวังทุกอย่างที่ต้องการ

ลักษณะนิสัยโดยทั่วไปของพิตะวันอย่างหนึ่งก็คือการพูดโอ้อวดตัวเองให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตัวเธอเป็นลูกผู้ดีมีฐานะมีตระกูล พิตตะวันจะพูดไปตามความคิดฝันที่อยากจะมีอยากจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนที่พิตะวันได้ไปเรียนต่อปริญญาโทที่ต่างประเทศ พิตตะวันสามารถคุยกับผู้อื่นได้อย่างอิสระ เพราะไม่มีใครรู้จักตัวจริงของเธอ และคุณเอ็นทิลก็ไม่ได้ยุ่งใกล้ชิดกับเธอ ไม่มีโอกาสที่จะดูว่าเธออีกต่อไป ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่พิตะวันพูดกับมรกตว่า

"ตะวันไปไหนคุณแม่ต้องให้นั่งรถ มีคนขับที่บ้านขับไป รถคนอื่นก็ไม่ยอมให้นั่งกลัวอันตราย ยิ่งตอนเด็ก ๆ ต้องมีพี่เลี้ยงนั่งไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นไปไหนทงนไปโรงเรียน ทุกเช้าทุกเย็นก็แบบนี้ละคะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 26)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่พิตะวันรำลึดยายในงานชุมนุมคนไทยในรัฐต่าง ๆ พิตตะวันส่ายเต้านมากที่สุดในงานนั้น มีคนสนใจตัวเธอมากมายจนทำให้พิตะวันเกิดความภาคภูมิใจในความงามของตัวเอง และเมื่อมีคนมาถามว่าเคยเป็นนางแบบหรือเปล่า พิตตะวันก็ตอบเขาว่า

"อ๊อ! เปลา่ทรอกคะ" พิตะวันรีบตอบปฏิเสธ

"ไม่เคยรู้เรื่องกับเขาเลย อย่างมากก็เคยไปดูเวลาเขามาจัดแนชชั่นโชว์ของปารีส ที่กรุงเทพฯ อะไรวะเนี่ยละคะ"

"อ้อ! อย่างพวกบัลแมง นานะหรือคะ" เด็กสาวคนหนึ่งถามขึ้นอย่างสนใจ

"คะ" พิตะวันรับคำอย่างเต็มภาคภูมิ ชวนคุยต่อว่า

"สวณะคะของปารีส เขาออกแบบกันมีศิลปะจริง ๆ คะไม่เห็นที่อื่นทำเท่ากับเขาได้เลย ยิ่งของจริงก็ยิ่งสวยใหญ่ สวยกว่าที่ดูจากในรูป"

"เคยไปดูที่ปารีสไหมคะ" ฝ่ายที่ฟังตาโตอยู่ ชักขึ้นด้วยความทั้ง พิตะวันลึงเลนิดหนึ่ง แต่แล้วก็ก้มศีรษะรับ

"เคยคะ ตะวันเคยไปยุโรปมาเมื่อก่อนมาเรียนที่นี่ ดิตใจแบบไม่อยากจะออกจาก ปารีสเลยคะ ขากลับว่าจะต้องแวะอีกให้ได้" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 150)

ตอนที่พบกับวิศ บุษบามิตรรา และ ดร.ภีร พิตะวันก็คุยโอ้อวดถึงฐานะของตัวเองอีกว่า

"ตะวันมาอยู่อเมริกาเสียคน ป่านนี้คงและกันใหญ่แล้ว ทางบ้านคุณแม่เองก็เหนื่อย"

พิตะวันล่ายหน้าซ้ำ ๆ

"คนโน้นบ้านตั้งเกือบยี่สิบคน ลูกหลานอะไรก็อาศัยกันอยู่กันเป็นโขยง"....

"ตะวันเคยหัดจักรยาน" หล่อนเล่าต่อด้วยเสียงสนุกสนาน.

"หัดอยู่นานมากก็ไม่เป็น โอ๊ย! ตื่นเต้นกันไปทั้งบ้าน มีคนคอยประคองซ้ายประคองขวาเลยคะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 228)

พิตะวันเป็นคนพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน เข้ากับคนง่าย ไม่ตระหนี่ตัว ประกอบกับการแต่งกายด้วยความมีรสนิยมสูงของเธอ ช่วยส่งให้เธอมีบุคลิกที่น่าจะเป็นไปได้สมดังเรื่องราวที่เธอพูดทำให้ผู้ฟังนิยมนิยมชมชอบพิตะวัน ดังความรู้สึกของวิศว่า "วิศรู้สึกว่ พิตะวันเป็นคนช่างคุยและออกจะเป็นกันเองง่ายไม่ตระหนี่ตัวอย่างผู้หญิงไทยบางคนที่เขาพบ" (วินิตา ดิถียนต์. 2523:22) ดังนั้นแม้ว่าพิตะวันจะคุยเรื่องความใหญ่โต ความเป็นฐานะของครอบครัวของเธออย่างไรพิตะวันก็สามารถทำได้อย่างแนบเนียนไม่ขัดตา ซึ่งการที่พิตะวันได้พูดตามความรู้สึกที่อยากจะเป็นนั้นก็เนื่องมาจากเธอขาดความรัก ความอบอุ่นจากทางบ้านนั้น

เอง การที่เธอได้ระบายความรู้สึกดังกล่าวนั้น ทำให้เธอมีความสุขขึ้นเพราะไม่มีใครรู้จักฐานะที่แท้จริงของเธอพิตะวันมักจะคิดถึงแต่ความต่ำต้อยของชาติกำเนิดตัวเอง กลัวคนจะรู้ความจริง เธอจึงพยายามปกปิดและเสแสร้งให้คนเข้าใจว่าเธอเป็นลูกสาวของขุนอินทิลซึ่งมีฐานะร่ำรวยมาก พิตะวันจึงมีนิสัยชอบพูดจาโอ้อวดเพื่อเป็นการกลบเกลื่อนบมต้อยของเธอเอง

พิตะวันชอบแสดงออกด้วยการทำตัวเด่นกว่าผู้อื่นโดยเฉพาะผู้หญิงด้วยกัน ดังเช่นในด้านการแต่งกายซึ่งเธอจะพยายามแต่งตัวให้สวยกว่าผู้หญิงในกลุ่มดังความรู้สึกของพิตะวันว่า

“...ใครจะเป็นผู้หญิงที่เด่นสะดุดตาที่สุดในคืนนี้...มรกตนะหรือ...”

พิตะวันแทบจะชักโหล่เมื่อนึกถึง หล่อนแกล้งเกินกว่าจะพาสังขารมาแข่งกับสาว ๆ เสียแล้ว ไม่ว่าจะบรรจงแต่งตัวงามเพียงใดก็ตาม ส่วนบุษยามินตรานั้นก็คงจะแต่งตัวให้ไปตามแบบของหล่อนอีกตามเคย ซึ่งนอกจากจะล้อสายตาผู้ชายแล้วไม่มีศิลปะอะไรติดตัวเลยจริง ๆ” (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 370-371)

ดังนั้นการที่พิตะวันทำตัวเด่น ไม่ว่าจะเป็นในด้านการแต่งกายที่งามเลิศกว่าใคร ๆ และการพูดจาแสดงตัวว่ามีฐานะดีกว่าผู้อื่นก็ตาม เป็นเพราะพิตะวันต้องการสร้างบมเด่นเพื่อลบบมต้อยของเธอนั่นเอง แต่ในขณะที่พิตะวันเผลอตัวไม่สำรวมความคิด พิตะวันก็จะพูดจาก้าวร้าวกระด้าง ดังเช่นตอนที่พิตะวันเกิดความรู้สึกไม่พอใจบุษยามินตราซึ่งเป็นลูกของนักการเมืองที่ร่ำรวย มีเงินทองส่งให้ลูกใช้จ่ายได้อย่างฟุ่มเฟือย พิตะวันรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุษยามินตรากับเธอ ซึ่งเธอต้องประหยัดเงินที่ขุนอินทิลให้ และเมื่อ ดร.ภิกขุถามเธอถึงบุษยามินตรา พิตะวันก็ทำสีหน้าไม่พอใจ เพราะ

... หล่อนชักจะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องข่มขู่ทำที่ข่มใจตัวเองให้เป็นที่น่ารักอย่างที่ต๊องเฟิ่นปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เพราะยิ่งสนิทสนมกันมากเท่าใดความเกรงใจก็ยิ่งลดลงเท่านั้น ดังนั้น ตัวของเด็กหญิงตะวันซึ่งเคยหลบเร้นอยู่อย่างมิดชิด ได้สภาพของพิตะวัน ลัจจามาตย์ จึงมีโอกาสดูตัวออกมาอย่างเด่นชัด...

“อย่าเอาเขามาเทียบกับตะวันหน่อยเลย ยิ่งไงตะวันก็ยังเป็นนักเรียนทุนจะกลับไปทำประโยชน์ให้บ้านเมืองได้ ตะวันมาอเมริกาจะมาอย่างคนที่สอบชิงทุนได้ คักค์ศรีมันผิดกันอยู่แล้ว” (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 447)

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่งคือตอนที่พิตะวันชอบข้าวของมาอยู่กับรชานนท์ และต่อมาพิตะวัน

รู้ว่ารชานนท์นั้นไม่ได้รักใคร่เธออย่างจริงจัง เขาเพียงแต่หลงความสวยงามของเธอเพียงชั่วครู่ชั่วยามเท่านั้น และยังรู้ว่ารชานนท์ไม่อยู่กับขุนบานินตรา นิตะวันก็เสียใจมาก เพราะเธอทุ่มเททั้งกายและใจให้แก่เขาทั้งหมด เมื่อขุนบานินตรามาพบนิตะวัน นิตะวันก็พูดด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพต่าง ๆ เช่น

"ถ้าไม่กลัวฉันดำ ก็เข้ามาสิ...แต่ผู้หญิงหน้าด้านอย่างเธอกคงชินเสียแล้วละมัง"...

"คงสุขมากสินะ" นิตะวันเอ่ยขึ้นลอย ๆ

"แย่งผิวคนอื่นเขาไปปกได้ เป็นยัง ใจบ้างละ..."

หล่อนถามต่อมาอีกสองสามประโยคด้วยนัยทางเพศอันระคายหูจนขุนบานินตราตกตะลึง ไม่นึกว่า 'ตัวจริง' ของนิตะวันจะหยาบกระด้างถึงเพียงนี้ ในยามที่หล่อนไม่ควบคุมตัวเช่นเวลาปกติ (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 626)

โดยปกติแล้วนิตะวันจะเป็นคนที่ควบคุมกิริยามารยาทได้เป็นอย่างดีแม้ว่าจะอยู่ในอารมณ์ขุ่นมัว นิตะวันจะไม่แสดงสีหน้าไม่สวยงามให้บุคคลภายนอกเห็นเป็นอันขาด เช่นตอนที่นิตะวันมีเรื่องทะเลาะกับ ดร.ภิกุรและเลิกคบกันไป วันหนึ่งนิตะวันพบ ดร.ภิกุรและมีบุคคลอื่นอยู่ด้วย นิตะวันก็สามารถทำตัวได้ราวกับไม่มีเรื่องราวอะไรกับ ดร.ภิกุร แม้ว่าเพื่อนจะซักถามด้วยความอยากรู้อยากเห็นอย่างไรก็ตาม ดังตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียน

...ภิกุรทำท่าอึกอัก นัยน์ตาลอบมองนิตะวันไม่วางตา เพื่อจะสังเกตว่าหล่อนมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง แต่แล้วสีหน้าของเขาก็เข้มขึ้นขึ้นเมื่อหญิงสาวหันมายิ้มน้อย ๆ ให้เขา แม้ว่าจะไม่หวานแฉ่ำเช่นเมื่อครั้งก่อน ๆ แต่ก็ไม่มีแววซึ่งเคียด...

...แสงอรุณนั้นมองหน้าหญิงสาวแทบจะทะลุเข้าไปถึงในใจหล่อน ถ้าทำได้นิตะวันจะรู้สึกอย่างไรไม่มีใครเขาได้ นอกจากจะเห็นได้เพียงใบหน้ายิ้มละมุนละไมตามเคยของหล่อน (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 174-175)

ส่วนในด้านการวางตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ชายนั้น นิตะวันจะมีกิริยามารยาทที่เหมาะสมกับความเป็นกุลสตรี คือไม่เคยแสดงกิริยาที่ไม่ดีไม่งามออกมาเลย เช่น ตอนที่รู้จักกับรชานนท์ใหม่ ๆ เขาขอนิตะวันแต่งงานด้วย แม้ว่านิตะวันจะดีใจมากแต่เธอก็สามารถระงับความรู้สึกดังกล่าวได้ ดังตัวอย่าง

"เพลงโรแมนติคนะคะ" หล่อนชวนคุยอย่างแจ่มใส

"เพราะมากทีเดียว"

"อยากเต็นร่าไหมครับ?" เขาถาม

หล่อนระวังที่จะไม่แสดงความเต็มอกเต็มใจออกไปจนออกนอกหน้า หากแต่ตอบรับอย่างผู้มีกิริยาดีให้เข้าใจว่าเป็นเพียงมารยาทสังคมเท่านั้น

นิตะวัน เป็นคนที่เรียนเก่งและฉลาดมาก เธอใช้ชีวิตอยู่ในสังคมต่างประเทศได้อย่างไถ่ทรูสมดังคำพูดของเธอกับเป็นลูกคุณอินทนิลที่ร่ำรวยมหาศาล การที่เธอสามารถใช้จ่ายเงินได้อย่างคล่องมือเช่นนั้น เป็นเพราะว่าเธอได้รับการเอาอกเอาใจจาก ดร.ภิกุร ถ้าหากไม่มี ดร.ภิกุร นิตะวันก็จะใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นลำบาก ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... ไทจะขาดเงินที่เคยใช้จ่ายคล่อง ๆ โดยไม่ต้องเสียตมเสียตาย มีแต่เงินรายได้จากทุนซึ่งแสนจะผิดเคือง ต้องระมัดระวังไปเสียทุกอย่าง ไม่มีรถรายานพาหนะไว้ขับไปโน่นไปนี้อย่างสบายต้องลงทุนเดินไปเองหรือไม่ก็อาศัยรถเพื่อนฝูง แล้วแต่จะอาศัยใครได้ ส่วนใหญ่ก็เป็นบุรุษหนุ่มซึ่งพอใจในรูปโฉมของหล่อน แต่พวกนั้นไม่ใช่คนชื่อภิกุร (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 176-177)

จะเห็นได้ว่านิตะวันใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศอย่างทรูทร่าและใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย การที่นิตะวันเป็นที่ชอบใช้ของราคาแพงและใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยนี้ เกิดจากสิ่งแวดล้อมในวัยเยาว์คือคุณอินทนิลผู้ซึ่งเป็นแม่แบบให้แก่ นิตะวัน โดยไม่ได้ตั้งใจ เช่นการที่นิตะวันต้องคอยขัดถูเครื่องเพชรของคุณอินทนิล การอยู่ใกล้ชิดกับการแต่งกายที่มีรสนิยมดีของคุณอินทนิล ทำให้ นิตะวันซึมซับเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาโดยไม่รู้ตัว นิตะวันจึงกลายเป็นคนที่รักสวยรักงาม และมีรสนิยมดีเหมือนคุณอินทนิล แต่ความยากแค้นขมขื่นในวัยเยาว์มีผลทำให้หล่อนกระหายอยู่เสมอที่จะ 'ได้' ทุกสิ่งทุกอย่างมาเพิ่มเติมมากกว่าที่เป็นอยู่ ดังความคิดของรชานนท์ที่ว่า

... ถ้าหล่อนปรารถนาอะไร หล่อนจะต้องเอาให้ได้ อยู่เสมอ... ไม่มีเสียละที่หล่อนจะปลงตกหรือยอมให้อารมณ์มุ่มม่านนั้นละลายหายไปง่าย ๆ ชายหนุ่มนึกถึงสิ่งที่หล่อนต้องการ.. เงินที่ละสามพันบาท ห้าพันบาท..... ทุกครั้ง เบิกต่างกันไม่เกินหนึ่งอาทิตย์ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของหล่อนที่เขาไม่มีความรู้ ว่าหล่อนเอาไปทำอะไรนั้น ตกเดือนละไม่ต่ำกว่าสองหมื่นบาททุกเดือน แต่หล่อนก็ต้องการมากกว่านี้ หล่อนต้องการรถราคาแพงที่สุดคันหนึ่ง ต้องการเครื่องประดับของแท้... รชานนท์รู้ว่าถ้า

หล่อนเห็นเครื่องเพชรของมารดาเขา หล่อนจะต้องการมากกว่าหนึ่งชิ้นอย่างแน่นอน และเขาจะไม่แปลกใจเลย ถ้าหล่อนต้องการทั้งหมดขึ้นมา เพราะมูลค่าของมัน มหาศาลยิ่งหล่อนมีโอกาสดำเนินการได้มาก หล่อนก็ยิ่งต้องการมาก

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 545-546)

นิตะวันมีคุณสมบัติเป็นแม่บ้านแม่เรือน ทั้งนี้เนื่องมาจากเธอเคยทำงานบ้านให้คุณ อินทนิลมาก่อนด้วยความรู้จักเข้มงวดของคุณอินทนิล นิตะวันจึงกลายเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นแม่บ้าน ไปด้วย ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความรักสวयรักงามและ เป็นแม่บ้านของเธอ เช่น

.... ในห้องอาหารตึกเมทั้นตึกแต่งไว้กระจุกกระจิม ทุกชอกทุกมุมเรียบร้อย สะอาดตา ปราศจากความรุงรังหรือฝุ่นผงแม้แต่หยดน้อย คุณสมบัติข้อนี้ติดตัวหล่อนมานานแล้ว โดยที่หล่อนไม่แน่ใจว่าเกิดจากการอบรมของคุณอินทนิลหรือเป็นนิสัยส่วนตัวของหล่อนเอง หล่อนรู้ว่าแม้ตัวเองจะอยู่อย่างต่ำต้อยน้อยหน้าเพียงใดก็ตาม ที่บ้านหล่อนก็ไม่เคยต้องยกปากกาสตรีคนใดในเรื่องการเพี้ยการเรือน

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 414)

นอกจากนั้นฝีมือการทำกับข้าวของนิตะวันก็ยังไม่ดี เนื่องจากคุณอินทนิลเป็นคนรับประทานอะไรยาก มักจุกจิกจู้จี้เลือกอาหารไปเสียทุกอย่าง คนครัวในบ้านจึงลาออกบ่อย ๆ คุณอินทนิลจึงต้องฝึกนิตะวันไว้เป็นตัวแทนกักขัตินายมาชาตแคลนคนครัว

"แกต้องเรียนรู้เรื่องการบ้านการเรือนเอาไว้ ต่อไปมีลูกมีเมียจะได้ไม่ลำบาก แล้วก็ ต้องทำให้ฉันกินด้วย จะได้ไม่เป็นคนมือห่างตีนห่าง หยิบจับอะไรไม่เป็น"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 416)

และตอนที่คุณอินทนิลพูดกับพี่น้องของเธอเองอีกว่า

"นึกถึงตะวัน พี่เคยเขียนไปดุษฎีว่ามันแรง ๆ ไม่รู้ว่ามันจะน้อยออกน้อยใจบ้างหรือเปล่า หายเจียนไปเป็นปีแล้ว เมื่อไหร่จะเรียนจบก็ไม่เห็นบอกมาบ้างเลย ที่จริง มันก็ขยันขันแข็ง ทำอะไรเรียบร้อยดี การเพี้ยการเรือนเก่ง ฉลาดก็ฉลาด..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 186)

จึงกล่าวได้ว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว นิตะวันเป็นคนที่มีความลักษณะดีเด่นหลายประการ เช่น มีรูปร่างหน้าตาและจริตกิริยางดงาม เป็นที่รักใคร่ในหมู่พวกน้องที่รู้จัก มีสติปัญญาดี มี

วิชาความรู้สูงถึงระดับปริญญาโท มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือนดีเยี่ยม เป็นต้น แต่พิตะวันก็มีลักษณะนิสัยบางอย่างที่ทำให้ชีวิตและอนาคตของเธอต้องสูญสิ้นไป นั่นคือความต้องการ ความอยากได้ อย่างไม่สิ้นสุด ทั้งนี้เป็นเพราะพิตะวันเป็นคนที่ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ในวัยเด็ก เธอจึงต้องแสวงหาสิ่งชดเชยต่าง ๆ เสมอ และนอกจากนั้นเธอเองมักจะคอยย้ำความนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องชาติกำเนิดของตัวเอง กลัวคนอื่นจะรู้ประวัติอันต่ำต้อยของเธอ จนกลายเป็นเบมต้อยไปในที่สุด ประกอบกับการเลี้ยงดูของคุณอินทนิลซึ่งเลี้ยงตามอารมณ์ ประเดี๋ยวก็ยกให้เป็นลูก ประเดี๋ยวก็กดให้เป็นคนรับใช้ พิตะวันจึงกลายเป็นเด็กที่อยู่กับการหวาดผวาทลอดชีวิต ไม่แน่ใจในฐานะของตัวเอง และในที่สุดก็กลายเป็นเด็กที่พุดจาเพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากอารมณ์ของคุณอินทนิล ครั้นเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ พิตะวันจึงเป็นคนที่ชอบทำตัวเด่นด้วยการพุดจาหรือการแต่งกาย ชมผู้อื่นเสมอ เพื่อเป็นการลดบมต้อยของตัวเอง

3.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.4.1 ความสัมพันธ์กับคุณอินทนิล

พิตะวันมีความสัมพันธ์กับคุณอินทนิลไม่ดีเพราะ พิตะวันเป็นเด็กที่คุณอินทนิลขอมาล้าง โดยที่คุณอินทนิลหวังว่าจะเลี้ยงแบบลูกหลานเพื่อไว้คอยปรนนิบัติรับใช้ในยามที่เธอแก่ตัวลง แต่บางครั้งถ้าคุณอินทนิลอารมณ์ไม่ดี เธอก็มักจะพุดจาตู่ตักเหยียบย้ำพิตะวันราวกับคนรับใช้ ดังตัวอย่างเช่น

... เวลาอารมณ์ดีขึ้นมา คุณอินทนิลจะให้ทำยพิตะวันจนได้ใจโดยเธอไม่รู้ตัวว่า

"ฉันเลี้ยงแกมาไม่ใช่อย่างคนใช้นะ ตะวัน ฉันเลี้ยงเป็นลูกเป็นหลาน แกรับใช้ฉันคนเดียวพอ ถือว่ารับใช้พ่อแม่แก พวกน้องสาวน้องชายฉัน แกเรียกพวกนั้นว่าคุณน้าก็ได้ แล้วไม่ต้องให้เขาจิกหัวใช้แกได้เป็นอันขาด ถ้าเขามาอวดอำนาจเป็นนายแกละก็มาบอกฉัน"

แต่ถ้าอารมณ์เอนเอียงไปอีกทาง เกิดความเอ็นดูญาติพี่น้องขึ้นมา คุณอินทนิลก็าราบพิตะวันว่า

"แกจะดีเสมอยายแดงหลานฉันไม่ได้นะ ตะวัน เขาเป็นหลานแท้ ๆ ของฉัน มีอย่างหรือเข้าบ้านเขาก็ต้องนบนอบเขาซี ต้องเรียกเขาว่า คุณแดง จำไว้ จะไปเรียกเขาน้องว่าน้องได้ยังไง เขาไม่ใช่ น้องแก" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 90)

ดังนั้น พิตะวันจึงมีความรู้สึกไม่รักไม่ชอบคุณอินทิลเลย ทั้ง ๆ ที่คุณอินทิลเป็นผู้มีอุปการคุณต่อชีวิตของพิตะวัน เมื่อพิตะวัน ได้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ต่างประเทศ พิตะวันจึงไม่ยอมเขียนจดหมายส่งข่าวคราวมายังคุณอินทิล ดังคำพูดของคุณอินทิลพูดกับรชานนท์ว่า

"พอบินไปไม่ได้ จดหมายสักตัวเดียวก็ไม่มีมาถึง ขอรับรองอะไรไปก็เพิกเฉยหมดแทบจะไม่เชื่อว่ามันผิดได้ถึงขนาดนี้ เพราะเลี้ยงมันมาเราก็กังสอนอบรมทุกอย่าง หวังจะให้ดี มันก็เรียบร้อย นอบน้อมทุกอย่าง จนเราตายใจ ที่ไหนได้ พอปีกกล้าขาแข็งไม่ต้องให้เลี้ยงอีกแล้วเท่านั้นแหละ มองไม่เห็นตัวผู้ใหญ่เลยที่เดียว..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2523: 139)

และเมื่อพิตะวันกลับมาประเทศไทยก็พบว่าคุณอินทิลเป็นอัมพาตไปเสียแล้ว พิตะวันจึงตั้งใจที่ไม่มีคนคอยดูว่าอีกต่อไป พร้อมกันนั้นเธอก็เที่ยวเตร่ แต่งตัวหรูหราใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ทั้ง ๆ ที่ควรจะอยู่รับใช้ปรนนิบัติคุณอินทิลในฐานะที่เธอเป็นผู้มีบุญคุณกับเธอ ครั้งหนึ่ง พิตะวันจะไปงานศพ พิตะวันก็ถือวิสาสะรื้อค้นเครื่องเพชรของคุณอินทิล โดยที่เจ้าของเครื่องเพชรไม่อาจพูดจาวางกล่าวได้ พิตะวันก็มั่งมั่งมองคุณอินทิลและพูดว่า

"...เวลานี้คุณทำอะไรได้บ้างล่ะ ได้แน่นอนตาปริบ ๆ มองคนเขาเอาทุกอย่างไปจากคุณ... หนูให้เขาทำกับคุณอย่างโหดร้าย เหมือนที่คุณเคยทำกับพวกเขา น้องคุณเขาถอยหนีไปหมดเพราะเขาเบื่อระอาคุณ น้องสาวคุณเขาเอาเงินเอาเครื่องเพชรของคุณไปอย่างสบายใจ คุณมีทางแม้แต่มองดูหามหาหมาใหม่ละคะ ถ้าคุณไม่เป็นอัมพาต คุณจะไม่มีวันรู้เลย ว่าคนทุกคนเกลียดคุณแค่ไหน เดียวนี้เขาสาแค้นใจกันทุกคนทั้งนั้น"

...สีหน้าของพิตะวันในขณะนั้น เป็นสีหน้าที่ไม่มีใครเคยเห็นมาก่อนเลย ในสังคมที่หล่อนอยู่อย่างนางหงส์กับทุกคน... หล่อนจับร่างคุณอินทิลพลิก ให้นอนหงายเปลี่ยนอิริยาบถ ศีรษะและหลังของเธอกระแทกลงบนที่นอนด้วยกิริยาฉับไวของอีกฝ่ายแต่พิตะวันไม่ได้สนใจแต่อย่างใด (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 260)

ดังนั้นการแสดงความสัมพันธ์กันระหว่างพิตะวันกับคุณอินทิลจึงมีน้อยมาก ถ้ามีก็มักเป็นไปในลักษณะที่คุณอินทิลพูดจา ดูว่าพิตะวันมากกว่า และพิตะวันก็เป็นฝ่ายรับฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นในบั้นปลายชีวิตของพิตะวัน เธอจึงไม่ยอมกลับเข้าไปฝั่งบารมี

ของคุณเอ็นทิลอีก เธอพูดกับอลิสว่า "ฉันไม่ต้องการกลับไป ฉันอยู่บ้านนั้นมาพอจนเหลือทน เหลือทานแล้ว...ฉันเกลียดคุณเอ็นทิล...เกลียดยี่ลุ่น...เกลียดทุกคน ฉันสวดมนต์ภาวนาทุกคืน ขอให้คุณเอ็นทิลตายเร็ว ๆ จะได้ไม่ต้องเจอกันอีก แล้วเรื่องอะไรฉันจะกลับไปพยาบาล แก..." (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 620)

3.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนชาย

ในเรื่องมายานี้ นิตะวันเป็นคนสวยและเรียนเก่ง เธอจึงเป็นผู้หญิงที่เด่นที่สุดในสังคมต่างประเทศ ทำให้เธอเป็นที่หมายปองของบรรดาชายหนุ่มทั่วไป แต่นิตะวันเป็นคนฉลาดรู้จักเลือกคบคน เธอจะคบกับคนที่สามารถเอื้อเฟื้อ หรือมีผลประโยชน์ให้กับเธอได้เท่านั้น และในสังคมนั้น คนที่นิตะวันหมายปองไว้ก็คือ ดร.ภิกุร ซึ่งเป็นหัวหน้านักเรียนไทย และเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศมานาน ดร.ภิกุรเป็นคนซื่อและหลงความสวยของนิตะวันมากจนยอมปรนเปรอข้าวของเงินทองต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มีราคาแพงให้นิตะวันตามที่เธอต้องการ ทำให้นิตะวันดำเนินชีวิตอยู่ในต่างประเทศได้อย่างสบาย ในฐานะที่เป็นลูกสาวของคุณเอ็นทิล ลัจจามาตย์ ผู้มั่งคั่งตามที่เธอเคยกล่าวไว้กับเพื่อน ๆ

เมื่อนิตะวันอยากจะได้ของสักชิ้นหนึ่ง นิตะวันจะมีวิธีการพูดให้ ดร.ภิกุร เป็นฝ่ายจ่ายเงินให้ นิตะวันรู้ว่าเขาชอบเธอ เธอจึงพยายามใช้จริตกรรมที่อ่อนหวานเอาอกเอาใจเขา แล้วเขาก็จะตามใจเธอจนเธอสามารถขึ้นวนงการเขาได้ประจวบเหมาะดังตัวอย่าง... หล่อนก้าวออกจากห้องลงเสื้อ แล้วเรียกภิกุรมาดูเสื้อชุดนั้น สวมโดยไม่ต้องมีชั้นใน เพราะตัวเสื้อมีซับในบุไว้อย่างแนบกระชับทรวงอก ให้ความโค้งเรียบอย่างพอเหมาะพอเจาะ ยามบิดเบือนก้าวเดินจะเห็นแพรเนียนแนบไปกับช่วงขา....

แน่ละ สวย เรียบ แต่ก็ยั่วยวนอยู่ในที

...หล่อนวางมือทั้งสองลงบนแขนของเขา และยิ้มให้ขณะมองสบตาภิกุร

"สวยไหมคะ ตะวันจะแต่งให้พี่ภิกุรดูคนเดียว"...

ยามหล่อนอารมณ์ดีและออกอ้อนเขาเหมือนลูกแมวขนสวยที่มาเคล้าเคลียเจ้าของ

"ถ้าพี่ภิกุรไม่ชอบ ตะวันจะไปแต่งให้คนอื่นแทนนะ เออ"

หล่อนพูดปนหัวเราะเสียงแจ้ว.....

"ที่จริงคอยจนกว่ามันจะลดราคาต่ำกว่านี้ก็ได้แหละคะ" หล่อนทำท่าลังเล

"ตะวันว่าทกลีบเก้าเหริญญ่งไป" แล้วในที่สุด ดร.ภิกุรก็ใจอ่อนยอมซื้อให้พิตะวัน
(วินิตา ตีถียนต์. 2523 : 242-244)

ครั้งหนึ่ง ดร.ภิกุรเกิดพิงพิงพิตะวันกับรชานนท์อย่างมาก จนกระทั่งเลิกคบกันไป
ระยะหนึ่ง ทำให้พิตะวันต้องสูญเสียความสะดวกสบายที่เคยได้รับจาก ดร.ภิกุรไปหลายอย่าง
และเมื่อ ดร.ภิกุรทวนกลับมาขอคืนดี พิตะวันจึงยอมคืนดีด้วยโดยที่ ดร.ภิกุรไม่มีการแวงเลย
ว่าพิตะวันคิดจะหลอกลวงหรือไม่ ซึ่งในส่วนลึกของพิตะวันนั้นคือ เธอต้องการกลับประเทศไทย
เพื่อไปหารชานนท์แต่เธอไม่มีค่าเครื่องบิน พิตะวันคิดจะหาอุบายให้ ดร.ภิกุรซื้อตั๋วเครื่องบิน
ให้ โดยการบอกเขาว่าจะกลับไปหาคุณอินทนิลเพื่อนแจ้งข่าวการแต่งงานระหว่างเธอและเขา
ถ้าหากช้าเธออาจจะถูกบังคับให้แต่งงานแบบคลุมถุงชนตามความนิยมของผู้เฒ่าจะกินก็ได้ แต่
มีข้อแม้ว่าพิตะวันจะกลับไปคนเดียวก่อน ในการพูดอ่อนหวานของพิตะวันนั้น นอกจากจะใช้
น้ำเสียงออกต้ออ่อนเขาแล้ว เธอยังใช้เสน่ห์ทางร่างกายช่วยล่อหลอกให้เขาตายใจอีกด้วย ดัง
คำบรรยายของผู้เขียนว่า

...ความละมุนละไมของท่อนละลายจิตใจของอีกฝ่ายได้เหมือนขี้ผึ้งถูกไฟลนภิกุรลืมนึกถึง
ความระแวงที่มีอยู่เป็นเงาจาง ๆ ในใจตึงท่อนให้โอรเอนตัวเข้ามาใกล้เขา
พิตะวันมิได้ขัดขืน ท่อนเอนร่างลงซบศีรษะลงบนไหล่ชายหนุ่ม ปลอ่ยให้เขาโอบ
ประคองท่อนอย่างสนิทสนม (วินิตา ตีถียนต์. 2523 : 215)

สำหรับผู้ชายคนที่สอง ที่พิตะวันหมายปองคือ รชานนท์ ผู้ซึ่งมีบุคลิก รูปร่างหน้าตาดี
เป็นที่เสน่หาแก่สาว ๆ ทั่วไป รวมทั้งพิตะวันด้วย พิตะวันมองเห็นอนาคตของตนเองถ้าหาก
ว่าได้แต่งงานกับรชานนท์ผู้ที่มีทรัพย์สินมรดกมากมาย รชานนท์จะ เป็นผู้บันดาลความสุขสมหวังให้
แก่เธอได้อย่างสมบูรณ์มากกว่า ดร.ภิกุร ดังนั้นพิตะวันจึงตัดสินใจสละรักจาก ดร.ภิกุร แล้ว
หันมารักรชานนท์แทน เธอพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้เขาสนใจและรักเธอ พิตะวันยอมทั้ง
อนาคตทางการศึกษาของเธอ เพื่อตามมาอยู่ใกล้ชิดกับเขา แล้วทุ่มเททั้งกายและใจให้เขา
เพื่อให้เขาประทับใจ เช่น ครั้งแรกที่นัดพบกัน พิตะวันพา รชานนท์ไปว่ายน้ำใกล้ ๆ หอพัก
ทำให้พิตะวันภูมิใจที่มีโอกาสได้อวดทรวดทรงอันงดงามของเธอ เพราะเธอต้องการจะให้เขา
ลุ่มหลงเธอให้มากที่สุด หรือการไปเดินร่ากัน พิตะวันก็จะแต่งตัวให้ดูสวยแต่ก็ดูยั่วชวนอยู่ในที่
และเมื่อเขาขอเดินร่า เธอก็จะระมัดระวังตัวที่จะ ไม่แสดงความเต็มใจออกไปจนออกนอกหน้า

หากแต่ตอบรับอย่างผู้มีกิริยาดี ให้เข้าใจว่าเป็นเพียงมารยาทสังคมเท่านั้น

...รชานท์เดินร่าเริงและสุขภาพพอที่จะอยู่ท่ามกลางพอสสมควร ถึงกระนั้นพิเชวันแน
ใจว่ามีอีกที่ทราบอยู่บนแผ่นหลังเหนือสะเอวคอดกลมของหล่อนนั้น คงรู้ถึงความละมุน
ละไมของร่างกาย ที่ปราศจากเครื่องชั้นในรัดตึงตึงตราใด ๆ หล่อนเองวางมือแตะ
ลงบนต้นแขนของเขาย่างนุ่มนวล (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 380)

จะเห็นได้ว่า ต่อหน้าชายหนุ่ม พิศวันจะวางตัวได้ดีสมกับเป็นกุลสตรี แม้ว่าเธอจะ
ชอบหรือสนใจรชานท์มากเพียงใด แต่พิเชวันก็จะสงวนท่าทีไว้ไม่แสดงอารมณ์ดีใจอย่างออก
นอกหน้าให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ นอกจากนั้นเมื่อพิเชวันต้องแสดงความรู้สึกว่าเสียใจต่อหน้าเขา
เธอจะระมัดระวังกิริยามิให้ดูน่าเกลียด เธอพยายามทำให้ดูน่ารักน่าสงสารระคนกัน ดังคำ
บรรยายของผู้เขียน

...น้ำตาออกมาเอ่อเต็มตาหญิงสาว แต่หล่อนทำได้สวย...เศร้า และสวยโดย
ปราศจากการพ่นพ่าย ไม่ทำให้คู่สนทนารู้สึกว่าหล่อนกำลังจะขาดการควบคุมตัวท่าม
กลางฝูงชน (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 292)

และในช่วงสุดท้ายที่พิเชวันใช้เสน่ห์ความงามของเธอผูกมัดรชานท์ ซึ่งก็คล้ายกับ
ตอนที่ใช้กับ ดร.ภิกขุมาแล้ว แต่คราวนี้เธอตั้งใจมากกว่าครั้งก่อนเพราะตอนที่คบกับ ดร.ภิกขุ
เธอเพียงต้องการเงินทองของเขาเท่านั้น แต่สำหรับรชานท์ เธอต้องการมากกว่านั้นคือเธอ
ต้องการได้ทั้งตัวและหัวใจของรชานท์อีกด้วย ดังนั้น

...หล่อนรู้ด้วยว่า ความงามนั้นมีเสน่ห์...และมีอำนาจเพียงใด ที่จะผูกใจชายให้
ศิโรราบลง รชานท์จะต้องเฝ้าฝันกับหล่อนเป็นร้อยเท่าพันเท่า กว่าที่ภิกขุเป็นมา
แล้ว เพราะคราวนี้เดิมพันที่หล่อนทุ่มเทลงไปไม่ใช่เป็นเพียงรอยยิ้มหวาน ๆ วาจา
เพราะ ๆ หรือการสัมผัสโลมไล้เพียงนิดหน่อยอย่าง

...คราวนั้น หากแต่เป็นหัวใจ ความรัก...และเสน่ห์ทั้งหมดในเรือนกายของหล่อน
(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 371)

ต่อมาเมื่อพิเชวันมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับรชานท์แล้ว เธอชอบเลื้อยเข้ามาอยู่กับ
เขา ชีวิตของเธอดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เพราะรชานท์มีฐานะดี สามารถให้ข้าวของเงินทอง
เธอใช้ได้อย่างสบาย แต่พิเชวันเป็นคนที่มีความต้องการทางด้านวัตถุมาก หรือที่เรียกว่า

'ถมไม่เต็ม' ถ้าเธอได้ของอย่างหนึ่งแล้วเธอก็อยากได้อีกอย่างหนึ่งเรื่อยไปไม่มีสิ้นสุด การอยู่ด้วยกันแบบนั้นทำให้รชานนท์รู้สึกจริงของนิตะวันมากขึ้น นิตะวันมีความรู้สึกรุนแรงฝังลึกอยู่ในจิตใจเกือบทุกอารมณ์ มีแต่ความเอาแต่ใจของตนเอง ไม่เคยนึกถึงเหตุผลของผู้อื่น ถ้าหล่อนปรารถนาอะไร หล่อนจะต้องเอาให้ได้อยู่เสมอ และถ้าไม่ได้ตามต้องการเธอก็จะแสดงความรู้สึกไม่พอใจทันที ไม่มีการเก็บอารมณ์เหมือนก่อนอีกแล้ว เช่น ตอนที่นิตะวันจะไปดูการแสดงแบบเสื้อที่โรงแรมชั้นหนึ่ง เธอต้องการเครื่องประดับ จึงขอรชานนท์ แต่รชานนท์ไม่ให้ และเมื่อนิตะวันค้นพบสร้อยเพชรที่ลั่นชัก ซึ่งเป็นของบุษยามิตรานำมาฝากจำนำไว้กับรชานนท์ นิตะวันจึงหยิบเอามาใส่ ทำให้รชานนท์โกรธและเกิดทะเลาะกันกับนิตะวัน นิตะวันจึงขว้างสร้อยเพชรนั้นลงกับพื้นห้อง

... หล่อนกระซอกสร้อยทองคำขาวเส้นนั้นออกโดยแรง จนขาดออกจากกันขว้างนก
ฝังเพชรตัวนั้นกระเด็นไปทางหนึ่ง แล้วยกมือขึ้นปิดหน้าวิ่งกล่าขึ้นไปห้องนอนปิดประตู
ตามหลังไปโดยแรง (วินิตา ตีถียนต์. 2523 : 543)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของนิตะวันที่มีต่อชายหนุ่ม หรือ
ดร.พิฑูร และรชานนท์ นั้น นิตะวันจะแสดงออกด้วยกิริยามารยาททั้งงดงามประดุจกุลสตรีที่ได้
รับการอบรมมาอย่างดี เธอมีแต่ความอ่อนหวาน น่ารัก ช่างพูด ช่างเอาอกเอาใจ สารพัด
แต่ทุกอย่างที่เธอแสดงออกมานั้นล้วนเป็นการเสแสร้งแกล้งทำ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่เธอต้องการ
นั่นเอง และเมื่อได้รู้จักกันดีแล้ว หรือไม่จำเป็นต้องแสดงความเกรงอกเกรงใจต่อกันแล้ว
นิตะวันก็เป็นอีกคนหนึ่งที่มีอารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว ต่อบุคคลที่เธอเกลียดชัง

3.4.4 การแสดงความสัมพันธ์เพื่อนหญิง

นิตะวันมักจะเป็นที่สนใจสำหรับเพศตรงข้าม เพราะเธอมีความสวยและเด่น
มากที่สุด ซึ่งแน่นอนที่นิตะวันจะต้องกลายเป็นคนที่น่าอิจฉาไปสำหรับผู้หญิงด้วยกัน อีกทั้งนิตะวัน
เป็นคนที่ไม่ค่อยจะสนใจความรู้สึกของผู้หญิงเหล่านั้นด้วย เธอจึงกลายเป็นคนไร้เพื่อนหญิงไป
ในที่สุด ดังเช่นคำบรรยายของผู้เขียน

... ผู้หญิงบางคนทำหน้าหมั่นไส้ออกมาอย่างปิดบัง ไม่มิด แต่นิตะวันไม่สนใจ... ความ
อิจฉาริษยาในหมู่สตรีเพศเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับหล่อน
(วินิตา ตีถียนต์. 2523 : 391)

นอกจากนั้น ถ้าหากพิตะวันรู้จักผู้หญิงที่มีอะไรเหนือกว่า พิตะวันก็จะเกิดความรู้สึกไม่พอใจและทำตัวเป็นคู่แข่งทันทีโดยไม่มีเหตุผล ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...พิตะวันมักจะทำท่าอ่อนหวานกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง แม้แต่กับอลิสซาเอง มีหลายครั้งที่พิตะวันทำเหมือนกับว่าอลิสซาเป็นคู่แข่งที่หล่อนกีดกันจนออกนอกหน้า ความชิงดีชิงเด่นตามประสาผู้หญิงปรากฏออกมาจนหญิงสาวรำคาญ รู้ว่าคนอย่างพิตะวันคงจะหาเพื่อนเพศเดียวกันได้ยากไม่น้อย นอกเสียจากคบกันอย่างผิวเผิน ในสังคมอย่างที่เป็นอยู่ (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 410)

การแสดงตัวเป็นคู่แข่งของเพศเดียวกันกับเธอนั้นเธอจะทำ ด้วยการแต่งกายที่งามหรูและใช้คำพูดที่แสดงความมั่งมีของตระกูลเธอ เพื่อข่มอีกฝ่ายให้ด้อยลงไป เช่นตอนที่แสดงกับบุษยามินตรา เมื่อวิศนุติถึงบุษยามินตราว่าเคยไปเที่ยวยุโรปมาหลายครั้งแล้วทำให้พิตะวันเกิดความรู้สึกอยากจะได้โอวดบ้างเพื่อให้ทัดเทียมกับบุษยามินตรา ดังคำพูดของเธอว่า

"ตะวันตั้งใจจะไปให้มากที่สุดนะค่ะ ที่จริงมีโอกาสนะจะไปตั้งหลายหนแล้ว ตั้งแต่อยู่เมืองไทย แต่ไม่มีใครอยู่เป็นเพื่อนคุณแม่ ก็เลยไปไม่ได้ ตะวันมีนาอยู่ที่ยังกฤษณะคะ คิดว่าจะบินไปที่ยังกฤษณะก่อนแล้วงี้ก็เลยชวนคุณน้าไปด้วย"

"จะไปคนเดียวหรือคะ...จากที่นี่" บุษยามินตราถาม

"ค่ะ ไม่วันจะไม่มีใครไปด้วยละคะ ตะวันเที่ยวชวนใครต่อใครหลายคนแล้ว ก็บอกว่ามีงบประมาณกันทั้งนั้น...ไปตั้งสามเดือน..แหม! ชนิดไปทัวร์อาทิพย์สองอาทิพย์จะสนุกอะไร จริงไหมคะ ถือเอาแต่ประหยัดเข้าว่าตะวันคนหนึ่งจะไม่เอาเด็ดขาด เสียเงินแพงหน่อยแต่สนุก มันคุ้มกว่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 222)

ส่วนในการคบเพื่อนหญิงของพิตะวัน เธอมักจะเลือกคบเฉพาะคนที่มีฐานะดี อยู่ในสังคมชั้นสูง เพื่อยกระดับตัวเองให้สูงขึ้น เช่น ตอนที่เธอกลับมาประเทศไทย เธอต้องการจะพบรชานนท์ เธอก็วางแผนไว้ว่าจะต้องเลือกเพื่อนที่อยู่ในวงสังคมเช่นเดียวกับเขาเพื่อจะเป็นบันไดพาเธอก้าวไปสู่สังคมระดับเดียวกับเขานั้นเอง และเธอก็เลือกคบกับสณิซึ่งสามารถทำให้เธอเข้าสู่วงการสังคมชั้นสูงได้สำเร็จ และได้พบกับรชานนท์สมดังที่ตั้งใจ

โดยทั่ว ๆ ไปในการแสดงออกของพิตะวันเมื่อเธอพบกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับคนที่เธออยากจะคบหาด้วย พิตะวันจะแสดงความเป็นกันเองกับเขาด้วยการทักทายด้วยความสนิทสนม

รักใคร่และสง่รอยยิ้มให้อย่างแฉ่มซ้อยอ่อนหวาน เช่นตอนไปงานศพบิดามารดาของบุษยามินตรา นิตะวันเข้าไปจับมือบุษยามินตราเพื่อแสดงว่าสนิทสนมกับเธอมาก

"ขอบคุณค่ะ ท๊ามา" หล่อนบีบมือนิตะวันผู้กุมมือหล่อนไว้ ด้วยท่าทางบอกความสนิทสนม

รักใคร่นับแต่เข้ามาถึงตัว (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 266)

และตอนที่พูดกับอลิสาลานสาวของคุณอินทนิล แม้ว่าจะไม่เคยพบปะกันมาก่อน นิตะวันก็แสดงมารยาทอันดีตามสังคมได้อย่างแนบเนียน ไม่มีที่ติ พูดคุยกับอลิสาด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ดังตัวอย่าง

"ผมจะมาหา จะเลี้ยงต้อนรับอลิส่าเสียหน่อย ชัดช้องไหมอะ" รชานนท์ถาม

"ไม่ชัดช้องหรอกค่ะ" นิตะวันตอบให้แทนยิ้มสดใสก่อนจะเอื้อมมือไปโอบเอวเด็กสาว

ด้วยท่าทางรักใคร่สนิทสนมตามแบบกุลสตรีผู้เจนมารยาทสังคม

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 343)

สรุปแล้วลักษณะการแสดงความรักอันอบอุ่นกับเพื่อนผู้หญิงของนิตะวันนั้น เธอมักจะแสดงความเป็นกันเองทั้งใบหน้าและรอยยิ้มอันแสนหวาน คำพูดที่เป็นกันเอง และท่าทีที่แสดงความสนิทสนม และด้วยความคล่องแคล่วในเชิงสังคมทำให้นิตะวันเป็นคนที่มักคลิกลี นาทัง สำหรับผู้พบเห็น แต่นิตะวันก็จะเลือกคบเฉพาะผู้หญิงที่เธอคิดว่าจะให้ประโยชน์แก่เธอได้ ผู้หญิงคนใดที่ไม่มีความสำคัญหรือไม่เด่นในวงสังคม เธอก็จะไม่สนใจ ทั้งนี้เพราะว่า เธอต้องการคบเพื่อนเพื่อให้เพื่อนพาตัวเธอยกระดับไปสู่สังคมชั้นสูงได้ดังที่ใจเธอปรารถนา

3.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

แนวคิดในการดำเนินชีวิต หรือความมุ่งหวังในอนาคตของนิตะวันก็คือ ฐานะและเกียรติยศ สาเหตุที่เธอมีความมุ่งหวังเช่นนั้นก็เพราะว่า นิตะวันเป็นเด็กที่คนอินทนิลขอมมาเลี้ยง โดยที่นิตะวันไม่รู้ว่าเธอถูกเลี้ยงให้อยู่ในฐานะอะไร นิตะวันมีชีวิตอยู่อย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ ระหว่างฝูงหงส์กับฝูงกา จะเข้ากลุ่มไหนก็เข้าไม่สนิท กลายเป็นคนแหว่งคว้างอยู่ตรงกลาง ไม่มีอนาคต มีแต่ชนกปักษ์หลังให้หวาดสะดุ้งอยู่ตลอดชีวิต ถ้าคุณอินทนิลขอมมาเลี้ยงอย่างเต็มที่รับใช้ ตั้งแต่แรกชีวิตของเธอก็เป็นเด็กรับใช้ ไม่ต้องมีอะไรปิดบังซ่อนเร้น หรือถ้าจะเลี้ยงอย่างลูกอย่างหลาน ให้มีฐานะเท่าเทียมกับหลาน ๆ ของเธอ นิตะวันก็ยอมอยู่ในฝูงหงส์ได้ เพราะเธอมีรูปโฉมและสติปัญญาอย่างเพียบพร้อม แต่คุณอินทนิลกลับเลี้ยงนิตะวัน

ตามอารมณ์ ประเดี๋ยวก็ยกย่องให้เป็นลูก ประเดี๋ยวก็ประจาน ตอกย้ำว่าเป็นเด็กรับใช้ จนกระทั่งพิคะวันเกิดความลึกลับ ไม่รู้ว่าจะวางตัวในฐานะอะไร

...ทุกลมหายใจเข้าออกของหล่อนคือฐานะเกียรตินยศ หล่อนไม่เคยได้รับ..

นอกจากเพียงครั้ง ๆ กลาง ๆ จนตัวเองจำแนกไม่ถูกว่าหล่อนเป็นนางหงส์หรือนางกากกัณเณ (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 300)

ดังนั้นพิคะวันจึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อถိบตัวเองให้สูงกว่าฐานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือเป็นสตรีสาวสวย นักเรียนนอก การศึกษาระดับปริญญาโท ฐานะดี พิศะวันมีความคิดว่าเธอจะต้องยืนผงาดอย่างภาคภูมิใจด้วยตัวเอง อย่างน้อยก็ต้องมีฐานะมั่นคงบ้าง ไม่ใช่ฐานะจอมปลอมที่ทำให้เธอคอยหวาดผวายุ่งย่อย ๆ และผู้ที่ทำให้พิคะวันสมหวังนั้นก็คือรชานนท์ ผู้ซึ่งจะทำให้พิคะวันกลายเป็นหญิงสาวผู้ทรงโฉม โดยไม่ต้องผ่านหรือเสแสร้งอีกต่อไป ดังตัวอย่างความคิดของพิคะวัน ว่า

...เขาเป็นชายเดียวที่พิคะวันมุ่งมาดปรารถนา....เป็นคนเดียวเท่านั้นที่จะ ทำให้ความใฝ่ฝันของหล่อนเป็นความจริงขึ้นมาได้ พิศะวันมองเห็นตัวเองปรากฏกายอยู่ในสังคมด้วยลีลาสง่างาม ในฐานะภรรยาของรชานนท์ สุเรนทร ครอบครองเคหาสน์โอฬารและทรัพย์สิน ที่เขาเป็นทายาทแต่เพียงผู้เดียว ทั้งหล่อนและเขาสวยสมกันเป็นที่ริษยาของผู้คน (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 90)

และเมื่อพิคะวันมีความสัมพันธ์กับรชานนท์แล้ว พิศะวันก็ประกาศว่า เธอต้องการแต่งงานกับเขาตามกฎหมาย ซึ่งจะมีผลทำให้พิคะวันได้รับอะไร ๆ อีกหลายอย่าง ดังคำพูดของพิคะวันว่า

"คุณยังมีเกียรตินยศ มีชื่อเสียงในสังคม มีตำแหน่งงานสูง ๆ รออยู่อีกเยอะแยะไม่ใช่เฉพาะเงินทอง ตะวัน ไม่ยอมรับเฉพาะเศษที่คุณโยนมาให้หรอกค่ะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 582)

ความมุ่งหวังในอนาคตของพิคะวันก็คือฐานะและเกียรตินยศซึ่งเธอคิดว่าผู้ที่จะบันดาลให้เธอได้ก็คือรชานนท์ พิศะวันจึงพยายามทุ่มเทชีวิตและละทิ้งอนาคตทางการศึกษาเพื่อที่จะไขว่คว้าเขาให้ได้ และในที่สุดเธอก็ต้องได้รับความผิดหวังเพราะรชานนท์ไม่ได้รับรักเธอ การที่เขาเข้ามามีความสัมพันธ์กับเธอนั้นเป็นเพราะเขาลุ่มหลงหรือลืมหืมตัวไปกับมายาความงดงาม

ของเธอชั่วคราวเท่านั้น พอวันเข้าภพมายนั่นก็หายไป ทำให้พิตะวันต้องสูญเสียหมดสิ้นทุกอย่าง ถ้าหากพิตะวันพอใจกับสิ่งที่ตัวเธอมีอยู่ เธอย่อมสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีหน้ามีตา แต่ชีวิตของเธอเกิดมาพร้อมกับการขาดความรัก ความอบอุ่น เธอจึงมีความรู้สึกขาดอยู่ร่ำไป และเป็นเหตุให้เธอประสบกับความทุกข์แสนสาหัสและสิ้นชีวิตไปในที่สุด

ดังนั้น พิศวันในเรื่องมายนี้นี้ เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะว่า คุณสมบัติโดยทั่ว ๆ ไปของพิตะวันเมื่ออยู่หลายประการด้วยกัน กล่าวคือ ในด้านสติปัญญา พิศวันเป็นคนเรียนเก่งมาตั้งแต่เด็กและมีอนาคตไกล ได้ไปเรียนปริญญาโทต่อที่ต่างประเทศ และระหว่างที่เรียนนั้นก็ได้เกรดเอมาตลอด ส่วนคุณสมบัติทางด้านร่างกาย พิศวันเป็นคนสวย รูปร่างดี แต่งกายและมีรสนิยมดี นอกจากนั้นพิตะวันยังเป็นคนที่มีความสามารถทางดงามสมกับเป็นกุลสตรี พุดจาไพเราะ หน้าตาอวบอิ่มแจ่มใส แต่พิตะวันมีข้อเสียตรงที่เธอไม่ยอมนำสิ่งที่ดีของเธอมาชื่นชม พิศวันกลับนำแต่สิ่งที่เธอขาดมาคิดมาคร่ำครวญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ พิศวันไม่ยอมคิดถึงหลักความจริงตามธรรมชาติว่า คนเราทุกคนที่เกิดมาย่อมขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งนั้น แม้จะขาดคนละอย่างแต่ก็เรียกว่าขาดอยู่ดี การที่พิตะวันแสวงหาในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ย่อมทำให้พิตะวันเป็นทุกข์ แต่ถ้าพิตะวันยอมรับถึงการขาดนั้น แล้วหันมาชื่นชมกับสิ่งที่ดี ๆ ที่ตัวเธอมีอยู่ พิศวันก็จะเป็นคนที่มีความสุขในสังคมได้เหมือนผู้อื่น

นอกจากนั้น พิศวันมักจะสร้างปมเด่นขึ้นมาเพื่อลบปมด้อยของตนเอง เช่นการแต่งกายให้เด่นกว่าผู้อื่น การพุดจาโอ้อวดในเรื่องที่ไม่เป็นความจริง และการที่พิตะวันต้องเป็นคนที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์เช่นนี้ เนื่องจากการขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ในวัยเยาว์ ครั้นมาอยู่ในความอุปการะของคุณอินทนิล ก็ถูกอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่คงเส้นคงวา คือเลี้ยงดูตามอารมณ์ของผู้หญิงที่ไม่มีสัญชาตญาณของความเป็นแม่หรือผู้หญิงที่เลี้ยงดูโดยให้วัตถุของมีค่าแทนความรัก พิศวันจึงกลายเป็นเด็กที่มีความต้องการอยู่เรื่อย ๆ อยากรได้สิ่งของที่มีราคาแพง อยากรได้ความรักจากชายหนุ่ม อยากรได้เกียรติยศ ฐานะอันจะนำเธอไปสู่ความมั่งคั่งที่มั่นคงสำหรับชีวิต ผลสุดท้าย เมื่อพิตะวันผิดหวัง สูญสิ้นอนาคตทุกอย่าง เธอจึงไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่สู้หน้าคนทั่วไปได้ เธอจึงหลบหนีความจริงของชีวิตไปโดยไม่หวนกลับมาต่อสู้กับชีวิตในโลกมนุษย์อีกต่อไป

เรื่องทางรัตติกาล (2524)

4. มุก จากเรื่องทางรัตติกาล

4.1 ภูมิหลังของตัวละคร

มุกเป็นหญิงสาวสวย มีฐานะดี มุกเรียนจบปริญญาตรีแล้วเข้าทำงานรับราชการแห่งหนึ่ง มุกมีความใกล้ชิดกับมารดา มากกว่าบิดา บิดามีภรรยาสองคน ต้องเดินทางไปทำธุรกิจต่างประเทศ และอยู่บ้านภรรยาคนแรก นาน ๆ จึงจะมากอยู่กับมารดาของมุก ส่วนพี่ชายของมุกสองคนก็ไปทำงานอยู่กับภรรยาเดิมของบิดาที่มุกเกิดมุกจึงอยู่บ้านกับมารดาสองคนเท่านั้น

วันหนึ่ง ป้ากมลซึ่งเป็นเพื่อนเก่าของมารดาได้ส่งมุกเข้าร่วมทำงานโครงการวิจัยกับ ดร.ภาณุทัต ผู้ซึ่งมีวัยประมาณสี่สิบห้าปี แต่บุคลิกดี สง่าผึ่งผาย ทำให้มุกนิยมนับเขาตั้งแต่วัยเยาว์ ส่วน ดร.ภาณุทัตนั้นแม้จะมีครอบครัวแล้วแต่ก็ยังเป็นคนเจ้าชู้ เมื่อเขาทำงานใกล้ชิดกับมุกมากขึ้น มุกจึงรักและหลงใหลเขาโดยไม่รู้ตัว ในฐานะที่ ดร.ภาณุทัตเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยและเป็นผู้ใหญ่ที่มีฐานะทางสังคม ทำให้เขาวางตัวเป็นใหญ่ที่น่านับถือเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น แต่เมื่อเขาอยู่ตามลำพังกับมุก เขากลับแสดงความรักใคร่ นิงพอใจและห่วงใยมุก แต่กระนั้นก็ดี ความลับย่อมไม่มีในโลก เพราะมีคนแอบถ่ายรูป ดร.ภาณุทัตกับมุก ส่งไปให้กมลาคู เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ดร.ภาณุทัตกับมุกจึงไม่ใช่ความลับอีกต่อไป เมื่อกมลและมารดารู้เรื่องของมุกต่างก็ห้ามปรามมุกมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเขาเพราะเขามีครอบครัวแล้ว แต่มุกกำลังลุ่มหลง ดร.ภาณุทัต จึงไม่ยอมเชื่อ พร้อมกับออกจากบ้านไปพักแพลตกับ ดร.ภาณุทัต การที่มุกยอมมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับเขาก็เพราะว่า ดร.ภาณุทัตบอกว่าจะหย่ากับภรรยาในไม่ช้านี้เพียงแต่รอให้ลูกชายคนโตเรียนจบมหาวิทยาลัยเสียก่อน จนกระทั่งเวลาผ่านไปเกือบปี มุกเริ่มคิดได้ว่า ตัวเองไม่มีอนาคตที่แน่นอนอะไรเลย อยู่กับความหวังที่เลื่อนลอยเมื่อกลุ้มใจมากขึ้น มุกก็รีบร้อนให้เขาหย่าจากภรรยา เป็นเหตุให้ ดร.ภาณุทัตโกรธและอ้างเหตุผลต่าง ๆ นานา รวมทั้งขอให้มุกกลับไปอยู่บ้านของมารดาก่อน และให้มุกออกไปอีกสักระยะหนึ่ง เพื่อรอให้ลูกสาวคนเล็กไปเรียนต่อต่างประเทศเสียก่อนจึงตกลงกันใหม่ มุกก็

ยอมกลับบ้านโดยดี แต่ขณะที่จะชนของกลับนั้น มุกได้พบกับลูกชายและลูกสาวของ ดร.ภาณุทัต มุกถูกต่อว่าและถูกกล่าวหาอย่างรุนแรง จนมุกทนไม่ได้ เพราะมุกไม่เคยถูกใครดูถูกเหยียดหยามเท่านี้มาก่อน มุกเสียใจมากและเมื่อกลับมาถึงบ้าน มุกโทรศัพท์ไปหา ดร.ภาณุทัต เพื่อบอกถึงความก้าวร้าวของเด็กทั้งสอง แต่มุกก็พบว่าเขามีความหมองเหม็นกับมุกและท่วงไกลูกของเขา มากกว่าท่วงไกลูกความรู้สึกของมุก รวมทั้งการที่มุกได้ทราบเรื่องจากปากมลา ที่คุยกับบิตามารดาว่า ดร.ภาณุทัต คงไม่กล้ำมายุ่งกับมุกอีกแล้วเพราะเขากำลังจะได้รับพิจารณาเลื่อนตำแหน่งเป็นเลขาธิการซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้ใหญ่ถวิลใฝ่มาก คือต้องเป็นคนดี ไม่คอร์รัปชัน ประพฤติไม่เสีย และไม่มีปัญหาชู้สาว เขาจะต้องพยายามกลบเกลื่อนเรื่องความสัมพันธ์กับมุกแน่นอน ดังนั้นมุกจึงเข้าใจถึงการที่ ดร.ภาณุทัตพยายามพบปะกับมุกในที่ที่ไม่มีคนรู้จัก เขาย้ำว่าเพื่อรักษาชื่อเสียงของมุกแต่แท้จริงแล้วเขาเป็นห่วงชื่อเสียงของเขา มากกว่า มุกเสียใจและเจ็บใจที่ถูกเขาหลอกลวงและพยายามตัดใจไม่ติดต่อกับเขาอีก

ต่อมามารดาของมุกได้พยายามชักจูงให้มุกรักกับจาริกซึ่งเป็นเพื่อนกับบิตา ส่วนมุกเองก็เริ่มรู้สึกด้อยตามความเห็นของมารดาบ้าง วันหนึ่งจาริกได้รับจดหมายฉบับหนึ่งเขียนมาเล่าถึงภูมิหลังของมุกในด้านที่ไม่ดีต่าง ๆ จาริกนำจดหมายนั้นมาให้มุกอ่าน มุกเสียใจมากแต่ก็ไม่ทราบจะทำประการใดเพราะไม่ทราบว่าใครเขียน อย่างไรก็ตาม ในที่สุดมุกก็ได้แต่งงานกับจาริก เพราะจาริกรักความซื่อสัตย์ของมุกที่เธอยอมรับสารภาพชีวิตในอดีต ซึ่งเขาเห็นว่าความซื่อสัตย์นี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าความบริสุทธิ์ของมุก

4.2 ลักษณะทางกาย

มุกเป็นคนสวย รูปร่างดี ผิวขาวสะอาดเหมือนมารดาของเธอ ดังคำพูดของมารดาที่พูดกับบิตาว่า

"เหมือนอะไรกัน มุกเขาสวยกว่าแม่เป็นกอง ตอนฉันอายุเท่านี้ มีลูกแล้วตั้งสองคน จะสวยอะไรไหว" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 8)

นอกจากมุกจะมีรูปร่างหน้าตาสวยงามแล้ว มุกยังรู้จักการแต่งกายให้งดงามเหมาะกับรูปร่างของเธอ ประกอบกับฐานะทางครอบครัวร่ำรวย มุกจึงแต่งกายได้ตามความต้องการ อีกทั้งมีมารดาที่คอยช่วยเหลือเสริมให้มุกรู้จักและฝึกฝนกับการแต่งกายด้วย มุกจึงเป็นสาวสมัยใหม่ที่นิรมลสูง แต่งกายประณีต ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ไปงานแต่งงานงานหนึ่ง มุกกำลัง

แต่งกายอยู่ มารดาก็มาช่วยดูความเรียบร้อยของลูกก่อนจะไปงาน

"สวยไหมคะ"

"ไม่เคยเห็นหนูแต่งชุดไทยแล้วไม่สวยสักที" คุณแม่ตอบอย่างอารมณ์ดี

"หนูใส่สีชมพูอ่อนได้ขึ้นมากจะ เพราะผิวหนูสวยอยู่แล้ว"

เสื้อชุดนั้นเป็นแพรเนื้อไหม แขนยาว ลึกหลาบอ่อน แจ่มใสไปทั้งตัว คอลึกตัวหลวม แต่เข้ารูปที่เอวและจีบรอบเอวจนดูแบบบาง ให้ชายกระโปรงทั้งตัวลงยาวอยู่เหนือข้อเท้า ที่พาดพันด้วยสายจากรองเท้าสีขาวมุก แบบกลางคืน มีสันเป็นแก้วใส สะดุดตา

ฉันสวมสร้อยไข่มุกแสนสวยสายนั้น และแหวนเพชรประกอบทับทิมอีกวงเดียว ดวงหน้าและทรงผมตกแต่งใหม่ให้เหมาะสมกับงาน จนคุณแม่เอ่ยชมเมื่อเห็นฉันบรรจงเลือกเสื้อผ้าอย่างใจกว้างให้กลมกลืนกับเสื้อผ้าอย่างแนบเนียน (วินิตา ตีถียนต์. 2524 : 43-44)

จะเห็นได้ว่ามุกเป็นคนสวยทั้งรูปร่างหน้าตาและการแต่งกายที่บ่งบอกถึงฐานะที่ร่ำรวย มีรสนิยมสูง มุกรู้จักการแต่งกายให้เหมาะสมกับวัยและโอกาส จึงทำให้มุกเป็นคนที่น่ามอง น่าสนใจสำหรับชายหนุ่มเสมอ รวมทั้งเป็นที่โอ้อวดสำหรับเพื่อนสาวของเธอด้วย

4.3 ลักษณะนิสัย

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าตัวเอกคือมุก เป็นเด็กสาวที่ชื่อ บริสุทธิ์และมีความอ่อนไหวมาก มุกเป็นลูกสาวที่ติ อยู่ในโอวาทของบิดามารดาเสมอ มีปัญหาอะไรมักจะไม่ปิดบังต่อบิดามารดา นอกจากนั้นมุกก็ยังเป็นคนที่เปิดเผย ถ้าหากทำอะไรผิดก็มักจะปกปิดความผิดนั้นไม่ได้ เพราะมุกเป็นคนชอบความรู้สึกไม่เป็น ดังเช่นตอนที่มุกออกไปรับประทานอาหารกับ ดร.ภาณุทัต ตอนกลางคืน ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้มารดาได้ชวนมุกเช่นกัน แต่มุกกลับปฏิเสธเมื่อมารดาพบมุกมากับ ดร.ภาณุทัต มารดาจึงอดแปลกใจไม่ได้

"ทำไมหนูถึงคิดว่าแม่ไม่รู้... สีหน้าหนูนะ เล่นละครไม่ได้หรอกนะมุก แต่แม่ก็ยังไม

เข้าใจว่าหนูต้องปิดบังทำไม เจ้านายเขานัดหนูออกไป ใช้ไหม"

(วินิตา ตีถียนต์. 2524 : 95)

ดังนั้นเมื่อมารดาสังเกตสีหน้าของมุก มารดาจึงรู้ว่ามุกมีอะไรบางอย่างที่ปิดบังมารดา

อยู่ เพราะที่จริงแล้วการที่มุกออกไปกับใครนั้น มิใช่เรื่องแปลกประหลาดเลยเพราะมุกทำงานแล้ว เป็นผู้ใหญ่มากแล้ว แต่เมื่อมุกแสดงความรู้สึกเหมือนเด็กกำลังทำผิด จึงทำให้มารดาสงสัยในพฤติกรรมของมุก การที่มุกพยายามซ่อนความในใจบางอย่างกับมารดานั้น ก็เพราะว่ามุกชอบ ดร.ภาณุทัต มุกหลงใหลความสง่างามและกิริยามารยาทที่นุ่มนวลเป็นสุภาพบุรุษของเขา ดังนั้น เมื่อ ดร.ภาณุทัตมาชวนออกไปเที่ยวข้างนอก มุกจึงไปกับเขาโดยดี แม้ว่าก่อนหน้านี้มุกได้บอกปฏิเสธที่จะออกไปข้างนอกกับมารดาเพราะอ้างว่าปวดศีรษะ

นอกจากนั้น มุกยังเป็นคนที่ชอบเอาแต่ใจตัวเอง ทั้งนี้เพราะมุกเป็นลูกสาวคนเดียว บิดามารดาจึงรักและตามใจลูกสาวทุกอย่าง ทำให้มุกเคยตัว เมื่อมุกอยากได้อะไร มารดาก็จะจัดหามาให้เสมอ ดังคำพูดของกมลลาที่พูดกับมุกว่า

"รู้หรือเปล่าว่าเราเป็นคนงอนเก่ง แถมเอาแต่ใจตัว" ป้าก็ถือโอกาสเทศนาฉัน โดยไม่รู้ว่ฉันแทบจะร้องกรี๊ดออกมาด้วยความเขินอาย "จะเอาอะไรก็เอาให้ได้ อย่างใจ นี่แหละเพราะแม่โอบ้อมมากเกินไป เห็นเป็นลูกสาวคนเดียว"

(วินิตา ตติยนต์. 2524 : 63-64)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่มารดาพูดกับบิดาถึงมุกว่า

"บางทีดิฉันก็เป็นห่วงลูก" คุณแม่สารภาพอ่อน ๆ

นำรุงนำเรอให้ลูกสบายมากไปจนไม่รู้จักอดทนช่วยเหลือตัวเอง แต่ดิฉันก็อดไม่ได้ ลึกที่ ตัวเองลำบากมานานแล้ว ไม่อยากให้ลูกเจอเข้าบ้าง"

(วินิตา ตติยนต์. 2524 : 154)

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการที่มุกมีอุปนิสัยเอาแต่ใจตัวเองและดื้อในบางครั้งนั้น เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูของมารดา ซึ่งมารดาเคยมีชีวิตที่ลำบากมาก่อน เมื่อตัวเองมีฐานะดีขึ้นจึงกลัวลูกจะลำบากเหมือนตน มารดาจึงพยายามเลี้ยงดูมุกอย่างดี แสวงหาความสุขทุกอย่างมาปรนเปรอลูก

ในระยะแรก ๆ บิดามารดาของมุกรู้สึกภาคภูมิใจในตัวลูกสาวมาก เพราะลูกสาวเป็นคนสวย น่ารัก กิริยามารยาทเรียบร้อย เรียบเก่ง จนบิดาเองยังออกปากชมกับมารดาของมุกว่า

"อย่างยายมุก ถึงเธอตามใจลูกมากเธอก็ไม่เคยปล่อยให้แก่เหลวไหลนี่นา อุตส่าห์

เรียนจบมหาวิทยาลัย.....ฉันดีใจจริง ๆ ไม่เคยมีลูกฉันคนไหนเรียนเก่ง หัวดี
เท่ามุกเลย ส่วนเธอจะตามใจเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ นะฉันไม่ขัดหรอก เพราะฐานะ
เราก็พอจะตามใจลูกได้ ไม่ต้องร้อนตรงไหน เออ! ถ้าเธอตามใจในทางผิด
ปล่อยลูกให้เป็นโจรหรือเหลวแหลกเตลิดไปไม่มีคุณค่าลูกผู้หญิงนี่สิ ถึงจะน่าทะนุ แต่
ลูกสาวฉันได้ดีถึงขั้นนี้แล้ว ฉันไม่ห่วงอีกแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 154-155)

มุกเป็นคนเชื่อคนง่าย ไม่มีความรอบคอบ ดังจะเห็นได้จากตอนที่ มุกได้รู้จักกับ
ดร.ภาณุทัต มุกเริ่มมีความลับกับมารดา ทั้งนี้เพราะมุกไม่กล้าบอกมารดาตามตรงว่าเธอชอบ
ดร.ภาณุทัต ด้วยเกรงว่ามารดาจะดู หรือตำหนิเอาได้ เพราะ ดร.ภาณุทัตมีครอบครัวแล้ว
ดังนั้นพฤติกรรมของมุกจึงเริ่มเปลี่ยนไปเพราะความรักความลุ่มหลงในตัวชายคนนั้น มุกกลายเป็น
คนที่มีความลับ ไม่กล้าเปิดเผยและมักจะพูดเท็จกับมารดาเสมอ ๆ เพื่ออ้างเหตุผลใน
การที่จะได้พบปะกับ ดร.ภาณุทัต ครั้นเมื่อมารดาทราบความจริงว่ามุกชอบพอกับ ดร.ภาณุทัต
มารดาก็ได้ห้ามปรามเพราะ ดร.ภาณุทัต มีครอบครัวแล้ว แต่มุกก็ไม่ยอมเชื่อฟัง ตื้อรั้นและ
ไม่มีเหตุผล มุกได้โต้ตอบกับมารดาว่า

"หยุดเดี๋ยวนี้!" ฉันร้องกรีด "มุกจะแต่งงานกับเขา ได้ยินไหม? ถ้าคุณแม่ขัดขวาง
มุก มุกจะหนีไป...ถึงยัง ไรมุกก็ไม่อยู่บ้านนี้อีกแล้ว ชีวิตมุก มุกเลือกเอง มุกจะไป
ตามทางที่มุกพอใจ ไม่ใช่คุณแม่พอใจ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 287)

มุกหนีไปอยู่แฟลตซึ่ง ดร.ภาณุทัต เข้าไว้สำหรับมาพบนกันเพื่อมิให้บุคคลภายนอกพบ
มุกยอมทิ้งบิดามารดา ความเป็นอยู่ที่สุขสบาย มาอยู่กับ ดร.ภาณุทัต อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ
เขาให้ความหวังกับมุกว่าจะหย่ากับภรรยาคนที่ลูกชายเขาเรียนจบมหาวิทยาลัย มุกก็เชื่อ
เขา เพราะมุกเป็นคนที่ไม่มีความละเอียดอ่อน มองทุกอย่างผิวเผิน นับว่าเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้
ถูกหลอกได้ง่าย

การที่มุกประพฤติตัวไม่ดีดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูและ
สภาพแวดล้อม กล่าวคือ มุกมักจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างเอาอกเอาใจและตามใจกันมากตาม
แบบของผู้มีฐานะทางบ้านดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มุกเป็นลูกสาวคนเดียว พี่ชายมิได้อยู่ที่บ้าน
ด้วย การที่มุกถูกเลี้ยงดูอย่างตามใจทุกอย่างนี้ ทำให้มุกเป็นคนที่ชอบเอาแต่ใจตัว เมื่ออยาก

ได้อะไรก็มักจะได้เสมอ นอกจากนั้นมารดาของมุกเองก็ไม่เคยอบรมลูกในด้านศีลธรรมจรรยา ดังตัวอย่างที่มารดาพูดกับลูกสาวว่า

"ไม่ได้ประชดอะไรหรอกลูก แม่พูดจริง ๆ แม่เลี้ยงหนูผิดทาง แม่มีแต่อบรมหนูให้รู้จักแต่ความสวยงาม ส่งเสริมให้หนูฉลาด มีความรู้ จนได้เรียนสูง ๆ ใคร ๆ แม้แต่คุณพ่อมองผิวเผินก็ชมกันทั้งนั้นว่าหนูสวย หนูเก่ง แต่แม่ละเลยสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตคนก็คือคุณธรรม แม่ไม่เคยสอนให้หนูรู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ได้สอนให้รู้จักละอายต่อบาป ไม่ได้สอนให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา..." (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 290)

สำหรับในด้านสภาพแวดล้อม จะเห็นได้ว่าครอบครัวของมุกไม่มีความอบอุ่นแบบครอบครัวทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เพราะบิดามีภรรยาสองคนและต้องทำงานติดต่อกับต่างประเทศ ทำให้ต้องเดินทางไปต่างประเทศบ่อย ๆ ส่วนพี่ชายอีกสองคนไปอยู่กับภรรยาคนแรกของบิดาตั้งแต่เล็ก เวลาขึ้นมากรุงเทพฯ เขาก็มีบ้านพักของเขาต่างหาก ดังนั้น ครอบครัวของมุกจึงไม่สมบูรณ์ขาดความอบอุ่นอยู่เสมอ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

เราไม่เคยได้อยู่พร้อมหน้ากันอย่างครอบครัวอื่น ๆ เลย... คุณพ่อคุณแม่พี่ชายทั้งสองและฉัน... ทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้แตกร้างกัน แต่เราก็ถูกสังคมเหวี่ยงกระจัดกระจายกันไปคนละทิศคนละทาง (วินิตา ดิถียนต์. 252 : 208)

ด้วยสาเหตุจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์และความห่างเหินจากบิดาดังกล่าว ทำให้มุกชอบผู้ชายที่มีอายุมากกว่าชายที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

เพราะเหตุนี้กระมัง ฉันจึงได้ไขว่คว้านักหนา ที่จะมิใคร่สักคนให้ความอบอุ่นใจแก่ฉันแทนคุณพ่อ และอาจจะด้วยเหตุนี้ฉันจึงชอบผู้ชายที่สูงวัยกว่าฉันหลาย ๆ ปี แทนที่จะสนใจชายหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกัน (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 58)

มุกเป็นคนที่ย้อนต่อโลกมาก ทั้งวัยและประสบการณ์ เมื่อมุกพบกับผู้ชายที่ไม่ดี มุกจึงเกลียดเปิดเปิง ใครจะห้ามปรามอย่างไรก็ไม่เชื่อฟัง จนกระทั่งมุกกลายเป็นคนที่แย่งสามีคนอื่นอย่างไร้ศีลธรรมจรรยา มุกต้องคอยหลบซ่อนผู้คนเพราะเกรงว่าสังคมจะตักเตือนเหยียดหยามการที่มุกเป็นคนที่ดี เธอแต่ใจตัวเอง มองคนอย่างผิวเผินและประพจน์ตัดสินทำนองคลองธรรมนั้น เป็นเพราะว่ามุกมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดความอบอุ่น มุกว่าแพ่ว่ ขาดพ่อเป็นผู้นำและที่พึ่งทางใจ มุกมีแต่มารดา มารดามักจะบำรุงบำเรอลูกด้วยเงินทองและเครื่องแต่งกาย

เพื่อส่งเสริมด้านความงามของลูก แต่ละเลยการอบรมในด้านศีลธรรมจรรยาของลูกผู้หญิง และไม่เคยสอนให้รู้จักการยับยั้งชั่งใจ การละอายต่อบาป การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ดังนั้น มุกจึงมีความสัมพันธ์กับ ดร.ภาณุทัตโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมหรือศีลธรรมอันดีงาม

4.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

4.4.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

เนื่องจากบิดามีครอบครัว 2 ครอบครัว บิดาจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างให้กับมุก และมารดา ตั้งแต่มุกจำความได้ คำอธิบายทุกอย่างเกี่ยวกับตัวบิดาไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม ย่อมจะจบลงด้วยประโยคว่า "คุณพ่อมีธุระจะ" "คุณพ่อมีธุระนี่จะ" "ไม่ทราบว่าคุณพ่อจะมีเวลาหรือเปล่านะลูก คุณพ่อมีธุระเยอะแยะจะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 11) ดังนั้น ความสัมพันธ์ของบิดากับมุกจึงน้อยมาก มุกจึงมีแต่มารดาเท่านั้นที่อยู่ใกล้ชิดกันตลอดเวลา มารดามักจะดูแลเอาใจใส่เรื่องต่าง ๆ ของมุกด้วยดีเสมอมา เป็นต้นว่า เครื่องประดับ เสื้อผ้า ความสวยงาม เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น

"สวยเหลือเกินคะคุณแม่ คุณแม่ได้มาจากไหนคะ มุกดีใจเหลือเกิน"

"แม่หามาให้ได้ก็แล้วกัน ไม่ใช่จากไหนหรอกจ้ะ".....

"เพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันเขาล้างฉลองกันคะ เสาร์นี้"...

"อ้าว! ไม่ยักบอกแม่ แล้วมุกมีเสื้อแล้วหรือลูก".....

ฉันทจับมือคุณแม่ขึ้นจูบอย่างรักใคร่..(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 7)

นอกจากนั้น เมื่อมุกต้องการจะจัดงานเลี้ยงเพื่อนฝูงที่บ้าน มารดาก็จะช่วยดูแลจัดสถานที่และอาหารให้อย่างเรียบร้อย แล้วออกมาต้อนรับแขกของลูกอย่างไม่มีอะไรขาดตกบกพร่อง เมื่องานเลิกแล้ว มารดาจึงชวนมุกและกมลลาซึ่งเป็นเพื่อนไปฟังเพลงกันต่อ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มารดาของมุกนั้นรักและเอาอกเอาใจมุกเป็นอันมาก ส่วนมุกนั้นระยะแรก ๆ เมื่อครั้งยังไม่รู้จักกับ ดร.ภาณุทัต มุกมักจะไปไหนมาไหนกับมารดาตลอดเวลา รวมทั้งกิจกรรมารยาทต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความรักความผูกพันที่มอบให้มารดาแต่ผู้เดียว แต่ต่อมาเมื่อมุกเริ่มหลงใหล ดร.ภาณุทัต มุกเริ่มเอาแต่ใจตัวเอง และไม่ยอมเชื่อฟังคำพูดของมารดาอีก และบางครั้งก็พูดจาก้าวร้าวมารดา ดังเช่น ตอนที่มารดากับมุกทะเลาะกันถึงเรื่องความสัมพันธ์ของมุกกับ ดร.ภาณุทัต มุกได้ใช้วาจาก้าวร้าวมารดาว่า

"แล้วคุณแม่ล่ะ" ความเจ็บใจทำให้ฉันย้อนกลับไปอย่างสิ้นยาเกรง "คุณแม่ตำมุกทำไมว่าแย่งผิวเขา แล้วคุณแม่ล่ะ คุณพ่อก็มีลูกมีเมียอยู่แล้วเวลาพบคุณแม่ คุณแม่ยังอยู่กับคุณพ่อได้ ไม่เห็นเป็นของโลมมสัณนิต แล้วมาตำอะไรมุก" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 287-288)

เมื่อมุกเริ่มมีความสัมพันธ์กับ ดร.ภาณุทัต มุกกับมารดา ก็เริ่มมีเรื่องระทองระแหงกัน เพราะมารดาไม่เห็นด้วยที่มุกไปเกี่ยวข้องกับผู้ชายที่มีครอบครัวแล้ว ส่วนมุกก็ต่อต้านไม่ยอมเชื่อฟังมารดา ซึ่งเป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ระหว่างมุกกับมารดาไม่ดีนัก มารดาก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกับมุก นอกจากต้องปล่อยให้มุกเลือกทางเดินชีวิตด้วยตัวเอง ดังคำพูดของมารดาที่พูดกับมุกเมื่อมุกจะออกจากบ้านว่า

"ไปตามทางของลูกเถอะจ๊ะ ชีวิตแม่เองก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีของลูก ลูกอาจเห็นว่าชีวิตแม่สุขสบายละมัง ถึงได้ไม่แคร์ที่จะเป็นบ้าง แต่แม่ไม่มีความสุขหรอกนะมุก ชีวิตแม่เป็นไปเพราะไม่มีทางเลือก เมื่อเป็นแล้วก็ต้องยอมรับบุญคุณของคุณพ่อมาจนบัดนี้ แต่มุกไม่เหมือนแม่ ถ้ามุกทำตัวอย่างแม่ มุกจะทำใจไม่ได้..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 291)

ต่อมาเมื่อมุกเลิกรักกับ ดร.ภาณุทัต มุกกลับมามีบ้าน อยู่กับมารดา มุกก็กลับอุปนิสัยเหมือนเดิมอีกครั้งหนึ่งคือเป็นเด็กหัวอ้อน เชื่อฟังคำสั่งสอนของมารดา แต่มุกค่อนข้างจะเงี้ยวขริมมากกว่าปกติ ทั้งนี้เพราะว่ามุกกำลังอยู่ในระหว่างความเศร้าเสียใจที่ ดร.ภาณุทัต ไม่มีความเชื่อใจในตัวมุกอีกแล้ว และต่อมาเมื่อจาริกซึ่งเป็นผู้ชายที่ก้าวเข้ามาสู่ชีวิตของมุกอีกคนหนึ่ง มุกก็ต้องได้รับความเสียใจอีก ทั้งนี้เพราะมีผู้เขียนจดหมายตำว่ามุกและเล่าความหลังที่ไม่ดีของมุกให้จาริก ผู้ชายที่มุกกำลังจะแต่งงานด้วย มุกเสียใจและอับอายที่ถูกประจานเช่นนั้น แล้วมุกก็ไปพบ ดร.ภาณุทัต อีก เพื่อขอร้องไห้ให้เขาช่วยปฏิเสธความสัมพันธ์ดังกล่าวกับจาริก แต่มุกก็ต้องผิดหวัง เมื่อมุกกลับมา มุกก็ร้องไห้เสียใจกับมารดา ดังตัวอย่าง

คุณแม่รอฉันอยู่ที่บ้าน เมื่อฉันกลับไปถึง ท่านชมนวดคือนิตหนึ่ง เมื่อเห็นหน้าตาของฉัน แต่แล้วก็ดูเหมือนจะเข้าใจ ท่านถอนใจเบา ๆ ถามว่า

"ไปพบ ดร.ภาณุทัต มาริฐ"

เท่านั้นเอง ฉันก็เผลอเข้าไปหาท่าน ร้องไห้อีก ทั้ง ๆ ที่ไม่มีน้ำตาจะร้องด้วยซ้ำ....

คุณแม่ลูบล้างล้างแล้ว ๆ ทำนองอึดอัดใจเหมือนกัน แต่ไม่ได้พูดออกมา

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 425)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโดยปกติแล้ว มุกกับมารดาจะมีความรักใคร่ผูกพันกันมาก เมื่อมุกมีความทุกข์ระทม มุกมักจะเข้าไปกอดและร้องไห้กับมารดาเสมอ หรือถ้ามุกมีความดีใจมุกก็จะเข้าไปเคล้าเคลียกับมารดาอย่างสนิทสนม ทั้งนี้เพราะมุกเป็นลูกสาวสุดที่รักของมารดาและของครอบครัวเพียงผู้เดียว

4.4.2 ความสัมพันธ์กันผู้ชาย

ในเรื่องทางรัตติกาล นี้ มุกมีความสัมพันธ์กับผู้ชายสองคนคือ ดร.ภาณุทัต กับจาริก ลำหรับ ดร.ภาณุทัต ศิริธร นี้ เป็นผู้ชายที่มีอายุและมีครอบครัวแล้ว แต่เขาเป็นชายที่มีบุคลิกดี ลังค่าเฉย ใคร ๆ เห็นก็มักจะนิยมชมชอบความสง่างามนั้น ส่วนมุกเมื่อพบ ดร.ภาณุทัตครั้งแรก มุกก็แอบสนใจเขา แต่ด้วยความเป็นหญิงที่เรียบร้อย มุกจึงไม่ค่อยกล้าแสดงออกมากนัก นอกจากคอยแอบมองดูเขา ดังตัวอย่างตอนที่มุกไปงานเลี้ยงงานหนึ่ง จากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...รู้สึกวางหน้าไม่ถูกมากขึ้นทุกที เมื่อรู้สึกว่าตัวเองเป็นเป้าสายตาใครคนหนึ่งอยู่ตลอดเวลา จะว่าคิดมากไป แต่พอชำเลืองมองก็เห็นนัยน์ตามมองยืม ๆ อยู่ทุกครั้ง

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 51)

ต่อมามุกกับ ดร.ภาณุทัตก็มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยเริ่มจากมุกเชิญเพื่อน ๆ ที่ทำงาน รวมทั้งเขา ไปรับประทานอาหารที่บ้าน และต่อมาก็ไปเล่นเทนนิสและรับประทานอาหารมือเย็นด้วยกันตามลำพัง และมักจะไปแถวนอกเมือง มุกหลงใหลในตัว ดร.ภาณุทัตเป็นอันมาก แม้จะต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ผู้คน เช่น

เวลาที่มีความสุขที่สุดคือเมื่อเราเอาตะกร้าปิกนิกไปด้วย เลือกลูกสถานที่ที่ไม่เปลี่ยวเกินไปจนน่ากลัว แต่ก็ไกลหูไกลตาผู้คนที่จะสอดล่ายสายตามาพบเราเข้า เรานั่งสนทนากันนาน ๆ โดยไม่เบื่อหน่าย บางทีถ้าเป็นสถานที่มืดชิดพอแวดล้อมด้วยพุ่มพฤษภหรือเป็นทางหักโค้งไม่มีใครเห็น ฉันจะอยู่ในวงแขนของภาณุทัตแทนที่จะนั่งกันคนละด้านอย่างคราวอื่น ๆ (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 202)

จะเห็นได้ว่าในที่ลับตาคนภาณุทัตกับมุกจะแสดงความรักต่อกันอย่างเปิดเผยและลึกซึ้ง

จนกระทั่งมุกตกเป็นเมียลับ ๆ ของเขา แต่เมื่อทั้งสองอยู่ต่อหน้าคนอื่น เขาจะระมัดระวังตัวมิให้ผู้อื่นรู้ว่าเขามีความสัมพันธ์กับมุก ดร.ภาณุทัตมักจะอ้างว่าเพื่อรักษาชื่อเสียงของมุก กลัวมุกจะเสียหายเพราะเป็นผู้หญิง ดังตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันทางโทรศัพท์ ดร.ภาณุทัต จะไม่เอ่ยชื่อของมุกเลย เพราะกลัวว่าคนอื่นจะได้ยินและรู้ว่าติดต่อกับมุกอยู่ ดังตัวอย่าง

"อ้าว มีเรื่องอะไรหรือเปล่าครับ"

เขาไม่เคยเอ่ยชื่อฉันเวลาเราพูดกันทาง โทรศัพท์เพราะเกรงว่าคนอยู่ใกล้ ๆ จะรู้ว่า เป็นใคร ภาณุทัตระมัดระวังเสมอในการพบปะเพื่อมิให้มีคนเอาไปพูดในทางเสียหายได้

"คุณเมื่อยากพบคะ วางวันไหนคะ" ฉันก็ระวังไม่ออกชื่อเขาเหมือนกัน เนื่องจาก

เกรงคนในที่ทำงานจะผ่านมาได้ยินเข้า (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 255-256)

นอกจากนั้นเมื่อเวลาที่ทั้งสองพบกันต่อหน้าผู้อื่น ทั้งสองคนก็มักจะหักทลายหรือพูดจាកันเป็นปกติ ไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นพิเศษ ดังเช่นตอนที่ ดร.ภาณุทัต ไปประเทศอังกฤษ แล้วกลับมาก็พบกับมุกที่งานแต่งงานแห่งหนึ่ง มุกรู้สึกน้อยใจที่เขากลับมาเมื่อใดก็ไม่บอกให้รู้ มุกเห็นเขานั่งอยู่รวมกลุ่มกับแขกพิเศษผู้มีเกียรติ มุกจึงเดินเฉียดเข้าไปใกล้พนมมือไหว้เขาและถามเขาว่า

"อาจารย์กลับจากอังกฤษนานแล้วหรือคะ"

ภาณุทัตคงจะเดาความรู้สึกของฉันได้ดี เขาตอบยิ้ม ๆ ว่า

"เพิ่งมาวันนี้เองครับ"

เท่านั้นเอง...ฉันไม่อาจแสดงอะไรออกมาได้ยิ่งกว่านี้ ทำไม่ได้แม้แต่จะพูดคุยกับ

เขาลึกๆ ประโยค เพราะปากก็จับตามองอยู่ไม่คลาดทุกกระยะ

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 307-308)

และระยะต่อมา มุกกับ ดร.ภาณุทัตก็มีเรื่องทะเลาะกันบ่อยขึ้น ทั้งนี้เพราะมุกเห็นว่าตัวเองไม่มีอนาคตที่แน่นอน เป็นภรรยาลับ ๆ ของเขาจวบจนจะถึงปีแล้ว มุกบอกรู้สึกไม่พอใจ เขาจึงหาทางออกให้มุกกลับไปอยู่บ้านของมุกก่อน แล้วค่อยหาวิธีแก้ไขต่อไป และในที่สุดมุกกับเขาก็เลิกติดต่อกันไปเพราะเขาไม่ต้องการมีข้อผูกมัดกับมุก ทุกครั้งที่มุกโทรศัพท์ไปหาเขา มุกก็ต้องพบกับความผิดหวังเพราะเขาแสดงความหมกมุ่นกับมุกเหมือนไม่เคยมีความสัมพันธ์กันมาก่อน ดังนั้น ทั้งสองจึงห่างกันไป

ส่วนผู้ชายคนที่สองที่เข้ามาในชีวิตของมุกก็คือ จาริก ซึ่งเข้ามาครั้งแรกในฐานะที่เป็นเพื่อนกับบิดา ติดต่อการทำงานด้านธุรกิจต่อกัน ตอนนั้นมุกกำลังหลงใหล ดร.ภาณุทัตอยู่ จึงไม่สนใจจาริก ทั้ง ๆ ที่มารดาคอยสนับสนุน แต่ก็ไม่สำเร็จ ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่มุกไปงานแต่งงานและพบกับจาริกที่นั่น จาริกพยายามพูดคุยเอาอกเอาใจมุก แต่มุกก็ตอบสั้น ๆ แสดงความไม่มีเชื้อโง่หรือโง่ทรีกับเขา

"คุณมุกรับประทานอะไรนิดเดียว"

"ไม่อร่อยหรือครับ"

"ไม่หิวค่ะ" ฉันตอบสั้น ๆ ตามเคย

.....

"ดิฉันเห็นจะต้องกลับละค่ะ" ฉันแข็งใจบอกลาจาริก

"คุณมุกขับรถกลับบ้านได้หรือครับ" เขาถามอย่างเป็นห่วงเป็นใย

"ได้ค่ะ... ไม่เป็นไรหรอก"

"ผมจะเดินไปส่งที่รถ"

"ไม่ต้องหรอกค่ะ ขอบคุณ" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 308-309)

การที่มุกไม่รู้สึกละอายใจจาริกนั้น อาจจะเป็นเพราะว่ามุกสนใจ ดร.ภาณุทัตมากกว่า หรืออาจจะเป็นเพราะจาริกเป็นคนคุยไม่เก่ง ไม่มีอารมณ์ขัน ส่วนมากจาริกมักจะพูดแต่เรื่องการทำงานจนมุกรู้สึกเบื่อ แม้ว่ารมารดาจะสนับสนุนเพียงใดก็ตาม มุกก็มักตอบว่า

"เฉย ๆ ค่ะ" ฉันตอบตามตรง

"มุกเคยรู้สึกยังงี้ยังงั้น คุณจาริกอาจจะเป็นคนเก่ง คนรวย น่านับถือ.... เป็นอะไรต่อมิอะไรหลายอย่าง แต่ไม่น่าสนใจสำหรับมุก มุกมองเขาในฐานะเพื่อนของคุณพ่อคุณแม่ ยังงี้ยังงั้น" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 386)

แต่ในที่สุดเมื่อมุกพบกับความผิดหวังจาก ดร.ภาณุทัต ชีวิตของมุกก็หันเหมาทางจาริก เพราะจาริกเป็นผู้ชายที่รักและเห็นใจมุกด้วยความจริงใจ แม้ว่าจาริกจะรู้ว่ามุกมีประวัติต่างหรืออย่างไร แต่จาริกก็ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นมากกว่าความซื่อสัตย์ของมุก ดังคำพูดของจาริกว่า "สิ่งที่ผมรักที่สุดในตัวคุณคือความสุจริต... ไม่ใช่ความสวยของคุณ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 430)

ดังนั้นการแสดงความสัมพันธ์ของมุกกับ ดร.ภานุทัตนั้นเป็นไปในฐานะคนที่รักใคร่กัน และมักจะแอบหลบซ่อนผู้คน กลัวสังคมจะครหาโทษว่าไม่ดีไม่ถูกต้อง ผิดศีลธรรม เพราะผู้ชายมีครอบครัวแล้ว แต่เมื่ออยู่ต่อหน้าสาธารณชนเขาทั้งสองจะทำเหมือนคนรู้จักกันธรรมดา มิได้แสดงความสัมพันธ์กันอย่างคนรัก ส่วนการแสดงความสัมพันธ์กับจาริกนั้นก็อยู่ในฐานะคนรู้จักกันเหมือนญาติผู้ใหญ่ เพราะจาริกเป็นเพื่อนของบิดาซึ่งติดต่อดำสายกันอยู่ ดังนั้น มุกกับจาริกจึงเสมือนคนรู้จักกันที่ชอบพอกันเท่านั้น

4.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

มุกต้องการมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น มีสามีที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ทั้งนี้จะพบว่า มุกเป็นหญิงสาวที่มีความพร้อมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการทำงาน และด้านรูปร่างหน้าตา แต่มุกจะขาดอยู่ประการหนึ่งคือความรักความอบอุ่นจากบิดา บิดามีภรรยาสองคน บิดาจึงมีเวลาให้กับมุกไม่เต็มที่ ดังนั้น เมื่อมุกพบ ดร.ภานุทัตที่มีความสง่า บุคลิกดีและมีท่าทางใจดี มุกจึงเกิดความรู้สึกสนใจเขาตั้งแต่แรกพบเมื่อทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความสัมพันธ์นั้นไม่สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นรู้เห็นได้ ทั้งนี้เพราะ ดร.ภานุทัตมีครอบครัวแล้ว ดังนั้นมุกจึงมีความหวังอย่างยิ่งที่จะมีอนาคตที่ดี มั่นคงและมีชีวิตคู่ที่สามารถเปิดเผยให้สังคมรู้ได้ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ฉันคิดว่าจะแต่งงานโดยเร็วที่สุดภายในปีนี้ เพราะฉันจะได้ไม่ต้องปิดบังหลบซ่อนอยู่กับภานุทัตอีก.....ถ้าเราได้แต่งงานกัน ประกาศตัวคู่กันในสังคมได้อย่างเปิดเผย เลี่ยงครหาโทษทั้งหลายที่เคยมีมาในอดีตจะได้หมดไปเสียที
(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 209)

ความสัมพันธ์ของมุกกับ ดร.ภานุทัต มุกคิดว่าเป็นการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับ มุกจึงต้องการที่จะให้ ดร.ภานุทัตหย่าจากภรรยาของเขาเพื่อมุกจะได้แต่งงานกับเขาอย่างเปิดเผย และเมื่อภานุทัตไม่ยอมหย่า มุกจึงต้องเป็นฝ่ายจากเขาไป

ดังนั้นความมุ่งหวังในการดำเนินชีวิตของมุกก็คือการมีชีวิตคู่ที่ปราศจากคำครหาโทษจากผู้อื่น การมีอนาคตที่แน่นอน มีเกียรติ และสังคมยอมรับ

มุกจึงเป็นตัวละครประเภทไม่สร้างสรรค์ กล่าวคือมุกเอาแต่ใจตนเอง ไม่ยอมคำนึงถึงเหตุผลที่ถูกต้อง เช่นการต้องการแต่งงานกับ ดร.ภานุทัต ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเขามีภรรยาแล้ว

และแม้ว่ามารดาจะพาไปพบกับภรรยาของเขา มุกก็ยังฝังใจยืนยันความคิดเดิมไม่เปลี่ยนแปลง นับว่ามุกเป็นผู้หญิงที่ซาดสติ ไร้เหตุผล ไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า มุกเป็นเด็กสาวที่ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดา มุกจึงไฝ่ฝันความอบอุ่นจากชายที่สูงอายุและ นอกจากนั้นมุกก็ยังเป็นเด็กที่ถูกเลี้ยงมาอย่างตามใจทุกอย่าง อยากได้สิ่งใดก็จะได้ตามที่ต้องการ มุกจึงกลายเป็นคนที่ดื้อรั้น และเอาแต่ใจของตัวเองเป็นสำคัญ

เรื่องบ้านของพรวน (2525)

5. เมธนี จากเรื่องบ้านของพรวน

5.1 ภูมิหลังของตัวละคร

ชีวิตดั้งเดิมของเมธนีอยู่ต่างจังหวัด เมื่อโตขึ้นเมธนีเข้ามากรุงเทพฯ อาศัยอยู่กับญาติต่าง ๆ ของมารดา เพื่อเรียนหนังสือ เมธนีเป็นคนขี้อาย ใฝ่สูง ทะเยอทะยาน ขยันเรียนหนังสือ และเมื่อได้ทำงานแล้วก็ซื้อที่ดินใกล้ ๆ กับที่เคยอาศัยอยู่ด้วยนั่นเอง เมธนีแต่งงานกับ ดร. เอกวัตและมีลูกด้วยกันหนึ่งคนชื่อนิลยา เมธนีไปศึกษาปริญญาโทต่อที่ต่างประเทศ นิลยาจึงอยู่กับพี่เลี้ยงชื่อแถบมาตลอด ส่วน ดร. เอกวัตก็ไม่ค่อยอยู่บ้านเพราะเขาไปมีความสัมพันธ์กับเพื่อนอาจารย์ด้วยกันชื่อเสาวภาพร ตั้งแต่ลูกเล็ก ๆ จนโตเป็นสาว เมธนีไม่เคยได้อยู่ใกล้ชิดเลย เพราะเมธนีต้องไปเรียนต่ออีกจนจบปริญญาเอก ครั้นกลับมาทำงานเป็นอาจารย์ก็มีงานที่จะต้องทำมากมาย ดร. เมธนีจึงมีอารมณ์เครียดอยู่ตลอดเวลา และที่สำคัญ ดร. เมธนีเป็นคนพูดจาไม่อ่อนหวาน ชอบพูดให้ผู้อื่นเจ็บใจและชอบพูดสั่งสอนผู้อื่น เพราะถือว่าตัวเองเป็นคนเก่ง มีความรู้ความสามารถ ดังนั้น ดร. เอกวัตกับ ดร. เมธนี จึงทะเลาะกันบ่อย ต่างคนต่างก็ไม่ยอมแพ้กัน ผลจึงตกไปที่ลูกสาวคือทุกครั้งทีพ่อแม่ทะเลาะกัน นิลยาจะต้องร้องไห้ ตกใจกลัวจนตัวสั่นไปหมด แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ ดร. เอกวัตกับ ดร. เมธนีเห็นพ้องกันคือ เรื่องการเรียนของลูก ซึ่งพ่อแม่จะพยายามส่งเสริมและเร่งให้ลูกเรียนหนังสือให้ดีที่สุดเพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาเหมือนพ่อแม่ นิลยาจึงถูกพ่อแม่เคี่ยวเข็ญให้อ่านหนังสือ เพื่อจะได้ประสบผลสำเร็จในด้านการศึกษาเหมือนพ่อกับแม่ นิลยาจึงถูกพ่อแม่เคี่ยวเข็ญให้อ่านหนังสือตลอดเวลา ไม่เคยคบกับเพื่อนฝูงคนใดทั้งสิ้น ฉะนั้นเมื่อถึงเวลาประกาศผลสอบที่ไร นิลยาจะรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้ง เพราะพ่อแม่จะต้องถามต้องดูว่า ว่าเหตุใดเธอจึงสอบไม่ได้ที่หนึ่งสักที ทั้ง ๆ ที่เคี่ยวเข็ญให้ดูหนังสือตลอดเวลา นอกจากนั้นเมื่อเวลาใกล้สอบนิลยาก็ก่เกิดอาการเจ็บป่วยทุกครั้ง ซึ่งเป็นอาการทางจิตใจที่เครียด วิตกกังวล นิลยาจึงเป็นเด็กขี้โรค ต้องรับประทานยาบ่อย ๆ โดยไม่มีสาเหตุเจ็บป่วยทางร่างกายเลย

ส่วนบ้านญาติของ เมธนีที่เธอเคยอาศัยอยู่ตอนเรียนหนังสือนั้น เมธนีก็หามนินยาไป

เล่นกับบ้านนั้นแม้ว่าจะเป็นญาติกันก็ตาม ทั้งนี้เพราะเมณียังฝังใจกับรังสรรค์ซึ่งเคยชอบพอกันสมัยวัยรุ่นและรังสรรค์ก็เลิกกับเธอ เธอจึงไม่ต้องการให้นิยาไปสนิทสนมกับหนุ่มและแนนหลานของรังสรรค์ แต่นิยาก็ก็นอนไปเล่นกับหนุ่มและแนนบ่อยครั้ง จนได้รู้จักกับพี่ตั้นเพื่อนของหนุ่มซึ่งมักจะสอนกีตาร์ให้นิยาบ่อย ๆ วันหนึ่งนิยาถูกพี่ตั้นหลอกไปปลุกปล้ำ แต่นิยาหนีกลับมาบ้านได้อย่างปลอดภัย นิยากลัวว่ามารดาจะจับได้ แต่ในที่สุดนิยาก็ก็นอนสยดของเมณีผู้เป็นมารดาไปได้ เมณีซักถามแม่แทนซึ่งเป็นพี่เลี้ยงและได้กล่าวหาว่านิยาคงจะรู้เห็นเป็นใจกับชายคนนั้นด้วย เป็นเหตุให้นิยาซึ่งกลัวมารดาอยู่แล้วตกใจไม่คิดว่าจะมารดาจะว่าตนเองเช่นนั้น นิยาร้องกรี๊ดเสียงดังหลายครั้งแล้วสติสัมปชัญญะก็ขาดไป ใคร ๆ หาว่านิยาเป็นบ้าทำให้เมณีกลุ้มใจ พยายามแก้ไขตามที่หมอแนะนำคือจัดเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้นิยาใหม่โดยการส่งนิยาไปเรียนต่างประเทศ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่จบมัธยมปลาย แต่นิยาอยู่ต่างประเทศได้ไม่นาน เมณีก็นึกตัวนิยากลับเพราะ ดร. เอกวัตมีเรื่องมีราวกับที่ทำงานเป็นเหตุให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ ดร. เอกวัตลาออกจากงานและไปอยู่กับสาวภาพร นาน ๆ จึงกลับมาบ้านสักครั้งหนึ่ง แต่ทุกครั้งที่พบหน้าภรรยาก็ต้องมีเหตุให้ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ เมณีก็นึกเครียดมากขึ้นเพราะเหตุการณ์ภายในบ้านวุ่นวายไปหมด ไม่ว่าจะเป็นด้านสามีซึ่งไม่เคยพูดกันดี ๆ เลยสักครั้ง เขาก็ไม่ลงเสียเงินทองค่าใช้จ่ายให้อีก ส่วนด้านนิยาก็ก็นิยามยังไม่จบเพราะไม่มีเงินส่งให้เรียนต่อต่างประเทศได้ ความหวังว่าอนาคตของลูกสาวจะได้เรียนสูงสุดจนถึงระดับปริญญาเอกก็ไม่มีหวัง แม้แต่ปริญญาตรีก็ยังไม่ได้ แต่ลูกกลับชอบวิชาดนตรีซึ่งเมณิดูถูกอาชีพนี้หนักหนา แต่ก็ไม่ได้ห้ามปรามมากนัก เพราะกลัวว่าลูกจะกลับเป็นบ้าไปอีกครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง นิยาได้แต่งเพลงเข้าประกวดที่ประเทศญี่ปุ่น ได้รับรางวัลชมเชย ทำให้เมณีผิดหวังในตัวลูกมาก เพราะเมณีหวังว่าลูกคงจะก้าวหน้า ก็ชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูลได้บ้าง เมื่อผิดหวัง เมณีก็นิยามว่าชีวิตของลูกมีแต่ความล้มเหลวมาตลอด ไม่เคยทำสิ่งใดให้เป็นที่ยอมรับของบิดามารดาเลย นิยาคลุ้มใจมากจึงคิดฆ่าตัวตายโดยเดินไปให้รถชนที่ถนน แต่หนุ่มได้ช่วยชีวิตนิยาไว้ได้ทัน เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ ดร. เอกวัตต้องรีบเข้ามาแก้ไข โดยการพานิยาและแม่แทนไปอยู่ด้วย เขาซื้อบ้านใหม่ให้ลูกเพราะไม่ต้องการให้ลูกต้องทนทุกข์ทรมานอยู่กับเมณีซึ่งเป็นคนเจ้าอารมณ์ หน้าตาบึ้งตึงตลอดเวลาจนไม่มีใครอยากเข้าใกล้ เมื่อเมณีรู้ว่านิยาไปอยู่กับ ดร. เอกวัต ก็ไม่พอใจมาก เธอพยายามอ้อนวอนลูกให้กลับมาบ้าน แต่ก็ไม่ได้ผล นิยาชอบลัดไปเรื่อย ๆ

วันหนึ่งนิลยามาเยี่ยมเมธนีที่บ้าน เมธนีก็พยายามขอให้ลูกกลับมาอยู่ด้วยกับเธออีกครั้งหนึ่ง แต่นิลยาก็กฎีกาและขอตัวกลับ เมื่อเมธนีออกมาส่งนิลยาหน้าประตูบ้าน นอคล้อยหลังไปเล็กน้อย เมธนีก็ถูกคนร้ายยิง ต่อจากนั้นมาเมธนีก็กลายเป็นคนป่วยที่พูดไม่ได้ และไม่ทานอาหารต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ หายไป แต่ก็ยังไม่สามารถพูดได้นั้นเอง เมธนีจึงต้องลาออกจากราชการและใช้ชีวิตไปปลายที่วัดแห่งหนึ่ง ส่วนนิลยาก็ก็นั่งงานกับหม่ม โดยมีบิดาสืบสวนและมาเยี่ยมเป็นครั้งคราว

5.2 ลักษณะทางกาย

ดร. เมธนีหรือเมธนี นั้น เป็นคนที่มีหน้าตาไม่จัดว่าสวยมาตั้งแต่สมัยสาว ๆ จนแม้กระทั่งแต่งงานมีลูกสาวแล้ว แต่เมธนีมีความสง่า ภาควมอยู่ในตัวสมกับวัย ฐานะ ความรู้และตำแหน่งหน้าที่การงานของเธอ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของยายทองลูกซึ่งเป็นคนรับใช้เก่าแก่ของบ้านญาติของเธอว่า "...คุณแม่ไม่เห็นจะสวยตรงไหนเลย ตอนสาว ๆ ก็ดูไม่ได้เท่าไรหรอก....ตอนนี้ยังดูมีสง่าราศีขึ้นแยะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 188) เมื่อเมธนีอยู่กับ ดร. เอกวัต ฐานะทางครอบครัวของเธอจึงดีพอสมควร เมธนีสามารถใช้จ่ายสิ่งของต่าง ๆ ได้คล่องมือไม่ผิดเคืองเหมือนเมื่อครั้งยังเรียนหนังสืออยู่ นอกจากนั้น เมธนียังเป็นคนเรียนเก่ง ขยัน มีความอดสาหัส บากบั่น เพื่อให้ชีวิตของเธอดีขึ้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมธนีเป็นคนที่เคร่งเครียด เจ้าระเบียบ ทำให้หน้าตาของเธอไม่น่ามอง ดังจะเห็นได้จากคำบรรยายของผู้เขียนว่า เมธนี "...เป็นคนพูดเสียงดัง ฉาดฉาน หน้าตาบึ้งตึงอยู่เสมอ" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 81) และอีกประการหนึ่งคือ เมธนีจะมีอารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียวคนรอบข้างเสมอ ๆ ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะสามีของเธอแอบไปมีภรรยาน้อยเมื่อตอนที่เธอเดินทางไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ ทำให้เธอกลายเป็นคนหงุดหงิดมากยิ่งขึ้น และผู้ที่ต้องคอยรองรับอารมณ์ร้าย ๆ เหล่านี้ก็ได้แก่บริวารของเธอ เช่น แม่แถม คนรับใช้เก่าแก่และนิลยา ลูกสาว เป็นต้น ตัวอย่างที่แสดงถึงสีหน้าที่บึ้งตึงของเธอดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

"คุณแม่มีสีหน้าขึงและไม่วางใจสุดขีด ท่านมีสีหน้าโกรธเสมอเกี่ยวกับเรื่องทุกอย่าง...ไม่ว่าเรื่องอะไรเกิดขึ้นแม้เล็กน้อยแค่ไหนก็ตาม คุณแม่เป็นต้องโกรธขึ้นหน้า"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 330)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่แสงเทียน ญาติข้างบ้านพูดถึงเมธนีว่า

"นิยายเรื่องโปรดของคุณแม่เนี่ยว่า ไม่ว่าจะไปใครมาต้องยกเกียรติประวัติฉัน มา

สรรพสิริอยู่กับพี่เม ไร่! คนเราอยู่มันก็ต้องอยู่อย่างใจคอเบิกบานบ้างซี ขึ้นเครื่อง
 เครื่องโรตีสานโรตีสานกินตายเปล่า มีเงินเท่าไรเก็บหมด จนกระทั่งเศษสลึงก็คิด
 ยวบยิบ ไม่ยอมให้กระเด็น แล้วเป็นไงล่ะ มีเงินทองกองเป็นภูเขาเลากาหาความสุข
 ไม่ได้เลย หน้าตา ยังกะถูกไม้หนีบคืบเอาไว้" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 67)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ลักษณะทางกายของเมธินีนั้นคือ เมธินีเป็นคนไม่สวย แต่มี
 บุคลิกภาพน่าเกรงขาม ทำทางภูมิฐานะ มีสง่าราศี และนอกจากนั้น เมธินียังเสียตรงที่หน้าตา
 ของเธอมักจะบึ้งตึงอยู่เสมอจนผู้คนชยาดไม่กล้าพูดจาข้องเกี่ยวกับเธอ ทั้งนี้เพราะเมธินีเป็นคน
 เจ้าอารมณ์ จิตใจหงุดหงิดและประกอบกับสามีมีภรรยาบ่อย จึงทำให้เมธินีมีอารมณ์ไม่ดีเสมอๆ
 และหน้าตาของเธอจึงเคร่งเครียดตลอดเวลา ดังนั้น ดร. เมธินี จึงไม่ค่อยมีเพื่อนสนิทหรือ
 คนที่ไว้วางใจกันได้ เพราะหน้าตาที่บึ้งตึงตลอดเวลาของเธอ

5.3 ลักษณะนิสัย

ลักษณะนิสัยที่เด่นชัดของ เมธินีในเรื่องบ้านของพ่อก็ได้แก่ด้านคำพูด อุปนิสัยใจคอ
 และกิริยาท่าทางซึ่งผู้เขียนได้สร้างให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของเมธินีได้อย่างแจ่มชัด ดังต่อไปนี้

5.3.1 ด้านคำพูด

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า เมธินีซึ่งเป็นตัวละครของเรื่องนี้มีน้ำเสียงที่ไม่น่า
 ฟัง มาตั้งแต่เด็กแล้ว ครั้นเธอโตเป็นผู้ใหญ่ มีการศึกษามากขึ้น แต่เมธินีก็ได้เปลี่ยนแปลง
 น้ำเสียงของเธอให้ดีขึ้นเลย เมื่อเมธินีจะพูดกับใครก็มักจะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกกลัวเกรง
 หรือชยาดกันทั้งนั้น ดังเช่นตอนที่คุณนายข้างบ้านซึ่งเป็นญาติห่าง ๆ กับเธอ พูดกับแม่แถบเรื่อง
 เสียงของเมธินีว่า

"แม่เมจะว่าไปเขาก็มีอะไรดีหลายอย่าง พูดเรื่องสติปัญญากับความมานะพากเพียร
 ละก็ ลูกฉันสู้ไม่ได้เลย พูดกันตรง ๆ เมเขาเป็นคนเอาการเอางาน ใฝ่ดีจริง ๆ
 เด็กคนนี้ มาเสียก็ตรงเขาเป็นคนที่อากัปกิริยาเสียงแม่แถบรู้ไหม แม่เมเขาพูดจาไม่
 ไพเราะ จะพูดอะไรออกมาแต่ละอย่างน้ำเสียงฟังระคายหูจริง ๆ เขาไม่ได้ตั้งใจ
 ใจทรอกนะ บางที แต่เขามั่นชัดเวลาคำพูดไม่ดีเลย จะพูดอะไรก็ไม่รู้ว่าคนฟัง
 แล้วจะต้องไปหลายกลับเขาไม่รู้ตัวมาตลอดนะแหละ ใครก็เตือนเขาไม่ได้ แม่เขา
 ผิวเขาเตือนเขาได้ที่ไหน" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 90)

นอกจากนั้น เมื่อเมธินีจะพูดกับใครก็ตาม ผู้ที่พูดด้วยก็มักจะรู้สึกอึดอัดขึ้นมาเสมอ

ไม่มากนักน้อย ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

คำพูดนั้นอาจจะหนักแน่น เอาจานเอาการ . . . เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระก็จริงแต่ว่าเต็มไปด้วยความเคร่งเครียดหนักสมอง และที่ร้ายที่สุดก็คือ ความเชื่อมั่นในตนเองจนปราศจากความนุ่มนวล หรือถ้อยที่ถ้อยอาศัยกับผู้อื่นได้ หล่อนมักจะมีวิหิตเหมือน กับไม่มีความเชื่อถือคำพูดคนอื่นอยู่เช่นนี้เป็นประจำ สิ่งเล็กน้อยเหล่านี้ ตัวผู้พูดไม่รู้ลึกเลยสักครั้ง ว่าทำให้ผู้ฟังคิดอย่างไรบ้าง (วินิตา. 2525 : 256)

นอกจากน้ำเสียงจะไม่น่าฟังแล้ว เมธนีมักจะพูดจากตัวเองเพื่อชมผู้อื่นเสมอ ๆ เพราะเธอคิดว่าเธอเป็นคนเก่งทุกอย่าง รู้ทุกด้าน ดังนั้นเมื่อพบและพูดคุยกับใคร เธอก็มักจะสั่งสอนผู้นั้นไปในตัวหรือไม่ก็พูดชม แสดงความตลกเหยียดหยาม ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เมธนีกลับจากต่างประเทศ ญาติข้างบ้านก็มาแสดงความยินดีด้วย แล้วเมธนีก็นิยมนิยมนิยามมาอวด อธิบายสถานที่ต่าง ๆ ที่เธอไปเรียนหรือไปเที่ยวมา โดยมีคุณบุษิตชักถามไม่ขาดปากว่า

"นี่ที่ไหนครับ . . . นั่นละครับ เอ! รูปนี้ที่ไหนครับ . . . อ่านว่าอะไรนะ . . . ลีเซสเตอร์ สแควร์หรือครับ"

"อ่านว่า 'เลสเตอร์' ค่ะ" คุณเมธนีออกเสียงชัดเจน

"ไม่ใช่ลีเซสเตอร์"

"อ้อ!" คุณบุษิตอุทานขึ้น ๆ

"นี่ก็พระราชวังแนวชายลัคะ" คุณเมธนีว่า "ออกเสียงกันไม่ค่อยจะถูกเลยพวกคนไทย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 107)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่เมธนีสอนนิลยาให้ดูแลเด็กข้างบ้านเป็นตัวอย่างว่า เธอไม่มีพ่อแม่ที่เรียนเก่งเหมือนพ่อแม่ของนิลยา แต่เธอก็เรียนดีกว่านิลยา เมธนีพยายามเปรียบเทียบให้ลูกเข้าใจว่า นิลยานั้นควรจะเรียนดีกว่าใคร ๆ ทุกคน แต่ทำไมนิลยาจึงแพ้เด็กข้างบ้านซึ่งเมธนีถูกพ่อแม่เชื่อว่าทั้งคู่มีการศึกษาต่ำคือเรียนแค่ประถมศึกษาเท่านั้น ส่วนแม่แถบนี้เลี้ยงนิลยาคนเก่าแก่ก็ทนไม่ได้จึงพูดกับเมธนีว่า ไม่ควรจะสอนให้ลูกไปแข่งกับผู้อื่น เราก็อยู่ส่วนเรา ไม่เกี่ยวกับผู้อื่นเลย ดังนั้นเมธนีจึงหันมาว่าแม่แถบต่อหน้านิลยาว่า

"น้ำแถบ ถ้าฉันคิดอย่างนี้ ฉันก็คงอยู่แค่น้ำละมั่ง คงไม่ได้ดิบได้ดีจนถึงขั้นนี้หรอก . .

. . มัวงอมืองอตีนอยู่นะซี คนเรามันถึงไม่เท่ากัน ไม่ต้องไปโทษบุญโทษกรรมที่ไหนหรอก เกิดมาถ้าไม่ปัญญาอ่อนเสียอย่าง มีทางไปไกลทั้งนั้น เพราะฉันเรียนรู้จาก

ชีวิตของฉันนะชีวิตฉันไม่เคยยอมแพ้ใครฉันถึงได้ดี ฉันจึงอบรมลูกฉันให้เป็นอย่างฉัน เพราะฉันเคยเห็นมาก่อน...รู้ดีมาก่อน" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 132)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่เมธนีพูดกับแสงเทียน ญาติข้างบ้าน ว่า น่าจะไปเรียนต่อให้มากกว่าปริญญาดรี แต่แสงเทียนก็ตอบว่าเธอแต่งงานแล้ว ขอเพียงให้ครอบครัวมีความสุขเธอก็พอใจแล้ว เพราะคนเราจะเอาให้ดีกว่าด้านคงไม่ได้ เมธนีก็ตอบด้วยน้ำเสียงเฉยชาดและคมคายตามเคยว่า

"พี่ไม่เคยเชื่อความคิดนี้เลยจริง ๆ" คุณเมธนีพูดเสียงซึ้งซึ้งขึ้นมาทันทีเหมือนชัตคอกคุณแสงเทียนให้หน้าหงายไป

"พี่ว่าคนคิดแบบนี้เป็นคนชั่วฉลาดหรือ ไม่ก็ชั่วเกียจ เลยกลอบใจตัวเองว่าได้อย่างก็เสียอย่าง จะได้ไม่ชวนชวายเป็นไรมากกว่านี้ พี่ว่าคนที่ได้หมดโดยไม่เห็นจะเสียอะไรก็มี เพราะเขามานะพยายามพอ"

"อย่างพี่เมงนี่หรือ" คุณแสงเทียนถามยิ้ม ๆ

"ใช่"

"พี่เมเน็งมีชีวิตอยู่ได้ไม่กี่สิบปี รอดูไปก่อนดีกว่า อย่าเพิ่งสรุปผลเลย"

"คนเราไม่ต้องรอไปจนแก่ตายหรอก ถึงได้รู้ว่าชีวิตตัวเองสำเร็จหรือล้มเหลว"

คุณเมธนีแย้ง "แบบนี้มันคนโง่" (วินิตา ดิถียนต์. 2525:307)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมธนีมักจะมีความคิดที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัดใจไม่อยากจะคุยด้วยเพราะเธอมักจะคิดว่าตัวเองฉลาดกว่าคนอื่นเสมอ เธอจึงมักจะพูดจาข่มและดูถูกผู้อื่นตลอดเวลา ประกอบกับน้ำเสียงและการใช้ภาษาระคายหู ยิ่งทำให้เมธนีมีลักษณะการพูดที่ไม่มีผู้ฟังผู้ใดชื่นชอบ ตรงกันข้ามกลับทำให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายหรือโกรธที่ได้ฟังเธอพูดด้วยทุกครั้ง

5.3.2 ด้านอุปนิสัย

เมธนีเป็นคนมีระเบียบวินัย พูดคำไหนก็อยากให้เป็นคำนั้น ไม่ชอบให้ทำผิดแบบผิดแผน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในชีวิตของเมธนีจึงมีแต่ความเคร่งเครียด ไม่มีการผ่อนคลาย ผ่อนคลาย เธอมีความเป็นตัวของตัวเองมาตลอด ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า "เป็นที่รู้กันว่า หล่อนเป็นผู้บังคับบัญชาที่ทำงานเอาจริงเอาจังที่สุด แต่ก็เข้มงวดและเจ้าอารมณ์ที่สุดเช่นกัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 319) และจากคำพูดของเมธนีเองซึ่งพูดกับ ดร. สุขุม ผู้ร่วมงาน

"ดิฉันทำอะไรครั้ง ๆ กลาง ๆ ไม่ได้หรอกค่ะ คุณสุขุม" เสียงเมธนีแม้มีความลังเล

แฝงอยู่บ้าง แต่ก็ยังตอบขัดถ้อยขัดคำ

"ดิฉันจะด้านเขาก็จะต้องให้รู้ผลกันไปว่าใครเป็นฝ่ายชนะ เรื่องล้มเลิกเสียกลางคัน

ดิฉันไม่ทำหรอกค่ะ ให้คนหัวเราะเยาะเอาเปล่า ๆ"

.....

"เอาละค่ะ คุณสุขุมอย่างพูดกันต่อไปเลย ดิฉันว่างแล้วต้องยิง คนอย่างดิฉันไม่เปลี่ยน

ใจกับอะไรง่าย ๆ คุณตุนิสิยดิฉันไม่ออกหรือ" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 323-324)

จะเห็นได้ว่า เมธนีเป็นคนที่มีความสามารถสูงในด้านการทำงาน และมีความขยันหมั่นเพียร เอาการเอางานมาก นอกจากนั้น เมธนียังเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเป็นอย่างสูง เธอเป็นคนกล้าพูดกล้าทำ ไม่กลัวใคร ไม่เคยเก้อกระดาก ไม่เคยจวนมุม ซึ่งนับว่าเป็นลักษณะของผู้หญิงที่น่าเลื่อมใสคนหนึ่ง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ตร. เมธนีนั้นเป็นสตรีที่มีความเข้มแข็งเจียบชาตอยู่ในตัวยิ่งนัก ไม่ว่าใครต่อใครทั้งที่อยู่ใกล้ไกลย่อมรู้สึก นิสัยของหล่อนเป็นคนแข็งแกร่ง ถือทิวฐิและมั่นใจในตนเอง เป็นยอด ผู้หญิงประเภทนี้อาจจะบริหารงานได้อย่างเด็ดขาด ฉลาดและรอบรู้ในกิจการงาน แต่หล่อนย่อมจะไม่เป็นที่ชื่นใจของคนที่อยู่ใกล้ชิด

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 180)

ในยามที่เมธนีมีปัญหา เช่นกลุ้มใจเรื่องสามีมีภรรยาอีกคนหนึ่ง เมธนีจะแก้ปัญหาด้วยการมูานะทำงานหาเงินหาเงินมาเพื่อให้อึดใจคิดแต่เรื่องงาน ไม่วอกแวกไปสู่เรื่องส่วนตัวและเมธนีก้จะทำงานแทบจะเป็นยี่สิบสี่ชั่วโมงต่อวัน แม้แต่วันเสาร์อาทิตย์เธอก็ยังไปทำงาน เมธนีไม่เคยปล่อยชีวิตให้ได้พบกับความบันเทิงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเลย ทุกลมหายใจของเธอมุ่งแต่ทำงาน เอาจริงเอาจังและมีความทะเยอทะยานสูงเพื่องานจะได้รุดก้าวหน้าไปกว่าที่เป็นอยู่ จนทำให้เมธนีเป็นคนทีกล้าทำทุกอย่างและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ

นอกจากเมธนีจะมีความมานะพยายามในด้านการงานดังกล่าวแล้ว เมธนียังมีความมานะพยายามในด้านการสร้างเนื้อสร้างตัวอีกด้วย เพราะเมธนีเป็นคนต่างจังหวัด ต้องมาอาศัยญาติห่าง ๆ เพื่อเรียนหนังสือ ครั้นเธอเรียนจบ มีงานทำ เธอจึงอยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง เธอได้พยายามประหยัด เก็บเงินเก็บทองไว้เพื่อซื้อที่ดินไว้ปลูกบ้าน ดังคำพูดของคุณนายอ่อนเรือน ญาติผู้ใหญ่ของเมธนีว่

"ดูเอาเถอะ แม่เถบ ลูกสาวฉันเขาคนมีบุญยังงี้ก็ดูเถอะ แม่เมณะเขาไม่มีเสียละ

พอเรียนจบได้ทำงานปั๊บ เดือนแรกเขาเก็บเงินไว้วันที่เลขช่อชื่อผ่อนที่ดินกับฉัน...
ไอ้ที่ดินที่เป็นบ้านเขาเวลานี้โง่ง...เดือน ๆ กินเข้าไปไม่กี่บาทหรอก นอกนั้นเขา
เก็บหมด จะเอาไว้ตั้งเนื้อตั้งตัว" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 66)

สิ่งหนึ่งที่สังเกตได้จากอุปนิสัยของเมธนีคือ เธอเป็นคนที่พอใจอะไรยาก เธอมักจะมีคำตำหนิได้ทุกเรื่อง ถ้าไม่ตำหนิก็คาดการณ์ไว้ก่อนว่าจะต้องเป็นไปต่าง ๆ นานา ซึ่งล้วนแล้วแต่ไม่ใช่สิ่งดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเมธนีเป็นคนที่ไม่คิดว่าพ่อแม่ไม่รักเธอ รักแต่พี่สาวกับน้องชาย เธอโกรธพ่อกับแม่มาตลอด ไม่เคยลืม แม้ว่าพ่อแม่จะเสียชีวิตไปนานแล้วก็ตาม ทำให้เธอกลายเป็นคนที่มองโลกในแง่ร้ายมาตลอด ดังเช่น เมธนีคิดว่าพ่อแม่รักเธอลำเอียง ว่า

"น้ำแสบคิดตู่นะ เกิดมาก็มีแต่พ่อเอาแต่รักพี่สาวฉัน แม่ก็รักน้องชายฉันลำเอียงกันจนออกหน้าออกตา...แม้แต่ชื่อก็อุตล่ำตั้งให้ผิดกัน พี่ฉันชื่องามตา ก็พ่อว่าเขาสวย น้องชายก็ชื่อไก่เขียวชะ..พีรพล แล้วตัวฉันชื่ออะไร...ชื่อบุญพา..ชื่อชาวบ้านดี ๆ นั้นเอง เกิดมาพ่อก็ผิดหวังเพราะอยากได้ลูกชาย ตอนเล็ก ๆ ข้าวของเสื้อผ้าก็ไม่เคยมี อยากจะได้อะไรก็ไม่เคยได้" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 116)

ไม่พอใจสถานที่ที่ทำงาน เธอกับกับสามีว่า

"ฉันเกลียดข้าราชการไทยอยู่อย่าง รู้ไหมคุณ" คุณเมธนีเคยเกรี้ยวกราดเอาทั้งสามหลังจากอารมณ์ค้างมาจากที่ทำงานในวันหนึ่ง "ไม่เคยยอมรับความสามารถของคนเลยจนนิดเดียว ความคิดของฉันเสนอไป แต่ละอย่างไม่เคยมีใครฟัง ไม่มีใครสนใจ คุณรู้ไหมเจ้านายเขาตอบว่ายังไง เอะอะก็พูดชู้ ๆ ว่าไม่มีงบประมาณ ไร้เอ๊ย! ใคร ๆ ก็รู้ว่าแกละ เลื่อนขั้นขึ้นมาได้ตำแหน่งใหญ่โตยังงี้ ก็เพราะทำงานมานานเท่านั้นแหละ เรื่องความเก่งนะไม่ต้องพูดถึงละ สอบไปเมืองนอกจนหัวทงอกไม่เคยสอบได้ชู้ก็ จนกระทรวงเขาทนไม่ไหวต้องหาทุนให้ไปดูงาน ฉันชี้แจงจะพูด" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 114)

เมื่อเห็นสามีบรรยายคู่อื่นเขามีความสุขก็รู้สึกอิจฉาเขา เช่น รังสรรค์คนรักเก่าซึ่งแต่งงานไม่นานนัก ลามีภรรยาเขาก็หยอกล้อกันอย่างมีความสุข เมธนีก็สั่งให้แม่แสบปิดหน้าต่างด้านนั้นให้หมดเพื่อจะไม่เห็นภาพเหล่านั้น

"ปิดเสียให้หมด อย่าเปิดนะ!"

"ฉัน ไม่ต้องการดูให้เป็นเสนียดลูกนัยน์ตา แล้วน้ำแสบไม่ต้อง ไปยุ่งกับบ้านโน้น ต่าง

คนต่างอยู่อย่างนี้ดีแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 210)

ถ้าเมธนีไม่คิดเจ็บแค้นเรื่องเก่าๆ สมัยเริ่มเป็นสาว เธอก็คงจะมีความสุขมากกว่านี้ แต่เธอเป็นคนเจ็บแล้วจำไปตลอด แล้วคิดไปต่าง ๆ นานา แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมาหลายสิบปีแล้ว เธอจึงต้องเป็นคนไข้ที่เคร่งเครียด ไม่เบิกบานเท่าที่ควรจะเป็น

5.3.3 ด้านกิริยาท่าทาง

ในขณะที่เมธนีมีอาการมึนงงตึงตัง ไม่พอใจใคร เธอมักจะแสดงกิริยาไม่น่าดูนัก เช่น การลุกหนีไปเฉย ๆ หลังจากที่ได้อ่านว่าอีกฝ่ายหนึ่งให้เจ็บใจ หรือการโบกมือไล่ให้อีกฝ่ายออกไปเมื่อเธอไม่ต้องการจะพูดด้วย ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เมธนีทะเลาะกับมารดาและพี่สาวเรื่องการให้มารดาอยู่เลี้ยงหลาน แต่มารดาบอกว่าสุขภาพไม่ค่อยดี เลี้ยงหลานให้ไม่ได้ เมธนีก็หลุดจากระชดประชันเหน็บแนมมารดาอย่างรุนแรง แล้วลุกหนีไป ดังคำบรรยายของผู้เขียนโดยผ่านความคิดของแม่แถบ

คุณเมธนีแกล้งเล่นออกไปจากห้องเสียแล้ว ตั้งแต่ยังพูดไม่จบด้วยซ้ำ ใ้วิธีการแบบนี้ ต่อมาดิฉันเองก็เคยเห็นมาเรื่อยไม่ว่าผัวว่าลูก ญาติโกโหติกา หรือเพื่อนฝูงแก คุณเมธนีแกจะต้องปล่อยคำพูดเจ็บแสบใส่เขา แล้วก็ไม่เคยยอมรับฟังอะไรอีก นอกเสียจากฝ่ายนั้นเขาจะยอมแกทุกอย่างแกถึงจะพูดด้วยกับเขา (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 72)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่เมธนีปะทะคารมกับแม่แถบ

หล่อนโบกมือไล่อีกฝ่ายออกไปจากห้อง ด้วยท่าทางที่ไม่ได้คำนึงเลยว่าอีกฝ่ายจะรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นกิริยาเช่นนั้น เมธนีอาจเป็นคนละเอียดและซื่อซามบางอย่างได้ลึกซึ้ง เช่นวิชาการหรืออารมณ์แรงต่าง ๆ ที่ฝังใจหล่อนไม่ว่าเกลียดหรือชัง แต่หล่อนไม่เคยละเอียดอ่อนพอจะขัดเกลา กิริยาท่าทางของตนเองหรือเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตั้งแต่เรื่องเล็กไปจนเรื่องใหญ่ (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 290)

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเมธนีเป็นใหญ่เป็นโตขึ้นมา จึงหาความรักความภักดีจากคนใกล้ชิดไม่ได้ เธอมีแต่ศัตรูเต็มบ้านเต็มเมือง ในการที่เมธนีเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้ มีสาเหตุมาจากการที่เมธนีมีพื้นฐานทางครอบครัวไม่ค่อยดี มีหน้าซ้ำ เธอยังคิดว่าพ่อแม่รักเธอน้อยกว่าพี่น้อง เมธนีเป็นคนขาดความรักความอบอุ่น เมธนีจะรู้สึกตัวเธอเหมือนมีชีวิตโดดเดี่ยวทั้ง ๆ ที่มีสามีและลูก แต่สามีและลูกก็ได้ให้ความรักแก่เธอดังที่เธอหวัง เมธนี

เป็นคนที่ไม่สูงทะเยอทะยาน หวังความก้าวหน้า เธอมีความมุ่งมั่นในด้านการทำงานมาก จนไม่คำนึงถึงบุคคลในครอบครัว เพราะเธอทุ่มแรงกายและใจให้การทำงานโดยไม่คำนึงบุคคลในครอบครัว สามมี และลูกจึงได้ห่างเหินไม่ใกล้ชิดกับเธอเท่าที่ควร

ที่สำคัญที่สุดสำหรับลักษณะนิสัยของเมธนีคือการพูดที่มักจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกระคายหู แม้ว่าเมธนีจะมีการศึกษาสูงจนถึงชั้นปริญญาเอก แต่การศึกษาก็มิได้มีส่วนช่วยขัดเกลาคำพูดของเมธนีให้อ่อนหวาน น้ำเสียงของเธอมักจะเฉียบขาด แสดงความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและมักจะไม่นิยมฟังความคิดเห็นผู้อื่น ทั้งนี้เพราะคิดว่าเธอเป็นคนฉลาดกว่าคนอื่น เธอเป็นคนมีความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรือด้านบริหาร เธอจึงมีการตัดสินใจที่ฉับไว คล่องแคล่ว และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งนับว่าเมธนีมีลักษณะที่น่าเกรงขามคนหนึ่ง

5.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ดร. เมธนีเป็นคนที่มีความสามารถในด้านวิชาการสูง มีบุคลิกภาพที่น่าเกรงขาม มีสง่าราศี มีความเด็ดขาด ไม่ยอมใคร มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังนั้นเธอจึงไม่ค่อยมีเพื่อนหรือคนที่สนิทสนมด้วย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านซึ่งเป็นญาติห่าง ๆ หรือเพื่อนในที่ทำงานก็ตาม ดังตัวอย่าง

5.4.1 ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

เนื่องจากเมธนีเคยรักกับรังสรรค์ซึ่งอยู่ข้างบ้านมาก่อน เมื่อเลิกกัน เธอก็โกรธแค้นเขา ทว่าเขาหลอกลวงบ้าง คบไม่ได้บ้าง รวมทั้งสั่งให้นิลยาเลิกคบกับหลานของรังสรรค์ด้วย แต่นิลยาไม่มีเพื่อนในละแวกนั้น นิลยาจึงแอบหนีไปเล่นกับหนุ่มและแนน หลานของรังสรรค์บ่อย ๆ จนกระทั่งเมธนีจับได้หลายครั้ง เธอต่อว่าบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ฝ่ายนั้น ดังตัวอย่างเช่น

"เผอิญดิฉันยังไม่เห็นว่าตัวเอง โชคดีพอจะได้ลูกเขยอย่างหนุ่มคะ คุณน้ำเก็บไว้ให้ผู้หญิงอื่นที่เขาเห็นว่าได้แค่ผู้ชายอย่างหนุ่มก็ดีแล้ว ดีกว่าจะดิฉันเห็นว่าอนาคตนิลยายังไปไกลกว่าจะมาจบลงแค่นี้"...

"ลูกดิฉันนะ ดิฉันปรามได้คะ คุณน้ำ" เมธนีตอบเสียงเย็น

"แต่ปรามข้างเดียว อีกฝ่ายไม่รับรู้อะไรด้วย ตั้งหน้าตั้งตาจะมารบกวนนิลยาแกก็คงไม่ปรกติสุขไปได้ คุณน้ำคงทราบนะคะว่าผู้ชายกับผู้หญิงนะความชัดเจนโลกมันผิดกัน นิลยาอายุแค่นี้ ยังนับว่าเด็กนัก ไม่ใช่โชกโชนไปร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำอย่างผู้ชาย

เทียบเคียงก็เห็นแล้วว่าผิดกันนัก” (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 424-425)

จะเห็นได้ว่าเมธนีไม่ชอบญาติข้างบ้านนักเพราะความผูกใจเจ็บเรื่องส่วนตัวซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้ว ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายผู้ชายเขาสวมกอดถึงเรื่องนี้ไปแล้ว แต่เมธนียังคงฝังใจเก็บมาคิดแค้นเรื่อยไป ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

‘ฉันเกลียดคนพวกนี้ ไม่เคยคิดจะไปเกี่ยวข้องกับพวกมันเลยจนนิดเดียว’ ตูหล่อนช่างสะสมความเกลียดไว้มากมายจนน่าอัศจรรย์ใจ แม้แต่กับเครือญาติที่อยู่ห่างไปอีกสองหลังนี้เอง ยิ่งบ้านติดกันแล้วยิ่งไม่ต้องพูดถึงจนบัดนี้เมธนียิ่งไม่ยอมเลิกความจงเกลียดจงชังที่มีต่อเจ้าของบ้านทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 141)

เมื่อเมธนีมีแต่ความรู้สึกเกลียดเพื่อนบ้าน ดังนั้นลักษณะการแสดงความสัมพันธ์อย่างมิตรที่ดีจึงไม่มี ส่วนใหญ่จะแสดงออกในลักษณะที่ปะทะคารมกันมากกว่าการพูดกันด้วยดี และเมื่อครั้งที่รังสรรค์แต่งงาน เมธนียังทนดูรังสรรค์เขาจุ๋มจิ๋มกับภรรยาไม่ได้ เธอสั่งให้แม่แถบปิดหน้าต่างด้านนั้นหมดทุกบาน

“ปิดเสียให้หมด อย่าเปิดนะ!” แกงขี้พอเอากับดิฉัน

“ฉันไม่ต้องการดูให้เป็นเสนียดลูกนัยน์ตา แล้วน้ำลายไม่ต้องไปยุ่งกับบ้านโน้น ต่างคนต่างอยู่อย่างนี้ดีแล้ว” (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 210)

5.4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ทำงาน

เมธนีเป็นคนที่ไม่ค่อยจะมีเพื่อนฝูงเพราะเธอเป็นคนคบใครยาก ใครจะคบกับเธอก็ต้องอ่อนข้อให้เธอหมดทุกอย่าง ไม่ว่าเธอจะตีจะร้ายอย่างไรก็ต้องทนเธอได้เพราะฉะนั้นเมธนีจึงไม่ค่อยมีเพื่อนฝูงที่สนิทสนมจริงใจด้วยเลยสักคน นอกจากนั้น ลักษณะที่เธอเป็นคนพูดจาไม่เข้าหูคน ชอบพูดจี้ใจดำคน พูดตรงไปตรงมาไม่เกรงกลัวใคร เมื่อเธอมีอำนาจมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง เธอจึงมีความน่าเกรงกลัว ลูกน้องมักจะไม่ค่อยกล้าพูดจาสนิทสนมด้วย ดังตัวอย่างเช่น

เมธนีก้มหน้าก้มตาอ่านหนังสือราชการปึกใหญ่ สีหน้าขมวดมุ่นจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการที่นำหนังสือมาให้เห็น ต้องถอยไปอย่างเกรง ๆ เป็นที่รู้กันว่าทูล่อนเป็นผู้บังคับบัญชาที่ทำงานเอาจริงเอาจังที่สุด แต่ก็เข้มงวดและเจ้าอารมณ์ที่สุดเช่นกัน

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 319)

นอกจากนั้น เมธนีมักจะเป็นคนที่ใช้แต่อารมณ์มากกว่าเหตุผล ดังเช่นเมื่อเธอกำลังมีเรื่องกลุ้มใจ แล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการเข้าไปเตือนให้เธอร่างหนังสือตอบ เธอก็ดูเขาจนน้ำตาคลอ เป็นที่รู้กันว่าเมธนีนั้นมักจะอารมณ์ไม่ดีจนไม่มีใครเข้าหน้าได้ จน ดร. สุขุมได้เตือนเธอให้รักษาน้ำใจของผู้ร่วมงานเพื่อเลี้ยงไว้เป็นพรคนพวกว่า

“คุณอย่าไปเครียดกับงานนักสิ ผ่อนสั้นผ่อนยาวเสียบ้าง”

“คนก็เหมือนกัน เขาไม่ใช่เครื่องจักร” คุณรักษาน้ำใจคนอื่นให้มากกว่านี้ก็จะดี เพราะเรื่องอื่น ๆ คุณก็เก่งอยู่แล้วทุกด้าน”

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 325)

ดังนั้น ดร. เมธนีจึงไม่ค่อยมีเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านหรือเพื่อนจากที่ทำงาน ทั้งนี้เพราะเธอเป็นคนเคร่งเครียด ใช้แต่อารมณ์ ไม่เคยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น แม้ว่าเธอจะมีความสามารถในการทำงานเพียงใดก็ตาม แต่การทำงานก็ต้องอาศัยการทำให้เป็นกลุ่มเพื่อให้งานประสานประโยชน์ไปด้วยดี ดังนั้น เธอจึงไม่อาจก้าวไปสู่ที่สูงสุดที่เธอหวังไว้ได้ เพราะเธอยังขาดเสียงสนับสนุนอีกมาก และการแสดงความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจึงไม่มีนอกจากเป็นไปตามหน้าที่เท่านั้น เพราะเมธนีเป็นคนคบกับใครยาก

5.4.3 ความสัมพันธ์กับครอบครัว

เป็นที่รู้กันว่า ดร. เมธนี กับ ดร. เอกวัต สามีภรรยาคนี้ เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถด้วยกันทั้งคู่ ดังนั้นทั้งสองจึงมักจะแสดงความเก่งมาอวดกันเสมอ ๆ จนในที่สุดต้องแตกหักจนถึงขั้นแยกกันอยู่ในตอนท้ายเรื่อง

สำหรับ ดร. เมธนีนั้น เธอมักจะพูดจาโผงผาง ไม่เกรงใจใคร แม้แต่สามี ถ้าหากชมได้ด้วยวาจาเธอก็ทำ ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าลูกหรือต่อหน้าคนรับใช้ ทุกครั้งที่เจอหน้ากัน สามีภรรยาคนนี้ก็จะต้องทะเลาะกันอย่างรุนแรง จนลูกตกใจกลัว นึกว่าพ่อกับแม่จะฆ่ากันตาย ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เมธนีกลับมาจากที่ทำงาน ซึ่งมักจะมีอารมณ์หงุดหงิดตามมาด้วย

“นิลยา เปิดไฟเอาไว้ทำไมกันหน้าบ้าน ไม่มีใครอยู่สักคน”

คุณเมธนีถามลูกเสียงเซียว

“คุณพ่อให้เปิดค่ะ”

คุณเอกวัตนั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ที่โต๊ะอาหารอย่างไม่รู้ไม่ชี้ จนคุณเมธนีเข้ามาร่วมวงก็ยังอ่านอยู่อย่างเก่า

"นี่คุณ" คุณเมธนีส่งเสียง "คนเขาจะกินข้าวกันแล้วละ คุณจะไปอ่านที่ไหนก็เชิญ แต่ไม่ใช่ที่โต๊ะอาหารนี่ คุณเอกวัตไม่ตอบ แต่พับหนังสือพิมพ์อย่างแรง แล้วผลุนผลันลุกออกไปจากห้องทันที เดินปึง ๆ ไปตลอดทาง แล้วมีเสียงกระแทกประตูปิดดังโครม (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 143-144)

นอกจากนั้น นิธิยาซึ่งเป็นลูกสาวของเมธนีเองก็ยังเคยรำพึงรำพันกับแม่แถบว่า "... กลับมาบ้านตอนเย็น ๆ ที่ไร ก็แหวด...แหวด...เรื่อยเลย ใครก็ทำอะไรไม่ถูกใจ คุณแม่เลยซักอย่าง.... เจอคุณพ่อก็เถียงกับคุณพ่อลั่นบ้านหนูต้องเอาหมอนไปตบทุกวัน บางทีคุณแม่ทะเลาะกับคุณพ่อบ้าง หนูรู้สึกเหมือนหัวใจมันจะหลุดออกมาออกอกจัน แหละ....." (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 135)

เมื่อตอนที่เมธนีกลับมาจากต่างประเทศใหม่ ๆ ดร. เอกวัตก็เอาใจगरรยาโดยการจัดงานเลี้ยงที่บ้าน แล้วเชิญแขกหรือญาติข้างบ้านมารับประทานอาหารด้วย ทำให้บรรยากาศดูดีขึ้น แต่แล้วไม่นานทั้งสองก็มีเรื่องให้ขัดแย้งกันอีกจนได้ เพราะการอวดเก่ง อวดรู้ แล้วขัดคอตนเอง ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เมธนีเอา रुपสวย ๆ ออกมาอธิบายว่าเป็นสถานที่ต่าง ๆ ให้แขกฟัง คุณเอกวัตก็เข้ามาร่วมวงด้วย

"แหม! ไอ้ตรงนี้ผมไปเดินมาไม่รู้กี่ครั้ง รู้ไหมครับ ตอนผมไปปะปลาเงินปลาทองยังว่ายอยู่เลย สืบพันธุ์มาจากไอ้พวกปลาที่มารี อังตัวแนตต์ เอามาเลี้ยงไว้ที่กระท่อมเขียวนะ"

คุณบุษิตกับคุณแสงเทียนเงียบกริบ ได้แต่เป็นฝ่ายฟัง

"ปลาเงินที่ไหนกัน" คุณเมธนีขัดคอสามีตามเคย

"ฉันเห็นแต่ปลาทอง คุณก็พูดเรื่อยเจื้อยไปได้"

"อ้าว!" คุณเอกวัตทำเป็นหัวเราะ แต่ก็ฝืน ๆ ไม่ยักขบขันเต็มที่

"ฉันพูดรวมกันไปปะ...พูดถึงปลาทองก็พูดรวม ๆ กันว่าปลาเงินปลาทองปะซี"

"ปลาทองก็ปลาทองซี มันคนละอย่างกับปลาเงิน" คุณเมธนีไม่ยอมแพ้

"พูดรวม ๆ กันไปได้ยังงี้ งั้นฉันก็พูดได้ซีว่า ฉันกินปลาช่อนปลาจลามทั้ง ๆ ที่ฉันกินปลาช่อนอย่างเดียว"

"จะเอามาเทียบกันได้อย่างไรละ หนูอะไรซีลลี้" คุณเอกวัตคงจะลืมนึกว่า มีแขกอยู่ด้วย

"ปลาช่อนก็ปลาช่อน ปลาจลามก็ปลาจลาม"

"จันรี" คุณเมธนีหัวเราะเยาะด้วยเสียงผู้มึนซัย

"แต่ถ้าปลาเงินกับปลาทองละครักเหมือนกันได้ใช้ไหมล่ะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 108)

เมื่อสามีภรรยาต้องออกไปนอกบ้าน ทั้งสองจะแสดงความสัมพันธ์กันเป็นปกติคือเป็นครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่นดี ไม่มีปัญหา ดังเช่น ตอนที่คุณเมธนีจะเดินทางไปเรียนต่อต่างประเทศ ดังคำบรรยายของผู้เขียน โดยผ่านความคิดคำนึงของแม่แถบว่า

วันเดินทางนั้นมีคนไปส่งมากมาย แกก็ยิ้มแย้มแจ่มใสดี คุณเอกวัดอุ้มคุณหนูไปทอดใครต่อใคร ทำทางแต่ละคนก็ชื่นชมพ่อแม่ลูกกันตื้ออยู่ จนดิฉันไม่รู้ว่าคุณเมธนีแหกสายห่วงหน้าห่วงหลังแล้วหรือยัง แกอาจจะหายแล้วก็ได้ อีฉันทง ดูไม่ออกเหมือนกัน

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 94)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยานี้จะแสดงว่ารักใคร่กลมเกลียวกันก็ต่อเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น เหมือนการเล่นละคร ผิดกับเวลาอยู่บ้านอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ

5.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

เมธนีเป็นเด็กต่างจังหวัด เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ เธอเป็นคนมีมานะอดทนและมีความใฝ่สูง ทะเยอทะยานทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มีเกียรติยศและฐานะดีขึ้น ในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าเมธนีเป็นคนหัวดี เรียนเก่ง สามารถสอบชิงทุนและเรียนได้จนจบปริญญาเอก นอกจากนั้นเธอยังต้องการมีสามีที่ดี มีเกียรติยศพอที่จะช่วยคำชูให้เธอมีศักดิ์ศรีเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเธอเลือก ดร. เอกวัตเพราะเขาเป็นคนมีฐานะดีและมีการศึกษาสูง ดังตัวอย่างตอนที่มารดาของเมธนีพูดกับแม่แถบว่า

"...บุญพา(เมธนี) มันเป็นคนใฝ่สูงมาตั้งแต่เด็กแล้ว ตอนเล็ก ๆ มันก็ฝันอยากจะทำนายเป็นเศรษฐี อยากเป็นเจ้าคนนายคน.. เวลาเป็นสาวมันหมายตาแต่ผู้ชายดี ๆ ทั้งนั้น โอ้วพวกแถวบ้านไม่มีได้แถมมันเสียละอยู่ ๆ ได้ตัวเป็นดอกเตอร์ มีหน้ามีตาหยอกอยู่เมื่อไร เรื่องอะไรมันจะยอมให้ตัวทั้ง" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 47)

เมื่อเมธนีมีทุกอย่างตามที่มุ่งหวังเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การทำงานหรือชีวิตคู่ที่มีเกียรติ เธอยังต้องการที่จะให้ลูกได้ดีเหมือนเธอด้วย คือต้องการให้ลูกเรียนให้เก่งที่สุด ให้สมกับที่มีพ่อแม่เป็นดอกเตอร์ด้วยกันทั้งคู่ ดังตัวอย่างตอนที่เมธนีเขียนจดหมายไปหา

นิยายที่ต่างประเทศว่า

"แม่อังยังไม่เห็นผลการเรียนของหนู แต่หวังไว้ว่าหนูคงจะสอบได้ทุกวิชาถ้าได้เกรด เอ. แม่จะดีใจมาก ทุกวันนี้เพื่อนแม่ถามถึงบ่อย ๆ ว่าลูกเรียนเป็นอย่างไร บางคนก็น่าจะให้จบ มศ.5 ก่อน แล้วค่อยส่งไป แม่ไม่สบายใจเท่าไรเลยที่ต้องตอบปัด ๆ ไปไม่ให้เขาซักอะไรมาก ในเมื่อเราส่วนมากก็มีลูก เพราะฉะนั้นการแข่งขันกันระหว่างลูกๆอาจารย์ด้วยกันย่อมเป็นของธรรมดา โดยเฉพาะเมื่อแม่เองเป็นถึง ดร.มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีกว่าคนอื่น ๆ เขาก็หวังกันว่าลูกแม่จะต้องเก่งด้วย" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 461)

ดังนั้นความมุ่งหวังในอนาคตของเมธินีคือเกียรติยศ ชื่อเสียง เงินทอง ฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งเธอพยายามฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ด้วยดี นับว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับมนุษย์ นอกจากนั้นเมธินียังหวังต่อไปถึงอนาคตของลูกสาวด้วยว่าจะต้องให้ได้ตามที่เธอปรารถนาซึ่งในตอนท้ายจะเห็นได้ว่า นิลยาไม่สามารถทำได้เพราะคนเราไม่จำเป็นจะต้องมีความสามารถเหมือนกัน บางคนอาจจะเก่งเรื่องอื่นก็ได้ เช่น นิลยาซึ่งมีพรสวรรค์ในด้านดนตรี มิใช่ด้านการเรียน แต่มิใช่ว่านิลยาเรียนหนังสือไม่ได้ เพียงแต่นิลยาไม่สามารถเรียนได้ทีหนึ่งเท่านั้น

เมธินีจัดเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพประเภทไม่สร้างสรรค์ แม้ว่าเธอจะเรียนเก่ง มีความสามารถในการทำงานเป็นอย่างดี แต่จะเห็นได้ว่า เมธินีต้องประสบกับความล้มเหลวทุกอย่างในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัวหรือด้านการทำงาน เมธินีต้องเลิกกับสามีเพราะทั้งสองมีความเห็นขัดแย้งกันบ่อย ๆ ไม่สามารถคืนดีกันได้ ส่วนลูกสาวก็ไม่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนดังที่เธอคาดหวังไว้ มีหน้าซ้ำลูกสาวยังรักดนตรีเป็นชีวิตจิตใจซึ่งเธอไม่เห็นด้วยว่าวิชาดนตรีจะมีความสำคัญยิ่งไปกว่าวิชาการ สำหรับในด้านการงาน เมธินีมีความก้าวหน้าไปด้วยดี แต่เธอก็มักจะแสดงความเก่งกล้าและขัดแย้งกับผู้ที่ไม่โอ้อวดไปกับเธออย่างเปิดเผย ทำให้เธอมีแต่ศัตรูรอบตัว และในที่สุดชีวิตของเธอก็ต้องจบลงอย่างน่าเศร้า ทั้ง ๆ ที่ชีวิตของเธอน่าจะมีความสุขมากกว่านี้

สาเหตุที่ทำให้เมธินีต้องเป็นคนแข็งกร้าว มีหิฐิ มองโลกในแง่ร้าย ต่าง ๆ นี้ สืบเนื่องมาจากการขาดความรักจากพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็ก เธอคิดเสมอว่า พ่อแม่รักเธอลำเอียง ไม่มีความยุติธรรม กว่าจะได้เรียนต่อก็ต้องกระเสือกกระสนด้วยตนเอง ดังนั้นเมธินีจึงเป็นคนที่แข็งแกร่ง ใจเด็ด มีมานะอย่างแรงกล้า ฟันฝ่าอุปสรรคด้วยตัวเองทุกอย่าง เธอฝันว่า

อยากจะมีอนาคตกับผู้ชายสักคน เธอพยายามประหยัด เก็บเงินไว้ซื้อที่ดินและปลูกบ้าน ครั้น เธอต้องผิดหวังกับความรักครั้งแรก เธอก็ยิ่งเจ็บใจและสะสมความอาฆาต ความเกลียด ไว้ ในใจตลอดเวลา จนกลายเป็นคนเคร่งเครียด ไม่มีอารมณ์แจ่มใสเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อแต่งงาน เธอก็พบว่าสามีนอกใจอีก เมื่อนี้ยิ่งเพิ่มความเครียดมากขึ้น มุมานะทำงานนอกบ้านมาก จนไม่มีเวลาดูแลลูกสาว เพียงเพื่อให้ลืมความทุกข์ดังกล่าว

นั่นแสดงให้เห็นว่า เมื่อนี้เป็นคนที่เห็นแก่ตัว รักตัวเองมากกว่ารักผู้อื่นแม้แต่ลูกสาว ของตัวเอง เพราะเมื่อเธอมีปัญหาเธอก็พยายามหลีกเลี่ยงปัญหาไปโดยทิ้งภาระความรับผิดชอบ ไว้เบื้องหลัง

เรื่องทะเลแปร (2525)

6. หัตติยาหรือหัตต์ จากเรื่องทะเลแปร

6.1 ภูมิหลังของตัวละคร

หัตติยาเกิดมาท่ามกลางครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น บิดามารดารักและทะนุถนอมเธอราวกับไข่มุกในหีบ อีกทั้งเธอก็เป็นเด็กดี อยู่ในโอวาทบิดามารดาเสมอ ทั้งมารดาและหัตติยาดำรงให้ความเคารพและนับถือบิดาสุดเจ้ ไม่ว่าบิดาจะว่าอย่างไร ทุกคนในบ้านต่างก็เชื่อฟัง โดยไม่ได้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนั้นบิดาของหัตติยาเป็นคนที่ไม่ชอบเข้าสังคม และมีความคิดไม่กว้างขวาง ไม่ยอมให้ลูกสาวคบหาสมาคมกับเพื่อนชาย ทำให้หัตติยาเป็นผู้หญิงที่อ่อนต่อโลก ไม่กล้าตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง เมื่อหัตติยาแต่งงานกับจารณหนุ่มสังคมและนักธุรกิจชื่อดัง หัตติยาจึงมีปัญหามาก ไม่สามารถจะปรับตัวให้เข้ากับจารณได้ เพราะเธอได้รับการอบรมอย่างกุลสตรี เป็นแม่บ้านแม่เรือน กิริยามารยาทเรียบร้อย แต่จารณเป็นหนุ่มสังคม เจ้าชู้และชอบให้ภรรยาแต่งกายหรูหราเด่นเคียงคู่กับเขา นอกจากนั้น เขายังชอบให้ภรรยาปรนนิบัติเอาใจใส่เขาในบางเรื่องที่หัตติยาคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าอับอาย ไม่น่ากระทำ จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้จารณเบื่อหน่ายเธอและความห่างเหินก็เริ่มมีมากขึ้น จนในที่สุดทั้งสองก็หย่ากัน หัตติยาไปสมัครทำงานกับนนท์ ส่วนจารณก็ยังคงทำงานบริษัทส่วนตัว และคบผู้หญิงมากมายเช่นเดิม วันหนึ่งจารณกลายเป็นผู้ร้ายฆ่าคน เนื่องจากแย่งผู้หญิงคนหนึ่งจากวัยรุ่นที่โรงแรมมานรุด ผู้หญิงถูกฆ่าตาย ส่วนจารณขาดใจ ผู้ชายวัยรุ่นให้การกับตำรวจว่า จารณยิงผู้หญิงตาย ต่อมาบิดามารดาของจารณได้วิ่งเต้นช่วยเหลือลูกชายสำเร็จ แต่ต้องเสียเงินเป็นจำนวนมากเพื่อจ่ายให้แก๊งญาติของผู้ตายและตำรวจ ส่วนจารณถูกคุมขังไว้ก่อนออกจากงาน จารณจึงหนีออกจากบ้าน ตระเวนไปตามจังหวัดต่าง ๆ และไปสร้างเนื้อสร้างตัวใหม่ จนสามารถตั้งตัวได้ สำหรับหัตติยาเมื่อได้เข้าทำงานกับนนท์แล้ว เธอก็ย้ายออกจากบ้านของบิดามารดามาอยู่พลตตามลำพังเพื่อดำเนินชีวิตใหม่ด้วยตนเอง ต่อมาเธอได้สนิทสนมกับนนท์มากขึ้นจนถึงขั้นจะแต่งงานกัน แต่หัตติยาก็ต้องผิดหวังอีกครั้งเพราะครอบครัวของนนท์ไม่ชอบความเป็นแม่ม่ายของเธอ และในระยนี้จารณได้มาพบหัตติยาที่พลตหลายครั้งและขอคืนดีกับหัตติยาใหม่โดยสัญญาว่าจะปรับปรุงตัวใหม่ให้ดีขึ้นและจะไม่ทำให้หัตติยาผิดหวังในตัวของเขา

อีก ซึ่งหัตติยา ก็ตกลง

6.2 ลักษณะทางกาย

หัตติยาเป็นสาวที่มีหน้าตาน่ารัก กิริยามารยาทเรียบร้อย ชอบแต่งกายเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด แต่งหน้าอ่อน ๆ ไม่เข้มเหมือนคนอื่น ซึ่งเหมาะสมกับบุคลิกที่มึนวลของเธอ ดังความคิดของจารย์เมื่อตอนพบกับหัตติยาใหม่ ๆ ว่า

หล่อเป็นผู้หญิงชื่อ ๆ...แปลกที่โลกยังมีผู้หญิงประเภทนี้เหลืออยู่อีกจนได้

.....

ค่อยยังชั่วที่หัตติยามีความน่าเอ็นดูอยู่มาก ไม่สวยอย่างดิศราหรือผู้หญิงอื่นก็จริง แต่เขาชอบมองดูนิยน์ตากกลมดำและผิวนวลใสของหล่อ นตลอดจนท่าทางที่ปราศจากจริตมารยา แม้จะดูเชื่องช้าไปบ้างก็ดู (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 87)

อีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่คำบรรยายของผู้เขียนว่า

.....ใบหน้ามีรอยยิ้มอ่อน ๆ หล่อสวมเสื้อกระโปรงแพรบางเบา อัดพลีทั้งตัวลีละียวโคกจาง ๆ ประปรายช่อดอกไม้ขาวบางผ่องไปทั้งตัว

ผมสลดเลยเค็ยบ่า ดวงหน้าแต่งไว้เพียงจาง ๆ บนริมฝีปากที่เป็นสีชมพูอ่อนนุ่ม (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 25)

ต่อมาเมื่อหัตติยาแต่งงานกับจารย์นักธุรกิจที่ร่ำรวยแล้ว เธอจำเป็นต้องออกงานสังคม เคียงคู่ไปกับสามีบ่อย ๆ นอกจากนั้นสามีเองก็ยังชอบให้เธอแต่งตัวเด่นหรูและโป๊นิด ๆ ตามรสนิยมของเขา เช่นตอนแรกที่แต่งงานกันใหม่ ๆ สามีบอกให้เธอแต่งตัวคอยเพื่อจะไปงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง และสามีก็ต้องให้หัตติยาเปลี่ยนชุดใหม่เพราะไม่ถูกใจเขา ดังตัวอย่าง

"งานนี้ใคร ๆ เขาก็อยากเห็นคุณ แต่งตัวสวย ๆ หน่อยซี ชุดีฟ้งีเดรสนะ ไม่มีหรือ"....

"แท้ต! ใคร ๆ เขาก็อยากเห็นเจ้าสาวของผมนะ คุณควรจะเด่นหน่อยคึนนี้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 181)

ดังนั้น เมื่อหัตติยาต้องออกงานสังคมทุก ๆ วันกับสามี หัตติยาจึงเป็นสาวสังคมที่งามหรู หากใครเทียบยาก ทั้งนี้เพราะหัตติยาเป็นคนสวยอยู่แล้ว อีกทั้งฐานะของสามีก็ดีมาก หัตติยาจึงสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมชั้นสูงได้อย่างสบาย ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ทัศนียาจึงต้องแปลงโฉมตัวเองเสียใหม่ คล้อยตามรสนิยมของเขากิ่งที่ตอนแรกก็ประหม่าเสียแทบจะก้าวขาไม่ออก

เสื้อผ้าของหล่อนมีแต่ชนิดเปิดตรงโน้น เปลือยตรงนี้ บางตัวก็เข้ารูปแต่ผ่าข้างขึ้นมาเหนือเข่า เห็นช่วงขาวิ้งแวม บางตัวก็โป่งใสเสียทะลุปรุโป่ง ทุกชุดราคาแพงมหาศาลที่มีมือออกแบบและตัดเย็บเพราะหล่อนต้องไปหาร้านออกแบบที่มีชื่อทางนี้ โดยเฉพาะและเจ้าของร้านก็คิดราคาเสียถึงใจ (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 208)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าทัศนียาเป็นคนเรียบร้อย น่ารัก อ่อนหวาน แต่งกายเรียบร้อย ไม่ฉูดฉาด เมื่อเธอแต่งงานกับหนุ่มนักธุรกิจแล้ว เธอจะต้องออกงานกับสามีบ่อย ๆ และสามีก็ชอบให้เธอแต่งตัวสวยงามแบบทำทนายีนั้ตาชาย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสวຍตามธรรมชาติด้วย นับว่าทัศนียาสามารถปรับตัวได้ดี

6.3 ลักษณะนิสัย

ทัศนียาเป็นเด็กดี อยู่ในโอวาทของบิดามารดาเสมอ เธอจึงเป็นลูกสาวที่บิดามารดา รักและทะนุถนอมมาก บิดาเป็นผู้นำของครอบครัว เมื่อมีปัญหา คำตัดสินจากบิดานั้นจะถือเป็น การยุติปัญหา ไม่มีข้อโต้แย้ง และไม่มีใครคิดจะโต้แย้ง เพราะถูกอบรมมาให้เคารพบิดาจุ เหนเจ้าตลอดมา ดังเช่นเมื่อตอนที่ทัศนียาเรียนจบมัธยมปีที่ห้า สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ ผู้ซึ่งชาติก็ต้องเป็นบิดาอีกตามเคย คือให้เข้าเรียนวิทยาลัยเอกชน ดีกว่าการไปเรียนต่อที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงหรือต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะบิดาของทัศนียาเป็นนายแพทย์จึงไม่อยาก ให้ลูกลำบาก กลัวลูกจะเอาตัวไม่รอดเหมือนคนใช้หลาย ๆ รายที่มีอิสระมากจนต้องมีปัญหาชีวิต ต่าง ๆ เช่นการทำแท้ง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเหล่านี้ทัศนียาก็ออมปฏิบัติและเชื่อฟังบิดาเป็นอย่างดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทัศนียาเป็นคนที่ไม่มี ความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่รู้จักรับผิดชอบตัวเอง ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบิดาทั้งสิ้น ดังเช่นตอนที่ทัศนียาพูดกับมารดาของเธอเองว่า

"...แท้ที่ไม่เคยเป็นตัวของตัวเองมาก่อนเลยนะคะ เมื่อยังสาวก็แล้วแต่พ่อแม่ แต่งงานแล้วก็แล้วแต่สามี ตัวเองไม่เคยรู้เลยว่าควรจะคิดอะไรทำอะไร..." (วินิตา ดิถียนต์.

2525 : 567)

นอกจากนั้น บิดาของทัศนียายังเป็นคนคับแคบ ไม่ค่อยเข้าสังคม เขามักจะสอนให้ลูกระวังเรื่องการคบเพื่อนชาย เพราะเขามีอาชีพที่ต้องรู้มากเห็นมากเกี่ยวกับปัญหาสังคม เขาจึงหวาดวิตกมากกว่าคนทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิภาพและสุขภาพของบุคคล

ดังนั้น ทัดติยาจึงถูกเลี้ยงแบบมดไม่ให้โตไรไม่ให้โตม เธอจึงไม่มีโอกาสได้คบกับเพื่อนชายเลยสักคนเดียว ดังตัวอย่างที่บิดากำชับกำชาทัดติยาว่า

“ไม่จำเป็นแก้อย่าไปคุยด้วยเลย เดี่ยวผู้ชายมันจะนึกว่าชอบมัน ผู้ชายมันมีสันดานคิดกันง่าย ๆ ว่า ถ้าผู้หญิงคนไหนพูดด้วยละก็แปลว่าชอบมันแล้ว”

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 23)

จะเห็นได้ว่าทัดติยาถูกอบรมให้สำรวมและระมัดระวังตัวเป็นอย่างมากยิ่งต่อเพศตรงข้าม จนเธอรู้สึกอึดอัดทุกครั้งที่มีผู้ชายหนุ่ม ๆ มาพูดคุยด้วย นอกจากนั้นทัดติยาก็ถูกอบรมให้รู้จักเก็บซ่อนความรู้สึก ไม่หมกมุ่นกับการมโลกียังเกินไป ให้คิดว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องที่ควรแก่การละอายสำหรับผู้หญิง ดังนั้นทัดติยาจึงเป็นผู้หญิงที่เติบโตมาจากครอบครัวที่เคร่งครัดต่อประเพณีและศีลธรรม เธอจึงเป็นคนที่ยึดมั่นและอ่อนต่อโลกมาก เมื่อเธอแต่งงานกับจารณจึงปรากฏว่าเธอไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสามีได้ ชีวิตสมรสของเธอจึงต้องล้มเหลว ดังตัวอย่างเช่นตอนที่ทัดติยารู้ว่าสามีแอบไปมีผู้หญิงอื่นอีกหลายคน เธอก็รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

ทัดติยารู้สึกพิลึกพิลั่นอย่างรุนแรงเมื่อนึกมาถึงตอนนั้น นึกถึงความ ‘มั่ว’ ของกลุ่มคนที่หล่อนรวมกลุ่มอยู่ด้วย ช่างแตกต่างกันอย่างหน้ามือเป็นหลังมือกับโลกในบ้านที่หล่อนเติบโตมาอย่างสะอาดเรียบร้อย เคร่งครัดต่อศีลธรรมของพ่อและแม่

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 248)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ทัดติยามาสารภาพถึงความทุกข์ ความลำบากใจกับบิดา ว่าสามีต้องการให้เธอปรนนิบัติต่อเขาแต่เธอทำไม่ได้ ดังคำพูดของทัดติยาว่า

“มันน่าเกลียด... น่าอายเหลือเกิน เรื่องพรรค์นี้เราไม่เคยพูดกันในบ้านใช้ไหมคะพ่อ พ่อเองก็คงไม่เคยมีปัญหาเกี่ยวกับแม่ แต่คุณจำเขาไม่เหมือนพ่อ เขารำคาญแท้ เขาว่าแท้จัดซิด... ไม่เป็นลับประต... เวลาเขาไม่โหเขาก็ว่าเอาแบบนี้ เขามองว่าเมียที่ต้นะคะอยู่ในครัวก็ต้องเป็นแม่ครัว อยู่ในห้องรับแขกต้องเป็นเลดี้ ถ้าอยู่ในห้องนอนก็ต้องเป็น... เป็นโสเภณี ด้วถึงจะรัก” (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 396)

ฉะนั้น การอยู่กินกันกับสามีจึงเป็นไปในลักษณะต้องใช้ความอดทน และต้องอดทนทุกอย่าง มิใช่แต่เฉพาะเรื่องนี้เท่านั้น เรื่องอื่น ๆ ก็มี เช่น

“เรื่องอื่น ๆ เราก็แทบจะพูดกันไม่ได้ เขาเอาแต่ใจเขาทุกอย่าง คุยกันก็ไม่รู้เรื่อง

“เขาเอาแต่ดูถูกว่าตัดใจ อ่อนแอไปเสียทุกอย่าง ไม่เคยถูกใจเขาเลย”

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 396)

หัตติยาเป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และไม่รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทำให้เธอใช้ชีวิตอยู่อย่างลำบาก ต้องอดทนเพื่อประคับประคองชีวิตคู่ให้ยาวนานต่อไป และในที่สุดชีวิตคู่ของเธอก็ต้องล้มเหลวเพราะเธออดทนต่อไปไม่ไหว จากลักษณะของหัตติยานี้จะเห็นได้ว่า เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดาซึ่งเลี้ยงแบบทะนุถนอมอ้อมอ้อมซุนนิตมดไม่ให้ได้ไรไม่ให้ยอม บิดาเฝ้าคอยรับส่งเธอตั้งแต่เด็กจนโตเป็นสาว ด้วยเกรงว่าจะถูกมนุษย์ใจทรามถือโอกาสเบียดเสียดฉวยฉกเธอ นอกจากนั้นก็อบรมให้เธอเป็นคนหัวอ่อนเพื่อจะได้ปกครองง่ายและอยู่ในกรอบประเพณี ไม่กระเจิดกระเจิงเหมือนเด็กสาวอื่น ๆ ทว่าไป ซึ่งทั้งหมดได้ส่งผลให้หัตติยากลายเป็นคนอ่อนแอ ตัดสินใจเองไม่ได้ เมื่อเธอแต่งงานไปเธอจึงเกรงกลัวสามี ครั้นมาพบสามีที่มีความเป็นอยู่และความคิดสมัยใหม่ ไม่คำนึงถึงศีลธรรมประเพณีโบราณหัตติยาจึงรู้สึกที่ต้องฝืนความรู้สึกของตัวเองตลอดเวลาที่อยู่กับสามี ดังเช่นตอนที่เธอจะไปงานเลี้ยงกับสามี สามีก็จับเธออดเสื้อผ้าเพื่อจะแต่งตัวให้ แต่หัตติยาตกใจมาก ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

น้ำตาแล่นขึ้นมาเต็มตาหล่น แล้วร่วงลงมาบนผิวแก้ม ละเอียดย่อน มือไม้เย็นจนชาไปหมด ใจลั่นระริก หล่นไม่มีความช่วยเหลือหรือวาทความอะไรทั้งนั้น นอกจากความอับอายอดสู ในขณะนั้นเห็นสายตาสีดำอีกฝ่ายมองกวาดจนทั่วตัว รวากับหล่นเป็นล้นคำอะไรสักชิ้น ที่เขากำลังตรวจดูว่า มีรอยแตกเป็นบุบสลายตรงไหนบ้าง หลังจากแก่ออกจากหีบห่อแล้ว (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 185)

หัตติยาเป็นคนเรียบร้อย น่ารัก บอบบางนิ่มนวล มีลักษณะเป็นผู้ตาม ไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำ ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองไม่ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะเธอได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากบิดาของเธอ ด้วยเกรงว่าเธอจะมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก กลัวว่าจะเกิดปัญหาต่าง ๆ บิดาจึงเป็นคนวางแผนและแนะนำสั่งสอนถึงการดำเนินชีวิตให้แก่เธอ และเผอิญที่บิดาเป็นคนที่ไม่ค่อยเข้าสังคม ความคิดที่แคบ ๆ จึงถูกถ่ายทอดมายังลูกสาวด้วย ทำให้หัตติยาดำเนินชีวิตในโลกภายนอกได้อย่างลำบาก ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ และในที่สุดชีวิตการแต่งงานของเธอก็ล้มเหลวลง

6.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

6.4.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ทัตติยาเกิดมาท่ามกลางความสมบูรณ์พูนสุข บิดามารดาทะนุถนอมราวกับเป็นรัตนล้ำค่า เธอเป็นคนขบถบาง นิ่งนวล เรียบร้อยน่าทะนุถนอม เป็นเด็กหัวอ่อนอยู่ในโอวาทของบิดามารดาเป็นอย่างดี ทัตติยาไม่เห็นมีความทุกข์ใจอะไรเลยเพราะบิดามารดาเป็นผู้คิดและวางแผนทางชีวิตไว้ให้เธอตลอด ครอบครัวนี้จึงดูราบรื่นมีความสุขเสมอมา ทัตติยาเป็นลูกสาวคนสวย เป็นที่หวงแหนของบิดามารดามาก เธอไม่เคยถูกปล่อยไปเที่ยวตามลำพังเลย ทุกครั้งเธอจะต้องมีบิดาหรือมารดาไปด้วยเสมอ ทัตติยาเองก็ไม่รู้ลึกซึ้งแต่อย่างใด กลับรู้สึกอบอุ่นเสียอีก ดังตัวอย่างเช่นตอนที่ทัตติยาชวนมารดาไปซื้อของตอนหนึ่งว่า

"คุณแม่ชา ป้ายนี้ว่างไหมคะ"

"เอ! ก็ไม่มีอะไรเป็นพิเศษลูก มีอะไรหรือแท้"

"แท้แต่เหงาค่ะ อยากไปเดินดูอะไรสวย ๆ แก่เบือสักหน่อย คุณแม่จะไปไหมคะ"..

และจากคำบรรยายของผู้เขียนอีกว่า

มองเห็นแม่ลูกคุยกันกระจุ๊งกระຈุ้งอยู่ตรงมุมหนึ่งของเสื่อกระโปรงลำเรีจรูป ที่แขวนอยู่บนราวโครเมียม สาวน้อยหน้าตาน่าเอ็นดูคนนั้น กำลังทาบทมกระโปรงชุดตัดด้วยผ้าปานดอกสีขาวนวลพิมพ์ลายสีชมพูจาง ๆ รุกระบายฟรุบโหล่เข้ากับตัว เอียงซ้าย เอียงขวาให้มารดาติชม เสียใจอ่อน ๆ ใส ๆ ดังมาแว่ว ๆ

"ตัวนี้ดี หรือตัวสีฟ้าดีคะ คุณแม่" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 43-44)

นอกจากนั้นในยามที่เธอมีปัญหา เช่นสามีไม่กลับบ้าน เธอมักจะวิ่งหนีปัญหา และไปปรึกษามารดาที่บ้านเหมือนตอนที่เธอเป็นเด็ก ดังตัวอย่าง

มารดาารอรับอยู่แล้ว เมื่อรดเล่นเข้าไปจดหน้าตัก ยังไม่ทันที่คนรดจะลงมาเปิดประตูให้ตามธรรมเนียม หญิงสาวก็เปิดประตูออกมาโดยแรง โผเข้ากอดอีกฝ่ายหนึ่งไว้นั่น (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 330)

สรุปแล้วลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของทัตติยาที่มีต่อบิดามารดานั้น เป็นไปอย่างสนิทสนม รักใคร่กันสมกับเป็นลูกสาวคนเดียวที่บิดามารดารักและหวงแหน ดังนั้นแม้แต่มีปัญหาชีวิต เธอก็ไม่รู้จักแก้ปัญหา และมักจะวิ่งมาให้มารดาบ่ลอบใจทุกครั้งไป เพราะเธอถูกเลี้ยงมาแบบเก่า ไม่รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

6.4.2 ความสัมพันธ์กับจรรยา

หัตติยาแต่งงานกับจรรยา โดยการชักนำและเห็นชอบจากผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย เพราะความเหมาะสมกันหลาย ๆ ด้าน โดยไม่ได้คำนึงว่าทั้งสองยังไม่รู้จักกันมากนัก ดังนั้นชีวิตการแต่งงานของทั้งสองจึงต้องล้มเหลวไปในที่สุด

เดือนแรกของการแต่งงาน หัตติยารู้สึกมีความสุขกับการใช้ชีวิตคู่พอสมควร หัตติยาพยายามสร้างชีวิตครอบครัวให้มีความสุข ด้วยการลงมือทำอาหารเอง แทนที่จะสั่งจากในครัว ตกแต่งงาน ปลุกดอกไม้นในสนาม หาเครื่องประดับบ้านมาเพิ่มเติมให้สวยงามกว่าเก่า นอกจากนั้น หัตติยาก็ไม่ยอมปล่อยให้ปล่อยตัวจนน่าเกลียด ไม่เคยบ่นจู้จี้จุกจิก พยายามระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ให้สวยงามน่ารักและนุ่มนวลตามที่มารดาอบรม

แต่เวลาผ่านไปเพียงเดือนเดียว จรรยาก็เริ่มเบื่อหน่าย เธอไม่สนใจที่จะพัวพันกับเรื่องการกินอยู่ เธอถือว่าเธอมีเงินมากพอที่จะใช้เงินซื้อความสะดวกเหล่านั้น ดังนั้นเธอจึงไม่เห็นด้วยกับการเป็นแม่บ้านแม่เรือนของหัตติยา เช่น

“ไปนั่งทำเองให้หลังขดหลังแข็งทำไม เรื่องสวนผมจะโทร. บอกสำนักงานแต่งงาน เขามาจัดให้ เธอทำสวยกว่าเราเสียอีก จะเอาต้นอะไรกันทั้งนั้น”

(วินิตา ตีถียนต์. 2525 : 206)

ระยะต่อมาจรรยาไม่ค่อยกลับบ้าน บางทีไปงานเลี้ยงด้วยกันแล้วแยกกันกลับ หัตติยาอยู่ในฐานะที่ไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียงอะไรทั้งนั้น การพูดคุยกับจรรยา บางทีก็ทำให้เธอรู้สึกรำคาญไม่พอใจใจตัวเองง่าย ๆ ดังตัวอย่างเช่น

ตอนที่ไปเที่ยวชะอำ ขากลับจรรยาขับรถเอง หัตติยานึกอยากจะชวนเธอคุยแต่เมื่อแต่ก็กลัวว่าจะไม่ถูกใจเธอ จึงพยายามปรารภกันด้วยเรื่องທີ່คิดว่าธรรมดาที่สุดว่า

“คืนนี้เราคงพอมีเวลาทนนไปงานแต่งงานนะคะ”

จรรยาเกิดไม่ชอบใจขึ้นมา โดยไม่มีต้นสายปลายเหตุ ก็เลยตอบเสียงซุ่น

“คุณไปคนเดียวก็แล้วกัน อยากไปมากนักรหรือ”

“เปล่าหรอก” หัตติยาตอบเสียงอ่อน นึกเสียใจที่ทำให้เธอเคืองซุ่น

“แล้วคุณอยู่ทำไม” เธอว่า (วินิตา ตีถียนต์. 2525 : 235)

ดังนั้น หัตติยาจึงเป็นฝ่ายหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการปรับตัวพอสมควร ไม่ค่อยปากต่อคำ เพราะถ้าพูดไปเธอก็จะยิ่งอารมณ์ไม่ดี ทำให้หงุดหงิดใจเธอโดยทำหน้าบึ้งบ้าง

ไม่พูดด้วยเฉยๆ บ้าง ทัดติยาไม่เข้าใจว่าเขาโมโหเรื่องอะไร ทำไมจารณซึ่งเคยน่ารักเสมอ ในสายตาเธอ จึงเปลี่ยนแปลงไป เพราะฉะนั้นไม่ว่าเธอจะรู้สึกอย่างไร เธอก็ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับอารมณ์เขาโดยอัตโนมัติ ดังเช่นตอนที่จารณจะไปต่างประเทศ เขาถามเธอว่าต้องการของฝากอะไรบ้าง และแท้จริงแล้วทัดติยาไม่อยากได้อะไรเลย แต่ก็ต้องบอกเขาว่าอยากให้ซื้ออะไรมาฝาก เพื่อให้เขาภูมิใจและโล่งใจที่ได้ทำหน้าที่สามีที่ดี แต่เขาจะเดินทางไปเมื่อไรเธอก็ไม่กล้าถามเขากลับ เพราะเกรงว่าเขาอาจจะหาว่าเธอจู้จู้จิก

จะเห็นได้ว่าลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของทัดติยาที่มีต่อสามีนั้น ไม่ราบรื่น เธอต้องคอยเอาอกเอาใจเขา คอยปรับตัวเองให้เข้ากับอารมณ์เขา ซึ่งแสนจะยากเย็นเสียใจ ด้วยความรักและความเกรงกลัวสามี เธอจึงได้แต่นิ่งเฉย ไม่กล้ากระเข้าเย้าแหย่เหมือนกับคู่แต่งงานใหม่ทั่วไป ทั้งนี้เพราะทัดติยาเป็นคนที่ถูกอบรมมาให้เชื่อฟังบิดามารดาอย่างเดียว โดยไม่ต้องใช้ความคิดตัดสินใจใดๆ และเมื่อมีสามี เธอจึงมีความคิดต่อสามีเหมือนเป็นบิดาของเธอนั่นเอง

6.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

สิ่งแรกที่ทัดติยาต้องการมากที่สุดคือการมีครอบครัวที่อบอุ่น นับตั้งแต่ทัดติยาแต่งงานกับจารณ เธอก็พบว่าชีวิตคู่ของเธอนั้นล้มเหลวลงตั้งแต่เดือนที่สอง จารณไม่ค่อยสนใจเธอเท่าที่ควร เขาชอบเที่ยวเตร่นอกบ้านเป็นประจำ นาน ๆ จึงจะกลับมาอนที่บ้าน เพราะจารณเริ่มเบื่อทัดติยา เขาหาว่าทัดติยาเป็นผู้หญิงที่มึนเม่ เชื่องช้า และล้าสมัยในบางเรื่อง ทัดติยาจึงมีชีวิตอยู่กับกองเงินกองทอง เกียรติยศ หน้าตา แต่ทัดติยาไม่มีความสุขเลย เธอต้องการความรักความเอาใจใส่จากสามีมากกว่านี้ และหวังว่าจะมีครอบครัวที่อบอุ่น ดังคำบรรยายของผู้เขียนดังนี้

หล่อนนึกว่าตามครอบครัวเล็ก ๆ ธรรมดา ๆ ลักครอบครัวหนึ่ง พ่อแม่ขับรถมาเที่ยวชะอำ จารณเป็นคนขับรถ หล่อนเอาตะกร้าใส่ของกินและน้ำดื่มมาด้วย มีเครื่องครัวติดมาทำอาหาร แล้วก็เปิดบังกะโล่เก่าแก่หลังนั้นขึ้น ขณะที่ได้กั๊ก ๆ กระโดดโลดเต้นเตรียมจะวิ่งลงทะเลกันวันวาย

แล้วจารณก็จะอุ้มลูกคนเล็กลงไปในทะเล หาท่วงย่างมาให้แกล่อยคอ ขณะเขากระโดดระวังอยู่ใกล้ซิด ตัวหล่อนเองอาจจะขึ้นจากน้ำก่อนมาเตรียมข้าวผัดร้อน ๆ ให้กินกันมื่อเย็น (วินิตา ดิถียนต์. 2525: 232)

ต่อมาเมื่อชีวิตคู่ของทัตติยาล้มเหลว เธอก็คิดที่จะยื่นหยัดสู้ชีวิตใหม่อีกครั้ง โดยหวังว่าจะดำเนินชีวิตด้วยตนเอง รับผิดชอบตัวเองเพื่อจะได้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ ดังคำพูดของเธอเองว่า

"แม่คะ แท้กลับไปเป็นลูกที่ไม่รู้จักโตของพ่อแม่ไม่ได้แล้วละคะ ถึงแม้จะอยากแค่ไหนก็ตาม แท้ก็ผิดธรรมชาติไม่ได้ แท้ไม่ได้ทำตัวผาดโผนอะไรหรอกค่ะ เพียงแต่อยากทำงานเอง อยู่ได้ด้วยตัวเอง แท้ไม่เคยเป็นตัวของตัวเองมาก่อนเลยนะคะ เมื่อยังสาวก็แล้วแต่พ่อแม่ แต่งงานแล้วก็แล้วแต่สามี ตัวเองไม่เคยรู้เลยว่าควรจะทำอะไร ทำอะไร แล้วเป็นยังไงคะ ชีวิตแท้ก็ล้มเหลวมาตลอด โดยที่คนที่รับผลกระทบกระเทือนที่สุดคือตัวเอง ไม่ใช่พ่อแม่... ไม่ใช่คุณจ๋า ต่อไปนี้ขอให้แท้เป็นเจ้าของชีวิตของตัวเองเถอะค่ะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 567)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าแนวคิดในการดำเนินชีวิตหรือความมุ่งหวังในอนาคตของทัตติยา คือการมีครอบครัวที่อบอุ่น และการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง

จากเรื่องทะเลแปรนี้ ตัวละครเอกชื่อ ทัตติยา จัดเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ นั่นคือทัตติยาเป็นคนอ่อนต่อโลกเกินไปเพราะเธอเกิดมาจากครอบครัวที่เลี้ยงมาอย่างทะนุถนอมมากจนเธอช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และไม่สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ในที่สุดแม้ว่าจะพยายามแล้ว ชีวิตสมรสของเธอก็ยังล้มเหลวลงอย่างน่าเสียดาย ต่อมาสามีกลับใจได้ ทั้งสองจึงกลับมาเริ่มต้นกันใหม่อีก

เรื่องน้ำตา (2527)

7. อิสตรี จากเรื่องน้ำตา

7.1 ภูมิหลังของตัวละคร

อิสตรี วุฒิลักษณ์ เป็นผู้หญิงในระดับสังคมชั้นสูง "ไฮโซไฮดี้" ที่คนทั้งโลกอิจฉา ทั้งนี้เพราะเธอมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น รูปลักษณ์ ทรัพย์สมบัติ อิสตรีเป็นคนที่ยิ่งทะนงตน เชื้อมั่นในตัวเองและมีชีวิตล่องลอยอยู่ในความว่างเปล่าไร้สาระ เธอเป็นนักเรียนนอก แต่เธอเรียนไม่จบปริญญาเพราะไม่มีความมานะพยายามที่จะต่อสู้กับอุปสรรค เมื่ออยู่ในต่างประเทศ วิชาที่อิสตรีได้มาคือวิชาเสริมสวยและการทำอาหาร แต่เธอก็ไม่ได้นำความรู้นี้มาประกอบอาชีพ ดังนั้น เธอจึงมีชีวิตที่ล่องลอยไปมา ใช้เงินของบิดามารดาเดือนละ 3-4 หมื่นบาท นอกจากนั้นอิสตรียังรับงานเดินแบบ เดินแฟชั่นบ้างหรือมีงานนั้นก็ไปเที่ยวต่างประเทศ ถ้าเธอต้องการไป อิสตรีเป็นคนสวยมากจึงเป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามเสมอ และเธอมักจะเป็นข่าวสังคมเรื่องคู่ครองของเธอที่เธอเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ด้วยความภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

ชีวิตของอิสตรีดำเนินไปอย่างลวกเลินถ่าง จนกระทั่งวันหนึ่งเธอได้มองเห็นความจริงของชีวิตว่า คนทั่วไปมักจะมองผู้หญิงที่ควบคู่กับผู้ชายไม่เข้าหน้ากันนั้นว่าเป็นผู้หญิงที่เหลวแหลก ปลอ่ยเนือปลอ่ยตัว ไม่มีคุณค่าพอที่ผู้ชายควรจะแต่งงานด้วย และเธอรู้ว่าฐานะทางการเงินของครอบครัวเธอนั้นต้องม้วนเปลี่ยนแปลงตกต่ำลง เพราะครอบครัวอยู่ได้โดยกินทุนเก่า มีหน้าข้าพี่สาวซึ่งเป็นเด็กขอมมาเลี้ยงยังสมคบกับผู้ชายหลอกยกยอกเอาเงินไปอีก 3 ล้านบาท อิสตรีจึงเริ่มคิดถึงชีวิตและฐานะของตัวเองว่าควรจะทำอย่างไร และในที่สุดเธอเริ่มตระหนักว่าเธอมีใช้สาวน้อยที่สวยเด่นที่สุดอีกแล้ว เพราะวัยของเธอมากขึ้น และมีสาวน้อยหน้าใหม่ สดใสมากกว่าเธอ เพิ่มขึ้นด้วย เธอจึงรู้สึกท้อแท้และเบื่อหน่ายชีวิตในสังคมหรูหรา นั้นแล้วกลับมาอยู่กับสามีซึ่งเป็นคน "ธรรมดา" ไม่ใช่คนในระดับเดียวกับเธอ แต่เขาก็ให้ความรัก ความสุขและความจริงใจแก่เธอมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าอิสตรีไม่เลือกผู้ชายที่อยู่ในระดับเดียวกับเธอ เพราะผู้ชายเหล่านั้นมักจะลุ่มหลงความสวย ความดัง ของเธอ แต่หาที่มีความจริงใจต่อเธอไม่ เธอจึงไม่เลือกผู้ชายที่ฐานะและความมีหน้ามีตา แต่เธอเลือกคนที่จริงใจต่อเธอมากที่สุด

7.2 ลักษณะทางกาย

อิสตรีเป็นสาวสังคมชั้นสูงที่มีความสวย ความเด่น สะดุดตาผู้คนทั่วไป อิสตรีเป็นคนที่รูปร่างสูงโปร่งระหง เงินสมาร์ทด้วยความมั่นใจในตัวเอง ผิวพรรณดี หน้าตาคล้าย ๆ ฝรั่งเศส เพราะมีเชื้อสายฝรั่งเส้นโลหิตน้อย และการที่อิสตรีเป็นสาวสวยเช่นนี้ ทำให้เธอได้รับการทาบทามให้เงินแบบ เงินแพ้น้อยอยู่เสมอ อิสตรีแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่หรูและล้ำสมัยเสมอ ทั้งนี้เพราะบิดามารดาปรนเปรอเงินทองให้เธอเดือนหนึ่งไม่ต่ำกว่า 3-4 หมื่นบาท ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่อิสตรีไปงานแต่งงานเพื่อน เธอก็แต่งกายอย่างหรูหราและล้ำสมัยอย่างที่คนอื่นไม่กล้าใส่เป็นแน่ จนเพื่อน ๆ พูดกันว่า

"เกิดเป็นยายแบบนี้มีบุญไปอย่าง" เพื่อนเก่าคนหนึ่งปรารภกับ เพื่อนในกลุ่มเดียวกัน

"แต่งบ้า ๆ ยังไงก็ยิ่งดูได้ ดูวันนี้ เขาจะชมเจ้าสาวเสียให้ชิตไปหมดทั้งตัวหรือ ยังไงก็ไม่รู้"

"ถ้าไม่แต่งให้คนดูจนเหลียวหลัง ก็ไม่ใช่ยายแบบนี้ซิ" อีกคนพึมพำ

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 259-260)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่อิสตรีไปหาเพื่อนชายคนหนึ่งที่บ้าน ผู้เขียนได้บรรยายว่า ... หล่อนสวมเสื้อแพรบางสีด้า ตัวที่นูนตาบรรจงปักแพรพราวอย่างสุดฝีมือและกางเกงแพรต่วนเนื้อมัน ขาของรัดได้เข้า อันเป็นแฟชั่นล่าสุดในช่วงนั้นยังไม่มีใครสวมมาก่อน ผิวละเอียดใส เครื่องหน้าสวยเฉียบราวกับจิตรกรวาดให้ทุกส่วน ทำให้หล่อนเป็นเป้าสายตาที่เด่นสะดุดตามาแต่ไกลแม้ในหมู่คนที่เคยเห็นรูปโฉมหล่อนมาจนชินก็ยังอดมองอีกไม่ได้ (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 106)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอิสตรีเป็นสาวสวยที่เด่นหรูที่สุดในสังคมชั้นสูง ทั้งนี้เพราะทางบ้านของเธอมั่งมีฐานะดี เธอจึงใช้เงินทองซื้อเครื่องนุ่งห่มรูปโฉมให้งดงามทั้งรูปร่าง ผิวพรรณและการแต่งกายอยู่เสมอ

7.3 ลักษณะนิสัย

ในด้านอุปนิสัยใจคอของอิสตรีนั้นก็เหมือนกับลูกเศรษฐีที่ถูกเลี้ยงดูอย่างเอาอกเอาใจทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ อิสตรีนี้นิสัยพองเปื้อน คบแต่คนรวย มีเกียรติ มีหน้ามีตาในสังคม งานการไม่ทำ ชอบเที่ยวเตร่เวลาว่างสิ้น เมื่อเบื่อเข้าก็ไปทัวร์ต่างประเทศ เบี่ยนรยยนต์บ่อย ใช้เสื้อผ้าราคาแพงซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องประกอบให้อิสตรีเป็นสาวสังคมที่หรูเลิศเด่นที่สุด

ในขณะนั้น ดังตัวอย่างเช่นตอนที่คิคุบูตังอิสตรีกับปราณว่า

"โอ้ ก็เขาออกเป็นสาวสังคม อ้อฉาวอยู่กับผู้ชายไม่รู้ว่ากันต่อกัน.....

แต่เขาเผอิญอยู่อย่างทรูหราหน่อยนะละ ก็อยู่ในไฮโซไฮดี้อะไรที่เขาเรียกกันนะละ ก็เลยดูว่าผิดไปจากคนอย่างเรา ๆ กลายเป็นผู้ดีชั้นสูงอะไรไปโน่น" น้ำเสียง หล่อนบอกความไม่ศรัทธาแม้แต่น้อย

"แต่ที่นั่นแล้วก็...บอกตรง ๆ นะคะว่า ฉันไม่เคยศรัทธาคนประเภทนี้เลย รู้ลึกว่าเกิดมารกโลกจัง" (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 163-164)

นอกจากนั้น จะเห็นได้ว่าอิสตรีเป็นคนที่รักความสบาย ชีวิตของเธอนั้นไม่เคยพบกับ ความลำบาก เพราะเธอมีคนทำให้มาตลอด เธอจึงเป็นคนที่ทำอะไรไม่เป็น เพราะไม่เคย ทำอะไร ดังเช่นคำพูดของเธอเอง ซึ่งพูดกับปราณ ดังนี้

"โอ๊ย! ไม่เคยเลยละคะ จะให้ไปทำอะไรละคะ ดิฉันเป็นคนไม่ชอบทำงานชิ้นทำไ้ เป็นบ้าตายปะไร" อิสตรีพูดแกมหัวเราะ

"ไม่เคยทำงานกับเขาเลยตั้งแต่เกิดมา นึกถึงว่าถ้าต้องจำใจอยู่ในออฟฟิศ รับคำสั่ง จากนาย ช้า ๆ ซาก ๆ แค่นี้ก็ทนไม่ไหวแล้ว ดิฉันชอบอยู่สบาย ๆ เป็นอิสระ มากกว่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 606)

นอกจากนั้นอิสตรียังเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเองใครว่าหรือขัดใจไม่ได้ บิดามารดา รักเธอมาก ไม่อยากขัดใจเธอ เลยกลายเป็นตามใจทุกอย่างจนเธอหลงตัวเอง รักแต่ ตัวเอง ดังเช่นการนัดพบกับเพื่อนชาย ไม่ว่าจะเป็นรายไหนเธอจะปล่อยให้เขารอคอยเป็น เวลานานทุกครั้ง เพื่อให้เขาเห็นเธอมีคุณค่า มิใช่จะได้พบง่าย ๆ

อุบนิสัยอีกประการหนึ่งของอิสตรีก็คือความหยิ่ง ทะนงตน ทั้งนี้อาจจะเพราะว่า เธอเป็นคนสวย มีแต่คนเอาอกเอาใจ เธอจึงไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น ดังเช่นตอนที่เธอ ไม่พอใจเพื่อนชายคนหนึ่ง เธอก็ฉุนเฉียวกลับบ้านทันที ทั้ง ๆ ที่เป็นงานวันเกิดของชายคนนั้น และเธอเป็นคู่ควงกับเขา ดังตัวอย่างจากคำพูดของเพื่อนชายเธอว่า

"ไม่มีผู้ชายคนไหนหรอกวะ จะตะบันว้ออยู่ได้ตลอดชาติ ถ้าอ้อมก็ต้องอ้อมให้ถูกเรื่อง ไม่ใช่อะไร ๆ ก็ต้องว้อทำเดี๋ยวนั้น"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 121)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ผู้เขียนบรรยายถึงความนึกคิดของเพื่อนชายของเธอคนหนึ่ง

...พล่อนเต็มไปด้วยความทะนงตน จนเขาเองไม่รู้เหมือนกันว่า ตัวเขานั้นมีค่าในสายตาพล่อนแค่ไหนเท่าที่เห็นคล้ายกับพล่อนเองก็ไม่ได้เห็น เขามีความหมายอะไรนักเรื่องจะไปไหนมาไหนด้วยกันนั้น ถ้าพล่อนอยากไปพล่อนก็ไป ถ้าพล่อนไม่อยากพล่อนก็ไม่ไป กล่าวคือ พล่อนสนใจเรื่องที่จะไปมากกว่าสนใจว่าใครพาพล่อนไป ทั้งหมดนี้ทำให้ ดร.รณชัย คิดว่า อีสตริ้ออกจะเป็นผู้หญิงที่ 'ยาก' เอาการสำหรับเขามากกว่าที่คิดเอาไว้แต่แรก (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 512)

กล่าวคือ ลักษณะนิสัยของอีสตริ้นั้นคือ รักความสบาย ชอบความหรูหรา หนึ่งเพื่อเอาใจยาก มีความเชื่อมั่นในตัวเอง หยิ่งและทะนงตัว ทั้งนี้ เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาซึ่งรักและเอาอกเอาใจลูกสาวจนเกินไป นั่นคือ นับตั้งแต่เกิดมา อีสตริได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี คือบิดามารดาหาทุกสิ่งทุกอย่างมาปรนเปรอให้ลูกสาวเพื่อให้ลูกเกิดความภาคภูมิใจและสามารถนำไปโอ้อวดกับเพื่อนฝูงได้ เช่น มีนาฬิกาข้อมือราคาหนึ่งหมื่นบาทใส่มาโรงเรียน มีรถยนต์ขับส่วนตัวทั้งที่ไม่มีใบอนุญาต ไปทัวร์ยุโรป อเมริกาหรือไกล ๆ เสมอ เสื้อผ้าชุดละสองหมื่นบาทก็เคยตัดมาแล้ว แหวนเพชรวงละหกเจ็ดแสนก็เคยใส่ นอกจากนั้น บิดามารดาก็ยังรักเธอในทางผิด ๆ อีก คือการปกปิดฐานะการเงินที่กำลังทรุดลงไป บิดามารดาไม่ยอมบอกลูกสาว ด้วยความรักและเกรงใจลูกสาว ทำให้ไม่กล้าพูด และคิดว่าถ้าแสดงความยากจนให้ลูกรู้ ลูกจะมีปมด้อย ดังนั้นอีสตริจึงไม่รู้ฐานะแท้จริงของตัวเอง เธอจึงใช้ชีวิตอย่างล้อยลอยไร้สาระไปวันหนึ่ง ๆ ดังเช่นตอนมารดาพูดถึงอีสตริกับพี่สาวว่า

"ดิฉันก็อยากให้ปู๊เป็นผู้ใหญ่ มีงานการทำเหมือนกันละค่ะ แต่ไม่ทราบว่าหางานอะไรให้เหมาะสมกับแกดี ถ้างานต่ำ ๆ เงินเดือนน้อยนิดมันก็ไม่คุ้ม งานเดี๋ยวนี้อ่าเป็นงานดี ๆ มีหน้ามีตา เงินเดือนก็หายากแล่นจะยาก มันคิดจนมหาวิทยาลัยยังตกงานกันเป็นแถวนี่คะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 26)

สำหรับบิดาก็รักและเข้าข้างลูกสาวเช่นกัน ดังตัวอย่างเช่นตอนที่พูดกับพี่สาวอีกว่า "อย่างปู๊ ป๊อม่เห็นว่แกไม่มีอะไรจะด้อยกว่าผู้หญิงคนไหนสักคน นูตถึงสกุลรฐชาติ เราก็มืพอตัว เงินทองฐานะหรือก็พอเป็นหลักประกันได้สบายคุยก็คุยได้ว่เราไม่เคยคตโกงคอรับช้นเลยด้วยซ้ำ นูตถึงควมสวยหรือชื่อเสียง ปู๊อ่าจจะเด่นกว่าผู้หญิงร่ำเรียนสูง ๆ อีกหลายคน เท่าที่เป็นทุกวันนี้ละครับคุณพ่ี ลูกจะเลือกผู้ชายดี

ยังไถ่ก็ได้ แต่เท่าที่ยังไม่แต่งงานเพราะแกยังไม่ถูกใจต่างหากเล่า”

(วินิตา ตติยนต์. 2527 : 36)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าการที่อิสตรีมีลักษณะนิสัยนี้เพื่อ เอาแต่ใจตัว หยิ่ง หนักไม่เอา เบาไม่สู้ งานการไม่ทำ ปล่องชีวิตให้ล่องลอยไปวัน ๆ อย่างไร้สาระดังกล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพราะบิดามารดาที่รักและเอาอกเอาใจลูกมากเกินไป นอกจากนั้นยังส่งเสริมลูกในทางที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย อิสตรีจึงมีลักษณะนิสัยดังกล่าวโดยไม่รู้ว่าจะควรจะทำอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม เพราะบิดามารดาพูดเข้าข้างเธอมาตลอด เธอจึงคิดว่าทำถูกต้องแล้ว

7.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

7.4.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัว

เนื่องจากอิสตรีเป็นลูกสาวที่บิดามารดาทะนุถนอมมาก เธอจึงเป็นคนที่เอาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่ ไม่ว่าเธอจะต้องการอะไร บิดามารดาก็จะนำมาให้เธอได้ทุกอย่าง ยกเว้นแต่ดาวเดือนบนฟ้าเท่านั้นที่ไม่ได้ ทุกคนในบ้านต่างก็กลัวและเกรงใจเธอ ดังจะเห็นได้จากการกระทำของเธอ คือ การออกค้อนขอล้างต่าง ๆ

“เปื่อยากไปเรียนต่อ พ่อขา พ่อให้เปไปเรียนต่อเมืองนอกกะสะ หัวเด็ดตีนขาดเปไม่ยอมเข้าชั้นแน่ ๆ” (วินิตา ตติยนต์. 2527 : 28)

“เปลำบากเหลือเกินคะ พ่อ ผ่าก็ต้องรีดเอง บางตัวชักเครื่องไม่ได้ ก็ต้องซักมือเอาเอง มือไม่เปื่อยหมดแล้ว” (วินิตา ตติยนต์. 2527 : 30)

ต่อมาอิสตรีก็เกิดความเคยชิน จะทำอะไร บิดามารดาก็ไม่เคยบ่นว่าให้สะเพื่อนใจ เพราะบิดามารดารักและเกรงว่าลูกจะเสียใจ เมื่อกลับมาจากต่างประเทศโดยที่ไม่ได้จบปริญญากลับมา เธอก็ไม่เสียใจ กลับเที่ยวเตร่มากขึ้นทุกวันจนเป็นนิสัย กลางวันนอนพักผ่อน กลางคืนก็ออกเที่ยวเตร่และนิกอยากจะไปไหนก็ไปโดยที่บิดามารดาไม่กล้าโต้แย้ง ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงเวลาพักผ่อนนอนหลับของเธอซึ่งไม่เหมือนกับคนทั่วไป

“เปกลับมาตีสามคะ”

“กว่าจะอาบน้ำเข้านอนก็เกือบตีสี่ เห็นอีกเตี้ยวเตี้ยวจะสว่างอยู่แล้วเลยขี้เกียจนอน ลงมาตุตันไม่ให้เสร็จเสียก่อนค่อยกลับไปนอน ตื่นเอาตอนเย็นดีกว่า”

(วินิตา ตติยนต์. 2527 : 20)

สำหรับอีกตัวอย่างหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงการไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ ตามลำพัง โดยการ

บอกให้บิดามารดาทราบเท่านั้น แล้วเธอก็ผละจากไปทุกครั้ง บิดามารดาก็ได้แต่เงียบ ไม่กล้าพูดอะไรให้ลูกน้อยใจ ดังตัวอย่างเช่น

อิสตรียืนมองอันเกร็งข้อมือยกกระเป๋าดำเดินทาง ไปเก็บไว้ในที่เก็บของหลังรถก่อนจะ
หันไปทางบิดาซึ่งลงมายืนส่งลูกสาวอยู่ข้างรถ ส่งจูบให้ด้วยท่าทางรำเรง

"ไปไหนคะ พ่อชา พรุ่งนี้กลับคะ"

คุณส่งว่าอยากจะห้ามลูกสาว แต่ในเมื่อไม่เคยพูดคำว่า 'อย่า' ออกมาแต่ไหนแต่ไร
ครั้งนี้จึงพูดไม่ออกอีกเหมือนกัน (วินิตา ดิถียนต์. 2527:537)

จะเห็นได้ว่าครอบครัวนี้มีลูกสาวคนเดียวก็จริง แต่ก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสพบปะกัน ทั้งนี้
เพราะอิสตรีมีบ้านของเธอเองเป็นสัดส่วน แต่อยู่ในบริเวณเดียวกัน และอิสตรีชอบเที่ยวตอน
กลางคืน กลางวันนอนหลับ จึงไม่ค่อยได้พูดคุยกับคนในครอบครัวนัก บิดามารดาจะถามอะไร
สักครั้งก็ต้องคอยเลียบบเคียงถามจากพี่สาวที่ขอมมาเลี้ยงและมีหน้าที่คอยปรนนิบัติรับใช้อิสตรีอีกที่
แต่กระนั้นก็ดี อิสตรีก็ยังมีอารมณ์อ่อนหวาน พูดจาไพเราะเมื่ออยู่กับบิดามารดา ซึ่งทำให้บิดารัก
ในความช่างพูด ช่างประจบของเธอนี้เอง ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่บิดากับพี่สาวหรือจำเป็นต้องการ
ทราบเรื่องคู่ควงคนล่าสุดที่ลาถอยไปว่าจริงหรือไม่

"นั่นไง กำลังจะออกไปแล้ว ตามไปจับตัวมาพูดกันให้รู้เรื่องไหมละ พ่อแม่จะได้นอน
หลับได้เสียที ยิ่งหาตัวยากอยู่ด้วย ลูกคนนี่" คุณส่งไม่ทันตอบ พี่สาวก็ตะโกนร้อง
เรียกเสียงแหลม

"บูแบ...แม่บูแบ พ่อมีเวลาไหมจะ แวะมาทักกับป้าทน้อยเถอะแม่คุณ"

.....

"เรียกป้าทำไมคะ พ่อชา" หล่อนถามเสียงหวาน

.....

"...ไปไหนคะพ่อ เคี้ยวข้าวอีก ผู้ใหญ่ต้องเสียเวลาคอยเรา น่าเกลียดตายเลย"
หล่อนจูบบิดาที่แก้มอย่างประจบประแจง โดยไม่ขัดเขิน ยิ้มให้คุณเล้งยิ้มก่อนจะ
โบกมือผละไปอย่างรำเรงตามแบบของหล่อน ทั้งให้ผู้ใหญ่ทั้งสองยืนมองหน้ากัน ด้วย
ความรู้สึกยากจะอธิบาย (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 175-180)

สรุปแล้ว ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์กับบิดามารดาของเธอนั้น คือการพูดจาอ่อน
หวานไพเราะ ช่างประจบประแจง เคล้าเคลียเมื่อมีโอกาส แต่จริง ๆ แล้วเธอไม่ค่อยได้

อยู่บ้าน จึงไม่ค่อยได้พบหน้าบิดามารดาของเธอนัก ส่วนมากจะพบกันตอนเย็น ๆ ในขณะที่เธอกำลังจะออกไปเที่ยว ส่วนตอนเช้าเธอจะนอนหรือเฟื่องจะนอน จึงไม่ค่อยได้พบหน้าใคร

7.4.2 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

อิสตรี วสันตลักษณ์ เป็นสาวสังคมชั้นสูง ที่เด่น ทรุ ที่สุด เพราะเธอเป็นคนสวย สวยไปหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ กิริยาอาการเคลื่อนไหว จะยิ้มจะแยมพูดจาดูชวนมอง ไปหมด ดังนั้นอิสตรีจึงมีลักษณะที่หลงรูปตัวเอง และภูมิใจที่มีผู้ชายมาสนใจเธอ ทำให้เธอเป็นคนที่ทะนงตน ทิ้ง และเชื่อมั่นในตัวเองสูง เวลาพบปะผู้คนในวงสังคม เธอจะไม่เคยประหม่าอาย มีหน้าซ้ำยังจัดเจนแคล้วคล่องไปทุกอย่าง ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เธอไปงานแต่งงานพี่รยา ด้วยชุดที่สวยงามเด่นที่สุดจนใคร ๆ ต่างกระซิบกันว่าเด่นกว่าเจ้าสาวเสียอีก

...แต่ใครจะชมหรือชื่นชมอย่างไร ย่อมไม่มีผลต่ออิสตรีแม้แต่น้อย หล่อนยังคงเดินหน้าโล่ยืนอยู่ในงาน ทักทายคนโน้นคนนี้ไปตามแบบผู้ที่กว้างขวางอยู่ในสังคม การปรากฏตัวโดดเด่นเดี่ยวไม่ได้ทำให้หล่อนเก๋เกิน เพราะก้าวเข้ามาไม่ก็ก้าว หล่อนก็แทบจะถูกห้อมล้อมด้วยเพศตรงข้ามจนมองไม่เห็นตัวเสียแล้ว

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 260)

นอกจากการมีบุคลิกที่คล่องแคล่ว ไม่มีการประหม่าอายดังกล่าวแล้ว เธอมักจะมีลักษณะที่ไม่ค่อยคำนึงถึงใครทั้งสิ้น ถ้าเธอคิดอย่างไรเธอก็จะพูดไปเช่นนั้น โดยไม่คำนึงถึงผู้ฟังว่าจะรู้สึกอย่างไร และเป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เธอขาดเพื่อน ทั้งเพื่อนชายและเพื่อนหญิง ดังตัวอย่าง

"ผู้ชายชอบพูดเรื่องการเมืองกันทั้งนั้นแหละค่ะ" หล่อนตอบเขาอย่างระอา

"แต่หาคนลงมือทำจริง ๆ ยาก เขาพูดเรื่องการเมืองเป็นของแกล้มเหล้าหรือยัง ینگก็ไม่ว่า" แล้วเขาก็มาส่งหล่อนที่บ้าน ด้วยอารมณ์ที่ค่อนข้างจัดจ้าน เพราะหญิงสาวปฏิเสธไม่แะเวียนไปที่ไหนอีก หล่อนบอกเขาสั้น ๆ ว่า

"เบื่อค่ะ อยากกลับบ้านมากกว่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 511-512)

แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเป็นคนที่เธอรักหรือชอบ เธอก็จะแสดงออกอย่างเปิดเผย โดยปราศจากจริตกิริยา ดังเช่น ตอนที่เธอลารภาพรักกับปราชญ์ และขอแต่งงานกับเขาด้วย โดยที่เธอเป็นฝ่ายพูดก่อน เพราะเธอเป็นคนที่มีจริงใจ เปิดเผยและพูดตรงไป

ตรงมาไม่อ้อมค้อม

..... หล่อนจับมือเขาเอาไว้ทั้งสองข้าง บีบแน่นราวกับจะยืนยันคำพูดทุกคำที่เปล่งออกมา

"เบ๊ ไม่จำเป็นต้องให้คุณบอกก่อนละนะคะ" หล่อนมองสบตาเขาอย่างเปิดเผย

"เบ๊รักคุณ.. จะพูดแค่นี้คงจะง่ายเกินไปเพราะใคร ๆ ก็พูดกันได้แต่เบ๊ไม่รู้จะบรรยายอย่างไรถึงความรู้สึกที่มีต่อคุณ.....

.....

"ถ้าฉันมาขอแต่งงานกับคุณโดยไม่มีผู้ใหญ่มาสู่ขอ คุณจะแต่งงานกับฉันไหมคะ"

(วินิตา คิติยนต์. 2527 : 831, 878)

สรุปแล้ว การแสดงความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น อิสตรีจะแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาเมื่อชอบกับบอกว่าชอบ ถ้าไม่ชอบเธอก็ปฏิเสธไปทันที จะเน้นการพูดอะไรที่ตรงเกินไปบางครั้งก็ทำให้เกิดความไม่พอใจกันได้ แต่อิสตรีไม่สนใจความรู้สึกของใครทั้งสิ้น เช่นตอนที่พูดกับปรีณธ์ถึงเรื่องจัดงานวันเกิดของเขาวว่า

"นี่ไม่ควรจัดงานวันเกิดแบบนี้เลย ผู้คนมากมาย เบ๊รู้สึกว่ามันเพื่อเหมือนงานแต่งงานนี่ที่เขาจัดกันอยู่ทุกคน" หล่อนบอกเจ้าของงาน ปรีณธ์วางหน้าไม่ถูก ดื้ออยู่หรวอกที่อิสตรีไม่ได้พูดให้คนอื่นได้ยิน (วินิตา คิติยนต์. 2527 : 112)

โดยเจเนาะอย่างยิ่งเมื่ออิสตรีต้องพบกับบุคคลที่เธอไม่ชอบหรือไม่ต้องการจะคบด้วย เธอก็จะพูดตัดไปเลยอย่างไม่มีเยื่อใย ซึ่งบางครั้งก็ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจในคำพูดและกิริยาท่าทางของเธอเช่นกัน ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่นุ่นดาซึ่งเป็นพี่สาวที่มารดาขอมาเลี้ยงกับพรรคพวกอีก 3 คน มาพบอิสตรีที่หลังเวทีละคร เพื่อชวนเธอไปรับประทานอาหารกัน แต่อิสตรีก็ปฏิเสธ เพราะมองดูเพื่อนของนุ่นดา แต่ละคนล้วนแต่ไม่น่าคบ ไม่ตรงกับรสนิยมของเธอ เธอจึงพูดว่า

"อ๊ย หรือคะ แหม! โอกาสยังงี้หายากเสียด้วย เบ๊เสียใจจังที่อดไป... นัดกับเพื่อนไว้แล้วล่ะว่าเราจะไปกัน เป็นรายการพิเศษของเรา เอาไว้โอกาสเหมาะ นะคะ พี่ ขอให้เที่ยวสนุกนะจะ เบ๊ไปละ ไปเถอะพวกเรา" แล้วหล่อนก็โบกมือให้นุ่นลาวก่อนจะผลไปอย่างรวดเร็ว..... โดยไม่ได้หันมามองอีกเลย

(วินิตา คิติยนต์. 2527 : 211)

7.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

อิสตรีใช้ชีวิตอย่างร่าเริงและไร้จุดหมายไปวันหนึ่ง ๆ กล่าวคือการเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ การไปเล่นริมน้ำ การเดินแบบเดินแฟชั่นและควงคู่กับผู้ชายต่าง ๆ ระดับประเทศ จนกระทั่งเธอเริ่มเบื่อหน่ายชีวิต อายุของเธอเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ แต่ก็ยังไม่ได้แต่งงานทั้ง ๆ ที่เธอมีผู้ชายเคียงข้างกายตลอด และเธอเองก็รู้ว่าผู้ชายแต่ละคนที่คบหากับเธอนั้นต่างก็หวังจะให้เธอเป็นบันไดก้าวไปสู่ความโด่งดังได้ เพราะเธอเป็นคนสวย เด่นในสังคมชั้นสูง

อิสตรีเริ่มเบื่อผู้ชายที่หวังผลประโยชน์จากเธอ โดยที่แต่ละคนมิได้รักเธอด้วยความจริงใจ เมื่อเธอพบผู้หญิงที่น่าสนใจกว่า เธอก็แยกตัวออกจากเธอไป ดังนั้น สิ่งที่อิสตรีต้องการมากที่สุดคือความรักความจริงใจจากผู้ชายสักคนหนึ่ง เพื่อเธอจะได้ช่วยให้เธอพบกับความสุขในชีวิต ดังเช่นตอนหนึ่งที่อิสตรีพูดกับพี่รยาว่า

"เราพูดได้เต็มปากว่ายังไม่เจอใครสักคนที่รักเรา เราเองอาจจะอยู่คนเดียวไปจนตายก็ได้ เพราะหาผู้ชายที่หายากที่สุดคนหนึ่งไม่พบ"

พี่รยามองเพื่อนอย่างชวาง ๆ

"จะเอาถึงขั้นไหนล่ะ นายกรัฐมนตรีหรือยัง"

"โอ๊ย! ตำแหน่งฐานะอะไรไม่เกี่ยวทั้งนั้นแหละ" อิสตรีหัวเราะระรื่น

"ขอให้เป็นคนที่มีความบริสุทธิ์ใจต่อเรา แล้วก็ต่อคนอื่นด้วยเท่านั้นก็พอชนิดที่ดีกับคนอื่น ร้ายกับเราไม่ใช่ไม่ได้ หรือร้ายกับคนอื่น แต่ดีกับเราคนเดียวก็ยังไม่ไหวใหญ่ ก็เพราะเราหมายถึงอย่างนี้ละนี่ เราถึงไม่เจอสักที"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 625)

นอกจากความมุ่งหมายจะได้พบกับผู้ชายที่เป็นคนดี สามารถทำให้ชีวิตเธอมีความสุขได้แล้ว เธอยังคิดอีกว่า เขาและเธอจะต้องมีนิสัยเข้ากันได้เป็นอย่างดีด้วย ดังเช่นคำพูดของอิสตรีพูดกับพี่รยาว่า

"เราคิดว่าถ้ามันไม่ชอบนิสัยเรา แล้วเลิกกันไปเราก็มองว่าเขาผิดถูกแล้วดีกว่าแต่งงานกันแล้วไปหย่าทีหลัง คนเราจะอยู่ด้วยกันได้ นิสัยควรสอดคล้องกัน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 137)

ดังนั้น ถ้าหากอิสตรีคิดว่าเธอกับผู้ชายที่มาหลงรักเธอ มีที่ท่าว่าจะไปกันไม่รอด ก็ควรจะเลิกกันไปเสียแต่แรก ดีกว่าจะยอมเสี่ยงแต่งงานกันเพื่อไปหย่าร้างกันทีหลัง เพราะ

เธอถือว่าชีวิตของเธอ เธอก็ควรจะกำหนดวิถีชีวิตของตัวเองมากกว่าจะปล่อยให้ขึ้นอยู่กับโชคชะตาตามความเชื่อของคนอื่น

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า อีสตรีมีความมุ่งหมายในชีวิตคือความสุข และการที่เธอจะได้มีความสุขนั้นก็คือการได้รักกับผู้ชายสักคนหนึ่งที่เป็นคนดี มีความรักเธอด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่จำเป็นต้องมีฐานะหรือเกียรติยศที่สูงส่ง และถ้าหากว่าหากคนที่ติดตามที่เธอต้องการไม่ได้ก็ไม่คิดจะแต่งงานกับใครทั้งสิ้น เธอยอมอยู่เป็นโสดดีกว่าแต่งงานกันแล้วต้องมาหย่าภายหลัง

กล่าวโดยสรุปแล้ว อีสตรี จัดเป็นตัวละครประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ อีสตรีเป็นเด็กสาวที่ถูกตามใจจนเสียเด็ก เหลวไหล ฝังใจ ปราศจากสาระ เอาแต่ใจตนเองอย่างเด็กที่ไม่รู้จักโต งานการไม่ทำ หนักไม่เอาเบาไม่สู้ มีแต่ความสวยเพียงอย่างเดียว ที่ช่วยให้เธอเป็นคนน่าสนใจในวงสังคมซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มีชายคนใดเลือกเธอแต่งงานเพราะความสวยของเธอเพียงอย่างเดียว

เรื่องบ้านบุญหล่น (2528)

8. คุณนายสมวงศ์และบุหง

8.1 ภูมิหลังของตัวละคร

เรื่องบ้านบุญหล่นนี้ ผู้วิจัยเลือกตัวละคร 2 ตัวด้วยกัน คือคุณนายสมวงศ์และบุหง ซึ่งทั้งสองคนเป็นแม่ลูกกัน มีพฤติกรรมคล้ายกัน จึงวิเคราะห์ตัวละครนี้ควบคู่กันไป ดังต่อไปนี้

ครอบครัวของคุณนายสมวงศ์มีฐานะดีพอสมควร เธอมีรายได้จากบ้านเช่าหลายห้อง ส่วนสามีคือ นายบุญสนอง เป็นข้าราชการบำนาญ คุณนายสมวงศ์มีชีวิตที่ราบเรียบไม่ลำบาก เหมือนคนอื่น ลูก ๆ ก็แยกไปมีครอบครัวกันหมดแล้ว นอกจากบุหง ที่ไม่ยอมแยกครอบครัวไป ลูก ๆ แต่ละคนแม้ว่าจะมีครอบครัวไปแล้ว ก็ยังมีเรื่องมารบกวนคุณนายสมวงศ์บ่อย ๆ โดยมาขอยืมเงินไปให้ค่าเล่าเรียนของหลานบ้าง ขอยืมไปลงทุนต่าง ๆ บ้าง แล้วก็เจียนหายไป โดยไม่ใช้หนี้ให้มารดา จนคุณนายสมวงศ์รู้สึกเอือมระอาในความเป็นอยู่ที่เกินฐานะของลูก ๆ

วันหนึ่งในจังหวัดที่คุณนายสมวงศ์อยู่ มีธุรกิจอย่างหนึ่งที่แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งคุณนายสมวงศ์และบุหงต่างก็สนใจแต่ไม่กล้าเปิดเผยให้คนในครอบครัวรู้ ธุรกิจนั้นคือการ เล่นแชร์ ซึ่งคนเล่นจะต้องนำเงินมาลงทุนแล้วจะได้รับดอกเบี้ยยทุกเดือน ๆ ละเก้าเปอร์เซ็นต์ เช่น ลงทุนแสนบาท จะได้รับดอกเบี้ยเดือนละเก้าพันบาท ธุรกิจดังกล่าวนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเพราะทุกคนต้องการดอกเบี้ยยสูง ๆ นั้น แต่ละคนล้วนหาเงินมาเล่นแชร์ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น ชีชี สามีของอารีย์ เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ไม่มีเงินเก็บพอที่จะลงทุน เขาจึงเบิกเงินเดือนล่วงหน้าสิบเดือนโดยแอบกระทำการกับเจ้าหน้าที่การเงินอย่างลับ ๆ บุหงก็หาขี้มหรือขอกจากบิการรวมกับชายแหวนหมั้นมาเล่นแชร์ ส่วนคุณนายสมวงศ์ก็นำเงินที่เก็บไว้ตลอดชีวิตมาลงทุน เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคนเหล่านั้นล้วนอยากรวยโดยไม่ต้องลงแรง เขาจึงพยายามหาเงินด้วยวิธีการต่าง ๆ มาลงทุน ยิ่งลงทุนมากก็ยิ่งได้ดอกเบี้ยมาก ต่อมาปรากฏว่าคนที่เป้นต้นคิดหรือเจ้ามือเกิดมีปัญหาลึ้นมา อ้างว่าเจ้ามือในกรุงเทพฯ ไม่ส่งเงินมาให้ จึงทำให้ลูกแชร์หลาย ๆ คนต่างได้รับความเดือดร้อนใจไปด้วย บางคนก็อยากได้

เงินต้นคืน เพราะกลัวถูกโกงแล้วไม่รู้ว่าไปเอาเรื่องกับใคร แต่เจ้ามือก็ไม่ยอมจ่ายเงินต้นคืนให้ง่าย ๆ ถ้าจ่ายก็จ่ายเป็นเช็คล่วงหน้าเป็นเดือนและปรากฏว่าเช็คนั้นก็ไร้ค่าเพราะทางธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน สุดท้ายเจ้ามือหลายคนหลบหนีหายไปโดยทอนเงินต้นของลูกค้าไปด้วยหลายสิบล้าน สำหรับบุษยกับคุณนายสมวงศ์นั้นเพิ่งจะได้รับดอกเบี้ยคืนมาสองหรือสามเดือน บุษยนั้นเมื่อสามิรู้ว่าเอาแหวนหมั้นไปเล่นกักรอของมาก เพราะห้ามไว้แล้ว แต่บุษยไม่เชื่อฟัง สามิของเธอจึงทอบข้าวของหนีไปอยู่กรุงเทพฯ ส่วนคุณนายสมวงศ์ก็ล้มป่วยลง ความจำเริ่มเลอะเลือน ความคิดวนเวียนอยู่แต่เรื่องเงินที่สูญหายไป ในการเล่นแชร์ครั้งนั้น

8.2. ลักษณะทางกาย

คุณนายสมวงศ์มีลูกโตแยกครอบครัวไปหมดแล้ว เธอจึงอยู่บ้านเฉย ๆ มีรายได้จากการเก็บค่าเช่าบ้าน และเงินบำนาญของสามิ งานบ้านไม่ต้องทำเพราะมีลูกจ้าง คุณนายสมวงศ์จึงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสุขกาย สุขใจ สุขภาพสมบูรณ์ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...นายบุญสอนและบุษยนั้นผอมระหงราวกับจะปลิวลมได้ทั้งคู่ตรงกันข้ามกับคุณนายที่อวบอ้วนสมบูรณ์มาตั้งแต่ไหนแต่ไร ยิ่งอายุมาก ก็ยิ่งมีเนื้อไม้ไขมันมากขึ้น ทั้งที่ไม่นิยมกินหมูเห็ดเป็ดไก่หรือของหวานทุกชนิด (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 26)

ส่วนบุษยซึ่งเป็นลูกสาวของคุณนายสมวงศ์นั้นเป็นคนสวย รูปร่างผอมบาง เธอเป็นคนแต่งตัวเก่ง ทำให้ดูน่ารักน่ามองมากยิ่งขึ้น ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

"อ้าว! วันนี้ทำไมตื่นแต่หัวไก่โทะ จะไปไหน" คุณนายทัก มองดูกางเกงขาวาวพองเหมือนกางเกงแชกลีเหลื่องมะนาวและเสื้อแขนสั้นสีดำ นิมฟ์ลวดลายสีสดใส่ ทั่วเนื้อผ้าที่บุษยสวมอยู่ แล้วไปหยุดอยู่ที่สร้อยทองเส้นบาง ๆ หลายเส้นที่สวมซ้อนกันอยู่ ทั้งสองข้อมือ แหวนทองฝังเพชรเม็ดเดี่ยวที่เป็นแหวนหมั้นส่งประกายวิบวับอยู่บนนิ้วพร้อมกับแหวนบุษราคัมล้อมเพชรอีกวงหนึ่งแล้วสายตาก็เล่เรื่อยไปที่ต่างหูทองบาง ๆ ฝังเพชรที่ประดับอยู่ที่ใบหูอันบางเกลี้ยงเกลา" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 44)

จะเห็นได้ว่าบุษยเป็นคนสวยกว่านี้ ๆ ทั้งหมด มารดาก็ทราบดีและรู้สึกนิยมชมชื่นไปกับความสวยของลูกสาวด้วย บุษยจึงเป็นสาวล้าอาวและล้ารวย ถ้าเธอมีเงิน เธอมักจะใช้จ่ายหมดไปกับของสวยของงามที่นุ่มนวลเพื่อยเหล่านี

8.3 ลักษณะนิสัย

ด้านการพูด คุณนายสมวงศ์เป็นคนช่างพูด เมื่อเธอมีเวลาว่างมักจะเดินไปเก็บค่าเช่าบ้านและแวะพูดคุยกับคนที่เข้าบ้านเสมอ ๆ ดังนั้นคุณนายสมวงศ์จึงมักจะรู้เรื่องราวใครมีนิสัยดี เลว อย่างไร ยิ่งเรื่องใดเป็นความลับก็ดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่ท้าทายให้สืบเสาะหาความจริงมากขึ้นเท่านั้น ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

....คุณนายค่อนข้างเพงาและในเมื่อไม่อาจจะหาทางออก ด้วยการเล่นไพ่ได้อย่างถนัดถนี่นัก เนื่องจากสามีและลูกสาวไม่ชอบเอาจมากร ๆ คุณนายจึงหาทางระบายความเก็บกดด้วยการสืบลอดล่องรู้ความเป็นไปของชาวบ้านแถวนั้นโดยละเอียด เหมือนกับล่องหนเข้าไปนั่งอยู่ในใจชาวบ้านทุกคน ยิ่งถ้าเป็นเรื่องที่เจ้าตัวไม่อยากจะเปิดเผยให้ชาวบ้านรู้ด้วยนัก คุณนายจะทุ่มเทความพยายาม สืบเสาะเอาจมาตีแผ่จนได้อย่างปลาบปลื้มในความฉลาดของตนเอง (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 20)

นอกจากนั้น คุณนายสมวงศ์ยังมีลักษณะนิสัยที่เรียกว่า ประหยัดและตระหนี่เป็นอย่งมาก สิ่งใดที่เป็นรายจ่ายเกินความจำเป็นเธอก็จะละเว้นเสีย ยอมกินอยู่อย่างง่าย ๆ เรียบ ๆ แต่มีเงินเก็บมากมาย ดังเช่น การประหยัดในด้านการกินอยู่ การแต่งกาย ซึ่งจะเห็นได้จากตอนที่ลูกเขยบ่นเรื่องอาหารการกินที่ซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายว่า

"วันนี้แกงจืดตำลึงอีกแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 23)

อาหารในบ้านคุณนายสมวงศ์นั้นมีแต่อาหารพื้น ๆ เช่น น้ำพริกและผักจิ้ม ล้วนลูกเขยเคยชินแต่อาหารเหลา เช่น พูกลาม ปลาจาละเม็ดทอด หรือกำปูปอบหม้อดิน เมื่อแต่งงานกับบุษบง เขามาเจออาหารประเภทนี้เข้าบ่อย ๆ จึงเกิดเบื่อหน่ายและออกไปหาอาหารข้างนอกรับประทาน ล้วนคุณนายสมวงศ์เมื่อรู้ว่าลูกเขยไม่ชอบอาหารประเภทนี้ ก็ยืนยันเถียงกับลูกสาวเรื่องอาหารทะเลว่า

"โอ๊ย ใครกินก็กินไปเถอะ ฉันคนหนึ่งจะไม่ชอบกินพวกนี้" คุณนายสมวงศ์ยืนยันเสียงเด็ดเดี่ยว

"กิโละร่อยล่องร่อย กินเงินกินทองแท้ ๆ กินผักดีกว่า ได้ประโยชน์ดี เราบลูกของเราเองได้...ตำลึงงี้มะเขืองี้ ตีออกจะตาย ไม่ต้องฉีดยาฆ่าแมลง เอ้า! พ่อ อะไรนั่นटकแต่แกงจืด ย้ามะเขือโง่งละจ๊ะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 29)

ส่วนในด้านการใช้จ่ายซื้อข้าวของต่าง ๆ คุณนายสมวงศ์ก็จะซื้อในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับบุษบงที่มีมักจะฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายมากเกินไปเกินความจำเป็น เช่น เลือผ้าราคาแพง เครื่องประดับประเภทที่ซื้อแพงแต่ขายยาก เพียงเห็นแบบกับรูปร่างของมันถูกใจก็ซื้อทันที ดังตัวอย่าง

"หนูจะเข้ากรุงเทพฯ ค่ะ จวนตรุษจีนแล้ว ศูนย์การค้าเขาลดราคาของกันเยอะแยะเลยว่าจะไปดูเสียหน่อย" บุษบงตอบ.....

"เดี๋ยวก็เที่ยวชนซื้ออะไรต่อมิอะไรมาเต็มบ้านอีกหรือ" คุณนายบ่นด้วยความเสียตาย "แม้อยู่มาจนแก่ป่านี้อันแล้ว ยังไม่เห็นเลยว่าถ้าขาดใจพวกห้างพวกนั้นแล้วแม่จะต้องตาย ข้าวของอะไรซื้อตลาดในเมืองก็มีถมเถ ไม่เห็นจะต้องวิ่งไปซื้อกาแฟผงหรือรองเท้าแตะถึงที่โน่นเลย"

"แหม! แม่ ถ้าทุกคนคิดอย่างแม่ ศูนย์การค้าก็ล้มหมดซิคะ เราเข้าไปไม่ได้ไปซื้อของใช้จำเป็นอย่างไปตลาดสักหน่อย เราเดินดูของสวย ๆ งาม ๆ แค่นี้ก็เพลินแล้ว เขามีอะไรให้ดูได้ทั้งวันไม่เบื่อ ของกินก็มีสารพัด หนูได้ข่าวว่าพาสต์ฟู้ดจะเปิดขึ้นมาอีก เลยชวนคุณเฉลิมเขาไปชิม" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 45)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คุณนายสมวงศ์จะมีความเป็นอยู่แบบเรียบ ๆ ง่าย ๆ ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งตรงกันข้ามกับลูกสาวที่รักสวยรักงาม ชอบความหรูหราฟุ้งเฟ้อ นอกจากนั้น คุณนายสมวงศ์ยังแสดงความเป็นคนประหยัดกับผู้อื่นอีกด้วย เช่น กับผู้เช่าบ้านรายหนึ่งซึ่งกำลังล้างรถจักรยานยนต์ของตนเองว่า

"ใช้สอยยาวต่อจากก๊อ กมันเปลืองน้ำ" คุณนายตาไวมองเห็นเข้าก็ชี้แจงให้ฟังด้วยความหวังดี

"ตักน้ำมาล้างถึง แล้วค่อย ๆ ล้างดีกว่า จะได้ไม่ค่อยเปลือง ค่าน้ำเขาจะขึ้นอีกหรือเปล่าก็ไม่รู้นี่" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 40)

อีกตอนหนึ่ง คือตอนที่คุณนายสมวงศ์คิดจะให้บุษบงกับลามิแยกรอครบครวไป เธอจึงคิดจะดาวบ้านจัดสรรหลังหนึ่ง แล้วให้ลูกผ่อนใช้หนี้ภายหลัง ทั้ง ๆ ที่ตอนนั้นเป็นระยะเวลาที่คุณนายสมวงศ์ได้รับเงินดอกเบี้ยยจากการเล่นแชร์เดือนละประมาณสองหมื่นบาท ซึ่งตอนแรกลูกเขยคิดว่า มารดาจะออกเงินดาวบ้านให้ แต่คุณนายรีบบอกปฏิเสธไปว่า

"ก็แม่ให้ยืมเงินไปก่อนไฉะ" คุณนายยังคงยิ้ม แม้จะนักร้าคาอยู่ชั้นมาอยู่ข้าง

"ดอกเบ๊แม่ก็ไม่ได้คิด" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 181)

ลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของคุณนายสมวงศ์กับบุษบงที่ตรงกันคือ อยากอวดว่าตนร่ำรวย
อยากมีหน้ามีตา ดังเช่นตอนที่บุษบงอยากซื้อรถยนต์ เธอพูดกับสามีว่า

"ตัวบุษเองนะ ถ้าอยากได้ละก็ อยากได้รถใหม่มากกว่า บ้านนะช่างมันเถอะ เรา
อยู่ยังงี้ก็อยู่ได้ แต่ถ้าไม่มีรถไก่อ้อ เวลามาหาเพื่อนฝูงที่กรุงเทพฯ เราก็อายเขา"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 181)

ตอนที่บุษบงพูดกับมารดาเรื่องหัดขับรถยนต์ว่า ตนขับรถได้แล้ว และอยากจะประจบ
มารดาเพื่อให้ซื้อรถยนต์ให้เธอ ทำให้มารดาอดชื่นชมกับลูกสาวไม่ได้ และพูดว่า

"ถ้าขับรถได้เอง ขับพาแม่ไปเที่ยวนอกบ้านได้ไหม แม่อยากไปวัด ถ้านั่งรถเก่งไป
แล้วรู้สึกมันภาคภูมิใจ เวลาเอาของไปถวายพระ ท่านจะได้ยินดีรับถ้านั่งสามล้อเข้าไป
แล้วรู้สึกว่าท่านไม่ค่อยจะมองเท่าไรหรอก" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 318)

ลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งของคุณนายสมวงศ์คือการเอาชนะ ถ้าคิดหรือตัดสินใจอย่าง
ไร มักจะไม่คำนึงถึงเหตุผลของใคร จนเป็นที่รู้กันว่าเธอมีสิทธิมีเสียงมากกว่าสามี ลักษณะ
นิสัยดื้อรั้น ไม่ยอมฟังใคร บุษบงก็รับเอานิสัยนี้มาจากมารดาด้วยเช่นกัน ทำให้เธอมีปากมีเสียง
กับสามีบ่อย ๆ เพราะเธอไม่ยอมฟังเขา เอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ เช่นการนำแหวนแต่งงาน
ไปเล่นแชร์ การซื้อรถยนต์มาใช้ส่วนตัวทั้ง ๆ ที่มีอยู่แล้วคันหนึ่ง เป็นต้น และจะเห็นได้ว่า
สุดท้ายสามีของบุษบงก็ชนข้าวของไปอยู่ที่อื่นเพียงคนเดียว เพราะความเห็นของทั้งสองมักจะ
ไม่ตรงกันเสมอ

ลักษณะนิสัยอีกประการหนึ่งของคุณนายสมวงศ์ก็คือ ไม่เชื่อมั่นในตนเองเพราะมีความ
เชื่อเรื่องดวง เรื่องบุญกรรม เมื่อเธอมีปัญหอะไรก็มักจะพึ่งหมอดูอยู่เสมอ เช่นตอนที่บุษบง
พลาดหวังจากคนรัก มารดาไม่ยอมรับว่าพ่อแม่ฝ่ายชายรังเกียจที่หล่อ่นวิ่งเล่นตามไปค้างกับ
เขาที่บ้าน และปกป้องลูกสาวจากการถูกตำหนิตีเยียนจากชาวบ้านว่า

"นึกเสียว่าไม่ได้ทำบุญร่วมกันมา... ถ้าแกจะแต่งงาน แกต้องหาคนที่ดีกว่านี้ให้ได้
ตอนนี้ดวงแกไม่ค่อยดี แม่บุษ อีกสองปีถึงจะพ้นเคราะห์ที่ต่อจากนั้นก็สบายแล้ว"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 435)

ลักษณะนิสัยของคุณนายสมวงศ์นั้น มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ คุณนายสมวงศ์เป็นคนประหยัด ตระหนี่ ไม่ใช้จ่ายสิ่งของที่เกินความจำเป็น ส่วนบุขงนั้นไม่ประหยัด แต่ฟุ้งเฟ้อ รักสวยรักงาม ทั้ง ๆ ที่การเงินไม่ดีพอที่จะทำเช่นนั้น ลำหรับสิ่งที่เหมือนกันก็คือ ความอยากมี อยากรวย หรืออยากอวดร่ำอวดรวยนั่นเอง

8.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

คุณนายสมวงศ์ เป็นผู้มีอำนาจมากที่สุดในบ้าน สามีมักจะยอมยกให้เธอเป็นผู้นำตัดสินใจแทนได้ทุกเรื่อง และสามีเองก็มุ่งแต่นิพพาน ไปวัดฟังเทศน์ ไม่สนใจดูแลครอบครัวเท่าที่ควร ถ้ามีปัญหาใด ๆ เมื่อคุณนายสมวงศ์ออกความเห็น สามีก็จะเงยบ ยอมให้เธอทำตามใจตัวเองจนเป็นที่รู้กันว่า คุณนายสมวงศ์มีสิทธิ์มีเสียงมากกว่าสามีของเธอ ดังตัวอย่างเช่นตอนที่คุณนายสมวงศ์คิดจะซื้อบ้านจัดสรรให้บุขง แต่สามีก็พูดขัดขึ้นมาว่าไม่ควรซื้อให้อยู่อย่างนี้ก็ดีแล้วจะได้ไม่เงยบเหงา และคุณนายสมวงศ์ก็โกรธไม่ยอมรับฟังพร้อมกับตอบว่า

“ฉันจัดการของเงินเองได้” คุณนายตอบเสียงเด็ดขาด

“พ่อไม่ต้องมายุ่ง อยู่เฉย ๆ ดีแล้ว” (วินิตา คิถียนต์. 2528 : 175)

อีกตัวอย่างหนึ่ง

“ฉันมาคิด ๆ ดูว่าถ้าซื้อบ้านจัดสรรสักหลัง เราก็ไม่เสียอะไรนี่เงินทองไม่ได้ละลายหายไปไหน เอาเถอะพ่อไม่ต้องทำอะไรหรอก ฉันจัดการเอง เพียงแต่มาปรึกษาให้ฟังเท่านั้นแหละ”

“ก็ตามใจ” นายบุญสนองตอบเสียงเบา ไม่เห็นด้วย แต่ก็ไม่รู้จะคัดค้านอย่างไร

(วินิตา คิถียนต์. 2528 : 177)

นอกจากนั้น เมื่อคุณนายสมวงศ์พบปะผู้อื่น เธอมักชอบพูดจาปราศรัยด้วยอย่างผู้ใหญ่ที่ฟังมีต่อเด็ก บางครั้งก็แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอ ข้อถามต่าง ๆ ดังเช่นตอนที่พบกับเรื่องกำลังล้างรถจักรยานยนต์อยู่ เธอก็ทักทายว่า

“ตื่นมาล้างรถแต่เช้าเชียว พ่อเรื่อง”

ต่อมาคุณนายสมวงศ์ก็เดินไปพบกับผู้เข้าบ้านคนหนึ่ง เธอก็ทักทายว่า

“ไปทำงานหรือ” คุณนายทักทายไปตามเรื่อง เพราะรู้อยู่แล้วว่า อาทิตย์ทำงานวันอาทิตย์และหยุดวันพุธ แต่ก็อดพูดเรื่อยเรื่อยต่อไปไม่ได้ว่า

"น่าเหนื่อยนะ วันอาทิตย์ก็ต้องทำงาน แพนเห็นจะยังไม่ตื่นละซี"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 42)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคุณนายสมวงศ์เป็นคนที่มีความรู้และมีความสามารถ เธอมีเงินและมีอำนาจ อยู่ในตัว ทำให้เธอมีความมั่นใจในตัวเอง เธอจึงพูดคุยหรือหักทลายกับคนอื่นด้วยความรู้สึกลึกที่เป็นผู้ใหญ่กว่าและมีฐานะมีอำนาจเหนือกว่า และบ่อยครั้งที่คุณนายสมวงศ์มักจะออกความคิดเห็นหรือวิจารณ์ผู้อื่นตรง ๆ แต่ก็ไม่มีใครกล้าโต้แย้ง เพราะเธอเป็นเจ้าของบ้านเช่า

ส่วนบุษบงนั้นมักจะเป็นคนที่เอาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่ คล้ายคลึงกับมารดาซึ่งเธอมักจะแสดงออกกับมารดาและสามีบ่อย ๆ ดังเช่นตอนที่บุษบงต้องการเงินหมั้นหนึ่งเพื่อเอาไปเล่นแชร์ เธออ่อนวอนขอเงินมารดา เมื่อมารดาเริ่มพูดคัดค้าน บุษบงก็น้อยใจน้ำตาคลอ เม้มปากแล้วอ้างว่า พี่ชายได้จากมารดาไปแล้ว ทำไมเธอขอบ้างจึงไม่ได้ ดังตัวอย่าง

"แหม! ก็เขาไปเที่ยวฮ้างงกันทั้งผัวทั้งเมีย" บุษบงเถียงทำท่าเหมือนจะกระต๊อทำด้วยความซัดใจ

"หนูไม่ยอมหรอก พี่ต้นเขามานุดง่ายง่าย แม่ก็ให้เขาไป แล้วหนูล่ะคะ อยู่บ้านเดียวกันทั้งคน ไม่ได้อะไรบ้างหรือ คำแอร์หนูขอมาตั้งหลายเดือนแล้วจำเป็นกว่าตั้งเป็นกอง" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 144)

สำหรับสามีของบุษบงนั้น จะเห็นได้ว่าบุษบงกับสามีทะเลาะกันบ่อย ๆ เพราะสามีเป็นคนหัวเก่าที่เห็นภรรยาเป็นช้างเท้าหลังตลอดเวลา ส่วนบุษบงก็เอาแต่ใจตัวเอง ทั้งสองคนจึงต้องอยู่ด้วยความอดทนกันเรื่อยมา ไม่ว่าบุษบงจะซื้อรถหรือเล่นแชร์ สามีก็ไม่เห็นด้วยจนตัดขาดกัน เช่น

"เย็นนี้ถ้าอยากไปเที่ยวช้อปปิ้งก็ไปเองกลับเองก็แล้วกัน วันนี้ต้องอยู่บ้านจ๋า"

"ไม่อย่างมากก็ไม่ต้องมา" หล่อนหันไปตวาดสามี หน้าแดงก่ำ ตาแทบจะโปนถลนออกมา ขณะมองเขาเหมือนกินเลือดกินเนื้อ

"ไปไหนก็ไป... ไปตาย ๆ ซะดียิ่งดี"

"ให้มันแฉะเถอะ" เฉลิมวิทย์ฮึดขึ้นมาบ้าง

"อ้อ! แนซี ผู้ชายอย่างคุณนะมีท่าอะไร นอกจากแม่คุณแล้วไม่มีใครที่โชนเขาทนไหวหรอก... เห็นแกตัวที่สุด... งกที่สุด... ซี้เหนียวที่สุด" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 359)

บุษบงมักจะแสดงความรู้สึกส่วนตัว เอาแต่ใจตนเองกับผู้อื่นมากที่สุดจนกระทั่งคนอื่น
เอือมระอาในความตื้อรั้น ไร้เหตุผลของเธอ

8.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

คุณนายสมวงศ์เป็นคนมีความคิดไม่เป็นเหตุเป็นผล เชื่อถือเรื่องโชคชะตา กล่าวคือ
คนมีบุญนั้นได้แก่คนที่นั่ง ๆ นอน ๆ ได้อย่างสุขสบาย มีเงินมีทองใช้โดยไม่ต้องออกแรงทำมา
หากิน และถ้าหากว่าสามารถได้เงินได้โดยไม่ต้องไต่รตรองว่าใช้อย่างมีสาระหรือไม่มีสาระ
ก็ยังเป็นคนมีบุญมากขึ้นอีก ส่วนคนที่ทำงานเก็บหอมรอมริบด้วยความอุตสาหะ แม้เก็บเงินเก็บ
ทองได้เพียงใดก็ถือว่าไม่ใช่คนมีบุญนั่นเอง เพราะ

“ไม่เหมือนไอ้อย่างเรานะ แม่ริ้นนะ ดูแต่ฉันซิ เห็น้อยมาตั้งแต่สาวคุ่มแกมีสบายขึ้นมา
บ้างก็นิดหน่อย แต่ถึงงั้นก็เกอะ ก็ยังต้องเซียมอยู่ดี เอ้อ! ชาตีก่อนไม่ได้ทำบุญ
เอาไว้มากพอ เจ้าประคุณเอ๊ย” (วินิตา ตติยนต์. 2528 : 232)

ส่วนบุษบงนั้นมีความคิดเหมือนกับมารดา มีความปรารถนาจะมีบุญเช่นนั้นบ้าง ดังจะ
เห็นได้จากคำพูดของเธอเองว่า

“พ่อคะ หนูเกลียดคำว่าไม่มีเงิน” หล่อนพูดเสียงเครือ แต่ก็หนักแน่นทุกคำ
“หนูอยากจะมีเงิน...อยากเหลือเกิน อยากมีพอจะซื้ออะไรก็ได้ที่หนูอยากซื้อ”
(วินิตา ตติยนต์. 2528 : 421)

บุษบงเชื่อถือเรื่องโชคชะตาเช่นเดียวกับมารดา อยากมีบุญมีวาสนา ซึ่งหมายถึง
อยากมีเงินทองมากมายเพื่อใช้จ่ายอย่างคล่องมือ ซึ่งความจริงแล้วเธอก็มีอะไรหลายอย่าง
อยู่แล้วที่เป็นเครื่องส่งเสริมวาสนาของเธอ เช่น ความสวยงามของเธอ มีสามีที่ทำงานดี มี
เกียรติ บิดามารดามีฐานะดี แต่เธอก็ยังไม่พอใจ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าเธอได้รับการปลูกฝัง
ทัศนคติความมีบุญตามแบบมารดาของเธอและตามที่คนไทยอีกเป็นจำนวนมากเชื่อกันอยู่นั่นเอง

คุณนายสมวงศ์กับบุษบงจัดเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ นั่นคือทั้งสอง
เป็นคนที่นิยมวัตถุมากเกินไป พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ทรัพย์สินเงินทองมาใช้ โดย
ปราศจากการลงทุนลงแรง หรือความมานะพยายามในการทำงาน เพราะทั้งสองต่างมีความ
เชื่อถือที่ตรงกันอยู่อย่างหนึ่งว่า คนที่มีบุญวาสนานั้นคือคนที่เกิดมาสบาย มีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่ม
เฟือยโดยไม่ต้องทำงานอะไร แต่คนที่ร่ำรวยหรือกว่าจะร่ำรวยมาด้วยความพากเพียร ความ

ชยันอย่างลำบากลำบนนั้น กลับคิดว่าไม่ใช่คนมีบุญจริง ซึ่งเป็นการเชื่อแบบงมงายไม่มีเหตุผล และในที่สุดทั้งคุณนายสมวงศ์และบุษบกก็ถูกเขาโกงเงินไปเป็นจำนวนมาก ทำให้คุณนายสมวงศ์ล้มป่วยลงและสติไม่ค่อยดี ส่วนบุษบกก็ถูกสามีทอดทิ้ง เพราะสามีโกรธที่บุษบกไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของเขา

เรื่องปาก (2530)

9. รอยหรือพัชรี จากเรื่องปาก

9.1 ภูมิหลังของตัวละคร

รอย เติบโตมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีเกียรติยศชื่อเสียงในจังหวัดหนึ่ง รอยรู้สึกวามารดาจะรักเธอน้อยกว่าพี่ชาย เพราะเธอสังเกตจากการแสดงออกของมารดาที่มักจะดูว่ารอยต่าง ๆ นานา มารดามักจะเลี้ยงดูรอยอย่างไม่เอาใจใส่สัก นอกจากบิดาเท่านั้นที่รอยยังรู้สึกวามารดาบิธานยังคงรักเธอเหมือนเดิม ส่วนพี่ชายทั้งสองนั้นก็รักรอยเหมือนกันแต่เขาโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงไม่ค่อยจะมีเวลาพูดคุยกับรอยนัก รอยถูกส่งไปเรียนโรงเรียนประจำในกรุงเทพฯ นาน ๆ จึงจะกลับมาบ้านสักครั้ง แต่ทุกครั้งที่กลับบ้าน รอยจะไม่ได้รับการเอาใจจากมารดาเลย มีหน้าซำมารดาที่ยังเรียกใช้รอยทำงานต่าง ๆ ราวกับคนรับใช้ รอยจึงไม่ย่อากกลับบ้านและพยายามหาทางเรียนต่อไปเรื่อย ๆ แม้มารดาจะไม่สนับสนุนให้เรียนสูง ๆ แต่รอยเป็นคนเรียนดี รอยจึงได้ทุนเรียนดีมาตลอดจนจบปริญญาตรีเกียรตินิยม และนอกจากนั้นยังได้ไปเรียนต่อที่ต่างประเทศอีกหกเดือน เมื่อรอยเรียนจบ จึงต้องการทำงานในกรุงเทพฯ แต่รอยก็ไม่ได้งานทำเพราะรอยต้องการเงินเดือนที่ไม่ต่ำกว่าหมื่น และนิสัยของรอยก็ยังขัดกับอาชีพคือรอยพูดไม่เพราะ บางครั้งกระด้างในยามเปลือตัว และรอยมักจะเลือกคบเฉพาะคนที่มีฐานะดี ถ้าหากใครอยู่ในฐานะที่ต่ำกว่ารอยก็จะดูถูกเขา ไม่ด้วยวาจาก็ด้วยสายตา ดังนั้นเมื่อรอยคิดอยากจะมีชีวิตอยู่ในสังคมชั้นสูง รอยก็จะต้องมีเงินมากพอที่จะใช้จ่ายในด้านที่อยู่อาศัยและการแต่งกายต่าง ๆ รอยจึงคิดว่าน่าจะหาผู้ชายสักคนที่มีฐานะดีพอสมควร มาช่วยค่าตัวเธอให้สมความปรารถนา แล้วในที่สุดรอยก็พบกับหมอรุสซึ่งเป็นผู้ชายที่มีฐานะ และอุปนิสัยดี เรียบร้อย ซื่อและแสนดีสำหรับรอย รอยทำทุกอย่างเพื่อให้ได้แต่งงานกับเขา และคืนแรกของการแต่งงาน รอยก็ขับรถพาหมอบไปฮันนิมนที่ชะอำ แล้วเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ รอยบาดเจ็บเล็กน้อย ส่วนหมอรุสบาดเจ็บสาหัสมาก ต้องนอนอยู่ในโรงพยาบาลหลายวัน แต่เมื่อรอยหายดีแล้วก็รีบเข้ากรุงเทพฯ ไม่ยอมดูแลปรนนิบัติสามี โดยอ้างว่าจะไปใช้ร่างกายที่กรุงเทพฯ อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง มิโยที่สามีจะขอร้องให้ไป

พร้อมกัน แต่เธอก็ไม่ยอมเชื่อฟัง

เมื่อรอยเข้ากรุงเทพฯ รอยมีโอกาสดูละครเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่รอยได้รับความสนใจจากผู้ชมเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชาย เพราะรอยรับบทเป็นนางแบบ ไปเกือบเปลือย ให้จิตรกรวาดภาพ ชาวการละครนั้นแพร่สะพัดไปจนถึงจังหวัดของรอย ทำให้มารดาของรอยโกรธมาก พยายามมาตามรอยที่กรุงเทพฯ แต่รอยก็ไม่ยอมกลับ แม้หมอูร์ส มาตาม รอยก็ไม่ยอมกลับ ทุก ๆ คนต่างเสียใจที่รอยประพฤติตัวเลื่อมเสียชื่อเสียงดังกล่าว

ต่อมารอยมีเรื่องขัดใจกับนักแสดงคนหนึ่ง เป็นเหตุให้รอยคลุ้มคลั่ง และปวดศีรษะอย่างแรง จนถึงกับส่งโรงพยาบาล เมื่อมีการซักถามประวัติของรอย ก็พบว่ารอยนั้นมิใช่ลูกที่แท้จริงของบิดามารดา

ดังนั้นชีวิตในวัยปลายของรอย รอยจึงมีแต่หมอูร์สเท่านั้นที่เป็นความหวัง เป็นที่พึ่งของเธออย่างแท้จริง และหมอูร์สก็รักและสงสารรอยมากยิ่งขึ้น เมื่อรู้ว่ารอยมิใช่ลูกแท้ ๆ หมอูร์สจึงไม่คิดจะทิ้งความรับผิดชอบต่อภรรยาของเขาและคอยปฐมพยาบาลรอยผู้เป็นภรรยา ซึ่งป่วยทั้งกายและจิตใจตลอดไป

9.2 ลักษณะทางกาย

รอยเป็นคนสวยทั้งรูปร่าง หน้าตา รวมทั้งการรู้จักแต่งกายให้โก้หรูทันสมัย บ่งบอกถึงควมมีรสนิยมสูง ทำให้รอยเป็นคนที่สวยงามเด่นน่ามอง นอกจากนั้น รอยยังเป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเอง จึงทำให้รอยมีบุคลิกภาพที่มีความเชื่อมั่น คล่องแคล่ว ดังตัวอย่างตอนที่หมอูร์สพบรอยแล้วคิดในใจว่า

... เราไม่รู้จักกันเลยว่าชาตย์มีน้องสาวสวย ท่าทางทันสมัยเป็นตัวของตัวเองทุกกระเปาะนิ้ว หล่อนไม่ได้แต่งหน้าหรือแต่งตัวมากหรือแค่หล่อนก็ชมผู้หญิงทุกคนที่ได้เห็นให้ดูแล้วหลังไปจนหมดสิ้น รวมทั้งภรรยาของหมอูร์ส ซึ่งได้ชื่อว่าแต่งตัวสวยเซ็กซี่ เพราะเธอออกมาจากหนังสือแบบเลื้อยอยู่เสมอ

... น้องสาวของชาตย์นอกจากจะสวยอย่างมีบุคลิกดี ดูคล่องแคล่วว่องไวแล้ว หล่อนยังไม่ใช้คนสวยประเภทไร้มันสมอง... ข้อนี้นับว่าน่าทึ่งไม่ใช่เล่น จมมหาวิทยาลัยด้วยเกียรตินิยม แล้วยังสอบชิงทุนได้ไปเรียนเมืองนอกมาเสียอีก นับว่าหล่อนฉลาดปราดเปรื่อง ไม่ใช่เล่นที่เดียว (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 92)

การที่รอยมีบุคลิกที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองนี้ เป็นเพราะรอยเป็นคนที่ยึดมั่นมาตลอดตั้งแต่เด็กจนโต รอยพยายามเรียนให้ดีและเป็นนักเรียนมาตลอด

นอกจากบุคลิกที่คล่องแคล่วว่องไว มีความเชื่อมั่นในตัวเองแล้ว รอยยังเป็นผู้หญิงที่แต่งกายทันสมัย เด่น หรุและ โป๊ทิต ๓ โดยไม่คำนึงสายตาผู้อื่นว่าจะมองหรือจะรู้สึกอย่างไร เช่นตอนที่รอยมาหาเพื่อนที่สำนักงานทนายความ รอยก็แต่งกายงดงามราวกับก้าวออกมาจากแบบปกนิตยสารผู้หญิงประเภทหรุ ๓

...สิ่งแรกที่กระทบสายตาคือต้นขา... ขาวผ่องและเรียวกลมกลิ้งจนชวนให้นึกถึงงาช้าง ที่ว่าเป็นต้นขา... ไม่ใช่หน้าตาหรือรูปร่าง ก็เพราะเจ้าหล่อนนั่งกระโปรงแคบที่แหวกด้านซ้ายขึ้นไปมาก มากจนกระทั่งเห็นต้นขาขาวผ่องออกมา ตามรอยแหวกเมื่อหล่อนหยุด แต่กระโปรงตัวนั้นก็ออกแบบอย่างมีศิลปะไม่น้อย คือเมื่อก้าวรอยแหวกนั้นก็หายไป จะเป็นเพราะมันมีผ้าซ้อนกันลึกจากด้านในหรืออย่างไรก็ยังไม่แน้นับว่าเป็นฝีมือออกแบบที่แปลกอย่างหนึ่งทีเดียว.....

...แม้ว่ารูปร่างหน้าตาจะออกกลมไปสักหน่อย แต่นัยน์ตากลมโต และริมฝีปากเต็มอ้วนนั้นเป็นจุดเน้นความสนใจได้มาก เครื่องสำอางบนใบหน้า ระบายไว้อย่างแนบเนียนบอกให้รู้ว่าหล่อนแต่งหน้าเป็น จึงดูอ่อนใสเหมือนธรรมชาติ

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 49-50)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่รอยแต่งกายไปพบเพื่อนชายคนหนึ่งเพื่อขอร้องเขาทำ รอยนัดกับเขาที่โรงแรมที่หรุหาแห่งหนึ่ง

...ในตอนค่ำรอยจึงแต่งกายอย่างหรุ สวมชุดตัดด้วยแพรสีน้ำเงินเข้ม ที่กระทบแสงไฟเป็นมันลิก ด้านหลังเปิดเปลือยลงไปถึงเอว กระโปรงแคบ จับเตรพออกแบบเหมือนผ้าพันทบเอาไว้ข้างหน้าอย่างหลวม ๓ แล้วแหวกด้านซ้ายขึ้นมาถึงขาอ่อนตามแบบที่หล่อนชอบนั่นแหละ คือไม่เผยเนื้อตัวตรง โน้นก็ต้องเผยตรงนี้ อย่างน้อยก็ต้องอวดอะไรสักอย่าง เช่นผิวเนื้ออ่อนลอหรือไม้เท้าทรวงองค์เอวอรร

(วินิตา ดิถียนต์. 2530: 156)

สรุปแล้วรอยเป็นคนที่มีรูปร่างหน้าตาสะสวยและมีรสนิยมในการแต่งกายดี มีบุคลิกคล่องแคล่วว่องไวและเปรี้ยวไปในตัว รอยมักจะแต่งกายอย่างมีศิลปะ อวดโฉมงาม

ของตน โดยไม่คำนึงถึงสายตาคณอื่นว่าจะจ้องมองหรือรู้สึกอย่างไร

9.3 ลักษณะนิสัย

รอยเป็นคนพูดจาไม่ไพเราะ แม้ว่ารอยเป็นเด็กที่เกิดมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี แต่รอยมิใช่ลูกที่แท้จริงของบิดามารดา รอยจึงถูกเลี้ยงดูมาอย่างปราศจากความรักความอบอุ่น โดยเฉพาะมารดาเลี้ยงรอยราวกับคนรับใช้ และหวังจะพึ่งพารอยในด้านเงินทองหรือการใช้ งาน นอกจากนั้น รอยยังถูกส่งไปเรียนอยู่โรงเรียนประจำเสียเป็นส่วนใหญ่ รอยจึงไม่ค่อยใกล้ชิดกับบิดามารดา ครั้นเมื่อรอยกลับมาเยี่ยมบ้านแต่ละครั้งมารดาก็มักจะใช้รอยให้ทำงาน ต่าง ๆ ราวกับคนรับใช้ เพราะคิดว่าเลี้ยงดูมาแล้วก็ควรจะได้รับผลตอบแทนบ้าง และมารดาก็ไม่เคยมีวาจาที่ไพเราะหวานหู เมื่อจะใช้รอย เธอมักจะใช้คำว่า อี, ไอ้ รวมทั้งการค่อนข้างด่าทอด้วยข้อหาต่าง ๆ เท่าที่จะนึกขึ้นมาได้ตามอารมณ์ จนในที่สุดรอยชินกับถ้อยคำเหล่านี้ โดยไม่เห็นเป็นเรื่องแปลกอีกต่อไป จะเห็นได้ว่ารอยเป็นคนสวຍแต่พูดจาไม่ไพเราะและถ้าหากได้พูดจาให้ใครเจ็บใจได้ เธอก็จะรู้สึกพอใจ ดังเช่นตอนที่ไปของงานเพื่อนทำ แล้วเพื่อนก็บอกว่าจะขอถามผู้จัดการฝ่ายบุคคลก่อน ทำให้รอยโกรธ และตอบเพื่อนอย่างไม่สยออารมณ์ว่า

“ทำไมต้องถาม ฮี?” หล่อนตวัดเสียง หนึ่งไล่ขึ้นมานิด ๆ

“เป็นเจ้าของโฮเต็ลไม่ใช่หรือ มีเรื่องอะไรก็ต้องถามลูกจ้างอย่างนี้กันแน่เราจะบอกให้หน้าตาล ถ้าตัวไม่ทำตัวให้สมกับเป็นนายจ้างละก็ อีกหน่อยพวกลูกจ้างก็ไม่เกรงใจ อย่างอียายเลขาฯ ของตัว เห็นมัย เทียวแบ่งกะคนเค้าไปทั่ว”

“หรือพวกที่นี่เขาถือว่าน้ำตาลเป็นแค่เมีย ไม่ใช่เจ้าของ เมียใหม่ด้วยชี้นะคงจะเห็นว่า ยังไม่รู้เรื่องอะไรเลยมั้ง”

“อย่าเป็นเจ้าของโรงแรม เป็นเมียน้อยซะดีกว่ามั้ง”

(วินดา ดิถียนต์. 2530 : 138-140)

ในเวลาที่รอยเฉลอตัว รอยจะมีน้ำเสียงห้วน พูดจาระคายหู หรือกระโชกโฮกฮาก โดยไม่ได้ตั้งใจ ถ้อยคำที่ใช้ก็ดูเหมือนจะไม่ได้ขัดเกลา เช่นตอนที่รอยเล่นละครเวที ก่อนแสดงรอยมาลองเสื้อผ่านแล้วพูดถึงคนที่รอยทะเลาะกับเขาว่า

“จะไม่ให้โมโหทั้งนั้นระะ งั้นใครมาว่าแกเป็นหมาแกอย่าโกรธนะ จะให้ฉันว่าเดียวนมัยละ” ช่วงเลื่อมมองหน้าครูตาแล้วมองรอยด้วยสีหน้าแปลกๆ

จนกระทั่งตรูตาารู้สึกอาย หล่อนรีบเปลี่ยนเรื่องพูด

"รองเท้าคู่มือใส่ได้พอดีหรือเปล่า"

"นี่นิคทนอย อยากจะถอดขว้างหน้าเจ้าของร้านมันนั้ก" รอยเอี้ยวตัวดูเงาตัวเอง
หลายตลบ "ยังงี้ไฉนนาน ๆ กัดตายโหง แกเตรียมมาให้อีกคู่ล่ะนี่งั้นตุ้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 246-247)

...ตรูตากัดริมฝีปาก เดินออกไปจากห้องลองเสื้อ พบกับเจ้าของห้องเสื้อแล้วพูดถึง
รอยว่า

"พูดจาลำร้ายกะหมา เด็กญี่ปุ่นที่นั่นยังพูดเพราะกว่าตั้งเยอะ แปลกนะ ไหนว่า
เป็นนักเรียนนอก พูดจาโง่ฟุ้งไม่ได้ซักคำ"

"เมื่อก่อนมันก็พูดชัด ๆ หู แต่ไม่มากเหมือนเดี๋ยวนี้นี้" ตรูตารำพันต่อด้วยความเจ็บใจ

"เสียงมันไม่ใช่ไม่เพราะอย่างเดียวนะ มันพูดห้วนกระโชกโฮกฮากด้วย ยิ่งเวลามันพูด
กับพวกเราด้วยกันมันไม่เกรงใจ เสียงมันรั้งยังกะพูดกับข้ามัน.."

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 248)

รอยเป็นคนที่เขาแต่ใจตัวเองมากจนไม่นึกถึงเหตุผลที่ถูกต้องหรือเหมาะสม เช่น
เมื่อตอนที่รอยได้ทำงานกับสุรพงษ์ รอยพูดว่าลูกค้าจนกระทั่งเขาโกรธจัด แล้วไปฟ้องสุรพงษ์
ต่อหน้ารอย ทำให้รอยต่อว่าอย่างไม่วั้หน้า เป็นเหตุให้รอยลาออกจากงานทันที

รอยพูดกับทองพี่ชายว่า

"...เค้าได้งานโฆษณามาชิ้นนึง เขียนคำบรรยายเรียบร้อยแล้วพอถึงตัวอีดคนตัวแทน
เจ้าของบริษัท มันมาอ่านยังงี้ ๆ มันก็ไม่พอใจลั้กที แก้นแล้วแก้อีกมันก็ไม่เอา เค้า
ก็โมโหะซี เลยโยนใส่หน้ามันเลย ให้มันไปเขียนเอาเอง"

"อ้าว! โหงแกไปทำยังงั้นละ"

"ก็โมโหนี่ พูด..หะ..พูดนั้นพูดนี้ อื้อ..กูจะบ้าตาย มันยังพูดทายน่าย่อยจะซัก....
แล้วจะมาแก้เอายัง งั้นยังงี้ คนมันไม่มีความรู้แล้วยังสะเออะมาอวดว่าตัวรู้ไม่คลิ่น
ไฉ่ยังงี้โหงว" (วินิตา ดิถียนต์. 2530: 262-263)

เมื่อรอยกลับจากอังกฤษ รอยไม่คิดจะอยู่ต่างจังหวัดกับบิดามารดา เพราะที่นั่นสังคม
คับแคบ ไม่มีความเป็นอยู่หรูหราเหมือนในกรุงเทพฯ รอยมาพักพนักในกรุงเทพฯ แล้วทำงาน

ทำ โดยเลือกงานที่ดีมีรายได้สูง เพราะรอยใช้ของดีราคาแพง ดังนั้นเมื่อรอยพบเพื่อนฝูง รอยจึงพยายามปิดบังความเป็นอยู่ของตัวเองและพูดถึงแต่สิ่งที่แสดงความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณค่าในสายตาของผู้อื่น เช่นตอนที่รอยหลุดจากกับหมออูรส์ซึ่งนิยมความสวยและความมีควมรู้ดีของรอย รอยคิดว่าหมออูรส์คงไม่รู้จักเธอดี เพราะหมออูรส์ไม่ค่อยจะกว้างขวางในสังคมกรุงเทพ รอยจึงสามารถจะแต่งเติมสีสันให้กับตัวเองได้อย่างไม่หวังว่าเขาจะรู้ความจริง

"เขาให้เงินเดือนขึ้นสตาร์ทหมื่นนึงคะ โบนัสสามเดือน" หล่อนอธิบายเสียงใสหน้าตาใสสะอาด

"แล้วถ้ามีงานพิเศษก็กินเปอร์เซ็นต์อีกต่างหาก ตอนนี้ออยจะได้ไปดูงานที่อเมริกา นะคะ จะไปปลายปีนี้แหละ" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 291)

ซึ่งความเป็นจริงแล้วรอยเป็นพนักงานแปลเอกสารภาษาอังกฤษในสำนักงานที่รับงานด้านนี้โดยเฉพาะ และเจ้าของบริษัทแห่งนี้ก็เป็นอาจารย์เก่าของรอยเมื่อสมัยที่รอยเรียนในมหาวิทยาลัย เมื่อรอยบอกว่ายังหางานทำไม่ได้ เธอก็ให้งานมาแปล

นอกจากนั้น ลักษณะนิสัยอีกอย่างหนึ่งของรอย คือการหลุดจากอ่อนน้อมหรือพูดเพื่อขอความช่วยเหลือใครไม่เป็น ทั้ง ๆ ที่รอยต้องการจะทำงานแทนที่รอยจะหลุดจากอ่อนน้อมหรือขอร้องให้เพื่อนเห็นใจ หางานให้เธอทำ แต่รอยกลับพูดเหมือนจะทวงบุญคุณในการอุตส่าห์ยอมมาสมัครเข้าทำงาน ซึ่งความจริงแล้วรอยเพียงแต่อยากจะทำมาดเท่านั้นเอง เพื่อให้เพื่อนรู้ว่าเธอก็มีศักดิ์ศรีให้ออเหมือนกัน ไม่ใช่วิ่งพลา้นหางานเหมือนเพื่อนฝูงบางคนของเธอ ดังตัวอย่าง

"เราไม่เคยเป็นฝ่ายไปหางาน...บอกจริง ๆ มีแต่คนมาขอให้ไปทำ แต่อย่างว่าละ...เราก็อยากจะทำงานที่เราชอบเสียก่อน เห็นว่าโอเคิลนี้ เป็นของเธอนะเนี่ย ไม่งั้นก็ไม่แน่ใจจะมาหา เป็นเพื่อนกันได้ทำงานกันง่ายหน่อย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 136)

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือตอนที่ไปช้อปปิ้งกับเพื่อนอีกคนหนึ่งทำ รอยก็พูดทำนองเดียวกันอีก เช่น

"รอยได้ทุนไปเรียนภาษาที่นั่น จบกลับมาแล้ว กำลังมอง ๆ หางานทำอยู่แต่ว่า..."

หล่อนไม่วายวางท่าหยิ่งอยู่ในที่ บอกให้รู้ว่าตัวเองนั้นมีค่า

"...มีคนมาชวนหลายคนแล้วละ เพียงแต่ว่ายังไม่อยากจะทำ เพราะไม่ถูกใจเท่า

ไ ร รอยชอบงานที่ใหม่ แผลง ทำทาย..." (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 150)

สำหรับในด้านกิริยาอาการของรอยนั้น จะเห็นได้ว่า รอยเป็นคนมีอารมณ์ฉุนเฉียวอย่างรุนแรง เวลาโกรธมักจะขว้างปาข้าวของหรือบางครั้งก็ทำร้ายคนอื่นรวมทั้งพูดจาหยาบคายอย่างที่คนพึงนึกไม่ถึงทีเดียว เช่น ตอนที่รอยเล่นละครและเกิดทะเลาะวิวาทกับพระเอกหนุ่ม รอยร้องกรี๊ดออกมา เจ็บมือขึ้นตบอีกฝ่ายหนึ่งอย่างแรง และด่าด้วยถ้อยคำหยาบคายดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...หล่อนกรี๊ดออกมาอีก คราวนี้ผสมด้วยถ้อยคำพรูสวาทยืดยาว...มีอยู่ในนิสัยเท่าไรหล่อนก็แสดงออกมาสิ้นไร้สิ้นพุง ถ้อยคำเหล่านี้ ถ้าหากว่ากระจายเสียงออกทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ก็คงจะถูกสั่งห้ามออกอากาศทั้งหมดเพราะ ล้วนเป็นคำที่ตีแผ่สิ่งที่มนุษย์ไม่อาจเปิดเผยในที่สาธารณะได้ออกมาทั้งสิ้นคนอื่น ๆ ที่ได้ยิน ไม่ว่าผู้ชายหรือผู้หญิง ล้วนแต่ล่าหน้าเมื่อได้ยินผู้หญิงบางคนหน้าแดงก่ำ

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 208)

อีกตัวอย่างหนึ่ง รอยถึงกับทำร้ายคู่ต่อสู้จนเลือดออก เนื่องจากพระเอกหนุ่มใช้ถ้อยคำทำทาจนรอยโกรธ

...รอยเหลือบไปเห็นร่มคันหนึ่งซึ่งเป็นอุปกรณ์ประกอบในฉาก ที่กำลังซ่อมกันอยู่บนเพนก์เก้าอี้ หญิงสาวก็ถลาไปคว้าไว้ หวดพระเอกหนุ่มน้อยราวกับ มือเบสบอลอาชีพรวดลูกในสนาม

โบทลบ แต่คราวนี้ร่มด้ามยาวปลายแหลมกินรัศมีการเหวี่ยงกว้างเกินจะถอยทัน ก็เลยกระแทกกลางลำตัว ร้องอย่างเจ็บปวด งอตัวกุมท้องแน่น

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 297)

อารมณ์ที่ฉุนเฉียวรุนแรงของรอยนี้ เกิดจากสภาพจิตใจและสิ่งแวดล้อมของรอยในวัยเยาว์ ทั้งนี้เพราะรอยไม่ใช่ลูกแท้ ๆ ของบิดามารดา และในความคิดของหมออุรุส สามีของรอยก็คิดว่าลักษณะของมารดาของรอย "เห็นจะไม่ใช่ประเภทใจคออ่อนโยนกับลูกบุญธรรมนัก" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 305) มารดาของรอยเลี้ยงรอยมาก็จริง แต่ก็รู้สึกเหมือนกับว่าเป็นการลงทุน "ถ้าหล่อนเลี้ยงเด็กคนหนึ่งมา หล่อนก็หวังว่าไม่เป็นการลงทุนที่สูญเปล่า เด็กคนนี้ควรจะตอบแทนหล่อนด้วยแรงหรือ ไม่ก็ด้วยเงินจนกระทั่งคุ้ม" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 169)

ส่วนรายนั้น เมื่อมารดาไม่เคยให้ความรักใคร่เอ็นดูดังลูกในไส้ รอยจึงเป็นคนกระด้างหยาบ และไม่มีความรักให้กับมารดาเช่นกัน เพราะไม่ว่านอกบ้านรอยจะเจตนาขโมยเงินไปเป็นหนี้ เป็นนักเรียนนอก เป็นพนักงานบริษัทก็ทำทุกอย่างไว้ก็ตาม แต่เมื่อรอยมาอยู่ใต้ชายคาบ้าน รอยจะถอยหลังกลับไปเป็น 'อีรอย' คนเดิมไม่มีเปลี่ยนแปลง "เห็นลูกที่แม่จิกหัวใช้แทนลูกจ้างในบ้านอย่างไม่ให้เกียรติเลยแม่แต่น้อย" (วินิตา คิถียนต์. 2530 : 192) ดังนั้น เมื่อรอยเรียนจบ เธอจึงไม่คิดที่จะกลับมาทำงานที่บ้านเกิด เธอไม่ต้องการที่จะกลับมาพบกับสภาพบ้านที่ไร้ความอบอุ่น ไร้ความเมตตาปราณี เธอมีความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้งให้ต้องต่อสู้โลกโดยลำพัง ชีวิตของรอยจึงเจนโลก เธอเคยล้มผัสในสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าไม่ดีมาแล้วทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเหล้า บุหรี่ หรือแม้แต่กัญชาที่เคยลอง

อุปนิสัยของรายนี้นั้นมีพื้นฐานมาจากสภาพจิตใจและสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งสืบเนื่องมาจากรอยมิใช่ลูกที่แท้จริงของมารดา รอยได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างไปจากลูกที่แท้จริง รอยไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจที่มารดาจะพึงมีต่อบุตรสาว รอยจึงได้รับการถ่ายทอดอุปนิสัยที่หยาบกระด้างและมุ่งเอาตัวรอดไปตามสภาพแวดล้อม และในตอนท้ายของเรื่องจะเห็นได้ว่ารอยเริ่มมีนิสัยเอาแต่ใจตัวเองมากขึ้น ใครขัดใจก็จะมีอาการทางกายขึ้นมาทันที จนในที่สุดต้องอยู่ในความควบคุมของจิตแพทย์

9.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

รอยเลือกคบแต่คนที่มียุโรปนิสัยคล้ายกับตนเอง อย่างเช่น ไก่ ฟาง หรือคจี เพราะเพื่อนกลุ่มนี้สามารถเที่ยวได้ถึงไหนถึงกัน กินเหล้าได้ ไม่จุกจิกนินทา หรือทำตัวเรียบร้อยเหมือนผ้าพับไว้ รอยชอบความกระฉับกระเฉง เที่ยวเตร่เฮฮา และเพื่อนที่คบก็มักจะเป็นคนที่มีเงิน ใจถึง ไม่เสียดายเงินทอง เหมือนเมื่อครั้งที่รอยอยู่โรงเรียนประจำ รอยมักจะคบกับเพื่อนที่เป็นลูกคนมีเงินและทำตัวเด่นกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อรอยพบผู้หญิงเช่นเมรัย ที่เป็นลูกาพลสตรีสาวสวย รอยก็ทำเหมือนมองไม่เห็นเมรัยทั้ง ๆ ที่เมรัยยิ้มให้เธอ ส่วนเพื่อนกลุ่มเดียวกัน รอยจะหักทลายอย่างเป็นกันเอง ดังตัวอย่าง

...ทุกคนรูกันไปหักน้องลาวของชาติอย่างสนิทสนมด้วยท่าทางที่บอกให้รู้ว่าคุ้นเคยกันมาหลายปี มีแต่เมรัยเท่านั้นที่เป็นคนวงนอก แต่หล่อนก็ยิ้มให้หญิงลาวผู้นั้นอย่างเป็นมิตร แล้วเก้อไปบ้าง เมื่อรอยกวาดสายตาผ่านมาเห็นดวงหน้าหล่อนแล้วไม่ได้

ยิ้มตอบแม้ว่ามองอย่างเต็มตา บอกให้รู้ว่าผู้หญิงสาวคนนี้เป็นคนถือตัวไม่เบาเลย
ทีเดียว

...แต่กับกลุ่มที่หล่อนรู้จัก หล่อนก็หักทลายอย่างดี... วิธีพูดอย่างที่ไม่เรียกสั้นไม่เข้า
กายไม่ออก ไหลพรูออกมาจากริมฝีปากเต็มอ้อมนั้น ไม่มีขัดเขินแม้แต่น้อย

"กลับมาหลายวันแล้วละพี่ แต่รอยไม่ได้บอกป้า ชี้เกียจกลับเลยนอนแหม่งมันที่โอเต้
จันทะละ มีบัตรเครดิตรอยเลยไม่ต้องกลัวเรื่องค่าเช่าห้องกลางคืนได้ออกไปแรดได้
ง่ายหน่อย อยู่นี้แข็งฉิบในง.....หาที่เที่ยวไม่ได้ แหมอาม้ายังตาเขียวไล่ฉิบหาย
เลย เออ...แล้วพี่ ๆ ละเป็นไง รอยมีของมาฝากจมไปเลย"

(วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 50-51)

อีกตัวอย่างหนึ่งเช่นตอนที่รอยชวนเพื่อน ๆ ไปลองการกลับมาบ้านของตนที่กรุงเทพฯ
และมีโสภีคู่รักของพี่ชายติดไปด้วย โสภีเป็นหญิงสาวเรียบร้อย รอยนึกไม่ชอบใจโสภีที่วางท่า
เป็นลูกภาพสตรี เพียงได้ยินว่าจะไปด้วยเธอก็ทำหน้าราวกับได้กลิ่นชยะ และนึกค่อนข้างในใจว่า
"อ๊ะนี่ ตัดฉิบหาย" "ซี๊มากระเดะให้เห็นซี กูจะถีบตกรดเลยเลย" (วินิตา ตีถียนต์. 2530
: 100)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารอยจะเลือกคบเพื่อนที่มีฐานะดีและมีนิสัยคล้ายกับเธอคือเที่ยวถึง
ไหนถึงกัน สามารถนั่งร่วมวงกินเหล้า ตกเตียงเรื่องการเมืองไปจนถึงเรื่องการมุ้งได้ หรือ
ไม่ก็เล่นไพ่กัน ไปเที่ยวตระเวนหัวทกกันชีวิตกันได้

สำหรับเพื่อนชายที่รอยเลือกคบนั้นส่วนมากรอยจะเลือกคบกับผู้ชายที่รวยและจ่ายเงิน
คล่อง รอยไม่ชอบผู้ชายที่ไม่กล้าควักกระเป๋าหรือชวนไปเที่ยวแบบไม่เสียเงิน เช่นไปเช่าดิน
หรือว่าไปเดินตามศูนย์การค้าเพื่อตีไม้ใครคนละแก้ว รอยเคยฝากคำพูดไปถึงหนุ่ม ๆ ในสมัย
เรียนมหาวิทยาลัยว่า "ถ้าไม่มีตังค์จะจับผู้หญิง ไปเป็นแมงตืดปีกกะปิ รอนพวกแมงตืดก็ว่า"
(วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 102) รอยวางกฎเกณฑ์เอาไว้ว่า

...ผู้ชายที่จะมาจับหล่อน ต้องมีรถส่วนตัวขับมาเรียนหนังสือ และต้องมีบัตรเครดิต
หรือ ไม่ก็บัตรเครดิตวน ไว้ควักออกมาจ่ายให้หล่อนได้ไม่ว่าหล่อนจะเลือกไปกินอาหาร
ที่ห้องอาหารชั้นเลิศของโรงแรมไหน แล้วก็อย่าเซยจนเกินไปนัก

...ประเภทรวยแสนรวยแต่ว่าลนียมคอนไปทางนั่งยอง ๆ กินอยู่ข้างหาบข้าวแกง

หรือรถเข็นถ้วยเตี้ย อย่างนั้นรอยก็ทนไม่ไหว (วินิตาติถียนต์. 2530 : 104)

แต่เพื่อนชายประเภทนี้มักจะเป็นผู้ชายที่ไม่จริงจังกับหญิงสาวคนไหน เขามักหวังได้กำไรจากเรือนร่างของฝ่ายหญิงมากกว่า ดังเช่น สุรพงษ์ ที่เป็นลูกชายเจ้าของบริษัทโฆษณา แห่งหนึ่งซึ่งรอยต้องการไปของานเขาทำ แม้ว่าจะพบกันครั้งแรกรอยก็แสดงความเป็นกันเองกับเขา เช่น ไปรับประทานอาหารกับเขา ไปเดินร่ำกับเขา และเมื่อได้ทำงานกับเขาแล้ว รอยก็มีความสัมพันธ์กับเขาอย่างลึกซึ้ง ต่อมาเมื่อทั้งสองต้องเลิกกันไป รอยจึงคิดหาทางแต่งงานกับผู้ชายสักคนที่มีความฐานะดีพอให้ รอยยึดเป็นหลักจนถึงวัยชรา แล้วก็พบกับหมออูรลซึ่งเธอคิดว่าหมอมจะเป็นผู้ที่บันดาลทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่เธอได้ ดังนั้น เพื่อให้หมออูรลประทับใจในตัวของเธอ รอยจึงพยายามเฝ้ามองใจทำตัวเป็นผู้หญิงเรียบร้อย เป็นสาวบริสุทธิ์ ดังคำพูดของเธอว่า "รอยไม่เคยมีนัดกับใครมาก่อนเลยนะอะ" หล่อนบอกเขาอย่างเอียงอาย เมื่อไปกินอาหารค่ำด้วยกัน "ถ้าไปกับเพื่อนก็ไปกันเป็นกลุ่ม" (วินิตาติถียนต์. 2530 : 293)

นอกจากนั้น รอยยังแสดงความเฉลียวฉลาด ช่างพูด ช่างคิด ช่างสังเกต เพื่อให้หมออูรลเกิดความประทับใจว่า เธอเป็นคนที่รอบรู้กว้างขวาง ซึ่งรอยก็ทำได้ดี เพราะรอยเป็นคนมีการศึกษาดีตลอดจนเคยเข้าสังคมมามาก และต่อมารอยก็ชวนหมอมไปเที่ยวเล่น ซึ่งมีบ้านพักของพี่ชายเธออยู่ที่นั่น ทั้ง ๆ ที่เคยเจอและไปเที่ยวกับหมอมเพียงครั้งเดียว รอยก็ชวนเขาไปด้วยอาการฉอเลาะแบบเด็กๆ และเอื้อมมือไปเชยๆ ขาเขาแรงๆ อย่างถือวิสาสะ "ไปนะคนดีคนดี" (วินิตา ติถียนต์. 2530 : 198) และเมื่อไปเที่ยวที่นั่น ทั้งรอยและหมออูรลก็แสดงความสนิทสนมกันอย่างเปิดเผย เช่น การออกไปเดินเล่นในความมืดโดยไม่สนใจคนอื่นว่าเขาจะคิดอย่างไร

...ทำทางรอยอยู่ในสังคมของชนระดับสูง พวกนี้เขาเป็นฝรั่ง ขนาดจะลูกก็ล่งมือให้ผู้ชายลุดขึ้นหรือจับแขนผู้ชายลุดไปไหนมาไหนอย่างเปิดเผย รอยทำได้อย่างแนบเนียน ไม่มีกระดากไม่ว่าหล่อนจงใจหล่อนทำเหมือนกับว่าเป็นธรรมชาติของหล่อน เป็นเด็กสาวที่น่าเอ็นดู เก๋แบบลาวตะวันตก ไม่เชื่องช้าเงอะงะอย่างผู้หญิงไทยอีกหลายคน (วินิตา ติถียนต์. 2530 : 231)

เมื่อหมออูรลกับรอยมีความสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายชายยินดีที่จะรับผิดชอบทุกอย่างและกระดากอาย พยายามเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ แต่รอยกลับทำตรงกันข้าม

คือพยายามประกาศให้คนอื่นรู้กันทั่ว อย่างเช่นต่อหน้าพ่อแม่ของรอยเอง ทั้งที่หม่อมอว์สนั่งอยู่ด้วย รอยยังบอกหน้าตาเฉยว่า

"ต้องแต่งเร็ว ๆ นะป้า เอาเดือนไหนก็ได้ที่มันใกล้ที่สุด"

"ต้องดูฤกษ์ก่อนซีแก" พ่อของหล่อนว่าหลวงหัวเราะเก้อ ๆ

"โอ๊ย! มัวแต่ดูฤกษ์ เดี่ยวลูกมันเผลอออกมาซะก่อนจะว่ายังง" รอยขัดออกมาอย่างรำคาญแกมขื่น

"เรื่องบางเรื่องมันรอไม่ได้นะป้า"

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า รอยแสดงความสัมพันธ์กับเพื่อนชายอย่างเป็นกันเอง ตามแบบสาวสมัยใหม่ ไม่ระมัดระวังเรื่องการสงวนเนื้อสงวนตัวเป็นสาวบริสุทธิ์ ทำทางกิริยาอาการดูเหมือนเป็นไปโดยธรรมชาติ น่าดูไปหมด แต่จะสังเกตได้ว่ารอยจะเลือกคบกับผู้ชายที่คิดว่าจะเอื้อผลประโยชน์ให้กับตัวเองเท่านั้น มิใช่ว่าแสดงออกกับผู้ชายทุกคนไม่เลือกหน้า ทั้งนี้เพราะว่ารอยเติบโตมาอย่างโดดเดี่ยว รอยถูกล่งให้อยู่โรงเรียนประจำมาตลอดและตอนหลังได้ทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทำให้ได้รับตัวอย่างแบบตะวันตกเข้ามา ประกอบกับรอยเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความคิดสมัยใหม่ รอยจึงไม่ค่อยสนใจกรอบประเพณีเก่าๆ นัก เธอกลับเห็นไปว่าเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่า ถ้าหลงไปเสียด้วยซ้ำ

9.4.2 ความสัมพันธ์กับครอบครัว

เนื่องจากรอยเป็นลูกเลี้ยง มิใช่ลูกที่แท้จริงของบิดามารดา รอยจึงถูกเลี้ยงมาอย่างปล่อยปละละเลย ขาดการอบรมและเอาใจใส่จากมารดาเท่าที่ควร รอยจึงเป็นคนที่กระด้าง ไม่เรียบร้อย และวาจาไม่ไพเราะ ทั้งนี้เพราะมารดามักจะเรียกหรือดูว่ารอยด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพทุกครั้ง จนรอยซึมซับความหยาบกระด้างนั้นเข้าไปโดยไม่รู้สึกตัว และนอกจากนั้น รอยยังมีความรู้สึกที่มารดาไม่รักตน แต่รักลูกชายมากกว่า เพราะรอยไม่รู้ว่าจริง ๆ แล้วเธอไม่ใช่ลูกที่แท้จริงของมารดา รอยมีความท้อแท้จากมารดามาก ดังนั้นเมื่อรอยมีโอกาสดำเนินชีวิตต่อในกรุงเทพฯ รอยจึงไม่คิดอาศัยอาวรณ์บ้านเกิดแม้แต่น้อย มารดาของรอยไม่ยอมกล้งเสียให้รอยเรียนสูง เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่รอยจะต้องเรียน มารดาของรอยต้องการให้รอยเรียนแค่พาณิชย์เพื่อจะได้จบเร็ว ๆ แล้วมาช่วยแม่ค้าขาย แต่รอยไม่ยอม เธอไม่อยากเป็นแค่คนหัวกระเป๋ามาหลังนายหน้าหรือใช้ชีวิตจมปลักอยู่ในต่างจังหวัด มารดา

รู้ว่าจะไม่ส่งเสียให้เรียน แต่รอยหัวดี สามารถสอบชิงทุนได้ทุนมาเรียนทุกปีจนจบปริญญา ตอนปิดเทอมก็ไปทำงานพิเศษกับเพื่อน ๆ เพื่อเอาเงินเป็นค่าเที่ยว รอยจึงไม่กลัวคำขู่ของมารดา เพราะรู้ว่าถึงอย่างไรเธอก็เอาตัวรอดจนได้ และเมื่อรอยได้ไปต่างประเทศแล้วกลับมาบ้าน บิดาของรอยจึงจัดงานเลี้ยงต้อนรับรอย ทั้ง ๆ ที่มารดาไม่เห็นด้วยเลย ดังคำพูดของมารดากับบิดาว่า

"โอ๊ย ไม่รู้จะจัดให้มันได้อะไรขึ้นมา กะแค่ไปเมืองนอก กลับมาหกเดือนเท่านั้นเอง ต้องมาจัดงานเลี้ยงกันด้วย" (วินิตา ดิถียนต์. 2530: 77)

สำหรับบิดานั้นรักรอยและรอยก็รักบิดาของเธอ แต่บิดาก็เป็นสามีที่ตีตีคือมีความเกรงใจภรรยา รอยจึงมักถูกมารดาตบ เมื่อบิดาจัดงานเลี้ยงต้อนรับให้ ท่าทางบิดาจะภูมิใจในตัวลูกสาวมาก เพราะลืงเกิดจากคำพูดตอนแนะนำแขกเหรื่อว่า

"ลูกสาวคนเล็กครับ เพิ่งกลับมาจากอังกฤษ เขาได้ทุนไปเรียนน่ะครับ สอบไปเอง ตอนเรียนจบปริญญาตรีแล้วครับ ได้เกียรตินิยมด้วย ลูกคนนี้หัวดีครับ เรียนนี้ ผมไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเลย ได้ทุนตลอด" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 87)

รอยไม่ค่อยชอบกลับมาอยู่บ้านนัก เพราะรอยไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร อยู่นอกบ้านรอยเป็นนักชิต เป็นนักเรียนนอก เป็นพนักงานบริษัทโก้หรู แต่อยู่ในบ้านรอยก็คือ 'อีรอย' ของมารดาทุกครั้ง มารดาจะใช้สอยเธอราวกับลูกจ้างในบ้าน แม้ว่าเธอจะเห็นดีเห็นอยู่ลึกเพียงใดก็ตาม ดังเช่น ตอนที่รอยกลับมาจากกรุงเทพฯ ใหม่ ๆ มารดาก็ใช้ให้รอยไปซื้อของในตลาด รอยถามว่า

"ไปยังไงล่ะ" รอยทำหน้าเบ้ ไม่อยากจะออกไปตามคำสั่ง แต่ก็รู้ว่า ถ้าบ้ายเบี่ยง จะต้องเจอการเ็ดตอะไร ให้ฮับอายต่อหน้าทุกคนที่โต๊ะอาหารนี่แหละ.....

"เดินไปซี" นางพนอตอบอย่างรำคาญ

"แค่นี้เอง ร้านของข้าอยู่ห่างออกไปอีกนิดเดียวหรือจักรยานมี แกถีบไปก็ได้อะไรละ เงินเดือนหมื่นเดียวตื่นซักไม่ถึงดินแล้วหรืออีรอย" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 191)

สรุปแล้วรอยเป็นคนที่เข้ากับมารดาไม่ได้ ทั้งนี้เพราะในความรู้สึกของมารดาที่ว่า รอยไม่ใช่ลูกที่แท้จริง มารดาของรอยจึงขาดความรักความเมตตาให้แก่รอย ทำให้รอยเป็นคนกระด้าง ไม่รักมารดาแม้แต่บ่อย ทั้ง ๆ ที่รอยไม่ทราบความจริงว่าตนเองเป็นลูกเลี้ยง

รอยจะมีที่พึ่ง ได้ดีที่สักก็คือบิดา ส่วนพี่ชายสองคนเป็นผู้ชายที่เล่นตัวกันได้ก็จริง แต่ก็ไม่สนิทสนมกันมากนัก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชีวิตของรายน่าสงสาร เธอเหมือนอยู่ตัวคนเดียวในโลก แม้มีบิดามารดาก็เหมือนไม่มี เพราะมารดาไม่สามารถจะให้ที่พักพิงทางใจได้ ฉะนั้นลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของรอยที่มีต่อมารดาจึงไม่มีปรากฏ นอกจากกระทำกิริยาอาการที่ไม่ค่อยเต็มใจนักเพราะไม่ค่อยจะเข้าใจกัน

9.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

ชีวิตของรายน่าสงสารมากเพราะมารดานั้นรักลูกชายมากกว่าลูกสาว รอยถูกแม่ดู และเข้มงวดมากกว่าใคร ๆ มารดาจะใช้หรือว่ากล่าวรอยอย่างคนรับใช้ ไม่ได้ให้เกียรติยกย่องว่าเป็นลูก ทั้งนี้เพราะรอยไม่ใช่ลูกแท้ ๆ ของมารดา แต่รอยไม่ทราบความจริงข้อนี้ มารดาพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้รอยได้ดีเกินไป เช่น ไม่สนับสนุนให้เรียนต่อในชั้นมหาวิทยาลัย แต่รอยก็เรียนเก่งสามารถสอบได้ทุนเสมอ และเมื่อมีโอกาสไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ รอยจึงไม่คิดอาลัยอาวรณ์ทางบ้านเลย รอยใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานในกรุงเทพฯ คนแต่เพื่อนที่มีฐานะดี และโดยเฉพาะผู้ชายที่สามารถจ่ายให้รอยได้อย่างเต็มที่ รอยกลายเป็นคนที่เผลูหงะเหวทะยาน และนิยมวัตถุที่มีราคาแพง รอยต้องการมีชีวิตที่สุขสบายไปตลอดชีวิต รอยจึงคิดจะหาผู้ชายสักคนที่จะเป็นหลักยึดเกาะได้ ซึ่งรอยเลือกได้คือหมอรุส

... หากวันหนึ่งหล่อนจะต้องลงเอยกับใครให้เป็นเนื้อเป็นตัวลงไปเสียที หล่อนรู้ว่าหนุ่มบราดเปรี้ยวเปรี้ยวจืดอย่างทีหล่อนชอบนั้น มีชื่อเสียงกาจกรรเจตตรงที่ไม่ยอมอยู่มือสาวคนไหนเลยสักคน นอกจากสาวที่คาบซ้อนฝั่งเพชรออกมาจากในท้อง.....

... รอยนี่ซี มีปัญหา.... ถ้าหล่อนจะคว่าผู้ชายคนไหนเอามาเป็นคนหาเลี้ยงหล่อนไปจนแก่ สุกภาพบุรุษผู้แสนดีและแสนเซยอย่างนั้นน่าจะเป็นคนอย่างหมอรุสคนนั้นแหละ
(วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 240)

เมื่อรอยได้แต่งงานกับหมอรุสสมใจแล้ว รอยก็ยังไม่พอใจ กลับวิ่งแสวงหาความมีชื่อเสียงเกียรติยศเงินทองอีก โดยการไปเป็นนางเอกละครชื่อดัง ใครๆ รู้จักกันทั่วกรุงเทพฯ รอยก้าวขึ้นสู่ระดับของ 'คนดัง' อย่างแท้จริง และมีชื่อเสียง ด้วยความสามารถของตนเอง ไม่ใช่ด้วยเหตุบังเอิญหรือเพราะโชคช่วย รอยได้สัมผัสกับความหรรษาของชีวิตเศรษฐกิจระดับหนึ่ง จะนอนกินนอนในห้องที่ตกแต่งหรูหราเหมือนห้องชุดชั้นเลิศของโรงแรมระดับโลก มีคน

ปรณันันติ แวดล้อมด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียงจากทุกวงการในสังคม ตั้งแต่นักการเมือง นักธุรกิจ ไปจนถึงผู้มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง ดังตัวอย่างตอนที่รอยพูดกับมารดาว่า

“ไม่ใช่อย่างอื่นหรอก แม่ รอยอยู่อย่างเดี๋ยวนี้ มีเกียรติ มีเงิน ยิ่งกว่าหมอเขาจะ หมายให้ได้เป็นไทน์ ๆ” หญิงสาวลุกขึ้นฉวยกระบี่มารাত্রีใบเล็กบนโต๊ะหน้ากระจกเงา บอกให้รู้ว่าหล่อนไม่ยอมหลุดต่อไป

“แค่เป็นเมียหมอนะเรื้อ คนไต้หวันดีก็คนในตลาด ไม่มีทำอะไรหรอก แล้วรอยก็ไม่ภูมิใจในตัวเองอย่างเดี๋ยวนี้ด้วย พูดไปป่วยการ พูดไปคนละทางสองทาง”

(วินิตา ดิทียนต์. 2530 : 150)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดในการดำเนินชีวิตของรอย นอกจากเธอจะต้องการความมั่นคงในชีวิตแล้ว รอยยังต้องการชื่อเสียงเกียรติยศด้วย แต่การแสวงหาชื่อเสียงแบบรอยนั้น เป็นวิธีการที่คนทั่วไปไม่ค่อยนิยมหรือยอมรับกันนัก เพราะรอยอาศัยรูปร่างเข้ายวนสายตาผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชาย ทำให้ชื่อเสียงของรอยโด่งดังไปในทางไม่ดี การที่รอยกล้าแสดงละครเช่นนี้เป็นเพราะว่า รอยมีอุปนิสัยชอบอวดเนื้อหนังมังสาอยู่แล้ว และการแสดงอย่างมีศิลปะเช่นนี้ย่อมทำให้เธอมีชื่อเสียงด้วย เงินทองด้วย รอยจึงแสดงได้ดี อีกประการหนึ่งคือ ชีวิตที่บ้านของรอย รอยเป็นเพียง ‘อีรอย’ ของมารดาเท่านั้น มารดามีได้ยกย่องรอยเท่าที่ควร แม้ว่ารอยจะจบปริญญาหรือจบจากต่างประเทศมา รอยจึงพยายามสร้างปมเด่นให้กับตัวเอง ด้วยการแสดงละครเป็นตัวเอกที่โป๊แต่ไม่เปลือย จนกระทั่งประสบความล้มเหลวด้วยดีดังกล่าว

รอยจัดเป็นตัวละครประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ แม้ว่ารอยจะเป็นตัวละครที่มีคุณสมบัตินี้หลายประการ เช่น สวย มีการศึกษาดี เข้าสังคมเก่ง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความไฝหลงทะเยอทะยาน แต่รอยก็มีสิ่งที่ไม่ดีควบคู่กันมา นั่นคือการมีวาจาที่ไม่ไพเราะ พูดจาหยาบค้าย ไม่เข้าหูคน หยิ่งและเลือกคบคนที่ถูกใจเท่านั้น ตอนท้ายเรื่อง ชีวิตเธอต้องพลิกผันไปจากความเป็นดาวรุ่ง กลายมาเป็นคนที่ไร้ความสามารถ ต้องพักรักษาตัวอยู่กับจิตแพทย์ตลอดไป และจะพบว่าการที่รอยเป็นคนมีวาจาไม่ไพเราะนี้ เกิดจากสภาพครอบครัวที่ไม่เคยมีการอบรมสั่งสอนให้รอยรู้จักว่า สิ่งที่ดีเป็นอย่างไร รวมทั้งมารดาเลี้ยงซึ่งใช้วาจาที่ระคายหูกับรอยทุกครั้งจนรอยซึมซับเข้าไปในความรู้สึกโดยไม่รู้สึกตัวและไม่คิดว่าการพูดจาเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อไป รอยจึงกลายเป็นคนที่สวยแต่รูป แต่วาจาไม่ไพเราะ

เรื่องผีร้าย (2531)

10. คล้ายเดือน จากเรื่องผีร้าย

10.1 ภูมิหลังของตัวละคร

คล้ายเดือนเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัว บิดาเป็นพนักงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียวฐานะทางบ้านของเธอจึงไม่ค่อยดีนัก ล้วนมารดาที่ทำงานบ้านด้วย รับผิดชอบเสื้อผ้าด้วย เพื่อหารายได้อุดหนุนครอบครัวอีกทางหนึ่ง ชีวิตของคล้ายเดือนส่วนใหญ่จะอยู่ที่บ้านกับไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย เธอไม่ค่อยได้ไปเที่ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เพราะทางบ้านเข้มงวด และเลี้ยงลูกแบบหัวเก่า คล้ายเดือนจึงอยู่ในโลกแคบ ๆ และเป็นเด็กดีของบิดามารดา แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบิดามารดาจะหัวโบราณสำหรับการเลี้ยงดูลูกดังกล่าว คล้ายเดือนก็ยังมีโอกาสได้รับการยกเว้นสำหรับเพื่อนชายที่ชื่อจามร แต่ก็ยังอยู่ในสายตาของบิดามารดาเสมอ ไม่ได้ออกไปเที่ยวที่อื่นเหมือนหนุ่มสาวทั่วไป

ต่อมาคล้ายเดือนทราบว่าบิดามีภรรยาอีกคนหนึ่ง คล้ายเดือนเสียใจมาก เธอเริ่มประพฤติดูไม่ดี เพื่อประชดตนเองและบิดา เป็นเหตุให้คล้ายเดือนเสียตัวให้กับนายฉานหนุ่มสังคมคนหนึ่ง

ตอนนี้คล้ายเดือนต้องประสบกับปัญหาชีวิตหลายด้าน เช่น กลัวจะตั้งครรภ์ ครอบครัวมีปัญหาเพราะบิดาไม่ค่อยกลับบ้าน ทำให้มารดาและน้อง ๆ ต่างไม่พอใจบิดา และผลการสอบไล่เทอมสุดท้ายของเธอไม่ผ่าน ต้องเรียนซ้ำอีกเทอม เธอไม่อยากให้มารดาทราบ เพราะเธอเป็นคนเรียนดีมาตลอด

คล้ายเดือนปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับหมอนวลอนงค์ และหมอนวลอนงค์แนะนำให้ให้เธอกลับไปเรียน และพยายามสอบให้ผ่าน เพื่อจะได้ทำงานหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ล้วนเรื่องบิดามารดานั่นก็ไม่ควรจะนำมากลุ้มใจ ขอให้เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ และเรื่องสุดท้ายคือเรื่องฉานก็ขอให้ลืมเสียแล้วตั้งต้นชีวิตใหม่ แต่ด้วยความซื่อของคล้ายเดือน จึงได้เล่าเรื่องราวระหว่างเธอกับฉานให้จามรคนรักของเธอฟัง ทั้ง ๆ ที่เมนาและฉานมาขอเรื่องไม่ให้เปิดเผยเป็นอันขาด เพราะจามรคงจะไม่พอใจแน่ ซึ่งก็เป็นความจริง จามรรัก

คล้ายเดือนมากแต่เขาก็ไม่อาจจะยอมรับคล้ายเดือนในฐานะคู่รักที่ทึงแต่งงาน คล้ายเดือนกับจามรจึงเลิกกันไป

ส่วนบิดาของคล้ายเดือนก็ขนย้ายเสื้อผ้าไปอยู่กับภรรยาใหม่ ทั้งครอบครัวและความรับผิดชอบไว้เบื้องหลัง โดยส่งเงินมาให้เดือนละครั้ง แต่ก็ไม่มากพอกับค่าใช้จ่ายในบ้าน ทุกคนในบ้านต่างได้รับความกระทบกระเทือนทั้งทางใจและทางเศรษฐกิจเป็นอันมาก

ต่อมาเมื่อมารดา รู้ความจริงว่าลูกมีความทุกข์ที่ถูกผู้ชายรังแกและตามรังควาน มารดาจึงพาคล้ายเดือนไปอยู่บ้านญาติเพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตราย ครั้นเมื่อคล้ายเดือนเรียนจบ เธอก็ได้ทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง แต่ภายหลังก็ทราบว่า เป็นบริษัทของนายฉาน คล้ายเดือนก็ลาออกจากที่นั่นอีก แล้วไปทำงานที่มูลนิธิหญิงเพื่อลงเคราะห์ผู้หญิงที่มีปัญหาต่าง ๆ โดยมีหมอนวลณรงค์เป็นผู้ชักชวนให้มาทำงานที่นี่ และระหว่างที่มาทำงานที่นี่และพักอยู่กับญาติดังกล่าว คล้ายเดือนก็พบปะกับนายฉานเสมอมา เพราะนายฉานเริ่มรักคล้ายเดือนจริง ๆ เขาจึงพยายามสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันใหม่ และคล้ายเดือนก็เปิดโอกาสให้นายฉานแก้ตัวอีกครั้ง จนกระทั่งเธอยอมตกลงแต่งงานกับเขาในที่ลับ

10.2 ลักษณะทางกาย

คล้ายเดือนเป็นเด็กสาวสวยคนหนึ่ง แต่ไม่ถึงกับเลอเลิศ เธอมีความน่ารัก ความใสสะอาดของผิวพรรณและดวงตาที่ดำลึก ตลอดจนการแต่งกายที่ดูเรียบร้อย อ่อนเยาว์เข้ากับบุคลิกของเธอ ถ้าเทียบกับผู้หญิงสาว ๆ ด้วยกัน เธออาจจะดูจัดไปนิดหนึ่ง เพราะเธอไม่นิยมแต่งหน้าจัด เธอจึงดูเป็นหญิงเรียบร้อยมากกว่าสาวอีกหลาย ๆ คนดังตัวอย่างเช่น

...นายฉานยังเห็นหล่อนเป็น 'เด็กสาว' ไม่ใช่สาวเจนจัดจนถึงไหน ๆ อย่างเจ้าภาพงานนี้ แค่ดูผิวหน้าอ่อนอมชมพูด้วยริ้วเลือกบาง ๆ นั้นก็รู้แล้วว่าแตกต่างจากผิวที่เคลือบด้วยเครื่องสำอางจนแก่กร้านเพียงไหน

...เลือกระโปรงสีอ่อน แบบเรียบร้อยที่สวม ทำให้คล้ายเดือนยิ่งดูแตกต่างไปจากผู้หญิงคนอื่น ๆ เหมือนใครเอาดอกบัวเพิ่งเด็ดมาใหม่ ไปปักไว้ท่ามกลางของเล่นพลาลติก (วินิตา ดิเทียนต์. 2531 : 78)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ตอนที่คล้ายเดือนมาในงานเลี้ยงพนักงานของบริษัทที่เธอทำอยู่ และงานเลี้ยงนี้จัดขึ้นที่บ้านของนายฉาน

... หล่อนลงจากรถรับจ้างในชุดสวยของเมกา ซึ่งหล่อนแก้เสียจนพอตีตัวเปื้อน เป็น เลื้อยกระโปรงไหลล้าเผยให้เห็นช่วงบ่าบอบบาง และต้นแขนกลมกลิ้งของคล้ายเดือน สีขาวสะอาดราวน้ำนมปึกด้วยเพชรแวววาวตรงคอเสื้อ คล้ายเดือนสวมถุงน่องสีเนื้อ เนียนไปกับช่วงขาเพรียว และแต่งหน้าอ่อน ๆ

... ถึงกระนั้น ชุดขาวไม่ได้ทำให้หล่อนชืดเซียวอย่างผู้หญิงบางคน แต่กลับทำให้ผิวขาวอมชมพูของหล่อนส่องไสเหมือนแสงสว่างฉายจับ

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 298)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คล้ายเดือนเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อย และมีรสนิยมในการแต่งกาย ได้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของเธอ ลักษณะผิวพรรณดูใสสะอาด บอบบาง นามองน่าทะนุถนอม ใคร ๆ เห็นก็มักจะทะลึงมองในความน่ารักของเธอ

10.3 ลักษณะนิสัย

จะเห็นได้ว่าคล้ายเดือนเป็นเด็กเรียบร้อย อยู่กับैयाเฝ้ากับเรือน ไม่เคยออกไปเที่ยวตามลำพัง เป็นเด็กที่อ่านหนังสือง่าย เชื่อฟังบิดามารดาทุกอย่าง คล้ายเดือนจึงเป็นเด็กสาวที่มีกิริยามารยาทที่นุ่มนวล ดังคำพูดของมารดาจามรวาว่า

"หนูเดือนแก่ทหน้าตาดี กิริยามารยาทดี แสดงว่าพ่อแม่เรามีเวลาอบรมลูก"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531: 21)

เมื่อคล้ายเดือนจะไปที่ไหน เธอมักจะบอกมารดาเสมอ เพื่อมิให้มารดาเป็นห่วง นับว่าคล้ายเดือนเป็นเด็กดี อยู่ในโอวาทของบิดามารดา นอกจากนั้น คล้ายเดือนยังเป็นคน ที่รู้จักค่าของเงิน ใช้จ่ายอย่างประหยัดเพราะมารดาของเธอคอยพรีาสอนอยู่เสมอ เรื่องการใช้จ่าย โดยให้คำนึงถึงฐานะของตนเองด้วย ดังนั้น คล้ายเดือนจึงไม่ค่อยได้ไปเบ็ดเตล็ดเปิดตำ หรือล้มผัสกับโลกภายนอกนัก เพราะการเข้มงวดกวดขันของบิดามารดา และฐานะการเงินของครอบครัวที่ไม่ดีนัก ดังตัวอย่างเช่น

"ถ้าเราไม่ประหยัด จะอยู่กันมาได้หรืออย่างทุกวันนี้" ประคองเริ่มเดินจากรถออกไป หล่อนไม่อยากย่ำให้ลูก ๆ เป็นปมด้อย แต่ในอีกที่ การสอนให้คล้ายเดือนเจียมตัว ก็ยิ่งดีกว่าสอนให้เพ้อฝันเพ้อลอย

"แม่ไม่อยากมีหนี้สินรุงรังอย่างชาวบ้านแถวนี้ บ้านตรงข้ามเราเห็นไหม ลสร้างบ้าน

เสียใหญ่โต เจ้าหม้ายก็ไปแล้ว" (วินิตา คิถียนต์. 2531:47)

คล้ายเดือนมีวิถีชีวิตอยู่กับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ เธอไม่ค่อยได้ออกไปดูโลกภายนอก นัก นอกจากไปกับบิดามารดา ดังนั้นคล้ายเดือนจึงมักจะไม่ค่อยทันคน ไม่ค่อยรู้จักเล่ห์เหลี่ยมของผู้อื่น ทำให้เธอต้องพบกับความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตจนเกือบจะเสียคน ดังเช่นตอนที่คล้ายเดือนกำลังกลุ้มใจที่บิดาของเธอมีผู้หญิงคนอื่นอีก และบิดาไม่ค่อยกลับบ้าน ทำให้มารดา กลุ้มใจ อารมณ์หงุดหงิด คล้ายเดือนก็อารมณ์ไม่ดี สงสารมารดา และเมื่อไปเที่ยวพิกุลกับ เมณาและเพื่อน ๆ ของเมณา คล้ายเดือนจึงถูกฉายฉานใช้เล่ห์เหลี่ยมผู้ชายหลอกล่อให้ตก เป็นภรรยาของเขา ซึ่งจะเห็นได้ว่า คล้ายเดือนเป็นผู้หญิงที่ซื่อ ไม่ทันคน เพราะเธอไม่ค่อย ได้ออกไปสัมผัสกับโลกภายนอก ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่เมณาพูดกับฉายฉานว่า

...ถึงไม่เห็น ฉันก็พอจะเดาได้ว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร....ขอทีเถอะฉาย ผู้ชาย อย่างฉายไม่ใช่ผู้ร้ายในหนังนี้จะ ได้ปลุกปล้ำช่มชืนผู้หญิง แต่จะพูดกันจริง ๆ ...มันก็ คล้าย ๆ กัน ฉายเป็นคนฉลาด แล้วเดือนเป็นเด็กโง่ มันแน่กันมาตั้งแต่แรกแล้ว"

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 265)

อีกตอนหนึ่งคือ ตอนที่เมณาพูดกับคล้ายเดือนว่า

"เราพูด..เพราะไม่อยากให้เดือนเป็นอย่างสองคนนั้น ไม่ว่ากับฉายฉานหรือกับใครอย่าไปริอ่านทำอีกก็แล้วกัน เดือนอ่อนเกินไป ไม่ทันโลกอย่างเราหรอก"

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 359)

อีกตอนหนึ่งคือ ตอนที่มารดาพูดกับบิดาถึงคล้ายเดือนว่า

"เดือนเป็นเด็กหน้าตาดี แล้วก็ไม่ทันคน ผู้ชายเลว ๆ มันมีอยู่ถมไป....ทำไมมันจะไม่เอาเป็นเหยื่อมัน ลูกก็ได้แต่หนี...นี่ก็ออกจากบ้านไปแล้ว ทำงานก็ทำไม่ได้ ออกจากงานอีกเหมือนกัน ทำไมจะต้องมาถาม มาถามอะไรเอาตอนนี้"

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 358)

จะเห็นได้ว่าคล้ายเดือนเป็นคนดี ซื่อ ไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้อื่น เธอจึงต้องคอยหลบหนีฉายฉานอยู่ร่ำไป ถ้าหากคล้ายเดือนเป็นผู้หญิงบางคน คล้ายเดือนอาจจะหมดอาลัยในชีวิต แล้วเดินไปสู่หนทางที่จำเป็นหรือไม่มีโอกาสเลือกก็ได้ แต่เธอก็ยังมีหมอนวลองค์ที่คอยให้ กำลังใจและให้ข้อคิดในการต่อสู้ ทำให้ใจให้เข้มแข็ง คล้ายเดือนจึงหลุดรอดจากปัญหาของหญิง

ที่มีความทุกข์แสนสาหัสดังกล่าว

คล้ายเดือนเป็นคนดี กิริยามารยาทสุภาพนุ่มนวลละมุนละไม มีชีวิตที่อยู่ในกรอบอันงดงาม แต่เนื่องจากเธอมีปัญหาครอบครัวคือบิดามีภรรยาใหม่ คล้ายเดือนสงสัยมารดาที่ซื่อซอมลามากล้นเกินเพื่อให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุข ครั้นบิดาเริ่มเอาใจออกห่างจากมารดา คล้ายเดือนซึ่งเป็นเด็กสาวที่มีจิตใจบอบบาง ละเอียดย่อน เธอจึงซึมซับความสะเพร่าใจไว้มากที่สุด คล้ายเดือนกลุ่มใจมากจนกระทั่งเธอต้องเสียรู้ให้กับนายฉาน ทั้งนี้เพราะความรู้สึกที่ทั้งอยากลองและอยากประชิดชีวิตและด้วยความมั่นใจว่ารักดีลัมปชัญญะ เธอจึงต้องพบปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย เช่น สบไล้ไม่ผ่าน คู่รักตีจากเมื่อรู้ว่าเธอเสียตัวให้กับชายอื่น

10.4 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

10.4.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ครอบครัวของคล้ายเดือนเป็นครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่นมาก แม้ว่ามารดาของคล้ายเดือนจะเป็นหญิงชาวบ้านธรรมดา แต่มารดาของคล้ายเดือนก็จะมีกรอบรวมลูกสาวให้เป็นผู้หญิงที่ดี มีกิริยามารยาทนุ่มนวลอยู่เสมอ รวมทั้งการใช้ถ้อยคำที่สุภาพกับลูก ๆ จนลูกเกิดความเคยชินเป็นนิสัย คล้ายเดือนมักจะมีหน้าที่อยู่บ้านเป็นเพื่อนมารดาเพื่อคอยเปิดประตูให้บิดาซึ่งมักจะกลับดึก ๆ ช่วยทำงานบ้าน แล้วก็เรียนหนังสือ ซึ่งเป็นชีวิตที่เรียบง่าย ไม่วุ่นวาย และมีความสุข คล้ายเดือนมักจะช่างพูด ช่างประจบบิดามารดา ดังตัวอย่างเช่น จากคำบรรยายของผู้เขียน

... ประคองก้มลงมองดวงหน้าผุดผ่องที่เคลียอยู่แนบต้นแขน ชื่นใจอยู่กับกิริยานั้น จนกระทั่งต้องลูบผมอ่อนนุ่ม เป็นมันขลิบของคล้ายเดือนอย่างแผ่วเบา
(วินิตา ตีถียนต์. 2531 : 65)

แม้ว่าจะอยู่ในระหว่างความทุกข์โศก มารดากับคล้ายเดือนก็มีแต่ความลงสารและเห็นอกเห็นใจกัน มารดาไม่เคยว่าลูกสาวให้ได้รับความสะเพร่าใจเลย ดังเช่นมารดาได้รับฟังเรื่องราวของคล้ายเดือนที่พบปัญหากับนายฉานและถูกเขาตามรังควาน ความรู้สึกของลูกและแม่เหมือนกันจะถ่ายทอดให้กันและกันได้ ดังเช่น

... ประคองลูกจากแกอ้อมมาหาลูกสาว นั่งลงกอดหล่อนเอาไว้เหมือนอย่างที่เคยกอด
เมื่อคล้ายเดือนยังเป็นเด็ก ปล่อยโยนอย่างละมุนละไม... หล่อนเอามือลูบหน้าผาก

คล้ายเดือน บรรจงเสยผมให้กลับเข้าที่ คล้ายเดือนไขว่คว้าม้อมารตามากอดเอาไว้
ถอนสะอื้น...ยาว และนาน...

...คล้ายเดือนไม่อยากจะเล่า หล่อนกับม้อมารดาเอาไว้แน่น...

"แม้ไม่ว่าเดือน ไม่ว่าลูกเลยสักคำเดียว" หล่อนเช็ดน้ำตา

"เดือนมีความทุกข์มากมายพอแล้ว แม่รู้ เท่าที่เดือนไม่คิดสิ้น แม่ก็ตั้งใจที่สุดแล้ว...แม่
จะช่วยลูกเอง เดือนไม่ต้องกลัว ถึงยังงี้เดือนก็ยังมีแม่อยู่ทั้งคน"

คล้ายเดือนกอดแม่เอาไว้แทนคำพูดทั้งหมดที่ติดตันอยู่ในลำคอของหล่อน เสียงสะอื้น

แห่งหายไปตั้งแต่เมื่อไร หล่อนไม่ทันรู้ตัว... (วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 166-170)

คล้ายเดือนและมารดาต่างมีความรักกันมาก จะเห็นได้จากตอนที่มารดามีความทุกข์
คล้ายเดือนจะรู้สึกสะเทือนใจและลงสารมารดา และเมื่อคล้ายเดือนมีความทุกข์ มารดาก็จะ
เป็นที่พึ่งทางใจให้แก่คล้ายเดือนได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือคล้ายเดือนให้พ้นทุกข์เสมอ

ส่วนความสัมพันธ์กับบิดานั้น ในสมัยที่ครอบครัวยังมีความสุข บิดายังไม่มีภรรยาใหม่
สมาชิกทุกคนในบ้านต่างมีความสุข มีความห่วงใยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บิดาซึ่งเป็นผู้ทำ
เลี้ยงครอบครัว จึงเป็นผู้นำมาตลอด ส่วนมารดาก็เป็นผู้ตามที่ดี ไม่มีปากมีเสียงใด ๆ ทำแต่
งานบ้าน เลี้ยงดูและอบรมลูกได้อย่างมีระเบียบแบบแผน คล้ายเดือนเป็นลูกสาวคนโต และ
เป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว บิดาจึงรักและห่วงใยคล้ายเดือนมากที่สุด ส่วนคล้ายเดือน
ก็ช่างประจบ เอาใจบิดา ดังตัวอย่างเช่น

... เมื่อคล้ายเดือนยังเล็ก หล่อนเคยองงทำพิธีตามประสาเด็ก ชิดพรหมจะใช้ไม้
ตายว่า 'ถ้าเดือนโต พ่อจะไม่รัก' เท่านั้นเอง คล้ายเดือนก็ร้องไห้จ้า น้ำตานอง
หน้า เดินตามพ่อไปต้อย ๆ แต่โดยดี ไม่กล้าที่จะตื้อรันอีกเลย

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 452)

แต่ต่อมาเมื่อบิดามีภรรยาใหม่ คล้ายเดือนรู้สึกเสียใจกับการกระทำของบิดามาก
คล้ายเดือนเริ่มมีปฏิกิริยาต่อต้านบิดาเจียน ๆ ดังเช่นตอนที่บิดาแยกตัวเองออกจากครอบครัว
ไปอยู่กับภรรยาใหม่ เมื่อเขากลับมาเยี่ยมบ้าน เขาก็พบว่าลูก ๆ แสดงความหมองเหม็นอย่าง
เห็นได้ชัด ต่างก็หลบหลีกพ้อกัน

"เป็นอะไรกันไป" ชิดพรหมลูกเสียงเจียนขริมพยายามไม่แสดงความหงุดหงิดออกมา

"เห็นพ่อต้องทำทำหนังสือด้วยหรือ"

"เมฆจะไปช่วยหมอกปิดครัวละ" ลูกชายแก้ตัว.....

"เดือนจะไปไหนละ คุณกับพ่อก่อน... ไม่เห็นหน้าเห็นตาบ้างเลย"

"เดือนไม่ทราบว่าคุณอยู่ที่ไหนคะ" คำตอบของลูกสาวทำเอาพ่อเกือบสะอึก เสียง
หล่อนน้อยใจและทรวงเมิน (วินิตา ดิถียนต์. 2531:4350)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่คล้ายเดือนกับน้อง ๆ พากันไปพบบิดา เพื่อขอเงินให้มารดาใช้จ่าย บิดามองดูคล้ายเดือนซึ่งมีรูปร่างผอมลง ไป ไม่สดใสเท่าเมื่อก่อน แล้วถามเธอว่า

"พ่อไม่เข้าใจว่าทำไมเดือนถึงเรียนไม่จบ" เขาพูดกับหล่อนโดยไม่ตั้งใจว่าจะตำหนิ

"เดือนเรียนดีมาตลอด"

พูดออกไปแล้วจึงรู้ว่าตัวเองพลาด สีหน้าคล้ายเดือนเสียลงทันที มีแววตัดพ้อและเจ็บ

ซ้ำโดยไม่จำเป็นต้องเปล่งออกมาเป็นคำพูด ชีตพรกลืนน้ำลายลงคอ

...คล้ายเดือนสะเทือนใจกับเรื่องของพ่อแม่เพียงนี้เพียงหรือ

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 83)

ความสัมพันธ์ของคล้ายเดือนกับบิดานั้นคล้ายเดือนรู้สึกผิดหวัง ไม่เคารพและศรัทธา
ในตัวบิดาเท่าที่ควรเพราะเธอน้อยใจที่บิดามีภรรยาใหม่ ทั้งให้มารดาและลูกๆ อยู่ตามลำพัง
ด้วยความทุกข์ยากและบิดาเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้คล้ายเดือนสอบตก

ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ของคล้ายเดือนที่มีต่อบิดามารดานั้น เป็นไปในลักษณะ
ที่มีแต่ความรักความอบอุ่น คล้ายเดือนเป็นลูกสาวคนเดียว บิดามารดาจึงรักและเอ็นดูเธอมาก
เป็นพิเศษ ประกอบกับคล้ายเดือนเป็นเด็กดีว่านอนสอนง่าย มีนิสัยขยันพูด ขยันประจบประแจง
เธอมักจะคลอเคลียกับบิดามารดาเหมือนกับเธอเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่เสมอจนกระทั่งครอบครัว
อยู่ในสภาพบ้านแตก คล้ายเดือนจึงเริ่มมีปฏิกิริยาต่อต้านบิดาทันที เพราะเธอเป็นคนอ่อนไหว
ง่าย คิดมาก เธอมักจะแสดงท่าทีทรวงเมินต่อบิดาทุกครั้งที่พบกัน จนทำให้บิดารู้สึกตัวเองว่า
ลูก ๆ ไม่พอใจและหนีห่างเขา

10.4.2 การแสดงความสัมพันธ์กับเพื่อนชาย

เรื่องมีราว คล้ายเดือนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนชายสองคนคือจามร และ
ลายฉาน จามรคือเพื่อนชายคนแรกที่เข้ามาพัวพันกับคล้ายเดือน เขาเป็นผู้ชายที่เรียบร้อย มี

งานทำเป็นหลักฐาน จามรรักคล้ายเดือนจริงและหวังจะแต่งงานกับเธอ เพียงแต่รอให้เธอเรียนจบเสียก่อน ส่วนบิดามารดาฝ่ายจามรและฝ่ายคล้ายเดือนต่างก็รับรู้และเต็มใจด้วยกัน ทั้งสองฝ่าย ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างจามรกับคล้ายเดือนจึงเป็นไปด้วยดีและอยู่ในกรอบประเพณีไทยทุกอย่าง

สำหรับฉายฉานนั้นเป็นผู้ชายที่เข้ามาแทรกกลางระหว่างคล้ายเดือนกับจามร เพราะคล้ายเดือนไม่เคยรู้จักกับฉายฉานมาก่อน เมนาเป็นเพื่อนกับฉายฉานแล้วแนะนำให้คล้ายเดือนรู้จัก เมื่อไปเที่ยวพินัยด้วยกัน ค็นั้นคล้ายเดือนก็ตกเป็นของฉายฉาน เพราะเธออ่อนต่อโลก ไม่ทันคน หลังจากนั้นคล้ายเดือนก็หลงหนีฉายฉานตลอดเวลา ไม่ยอมให้เขาพบอีกเพราะความเสียใจที่ถูกข่มเหงน้ำใจดังกล่าว ดังตัวอย่างเช่นตอนที่คล้ายเดือนมาหาเมนา แล้วฉายฉานก็มาพบโดยบังเอิญ ทำให้คล้ายเดือนตกใจเป็นอันมาก ทำทางประหม่า ระวังตัวอยู่ตลอดเวลา ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...คล้ายเดือนรักษาสายตาให้จับอยู่เฉพาะจามรกับชั่ววตรงหน้าอย่างแน่นแน ไม่ยอมเหลียวไปที่อื่น แต่หล่อนก็รู้โดยอัตโนมัติว่าสายตาของชายหนุ่มไม่ได้คลาไคลไปจากตัวหล่อน ทำให้ความอึดอัดใจเพิ่มมากขึ้น จนอยากจะลุกหนีไปเสียดี

...พรายิ้มอย่างประหลาดตื้นขึ้นที่ริมฝีปากของฉายฉาน เขาเห็นท่าเงี้ยวตัวลีบของคล้ายเดือน หล่อนขลาดอายเหมือนวันแรกที่เขาพบหล่อน ไม่มีผิด

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 132)

ทุกครั้งที่คล้ายเดือนพบฉายฉาน เธอจะมีความรู้สึกกลัวเขา ไม่ต้องการพบหน้าเขาอีก เพราะเธอคิดว่าฉายฉานคือคนที่ทำลายความสุข ความหวังของเธอทุกอย่าง ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ฉายฉานจัดงานเลี้ยงที่บ้านแล้วตอนท้ายก่อนกลับบ้านเขาดึงตัวคล้ายเดือนไว้คนลุดท้ายในห้องล่วนตัวของเขา ทำให้คล้ายเดือนกลัวแต่ก็พยายามระงับสติอารมณ์ไว้และตอนหนึ่งของการสนทนากัน เธอพูดกับเขาว่า

"คุณฉาย" หล่อนพูดเสียงกระหอนกระแท่นด้วยความเจ็บใจ

"ตั้งแต่ครั้งนั้น ชีวิตเดือนก็เหมือนฝันร้าย เดือนเสียหมดทุกอย่าง... เดือนเสียใจ เดือนเสียอนาคตไปครึ่งปี แม้ก็เสียใจ เดือนผิดพลาดไปก็จริง แต่เดือนก็อยากให้ เป็นครั้งเดียวเท่านั้น อย่าบังคับเดือนอีกเลย เดือนไม่สมัครใจ ผู้ชายอย่างคุณ..."

ผู้หญิงอีกมากก็คงชอบ ทำไมคุณจะต้องมาบังคับผู้หญิงที่เขาไม่ชอบคุณ”

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 314)

ต่อมาเมื่อคล้ายเดือนเรียนจบแล้วทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง เธอก็พบว่า เป็นบริษัทของ ฉายฉาน คล้ายเดือนจึงตัดสินใจลาออกจางานทั้ง ๆ ที่ฉายฉานขอให้ทำงานต่อไปก่อน เพื่อ รองานใหม่ แต่คล้ายเดือนก็ไม่ฟัง แสดงว่าคล้ายเดือนเริ่มเป็นคนที่มีใจแข็งกร้าวขึ้นมาก เธอ พุดกับเขาด้วยท่าทางที่มั่นใจตัวเอง และมีการตัดสินใจเด็ดขาดมาล่วงหน้าแล้ว

...คล้ายเดือนพนมมือไหว้เขาแทนการอำลา หล่อนยังคงนั่งเงยบ แต่ดวงตาดำวาว วัณมีแววประหลาด มือแตะลูกบิดประตู หล่อนหันกลับมา.. ฉายฉานยังคงยืนนิ่ง โตะทำ งาน มองตามหล่อนมา คล้ายเดือนมองสบตาเขาเต็มตา

“คุณฉายคะ” หล่อนเรียกชื่อเขาด้วยเสียงแผ่วเบา แต่ทว่าชัดเจน “เดือนลาออก เพราะต้องการตั้งต้นใหม่ให้ถูกต้อง อย่าให้เดือนรู้สึกว่าเป็นหนี้บุญคุณของคุณหรือ เป็นลูกจ้างคุณ ขอให้เป็นเพื่อนกันดีกว่า” (วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 368-369)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของเพื่อนชายนี้นับสองคนคือจามรกับฉายฉาน คน แรกนั้นมีความสัมพันธ์กันฉันคู่รักทั่วไปที่มีแต่ความสุข ความหวังที่ราบรื่นเพราะผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งสองฝ่าย แต่เมื่อคล้ายเดือนมีความสัมพันธ์กับคนหลัง จามรจึงตัดขาดจากคล้ายเดือน ไป คล้ายเดือนเสียใจมากที่ฉายฉานเป็นตัวทำลายความสุขความหวังของเธอทุกอย่าง ทำให้ คล้ายเดือนต้องคอยหลีกหนีฉายฉาน พยายามไม่ให้เขามีความสัมพันธ์กับเธออีกต่อไป แต่ ฉายฉานนั้นเป็นผู้ชายที่มีเสน่ห์เหลือ้มมาก คล้ายเดือนจึงต้องพบหน้าเขาหลาย ๆ ครั้ง จนเธอ เกิดความหวาดกลัว ระแวง กลัวจะถูกเขาหลอกอีก แต่ผลสุดท้ายฉายฉานก็แสดงความรัก ความจริงใจต่อเธอ จนกระทั่งเธอยอมตกหลุมใจแต่งงานด้วย

10.5 แนวคิดในการดำเนินชีวิต

คล้ายเดือนเป็นผู้หญิงที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและมีการอบรมแบบให้อยู่กับเหย้าเฝ้า กับเรือน ฝึกการเป็นแม่บ้าน เธอจึงไม่ค่อยได้ไปเผชิญกับโลกภายนอก นอกจากอยู่บ้าน ช่วย มารดาทำงานบ้าน และเรียนหนังสือ ครอบครัวของคล้ายเดือนฐานะ ไม่ร่ำรวย เพราะบิดา ทำงานคนเดียว ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน ดังนั้นเมื่อคล้ายเดือนเรียนจบก็ต้องการทำงานเร็ว ๆ เพื่อช่วยทางบ้านด้วย ดังเช่น จากคำพูดของจามรที่พูดกับมารดาเขาว่า

"ผมอยากจะให้เดือนเข้าทำงานที่บริษัทเดียวกับผม คุณพ่อจะว่ายังไงล่ะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 14)

นอกจากนั้นคล้ายเดือนกับจามรก็ยังร่วมกันวางแผนอนาคตไว้อย่างดีคือเมื่อคล้ายเดือนเรียนจบก็จะทำงาน แล้วแต่งงานกัน ดังคำพูดของมารดาจามรว่า

"...เห็นบอกว่าพอหนูเดือนเรียนจบจะให้เราไปขอหมั้นไว้ก่อน พอแก่ทำงานสักปีก็คงแต่งงานกัน" (วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 21)

ส่วนแนวคิดในการดำเนินชีวิตนั้น คล้ายเดือนจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากมารดาให้รู้จักค่าของเงิน เพราะฐานะทางบ้านของเธอไม่ค่อยดีนัก ทุกคนต้องช่วยกันประหยัดจึงจะอยู่กันได้โดยปราศจากหนี้สิน ตอนปิดเทอม คล้ายเดือนก็จะทำงานพิเศษ เพื่อเก็บเงินไว้ใช้จ่ายของส่วนตัวโดยไม่ต้องขอจากมารดา เช่น ทำงานในท้องสมุดบ้าง สอนกวดวิชาให้เด็กเล็ก ๆ บ้าง

ความคิด ความฝันในอนาคตของคล้ายเดือนก็คือ การรีบเรียนให้จบเร็ว ๆ เพื่อจะได้ทำงาน เป็นการแบ่งเบาภาระของครอบครัว และหวังไว้ว่าจะได้แต่งงานกับจามรคู่รักของเธอ แต่แล้วชีวิตของเธอก็ต้องมีอุปสรรคหรือปัญหามาขวางกั้น คล้ายเดือนประสบกับปัญหาชีวิตเสียจนต้องสูญเสียคนรัก เสียอนาคต และเสียใจมากที่สุด แต่ในที่สุดคล้ายเดือนก็ได้คิดเพราะหมอนวลองค์นั้นแนะนำให้เห็นแก่ตนเองว่า ชีวิตยังมีค่า มีความหมายกับผู้อื่น เรื่องที่เกิดขึ้นให้ลืมมันเสีย หน้าที่ซึ่งมีคือรีบเรียนให้จบแล้วหางานทำเพื่อช่วยทางบ้าน ทั้งแม่และน้องชายยังคงต้องการความช่วยเหลือจากเธออยู่

คล้ายเดือนเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะคล้ายเดือนเป็นเด็กเรียบร้อย อยู่แต่ในบ้าน ไม่ค่อยได้มีโอกาสไปสัมผัสกับโลกภายนอก เธอจึงเป็นคนที่ไม่ทันคน ไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ชาย การที่อยู่แต่ในโลกแคบ ๆ นั้นก็เลยเป็นตัวกระตุ้นให้เธออยากรู้ อยากรอง ครั้นเมื่อชีวิตครอบครัวของเธอมีปัญหา เธอจึงกล้าเข้าสู่มมมิตของชีวิต ต้องคอยปกปิดความจริงมิให้ผู้คนใกล้ชิดทราบ เธอจึงมีแต่ความทุกข์ใจตลอดมา นอกจากนั้นคล้ายเดือนยังเป็นคนที่มีจิตใจอบบาง ละเอียดย่อน เธอจึงมีความละเหินใจกับตัวเองมากกว่าคนอื่นและจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่คล้ายเดือนนี้ จะเห็นได้ว่าสาเหตุเริ่มมาจากการที่บิดาของเธอมีภรรยาใหม่บิดาไม่ค่อยกลับมาอยู่บ้านแล้วสภาพภายในบ้านก็มีบรรยากาศที่ตึงเครียด

คล้ายเดือนเสียใจกับการกระทำของบิดามากเพราะเธอไม่เข้าใจหรอกว่าบิดาที่อยู่กับมารดา
กับลูก ๆ มาช้านานกว่าปี จู ๆ ก็มาทิ้งไปอยู่กับเมียบ่อยคล้ายเดือนรักบิดามากก็เสียใจมากและ
ช่วงนี้เองที่ทำให้วิถีชีวิตของเธอต้องเปลี่ยนไป

สรุป

ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล ทั้ง 18 เรื่อง จัดแบ่งได้เป็นสองประเภทคือ

(1) ประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ มี 8 ตัว ได้แก่ เอมิกา ทลิว แก้วใส พิงค์ เอริน แทวน รดา และคุณนายลำไย

(2) ประเภทที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ มี 11 ตัว ได้แก่ นงราม เมธนี ภทรีน คล้ายเดือน มุก พิตะวัน รอย อีสตรี ทัดติยา บุษบง และคุณนายสมวงศ์

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ แม้จะมีภูมิหลังแตกต่างกัน แต่ก็มีคุณสมบัติและมีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและแยกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้คือ

1) ตัวละครผู้หญิงที่มีกำเนิดมาจากครอบครัวที่เพียบพร้อมไปด้วยความรักและความอบอุ่น ทำให้ตัวละครนั้นเป็นคนดี มีความคิด มีเหตุผล มีความกระตือรือร้น รักความก้าวหน้า และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ตัวละครผู้หญิงดังกล่าวมี 2 ตัว ได้แก่ เอมิกาจากเรื่องปัญญาชนกันครัว และทลิวจากเรื่องทางไร่ดอกไม้ม

2) ตัวละครผู้หญิงที่มีกำเนิดมาจากครอบครัวแตกแยก ได้แก่

2.1 บิดามารดาหย่าร้างกัน ทำให้ชีวิตขาดความอบอุ่น แต่เจริญเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ดี ได้ใกล้ชิดกับคนดี เช่น แก้วใส ตอนเล็ก ๆ ได้อาศัยอยู่กับลุงและป้า พิงค์อยู่กับมารดาและพ่อเลี้ยงซึ่งเป็นคนต่างชาติ แต่ก็เป็นคนดี เอรินอยู่กับมารดาซึ่งมักจะวางแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีให้แก่ลูก สำหรับรดานั้น แม้ว่าได้ใกล้ชิดกับป้าที่เคร่งครัดประเพณี แต่ตอนท้ายรดาก็สามารถตัดสินใจดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้อง กล่าวคือรดาเลือกการแยกทางกับสามี เพราะกลัวว่าตนเองจะประสบกับความทุกข์เช่นเดียวกับบิดามารดาของเธอ

ตัวละครดังกล่าวจึงมีความใฝ่ดี ชยัน รักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และถ้าหากดำเนินชีวิตผิดพลาด ตัวละครเหล่านี้จะลุกขึ้นต่อสู้อุปสรรคต่อไป

อย่างไม่ท้อแท้ต่อชีวิต

2.2 การลัดพรากจากบิดามารดาตั้งแต่เล็ก ๆ

เนื่องจากครอบครัวยากจน บิดามารดาจึงส่งลูกให้มาทำงานรับใช้ตามบ้าน เช่น แหวน จากเรื่องแม่พลอยทุ่ง ชีวิตของแหวนแม้จะขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ตั้งแต่เล็ก แต่แหวนก็ได้มาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี จึงทำให้แหวนเป็นคนใฝ่ดี มีความคิด รัก ความก้าวหน้า ขยัน กระตือรือร้น เป็นต้น

3) ตัวละครผู้หญิงที่มีได้ปรากฏสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะเป็น นวนิยายที่เน้นทางด้านความสนุกสนานมากกว่า จึงเพียงแต่วิเคราะห์บุคลิกภาพเท่านั้น ซึ่ง ตัวละครประเภทนี้มีเพียง 1 ตัว คือคุณนายลำไย จากเรื่องเศรษฐีตีนเปล่า ผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ใน ชนบท แต่มีความทันสมัย ทันคน และมีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ จนสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นจะ เห็นได้ว่าตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์เหล่านี้ ล้วนเจริญเติบโตมา จากสภาพแวดล้อมที่ดี ได้อยู่ใกล้ชิดกับคนที่มีความรักความอบอุ่นให้กันและกัน แม้ว่าตัวละคร บางตัวมิได้อยู่กับบิดามารดาที่แท้จริง นั้นย่อมแสดงว่าบุคลิกภาพของตัวละครเหล่านี้เกิดจาก สิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นจะสังเกตได้อีกประการหนึ่งว่า ตัวละครแบบ สร้างสรรค์นี้ล้วนมีการศึกษาอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ การศึกษาระดับปริญญาตรี 5 คน ได้แก่ เอมิกา จากเรื่องปัญหาชนกชนครี หลิว จากเรื่องทางไร่ดอกไม้ แก้วใส จากเรื่องละครคน เอริน จากเรื่องสงครามเงิน และรดา จากเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง และในการที่ตัวละครมี การศึกษาดีดังกล่าว จึงทำให้ตัวละครเหล่านี้ทำงานนอกบ้าน เพื่อใช้วิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียน มาประกอบอาชีพ เช่น หลิว แก้วใส เอริน และพินด์ เป็นต้น ส่วนคุณนายลำไยนั้นเป็นตัวละครที่ต่างไปจากตัวละครอื่น ๆ คือไม่ได้รับการศึกษา จึงไม่ได้ทำงานโดยใช้วิชาความรู้ที่ เรียน แต่คุณนายลำไยมีอาชีพทำสวน โดยอาศัยประสบการณ์ชีวิตที่ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงทำให้คุณนายลำไยประสบผลสำเร็จในชีวิตด้วยเช่นกัน

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ส่วนมากจะมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดู

ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและแยกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้คือ

1) ตัวละครที่มีพื้นฐานครอบครัวยากจน ได้แก่ นางราม จากเรื่องไร้เสนหา ภทรีน จากเรื่องเพลงพรหม และเมธนี จากเรื่องบ้านของพุ่มนี้

ตัวละครเหล่านี้มีชีวิตในอดีตที่ยากลำบาก คับข้องใจในสภาพที่อยู่อาศัย ทำให้เขาต้องพยายามผลักดันตัวเองให้ล้มสภาพชีวิตของตน ด้วยการพยายามสร้างชื่อเสียง เกียรติยศ ให้เหนือกว่าคนอื่นที่เคยอยู่แวดล้อม ด้วยการศึกษาหาความรู้เพื่อให้ฐานะทางสังคมสูงขึ้น และเมื่อประสบผลสำเร็จแล้ว ตัวละครเหล่านี้จะมีความรู้สึกที่ตนเองเก่งกว่าคนอื่น เชื่อว่าตนเองทำถูกต้องเสมอ ฉะนั้นคนที่คิดคนและด้านกับเขาย่อมจะเป็นผู้ทำผิด ทำไม่ถูกต้องในสายตาของเขา และนอกจากนั้นตัวละครเหล่านี้ยังมีคำพูดที่รุนแรง เชื้อดเนินความรู้สึกผู้อื่นเพราะเป็นคำพูดที่เกิดจากความเชื่อมั่นของตนเอง อีกทั้งมีความต้องการความรักจากผู้ชายโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมหรือเหตุผล ยังผลให้ตัวละครผู้หญิงเหล่านี้ต้องพบกับความล้มเหลวในชีวิต ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงาน เพราะเหตุที่มีความคิด ความเชื่อมั่นในความเก่งของตนเองมากเกินไป

บุคลิกภาพของตัวละครเหล่านี้จึงมีลักษณะกระด้าง หยิ่ง พุดจาฉะฉาน เชื้อมั่นในตนเอง ดูถูกผู้ที่ต่ำกว่าตน

2) ตัวละครที่เกิดจากครอบครัวแตกแยกหรือชีวิตขาดความอบอุ่น ได้แก่

2.1 นิตะวัน จากเรื่องมายา และรอย จากเรื่องปาก ตัวละคร 2 ตัวนี้ไม่มีชาติกำเนิดที่คล้าย ๆ กัน คือได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลที่ไม่ใช่มารดาแท้ ๆ ทำให้ทั้งสองได้รับแรงกดดัน เกือบหมดความคับข้องใจจากผู้อุปการะมาก จนกลายเป็นคนที่ต้องแสดงบ่มเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อชดเชยกับบ่มด้อยของตนเอง เช่น การสร้างความเฝอฝันให้ตัวเอง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดคิดว่าตนเองเป็นลูกที่บิดามารดารักและทะนุถนอม ตามใจทุกอย่าง มีความทะเยอทะยานสูง อยากได้ในสิ่งที่เลิศหรู รสนิยมสูงและมีความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุดเพราะต้องการชดเชยกับความรู้สึกที่ขาดของตน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวละครทั้งสองต่างก็เป็นคนลวย เรียบเก่ง มีบุคลิกดี ซึ่งถ้าหากรู้จักนำสิ่งที่มีอยู่นี้มาดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องก็จะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ นิตะวัน และ รอย กลับไม่ชื่นชมกับสิ่งที่ตนมี กลับต้องการแสวงหาความรัก เกียรติยศ ฐานะและชื่อเสียงมากเกินไป จนในที่สุดชีวิตก็ต้องพบกับความล้มเหลว

2.2 คล้ายเดือน จากเรื่องมณีราว และมุก จากเรื่องทางรัตติกาล ตัวละครทั้งสองนี้ต่างก็มีสภาพครอบครัวแตกแยกเหมือนกัน กล่าวคือบิดามิ่รรยหลายคน ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ตัวละครทั้งสองจึงมีพฤติกรรมที่ไม่ดีนัก เช่น คล้ายเดือน เมื่อรู้ว่าบิดามิ่รรยใหม่ เธอก็เสียใจ ประพฤติตัวเหลวแหลกด้วยการดื่มเหล้า เที่ยวกลางคืนกับเพื่อนๆ ตีอรั้น ไม่มีเหตุผล ทำให้การเรียนตกต่ำลง ครูรักก็ห่างเหิน และถูกผู้ชายหลอกหลวงจนเสียตัว ส่วนมุกนั้น บิดามิ่รรยสองคน มารดาของมุกเป็นภรรยาน้อย บิดาจึงไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับครอบครัวของมุกนัก มุกจึงขาดความรักความอบอุ่นจากบิดา เมื่อมุกพบผู้ชายที่หน้าตาดี มีอายุคราวบิดามิ่รรยราศี มุกจึงติดใจรักใคร่เขาโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสมว่าเขามีครอบครัวแล้ว

จะเห็นได้ว่าทั้งคล้ายเดือนและมุก ต่างก็มีสภาพครอบครัวแตกแยกเหมือนกัน ตัวละครทั้งสองต่างก็มีความรู้สึกอ่อนไหวต่อความทุกข์ของมารดา มีจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง และขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง

2.3 อีสตรี จากเรื่องน้ำคำ และทตติยา จากเรื่องทะเลแปร

ตัวละครทั้งสองต่างก็มีครอบครัวที่มีฐานะดี มีความรักความอบอุ่นมาก แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน กล่าวคือ อีสตรีได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอม ไม่ต้องทำงานทุกอย่าง ทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน ใช้ชีวิตอย่างพุงเพื่ออยู่ในสังคมชั้นสูง นอกกลางวัน เที่ยวกลางคืน เลือกคบผู้ชายที่ฐานะดีแต่เปลี่ยนผู้ชายบ่อย ๆ ส่วนทตติยาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมเช่นกัน แต่เลี้ยงแบบประคบประหงมหรือที่เรียกว่าใช้ในหิน ทำงานบ้านเรือนเก่ง เรียบร้อย อ่อนหวาน นุ่มนวล ซื่อาย ซลาดกลัว ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง จะเห็นได้ว่า ตัวละครทั้งสองนี้ต่างก็ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองหรือดำเนินชีวิตโดยลำพังได้ ต้องมีบิดามารดาคอยอุปถัมภ์เสมอ เพราะอีสตรีนั้น ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ทำงานและไม่สามารถจะทำงานอะไรได้ ทั้งงานบ้านและงานนอกบ้าน ลำหรับทตติยาก็เรียบร้อยแบบกุลสตรี เห็นอะไรก็ประหม่า ซลาดกลัวไปหมด ไม่สามารถปรับตัวปรับใจให้เข้ากับสังคมปัจจุบันได้ เพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่เคร่งครัดด้านศีลธรรมประเพณีมากเกินไป

3) ตัวละครที่มีได้ปรากฏสาเหตุของพฤติกรรมอย่างเด่นชัด เพราะผู้เขียนมุ่งเน้นปัญหา และความคิดของคนในสังคมบางกลุ่ม มากกว่ามุ่งเน้นความสนุกสนานตามแบบนวนิยาย

ทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ จากนวนิยายเรื่องบ้านบุญหล่น มีตัวละครผู้หญิงที่เด่น ๆ 2 ตัวคือคุณนายสมวงศ์และบุษบง ซึ่งตัวละครทั้งสองเป็นแม่ลูกกัน จึงมีลักษณะนิสัยที่คล้าย ๆ กัน คืออยากมีอยากได้อย่างไม่สิ้นสุด โดยเฉพาะทางด้านวัตถุ คุณนายสมวงศ์และบุษบงเกิดความคิดอยากได้เงินทองมาก ๆ โดยการเอารัดเอาเปรียบสังคม ด้วยความคิดที่ว่า คนที่มีบุญคือคนที่มีเงินมาก ๆ โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงทำอะไรเลย ตัวละครทั้งสองใช้วิธีออกเงินกู้และเล่นแชร์ โดยได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก และถ้าหากสังคมมีบุคคลเช่นนี้มาก ๆ ประเทศชาติก็จะเกิดความวุ่นวาย ไม่เจริญก้าวหน้า เพราะขาดคนทำงาน มีแต่คนรักความสบายด้วยการหาเงินมาลงทุนเพื่อเล่นแชร์ดังกล่าว แล้วคอยรับดอกเบี้ยทุกเดือน ๆ แต่ผลสุดท้ายตัวละครทั้งสองก็ประสบกับความล้มเหลวเพราะระบอบทุนนิยมเงินดังกล่าวต้องเลิกล้มไป

สรุปแล้วตัวละครผู้หญิงที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์นี้ มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ สาเหตุที่มาจากกรอบมรดกเลี้ยงดูในวัยเยาว์ ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของตัวละคร มีทั้งเกิดจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่ไม่มีจิตใจรักเด็ก เช่น นิตะวัน จากเรื่องมลายา และรอย จากเรื่องปาก เกิดจากพื้นฐานทางครอบครัวยากจน ทำให้ตัวละครต้องดิ้นรนเพื่อให้พ้นจากสภาพเดิม เช่น นงราม จากเรื่องไร้เล่ห์เหลี่ยม จากเรื่องเพลงพรหม และเมธนี จากเรื่องบ้านของพุ่มนี้ เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้องจากบิดามารดาโดยตรง เช่น อีสตรี จากเรื่องน้ำตา และทัตติยา จากเรื่องทะเลแปร และเกิดจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น คล้ายเดือน จากเรื่องมณีราวี และมุก จากเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง จากสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้ตัวละครผู้หญิงเหล่านี้มีบุคลิกภาพที่ไม่สร้างสรรค์ คือ มักจะสร้างปมเด่นขึ้นปกปิดปมด้อยของตน ซึ่งบางคนก็สร้างปมเด่นด้วยการเรียนสูง ๆ แล้วคิดดูถูกเหยียดหยามผู้ที่เรียนน้อยกว่า บางคนก็ใช้วิธีการแต่งกายและวางท่าทางด้วยจริตกิริยาอย่างคนมีรสนิยมสูง และบางคนก็ประพาดิตนเลื่อมเสียดังด้วยการเที่ยวเตร่กลางคืน ดื่มสุรา คบผู้ชายอย่างอิสระเสรีโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม เป็นต้น

โดยทั่วไปตัวละครในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล นั้น ผู้วิจัยจะแบ่งอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 2 ฝ่าย เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ คือฝ่ายที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ กับฝ่ายที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่า ว. วนิชย์กุล นั้น สร้างตัวละครให้มีบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนแต่มีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเยาว์ทั้งสิ้น ตัวละครใดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

จากผู้ที่ดีก็จะมีบุคลิกภาพที่ดี ตัวละครใดได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ตัวละครนั้นก็จะมามีบุคลิกภาพที่ไม่ดีด้วยเช่นกัน และคนที่จะอบรมเลี้ยงดูนั้น ก็ไม่จำเป็นจะต้องเป็นบิดามารดาเท่านั้น ผู้อื่นก็สามารถอบรมเลี้ยงดูให้ได้ดีได้ เพราะบิดามารดาของตัวละครบางตัว เช่น มารดาของแก้วใส จากเรื่องละครคน ก็ไม่มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูหรือให้การอบรมดูแลลูกได้เท่ากับลุงและป้า

นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรม หรือลักษณะนิสัยของตัวละครในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล นั้น มีความสอดคล้องกับความเป็นจริง เช่นถึงแม้ว่าอัสตรี จากเรื่องฟ้าต่ำ จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดีคือชอบทำตัวเป็นสาวสังคมชั้นสูง ไม่ทำงาน ใช้เงินฟุ่มเฟือย แต่อัสตรียังฉลาดในการเลือกคบผู้ชายและรู้เท่าทันผู้ชาย ทำให้เธอสามารถเอาตัวรอดได้เสมอ หรือหัตติยา จากเรื่องทะเลแปร ซึ่งมีความเรียบร้อย นุ่มนวล ขี้อาย ไม่กล้าตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่ตอนหลังเมื่อเธอได้รับบทเรียนชีวิตจากจรรยาแล้ว หัตติยาก็กลับเป็นคนที่เชื่อมั่นในตัวเอง กล้าตัดสินใจและช่วยตัวเองได้ หรือเอมิกาจากเรื่องปัญญาชนกันครัว ซึ่งมีพฤติกรรมเป็นคนดี เรียบง่าย เป็นที่ภาคภูมิใจของบิดามารดา แต่ในบางครั้งเอมิกาก็ยังมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามมนุษย์สามัญ

ในความเป็นจริงนั้นไม่มีใครดีไปหมดทุกอย่างหรือเลวไปเสียทุกด้าน การที่ตัวละครทุกตัวมีพฤติกรรมที่ไม่จัดว่าดีล้วนหรือเลวไปหมด จึงทำให้ตัวละครนั้นมีความสมจริง เหมือนมนุษย์ทั่วไป ซึ่งผู้อ่านสามารถมองเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้หลายแง่มุม หรือที่เรียกว่า round character และทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านนวนิยายอีกด้วย

วิเคราะห์สถานการณ์และบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายของ ว. วนิชกุล

คำว่า "สถานภาพ" และ "บทบาท"

มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน เช่น

ประเสริฐ แยมกลิ่นนึ่ง (2516 : 1) ให้ความหมายว่า หมายถึง "สิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวม และมักจะมีความหมายเป็นการเปรียบเทียบความสูงต่ำในสังคม"

พิทยา สายหู (2524 : 47-48) ให้คำอธิบายว่า "ถ้าบทบาทคือขอบเขต อำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำตามบทของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น สถานภาพก็คือฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทนั้น เมื่อเทียบกับฐานะตำแหน่งของผู้อื่นตามบทอื่น"

สุภัตรา สุภาพ (2528 : 26) กล่าวว่า "สถานภาพเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และสังคมส่วนรวม สถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งที่เฉพาะบุคคล ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่น"

ส่วนความหมายของคำว่า "บทบาท" นั้น สุภัตรา สุภาพ (2528 : 30) กล่าวว่า หมายถึง "การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อ บทบาทคือต้องเลี้ยงลูก เป็นครู บทบาทคือสั่งสอนอบรมนักเรียนให้ดี เป็นคนใช้ บทบาทคือปฏิบัติตามหมอล้าง"

จากความหมายของคำว่า สถานภาพและบทบาทดังกล่าว สรุปได้ว่าสถานภาพคือสิ่งที่บุคคลถูกกำหนดขึ้นทางสังคมเพื่อบอกหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนคำว่า บทบาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ

สุภัตรา สุภาพ (2528 : 36) ได้กล่าวถึงครอบครัวว่า เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เรจะต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่งชื่อและสกุลซึ่งเป็นเครื่องหมายบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิ

และหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

นอกจากนั้นสันตรา สุภาพ (2528 : 65-74) ยังได้กล่าวถึงหน้าที่ของสามีภรรยาและบุตร โดยจะนำมากล่าวอย่างย่อ ๆ ดังนี้

หน้าที่ของสามี

1. เป็นหัวหน้าครอบครัว โดยเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ เช่น ทหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว เป็นผู้ให้นามสกุลแก่ภริยาและลูก เป็นผู้ปกป้องคุ้มครองภริยาและลูก เป็นผู้ช่วยงานในบ้าน ที่ต้องใช้แรงงาน เช่น ซ่อมแซมสิ่งของ ยกของหนัก ๆ เป็นต้น
2. เป็นสามี จะต้องซื่อสัตย์และรักใคร่ในตัวภริยา ให้อุปการะตามสมควรโดยการให้เงินทองใช้จ่ายใช้สอยหรือข้าวของเครื่องใช้ ยกย่องและให้เกียรติในตัวภริยา ไม่ินทาเหยียดหยาม หรือทุบตี มอบความเป็นใหญ่ให้โดยให้ภริยาปกครองดูแลทรัพย์สินสมบัติและกิจการบ้านเรือน เป็นต้น
3. เป็นบิดา โดยควรช่วยภริยาอบรมบุตรให้เป็นคนดี แต่ไม่ใช่ออกมาในรูปขัดกับแม่บ้าน โดยเฉพาะบุตรชายควรจะมีบิดาเป็นผู้ช่วยสร้างบทบาทของความเป็นชาย ความเป็นบิดานี้จะออกมาในรูปให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรอย่างเพียงพอ ให้การรักษาและเอาใจใส่เมื่อบุตรเจ็บป่วย ให้ของขวัญแก่บุตรตามวาระและโอกาส
4. เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีต่อครอบครัว โดยพาครอบครัวไปเที่ยวนอกบ้านเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ ให้ของขวัญแก่บุตร ภริยา ในบางโอกาส มีอารมณ์ดี ไม่ขุ่นมัว ไม่ทะเลาะเบาะแว้งทุบตีกันต่อหน้าบุตร

หน้าที่ของภริยา

1. เป็นภริยา มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อสามี โดยใช้สอยให้พอเหมาะพอควร ไม่สร้างหนี้สิน ไม่คบชู้ชู้ชาย ให้ความเคารพแก่พ่อแม่ญาติพี่น้องของสามี ยกย่องสามี ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ขี้บ่น ฯลฯ
2. เป็นมารดา ดูแลอบรมเด็กให้มีเหตุมีผล โดยไม่ใช่อารมณ์ เป็นที่พึ่งของบุตร ไม่เปรียบเทียบบุตรของตนกับบุตรของผู้อื่นไปในทางที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย ไม่ทุบตีบุตรโดยไม่มีเหตุผลหรือเกินกว่าเหตุ ถ้าหากบุตรทำดีก็ควรชมเชย
3. เป็นแม่บ้าน ชยันต์ขันแข็งงานในบ้านและงานนอกบ้าน อุปการะดูแลคนในบ้าน พอเหมาะพอควร แต่งกายให้เหมาะสมกับฐานะและโอกาส พูดจาอ่อนหวานอยู่เสมอ ตลอดจน

จนพยายามเอาใจสามีและบุตร ให้ความเป็นอิสระแก่สามี ทั้งในด้านการงานและการดำรงชีวิต ไม่ควรบีบบังคับหรือติดตามสามีจนขาดความเป็นอิสระ

4. เสริมสร้างความสุขในครอบครัว สอนลูกให้มีความกตัญญูต่อบิดามารดา เมื่อลูกทำดีก็ชมเชย ไม่ขึ้นจมูกในเรื่องไม่เป็นเรื่อง

หน้าที่ของบุตร

1. รัก เคารพ และมีความกตัญญูต่อบิดามารดา
2. ช่วยทำให้ความสามัคคีในครอบครัวมั่นคง
3. ไม่ดื้อดึงหรือพูดเท็จ
4. รักเรียนหรือทำงานดีและรักดี
5. ไม่ฟุ้งเฟ้อย สรุ่ยสุร่าย
6. สร้างบรรยากาศที่ดี เช่นยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ทำความลำบากใจให้แก่บิดามารดา
ไม่เจ้าอารมณ์ ชี โมโห เอาแต่ใจตัว ไม่ควรเห็นพ่อแม่เป็นทาสรับใช้ของตน
7. เห็นความมั่งคั่งของบิดามารดา ไม่ควรลบหลู่ดูถูก
8. ช่วยงานในบ้านตามความสามารถ

ด้านการงาน สุนทรสา สุภาพ (2528 : 74) กล่าวว่าชายและหญิงมีฐานะเกือบจะเท่าเทียมกันเพราะมีการรับอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก หญิงจึงมีโอกาสได้รับการศึกษาสูง ประกอบอาชีพนอกบ้านทัดเทียมกับชาย และมีเสรีภาพในการคบหาสมาคมกับชายมากขึ้น เป็นต้น ดังนั้น ผู้หญิงจึงออกมาทำงานอาชีพต่าง ๆ เช่นเป็นแพทย์ นักกฎหมาย รับราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านวิชาการ จะพบสตรีมากกว่าบุรุษเสียอีก (ชิตติยา กรณสูต. 2526 : 265)

เมื่อผู้หญิงต้องออกทำงานนอกบ้านเหมือนผู้ชาย ผู้หญิงจึงจำเป็นต้องมีการคบค้าสมาคมติดต่อกับหรือสังสรรค์กับผู้อื่นซึ่งมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายมีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้หญิงกับผู้ชายจะมีอิสระเสรีในการคบหากัน แต่สังคมก็ไม่ได้ยอมรับความอิสระเสรีที่มากเกินไป ดังที่สุนทรสา สุภาพ (2528 : 75) กล่าวว่า หญิงสามารถไปเที่ยวกับชายได้ก็ได้ ถ้าอายุถึงวัยอันควร หรือพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ขัดขวาง แม้ว่าหญิงโสดจะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงต้องมีการรักษาหรือพ่อแม่ บ้าง หญิงโสดมีคู่ควมมาก มีเสรีในเรื่องเพศ สังคมก็จะรังเกียจ หญิงจึงวางตัวลำบากในการ

ติดต่อกับชาย

เนื่องจากนวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล เป็นนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว และตัวเอกส่วนมากเป็นผู้หญิง ผู้เขียนได้สะท้อนสภาพและบทบาทของผู้หญิงไทยในปัจจุบันไว้อย่างเด่นชัด ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงสภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในด้านต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. สภาพภาพและบทบาทในครอบครัว ได้แก่ ลูกสาว ภรรยา และมารดา
2. สภาพภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ เช่น รับราชการ ครู พนักงานบริษัท เอกชน นักเขียน และผู้บริหาร
3. สภาพภาพและบทบาทในสังคม เช่น ภรรยานักธุรกิจ ภรรยาแพทย์และนักวิชาการ

1. นงราม ในเรื่องไร้เสนหา

สภาพภาพและบทบาทในครอบครัว

นงรามในฐานะที่เป็นลูก ซึ่งพ่อแม่ไม่ค่อยให้ความรักแก่เธอ เธอจึงเป็นคนที่แข็งแกร่งต่าง เจ้าอารมณ์ มองโลกในแง่ร้ายเสมอ ในชีวิตวัยเยาว์ นงรามช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกอย่างตั้งแต่การหุงหาอาหาร รดน้ำผัก ดอกไม้ ร้อยมลัย ชายมลัย ทั้งเดินเร่ขายและขายในตลาด ถ้าหากนงรามทำงานแบบนี้ด้วยความรู้สึกว่ายากช่วยแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่ก็นับว่าเธอเป็นคนดี มีความกตัญญู แต่เธอมิได้คิดเช่นนั้น เธอทำไปเพราะจำใจต้องทำด้วยความเกรงกลัวพ่อแม่ เธออิจฉานัยนาซึ่งเป็นน้องสาวเพราะนัยนาสวยน่ารัก พ่อแม่ก็รักใคร่เอ็นดู ไม่ยอมให้ทำงานการอะไร นงรามจึงมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคคลในครอบครัวทุกคน ครั้นเมื่อเธอพยายามเล่าเรียนให้สูงที่สุดจนจบมหาวิทยาลัย และมืงานทำ เธอได้ย้ายไปทำงานที่อื่น โดยไม่ทวนกลับมาเยี่ยมครอบครัวอีก แต่เธอก็พยายามส่งเงินมาให้พ่อแม่บ้างเป็นครั้งคราว ซึ่งเธอคิดว่าเป็นการแสดงความกตัญญู

ในฐานะที่นงรามเป็นลูก นงรามได้อยู่ปรนนิบัติพ่อแม่เฉพาะในวัยเยาว์เท่านั้น ครั้นพอจนรามโตขึ้น มืงานมีการทำเป็นหลักแหล่งซึ่งอยู่ไกลกัน นงรามก็ห่างเหินไปจากครอบครัว ไม่มีการไปเยี่ยมเยียนหรือส่งข่าวคราว ดังคำพูดของพ่อแม่ของเธอที่พูดกับเนตรนลิน ผู้เป็นหลาน ว่า

"โอ๊ย! นางนั้นนะ มันตัดพ่อตัดแม่ไปนานแล้วละหลาน" ยายว่าอย่างเอี่ยมระอา
 "สิบปีแล้วมันไม่เคยส่งข่าวคราวมาเลยจนตัวเดียว มันได้ดีเป็นครูบาอาจารย์มันก็ลืม
 พ่อแม่ มันไม่ควรจะส่งสอนลูกศิษย์ได้เต็มปากกะเขาหรอกตัวมันเองมันยังอกตัญญูนี้นา"
 "บ้านเก่าอยู่ทางบางกอกไปไม่ถึงร้อยกิโล มันอยากไปมันก็ไม่ได้ เงินทองมันก็มี มัน
 ไม่เคยเหยียบไปเลยสักหน" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 213)

นับว่านงรามปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นลูกไม่ดีนัก ทั้งนี้ เพราะการผูกใจเจ็บต่อพ่อแม่
 คิดว่าพ่อแม่ไม่รักตนเอง รักแต่น้องสาวเท่านั้น จึงทำให้เธอกลายเป็นคนขาดความรักและ
 เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายในชีวิต

สถานภาพและบทบาทในสังคม

นงรามทำงานเป็นพนักงานในบริษัทฝรั่งแห่งหนึ่ง มีรายได้ดีพอสมควร ส่วนในด้าน
 การคบหาเพื่อนฝูงในบริษัทนั้น นงรามเข้ากับใครไม่ได้สักคน เนื่องจากเธอมักทำท่าทาง
 เป็นครูที่คอยจ้องจับผิดเพื่อน ๆ ราวกับเขาเหล่านั้นเป็นลูกศิษย์ของเธอ ดังคำพูดของศิริภรณ์
 ที่พูดกับเนตรนลินว่า

"ใครไม่รู้บอกว่แกเป็นครูมาตั้งสิบยี่สิบปี แล้วทำแกก็ครูทุกอย่างเลย มาใหม่ ๆ แก
 ชอบมาทำตาเขียวกับพวกเราว่าเดินผ่านแกไม่ก้มหลัง ส่งของให้ไม่ไหวแก พูดยา
 แซ่ดต่อหน้าแกไม่มีเกรงอกเกรงใจ แล้วเธอจะให้พวกเราชอบแกหรือ แกจะมา
 วางตัวเป็นครูในบริษัทจะได้ยังงี้แล้วแกก็ลตริคแต่ไ้ระเบียนแบบแผนของแกนี่แหละ
 ไม่มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม แกก็เลยต้องอยู่ตัวคนเดียว ไม่มีเพื่อน มีฝูง
 คอยกับใครนอกแกัดเอามารยาทนักเรียนมาเลกเซอร์ เขาก็ทอบของหนีแกแทบไม่ทัน
 ทุกราย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 48-49)

จะเห็นได้ว่านงรามมีบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับสถานภาพของตน เธอจึงมีชีวิตอยู่ใน
 สังคมอย่างเดียวดาย ไร้ความสุข แม้ว่าเธอจะพยายามหาทางออกด้วยการคบหาสมาคมกับ
 เพื่อนต่างเพศ แต่เธอก็ยังคงแสดงบทบาทที่ขัดต่อสถานภาพของเธอ เช่น การคบกับทวีลาภ
 และอนุพล เธอมีอายุมากกว่าเขามาก และน่าจะเป็นป้าหรือญาติผู้ใหญ่มากกว่า ทำให้คนอื่น
 มองดูนงรามกับทวีลาภราวกับเป็นตัวตลก ดังความคิดของเนตรนลินว่า "เห็นทวีลาภนั่งอยู่
 บนโต๊ะทำงาน สะใจหน้าคุยกับป้า ป้าหัวเราะ ตีแซนหรือหยิกอีกฝ่ายเล่น ๆ อย่างสนิทสนม

ต่อหน้าผู้คน" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 55-56) และในส่วนของจิตใจของทวิลาภนั้น มิได้จริงจิ่งต่อนงรามแต่อย่างใด เขาเพียงแต่ต้องการคนที่มีเงินปรนเปรอความสุขให้เขาได้เท่านั้น และนงรามก็เช่นเดียวกัน นงรามปรนเปรอทวิลาภแทบจะไม่ต้องกระดิกตัวทำอะไร ทวิลาภมีความสุขเขาจึงคนงราม แต่ถ้าวันใดนงรามหมดเงินที่จะปรนเปรอเขา เขาจะตีจากไปเหมือนกับรายอื่น ๆ ที่เขาเคยทำมาและเหตุผลข้อหนึ่งที่ทวิลาภมิได้สร้างความสัมพันธ์ให้มากไปกว่าที่เป็นอยู่ก็เพราะเขาไม่ต้องการมีพันธะกับนงราม ดังความคิดที่ว่า "หล่อนมีวัยมากกว่า เขาราวสิบหกสิบเจ็ดปีเห็นจะได้ ซึ่งหมายถึงครวแม่ของเขาและปราศจากรูปโฉมล่อใจเสียด้วย" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 132) ความคิดของทวิลาภนี้ตรงกับความคิดของอนุพลเช่นกัน คือ "หล่อนทำให้เขานึกถึงน้ำหรืออา หรือรุ่นพี่อาวุโสมาก ๆ มากกว่าสตรีวัยสาววัยเดียวกับเขา" (วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 399)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่านงรามนั้นมีความประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ทำงานเป็นพนักงานบริษัทก็ควรจะทำงานไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มิควรไปก้าวก่ายในเรื่องกิริยามารยาทของเพื่อนร่วมงานและการคบหาสมาคมกับเพื่อนชายก็ควรคบกับคนที่มียัยเหมาะสมกันมากกว่า แต่ถ้าจะคบกับบุคคลที่มีวัยอ่อนกว่าดังเช่นทวิลาภกับอนุพลก็ควรจะวางตัวให้เหมาะสมกับวัยของตน คือวางตัวเป็นผู้ใหญ่ให้เขานับถือ ย้ำเกรง มากกว่าจู้จี้สาว แต่เหตุทั้งนี้ก็เป็นเพราะความผิดปกติทางจิตใจของเธอซึ่งได้เก็บสะสมไว้นานตั้งแต่ได้รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น หน้าตาของอนุพลที่เหมือนกับนิกร ซึ่งเคยเป็นคนที่นงรามหลงรักมาก่อน และต้องการชดเชยที่ตนเองขาดความรัก ทำให้นงรามมีความประพฤติไม่เหมาะสมกับวัยของเธอ

2. ภัทริน ในเรื่องเพลงพรหม

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะที่ภัทรินเป็นภรรยาของศิษฐา จะเห็นได้ว่าภัทรินมีลักษณะเป็นผู้นำของสามีมาตั้งแต่ต้น ทั้งนี้เพราะศิษฐานิยมชมชอบภัทรินที่เธอมีความฉลาดปราดเปรื่อง เป็นคนเก่ง และมีสติปัญญาพร้อม ทำให้ศิษฐารู้สึกว่าเธอโชคดีที่ได้แต่งงานกับภัทริน ศิษฐาจึงรักและเกรงใจรรรยามาก ไม่ว่าภรรยาจะพูดอะไร ศิษฐาจะเห็นคล้อยตามทุกอย่าง จนกระทั่งภัทรินเกิดความเคยชิน มักจะข่มหรือดุด่ามีเสมอ ๆ แม้ว่าจะมีบุคคลอื่นร่วมอยู่ด้วยก็ตาม

ดังตัวอย่างเช่นตอนที่ภัทรินจะเชิญ ดร. เอเกินมารับประทานอาหารที่บ้าน ศิษฏาก็เสนอความเห็นว่ น้ำพริกเป็นอาหารไทยโบราณ ชาวบ้านหรือชาววังก็รับประทานได้ทั้งนั้น แต่ภัทรินไม่เห็นด้วย และพูดว่า

"ยังงี้ก็ไม่เอาน้ำพริก ดร. เอเกินแก่ได้เหม็นตายนะซี"

"อ้าว! ไหนว่าแก่เป็นผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมอีสานแก่น่าจะกินกับข้าวไทยเป็นนะผมว่า ยิ่งไปค้นเคยกับชาวอีสานแล้วไม่เคยกินมาบ้างหรือยังง"

"แก่จะกินเข้าไปลงได้ยังงั้นเล่า..เอ๊ะ! วันนี้อาเป็นอะไรนะ เอาแต่ขัดคอทำเดี๋ยว ไม่รู้จะให้ได้อะไรขึ้นมา บอกว่าให้ทำอย่างอื่นก็ทำอย่างอื่นอยู่แล้วกัน"

...เหมือนอย่างครั้งอื่น ๆ ที่พูดกัน คือศิษฏาเจียบเสียงลงโดยดี

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 79)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ศิษฏาพบกับเพ็ญพรรณินและภัทริน เพ็ญพรรณินนึกสนุกอยากยั่วให้ภัทรินโมโหขึ้นมา เธอจึงถามศิษฏาว่า

"หมูนี่ไม่ค่อยพบที่คลับเลยนะคะ คุณศิษฏา ดิฉันถามเพื่อน ๆ เขาก็ไม่เห็นคุณ"

หล่อนพูดกับเขาอย่างเป็นกันเอง ความจริงศิษฏาไปแหวที่นั่นเกือบทุกวัน แต่เมื่อพูดถึงสาวผู้เจิดจรัสไปทั้งเนื้อทั้งตัวเอ๋ยแบบนั้นเขาไม่มีทางอื่นนอกจากเอออวยไปด้วย

"ครับ หมูนี้งามมาก"

"ก็ไปกันทุกวันนะแหละ" ภรรยาของเขาขัดขึ้น

"แหม พูดยังกะไม่ได้ไป" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 345)

ต่อมาเมื่อภัทรินเริ่มหึงหวงสามีของเธอ ภัทรินก็มักจะใช้อารมณ์ว่ากล่าวสามีอย่างรุนแรง ทั้ง ๆ ที่ศิษฏายังไม่ได้มีท่าทีคิดไม่ซื่อกับภรรยาเลย แต่ภัทรินก็ไม่อาจซ่อนเร้นความรู้สึกโกรธ หึงหวงได้ ภัทรินไม่มีมารยาทหญิง ไม่รู้จักวิธีผูกใจสามี ยามที่เกิดสถานการณ์เช่นนี้ ส่วนมากภัทรินมักจะแสดงอารมณ์เกรี้ยวกราดเกรี้ยว เสียงดัง และต้องเอาชนะสามีให้ได้ ทั้ง ๆ ที่สาเหตุที่ทะเลาะกันมิใช่เรื่องใหญ่โตอะไรนักหนา ตัวอย่างเช่น

"ขียนยอมแพ้คราวนี้ คราวหน้าก็ได้ใจ ผู้ชายนะพอได้ใจสักครั้งละก็ หนีไม่ฟังกันละ

ยังงี้ก็ต้องแข็งเอาไว้ให้ยอมเราให้ได้ ถ้าทนไม่ไหวก็เลิกกัน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 584)

ดังนั้น ทั้งสามีและภรรยาจึง ไม่ยอมพูดจากัน ไม่ยอมมองหน้ากันเพราะต่างคนต่างมี

หิวด้วยกันทั้งคู่

ต่อมาภัทรินก็เริ่มมองเห็นความไม่ดีของสามีหลายอย่าง รวมทั้งการที่เธอมีความไฝสูง ต้องการมีหน้ามีนามากกว่านี้ เธอนึกเปรียบเทียบสามีกับพริยา ผู้ซึ่งฐานะดีมีการศึกษาสูง มีความเด่นและดังมากกว่าสามี เธอจึงรู้สึกไม่ภาคภูมิใจในสามีเท่าที่ควร ในยามที่อารมณ์ไม่ดีเธอก็จะบ่นว่า กระทบนกระเทียบสามีต่าง ๆ นานา และครั้งสุดท้ายที่ร้ายแรงที่สุดจนสามีทนไม่ได้และไม่ยอมทนอีกต่อไปแล้ว นั่นคือการถูกเหยียดหยามสามีอย่างรุนแรง ดังตัวอย่าง

"ทุกวันนี้ฉันหวังให้เธอเป็นเกียรติ เป็นหน้าเป็นตาสำหรับฉัน เธอก็เป็นไม่ได้ เธอมีอะไรมาเชิดชูฉันบ้างแม้แต่เงินทองเธอก็ยังไม่มีเป็นของเธอเอง.....อะไร ๆ ก็ต้องแบมือขอเงินแม่ แค่เงินเดือนเธอย่ำว่าแต่เลี้ยงฉันเลี้ยงตัวเองก็ไม่พอเสียแล้วทุกวันๆ ฉันต้องตระเวนเข้าสังคม ออกงานที่โน่นที่นี่ หาชื่อเสียงเองทุกอย่างเพราะอะไร เพราะเธอมันทำไม่ได้เอาเสียเลย...."

"อย่างคุณนี่"...รู้สึกไหมว่าเขามาบ้านนี้ไม่กี่วัน เขาก็เบื่อเธอ ฉันอายุเขาจะตายเวลาเธอไปอวดแบ่งกับเขา อวดกับใครไม่อวดไปอวดกับคนอย่างเขา เขาไปมาแล้วจนรอบโลก เรียนทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา จนจบจาก ยู. ชั้นยอดของโลก แล้วตัวเธอเองกว่าจะจบมาก็แทบแย่

...อาจารย์เขาสาธน์กัณฑ์ทั้งนั้น ยังอวดอยู่นั่นเอง ฉันขายหน้าจะตายที่แต่งงานกับคนอย่างเธอ เธอทำอะไรให้ฉันภูมิใจบ้าง..."

"รู้ไหมทำไมฉันไม่ยอมมีลูกจนแล้วจนรอด เพราะฉันอายุที่จะมีเลือดเนื้อเชื้อไขของเธอก็มีเธอคนเดียวฉันก็หน้าจะเป็นถนนคอนกรีตอยู่แล้ว มีลูกมาอีกคนฉันจะต้องทำหน้าด้านอีกเท่าไรก็ไม่รู้....." (วินดา ดิถียนต์. 2522 : 668-671)

จะเห็นได้ว่าภัทรินนั้นพูดจาตลกและเหยียดหยามสามีของเธออย่างรุนแรง แม้ว่าเรื่องทั้งหมดที่เธอพูดจะเป็นความจริง แต่ศิษฐานี้ก็เป็นคนที่ขี้ในศักดิ์ศรีของลูกผู้ชายเหมือนกัน เขาจึงไม่ยอมให้อภัยหล่อนอีกเหมือนครั้งก่อน ๆ ศิษฐานขอหย่าจากภัทรินด้วยความรู้สึกที่เด็ดเดี่ยวและมั่นใจตัวเองมากที่สุด

ในฐานะที่ภัทรินเป็นภรรยา จะเห็นได้ว่าภัทรินประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสถานภาพของเธอเลย เมื่อครั้งที่เธอแต่งงานใหม่ ๆ เธอเคยมีความภูมิใจในตัวสามีมาก เพราะเขามีฐานะดีกว่าเธอ สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทจากต่างประเทศ ทำให้เธอสามารถไถ่อด

กับญาติพี่น้องของเธอได้ แต่ต่อมาเมื่อเธอมีชื่อเสียงและเกียรติยศมากขึ้น ได้รู้จักกับคนที่มียศ
เสียงโด่งดังมากขึ้น เธอก็อยากจะให้สามีเป็นเช่นคนอื่น ๆ บ้าง เธอมักจะวางกฎเกณฑ์
ขึ้นนะให้สามีทำตามทุกอย่าง อยากให้เขาเป็นโน่นเป็นนี่ ถ้าไม่ได้ตั้งใจเธอก็จะแสดงความ
ดุดก เหยียดหยามเขา เพราะเธอคิดว่าเธอเป็นคนเก่งและคิดถูกเสมอ ถ้ามีอะไรผิดพลาด
เธอก็จะโทษคนอื่น โดยที่เธอไม่เคยนึกย้อนดูตัวเองเลย ในที่สุดชีวิตคู่ของภทรีนก็ต้องประสบ
ความล้มเหลว

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

ภทรีนเรียนจบปริญญาโทจากต่างประเทศ เธอทำงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
แห่งหนึ่ง ประจำอยู่ในคณะและแผนกที่มีชาวต่างประเทศรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้นก็มีอาจารย์
ที่จบมาจากต่างประเทศร่วมงานอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก

ภทรีนเป็นคนกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น และมีคำพูดที่จะฉานเจียนขาดอยู่เสมอ
เธอมักจะได้รับเชิญไปอภิปรายตามสถานที่ต่าง ๆ บ่อยครั้ง จนกลายเป็นนักวิชาการที่มีชื่อ
เสียง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... นับแต่เข้าทำงานแล้ว ภทรีนเป็นคนพูดเฟื่องเฟื่องปราดอยู่ในนักวิชาการ เพราะ
หล่อนเป็นคนกระตือรือร้นที่จะแสดงผลงาน ทั้งการเขียนและการพูดโดยเฉพาะเกี่ยว
กับการเมืองซึ่งเป็นที่นิยมกันอยู่ในขณะนั้น หลายครั้งหลายคราวที่ชื่อของหล่อนปรากฏ
อยู่ในช่องข่าวสังคมของหนังสือพิมพ์

(วินิตา ตีถียนต์. 2522 : 281)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าในด้านการทำงาน ภทรีนปฏิบัติหน้าที่ได้ดี เหมาะสมกับสถานภาพ
ของเธอ นั่นคือเธอเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ที่ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง มีความกระตือ
รือร้น ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความทันสมัยในด้านวิชาการตลอดเวลา เนื่องจากเธอเป็นคนมี
ความรู้ดี มีความฉลาดเฉลียว สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานภาพและบทบาทในสังคม

ภทรีนเป็นคนมีความรู้ ฉลาด ปราดเปรื่อง เธอมักจะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ฟัง
ปาฐกถา สماعกับฝรั่งหรือผู้มีความรู้ มากกว่าการใช้เวลาว่างไปในทางหาความสุขเพลิดเพลิน
และการประกวดประชันการแต่งกาย เช่น การเชิญ ดร. เอ็กเคิลมารับประทานอาหารที่
บ้าน

"ตอนนั้นที่คณะมีผู้เชี่ยวชาญมาวิจัยอยู่สามเดือน เพิ่งมาถึงไม่กี่วัน ก็ทดลองไปพูดกับแก แล้ว ทำทางจะมีความรู้ดี พอคุยกันรู้เรื่องละจะ ผู้เชี่ยวชาญบางคนพูดกันไม่ไหวเลย ไม่รู้เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ยังไง แต่รายนี้พอพูดกันได้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 74)

แม้แต่ตอนเย็น ๆ หลังเลิกงานแล้ว ศิษฐานักภทรีนมักจะไปรวมพบปะกับเพื่อนฝูงที่คลับหรือสโมสรแห่งหนึ่ง ซึ่งบางคนก็อาจจะลงไปว่ายน้ำในสระว่ายน้ำ บางคนก็นั่งจิบเบียร์สนทนากันเป็นกลุ่ม ๆ แต่สำหรับภทรีนนั้น เธอมักจะพยายามเลือกคบกับคนดัง ๆ เด่น ๆ หรือพูดคุยกับชาวต่างประเทศ เพราะเธอไม่ชอบเล่นกีฬาและไม่ชอบว่ายน้ำ

จากการที่ภทรีนมีความมุ่งมั่น ใฝ่ในด้านความรู้ตลอดเวลา ทำให้เธอได้ไปปรากฏตัวในฐานะผู้อภิปรายเชิงวิชาการหลายครั้งจนชื่อของเธอเป็นที่รู้จักกันดีในแวดวงสังคมวิชาการหลายครั้งหลายคราที่ชื่อของเธอปรากฏอยู่ในข่าวสังคมของหนังสือพิมพ์ซึ่งเธอมักจะอุทานว่า

"ตายตาย! หนังสือพิมพ์นั้นจะกดชื่อฉันกี่หนิด จะล่าช้าว่ทั้งที่ไม่ยกถามชื่อให้ถูก เตี่ยว

ต้องโทร. ไปให้แกช้าแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2522:281)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภทรีนกลายเป็นคนมีชื่อเสียง มีหน้ามีตาอยู่ในวงสังคม นอกจากนั้นเวลาที่เธอเข้าสังคม เธอสามารถวางตัวได้เหมาะสมในฐานะผู้หญิงที่มีความรู้ มีความฉลาดเฉลียว มีชื่อเสียงอย่างปัญญาชน นับว่าภทรีนเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ความสามารถคนหนึ่ง

3. พินิจวันในเรื่องมายา

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

พินิจวันมีฐานะ เป็นลูกของคุณอินทนิล แม้ว่าจะ เป็นเพียงลูกเลี้ยงก็ตาม แต่คุณอินทนิล ก็เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดู ส่งให้เรียนหนังสือจนจบปริญญาตรี และกำลังเรียนต่อปริญญาโท ขณะที่พินิจวันอยู่ประเทศไทย เธอต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของคุณอินทนิล ต้องปรนนิบัติรับใช้ทุกอย่างราวกับคนใช้ ครั้นเมื่อพินิจวันไปศึกษาต่อต่างประเทศ เธอเริ่มล้าพองใจ มีความเป็นอิสระ ไม่ต้องทนทุกข์ เหมือนกับตอนที่อยู่กับคุณอินทนิลในประเทศไทย เธอพูดกับใคร ๆ ว่าเธอเป็นลูกสาวสุดที่รักของคุณอินทนิล มหาเศรษฐีที่ใคร ๆ ก็ยอมรับ เธอมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เมืองไทยดีมาก มีบริวารคอยรับใช้ทุกอย่างก้าว พินิจวันจึงเป็นนักเรียนนอกที่ใคร ๆ ต่างชื่นชม

แกมอิจาที่เธอมีพร้อมทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรูปสมบัติ คุณสมบัติ และทรัพย์สินสมบัติ ดังนั้นเมื่อคุณอินทนิลเขียนจดหมายบอกให้พิตะวันต้อนรับ และคอยปรนนิบัติรับใช้มารดาของบุษยามินตรา และข้าของรชานนท์ ซึ่งจะเดินทางไปพักที่นั่น พิตะวันจึงไม่กล้าไปพบกับบุคคลดังกล่าว จนทำให้คุณอินทนิลโกรธมาก บอกให้พิตะวันตอบจดหมาย พิตะวันก็ไม่เขียนตอบไป ดังตัวอย่างเช่น

"หล่อนเองยอมไม่ให้อะไรจะเขียนไปถึง ให้เธอมีโอกาสซักไซ้ไล่เลียงหรือล้าเลิกบุญคุณด้วยวาจาบาดหูต่าง ๆ นานา เรื่องกลับไปอยู่กับเธอนั้น เป็นเรื่องของอนาคตยกเอาไว้ก่อน บางทีคุณอินทนิลอาจจะตายเสียก่อนพิตะวันจะกลับเมืองไทยก็ได้ ใครจะรู้ (วินิตา ตติยนต์. 2523:439)

ครั้นเมื่อพิตะวันกลับประเทศไทยคุณอินทนิลก็ป่วยเป็นอัมพาตพอดีและแทนที่พิตะวันจะอยู่เฝ้าไข้ ปรนนิบัติคุณอินทนิลในฐานะที่ตนเอง เป็นลูกที่เขาสั่งตามตั้งแต่เล็กจนโต และยังอนุญาตให้ใช้นามสกุลสัจจามาตย์ยอมแสดงให้ เห็นถึงความเมตตาปราณีที่คุณอินทนิลมีต่อพิตะวัน เป็นอันมาก เมื่อคุณอินทนิลป่วยมาก พิตะวันก็ควรมีน้ำใจแสดงความกตัญญูปรนนิบัติคุณอินทนิลบ้าง แต่พิตะวันไม่เคยปฏิบัติเลย ดังตัวอย่าง เช่น จากคำพูดของยี่สุนคนรับใช้เก่าแก่ในบ้านคุณอินทนิล ว่า

"บอกว่าจะไปเที่ยวอีกแล้วสินะ" หล่อนพูดลอย ๆ ให้ผู้ที่หล่อนแน่ใจว่าเป็นมิตรสหายของหญิงสาวได้ยิน

"บ้านช่อง ไม่ค่อยจะอยู่เลยคะ คุณท่านก็ไม่สบาย น่าจะช่วยพยาบาลกันบ้าง ก็ไม่ทำ"

(วินิตา ตติยนต์. 2523 : 446)

พิตะวันนอกจากจะไม่รักษาพยาบาลคุณอินทนิลแล้ว เธอยังถือโอกาสในช่วงที่คุณอินทนิลนอนป่วย ช่วยตัวเองไม่ได้นี้ รื้อค้นทรัพย์สินอันมีค่าอย่าง ไม่คำนึงถึงความควรหรือไม่ควร และมีหน้าซำยังพูดจាក้าวร้าวคุณอินทนิลซึ่งนอนป่วยอยู่อีกว่า

"คุณลัญญากับตะวันว่า ถ้าคุณตายของพวกนี้จะไม่ไปไหนหรอกแต่ตะวันไม่เคยได้อะไรจากคุณสักชิ้น สร้อยสักเส้น แหวนสักวง ไม่เคยมี คุณดีแต่พูดอย่างเดียวให้ตะวันตายใจ...ถึงเวลาตะวันจะทวงสัญญาแล้วคะ เพราะตะวันจำเป็นจริง ๆ ตะวันกลับมาไม่มีเงินติดตัวเลย ถ้าจะอยู่ต่อ เข้าสังคมได้ ตะวันก็ต้องมีเงิน สร้อยทองเส้นนี้ถ้าขายราคาคงร่วมหมื่นได้แล้วนะคะ ตะวันจะได้อยู่ได้สบายหน่อย"

...ริมฝีปากของคุณอินทนิลกระตุกไปมา มือไม้ข้างหนึ่งขยับพลิกราวกับเธอมีปฏิริยา

อย่างใดอย่างหนึ่ง นัยน์ตาของเธอมันวูบอย่างนั้น นิตะวันไม่ได้มองอีกแล้วคราวนี้
 หล่อนจับร่างคุณเอ็นทิลพลิกให้นอนหงายเปลี่ยนอิริยาบถ ศีรษะและหลังของเธอ
 กระแทกลงบนที่นอนด้วยกิริยาจับไวของอีกฝ่ายแต่นิตะวันมิได้สนใจแต่อย่างใด
 (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 262-263)

ในฐานะที่นิตะวันเป็นลูก นิตะวันไม่เคยประพฤติปฏิบัติสมกับที่เป็นลูก เธอทำตัวเหมือนกับเป็นผู้กตัญญู ไม่ซื้อสัตย์ต่อมารดา อาชาติ พยาบาท ทุกอย่างเท่าที่ทำได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า
 นิตะวันมิใช่ลูกที่แท้จริงของคุณเอ็นทิล นิตะวันจึงถูกเลี้ยงดูมาอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ กล่าวคือ
 เมื่อคุณเอ็นทิลอารมณ์ดี เธอก็จะเอาอกเอาใจดังลูกแท้ ๆ เมื่อคุณเอ็นทิลอารมณ์ไม่ดีเธอก็จะ
 เลี่ยงหรือบอกให้นิตะวันสำนึกว่าเป็นลูกเลี้ยง มีฐานะแค่คนรับใช้เท่านั้น ดังนั้นนิตะวันจึงต้อง
 คอยรับอารมณ์ให้ทันตามอารมณ์ของคุณเอ็นทิลเสมอ ครั้นเมื่อนิตะวันมีโอกาสดังตอนที่คุณ
 เอ็นทิลป่วย เธอจึงสามารถแสดงความรู้สึกก้าวร้าว แสดงความรู้สึกที่แท้จริงของเธอออกมา
 เป็นเหตุให้นิตะวันประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสถานภาพของเธอ

สถานภาพและบทบาทในสังคม

ในเรื่องนี้จะเห็นว่านิตะวันเป็นคนที่มีความใฝ่ฝันและทะเยอทะยานสูงมาก นิตะวัน
 ต้องการมีฐานะและเกียรติยศที่มั่นคง ทั้งนี้เพราะชีวิตของนิตะวันนั้นอยู่กับการคาดหวัง ความ
 อยากได้มาตลอด ครอบครัวของเธอมีฐานะร่ำรวยมาก แต่เธอก็มีความรู้สึกว่าคุณาเหล่านี้นั้น
 เป็นสิ่งจอมปลอม ไม่ใช่ฐานะที่แท้จริงของเธอเหมือนกับนามสกุลลัจจามาตย์ที่คุณเอ็นทิลให้เธอ
 ยืมใช้ ดังนั้น นิตะวันจึงมุ่งหวังที่จะยึดผู้ชายที่ร่ำรวยสักคนเอาไว้เพื่อเป็นหลักประกันในชีวิต
 ของเธอ และเพื่อช่วยผลักดันวิถีชีวิตให้เธอมีเกียรติมีฐานะที่ดีกว่านี้

ด้วยเหตุนี้ นิตะวันจึงพยายามคบเพื่อนที่อยู่ในวงสังคมชั้นสูง เพื่อยกระดับตัวเองให้
 อยู่ในกลุ่มดังกล่าว ซึ่งนิตะวันเองก็สามารถทำได้ไม่ยากนัก เพราะนิตะวันมีรูปโฉมที่งดงาม
 มีการศึกษาสูง มีชื่อเสียง ตลอดจนจรรยาวัตรที่นับว่าเด่นในหมู่คนที่รู้จักกัน การที่นิตะวันมุ่งจะ
 เข้าสังคมระดับนี้ก็เพื่อจะได้พบปะกับรชานนท์ ชายที่เธอใฝ่ฝันและรู้จักมาตั้งแต่อยู่ต่างประเทศ
 ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... หล่อนรู้ว่าในคืนนี้หล่อนเซียบเข้าสู่สังคมชั้นสูงอีกก้าวหนึ่งแล้ว มันไม่ยากนัก
 พรอกที่หล่อนจะก้าวเข้าไป รูปโฉมและการศึกษาของหล่อนเป็นเครื่องล่อเสริมได้
 พอประมาณ แต่ถ้าจะไต่ขึ้นผงาดอยู่อย่างภาคภูมิ หล่อนจะต้องมีมากกว่าเท่าที่เป็นอยู่

อย่างน้อยก็ต้องมีฐานะมั่นคงบ้าง ไม่ใช่ฐานะปลอม ๆ แฝงเบื้องหลังไว้

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 287)

ดังนั้นการกลับจากต่างประเทศทำให้พิตะวันมีความมั่นใจในตัวเอง ช่วยเสริมบุคลิกภาพให้น่าดูยิ่งขึ้น หล่อนสามารถเข้าถึงคมชั้นสูง ได้ตั้งใจปรารถนา

.. หล่อนเต็มใจ โทนิกและมาร์ติน ได้อย่างซุ่มลิ้น ไม่เลือกว่าเป็นเวลาไหนในรอบยี่สิบสี่ ชั่วโมง

.. หล่อนรู้จักผู้คนในสังคมมากขึ้น แต่จะรู้จักหรือไม่รู้จักหล่อนทักทายได้อย่างมีเสน่ห์ ราวเรียงเท่าเทียมกัน ไม่มีคำว่าตระหนี่ตัวเลยแม้แต่ครั้งเดียว

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 363)

ในด้านการพูดจา เวลาอยู่ในสังคมนั้น พิตะวันก็มักจะคุยให้ผู้อื่นได้รู้ว่า เธอมีความคุ้นเคยกับคนระดับสูงเพียงใด อย่างเช่นตอนที่เธอพูดอยู่กับรชานนท์ พิตะวันก็พูดเป็นนัยให้อีกฝ่ายเข้าใจว่าคนอย่างเธอก็มีเพลย์บอยระดับชาติมาเชื้อเชิญบ้างเหมือนกัน เพื่อเป็นการประกาศว่าความงามของเธอเข้าขั้นสูงสุดในสังคมแล้ว เพราะคนที่เป้นมหาเศรษฐีจะคบหาแต่เฉพาะผู้หญิงที่สวยงามเท่านั้น ดังตัวอย่างเช่น

"เหมือนบ้านคุณพัชร" หล่อนเอ่ยนามมหาเศรษฐีหนุ่มผู้หนึ่ง ซึ่งพอเอ่ยชื่อก็รู้กันแล้วว่าหมายถึงเขา โดยไม่ต้องขยายความด้วยนามสกุลหรือสรรพนามอื่นใด เพราะเขาผู้นั้นชั้กทำตัวเป็นข่าวสังคมจนรู้จักกันทั่ว

"บันทึกตะวันว่าสร้างบ้านหมดไปยี่สิบกว่าล้าน แต่ตัวเองไม่ค่อยได้อยู่ อยู่แต่คนใช้ในบ้าน ขนาดเชิญกินข้าวแกงก็เชิญไปที่ตุลิตถานบ้าง นารายณ์บ้างเพราะบอกว่าเบื่อบ้านเบื่อมันมากค่ะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 364)

การที่พิตะวันจะยึดผงาดอยู่ในสังคมชั้นสูงได้ พิตะวันต้องมีเกียรติยศ มีฐานะรองรับด้วยเช่นกัน แม้ว่าคนโดยทั่วไปจะรู้จักพิตะวันว่าเป็นลูกผู้ดีคนสวยคนเก่ง คนทรูหราเพียบพร้อมข้ายังมีเพื่อนชายที่เด่นที่สุดเป็นคู่เคียง แต่พิตะวันก็มีเรื่องที่แอบแฝงอยู่เบื้องหลังคอยก่อวนให้เธอมีความกระวนกระวายไม่เป็นสุขตลอดเวลา นั่นคือปัญหาเรื่องเงินทอง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

... หล่อนมีรายจ่ายมากมายขณะออกสังคมอย่างที่ทำอยู่ แม้เป็นเรื่องส่วนตัวที่ดูเล็กน้อย เช่น เลือ่ผ้า การประเทืองโฉม แต่เอาเข้าจริงกลับเป็นรายจ่ายที่หนักหน่วง

เสียจนหล่อนใจหาย แต่จะทนแต่งตัวปอน ๆ ก็ผิดเคื่องไปเสียทุกอย่าง หล่อนก็ไม่อยู่
ในฐานะจะทำเช่นนั้นได้เสียแล้ว (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 383)

ดังนั้นเมื่อพิตะวันย้ายมาอยู่กับรชานนท์แล้ว พิตะวันจึงมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ใช้จ่าย
เงินได้อย่างคล่องมือ เธอขอเงินจากรชานนท์มาใช้จ่ายโดยไม่คำนึงถึงค่าของมันจนรชานนท์
สงสัยว่าทำไมเธอจึงใช้เงินเปลือง แต่เขาก็ไม่ได้เอ่ยปากถาม พิตะวันกับเพื่อนมักจะเดินดู
ของสวย ๆ งาม ๆ ตามศูนย์การค้าและแวะร้านเล็ก ๆ ชายของประเภทหรรหรรราคาแพงลือ
พร้อมกับพูดว่า

"ของร้านนี้มันไม่ใช่ของโหล ดีไปอย่าง ซื้อแล้วไม่เจอเข้ากับใครหิ้วสวนทางมาเป็น
แถว ไร่ร้านใหญ่มันดีแต่มีของเยอะ แต่ของตาขี้ตังยังจั้น ๆ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 473)

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงชีวิตในด้านสังคมของพิตะวันว่า พิตะวัน
เป็นคนที่มีความหวังสูง อยากมีชีวิตอยู่อย่างสบายและหรรหรร โดยมีผู้ชายเป็นผู้ค้ำจุนให้เธอ
และเมื่อเธอได้สมหวังแล้ว พิตะวันก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมชั้นสูงนั้นได้เป็นอย่างดี ประ
กอบกับพิตะวันมีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น รูปร่างหน้าตา ความรู้ กิริยามารยาท เหล่านี้
ช่วยเสริมให้เธอได้เข้าไปสู่สังคมที่เธอต้องการได้อย่างเหมาะสม

4. มุกในเรื่องทางรัตติกาล

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

มุกเป็นผู้หญิงสาวสวย ฐานะทางบ้านดี มีงานการทำให้เป็นหลักแหล่ง แต่มุกกระทำตัว
ให้เลื่อมเสียต่อตัวเองและวงศ์ตระกูลคือ มุกชอบมีความสัมพันธ์กับ ดร.ภาณุทัตซึ่งมีครอบครัว
แล้ว และมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับมารดาของเธอ มีโยที่มารดาจะพรว่อน ขอร้องให้เห็น
ดีเห็นชั่วในสิ่งที่มุกกระทำอยู่ แต่มุกก็ไม่ยอมเชื่อฟัง ดังตัวอย่างเช่น

"ตายจริง! มุก ฟังมุกพูดแล้วแม่จะเป็นบ้า นี่ลูกไม่รู้ลึกอายุบ้างหรือไง ไปแย่งลามิ
เชามาทั้งคัน แม่พูดถึงเรื่องนี้เข้าใจไหม... ไม่ได้พูดเรื่องอื่น ใจมุกนะ ไม่มีศีลธรรม
บ้างเลยหรือไง จารู้ว่าเราไม่เลิกกับลูกเมียเราแล้ว ยังหาว่าเมียเราหลอกเอาอีก
ภูมิใจนักหรือ เป็นตัวการให้บ้านเราแตกได้นะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 286)

นอกจากมุกไม่ยอมเชื่อฟังมารดาแล้ว มุกยังกล่าวหาว่ามารดาเข้าข้างกับภรรยาของ ดร.ภาณุทัตอีกด้วย แล้วต่อจากนั้นมุกก็ขอย้ายไปอยู่แฟลตเพื่อพบปะค้างคืนกับ ดร.ภาณุทัตอย่าง สะดวกและ ไม่มีผู้คนที่รู้จักพบเห็น ทำให้มารดายิ่งรู้สึกเสียใจมากขึ้นไปอีก ดังตัวอย่างเช่น

"แล้วถ้าคุณพ่อมา จะให้แม่บอกคุณพ่อว่ายังไง" เสียงคุณแม่ลั่นสะท้าน

"บอกว่ามุกไปอยู่แฟลตเพราะอยากอยู่คนเดียวซิคะ มุกไม่ใช่เด็ก ๆ แล้วอย่าไปตาม มุกกลับมาจะคะ เพราะมุกจะกลับต่อเมื่อมุกอยากมาเอง"

"จะ ลูก" คุณแม่มองฉันเต็มตา แววโหมกโสร่งสุดขีดปรากฏอยู่ทั้งสีหน้าท่าทาง

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 289)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ตอนที่มารดาของมุกพูดกับกมลลาเพื่อนสนิทถึงเรื่องของมุกว่า
"...ยั้งฉันนะจะ...เวลาที่ยายมุกแกล้งเขาไม่ลืมหลืมตา พูดจาอะไรเอาแต่ใจตน
เอง...เอาแต่เทิดทูนผู้ชายคนนั้น...ฉันแทบจะขาดใจตายเสียให้ได้ มันเหมือนเห็น
ลูกเดินลงเหวไปต่อหน้าต่อตาไม่มีผิด..." (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 366)

สำหรับบิดานั้นก็เสียใจกับเรื่องของมุกเป็นอันมากเช่นกัน เพราะมุกเป็นลูกสาวคนเดียวที่ทั้งรักทั้งเป็นห่วง มากกว่าลูกชายทั้งหมด ดังเช่นตอนที่บิดากับมารดากำลังปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรกันอนาคตของมุก และมารดาก็เสนอว่าอยากจะให้มุกหางานทำใหม่ หรือพาไปช่วยบิดามารดาทำธุรกิจการค้าที่สิงคโปร์เพื่อจะได้ไม่คิดห่วงซ่านต่อไป และบิดาก็ได้ตอบว่า

"แล้วแต่เธอเถอะ เธอเองก็เลี้ยงดูลูกคนนี้มาตลอด...ฉันเองนะบอกตรง ๆ ว่าท้อแท้ ไม่เคยเสียใจกับลูกคนไหนมากเท่านี้เลย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 366)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในฐานะที่มุกเป็นลูก มุกมีความประพฤติดีที่เลื่อมใสต่อวงศ์ตระกูล ทำให้บิดามารดาได้รับความทุกข์ระทมใจเป็นอย่างมาก นับว่ามุกประพฤติดีตัวไม่เหมาะไม่ควรต่อสถานภาพของตนเองเป็นอย่างยิ่ง

5. แพรวในเรื่องแม่พลอยทุ่ง

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะที่เป็นภรรยาของหมอปวเรศ แหวนทำหน้าที่เป็นภรรยาได้ดีมาก แหวนรักสามีซึ่งเขาเป็นผู้ชายคนเดียวที่มีความผูกพันกับแหวน ในชีวิตต่างแดนแหวนมาอยู่กับภรรยานาในฐานะเป็นพี่เลี้ยงของเด็กๆ แหวนรู้สึกว่าเขา ชาติความอบอุ่น ดังนั้นการที่แหวนมีสามี แหวนจึงทุ่มเทความรักความจริงใจให้ทั้งหมดด้วยการปรนนิบัติรับใช้ เอาใจใส่เอาใจสามี ไม่มีจริตแง่เอาแต่อย่างใด แหวนเก่งเรื่องการบ้านการเรือนและทำกับข้าวอร่อยจนเพื่อนของสามียังออกปากว่า

"เมียปวเรศนี้เอาใจผัวยิ่งกะเป็นนาย" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 406)

แหวนจึงเป็นภรรยาประเภทช่างทำหลัง ได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง และแหวนยังเป็นแม่เลี้ยงที่สามีวางใจได้ว่าจะไม่รังแกลูกเลี้ยง ซึ่งจะสังเกตได้จากลูกเลี้ยงที่อ่อนหวานสมบูรณ์ขึ้น แหวนถือว่าการเลี้ยงเด็กให้ดีก็คือการให้กินอิ่มนอนหลับ แหวนจึงปรนเปรอขนมมณเฑียรให้กินอย่างมาก ทั้งนี้อาจจะเกิดจากพื้นฐานชีวิตที่ยากจนของแหวน ซึ่งแหวนมีน้องมาก อาหารก็ไม่พอกิน แหวนจึงไม่อยากให้เด็กคนอื่นที่แหวนเลี้ยงตัวผอมอย่างนั้น ผลก็คือทั้งแหวนและลูกเลี้ยงเข้ากันได้เป็นอย่างดี ดังคำพูดของมารดาของปวเรศกับหลานว่า

"แม่เขาดีมีง่ไหมหลาน ทื่อ?" นางสมบุญแอบชักใช้ไต่ถามหลานชาย

"ไม่ตีอะ คุณพ่อชิตีผมมีง่เหมือนกัน" เด็กชายปอนด์ตอบฉะฉาน

"คุณแม่อยู่ที่ไรก็ห้ามคุณพ่อทุกที แต่เดี๋ยวนี้ไม่ตีแล้วอะ"

"แล้วเวลาปอนด์ตี้อ แม่เขาไม่ตีมีง่หรือลูก" คุณยายยังไม่วายข้องใจ

"ไม่อะ แต่ดูเอา" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 463)

นอกจากนั้นแหวนยังเป็นภรรยาที่สามารถเชิดชูหรือเคียดแค้นเคียดใจใส่สามีได้ ทั้ง ๆ ที่เมื่อครั้งแต่งงานใหม่ ๆ สามียังคิดอยู่เสมอว่าแหวนจะปรับตัวเข้ากับฐานะภรรยาของเขาได้หรือไม่ เพียงใด และแม้ว่าแหวนจะเป็นคนซื่อ มักชอบพูดจาตรงไปตรงมาดังเช่นการพูดปะทะคารมกับหมอมริตที่ชอบพูดถากถางแหวนหาว่าแหวนใส่สร้อยเกี้ยว ทว่าแหวนมีท่าทางเหมือนผู้หญิงเมียเข้าบ้าน แหวนก็ไม่ยอมลดราวาศอก จึงตอบกลับไ้ว่า "โธ แกคงอยากใส่เนบรา มีง่นะซี ถึงได้มาว่าเอา ๆ ชินใส่ก็โด่งเต่งเป็นฟักเท่านั้นละ พี่ไปบอกนะ แก่แล้วเจียมชะมั่ง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 314) ผลที่แพนได้รับก็คือการถูกสามีตำหนิเอาอย่างรุนแรง ต่อมาเมื่อกลับมาอยู่ประเทศไทย แพนก็ได้แสดงให้เห็นคุณค่าในการเป็นภรรยาที่ดี คือการยึดมั่นรักเดียวใจเดียวต่อสามี ดังกรณีพี่ชาครซึ่งเป็นปลัดอำเภออยู่จังหวัดเดียวกับแพน ได้พยายามเข้ามาพัวพันกับแพนเพราะเห็นว่าหมอปวเรศไม่ค่อยเอาใจใส่ภรรยาสาวสวยเท่าที่ควร ประกอบกับความเจ้าชู้ของชาคร เขาได้เข้าไปปล้ำแพนในบ้านขณะที่สามีของแพนเดินทางไปกรุงเทพฯ แต่แพนไม่ยอม เธอต่อสู้อย่างกล้าหาญ ด้วยเหตุนี้ทำให้สามีเริ่มหันมาเห็นความดีของภรรยาที่มีแต่ความจงรักภักดีต่อสามี ไม่วอกแวกไปตามประสาผู้หญิงที่ถูกสามีปล่อยปละละเลย และไม่มีเวลาให้ หมอปวเรศนึกเปรียบเทียบกันภรรยาคนเก่าว่า ทั้ง ๆ มีสามีอยู่เขายังนอกใจสามีจนได้ แต่แพนต่างจากภรรยาเดิมของเขา ดังนั้นหมอปวเรศจึงเกิดความรู้สึกละอายที่เขามองไม่เห็นค่าของแพน ต่อมาปวเรศเป็นนายแพทย์ที่โด่งดังในจังหวัด จนกระทั่งตอนหลังหมอปวเรศได้สมัครเป็นตัวแทนราษฎรและหมอปวเรศก็ต้องยอมรับว่าแพนมีล้นเหลือเกิน เขาให้ประสบการณ์ความสำเร็จในชีวิต ซึ่งตอนแรก ๆ เขาปฏิเสธเพราะไม่มีทั้งเงินและอิทธิพลที่จะไปแข่งกับผู้สมัครรายอื่น ๆ แต่แพนกลับไม่เห็นด้วย

“หมอย่าไปนึกว่าชาวบ้านเขาจะยอมให้ชื่อกันหมดชื้อคะ” หล่อนท้วงแข็งขัน

“หนูเชื่อว่าถ้าเขาเชื่อถือหมด เขาก็จะเลือกหมอเอง หนูจะไปหาเสียงกับหมอด้วย”

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 497)

แพนจึงออกหาเสียงเคียงคู่ไปกับสามีอย่างไม่ย่อท้อ ไม่รังเกียจความยากลำบาก หรือเหน็ดเหนื่อยตรากตรำ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าตอนเด็ก ๆ แพนเคยลำบากมาก่อน เธออยู่กับธรรมชาติในชนบท แพนจึงตระเวนออกหาเสียงคู่ไปกับสามีได้เป็นอย่างดี และด้วยคุณเลมบัตติความช่างพูดช่างคุย ยิ้มง่าย เป็นกันเองของแพน จึงช่วยทำให้สามีได้รับความนิยมจากชาวบ้านเป็นอันมาก

สำหรับเรื่องการใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมาโดยไม่ได้ขัดเกลางของแพนนั้น เธอก็ได้พยายามปรับปรุงตัวเองด้วยการไปฝึกพูดกับสมาคมเพื่อความจำเป็นในการออกสังคมในฐานะภรรยาของหมอปวเรศ

การเป็นภรรยาของหมอปวเรศนั้น แพนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับหมอปวเรศได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ภรรยา การเป็นแม่บ้านแม่เรือน การเป็นแม่ของลูกเลี้ยง หรือการทำงานช่วยเหลือสามี แพนสามารถแสดงบทบาทในฐานะการเป็นภรรยาของหมอ

ปวเรศได้ สามารถยืนหยัดเคียงบ่าเคียงไหล่กับสามีได้อย่างเต็มภาคภูมิ ทั้งนี้เพราะแหวนมีความใฝ่ดีอยู่แล้ว และเติบโตมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดี แหวนจึงรู้จักเลือกเดินชีวิตของเธอเองอย่างที่เธอต้องการเมื่อเธอมีโอกาส

สถานภาพและบทบาทในสังคม

ในฐานะที่แหวนเป็นภรรยาของหมอปวเรศ แหวนก็สามารถวางตัวเข้าสังคมกับพยานาลได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะโดยนิสัยของแหวนแล้ว แหวนเป็นคนชอบคุย ชอบมีเพื่อนใหม่ ๆ ไม่มีท่าทีเขินอายหรือประหม่า เมื่อพบปะผู้คนแหวนก็จะคุยกับเขาอย่างเป็นกันเอง เปิดเผยและมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แหวนจึงมีเพื่อนมากซึ่งนับแต่สามีของแหวนเองยังแปลกใจที่แหวนสามารถวางตัวเข้าสังคมกับคนระดับเดียวกับเขาได้ ดังคำบรรยายของผู้เขียน โดยผ่านความคิดคำนึงของหมอปวเรศว่า

- ...หมอปวเรศรู้สึกประหลาดใจไม่ได้ที่ภรรยาสามีสังคมกว้างขวางเพิ่มขึ้นทุกวันไม่มีปัญหาอย่างที่เขาเกรงเอาไว้ล่วงหน้า
 - ...แหวนนั่งรถไฟไปเที่ยวนิวยอร์กกับโลภา
 - ...แหวนไปทำกับข้าวที่อาร์ตเมนต์ของนิจ
 - ...แหวนเชิญพรณีมาช่วยทำทองหยิบที่บ้าน เพื่อจะเอาไปช่วยงานวันเกิดภรรยา
- หม่อีกคนหนึ่ง (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 313)

โดยปกติแล้วผู้หญิงสาวสวยมักจะหาเพื่อนหญิงได้ยากเพราะไปติดกันอยู่ที่ความอิจฉาริษยา ขว้างขวางตากันเองเสียก่อน แต่แหวนนับเป็นข้อยกเว้น เพราะแหวนเป็นคนชอบสังคมและไม่เคยยกตนข่มผู้อื่น แหวนจึงทำความรู้จักกับใครๆ ได้ง่าย คบคนง่าย เอาที่ไหนก็ไปร่วมด้วยอย่างไม่คิดอะไรมาก และเมื่อแหวนไปใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย โดยตามหมอปวเรศไปอยู่ต่างจังหวัด สังคมที่ต่างจังหวัดก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากสังคมที่ต่างประเทศ สังคมในต่างจังหวัดนี้แหวนจำเป็นต้องออกงานบ่อย ในฐานะภรรยาของหมอปวเรศหรือคุณนายมนีแซ แสนเลวี แหวนสามารถผูกใจคนที่นี่ได้เป็นอย่างดี เพราะความเป็นคนช่างสนทนา ช่างเล่น ยิ้มร่าเริงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะไปไหน เจอกับใคร ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่แหวนไปตลาดกับมารดาของสามี แหวนก็เดินทักทายคนโน้นคนนี้ ร้านค้าทุกร้านที่เดินผ่านก็ว่าได้ จนนางสมบุญออกปากว่า

"หนูนี้รู้จักคนเยอะเหมือนกันนะ"

"ส่วนใหญ่ก็คนใช้หมอทั้งนั้นแหละค่ะ" แทวนตอบโดยไม่มีท่าทางว่าจะโอ้อวดถึงความกว้างขวางของตนเอง

"ร้านพวกนี้เดินผ่านเขาบ่อย ๆ เลยจำหน้ากันได้" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 464)

นอกจากนี้แทวนยังรู้จักการปรับปรุงตัวเอง เพื่อยกระดับให้อยู่ในวงสังคมในฐานะ 'คุณนาย' ของหมอปวเรศ โดยการติดฝักหนูดกับสมาคมต่าง ๆ เพื่อจะได้พูดคุยกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนไม่ระคายหูต่อผู้ฟังเหมือนเมื่อก่อน ดังนั้นแทวนจึงเป็นคนพูดจาได้คล่องแคล่ว รู้จักการใช้เหตุผลไม่ก้าวจัดใจให้ผู้ฟังคล้อยตามได้ด้วยความชื่นชม จนเป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปว่า "เมียหมอปวเรศนะ สวยนะ นิสัยก็ดีดี พูดจาเป็นกันเอง คอยเก่ง" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 415)

ในฐานะที่แทวนเป็นภรรยาของหมอปวเรศ หรือเป็นคุณนายในสังคมต่างจังหวัด แทวนสามารถวางตัวเข้าสังคมกับสามีได้อย่างไม่ขัดเขิน เพราะแทวนมีนิสัยช่างพูดช่างคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับทุกคน แทวนจึงมีคนรู้จักและนิยมชมชอบมาก นอกจากนั้น การที่แทวนเป็นคนมีอัธยาศัยดี ก็เป็นประโยชน์ต่ออาชีพของสามีด้วย คือมีคนใช้ที่คล่องแคล่วมาช่วยทุกวัน ซึ่งนับว่าการผูกมิตรกับคนทั่ว ๆ ไปนั้น สามารถอำนวยความสะดวกให้ครอบครัวของแทวนด้วย

6. เมณีนในเรือนบ้านของพรวงนี้

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะภรรยา จะเห็นได้ว่าเมณีนทำหน้าที่เป็นภรรยาไม่ได้ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะสามีของเธอเป็นคนเจ้าชู้ ส่วนภรรยาก็เป็นคนเจ้าระเบียบ เคร่งครัด เอาจริงเอาจัง ดังนั้นเมื่อมีเรื่องอะไรที่เมณีนคิดว่าไม่ถูกต้อง เธอจะต้องจัดการพูดจาให้รู้เรื่องทันที แต่เมื่อทางฝ่ายสามีก็เป็นคนที่ไม่ค่อยยอมใครเช่นกัน สามีภรรยาคู่นี้จึงต้องมีปากมีเสียงทะเลาะกันเรื่อยไป ตั้งแต่เริ่มแต่งงานกันจนมีลูกโตเป็นสาว

เมื่อชีวิตคู่เริ่มมีบุคคลที่สามเข้ามาแทรก เมณีนก็เริ่มเป็นคนที่หงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี พาลรีพาลขวางสามีทุกครั้ง ต่อมาก็พยายามทำตัวเป็นคู่แข่งกัน เพราะต่างฝ่ายต่างก็เรียนเก่งและจบปริญญาเอกด้วยกันทั้งคู่ บางครั้งเมณีนก็พูดกับแม่แถบคนรับใช้ว่า

"น้ำแถมรู้ไหม คุณเอกวัดเขาไม่เคยกลัวอะไรเท่ากลัวฉันได้ดีกว่าเขาเลย เขารู้กันว่าถ้ามีปริญญาท่ากัน แข่งกันละก็ฉันต้องดังกว่าเขาเพราะฉันเก่งกว่าเขาหลายด้าน เขาอาศัยแต่วิ่งเต้นหาสมัครพรรคพวกเก่งหาคนมาเป็นลูกน้องได้เก่งเท่า นั้นแหละ ถึงได้ดันกันเขาขึ้นไปเป็นใหญ่เป็นโตได้ ถ้าเอาแต่ความสามารถมาแข่งกัน ฉันเชื่อมือฉันมากกว่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 180)

เมธนีชอบชมสามีทั้งต่อหน้าและลับหลัง เธอพยายามที่จะทำตัวเป็นคู่แข่งจนสามีเปรยๆ ให้เข้าหูว่า "ฉันเห็นจะต้องไปเรียนต่อเอาอีกสักปริญญ่า ไม่งั้นจะพูดจาไม่รู้เรื่องกับคนบาง คนเขา" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 307) และเมื่อเมธนีโกรธสามีขึ้นมา เธอก็มักจะพูดจา ถากถางหรือประชดประชันให้เขาเจ็บใจเล่น ดังเช่นตอนที่สามีกำลังเดือดร้อนเรื่องถูกกล่าวหาว่าคอร์รัปชันการสร้างตึกเรียน เมื่อเธอได้รับข่าวนั้นคำตอบของเธอก็คือ

"คุณอวดดีว่าตัวเองเก่งนักหนาไงล่ะ ฉันบอกแล้วว่าอย่าไปยุ่งกับเรื่องอะไรที่ทำให้ตัวเองลำบาก คนเกลียดคุณมีย่อยออกมามากมาย พอคุณพลาดเมื่อไหร่ล่ะก็ อย่าหวังเลยว่าจะรอด แล้วดีที่ไม่ดีจะพลอยเดือนร้อนมาถึงฉันด้วย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 140)

เมธนีนั้นมักจะมองสามีของตัวเองอย่างศัตรูที่เคียดแค้นชิงชังตลอดเวลา เธอไม่เคยมองสามีในแง่ดี และไม่เคยให้กำลังใจแม้ในยามที่เขามีความทุกข์ ทั้ง ๆ ที่ในยามที่สามีเฟื่องฟูมีเกียรติยศเธอก็อาศัยเขาเซ็ดหน้าชูตา ซึ่งจะเห็นได้จากการที่เมธนีไม่ยอมหย่าร้าง โดยเด็ดขาดจากสามี แม้ว่าจะเลิกเกี่ยวข้องกับเขาหลายปีแล้วก็ตาม แต่เมื่อเขาต้องสูญเสียเกียรติยศ เมธนีก็เลิกพูด เลิกมองหน้าเขา

ในฐานะมารดา จะเห็นได้ว่าเมธนีนั้นรักลูกมาก เธอมีความหวังว่าจะให้ลูกเรียนสูงให้มากที่สุด แต่เธอเลี้ยงดูไม่เป็น เมธนีนั้นให้แต่วัตถุภายนอกแก่ลูกเช่นหนังสือ ของเล่น ที่มีราคาแพงทุกอย่าง แต่เธอไม่เคยให้ความรักความผูกพันแก่ลูกเลย ซึ่งจะเห็นได้ว่าลูกนั้นติดคนรับใช้มากกว่าแม่เสียอีก และบางครั้งก็หวาดกลัวแม่เพราะเมธนีมีปัญหากับสามี เธอมักจะครุ่นคิดกับเรื่องของตัวเองจนลืมลูกลืมหน้าที่แม่ ใช้ลูกเป็นเครื่องระบายอารมณ์ของตนเองดังตัวอย่าง

...บางทีคุณหนูวิ่งเข้าไปจะกอดแม่ คุณเมธนีกำลังหัวเสียก็ผลักลูกเสียเซดล้า

"ไม่เอา แม่กำลังเหนื่อย ๆ มาพักผ่อนอะไรอีกแล้ว ไม่รู้กาลเทศะเลย ลูกคนนี้สอน

เท่าไรไม่จำ ไม่ทำการบ้านให้เสร็จเสียดีกว่า"

...คุณหนูหน้าเสีย ได้แต่ถอยออกไปอย่างเกรง ๆ เพราะคุณหนูไม่ออกว่าแม่จะเอาอย่างไรกันแน่ ถ้าคุณหนูไม่เข้าไปหาแม่ก็เรียก

"นิลยา ไปไหนเสียล่ะ แม่ก็ไม่รู้จักออกไปหา เอาแต่ไปเล่นละซีไม่ได้ทำอะไรบ้าง เลี้ยงลูกคนนี่" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 115)

นอกจากนั้นเมธนียังเข้มงวดลูกให้ดูแต่หนังสือ ห้ามเล่นกับเพื่อน วันเสาร์อาทิตย์ต้องเรียนพิเศษไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวตามประสาเด็ก ๆ อย่างเด็กคนอื่น เธอต้องการให้ลูกเรียนดีกว่าลูกคนอื่น ดังนั้นลูกจึงมีวันแห่งความทุกข์ นั่นคือวันที่ต้องเอาสมุดพกมาให้พ่อแม่ดูทุกเทอม ถ้าสอบไม่ได้ที่หนึ่งจะต้องถูกมารดาเอ็ดตะโรเสมอมาว่า

"ลูกคนอื่นเขากินเพชรกินทองกันหรือยังไง เขาถึงเรียนได้ที่หนึ่ง เขาถึงสอบชิงทุนได้กันโครม ๆ ลูกเองอยู่สุขสบายกว่าไอ้เด็กลูกเจี๊ยกลูกน๊ะลูกคนบ้านนอกคอกนา ตั้งไม่รู้กี่ร้อยเท่า เรียนก็ให้เรียนไม่รู้จักเท่าไร หมดเงินหมดทองเท่าไรก็ไม่ว่ามีสักครึ่งไหมจะให้พ่อแม่สมหวัง" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 123)

ทั้งพ่อและแม่ต่างก็หวังอยากให้ลูกเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ สิ่งที่ลูกทำอยู่เป็นอยู่ไม่เคยถูกใจเลยสักอย่างเดียว เป็นต้นว่า

"นิลยาถ้าชาวว่านี่บิดก็จะสวยหรือ"

"นิลยาถ้าเรียนเก่งกว่านี้ พ่อจะภูมิใจมาก"

...นilynน่าจะเอาอย่างลูกสาวคุณนิพนธ์ เห็นไหมว่าเขาแก่กว่าลูกปีเดียวเท่านั้นทำทางดีมาก บุคลิกดี ออกสังคมเป็น อ่อนหวานคล่องแคล่วไปหมดทุกอย่าง ลูกเองเอาแต่เงียบบกريب ซ้ำอายุออกยังงี้ แสดงว่าไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองเลย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 136)

ในเรื่องการเข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียนนี้ เป็นเรื่องเดียวเท่านั้นที่พ่อแม่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งทำให้ลูกสาวอึดอัดใจมาก เพราะพยายามเท่าไรก็สอบไม่ได้ที่หนึ่งสักที นอกจากบิดามารดาชอบเปรียบเทียบลูกตัวเองกับลูกผู้อื่นแล้ว เมธนีมักจะมึ่วิธีการทำโทษลูก ด้วยการให้ท่องหนังสือ แล้วท่องให้มารดาฟัง ถ้าผิดก็ต้องท่องแล้วท่องเล่าซ้ำซากจนกระทั่งจำได้ ลูกจึงเกลียดหนังสือที่มารดาหามาให้มากที่สุด

บางทีเมธนีก็ให้ลูกยืนท่องให้แขกฟังแล้วบอกด้วยว่าถูกทำโทษเพราะเหตุใด แต่นิลยา

ก็ใจแข็งไม่เคยร้องไห้ต่อหน้ามารดาเลยสักครั้ง แต่กลับมาร้องให้กับแม่แทนคนรับใช้เก่าแก่กว่า

"หนูอาย..." หนูอายซะอีกซะอื่น

"ทำไมคุณแม่ไม่ทำโทษหนูเลย ๆ ทำไมต้องทำต่อหน้าเพื่อนคุณแม่ด้วยก็รู้ว่าเขาก็กต้องเห็นว่าหนูไม่ดี... หนูไม่ดี... แล้วใครเขาจะชอบหนูได้ เขาเห็นหนูอีกเขาก็กต้อง निक ออกว่าหนูไม่ดีซะซี" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 147)

จะเห็นได้ว่าแม่กับลูกนั้นไม่ค่อยมีความรักความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นเหมือนครอบครัวอื่น มารดานั้นรักลูก แต่การแสดงออกนั้นปราศจากความเมตตาอ่อนโยน มีแต่การแสดงออกในด้านความเจ็บใจน้อยใจ ประชดประชัน ดังนั้นจึงนับวันนิลยากยิ่งเหมือนคนแปลกหน้าสำหรับมารดา ไม่เคยพูดกันได้นาน ไม่เคยมีความอ่อนหวานสนิทสนม มีแต่ความเบื้อหน่ายและบึ้งตึง มารดาเริ่มรู้สึกตัวเมื่อเธอสูญเสียทั้งลูกทั้งสามี ดังคำพูดของนิลยากับมารดาว่า

"หนูรู้สึกว่าคุณแม่ไปเมืองนอกบ่อย แล้วก็ทำงานนอกบ้านอยู่ตลอดเวลา หนูเห็นแต่แม่แก่คนเดียวยจริง ๆ ค่ะ เวลาหนูต้องการใครสักคน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 196)

เมธนีประพัตติตัวไม่สอดคล้องกับสภาพภาพของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นในฐานะภรรยาหรือมารดา ทั้งนี้เพราะเมธนีมีความมุ่งมั่นทะเยอทะยานในด้านการงานมาก เสียจนลืมหน้าที่ภรรยาและมารดาไป นอกจากนั้นเมธนียังเป็นสตรีที่ขาดความอ่อนหวาน ไร้น้ำใจกับสามีและลูก เธอมีแต่ความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะให้ได้ตามที่ต้องการเท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น จึงทำให้ชีวิตครอบครัวของเมธนีสอดคล้องกับความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง

สภาพภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

เมธนีสืบจนปริญญาเอกมาจากต่างประเทศแล้วกลับมารับราชการในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมธนีเป็นคนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความเฉลียวฉลาด ทำงานเก่ง ประกอบกับมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง จึงทำให้เธอประสบผลสำเร็จในด้านการงาน มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในวงวิชาการ ดังจะเห็นได้จากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...คุณเมธนีสืบมาคราวนี้ มีงานวุ่นวายไปหมด ทั้งงานที่มหาวิทยาลัยทั้งงานสังคม เพราะแกร้งงานอย่างไม้อื่น เดี่ยวคนเขาก็เชิญไปพูดที่โน่น เดี่ยวก็เชิญไปพูดที่นี่ แล้วยังเป็นกรรมการอะไรต่อมิอะไร มีชื่อลงหนังสือพิมพ์หลายครั้ง จนคุณเอกวิตุดูอับแสงลงไปนิดใจ (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 307)

นอกจากนั้น เมธียังเป็นคนทำงานเอาจริงเอาจัง เข้มงวด แต่เจ้าอารมณ์มาก เพราะงานหนักทำให้เธอต้องเคร่งเครียดมากขึ้น จนเป็นที่ยำเกรงสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและบุคคลทั่วไป เมธียานิยมการผูกน้ำใจเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีโอกาสที่จะได้เข้าไปสู่ตำแหน่งรองอธิการบดี เธอจึงเป็นรองคนอื่นอยู่ เพราะการทำงานตัวอย่างเดียว แต่ไม่มีคนสนับสนุนจะทำอะไรก็มักมีอุปสรรคเสมอ ดังคำพูดของ ดร.สุชุมซึ่งเคยเตือนเธอว่า

“คุณอย่าไปเครียดกับงานนักสิ ผ่านลั้นผ่านยาวเสียบ้าง” ดร.สุชุมเคยเตือน

“คนก็เหมือนกัน เขาไม่ใช่เครื่องจักร คุณรักษาน้ำใจคนอื่นให้มากกว่านี้ก็จะดีเพราะเรื่องอื่น ๆ คุณก็เก่งอยู่แล้วทุกด้าน” (วินิตา ตีถียนต์. 2525 : 325)

“...คุณเมธีย์ ระยะนี้คะแนนเสียงเขามาแรงมาก ถ้าเขาจะได้เป็นอธิการบดีคราวหน้าละก็ ผมว่าคงไม่มีใครแปลกใจหรอก แต่คะแนนคุณนะ ตอนนี้อยู่ไม่มากพอ ต้องยอมรับข้อนี้ว่า ทางมหาวิทยาลัยเรายังไม่เชื่อถือ ผู้บริหารที่เป็นผู้หญิงเท่าไร เขายึดถือว่าผู้ชายตัดสินใจได้เฉียบไวกว่า” (วินิตา ตีถียนต์. 2525 : 322)

นับว่าเมธีย์เป็นสตรีที่มีความสามารถในการทำงานได้สูงเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชาย เพราะเธอมีความรู้สูง มีความเฉลียวฉลาด เชื้อมั่นในตนเอง และเป็นคนกล้าคิดกล้าทำ ชัยชนะแข็งแกร่ง จึงทำให้เธอประสบความสำเร็จในด้านการงานเป็นอย่างดี แต่เธอไม่สามารถจะก้าวไปสู่ระดับผู้บริหารได้ เนื่องจากขาดผู้สนับสนุน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจะทำงานให้ประสบความสำเร็จดียิ่งนั้นจะต้องมีความสามารถในการทำงานและจะต้องรู้จักผูกน้ำใจกับผู้ร่วมงานด้วย

7. ทัศนคติในเรื่องทะเลแปร

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ทัศนิตาแต่งงานกับจารณ แสงวาริน หม่อมนักธุรกิจผู้มั่งคั่ง ทัศนิตาได้ทำหน้าที่ภรรยาที่ดี เช่น ทำอาหารเอง ตกแต่งบ้าน ปลูกดอกไม้ที่สนาม หาเครื่องประดับบ้านมาเพิ่มเติมให้สวยงามกว่าเก่า จารณตามใจเธอและรู้สึกว่าเขาจะสนุกไปด้วย แต่แล้วเวลาผ่านไปเดือนเดียวเขาก็เริ่มเบื่อ บอกว่าเธอไม่จำเป็นต้องทำงานเหล่านี้ เพราะเขามีเงินมากมายพอที่จะจ้างสำนักงานแต่งสวนหรือคนสวนมาทำแทนได้ เขาไม่สนใจเรื่องบ้านมากไปกว่าเป็นที่ซุกหัวนอนหรือเลี้ยงเพื่อนฝูง เป็นครั้งคราว และจารณก็เสนอความต้องการของเขาว่า อยากให้

เธอแต่งตัวสวย ๆ เวลาออกงานสังคมด้วยกัน แต่ก็มีใช้แต่งตัวอย่างเรียบ ๆ ควรให้สวยอย่างท้าทายสายตาชายและสวยตามธรรมชาติด้วย ทัดติยาพยายามปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของเขาจนเขาพอใจ ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...เสื้อผ้าของหล่อนมีแต่ชนิดเปิดตรง โน้น เปลือยตรงนี้ บางตัวก็เข้ารูปแต่ก็ผ่าข้างขึ้นมาเหนือเข่า เห็นช่วงขาวิบวาม บางตัวก็โปร่งใสเสียจนทะลุปรุโปร่ง...

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 208)

จะเห็นได้ว่า ทัดติยาพยายามทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีคือคล้อยตามความคิด ความต้องการของสามีทุกอย่าง แต่บางอย่างทัดติยาต้องฝืนใจมาก เช่นเรื่องเพศ ทัดติยาไม่เคยรู้เรื่องเพศมาก่อน ครอบครัวของเธอก็ไม่เคยสอนว่า ควรปฏิบัติสามีอย่างไรนอกไปจากการเอาอกเอาใจและการเหย้าการเรือนแบบกุลสตรีโบราณ ทัดติยา มีความคิดว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องที่น่าละอาย แต่ในขณะที่เดียวกันสามีก็เป็นคนทันสมัย ซึ่งเขาคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา ๆ แต่ก็ทำให้ภรรยาฝืนความรู้สึก ดังเช่นตอนที่ทั้งสองจะออกไปงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง สามีก็เข้ามาช่วยเธอแต่งตัวโดยที่ทัดติยาเกิดความรู้สึกอาย เหมือนกับเขาไม่ให้เกียรติเธอ ดังตัวอย่าง

"เออละชุดนี้ค่อยเข้าทำหน่อย" เขาบอกเรื่อย ๆ เหมือนไม่เห็นน้ำตาของหล่อน

"คุณต้องแต่งหน้าใหม่แล้วละ"

.....

"ไม่ต้องไปใส่เสื้อทับอะไรหรอกนะ" จารณโยนเสื้อคลุมผ้าลูกไม้ไปไว้บนเตียงอย่างไม่อึงข้างชอบ "แต่งยังงี้สวยดีแล้ว"

"ตะ...แต่..." ทัดติยาอ้าปากค้าน

"ทำตามที่ผมบอกเถอะน่า รู้ไหม..." เขาเซยคางหล่อนขึ้นมองลงไปในดวงตาที่ยังมีหยาดน้ำคลอเต็ม

"เมื่อก่อนนี้คุณแต่งตัวไม่เข้าท่าเลย รูปร่างอย่างคุณควรจะมีอะไรได้มากกว่านี้คุณจะไปเปิดเอาไว้ทำไม" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 186)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่ทัดติยาสารภาพความทุกข์ใจกับบิดาว่า

"ไม่ใช่ว่าเขาวิปริตจนผิดมนุษย์หรอกนะคะ ถ้าเป็นแบบนั้นแก้คงหนีแล้ว แต่เขาชอบ

....ชอบ....อะไรที่มีนักวิถิตารสำหรับแก้แต่เขาเห็นเป็นของธรรมดา ๆ ที่สุดเขา

ว่าเช็กส์เตียงนั้นมันไม่เหมือนสมัยก่อน ยิ่งถ้าเมืองนอกแล้วเขายังก้าวหน้ามาก แต่ยังไม่ ่ ่ แท้ก็ยังคงล้อยตามเขาไม่ได้ เราเหมือนน้ำมันกับน้ำกะพอ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 394)

ในฐานะภรรยา ทัดติยารู้จักการปรนนิบัติ เอาอกเอาใจสามีดีเป็นส่วนมาก แต่บางเรื่องเธอก็ไม่สามารถฝืนใจล้อยตามได้นัก ทั้งนี้เพราะเธอเกิดมาจากครอบครัวที่เคร่งครัด วัฒนธรรมประเพณีไทยและเธอเป็นคนอ่อนไหวง่าย เธอจะมีความสุขใจเมื่อเวลาอยู่กับสามี จนกระทั่งสามีเมื่อระอาเธอ และหันไปหาผู้หญิงอื่นแทน ทัดติยาจึงอยู่กับเกียรติก เงินทอง ซึ่งดูภายนอกแล้วใคร ๆ ก็ต้องนึกอิจฉาเธอโดยหารู้ไม่ว่าภายในจิตใจของเธอนั้น ต้องซึมซับ เพียงไหน เธอต้องฝืนใจตีสนิทยิ้มแย้มให้คนในสังคมเข้าใจว่าเธอมีความสุขดีเสมอมา และผลสุดท้ายความอดทนนั้นก็ถึงที่สุดลง เธอทนไม่ไหวที่สามีห่างเหิน เธอจึงขอหย่ากับสามีในที่สุด

สถานภาพและบทบาทในสังคม

ในฐานะที่เป็นภรรยาของนักธุรกิจ ทัดติยาต้องออกสังคมเคียงคู่กับสามีแทบทุกวัน จนบางทีก็จำไม่ได้ว่าเป็นงานอะไรบ้างเมื่อเวลาผ่านไปเพียงวันเดียวหรือแม้แต่การไปต่างประเทศ สามีจะไปติดต่อธุรกิจที่นั่นก็พาทัดติยาไปด้วย พักอยู่ในโรงแรมหรูหาทำเลพักผ่อนพร้อมด้วยความสะดวกสบาย เมื่อได้รับเชิญไปงานเลี้ยงตอนค่ำเธอก็ไปด้วย ถ้าจาร์ณไปธุระ เขาจะปล่อยให้เธอไปเดินดูข้าวของได้ทั้งวันและจ่ายเงินซื้ออะไรตามใจชอบ ดังตัวอย่างเช่น

...หล่อนไม่ต้องทำอะไรเลย นอกจากแต่งตัวสวย ๆ ให้ถูกกับบรรยากาศในงานเลี้ยงแบบฮาวาย หล่อนก็สวมกระโปรงยาวแบบผ่าข้างตลอด เพื่อให้นั่งกับพื้นได้สะดวก นั่งชมระบำฮาวายในแสงคบเพลิง ขณะที่หมวยทั้งตัว ถูกหามาเนื่อนเนื้อกันลัด ๆ ร้อน ๆ บนกองไฟ

...หรือถ้าเป็นงานเลี้ยงแบบตะวันตก ทัดติยาก็สวมชุดราตรียาว กรวยกราย เปลือยแขนเปลือยไหล่ อดฉีฉวนวลล่อไปขึ้นจิบเหล้าผสมในหมู่มากให้ถูกกาลเทศะ พูดภาษาอังกฤษกันนิดหน่อย พอผสมผสานกันไปได้ เพราะจาร์ณไม่ต้องการให้หล่อนเจรจาเป็นน้ำไหลไฟดับแทน เขาหล่อนเป็นเพียงดอกไม้ประดับบรรยากาศให้หวานชื่นเท่านั้นเอง "แท้ทำตัวให้สวยงาม ๆ ยิ้มเก่ง ๆ แล้วเขลโนให้มันถูกเรื่องก็พอ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 196)

นอกจากนั้นหัตติยายังไปฝึกเรียนการวางท่าทางในการเข้าสังคมกับเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้ตัวเองเข้าสังคมได้ดีไม่ขัดเขิน และเหมาะสมกับสามีซึ่งมีชื่อเสียงทางด้านธุรกิจ และในการฝึกอบรมนี้ เธอก็สมัครเรียนเป็นวิชาโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่การเดิน นั่ง ยืน มารยาท ในการรับประทานอาหาร การแต่งกาย และการวางตัวในสังคมประเภทต่าง ๆ โดยให้มีบุคลิกสง่างามประทับใจ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในฐานะภรรยาของนักธุรกิจ หัตติยาสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่น่าพอใจสำหรับสามีของเธอด้วย

8. คุณนายลำไยในเรื่องเศรษฐีตีนเปล่า

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะที่คุณนายลำไยเป็นมารดา คุณนายลำไยมีพฤติกรรมที่น่าสนใจมาก กล่าวคือ เป็นมารดาที่มีสิทธิและอำนาจในการดูแลทุกข์สุขของลูก ๆ ตลอดจนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการทำมาหากิน เนื่องจากคุณนายลำไยเป็นคนฉลาดรอบคอบและมีความสามารถในการทำงานดังคำพูดของดวงดีลูกชายของคุณนายลำไยว่า

“ไอ้การจ้างคนไม่เอาไหน งานมันก็พัง” ดวงดีออกความเห็นขึ้นมาอีกอย่างรู้ใจอีกฝ่าย “แม่ผมแกถึงเลี้ยงลูกหลานเอาไว้อย่างไร คนจรทมนหมิ่นแกไม่เอาละ คนแถวนี้ถ้าชี้แจงแกไม่เอา แกคัดคนซะก่อนแล้วแกถึงจะทำงาน แกถึงทำอะไร รวยขึ้นมาได้ ลำพังแต่พ่อแม่แกไม่ค่อยละเอียดเท่าแม่ แกเลยยกให้แม่ทำเองหมด”

(วินิตา คีตยงค์. 2526 : 273)

จะเห็นได้ว่าคุณนายลำไยเป็นคนเก่งซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างก็ยอมรับและยกความเป็นผู้นำให้ ในยามที่ลูกมีปัญหา ก็มักจะนำปัญหามาปรึกษากับมารดา ซึ่งคุณนายลำไยจะให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำทุกครั้งสมกับเป็นมารดาที่เป็นที่พึ่งแก่ลูก ๆ ได้ ดังเช่นตอนที่โชคสวัสดิ์ลูกชายของคุณนายลำไยมาปรึกษาหารือกับมารดาถึงเรื่องลูกน้องของกำนันที่ประพฤติตัวเป็นนักเลง โชคสวัสดิ์อยากจะปราบคนพวกนี้แต่เกรงว่ากำนันจะโกรธเคือง ดังนั้นคุณนายลำไยจึงบอกโชคสวัสดิ์ว่าให้รีบจัดการเร็ว ๆ เพราะตอนนี้ลูกชายกำนันกำลังชอบพอกับนาง ซึ่งเป็นน้องสาวของโชคสวัสดิ์อยู่ ดังคำพูดของคุณนายลำไยว่า

"อีกตอนที่กำลังเอาใจ คงอยากจะมาเป็นทองแผ่นเดียวกันนั่นละวะ ไม่มีอะไรมาก เอาไอ้จืดมันตะแหงว ๆ จะมาขอให้มันตั้งแต่กลับจากเมืองนอกตอนนี้อ็งจะพูดอะไร กับกำนันก็พูดง่าย ไร้พุด ๆ ชะ" (วินิตา ตีถียนต์. 2526 : 115)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่นักงุ้มใจ เรื่องสุรชัยจะส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอ ถ้ามันไม่ตกลงด้วย ก็กลัวว่าผู้ใหญ่ฝ่ายสุรชัยหรือกำนันซึ่งมีอิทธิพลในขณะนั้นจะ โกรธแค้นและ เสียหน้าที่ถูกนักงุ้มใจ เสธ แต่ถ้าจะตกลงก็ยังทำให้รักสุรชัยไม่ได้ มันจึงปรึกษากับมารดาซึ่งมารดาก็ให้ความคิดเห็น จนทำให้มันเกิดความเลื่อมใสในความหนักแน่นและความเฉลียวฉลาดของมารดา ดังตัวอย่าง

"เอาเหอะ" คุณนายตัดสินใจอย่างเฉียบขาดสมกับเป็นผู้นำชุมชน

"ถ้าเอ็งไม่เต็มใจ อย่าว่าแต่กำนันจะมาขอเลยวะ ต่อให้พ่อกำนันมาขอแม่มันก็ไม่ยกให้เป็นไงก็เช่นกัน ให้รู้กันชีวะว่าพวกเราคุ่มหัวลูกหลานไม่ได้ ...เออ! ก็ให้รู้ไป โศตรไอ้จืดมันจะชักเท่าไรกันเชียวะ" (วินิตา ตีถียนต์. 2526 : 67)

"แม่! แม่นี่เกือบโง่แล้วมัยละ พุดไปพุดมามันแค่เรื่องทู่ปากคอกนี่เอง ไร้ง!"

"อะไรแม่?" นัจถามง ๆ ตามความคิดของคุณนายไม่ทัน อาจเป็นด้วยวันนี้หัวทล่อน ทัตตันผิตบกติหรือ ไม่คุณนายลำไยนั้นแหละคิดได้แจ่มแจ้งเป็นพิเศษ

"เรื่องจิบจอย" คุณนายขยับสะแลงทันสมัยที่จำจากคุณนายด้วยกันออกมาอย่างภาคภูมิ

"แม่เฟิ่นักออก ยังไงเสียถ้าไอ้จืดบ้ระทำให้พ่อมันมาขอเอ็ง แล้วพ่อมันก็เลือกมาขอจริง ๆ แม่จะไปนิมนต์หลวงพ่ิมารามมันไว้ พ่อไอ้จืดมันไม่กล้ากำแหงกับหลวงพี่หรอก เชื่อแม่เหอะ" (วินิตา ตีถียนต์. 2526 : 70)

นอกจากคุณนายลำไยจะมีบทบาทในการเป็นผู้นำที่ดีและเป็นที่พึ่งพาอาศัยแก่ลูก ๆ ได้ บทบาทของคุณนายลำไยในฐานะที่เป็นมารดานี้ยังแสดงถึงความประพฤติกฎีปฏิบัติที่ดี สมควรที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก ๆ ได้อีกด้วย กล่าวคือ คุณนายลำไยมีนิสัยประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อในสิ่งที่ไร้ประโยชน์ มีความขยันขันแข็ง ทำงานตลอดเวลา ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดต่อไปยังลูก ๆ ด้วย ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความมีนิสัยไม่ฟุ้งเฟ้อทั้ง ๆ ที่อยู่ในฐานะร่ำรวยซึ่งสามารถจะทำได้ เช่นตอนที่คุณนายลำไยและนัจไปเที่ยวต่างประเทศ ได้พบเห็นผู้ที่มาเที่ยวซื้อสินค้าทุก ๆ ที่ที่รถจอด คุณนายลำไยเห็นว่าเป็นสิ่งฟุ้งเฟ้อเกินไป เพราะของที่ซื้อนั้นล้วนมีขายในประเทศไทยและราคาก็ถูกกว่าด้วย จึงไม่ได้คิดที่จะซื้อของเหมือนคนเหล่านั้น

"นี่มันซื้ออะไรของมันนักหนาอะ?" คุณนายถามอย่างสงสัยเพราะทุกครั้งที่ชอบบวท้าว
แหวะเที่ยวที่ไหนก็ตาม ผู้นำเที่ยวต้องเว้นเวลาว่างไว้ให้ช่วงหนึ่งให้จับจ่ายหาซื้อข้าว
ของกัน เกือบทุกคนในขบวนยกเว้นคุณนายกับนักก็จะกรุณาไปซื้ออะไรต่อมิอะไร ทอบ
กันคนละอย่างสองอย่างมาขึ้นรถ

"ซื้อของงៃจ๊ะ เขาว่าที่นี่ถูกกว่าซื้อที่กรุงเทพฯ" นัจอธิบาย

"ได้ของดีกว่า"

"โถ ทำยังกะที่เมืองไทยไม่มี" คุณนายปลงอนิจจัง "แม่เห็นถมถืดไปแถวบางลำภู
เลื่อนนอนกงเกนนอน กงเกนใน ปะตะไค้ต มีทั้งนั้น ถูกกว่านี้เยอะแยะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 31-32)

สำหรับตัวอย่างที่แสดงถึงความขยันขันแข็งในการทำมาหากิน โดยไม่ปล่อยเวลาให้
เปล่าประโยชน์ ได้แก่ตอนที่คุณนายลำไยกำลังจะนำเงินไปฝากธนาคาร และสันติธรก็มาหา
คุณนายพอดี คุณนายลำไยจึงชวนให้ไปธนาคารด้วยกันเพื่อจะได้พูดคุยธุระในระหว่างเดินทาง

"มาหาคุณป้า นั้นจะไปไหนครับ" "ไปตลาดค้า" คุณนายลำไยกำวับ ๓ ลงบันได
มาจนขึ้นบันไดยวบยวบยาบโดยปกติคุณนายเป็นคนหัวไวและปากก็ไวพอกับหัวเหมือนกัน
จึงเอ่ยชวนชายหนุ่มทันทีอย่างไม่ยอมให้เสียเวลา

"ไปด้วยกันไหมคะ มีธุระปะปั้งอะไรก็พูดกันในรถจะได้ไม่เสียเวลา" เตี่ยวนสันติธร
รู้แล้วว่าคนพวกนี้มัน ไม่มีเวลาจะอยู่เฉย ๆ อึดอาดเกียดครัวตามใจชอบ พวก
เขาไม่มีเวลาแม้แต่จะมาเที่ยวเตร่หรือถกเถียงกันด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่อง ดังนั้นถ้า
จะอยู่แบบชาวบ้านพวกนี้ชายหนุ่ม ก็ต้องหัดตัวเองให้ว่องไวพอ ๆ กันในการใช้เวลา
ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 305)

จากตัวอย่างที่ยกมาประกอบทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่าคุณนายลำไยประพัตติตนในฐานะ
ที่เป็นมารดาได้ดีและเหมาะสม คุณนายลำไยแม้จะอยู่บ้านนอกแต่เงื้อง่าตัวเซย ๆ มีอาชีพ
ทำไร่ทำสวน แต่คุณนายลำไยก็เป็นคนที่มีความคิดทันสมัย มีความเป็นผู้นำทำให้ลูกหลานมีความ
มั่นใจในตัวผู้นำ นอกจากนั้น คุณนายลำไยยังเป็นมารดาที่ได้รับการยกย่องจากสามีและบรรดา
สมาชิกในครอบครัว คือเป็นมารดาที่สามารถแสดงความคิดเห็นและมีอำนาจสิทธิ์ในการตัดสินใจ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่องใหญ่และเรื่องเล็ก ซึ่งจะเห็นว่าคุณนายลำไยมีบทบาทที่ล้ำค่ามาก

กว่าสามปี ดังนั้นในฐานะมารดา คุณนายลำไยจึงมีความประหลาดที่เหมาะสมและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก ๆ

9. หลิวในเรื่องทางไร่ตอกไม้

สถานการณ์และบทบาทในครอบครัว

หลิวเป็นภรรยาของริม มีลูกสาวคนหนึ่งชื่อหยก รับทำงานบริษัทส่วนตัว ส่วนหลิวเป็นนักเขียนอิสระ เขียนนวนิยายอยู่ที่บ้าน หลิวรักการเขียนนวนิยายมาก เธอมานะบากบั่นตั้งแต่วัยเธอลงเรียนมหาวิทยาลัย เขียนทั้งเรื่องสั้นและนวนิยาย กว่าจะเป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน จนกระทั่งหลิวประสบผลสำเร็จ หลิวกลายเป็นนักเขียนชื่อดัง ทำให้หลิวมีงานเขียนเพิ่มขึ้นมาก

“เมื่อหลิวเดินอยู่บนถนนของความสำเร็จ หลิวจึงภูมิใจจนมากมายกลายเป็นความลุ่มหลง แทนจะมองข้ามความสำคัญด้านอื่น ๆ ไปเสียหมด รวมทั้งเวลาที่จะให้สามีและลูกของตัวเองด้วย” (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 452)

หลิวรักลูก รักครอบครัว แต่หลิวก็รักอาชีพนักเขียนด้วย หลิวคิดว่าตอนนี้กำลังมือขึ้น จึงควรรับเขียนให้มากที่สุด เวลาที่จะให้กับครอบครัวจึงลดน้อยลงไป อีกประการหนึ่ง การที่ลูกหยกเข้ามาคลอเคล้าด้วย ทำให้หลิวหงุดหงิดไม่มีสมาธิในการทำงานเท่าที่ควร ส่วนสามีนั้นหลิวคิดเพียงว่าปล่อยให้รับทำงานของเขาไป โดยที่หลิวไม่ไปรบกวนเขาและเขาไม่มายุ่งกับงานของหลิว หลิวจึงคร่ำเคร่งทำแต่งาน โดยไม่มีวันพักผ่อนแม้แต่เสาร์อาทิตย์ ดังตัวอย่างเช่นตอนที่หลิวกำลังเขียนนวนิยายเรื่องหนึ่ง หยกวิ่งมาหาพร้อมทั้งรบเร้าให้แม่ซื้อรองเท้าคู่ใหม่ เพราะคู่นี้ขาดแล้ว หลิวขำเลื่องมองรองเท้าแล้วถอนใจ ปลอบลูกว่า

“เอาเถอะ แม่จะซื้อให้ใหม่”

“หนูอยากไปซื้อเอง ไปวันนั้นแม่”

“แม่ไม่มีเวลานี้ลูก เอาไว้วันนั้นก็แล้วกัน”

หนูหยกจ้องหน้าแม่ ลูกของหลิวนี้ยิ่งโตก็ยิ่งเป็นเด็กเจ้าอารมณ์และแสนงอนที่เห็น

ได้ชัดคือ หนูหยกถามารดพุดอะไรหลายอย่างที่เด็กวัยเดียวกันไม่ค่อยพูดนัก

“ไม่มีเวลา... ไม่มีเวลาเรื่อยเลย แล้วเมื่อไรแม่จะมีเวลาซักทีล่ะ”

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 508)

นอกจากหลิวจะไม่มีเวลาให้ลูกสาวแล้ว หลิวยังลืมนดูแลเอาใจใส่สามีด้วย หลิวรู้แต่
ว่าสามีทำแต่งงาน ไม่เที่ยวเตร่ รักลูก หลิวไม่รู้ว่าความจริงร่มอาจะเหงาและเห็นว่าตัวเอง
มีความสำคัญน้อยลงเมื่อเทียบกับงานที่หลิวคร่ำเคร่งทำ ครั้นเมื่อสามีมีผู้หญิงอื่นเข้ามาพัวพัน
ด้วย หลิวจึงเริ่มรู้สึกตัวว่า ตัวเธอทำพลาดไป ดังคำพูดของมารดาของหลิวซึ่งเตือนหลิวว่า
"เรื่องเขียนนะเพลา ๆ มือเลี้ยบ้างไม่ได้หรือ"...

"ถ้ามากเกินไปก็ต้องงดแล้วละลูก แม้ว่าหลิวไม่ได้เดินสายกลางเลยเวลานี้ ทำงาน
มากเกินไปจนกระทั่งครอบครัวจะแยกแยะแล้วยังไม่รู้ตัว...."

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 454)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลิวไม่ได้ทำหน้าที่ภรรยาและแม่บ้านแม่เรือนที่ดี ทั้งนี้เพราะหลิว
ทำแต่งงานเอาชีวิตรองตนเองมากเกินไปจนไม่มีเวลาดูแลปรนนิบัติสามีและลูกเท่าที่ควร จนเมื่อ
ครอบครัวเริ่มมีปัญหาหลิวจึงต้องเลิกอาชีพนักเขียนและกลับมาทำหน้าที่ภรรยาและแม่บ้านแทน

สถานการณ์และบทบาทในการประกอบอาชีพ

เมื่อหลิวเรียนจบมหาวิทยาลัย หลิวตั้งใจที่จะเป็นนักเขียนให้ได้ แล้วหลิวก็สมัครมา
ทำงานที่สำนักพิมพ์แห่งหนึ่ง โดยที่หลิวบอกกับตนเองว่า "เมื่อเข้ามาที่นี่จะเรียนรู้งานให้มาก
ที่สุดเท่าที่จะมากได้" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 95) หลิวต้องทำงานที่สำนักพิมพ์แห่งนี้
หลายอย่าง เช่น แปลการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ เป็นภาษาไทยอ่านง่าย ๆ สำหรับเด็ก การ
ติดตามต้นฉบับจากนักเขียน การอ่านเรื่องสั้นที่มีผู้ส่งเข้ามาแล้วบันทึกความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง
นั้นแนบไปให้บรรณาธิการเป็นต้น งานประจำของหลิวมีมากแต่ก็ทำให้หลิวได้ประสบการณ์มาก
เช่นกัน เวลาว่างหลิวจึงพยายามเขียนนวนิยายเองบ้าง แม้ว่าเคยเขียนแต่เรื่องสั้นซึ่ง ได้ลง
พิมพ์บ้าง ไม่ได้ลงพิมพ์บ้าง แล้ววันหนึ่งหลิวก็ได้มีโอกาสนำเรื่องของเธอสอนแก่นักพิมพ์ ซึ่ง
ปรากฏว่า ผลงานของเธอประสบผลสำเร็จดี ผู้อ่านเริ่มสนใจผลงานของหลิวมากขึ้นเรื่อย ๆ
จนหลิวต้องทำงานหนัก แทนจะไม่มีเวลาพักผ่อน และให้กับครอบครัว ดังคำบรรยายของ
ผู้เขียนว่า

...ระยะหลัง ๆ นั้นนับแต่ "มือขึ้น" หลิวแทบจะไม่มีเวลาใกล้ชิดกับลูกจริงจังเลย
ทั้ง ๆ ที่ทำงานอยู่บ้านไม่ได้ไปไหน อย่างมากก็กอดอุ้ม เขยชมניתนหน่อยแล้วก็สั่งให้
อากงเลี้ยงต่อไปอย่างเก่า ทั้ง ๆ ที่หนูหยกก็อยากนักหนาที่จะมาอยู่กับแม่"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 443)

อีกตัวอย่างหนึ่ง จากคำบรรยายของผู้เขียน ดังนี้

... ทลิศวร่ำแครงทำโดยไม่มีวันพักผ่อนแม้แต่เสาร์อาทิตย์ จะให้ทลิศหยุดจับปากกาได้อย่างไร ในเมื่อทลิศกำลัง "มือขึ้น" แล้วงานประเภทนี้ ทำมากก็ได้มากเสียด้วย..... เพราะฉะนั้นเวลาของทลิศจึงเป็นเงินเป็นทองไปอย่างช่วยไม่ได้

"เรื่องเขียนนะ เผลอ ๆ มือเสียบ้างไม่ได้หรือ" คุณแม่ถามขึ้นราวกับมองเห็นความคิดของทลิศได้ทะลุปรุโปร่ง

"ทลิศเขียนอยู่หลายเรื่องนี่คะ คุณแม่" ทลิศตอบแบ่งรับแบ่งสู้

"ไม่อยากส่งต้นฉบับไม่ทัน ถ้าส่งไม่ทันก็เสียเครดิตนักเขียนเหมือนกันนะคะ"

"ก็ใครให้เขียนทีละเจ็ดแปดเรื่องเล่า" คุณแม่ถามด้วยเสียงปราศจากความเห็นใจ (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 453)

อย่างไรก็ตาม เมื่อทลิศทำงานที่สำนักพิมพ์ ทลิศก็ทำด้วยความอดทน ชยัน มีมานะ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ นอกจากนั้นทลิศยังสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี แต่ภายหลังทลิศถูกโกงค่าตอบแทนเรื่องที่ทลิศเขียน ทลิศจึงลาออกมาทำงานนักเขียนอยู่กับบ้านเพียงอย่างเดียว ทำให้มีเวลาให้กับงานเขียนมากยิ่งขึ้นจนทลิศเป็นนักเขียนชื่อดังในแวดวงของนักเขียน ดังนั้นทลิศจึงประสบผลสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพนักเขียน

10. รดาในเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง

สถานภาพและบทบาทในสังคม

นับตั้งแต่รดาแต่งงานกับโทนี่ เงิน เธอต้องติดตามสามีไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้พบปะสังสรรค์กับบรรดาบุคคลในวงการธุรกิจจนเกือบจำไม่ได้ว่ามีใครบ้าง ดังเช่นตอนที่มารดาพูดกับรดาว่า

"... เขาพาหนูไปออกงาน แนะนำให้เพื่อนฝูงเขารู้จักแล้วใช้ไหม"

"ไปแล้วคะ รู้จักใครต่อใครมากมายไปหมด โทนี่เขาแนะนำว่าหนูเป็นคู่หมั้น.... ก็มี

ใครต่อใครเชิญเราไปงานของเขาที่โน่นที่นั่นอีกหลายคน หนูก็ต้องไปอีก"

(วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 367)

ในฐานะที่รตาเป็นภรรยาของนักธุรกิจ จึงจำเป็นจะต้องมีการออกสังคมบ่อย ๆ และรตาก็สามารถปรับตัวเองได้เป็นอย่างดี เพราะรตาเป็นคนมีการศึกษาดี มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง นอกจากนั้น โทนี่ เจน ยังได้บอกเหตุผลถึงการต้องเข้าสังคมกับเขาว่า

“เราอยู่ในบิซเนส” เขาอธิบายให้หล่อนฟัง ก่อนจะออกจากอพาร์ทเมนต์

“เพราะฉะนั้นต้องสังคมให้มาก รู้จักผู้คนให้ทั่วถึง จะเก็บตัวอยู่กับบ้านไม่ได้ ผมจะแนะนำให้คุณรู้จักเพื่อน ๆ ผม ต่อไปคุณต้องพบพวกนี้บ่อย ๆ เพราะฉะนั้นก็เตรียมตัวทำความรู้จักกันได้แล้ว” (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 362)

สรุปแล้วในฐานะที่รตาเป็นภรรยาของโทนี่ เจน นักธุรกิจ เธอจึงออกสังคมกับสามีบ่อย ๆ เพื่อให้ผู้คนรู้จักกันอย่างทั่วถึง และรตาก็สามารถเข้าสมาคมในสังคมธุรกิจได้เป็นอย่างดี

11. อิสตรีในเรื่องฟ้าต่ำ

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

อิสตรีในฐานะที่เป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัวที่มีฐานะดีครอบครัวหนึ่ง เธอจึงใช้ชีวิตหมดไปวัน ๆ อย่างไร้สาระ ในสังคมชั้นสูง เธอเรียนไม่จบปริญญาและไม่ทำงานทำ เพราะบิดามารดากลัวลูกจะลำบาก และคิดว่าได้เงินเดือนน้อยไม่คุ้มกับการไปทำงาน เธอจึงอยู่บ้านเฉย ๆ ดังคำพูดของคุณเสวีย์ซึ่งเป็นป้าของอิสตรีว่า

“โอ๊ย! ไม่ต้องเป็นห่วงหรอกยะ ไม่เห็นมันจะเป็นอะไรเลยลัคนิด หน้าออกกระริ้นไป เติ่นลอยชายตัดกุหลาบอยู่ในโน้นนะ เดี่ยวก็คงเข้านอนหอ คนปรนนิบัติรองมือรองเท้าเขามืออยู่ครบแล้วนี่ พ่อทง่า จะว่าพูดก็พูดเถอะนะ ลูกเรานะ เมื่อไรจะเป็นได้เป็นพายเสียที เที้ยวกกลางคืนนอนกลางวันแบบนี้ งานการอะไรก็ไม่ทำ เป็นผู้หญิงสาวแบบนี้มาเป็นห่วงนา” (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 25)

การที่บิดามารดารักและตามใจอิสตรีมากเช่นนี้ก็เพราะเธอเป็นลูกสาวคนเดียวและมีหน้าตาสวยมาก อีกทั้งความเป็นอยู่ของบิดามารดาก็สมบูรณ์พูนสุข จึงเป็นเหตุให้อิสตรีได้รับความรักความตามใจจนเคยตัวอย่างไม่มีขอบเขต ซึ่งจะเห็นได้ว่า อิสตรีมักจะถูกมองในแง่

ที่ว่าเป็นสาวสังคมชั้นสูงแต่ไม่มีคุณค่าอะไรเลย นอกจากความสวยอย่างเดียว ดังตัวอย่าง เช่น พี่สาวของปรีณัฐพูดว่า

"น่าเสียดายที่เรียนมาน้อยไปหน่อย พ่อแม่เขาก็ฐานะไม่เลว ทำไมไม่ให้ลูกเรียนมากกว่านี้ก็ไม่ทราบ งานการก็ไม่เห็นทำอะไรเลยไม่ใช่หรือ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 124)

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือตอนที่มาารดาของปรีณัฐพบกับปรีณัฐว่า

"ยายอิสตรีนะเระอะ เออ! ยายเบนี้ พุดกันที่ไรมีแต่เที้ยว เที้ยวเก่งจริงพ่อแม่เขา ไม่ท่งบ้างหรือไ้ เขาก็ออกมีเชื้อสายผู้ดีเก่าด้วยกันทั้งคู่ ไม่น่าปล่อยลูกสาวขนาดนี้"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 103)

จะเห็นได้ว่าอิสตรีใช้ชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ อย่างไร้สาระ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่เคยช่วย มารดาทำงานเลยไม่ว่างานนอกบ้านหรือในบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะบิดามารดาสอนลูกให้เป็นเช่นนั้น และมิหนำซ้ำยังพยายามส่งเสริมให้ลูกรู้ว่าการใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อในสังคมนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้เธอยกระดับตัวเองให้สูงขึ้นและมีหน้ามีตาในสังคม

สถานภาพและบทบาทในสังคม

เนื่องจากอิสตรีเป็นสาวสวย มีฐานะดี เธอจึงสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมระดับชั้นสูง หรือไฮโซไฮตีได้อย่างหรูหรา แค้นที่สุด จะเห็นได้ว่าอิสตรีมีงานต้องออกสังคมบ่อย ๆ เพราะเธอเป็นคนที่มีชื่อเสียง ใคร ๆ ก็รู้จักทั้งทางโทรทัศน์และหนังสือวารสารต่าง ๆ ซึ่งลงเรื่องราวของเธอบ่อย ๆ ดังเช่น คำพูดของดิถีซึ่งพูดกับปรีณัฐว่า

"ก็เห็นรูปเขาบ่อยละคะ เป็นนางแบบหน้าปกอะไรต่อมิอะไรอยู่หลายครั้งแล้ว เขาเคยให้สัมภาษณ์คอลัมน์คนดังอะไรประเภทนี้..." (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 164)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือตอนที่นุตาพูดกับบิดาของอิสตรีว่า

"ตอนนั้นน้องกำลังยุ่งเรื่องซ่อมละครกับคุณหญิงชื่นมนัส วันนี้เห็นบอกว่า จะไปอัดเทปโทรทัศน์ด้วยคะ แล้ววันเสาร์หน้าจะไปเป็นคนรับโทรศัพท์ในรายการกุศลเรื่องนี้..."

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 169)

การที่อิสตรีเป็นคนดังของสังคมนั้น ทำให้เธอเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งย่อมจะมีทั้งคนที่ชอบและไม่ชอบเธอ มีหลายครั้งที่เธอไปงานสังคมแล้วได้ยินคนพูด

กระทบกระเทือนเรื่องส่วนตัวของเธอไปต่าง ๆ นานา แต่จะเห็นได้ว่าอิสตรีไม่สนใจคำพูดเหล่านั้น เธอสามารถวางท่าทาง บุคลิกได้อย่างสง่างามเหมือนเดิม ทักทายคนโน้นคนนั้นไปตามแบบผู้ที่กว้างขวางอยู่ในสังคม ด้วยลักษณะที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และคล่องแคล่วไม่เคอะเขิน ดังนั้น อิสตรีจึงประพาดติดนในด้านสังคมได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของเธอเป็นอย่างยิ่ง

12. เอมิกาในเรื่องปัญหาชนกันครัว

สถานการณ์และบทบาทในครอบครัว

เอมิกา เป็นลูกสาวของผู้นำราชการจังหวัดแห่งหนึ่ง มีฐานะดี มีหน้ามีตาในสังคม เอมิกาเป็นนักศึกษาเรียนมหาวิทยาลัยปีสุดท้าย ในฐานะที่เอมิกาเป็นลูกสาว เธอทำตัวเป็นเด็กดีสำหรับพ่อแม่ แม้ว่าจะพักอยู่หอพัก เธอก็ไม่เหลวไหล ประพฤติตัวเลื่อมใสซื่อสัตย์ เอมิกากลับเป็นเด็กที่เรียนดี ขยันศึกษาไม่หาความรู้ และสามารถเรียนได้เกรดเอมาตลอด เอมิกาจึงเป็นลูกสาวที่พ่อแม่รักและภูมิใจมาก ดังคำพูดของคุณบัญชาซึ่งพูดกับเอมิกาตอนที่พบเอมิกาปลอมเป็นคนใช้ที่บ้านคุณเชษฐภักย์ว่า

"ท่านออกตามใจคุณทุกอย่างยังงี้ คุณแอมนี่ละคนโปรดของท่าน เขารู้กันทั้งบ้านทั้งเมือง....คุณนายยัง ค่อนแล้วค่อนอีกผมยังขำเลย คุณนายนะคุณะฮะ ยกวันคุณแอมคนเดียว ท่านไม่เคยว่าเลย..." (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 126)

นอกจากจะพบว่าเอมิกาเป็นลูกรักของพ่อแม่แล้ว เอมิกาก็ยังทำตัวเป็นเด็กที่วุ่นวายนอง่ายอีกด้วย เช่นตอนที่ทางจังหวัดมีงานเลี้ยงปิดการสัมมนานายอำเภอ มารดาของเอมิกาต้องการพาลูกสาวไปด้วย แต่เอมิกาไม่ค่อยเต็มใจนักเพราะกลัวจะพบกับคุณตั้มซึ่งรู้เรื่องราวที่เอมิกาปลอมเป็นคนใช้ได้ดี แต่เอมิกาก็ไม่สามารถปฏิเสธมารดาได้ เธอจึงต้องไปงานกับมารดา ยอมแต่งตัวตามรสนิยมของมารดาทุกอย่าง จะเห็นว่าเอมิกาเป็นเด็กที่เชื่อฟังบิดามารดาเป็นอย่างดี ดังคำพูดของเอมิกาซึ่งพูดกับมารดาว่า

"หนูจะกระซดกระซอยให้สุดฝีมือเลยคะ ไม่ทำให้คุณแม่ผิดหวังหรือครับรองได้"

เอมิกายืนยัน (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 392)

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

เอมิกาเรียนวิชาการละคร เธอต้องการได้เกรด เอ จึงปลอมตัวเป็นคนใช้เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคนใช้มาเขียนบทละครส่งอาจารย์ แต่เนื่องจากเอมิกาเป็นลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัด เธอจึงไม่ให้เพื่อน ๆ บอกบิดามารดา เอมิกาให้เพื่อน ๆ ช่วยสอนและแต่งตัวให้สมกับบทบาทคนใช้ กล่าวคือ หัดนั่งผ้าถุง ใส่เสื้อผ่าราคาถูก หัดพูดเสียงเพ่อ พูดจาเอะอะไวยวายและเสียงดังไม่สุภาพ ดังตัวอย่างเช่น

...นางลักษณ์กับบุษยาช่วยกันหาเสื้อผ้าให้หล่อนได้สามลี้ตัว เป็นเสื้อผ้าและผ้าถุงราคาถูก ๆ ค่อนข้างเก่า ทั้งนี้เพื่อให้ดูแบบเนียนสมบท แต่ชุดที่ใส่เข้าไปทำงานนั้นนางลักษณ์ให้หล่อนนั่งกางเกงขายาวกับเสื้อยืดนิต ๆ สีเขียว ๆ แทน

"เดี๋ยวนี้เด็กผู้หญิง ต่อให้บ้านนอกแค่ไหน เขาก็ไม่นั่งผ้าถุงออกไปเที่ยวแล้วขึ้นแกนึ่งมันจะน่าสงสัย แกนึ่งกางเกงกับเสื้อย้งี่ละดี แล้วหิวผมให้มันเปิดหน้าผากขึ้นไปหน่อย เดี๋ยวฉันจะให้เด็กวิ่งไปซื้อก๊วยติดมอันละบาทมาให้แกติดหัวลักสองอัน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 38)

นอกจากการฝึกหัด การเตรียมตัวเพื่อจะออกไปเป็นเด็กรับใช้ดังกล่าวแล้ว เมื่อเอมิกาไปทำงานที่บ้านคุณชื่นตัย เธอก็ทำงานได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างเช่น ตอนแรกที่เข้ามาทำงานดังกล่าว เอมิกาก็รีบแต่งตัวออกมา ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...เอมิการีบร้อยเสื้อผ้าจากกระเป๋าออกมาเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว เพราะหัดนั่งลักษณ์รอบคอบพอจะเอาเข็มขัดเงินที่ใช้ให้เด็กไปซื้อมา พร้อมกับก๊วยติดมอันละบาทสีแดงแปริศที่ติดอยู่บนผมหล่อนเวลานี้ยัดใส่มาด้วย หล่อนจึงนั่งผ้าถุงสีเขียว กลางเก่า กลางใหม่ได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะหลุด (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 56)

และเมื่อเอมิกาออกมาช่วยคนอื่นจัดโต๊ะอาหาร เอมิกาก็รีบกระวีกระวาดจัดโต๊ะพร้อมทั้งหาแจกันดอกไม้มาประดับโต๊ะอาหารอย่างสวยงาม จนคนใช้ด้วยกันรู้สึกไม่พอใจและพูดจาท่อว่ากันขึ้น แต่เอมิกาไม่กลัว เธอสามารถแสดงเป็นคนรับใช้ได้ดีจนอีกฝ่ายนิกลัว เธอ ดังตัวอย่าง

"เออ เตือนไฉ่ฟิง ตัดดอกไม้มาเดี๋ยว โดนค่าหอรอก" หล่อนทำตาประหลับประหลือกอย่างริษยา "หน้าที่แกมันแค่เอาจานวาง เลือกทำโน่นทำนี่ เดี๋ยวคุณอรค่าฉันไม่เอากะแกด้วยนะ"

"ยังงี้ก็มี" เอมิกาหันไปมองจงอย่างไม่พอใจ

"ตัวเองไม่ทำ แล้วยังจะมาว่าคนอื่นอีก"

"แล้วมึงมันเก่งมาจากไหนล่ะวะ" จงตวาดแว๊ด

"เป็นคนใหม่เพิ่งเข้ามา อย่าเลือก"

ตอนแรกเอมิกาตกใจ แต่แล้วหล่อนก็เกิดความรู้สึกโกรธขึ้นมาทันที

"อยากรู้จักเข้ามาซิ" หล่อนลองสวมบทหยิ่งในนิยายดู เกิดมาก็เพิ่งเคยเล่นบทนี้แหละ แต่จะทำอย่างไรได้ อยากจะเป็นคนใช้เขา แล้วจะทำไม้มันเป็นคุณหนูลูกสาวท่านผู้ว่าฯ คงจะผิดบทบาท

"เข้ามาซิไว้ย ไล้ไก่แถวซอย แม่ยังเคยกระชกมาแล้ว เข้ามา! ถ้าไม่ตอบให้หน้า

หันละก็ไม่ใช่ฮิฮะเอม" (วินิตา คิตินต์. 2528 : 58-59)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เอมิกาแสดงเป็นคนรับใช้ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายหรือวาทะจาภิรียาทำทาง เธอทำได้ดีมาก แม้คนรับใช้ด้วยกันก็เชื่อว่าเธอเป็นคนรับใช้จริง ๆ

สถานภาพและบทบาทในสังคม

เมื่อเอมิกากลับบ้านมาอยู่บ้านกับบิดามารดา เธอสามารถวางตัวเป็นลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัดได้เป็นอย่างดี เอมิกาจะเป็นคนเรียบร้อย นุดจาไพเราะ เข้าสังคมกับบิดามารดาได้ ซึ่งการเข้าสังคมดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับข้าราชการในต่างจังหวัด บิดามารดามักจะสอนเอมิกาเสมอ ๆ ให้เธอเป็นคนมีน้ำใจ ไม่เย่อหยิ่ง วางตัวเข้ากับชาวบ้านได้ ซึ่งทำให้ประชาชนรักใคร่นับถือ ศรัทธาและยกย่องบิดาของเธอมาก ดังตัวอย่างเช่น วันหนึ่งมารดาพูดกับเอมิกาว่า

"พรุ่งนี้ห้ามเก็บตัวอยู่กับครีวอีกแล้วเด็ดขาด!" คุณนายย้ากับลูกสาวซึ่งทำหน้าที่

"ไปงานไปการกับเขาบ้าง มีคนถามถึงว่าลูกสาวท่านผู้ว่าฯไปไหน เรามาอยู่เมืองนี้ก็ต้องทำตัวเข้ากับข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนไว้บ้าง เดี่ยวเขาจะเห็นว่าเราหยิ่ง ไม่ยอมร่วมงานกับชาวบ้านเขาเลย"

(วินิตา คิตินต์. 2528 : 389)

ดังนั้นในงานเลี้ยงปิดการสัมมนานายอำเภอ เอมิกาจึงต้องออกงานกับบิดามารดา

ทั้ง ๆ ที่อเมริกาไม่อยากไปเพราะเกรงว่าจะพบปลัดตั้งหรือปวเรศ ซึ่งรู้ความลับของเอมิกา เรื่องปลอมเป็นคนรับใช้ แต่เอมิกาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ตั้งตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียน ดังนี้

... หล่อนต้องเอี้ยวซ้ายเอี้ยวขวา ย่อตัวให้ผู้คนโน้นคนนี้ เสียจนแหวะแทบเคล็ดร่องเท้าคู่มือที่ยังไม่เคยสวมมาก่อน เริ่มสำแดงความไม่เป็นมิตรกับเท้าหล่อนด้วยการกัดเข้าให้ทั้งนิ้วเท้าและสันเท้า จนถลอกยับเยิน...

... ที่โต๊ะนั้นมีคนนั่งอยู่แล้วสามสี่คน เป็นหนุ่มสาวด้วยกันทั้งนั้น เอมิกรู้จักมาก่อนทุกคน เพราะเป็นข้าราชการในจังหวัด และบางคนก็เป็นรุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ... เขาชวนหล่อนคุย หล่อนก็เออออไปด้วยตามเรื่อง แอบกวาดสายตามองจนทั่วแล้วไม่เห็นผู้ที่หล่อนกลัวว่าจะเห็นก็ค่อยเบาใจ บางทีเขาอาจจะมางานนี้ไม่ได้ละมัง (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 393)

ในฐานะที่เป็นลูกสาวผู้ว่าราชการจังหวัด เอมิกาจึงต้องออกงานสังคมร่วมกับบิดามารดาด้วย และเธอก็สามารถวางตัวได้เหมาะสม ทำให้บิดามารดาภาคภูมิใจในตัวเธอเป็นอันมาก

13. คุณนายสมวงศ์ในเรื่องบ้านบุญหล่น

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

คุณนายสมวงศ์เป็นภรรยาของนายบุญสนอง ซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญกรมสรรพากร เมื่อปลดเกษียณแล้วอยู่บ้านเฉย ๆ ตูแลต้นไม้และไปวัด กิจการภายในบ้านยกให้ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจแทนทุกอย่าง ส่วนคุณนายสมวงศ์ซึ่งเป็นภรรยา เป็นแม่บ้านและมีรายได้จากค่าเช่าบ้านอีกหลายห้อง ฉะนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของคุณนายสมวงศ์จึงนับว่าดีพอสมควร

ครอบครัวของคุณนายสมวงศ์มีลูกโตและแยกครอบครัวไปหมดแล้ว ยกเว้นบุษยคนเดียวยังอยู่กับมารดา แม้ว่าจะมีสามีแล้ว คุณนายสมวงศ์ทำหน้าที่แม่บ้านและทำอาหารเย็นให้ลูกสาวและลูกเขยด้วย ในฐานะที่เป็นภรรยาของนายบุญสนอง จะเห็นได้ว่า คุณนายสมวงศ์ทำหน้าที่แม่บ้านได้ดีทุกอย่าง และนอกจากนั้น คุณนายสมวงศ์ก็ยังเป็นภรรยาที่มีลัทธิ

มีเสียงได้เท่า ๆ กับสามีด้วย ทั้งนี้เพราะนายบุญสนองเป็นคนเฉย ๆ ไม่ค่อยพูด จึงมักจะ
เป็นฝ่ายเงียบมากกว่า ดังตัวอย่างเช่น จากคำพูดของบุญสนองพูดกับลูกเขยว่า

“พวกผู้หญิงบ้านนี้ ใครไปขัดใจเขาได้บ้างเล่า” นายบุญสนองทำเสียงปลงตก

“พ่อห้ามเขาแล้ว แม่เขาเห็นดีเห็นงามไปด้วย อยากมีรถขี่กับเข้างาน ก็ตามใจเขา
เถอะ อีกหน่อยก็รู้ลึกเอง”

...เฉลิมวิทย์ทำหน้าที่คิ้วขมวด อยากจะตำหนิพ่อตาว่าเฉื่อยชาเกินไปแต่ยังปาก
เอาไว้ทัน เพราะรู้ว่านายบุญสนองเป็นคนไม่มีปากมีเสียงที่สุดในบ้านมาแต่ไหนแต่
ไรแล้ว ถ้าเป็นคนแข็งกว่านี้สักหน่อย คุณนายสมวงศ์น่าจะจะมีอำนาจได้ถึงขนาดนี้
(วินิตา ดิถียนต์. 2528:324-325)

จะเห็นได้ว่าคุณนายสมวงศ์เป็นภรรยาที่มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแลสามี ลูกสาวและ
คนรับใช้ในบ้านทุกคน รวมทั้งทำอาหารและควบคุมค่าใช้จ่ายทุกอย่าง คุณนายสมวงศ์จึงนับว่า
เป็นภรรยาที่ดีคนหนึ่ง

สำหรับในฐานะที่เป็นมารดา จะเห็นได้ว่าคุณนายสมวงศ์เป็นมารดาที่น่าเห็นใจมาก
ที่สุด เพราะแม้ว่าลูก ๆ จะโตมีครอบครัวกันหมดแล้ว แต่เธอก็ถูกลูก ๆ ครอบครองเรื่องการเงินอยู่เป็นประจำ และในฐานะที่เธอเป็นมารดา เธอก็อดที่จะช่วยเหลือไม่ได้ทุกครั้ง ดังเช่น
ตอนที่ลูกชายคนโตมาขอเงินไปเป็นค่าบำรุงโรงเรียน

“...พ่อต้นเขามาขยี้เงินไปหมื่นนึง...ตาดิถียนต์จะเข้าโรงเรียนใหม่ เขาเก็บค่า
บำรุงตั้งสองหมื่น พ่อมันมีแค่หมื่นเดียว ต้องมาเอาที่นี้ไปอีกไม่เงินเข้าไม่ได้”

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 35)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่ลูกสาวชื่ออรชรทะเลาะกับสามี แล้วมาทรมารดาเพื่อฝากลูกไว้
กับมารดา เพราะอรชรจะไปทำงานต่างประเทศ

“ถ้าหนูอยู่แล้วจะเอาอะไรกินล่ะคะ เงินเดือนเขาอีนังเมียน้อยมันก็เอาไปหมด หนู
จะส่งเงินมาเป็นค่าเลี้ยงดูลูกทุกเดือนนะคะ แม่ไม่ต้องลำบากหนูจะชอกแค่ค่าเครื่อง
บิน ค่าทำพาสปอร์ต แต่หนูก็จะส่งคืนให้เดือนแรกเลยคะแม่”

...พูดกันมานานเพิ่งจะถึงจุดหมายตรงนี้เอง คุณนายสมวงศ์เอนหลังฟังพนักเก้าอี้
ด้วยความอ่อนใจ

"นกจะเอาเท่าไร?" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 266)

คุณนายสมวงศ์นั้น เป็นภรรยาสามีใหม่ มีสิทธิ์มีเสียงมีอำนาจในบ้านเต็มที่ ทั้งนี้ เพราะสามีค่อนข้างจะเกรงใจและเป็นคนเจียมๆ เข้าวัดฟังธรรมมากกว่า กิจการภายในบ้าน จึงอยู่ในอำนาจของคุณนายสมวงศ์คนเดียว และในฐานะที่คุณนายสมวงศ์เป็นมารดา มีลูกโต ๆ แยกครอบครัวไปหมดแล้ว แต่ก็ยังต้องมีเรื่องให้เหนื่อยใจเสมอๆ เพราะลูกๆ มักจะขอยืมเงิน ทองเป็นประจำ และที่แน่นอนที่สุดคือเมื่อเงินตกถึงมือลูก ๆ แล้ว จะไม่มีวันหวนกลับมาคืนถึงมือคุณนายสมวงศ์เลย นับว่าคุณนายสมวงศ์มีชีวิตที่ไม่สมบูรณ์สุขสันต์ ทั้งๆ ที่มีรายรับมากมาย จากเงินบำนาญของสามีและจากค่าเช่าบ้านของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามคุณนายสมวงศ์ก็ทำหน้าที่ของแม่บ้านที่ดีได้ตามสภาพของเธอ เป็นต้นว่าการทำอาหารให้สมาชิกในครอบครัว การประหยัด และพยายามหาเงินเป็นการเสริมรายได้ และการช่วยเหลือลูก ๆ ยามที่เขาเดือดร้อน

บุษบงในเรื่องบ้านบุษบง

สถานการณ์และบทบาทในครอบครัว

บุษบงเป็นภรรยาที่เป็นช่างทำหลังของสามีและคอยปรนนิบัติรับใช้สามีอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการเตรียมเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายต่าง ๆ ให้สามี หรือการรอให้สามีอาบน้ำก่อน เป็นต้น ดังตัวอย่าง

...เฉลิมวิทย์อาบน้ำเสร็จ เดินนุ่งผ้าเช็ดตัวเปียกน้ำกลับเข้ามาในห้อง ไม่เห็นชุดนอนวางไว้ให้พร้อมอย่างทุกวันนี้เริ่มบ่น

"ชุดนอนผมไปไหน...อ้าว! เสื้อไหมไทยไปหมกไว้ในตะกร้าทำไม เดี่ยวเจียนมันเอาไปแช่ผงซักฟอกก็เสียหมดเท่านั้น คุณแยกใส่ถุงไว้สิ พรุ่งนี้ให้เจียนเอาไปให้ร้านซักแห้ง...เสื้อนอนอยู่ไหน กางเกงนอนอยู่ไหน หาไม่เจอ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 92)

นอกจากนั้นสามีของบุษบงก็ยังเป็นคนที่ชอบเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วโยนทิ้งไว้เกลื่อนกลาด กอດตรงไหนก็กองไว้ตรงนั้น ไม่เคยแม้แต่จะใส่ลงตะกร้าซักผ้าที่มุมห้อง ยาสีฟันใช้แล้วก็ไม่

เคยปิดจุก วางข้าวของเกลื่อนกลาดไม่เคยจำได้ ต้องตะโกนเรียกรรยาให้ไปหาข้าวของให้ทุกวัน ดังนั้น บุบงจึงเป็นภรรยาที่ต้องคอยปรนนิบัติดูแลสามีราวกับตนเอง เป็นคนรับใช้

ต่อมาเมื่อเงินทองเริ่มผิดเคือง สามีก็เริ่มบ่นเรื่องการจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยของบุบง จนทะเลาะกันแทบทุกวัน ดังคำพูดของสามีว่า

“ผู้หญิงอย่างคุณนี่แหละบุบ ทำเอาฉันวิพากษ์ขายตัวมาเสียหนักต่อนักแล้ว จะเอาโน้นเอานี้เอานั่น เห็นคนอื่นมีอะไรเป็นไม่ได้ต้องอยากมีขึ้นมาบ้าง ตัวเองไม่มีปัญญาหาเองก็มารีดมาเค้นเอากับฉัน ทำไมไม่พอใจกับสิ่งที่มีเสียบ้างล่ะ”

บุบงในฐานะที่เป็นภรรยา จะเห็นว่าเธอทำหน้าที่ภรรยาได้เป็นอย่างดี เป็นต้นว่าการเตรียมเสื้อผ้าให้สามีสวม การเก็บข้าวของที่สามีวางไว้เกลื่อนกลาด แต่ภายหลังเธอถูกสามีทอดทิ้งเพราะนิสัยที่เอาแต่ใจตัวและความฟุ่มเฟือยอย่างไม่ยั้งลิ้นสุด

สถานภาพและบทบาทในสังคม

บุบงเรียนจบมาจากกรุงเทพฯ ทำงานรับราชการแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด สามี มีตำแหน่งการงานดี มีเกียรติ บิดามารดาสาวงามดี บุบงมักจะถือตนว่าเป็นคนที่ฐานะสูงกว่าคนอื่น ๆ เธอจึงมีรสนิยมสูงในการแต่งตัวออกสังคมทุกครั้ง บุบงจะถือเอาเสื้อผ้าอาภรณ์ที่ราคาแพงเป็นการประกวดประชันการแต่งกายไปในตัว ดังตัวอย่างเช่น

“อ้าว จะไปไหนละ บุบ”

“ไปงานเลี้ยงบ้านปลัดจังหวัดค่ะ บุบงหน้าตาเบิกบาน

“งานเขาใหญ่โตจัง คุณน่าจะไปกับบุบนะ จะได้เจอพวกข้าราชการเยอะ ะ”

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 78)

...บุบงแต่งชุดหรูจาก ‘บุตตี’ ชื่อนำของกรุงเทพฯ เลือตัวละสองพันกว่าบาท กระโปรงตัวละหนึ่งพัน...ใครชมจะได้บอกราคาได้อย่างเต็มภาคภูมิ

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 79)

ในเวลาเข้าสังคม บุบงมักจะยินดีที่จะเข้าไปร่วมวงสนทนากับคนอื่นอย่างสนุกสนานด้วยความสุขแบบผู้หญิงอยู่กับการได้ชู้ชบิบนินทาถึงเรื่องคนอื่น มันสนุกตรงที่ได้รู้เรื่องที่เจ้าตัวเขาไม่อยากจะให้รู้ หรือเรื่องประเภท ‘ปิดกันให้เซต’

บุบงเป็นผู้หญิงที่ทำงานในสถานที่ราชการแห่งหนึ่ง ส่วนสามีก็ทำงานธนาคาร ดังนั้น

สามีภรรยาจึงมักจะพออกสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องของการทำงานของทั้งคู่ เช่นการสังสรรค์ของพนักงานธนาคาร งานเลี้ยงของปลัดจังหวัด เป็นต้น

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

รับราชการ

บุษบงรับราชการแห่งหนึ่งซึ่งต้องติดต่อกับประชาชนเป็นจำนวนมาก บางครั้งบุษบงอารมณ์ไม่ดี เธอจะแสดงสีหน้าหรือวาจาไม่ดีกับประชาชนที่มาติดต่องาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ยากจน เป็นชาวไร่ชาวนา แต่ถ้าเป็นคนมีฐานะดีแต่งตัวดี บุษบงและเพื่อน ๆ ก็จะช่วยจาดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนลงด้วยความเกรงใจ

บุษบงทำงานที่นี่ได้รับเงินเดือนประมาณสามพันกว่าบาท แต่บุษบงชอบใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน เธอชอบแต่งตัวสวยเพราะเธอมีความคิดว่าการแต่งตัวดีจะทำให้ผู้อื่นไม่ดูถูกเธอ บุษบงจึงไม่มีความสุขกับการทำงานนี้ เธออยากจะทำงานบริษัทที่ได้ติดต่อกับคนที่มีรสนิยมสูง บริษัทที่มีสภาพแวดล้อมโอ่อ่าเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเธอให้สูงขึ้น ดังนั้นเมื่อประชาชนที่ยากจนพุดจาเสียงเหน่อหรือแต่งกายด้วยผ้าถุงมาติดต่องาน เธอจึงไม่อยากจะทำงานกับบุคคลเหล่านั้น ดังตัวอย่าง ตอนที่บุษบงอยากเล่นแชร์กับสำลี เธอกำลังกระวนกระวายใจเกี่ยวกับการหาเงินมาให้สำลี และเมื่อมีประชาชนมาติดต่องานมาก ๆ บุษบงจึงหงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี และพุดจาด้วยเสียงขุ่นมัวกับประชาชนว่า

"ต้องไปเอาแบบฟอร์มมากรอกก่อน อยู่那儿แหละ"

"เซ็นชื่อก่อน... ถ้าเซ็นไม่ได้.. เอ้า! มาพิมพ์มือทางนี้ เซ็นได้หรือ... เซ็นได้ก็เซ็นตรงนี้ แล้วปากก็อย่าบอก เออ.."

หล่อนทำหน้าที่กับหญิงชราแต่งตัวเก่า ๆ นุ่งโจงกระเบน ทำทางเงอะงะ ไม่รู้เรื่องรู้ราว เด็กหนุ่มหน้าซื่อ ๆ ที่ตามมาด้วย พลอยหน้าเจื่อน ตกพระหมาไปกับกฎเกณฑ์สารพัดอย่างของราชการ ตลอดจนการเกรี้ยวกราดของข้าราชการสาวสวยคนนี้ด้วย

"รำคาญ พุดไม่รู้เรื่อง" หล่อนบ่นอุบถกับเพื่อนร่วมงาน

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 114-115)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ตอนที่บุษบงเห็นคุณวิศาลซึ่งเป็นหัวหน้างานของเธอเข้ารับตำแหน่งใหม่ มาทำงาน บุษบงก็เกิดความริษยาความสะอวดสบาย ความมีเงินทองของเธอ เธอเริ่มทำงานด้วยความหงุดหงิด นึกโกรธประชาชนที่มาติดต่องานมากมาย เธอจึงพูดกับประชาชนอย่างห้วน ๆ

"หลักฐานไม่ครบ" หล่อนเลือกเอกสารนั้นกลับออกไปให้ผู้มาติดต่อ

"ต้องเอาทะเบียนบ้านมาด้วย"

"ก็ผมถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการมาให้แล้ว" ชายผู้นั้นซึ่งดูท่าทางเหมือนจะเป็นข้าราชการเช่นเดียวกัน เอ่ยท้วง

"ไม่ได้ต้องมีทะเบียนบ้านด้วย คุณกลับไปเอาหลักฐานมาให้ครบแล้วค่อยมาอีกที"

"คนอื่นเขาไม่เห็นต้องใช้กันนี่คุณ เมื่อสองวันก่อนเพื่อนผมก็มา"

"ต้องใช้กันทุกคน ไม่มีใครหรอกไม่ใช้... ถ้าหลักฐานไม่ครบ ต้องเสียเวลาอีกนาน"

บุษบงรักษาน้ำเสียงมะนาวหน้าแล้งไว้ได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

"วันนี้ไม่เสร็จ ยังไงก็ไม่เสร็จ" (วินิตา ดิถียนต์. 2528: 366)

เมื่อบุษบงพูดจบก็ไม่สังเกตว่าชายคนนั้นหายไปไหน ซึ่งปรากฏว่าชายคนนั้นเข้าไปพบหัวหน้าของบุษบงอีกห้องหนึ่ง ต่อมาบุษบงจึงรู้ว่าเขาเป็นนายแพทย์เพราะเขาร้องเรียนเรื่องที่บุษบงไม่ให้ความสะดวกแก่เขา เป็นเหตุให้บุษบงถูกหัวหน้าตำหนิ ดังตัวอย่าง

"หมอแกเพิ่งย้ายมาประจำที่ลาธารณสุข รู้หรือเปล่า" เขาบอกก่อนหล่อนจะทันถาม

"ท่าทางแกซีโมโหเสียด้วย ถ้าแกทำจดหมายร้องทุกข์มาว่า ไม่ได้รับความสะดวก

เราก็ยุ่งเปล่าต้องได้สวนสอสวนกันอีก ที่นี้ทำงานให้เร็ว ๆ หน่อยนะ โอ้หลักฐาน

อะไรเราอนุมัติไม่ได้ก็อย่าไปเคร่งครัดจนเกินไป ไปเจอของแข็งอย่างแก่แล้ว มัน

ลำบากกันหลายคน" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 371)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบุษบงทำงานรับราชการนี้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เธอทำงานตามอารมณ์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงว่างานของเธอเป็นงานที่ต้องบริการประชาชน และควรบริการให้ประชาชนได้รับความสะดวก และประทับใจ แต่บุษบงกลับทำงานอย่างไม่คำนึงถึงข้อนี้ เธอมักจะพูดจาด้วยน้ำเสียงที่ระคายหูกับผู้มาติดต่องานเสมอ ๆ ซึ่งนับว่าบุษบงประพฤติตนในการประกอบอาชีพไม่ดี ไม่เหมาะสม และยังก่อให้เกิดความเสียหายมาสู่ตนเองและ

ส่วนรวมด้วย

14. แก้วใสในเรื่องละครคน

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

แก้วใสเป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ เพราะพ่อกับแม่หย่ากันตั้งแต่แก้วใสอายุได้ราวห้าขวบ แก้วใสจึงอยู่กับตายาย ป้าและลุง ครั้นเมื่อตายายเสียชีวิต ลุงกับป้าก็ย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด แก้วใสจึงต้องอยู่หอพักจนกระทั่งแก้วใสเรียนจบแล้วมีงานทำ ชีวิตของแก้วใสจึงไม่ผูกพันกับครอบครัวเลย แต่ในแวดวงการทำงานทำให้แก้วใสต้องพบปะกับพ่อและแม่ของเธอบ้างเป็นครั้งเป็นคราว ในฐานะที่แก้วใสเป็นลูกของพ่อแม่ แก้วใสไม่เคยทำตัวให้พ่อแม่ต้องเดือดร้อน เพราะแก้วใสมีความคิดเห็นเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะพบว่าแทนที่ลูกจะมีปัญหาแต่กลับกลายเป็นพ่อแม่เป็นคนสร้างปัญหา สร้างความอับอายต่อสุมาลีตัวลูกมากกว่า แก้วใสจึงเป็นบุคคลที่น่าสงสารและน่าเห็นใจมากที่สุด แก้วใสมีความไม่ดี เธอไม่ยอมมอบมิต้อยในชีวิต มาคิดให้เกิดปัญหา พยายามสร้างตัวเองให้มีอนาคตที่ดีที่สุดเพื่อตัวเธอเอง โดยไม่มีพ่อแม่มาคอยช่วยเหลือและเธอก็ไม่เคยท้อใจ แม่ของเธอจะมีความประพฤติดีที่ล้ำสอน แต่แก้วใสก็ยังรักและห่วงใยแม่มาก ถึงความคิดของเธอตอนหนึ่งว่า

“ใจหนึ่งโกรธ...ซุ่นเคื่อง...เอื่อมระอา แต่อีกใจที่ประกอบด้วยสายใยอบอุ่นบางละเอียดอ่อนของสายโลหิต ทำให้แก้วใสไม่อาจตัดความห่วงใยแม่ออกไปจากใจได้จนแล้วจนวนรด” (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 293)

นอกจากนั้นแก้วใสก็รักพ่อมาก หากแม่ว่าพ่อ แก้วใสก็จะเสียใจและไม่ยอมให้แม่ว่าพ่อ ดังเช่นตอนหนึ่ง แม่ว่าพ่อว่าเกาะผู้หญิงอย่างคุณมันหนา รวมทั้งแก้วใสด้วย ทำให้แก้วใสโกรธแม่ที่ว่าพ่อเช่นนั้น

“พ่อตายไปแล้ว...แม่...แม่ไม่เสียใจเลย แก้วก็ไม่ว่า แต่ทำไม...ทำไมจะเหยียบย่ำพ่ออีก...กระทั่งพ่อตายไปแล้ว แม่ไม่มีหัวใจที่หัวใจอย่างคนบ้างหรือ”
(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 484)

แก้วใสรู้ดีว่าพ่อและแม่ไม่อยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือเกื้อกูล เธอได้มากนัก แก้วใสก็พยายามทำ

ตัวให้พ่อแม่สบายใจทุกอย่าง ครั้งหนึ่งพ่อเคยบอกแก้วใส่ว่า จะหาหนกดี ๆ กว้านให้เธออยู่ แต่แก้วใสก็ปฏิเสธและบอกกับพ่อว่า

"อยู่นี่ดีแล้วละพ่อ" แก้วใสรีบขัด ก่อนเสียงจะเครือ

"อย่าห่วงแก้วเลย แก้วอยู่สบายดีทุกอย่าง" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 259)

จะเห็นได้ว่าแก้วใสประพฤติดนในฐานที่เป็นลูกได้อย่างเหมาะสมที่ลูกพึงจะมี หรือแสดงต่อพ่อและแม่ แม้ว่าพ่อและแม่จะเป็นคนที่ไร้เกียรติยศ และบางครั้งก็ทำตัวให้น่าเลื่อมเสียมาสู่ลูกสาว แต่แก้วใสก็รักพ่อแม่ของเธอ เพราะในส่วนตัวของหัวใจพ่อก็ยังเป็นพ่อ แม่ก็ยังเป็นแม่ ไม่มีใครจะลบเลือนความรักที่เธอมีต่อพ่อแม่ได้ ไม่ว่าพ่อแม่จะดีหรือเลวในสายตาคนอื่น แก้วใสก็พร้อมที่จะรัก ให้อภัยและเห็นใจพ่อแม่ของเธอตลอดไป

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

ในฐานะเป็นผู้กำกับเวทีของโทรทัศน์แห่งหนึ่ง ซึ่งพ่อของแก้วใสฝากบรรยาคนใหม่ให้ช่วยรับเข้าทำงานด้วย แม้ว่าแก้วใสจะมีปมด้อยเรื่องพ่อแม่ของเธอ แต่แก้วใสก็ไม่เคยนำปมด้อยมาคิดให้เป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตของเธอ จะเห็นได้ว่าแก้วใสจะไม่สร้างปมเด่นเพื่อลบปมด้อยเหมือนเด็กที่มีปัญหาทั่วๆ ไป ด้วยการทำท้าววิโชคโคกเศร้าที่เกิดมาอาภัพหรือด้วยการแต่งกายให้ทรูหราเด่นกว่าคนอื่นเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้คนทั่วไป ตรงกันข้าม แก้วใสกลับมุ่งทำงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้อนาคตของเธอก้าวหน้ายิ่งขึ้นกว่านั้น นอกจากนั้น แก้วใสยังเป็นคนฉลาดที่จะเลือกคบคน ดังที่คณัมภพนาฏกับคิว่าว่า

"ยายแก้วเป็นคนที่มีเพื่อนมาก เข้ากับคนง่าย...กลุ่มของแกก็แกสนิทด้วยเป็นคนเด่น คนมีฝีมือทุกคน แกเข้าใจคบคนที่เดียวละ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 465)

แสดงให้เห็นว่าแก้วใสเป็นคนดีจึงมีเพื่อนมากและเพื่อนทุกคนต่างก็รักและมีความจริงใจต่อกัน นอกจากนั้น แก้วใสยังมีความคล่องแคล่ว คบเพื่อนง่าย แจ่มใส และเมื่อรวมกับความขยันในการทำงานแล้ว แก้วใสจึงเป็นผู้หญิงรุ่นใหม่ที่น่าทึ่งทีเดียว

ในด้านการทำงาน แก้วใสก็เก่ง จนใคร ๆ ต่างก็ยอมรับในความสามารถของเธอ และเธอก็ไม่หยิ่งผยองกับผู้ใด เธอกลับทำตัวเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดียิ่งขึ้นด้วยการร่วมวงสนทนากินเหล้าเฮฮาได้อย่างดี โดยที่เธอไม่เคยทำตัวเหลวไหล เพราะเธอรู้ดีว่าผู้หญิงกับผู้ชายนั้น

ไม่เหมือนกันตรงที่ว่า ผู้ชายจะเมามากๆ ไรก็ได้ไม่มีใครว่า แต่ถ้าผู้หญิงเมามากก็ยังไม่ยอมรับเท่ากับผู้ชาย

ในด้านการคบเพื่อน แก้วใสชอบมีเพื่อนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพราะเธอคิดว่า คนอย่างเธอไม่มีฐานะ ไม่มีศักดิ์ศรีหรือความสูงส่งอะไรที่จะมาเป็นกรอบบังคับให้เลือกคบคน แก้วใสจึงมีอารมณ์ดี แจ่มใส พูดคุยกับทุกคน และทุกครั้งที่มีการเลี้ยงหรือสังสรรค์กัน แก้วใสจะช่วยเก็บล้างจานชามบ้าง ช่วยทำกับแก้มบ้าง หรือไม่ก็ช่วยเหลือรื้ออาหารให้บ้าง ดังนั้น แก้วใสจึงไม่มีใครรังเกียจที่จะคบค้าสมาคมด้วย

แก้วใสจึงประพาดติดนในด้านการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม บุคคลที่ทำงานด้วยกับเธอ ต่างก็ยอมรับในความสามารถในการทำงานด้านผู้กำกับรายการโทรทัศน์ของเธอ นอกจากนั้น แก้วใสยังสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี ทำให้แก้วใสมีเพื่อนมาก และประสบความสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพ

15. ฟังก์ในเรื่องอย่าเสียใจ

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะที่ฟังก์เป็นลูกของพ่อแม่ แม้ว่าจอห์นจะเป็นพ่อเลี้ยงชาวอเมริกัน แต่ฟังก์ก็ได้รับความรักความอบอุ่นจากเขามากจนฟังก์เองไม่เคยรู้สึกว่าเขาเป็นพ่อเลี้ยงเลย ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...ฟังก์จับมือพ่อเลี้ยงไว้...ถ้าฟังก์มีพ่อแท้ ๆ ฟังก์ก็ยังไม่แน่ใจว่า พ่อจะรักฟังก์ได้มากกว่านี้หรือไม่ เขาไม่เคยแสดงให้เห็นฟังก์รู้สึกแม้แต่เล็กน้อยว่า เขาเห็นฟังก์เป็นเพียงลูกติดมาจากแม่ ส่วนน้องชายทั้งสองคือลูกในไส้ ตั้งแต่เล็กแล้ว น้องสองคนได้ของฝากอะไร ฟังก์ก็ต้องได้เหมือนน้อง....

...ถ้าไปเที่ยวก็ต้องไปพร้อมหน้ากันหมด ฟังก์ทุกร้อนหรือมีปัญหอะไร จะวิ่งมาหา 'แดด' ได้เท่ากับมาหาแม่ (วินิตา คิตยรัตน์. 2529 : 25)

ส่วนแม่นั้นรักฟังก์ ห่วงใยฟังก์มากจนฟังก์รู้สึกเหมือนตัวเองเป็นเด็กไม่รู้รักใคร ฟังก์เป็นคนที่ไม่ใกล้ชิดมากที่สุด คอยแนะนำ อบรมสั่งสอนมากเป็นพิเศษ เพราะถือว่าฟังก์เป็นคน

ไทย มาเติบโตที่อเมริกา แม่กลัวว่าจะกลายเป็นเด็กอเมริกันไป จึงพยายามสั่งสอนประเพณีวัฒนธรรมไทย ๆ ให้ฟิงค์เสมอ และฟิงค์ก็เป็นลูกสาวที่ดี รับฟังความคิดเห็นของแม่และปฏิบัติตามด้วยดีมาตลอด ดังเช่น

"พูดเห่อ...พูดไม่ซัดไม่เป็นไร" แม่เคยว่า

"แต่อย่ากระโชกโฮกฮาก คนไทยเขาถือกันมาก เรียกว่าพ่อแม่ไม่รู้จักอบรมสั่งสอน

ฟิงค์จำคำนี้ไว้นะลูก คนไทยเขาถือเป็นคำพินิจที่รุนแรงเสียจริง"

(วินิตา คิติยนต์. 2529 : 96)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ตอนที่ฟิงค์เรียนจบ ตราก็นำดอกไม้มาแสดงความยินดีในความสำเร็จด้วย ฟิงค์นั้นแม้จะอยู่ในต่างประเทศมาตั้งแต่เล็ก ๆ แต่ฟิงค์ก็ยังคงยึดมั่นในประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ ตามที่มารดาสอน ดังตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...ถ้าเขาเป็นจอห์น (พ่อ) ฟิงค์คงจะจุมพิตแก้มเขาอย่างเต็มตื่นไปด้วยความยินดี แต่นี้เป็นคนไทย แม่เคยบอกว่าคนไทยจะไม่ชอบใจกัน ด้วยการจุมพิตเป็นอันขาด แม่ย้ำอีกหลายหนก่อนจะพาลูกสาวไปเที่ยวกรุงเทพฯ คราวนั้น อาจจะด้วยความกลัวว่าฟิงค์จะไปจูบญาติคนไหนเข้าให้ผิดประเพณีกระมัง ฟิงค์จึงได้แต่ใช้สายตาขอบคุณชายหนุ่ม...ยิ่งกว่าคำพูด (วินิตา คิติยนต์. 2529: 120)

นอกจากนั้นฟิงค์ก็ยังทำอาหารเก่ง เช่นทำพิซซ่าหรือช่วยมารดาทำอาหารโดยการเป็นลูกมือบ้าง ช่วยล้างจานซามบ้าง ซึ่งจะพบว่า ฟิงค์เป็นลูกที่ดีของครอบครัว ชยันต์แข็ง เชื่อฟังคำสั่งสอนและมีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในโอวาทของมารดาเป็นอย่างดีและการเชื่อฟังมารดาดังกล่าวนี้นี้ส่งผลให้ฟิงค์เป็นคนที่มีชีวิตราบรื่นและประสบผลสำเร็จด้วยดี ดังจะเห็นได้จากตอนที่ฟิงค์มาอยู่ประเทศไทยและมีครอบครัวแล้ว ในปีนั้นเกิดน้ำท่วม ทำให้ทุ่งที่ตราและฟิงค์เลี้ยง ไ่วหนีออกไปนอกบ่อจนหมด ฟิงค์ก็ได้รับกำลังใจจากมารดา ซึ่งมารดาจะเขียนจดหมายมาปลอบใจอยู่เสมอ เช่น

"แม่ดีใจที่ฟิงค์เป็นคนไม่อ่อนแอ ถ้าหากว่าอยู่บ้านใหม่นี้เหนื่อยหรือว่าท้อแท้ขึ้นมา

(อาจจะเป็นได้สำหรับคนที่ยังปรับตัวไม่ได้) ขอให้รู้ว่าฟิงค์ยังดีกวีสลดาและเรย์

สามีผัวคำ เพราะว่ามันดินที่ฟิงค์อาศัยอยู่เป็นของฟิงค์ ฟิงค์มีสิทธิ์อยู่โดยไม่มีใคร

เหยียดหยามกีดกัน ยิ่งหายใจได้อย่างอิสระ ถ้าหนักอย่างนั้นแล้วจะได้มีกำลังใจต่อสู้กับ

ความลำบากได้ ตามยายของนิงค์ก็ไม่เคยได้อยู่กันสะดวกสบายกว่านิงค์หรอก รวม
ทั้งบรรพบุรุษของเราเหมือนกัน" (วินิตา ตีถียนต์. 2529 : 542-543)

นิงค์เป็นลูกที่ดี อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ พ่อแม่ก็ภูมิใจที่มีลูกอย่างนิงค์เพราะนอกจาก
นิงค์จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่คนละทวีปกับครอบครัวได้แล้ว นิงค์ยังแสดงความรักความห่วงใย
มาถึงแม่โดยเขียนจดหมายติดต่อกันอยู่เสมอ ปรับทุกข์กัน ปลอบใจกัน แนะนำแก้ไขกันตาม
ประสานแม่ลูก ฉะนั้น ในฐานะที่นิงค์เป็นลูก นิงค์จึงเป็นลูกที่ดี ไม่เป็นลูกที่ทำให้พ่อแม่ต้อง
ลำบากใจเลย

16. เอรินในเรื่องสงครามเงิน

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

ในฐานะภรรยา เอรินนับว่าเป็นภรรยาที่ดี เธอสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม
กับเป็นภรรยานักธุรกิจชื่อดัง ทำให้สามีรู้สึกภาคภูมิใจที่มีเอรินเคียงข้าง เพราะสามีของ
เอรินรู้สึกเหมือนเธอเป็นของสวยงามที่เขาอยากจะทำออกอวดแสดงความสามารถที่ได้เป็นเจ้า
ของ นอกจากนั้นเอรินยังช่วยสามีในด้านการงานบริหารอีกด้วย ดังคำพูดของสามีว่า

"ผมเป็นโรคเบาหวาน ความดันก็สูง ผมอาจจะเป็นอะไรไปก่อนจะอยู่กับเอรินจนแก่
จนเฒ่าได้ จึงได้อยากให้เธอเรียนรู้การบริหารงานเอาไว้มากที่สุด จะได้ไม่เสีย
เปรียบคนอื่นเขา นอกจากคุณแม่แล้วเธอจะไว้วางใจใครไม่ได้เลย"

(วินิตา ตีถียนต์. 2530 : 13)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครอบครัวของเอรินเป็นครอบครัวแบบสมัยใหม่คือสามีและภรรยา
ออกทำงานนอกบ้านด้วยกันทั้งคู่ ส่วนลูกนั้นก็ยกให้เป็นภาระของพี่เลี้ยง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการ
ที่เอรินต้องช่วยสามีบริหารงานกิจการส่วนตัวนั้น เป็นเพราะว่า การทำธุรกิจใหญ่ ๆ นั้น ถ้า
หากเราไม่ลงมือเรียนรู้หรือทำด้วยตัวเอง งานนั้นมักจะมีปัญหาหรือมีอุปสรรคเสมอ แต่ถ้า
เราผู้เป็นเจ้าของสามารถคุมงานเองได้ เราก็คงจะไม่เสียเปรียบผู้อื่นหรือเสียเปรียบน้อยที่สุด

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

ด้านการประกอบอาชีพของเอรินนั้น จะเห็นได้ว่าเอรินเป็นคนที่มีความตั้งใจทำงาน

อย่างจริงจัง มีความมุ่งมั่น และมีความสามารถมาก ซึ่งจะเห็นได้ชัดหลังจากที่สามีของเธอจากไป เอรินสามารถบริหารงานต่อจากสามีได้เป็นอย่างดี ดังคำบรรยายของผู้เขียน โดยผ่านความคิดของอภิลิทธิ์ซึ่งเป็นญาติห่าง ๆ กับเธอว่า

อภิลิทธิ์ไม่คิดหรอกว่า เอรินจะยอมถอยออกจากบริษัทโดยง่าย หล่อนเป็นคนทำงานจริงจัง เขารู้ดีและก็จะเป็นผู้หญิงที่มีความทะเยอทะยานอยู่ไม่น้อยไม่ใช่ผู้หญิงที่กรีดกรายสำรวยไปวัน ๆ (วินิตา ตติยนต์. 2530:63)

สำหรับงานในบริษัทเลิศวรา เอรินมีหน้าที่เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด ซึ่งต้องรับผิดชอบแผนกวิจัยและวางแผน เอรินต้องจ้างบริษัทวิจัยแห่งหนึ่งให้ออกสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูลทุกอย่างที่จะช่วยพิจารณาโครงการใหม่ของบริษัท ทั้งนี้เพื่อให้ได้ตัวเลขใกล้เคียงกับความเป็นจริง ไม่ใช้การคาดคะเนจากฝ่ายบริหารฝ่ายเดียว

นอกจากนั้นเอรินยังได้ดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัทแทนสามีของเธออีกด้วยซึ่งเท่ากับเธอเป็นผู้ถือหุ้นจำนวนมากคนหนึ่งของบริษัท ย่อมมีสิทธิ์เข้ามาเป็นกรรมการด้วย ดังคำพูดของอังกรว่า

“ถ้าแบบนั้นนอกจากเอรินจะเป็นผู้ถือหุ้นต่อจากพี่อะคร่าวแล้ว” อังกรเอ่ยขึ้นเหมือนกับรอจังหวะนี้อยู่เป็นเวลานาน

“ก็ยังเป็นคนรับผิดชอบกิจการในเครือของเลิศวรา ผมว่าเราน่าจะเห็นด้วยถ้าเอรินจะเป็นกรรมการของบริษัทแทนตำแหน่งพี่อะคร่าวที่ว่างอยู่”

(วินิตา ตติยนต์. 2530 : 294) .

ต่อมาภายหลัง เอรินได้แยกกิจการออกมาจากเครือของเลิศวรา เธอออกมาทำกิจการของเธอเองต่างหาก โดยมีพันธมิตรเป็นผู้ช่วย เอรินขยันทำงานตลอดเวลา จนใคร ๆ ต่างก็ชื่นชมในความสามารถของเธอ นอกจากนั้นอภิลิทธิ์ก็ยังเคยคิดว่า

การพบตัวเอรินนั้นยากนัก ขนาดทำงานที่เดียวกัน เพราะว่าหล่อนในบางวันหรือไม่ก็มันติดกับแขกหรือจนไม่เคยมีเวลาสำหรับเขา (วินิตา ตติยนต์. 2530 : 454)

และพลโทผจญก็เคยเอ่ยปากชมเอรินว่า

“ก็ต้องเหนื่อยหน่อยละนะ แต่ว่าวันก็เก่งมาก...อายุแค่นี้ ทำงานได้ถึงขนาดนี้ น่าทึ่งจริง ๆ” (วินิตา ตติยนต์. 2530 : 315)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเอรินประพัตติตนในด้านการทำงานด้านธุรกิจส่วนตัวของเธอได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะเธอได้เรียนรู้การทำงานมาจากอะครีวสามีคนแรกของเธอ ประกอบกับความใฝ่ฝัน ความทะเยอทะยานที่จะบริหารงานให้ดีขึ้นของเธออีกด้วย จึงทำให้เอรินมีแรงต่อสู้กับปัญหานานัปการ เพื่อเอาชนะอุปสรรคแวดล้อมต่าง ๆ จนสำเร็จ

สถานภาพและบทบาทในสังคม

เอรินรู้จักการเข้าสังคมตั้งแต่วัยเด็ก ๆ เพราะมารดาของเอรินเป็นคนออกสังคมบ่อย ๆ เอรินจึงตามมารดาไปด้วย เอรินรู้จักการแต่งกายอย่างงดงามและเหมาะสมกับกาลเทศะ รู้จักแสดงกิริยามารยาทตามแบบแผนในสังคม ทั้งสังคมไทยและสังคมตะวันตก และด้วยการออกสังคมดังกล่าว เป็นเหตุให้เอรินได้กลายเป็นลูกสะใภ้ของตระกูลเลิศวรา กล่าวคือ ครั้งแรกที่อะครีวรู้จักเอริน เขาได้เชิญเอรินไปรับประทานอาหารค่ำกับเขา ณ สถานที่หรูหราแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุผลที่เอรินทราบภายหลังจากได้แต่งงานกันแล้วว่า.

"ที่ผมเชิญเธอไปที่นี่ เพราะอยากรู้ว่าเธอชอบออกสังคมหรือเปล่าแล้ววางตัวอย่างไรในสังคม ผู้หญิงที่จะเป็นเมียผมต้องนึกถึงบุคลิกและการวางตัวในสังคมให้มาก มันจำเป็นสำหรับอาชีพผม (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 22)

ดังนั้นหลังจากที่เอรินแต่งงานแล้ว เวลาทำงานและเวลาสังคมจึงต้องใช้เวลาของเธอไปหมด เพราะเธอเป็นภรรยานักธุรกิจชื่อดัง จะมัวเก็บตัวเลี้ยงลูกอยู่บ้านย่อมทำไม่ได้ อีกทั้งอะครีวก็เป็นสามีประเภทที่ต้องการให้ภรรยาสาวอยู่เคียงข้าง เวลาออกงานอยู่ตลอดเวลา เธอจึงเกือบไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

หล่อนถูกแวดล้อมด้วยความหรูหราในสังคมด้วยผู้คนที่สูงส่งแต่มีเกียรติและมีความเจิดจายในรูปต่าง ๆ กัน มีกิจกรรมของบริษัทที่จะต้องรับผิดชอบประสานงานกับองค์การสังคมสงเคราะห์และการกุศลหลายอย่าง แทบจะจำชื่อได้ไม่ครบ (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 28)

เอรินจึงกลายเป็นผู้หญิงที่โด่งดังในวงสังคม รูปโฉมงดงามนั้นช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของบริษัทได้มาก นอกจากนี้ยังมีความมั่งคั่งอันอบอุ่นที่ช่วยในการผูกมิตรกับผู้คนซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลในการบันดาลความสำเร็จทางด้านสังคมให้กับเอรินเป็นอย่างมาก

เอรินประพัตติตนด้านสังคมได้ดีและเหมาะสม เพราะการออกสังคมเคียงคู่กับสามี

ของเธอเน้นเป็นการกระชับสัมพันธ์ไมตรีทางด้านธุรกิจการงานด้วยประการหนึ่ง และการที่แต่งงานกับนักธุรกิจ และตัวเองก็เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารธุรกิจนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกสังคมและเอรินก็สามารถเข้าสังคมกับนักธุรกิจด้วยกันได้เป็นอย่างดี

17. รอยในเรื่องปาก

สถานการณ์และบทบาทในครอบครัว

รอยแต่งงานกับหมออรุส แต่รอยไม่เคยทำหน้าที่ภรรยาเลย ทั้งนี้เพราะคัมภีร์ของการแต่งงาน รอยขับรถพาหมออรุสไปฮันนิมูที่ชะอำแล้วเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ รอยและหมออรุสถูกส่งไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล หมออรุสอาการสาหัสมากกว่ารอย ส่วนรอยเมื่อหายป่วยแล้วก็หนีไปอยู่กรุงเทพฯ โดยอ้างว่าจะไปให้หมอที่กรุงเทพฯ เอ็กซ์เรย์อย่างละเอียดอีกทีหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่หมออรุสก็บอกว่าควรจะรอให้สามีย่อยป่วยก่อนแล้วค่อยไปตรวจร่างกายด้วยกัน แต่รอยก็ไม่ยอมเชื่อหมออรุส รอยหนีเสี่ยงนิทาว่าร้าย เธอซึ่งหาว่าเป็นต้นเหตุให้หมอต้องได้รับบาดเจ็บ เพราะคัมภีร์ของการแต่งงานเจ้าบ่าวและเจ้าสาวควรจะอยู่ด้วยกันในห้องส่งตัวเจ้าสาว ไม่ควรขับรถออกไปกลางดึกเช่นนั้น เป็นเหตุให้มารดาของหมออรุสต้องเดินทางมาปรนนิบัติลูกชายแทนลูกสะใภ้ ส่วนมารดาของรอยเองก็บ่นว่า

"มันเรื่องอะไรถึงต้องไปกรุงเทพฯ น่าจะอยู่ดูแลตัวเอง นี่ถ้าดิฉันทราบละก็จะต้องดูแลให้เช็ดทีเดียว ไม่ทำไม่กัน! ตัวเองเป็นต้นเหตุ หมอก็ยังไม่ยอมอยู่ในโรงพยาบาลไปไหนมาไหนไม่ได้ เอ้อ! แย่จริง.. "(วินิตา ดิถียนต์ 2530 : 28)

ครั้นเมื่อรอยใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ ในขณะที่สามีย่อยป่วยอยู่ในโรงพยาบาล นอกจากรอยจะไม่เคยไปเยี่ยมเยียนแล้ว รอยยังประพฤติดังนี้ไม่เหมาะสมในฐานะที่เป็นภรรยา หมออรุสอีกด้วย นั่นคือรอยแสดงละคร เป็นตัวเอกซึ่งมีบทโป้อย่างมีศิลป์ แต่ก็เกินบทที่คนดูทุกคนต้องรู้สึกถึงความใจกล้ำของเธอที่กล้าแสดงบทบาทเช่นนี้ กล่าวคือ

รอยเล่นเป็นนางแบบให้จิตรกรหนุ่มคนหนึ่งวาดภาพ บทบาทเด่นของหล่อนคือลุกขึ้นเปลี่ยนเสื้อผ้าอยู่บนเวที จากเสื้อกระโปรงเรียบร้อยเป็นผ้าสีขาวผืนใหญ่พันตัวไว้หลวม ๆ ตั้งแต่อกไปจนปลายเท้า แต่ว่าด้านซ้ายนั้นคลุมไม่มีดกก็เลยแหวกขึ้นมาถึงต้น

ชาชาวผ่องพรรณแล้วผ้าขาวผืนนั้นถึงรุ่มร่ามก็จริงแต่ว่ามันเป็นผ้าเนื้อสั้น ทั้งตัวเพราะฉะนั้นก็แนบเนียนเข้ากับทรวดทรงองค์เอวของรอยราวกับทากาวเอาไว้บางส่วน

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 54)

การประพาดตัวเช่นนี้ทำให้ญาติพี่น้องของรอยต่างได้รับความอับอายเป็นอันมาก แม้แต่หมอรุสซึ่งเป็นสามีของเธอก็ยังพูดกับรอยว่า

"รอย เราเป็นผ้าเมียกัน คุณทำอะไรทำไมถึงผมบ้างหรือ ผมทำอะไรผมนึกถึงแต่ว่า จะต้องไม่กระทบกระเทือนคุณ คุณนึกบ้างหรือเปล่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2530: 190)

แต่สำหรับรอยนั้น เธอถือว่าร่างกายมนุษย์ไม่ใช่สิ่งที่น่าอับอาย หากแต่เป็นความงามที่ธรรมชาติสร้างมา ผู้ชายที่คิดอย่างสามีของเธอคือคนใจสกปรกและเห็นแก่ตัว ดังนั้นความคิดของรอยจึงสวนทางกับความคิดของสามีและคนอื่น ๆ อีกหลายคน รอยไม่สนใจความคิดความรู้สึกของผู้อื่น เธอมีความมั่นใจในตัวเองว่าทำในสิ่งที่ถูกต้องและมันเป็นสิ่งที่เธอพอใจอยากทำด้วยความปลื้มใจ รอยจึงไม่สนใจสามีและประจบกับไม่มีเวลาว่าง ดังนั้นเมื่อสามีขบถมาหารอยที่กรุงเทพฯ สามีจึงพบแต่ความว่างเปล่าในห้องพัก แต่มีโน้ตเขียนบอกไว้อย่างห้วนๆ ไม่ประติดประต่อยด้อยคำว่า

‘ไปซ่อมละคร’

หรือไม่ก็

‘ไปลองเสื้อ จะออกที่.วี.’ (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 187)

นอกจากนั้นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนใจมากอีกคนหนึ่งก็คือมารดาของรอย ซึ่งพอรู้ข่าวเรื่องรอยไปเป็นนางเอกละครที่ไปมากก็รีบเดินทางมาพบลูกสาวเพื่อขอให้กลับบ้านด้วยกัน ดังตัวอย่าง

"อีโง่" คุณนายหยีตวาด รู้สึกว่าจะเป็นลมไปเสียเดี๋ยวนั้น ด้วยความแค้นใจที่หญิงสาวลอยหน้าลอยตาเถียง

"ศิลปะอะไรกัน อีโง่ มึงนึกว่ากูโง่อย่างมึงรีโง่ รู้มั๊ยว่าไอ้เจ้าคนเมื่อกันะมันหลอกเอามึงมาแก้ผ้าให้คนดูกันทั้งเมือง แท้ ๆ แล้วก็รับทรัพย์ลูกเดียวสบายไป แล้วมันจะมาแค้นอะไรว่าตัวมึง ตัวป้า ตัวกูจะเสียหายแค่ไหนมึงไม่ได้เป็นลูกมันนี่หว่า แล้วยังหมอเขาก็กะ นึกมึงโง่กว่าเขาจะขายหน้า" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 146)

จะเห็นได้ว่ารอยมิได้ทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดี มีหน้าที่สร้างแต่ความเสื่อมเสียมาสู่สามีอีกด้วย ทั้งนี้เพราะรอยเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง ไม่ยอมฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้แต่บิดามารดาจะห้ามอย่างไรเธอก็ไม่ฟัง ดังนั้นรอยจึงเป็นภรรยาที่ไม่ดี วางตัวไม่เหมาะสม

เนื่องจากรอยมิใช่ลูกแท้ ๆ ของครอบครัว รอยจึงมักจะถูกมารดาซึ่งรอยคิดว่าเป็นมารดาแท้ ๆ เข้มงวดกวดขันมากกว่าพี่ชายทั้งสองคน มารดาลำเอียงรักลูกชายมากกว่าลูกสาว รอยก็รู้ รอยจึงเบื่อหน่ายและเมื่อมีโอกาสได้เรียนต่อในกรุงเทพฯ รอยก็รีบไปอย่างไม่มีอาลัยอาวรณ์ทางบ้านเลยแม้แต่น้อย ชีวิตของรอยจึงไม่ค่อยได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดานัก เพราะเรียนโรงเรียนประจำมาตลอด นาน ๆ จึงกลับบ้านสักครั้ง แต่ละครั้งก็ทำให้รอยเกิดความเบื่อหน่ายหงุดหงิด เพราะมารดามักจะใช้ให้รอยทำโน่นทำนี่สารพัดราวกับคนรับใช้ ดังนั้นเมื่อมารดาใช้ให้รอยทำอะไร รอยมักจะแสดงอาการไม่พอใจ เช่น หน้าอหหรือสับตหน้า เป็นต้น แต่รอยก็ต้องทำตามคำสั่งของมารดา มิฉะนั้นจะถูกดุด่าอีกนาน ดังตัวอย่างเช่นตอนที่บิดาจัดงานเลี้ยงต้อนรับที่รอยกลับมาจากอังกฤษ รอยเห็นว่างานที่จัดนี้ "เซยแหลก.....งานเองช่วยพรรคนี้ จัดห่าทะอะไรวะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 76) เมื่อหลุดปากออกไปแล้วก็เหลือบมองประตูลอยอย่างระแวง กลัวมารดาจะได้ยิน ต่อจากนั้นรอยก็พยายามทำกิจกรรมมารยาทอย่างสาวที่เรียบร้อยเพื่่อออกมาปรับแขกกับบิดามารดา

แล้วรอยก็เล่นละคร น้อมตัวลงไหว้ผู้หลักผู้ใหญ่คนโน้นคนนี้อย่างอ่อนหวาน ไม่กล้าพูดอะไรมากนักนอกจากขี้มลูกเดียวเอาไว้ก่อน ขึ้นพูดเดียวผลพลอยคำออกไปตามทีถนัด แม้จะฉีกเนื้อหล่นเอาเสียเปล่า ๆ (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 86)

หลังจากเรียนจบแล้วรอยก็อยู่ในกรุงเทพฯ ตลอด ไม่เคยส่งเงินทองมาให้ทางบ้านเลยจนมารดาบ่นกับพี่สาวว่า

"มันไปอยู่กรุงเทพฯ ไม่ยอมกลับบ้าน พูดถึงอีเต็กคนนี้แล้วเสียตายข้าวสุกอย่างที่เขาว่ากันเอาไว้จริง ๆ พี่ แต่อย่างว่าละนะ พ่อเขาให้ทำยมันฉันก็ไม่รู้จะทำยังไง" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 166)

นอกจากรอยจะไม่กลับมาบ้าน ไม่ส่งเงินทองให้มารดาแล้ว รอยยังไม่แสดงละครในบทที่โชว์เนื้อหนังมังสาด้วย เป็นเหตุให้บิดามารดาต้องได้รับความอับอายที่รอยประพฤติตัวแบบนี้ ดังคำพูดของมารดาที่พูดกับจตุรงค์ผู้จัดละครว่า

"...ความจริงป่าของรอยเป็นคณมีชื่อเสียง ใคร ๆ ก็นับหน้าถือตาอยู่ในจังหวัด
เรื่องลูกสาวมาเล่นละครแพร่ออกไปเขาก็ไม่ชอบใจ แล้วว่ากันว่าเถอะ ทำไมมันถึง
ได้ไปเหลือใจ ปีกว่าชุดอาบนํ้านางงามเสียอีก" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 142)

เมื่อมารดาตามรอยกลับบ้าน รอยก็ไม่ยอมตามไป โดยอ้างว่าแม่ไม่มีสิทธิ์อะไร
จะมาบังคับเพราะรอยแต่งงานแล้วทำให้มารดาโกรธมาก จนตะโกนด่าว่ารอยที่โรงละครว่า

"กูจะเอาเลือดหัวมันออก อุตล้าห์เลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก ชะช้า! ออกตัญกับกูได้ เลี้ยง
ลูกเลี้ยงลูกจะเข้ามาแท้ ๆ" แม้ว่าคุณนายพैयाจะไม่ใช้มารดาที่แท้จริง แต่เธอก็ไม่
ได้หวังร้ายกับเด็กที่เลี้ยงมาจนเกินไป คุณนายพैयाเลี้ยงเห็นปลายทางอันมีตมที่รอ
คอยรอยอยู่เบื้องหน้า รอยจะสูญเสียสามี เสียชื่อเสียง และเสียหมดทุกอย่าง ถึงแม้
เธอจะเลี้ยงมาอย่างไม่ได้รักใคร่เอ็นดูอย่างลูก "แต่ไหน ๆ เลี้ยงมันมาแล้วมันได้
ดีเราก็ปล่อยสบายไปด้วย แมตใจแทบตายที่ได้คนดี ๆ อย่างหมอรสมมาเป็นลูกเขย
แล้วอีรอยมันขว้างแก้วในมือทิ้ง... เอ้อ ทำไมแม่ไม่มีลูกสาวเองสักคนนะ"

(วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 153)

รอยเป็นลูกที่มีความประพฤติไม่สมกับเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ตั้งแต่เล็กจนโต รอยก็ไม่
ได้อยู่รับใช้ใกล้ชิดนักเพราะต้องเรียนอยู่โรงเรียนประจำ และอยู่ในกรุงเทพฯ ตลอด ความ
รักความใกล้ชิดระหว่างแม่กับลูกจึงมีน้อยมาก ฉะนั้นการประพฤติปฏิบัติต่อมารดาจึงมีน้อยเกิน
ไป แล้วมีหน้าที่ร่ายยังสร้างความหนักใจให้แก่บิดามารดาอีกด้วย แม้ว่ารอยจะแต่งงานไป
แล้ว แต่รอยก็ไม่คำนึงถึงชื่อเสียงเกียรติยศของบิดามารดา

18. คล้ายเดือนในเรื่องมณีราว

สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

คล้ายเดือน เป็นลูกสาวคนโตและคนเดียวในครอบครัว เธอมีน้องชายอีกสองคน
บิดาเป็นผู้นำครอบครัว ส่วนมารดาเป็นแม่บ้านและมีรายได้จากการเย็บเสื้อผ้าเล็กน้อยฐานะ
เศรษฐกิจทางบ้านไม่ค่อยดีนัก ทุกคนต้องอยู่กันอย่างประหยัดจึงจะอยู่ได้อย่างปราศจากหนี้สิน

สำหรับคล้ายเดือนนับว่าเป็นลูกสาวที่ดีของบิดามารดา เพราะเธอมักจะอยู่ในโอวาท

ของบิดามารดาเสมอ คล้ายเดือนไม้เทียวเตร่ ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย และเมื่อถึงเวลาปิดเทอม เธอก็ยังทำงานทำเป็นรายได้พิเศษอีกด้วย ดังตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

แม่ไม่เคยสอนให้หล่อนนิยมสิ่งฟุ่มเฟือยมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ถ้าจะซื้อของก็ตรงไปซื้อที่ตลาดใกล้บ้าน ไม่มีคำร้าน ค่าเครื่องปรับอากาศ ค่าพนักงานขาย บวกเข้าไปอย่างตามร้านหรูหรา ซึ่งขายของประเภทเดียวกับในตลาด

แม่พาหล่อนและน้องชายทั้งสองไปดูสัตว์ในวันหยุดหลายครั้งด้วยกัน แล้วก็ชวนสาธารณะซึ่งมีน้อยแห่ง ไปพิพิธภัณฑ์และห้องสมุด ตลอดจนสนามกีฬา

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 32-33)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ

หน้าที่ของหล่อนมีเพียงเท่านี้ อยู่บ้านเป็นเพื่อนแม่ ช่วยแม่ทำงานบ้านแล้วก็เรียนหนังสือ

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 64)

นอกจากนั้นถ้าหากคล้ายเดือนอยากไปเทียวที่ไหน เธอจะต้องขออนุญาตจากมารดาทุกครั้ง แม้ว่าเธอจะโตเป็นสาว เรียนอยู่มหาวิทยาลัยปีสุดท้ายแล้วก็ตาม ดังตัวอย่างเช่น ตอนที่ไปเทียวบ้านเพื่อนที่ชื่อเมนา และเมนาชวนเธอไปเทียวที่อื่นต่อ แต่คล้ายเดือนปฏิเสธไปว่า

"เห็นจะต้องขอตัว แม่" คล้ายเดือนผินขี้ม

"ถ้าดึกมาก เราก็ไปไม่ได้ ไม่ได้บอกทางบ้านเอาไว้" เมนาเข้าใจ หล่อนไม่ได้เห็นเป็นเรื่องหัวเราะ

"วันเดือนไท่รัดทำไปบอกแม่ดีไหมล่ะ บอกว่าจะกลับดึกหน่อย ไปกับเรา...แม่จะได้ไม่ต้องห่วงว่าหายไปไหน" คล้ายเดือนลังเล แล้วก็ตัดสินใจบอกว่า

"เอาไว้โอกาสอื่นเถอะ แม่ เราไม่ได้ขอพ่อแม่มาก่อนว่าจะไปที่ไหนนอกจากบ้านของแม่ แล้วคืนนี้ทางบ้านก็ไม่มีใครอยู่ นอกจากแม่คนเดียวเป็นห่วงแม่เหมือนกัน"

(วินิตา คิถียนต์. 2531 : 90)

แสดงให้เห็นว่าคล้ายเดือนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เธอมีความประพฤติดี รู้จักรับผิดชอบตัวเอง มีความรักแม่กลัวว่าแม่จะเป็นห่วง จึงรีบกลับบ้านเพื่ออยู่เป็นเพื่อนแม่ นอกจากนั้นตอนที่บิดาแยกไปอยู่กับภรรยาน้อยแล้ว วันหนึ่งบิดามาขอหย่ากับมารดา เธอกับมารดาก็เป็น

น้ำหนึ่งใจเดียวกันต่อต้านบิดา ทำให้บิดาเกิดความรู้สึกอึดอัดไม่กล้าทำอะไรรุนแรงกับมารดาของเธอ เช่น

ชีวิตพรูตไม่ออกกับภาพที่เห็น ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่เมียกับลูกกอดกันร้องไห้... ร้องไห้จากเหตุที่เขาทำกัน ถ้าหากว่าเป็นการอาละวาด หวังพึ่ง ปะทะกันด้วยวาจาและอารมณ์ร้ายแรง ชีวิตพรูตจะมีเหตุผลกับตัวเองมากกว่านี้ เขาทำถูกแล้วแต่... ทั้งสองเหมือนถูกทำร้ายสาหัส แล้วคนที่ประตปประตาก็ไม่ใช่ใครอื่น...

นอกจากตัวเขาเอง (วินิตา ดิถียนต์. 2531:456)

นอกจากนั้นในยามที่คล้ายเดือนมีความทุกข์ เธอก็อาศัยมารดาเป็นผู้ปลอบใจให้หายกังวล และมารดาก็ได้ช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้เธอได้ ดังตัวอย่างเช่นตอนที่คล้ายเดือนกลัวใจเรื่องฉายฉานที่ตามรังควาญเธออยู่เรื่อย ๆ จนเธอต้องรับสารภาพกับมารดาว่าเธอเกี่ยวพันรู้จักกับฉายฉานอย่างไร ส่วนมารดาเมื่อรู้ว่าลูกสาวพลาดพลั้งไปกับชายหนุ่มดังกล่าว แทนที่เธอจะโกรธหรือลงโทษลูกสาว เธอกลับปลอบโยนลูกสาวและช่วยแก้ไขปัญหาคือ

"แม่ไม่ว่าเดือน ไม่ว่าเลยสักคำเดียว" หล่อนเช็ดน้ำตา

"เดือนมีความทุกข์มามากพอแล้ว แม่รู้ เท่าที่เดือนไม่คิดสั้น แม่ก็ดีใจที่สุดแล้ว... แม่จะช่วยลูกเอง เดือนไม่ต้องกลัว ถึงยังงี้เดือนก็ยังม่มีแม่อยู่ทั้งคน"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 170)

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ในสถานภาพที่คล้ายเดือนเป็นลูก เธอก็เป็นลูกที่ดีของบิดามารดา เป็นเด็กที่วุ่นนอนง่าย เรียบร้อย นุ่มนวล ไม่เที่ยวเตร่เหมือนผู้หญิงวัยสาวทั่ว ๆ ไป เธอมีความรักและห่วงใยมารดามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบิดาทอดทิ้งครอบครัวไป

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

คล้ายเดือนเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เธอเรียนเก่งมาก และคาดว่าจะเรียนจบภายในสามปีครึ่ง

"เดือนเรียนหนังสือเก่งอะเขาเรียนสามปีครึ่งเท่านั้นเองจบก่อนเพื่อน ๆ ตั้งครึ่งปี"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 14)

"...เดือนไม่ต้องไปอยู่แผนกขายหรรษา อยู่ทางด้านเลขานุการ เพราะเดือนก็เรียนนิพนธ์ดี เรียนช่วยเลขมาแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2531:15)

คล้ายเดือนเรียนจบปริญญาตรีแล้ว เธอก็เข้าทำงานบริษัทของฉายาน ซึ่งบริษัทนี้เป็นบริษัทที่จำหน่ายสินค้าต่าง ๆ จากญี่ปุ่น คล้ายเดือนมีรายได้ดีและดีกว่ารับราชการ ดังตัวอย่างตอนที่คล้ายเดือนพูดกับป้าสังเวียนว่า

“บริษัทเขาเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าหลายอย่างจากญี่ปุ่นค่ะ พวกลิฟท์ บันไดเลื่อน อะไหล่พวกนี้ แล้วก็มีคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก...พวกไมโครคอมพิวเตอร์นะคะเดือนอยู่ฝ่ายนี้ สอนให้ลูกค้ารู้จักวิธีใช้ มันก็ไม่ยากอะไรหรอกค่ะ” คล้ายเดือนอธิบายด้วยความอึ้งใจ “เขาให้เงินเดือนตั้งสี่พันห้านะคะสำหรับชั้นตั้งต้น บวกค่าครองชีพ อีกห้าร้อยบาทเดือนไม่ใกล้เลยว่าจะได้มากขนาดนี้” (วินิตา ดิถียนต์. 2531:223)

ต่อจากนั้น คล้ายเดือนก็ลาออกจากบริษัทนี้เพราะเธอไม่ต้องการทำงานกับฉายาน เธอได้งานทำใหม่คืองานของมูลนิธิหญิงไทย ซึ่งเป็นงานที่คอยให้ความช่วยเหลือรักษากายและจิตใจแก่ผู้หญิง นอกจากนั้นก็มีฝ่ายประสานงานอีกหลายฝ่าย เช่น นักกฎหมาย ตำรวจ แพทย์ คล้ายเดือนเข้ามาทำงานที่นี้ด้วยความช่วยเหลือของหมอนวลอนงค์ ดังตัวอย่าง

“เดือนจะช่วยได้ทางด้านให้ความช่วยเหลือทางใจแก่ผู้หญิงที่เข้ามาพึ่งมูลนิธิของเรา” หมอนวลอนงค์ตอบอย่างหนักแน่น

“งานของเราแบ่งเป็นหลายด้านเจ้าหน้าที่บางคนก็ทำงานด้านกฎหมายบางคนก็รักษาทางกาย อย่างที่หมอรับผิดชอบแล้ว อีกพวกก็ให้คำปรึกษาแนะแนวทางหรือปลอบใจ พวกเขาเวลาเขามาหาเรา” (วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 385-386)

คล้ายเดือนมีการศึกษาระดับปริญญาตรี และทำงานบริษัทเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าจากประเทศญี่ปุ่น เช่น ลิฟต์ บันไดเลื่อน คอมพิวเตอร์ ต่อมาเธอก็เปลี่ยนงานใหม่ซึ่งเป็นงานที่เธอชอบมากคือ การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปลอบใจผู้หญิงที่ได้รับความทุกข์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า ถูกข่มขืน ถูกข่มขืน ถูกทารุณกรรมทางเพศ ผู้หญิงเหล่านี้จะถูกส่งตัวมายังมูลนิธิหญิงที่คล้ายเดือนทำอยู่ ซึ่งที่นี่จะมีหมอให้การรักษาทางกาย และมีคนให้การรักษาทางใจควบคู่ไปด้วย ซึ่งคล้ายเดือนทำงานด้านนี้ โดยช่วยปลอบใจ ช่วยให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย ดังนั้น คล้ายเดือนจึงประพาดคิดด้านการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับอุปนิสัยของเธอ

สรุป

สรุปสถานการณ์และบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจนัยกุล ทั้ง 18 เรื่อง ดังต่อไปนี้ คือ

1. สถานภาพและบทบาทในครอบครัว

1.1 ลูกสาว ตัวละครในฐานะที่เป็นลูกสาวมีทั้งหมด 8 ตัว ซึ่งแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 2 กลุ่ม กลุ่มที่ประพจน์ตัวตามบทบาทได้ดี ได้แก่ เอมิกา แก้วใส และ นิงค์ กลุ่มที่ประพจน์ตัวไม่ดีได้แก่ นงราม นิตะวัน มุก และอิสตรี จะเห็นได้ว่าผู้เขียนเสนอให้ตัวละครแสดงบทบาทตามที่ผู้เขียนได้วางไว้อย่างสมเหตุสมผล กล่าวคือ ตัวละครที่มีภูมิหลังไม่สมบูรณ์ ขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ตัวละครเหล่านี้กลายเป็นคนที่มีความอยากได้ มีความต้องการทั้งความรักและวัตถุนี้อย่างไม่สิ้นสุด ดังเช่น นงราม ขาดความรักจากพ่อแม่ ทำให้เธอกลายเป็นคนกระต้าง ไม่รักพ่อแม่ อิจฉาน้องสาวและคนอื่นที่มีความรัก นงรามจึงเป็นลูกสาวที่เหินห่างจากพ่อแม่ ส่วนนิตะวันนั้นเป็นตัวละครที่ขาดความรักจากพ่อแม่ เช่นกัน เธอต้องมาอยู่กับผู้อื่นซึ่ง เธอไม่รู้จักความรักที่พ่อแม่ยังมีต่อลูก นิตะวันจึงเป็นเด็กก้าวร้าว ใฝ่สูงทะเยอทะยาน และไม่คิดที่จะช่วยเหลือหรือทดแทนบุญคุณผู้มีอุปการะเธอ

สำหรับมุกและอิสตรีนั้นจะเห็นได้ว่าตัวละครทั้งสองนี้ ผู้เขียนให้มีภูมิหลังที่ดีกว่า นงราม และนิตะวัน กล่าวคือ มุกและอิสตรี ต่างก็เป็นลูกสาวที่เกิดจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีทั้งพ่อและแม่ แต่มุกนั้นบิดาไม่ค่อยมีเวลาให้ เพราะมีภรรยาสองคน มุกจึงมักจะขาดความรักจากบิดา แต่มุกก็มีความรักจากมารดาทดแทน ส่วนอิสตรีนั้นจะเห็นได้ว่าได้รับการเลี้ยงดูและอบรมมาจากพ่อแม่อย่างดี ๆ กล่าวคือ พ่อแม่รักและตามใจมากแล้วลูกสาวจะลำบาก จึงไม่ต้องทำงานใด ๆ นอกจากเที่ยวเตร่หาความสนุกสนานไปเรื่อย ๆ

จากภูมิหลังดังกล่าว มุกและอิสตรีจึงเป็นลูกสาวที่เอาแต่ใจตนเอง ไม่ยอมฟังเหตุผลใครทั้งสิ้น และผลสุดท้ายมุกจึงถูกผู้ชายหลอกหลวงจนเสียคน ส่วนอิสตรีก็เป็นลูกสาวที่ใช้ชีวิตอย่างอิสระ ไร้จุดหมายปลายทาง พึ่งตนเองมิได้

สำหรับตัวละครที่แสดงบทบาทในฐานะที่เป็นลูกสาวได้เป็นอย่างดีมี 3 ตัวด้วยกัน คือ เอมิกา แก้วใส และ นิงค์ ผู้เขียนกำหนดภูมิหลังของตัวละครให้เป็นตัวละครที่มีผู้ปกครองดี รู้จักอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบ พึ่งตนเองได้ มีความคิดที่ดี ทำให้ตัวละครทั้งสาม

แสดงบทบาทเป็นลูกที่ดี มีความรัก ความกตัญญูต่อพ่อแม่ แม้ว่าตัวละครบางตัว เช่น แก้วใส จะมีพ่อแม่ที่ไม่ดีนัก แต่แก้วใสก็รักพ่อแม่และแม่มาก หรือแม้แต่ฟังก์ซึ่งอยู่เมืองไทยคนเดียว แต่ฟังก์ก็ประพฤติตัวเป็นเด็กดีสมกับที่พ่อแม่อบรมสั่งสอน

1.2 ภรรยา ผู้เขียนได้เสนอบทบาทของภรรยาทั้งดีและไม่ดี กล่าวคือ ภรรยาที่ไม่ดี ไม่สามารถทำหน้าที่ภรรยาได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ภทรี เมณี หลิว ทัดติยา และ รอย ส่วนภรรยาที่ทำหน้าที่ภรรยาได้ดี ได้แก่ แหว่น คุณนายสมวงศ์ บุษบง และเอริน

ภรรยาที่ทำหน้าที่ได้ไม่ดีนั้นจะเห็นได้ว่าผู้เขียนได้กำหนดให้เป็นภรรยาที่มีความสามารถด้านอื่น เช่น ด้านอาชีพมากกว่า ดังเช่น ภทรีกับเมณี ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความรู้สูง เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย มีความสามารถในการทำงานมาก ทำให้เธอเป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูง รวมทั้งนักดูถูกคนที่มีการศึกษาต่ำกว่าเธอ และการทำหน้าที่ภรรยา ก็มีบทบาทน้อยลงไป เพราะเธอทุ่มเทเวลาให้กับงานอาชีพ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่ตัวเอง และตัวละครทั้งสองได้ดำเนินชีวิตไปอย่างสมเหตุสมผล กล่าวคือด้วยความที่คิดว่าตนเองเก่ง และเป็นฝ่ายถูกต้องเสมอ ทำให้ครอบครัวแตกแยกในที่สุด และตนเองได้รับความผิดหวังทั้งหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว

สำหรับหลิวก็เป็นตัวละครที่มีการศึกษาคดี มีอาชีพเป็นนักเขียนที่กำลังมีชื่อเสียง ทำให้เธอไม่มีเวลาให้กับครอบครัว ทั้งสามีและลูกต่างต้องการเธอ หลิวจึงต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง และในช่วงที่เธอกำลังเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงโด่งดังนั้น เธอมิได้ทำหน้าที่ภรรยาที่ดีเลย จนทำให้เกิดผลเสียต่อลูกและสามี

ส่วนทัดติยาและรอย ซึ่งผู้เขียนได้เสนอให้เห็นว่า ผู้หญิงอย่างทัดติยาและรอย ซึ่งได้รับการอบรมมาคนละแบบ มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน แต่เมื่อทั้งสองได้มีชีวิตมีสถานภาพเป็นภรรยา เธอก็ไม่สามารถแสดงบทบาทเป็นภรรยาที่ดีได้ กล่าวคือ ทัดติยาถูกอบรมมาอย่างดี เป็นกุลสตรี เรียบร้อย เป็นแม่บ้านแม่เรือน แต่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสามีได้ ก็ทำให้ชีวิตครอบครัวต้องแยกจากกัน ส่วนรายนั้นเป็นผู้หญิงที่รักสนุก พ่อแม่ไม่เคยอบรมเรื่องการเป็นแม่บ้านแม่เรือนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะตุ่ต่าร่ายมากกว่าจะสั่งสอน รอยจึงไม่รู้จักการปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่ดี ทำให้สามีและพ่อแม่ได้รับความเดือดร้อนเสียชื่อเสียง

สำหรับบทบาทภรรยาที่ดี ซึ่งได้แก่ แหว่น คุณนายสมวงศ์ บุษบง และเอริน ตัวละครเหล่านี้ ผู้เขียนได้เสนอให้แสดงบทบาทภรรยาได้อย่างสมเหตุสมผล กล่าวคือ แหว่น

ซึ่งเป็นตัวละครที่มีสภาพเป็นเด็กยากจนเป็นคนรับใช้ ต่อมาเมื่อได้เป็นภรรยาของหมอสามีย่อมเป็นที่พึงที่หวงแหนที่สุดในชีวิตของเธอ เธอจึงรักและปรนนิบัติสามีราวกับเป็นทาสรับใช้ ทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีได้อย่างไม่บกพร่อง ส่วนคุณนายสมวงศ์และบุษบงนั้น เป็นตัวละครที่มีฐานะดีปานกลาง เธอจึงปรนนิบัติสามีด้วยการเป็นแม่บ้านแม่เรือนได้เป็นอย่างดี โดยมีลูกจ้างช่วยแบ่งเบาภาระ ซึ่งนับว่าผู้เขียนจัดสภาพและบทบาทได้เหมาะสม และเออรินซึ่งเป็นตัวละครที่มีสามีเป็นนักธุรกิจที่มั่งคั่ง เออรินก็สามารถทำหน้าที่ภรรยาโดยออกงานสังคมหรือช่วยงานทางบริษัทของสามี

1.3 มารดา ผู้วิจัยเลือกศึกษาตัวละครในฐานะที่เป็นมารดาเพียงตัวเดียว คือ คุณนายลำไย จากเรื่องเศรษฐีตีนเปล่า ซึ่งคุณนายลำไยเป็นตัวละครที่เด่นมากที่สุด ผู้เขียนกำหนดให้คุณนายลำไยเป็นคนมีพื้นเพอยู่ต่างจังหวัดมีอาชีพทำไร่ทำสวน เป็นอาชีพที่ต้องอยู่กลางแดดกลางทุ่ง เธอจึงเป็นผู้หญิงที่เก่งกล้า ใจนักเลง และเนื่องจากเธอมีความซื่อและฉลาดทำมาหากิน ทำให้ครอบครัวของเธอร่ำรวยซึ่งผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความเก่งกล้าสามารถของเธอ ที่สามารถควบคุมคนงานเป็นจำนวนมากรวมทั้งสามารถดูแลครอบครัวทั้งในฐานะมารดา และแม่บ้านได้เป็นอย่างดีดังนั้นคุณนายลำไยจึงแสดงบทบาทได้ดีตามสภาพของเธอ

2. สภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ

ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชกุล ส่วนมากได้รับการศึกษาสูง ทำให้ตัวละครเหล่านี้มีบทบาทในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความรู้ที่ได้ศึกษามา เช่น เมธินี ภทริน เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หลิวเป็นนักเขียน แก้วใสเป็นผู้ช่วยผู้กำกับโทรทัศน์ เออรินเป็นนักบริหาร และเอมิกาเป็นนักศึกษาลอมตัวเป็นคนรับใช้ ตัวละครที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่ามีความสามารถในการทำงานได้อย่างดีเยี่ยม ดังเช่น เมธินีและภทรินซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีความรู้สูง มีความสามารถในการทำงานมากจนเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ภทรินและเมธินีเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง บางครั้งกลายเป็นอวดดี ถือว่าตนเองเก่งกว่าผู้อื่นรวมทั้งคิดว่าเก่งกว่าสามีด้วย

หลิวและแก้วใสเป็นตัวละครที่ประสบผลสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพ แต่เธอทั้งสองก็พบอุปสรรคมากมาย กว่าจะbecomeนักเขียนที่มีชื่อเสียง หรือก่อกำเนิดเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น นับว่าผู้เขียนได้เสนอชีวิตการทำงานในอาชีพต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งได้อย่างน่าสนใจ แต่เนื่อง

จากหลิวมีครอบครัวแล้ว หลิวจึงมีการะผูกพันกับหน้าที่แม่บ้านแม่เรือนด้วย เมื่อหลิวทำงานนักเขียนอย่างจริงจังจึงมีผลกระทบต่อการเป็นภรรยาและมารดาที่ดี ส่วนแก้วใส่นั้นเป็นเด็กสาวแต่ไม่ใช่สาวบริสุทธิ์ เพราะเธอเป็นภรรยาลับ ๆ ของเจ้าของบริษัทแก้วใสจึงมีอุปสรรคภายในใจมากมายเธอต้องต่อสู้กับความรู้สึกที่มีเพื่ออนาคตที่ดีกว่านี้

เอริน ในฐานะผู้บริหาร เธอแสดงบทบาทของนักบริหารได้ดียิ่ง แม้ว่าเธอจะพบกับอุปสรรคบางประการเพราะการเป็นผู้หญิงของเธอ กล่าวคือ ผู้ร่วมงานมักจะเชื่อถือผู้บริหารผู้ชายมากกว่าผู้หญิง และผู้ชายมักจะเอาเปรียบผู้หญิงที่เป็นมาอย่างเธอ แต่เอรินก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ด้วยดี

เอมิกา เป็นตัวละครตัวเดียวที่ไม่ใช่ม้าชีวิตตามที่กล่าวจริงกล่าวคือ เอมิกาเป็นนักศึกษาต้องการศึกษาชีวิตของคนรับใช้ จึงปลอมตัวเป็นเด็กรับใช้และเธอก็สามารถแสดงบทบาทคนรับใช้ได้อย่างแนบเนียน

บุษบง เป็นตัวละครที่มีบทบาทไม่ดี ไม่เหมาะสมกับสถานภาพของเธอ กล่าวคือบุษบงรับราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ต้องมีคนมาติดต่อกันวัน เธอมักจะอารมณ์เสีย นุดจ่าไม่ไพเราะอ่อนหวานกับประชาชน อันเป็นผลให้เธอถูกหัวหน้าตำหนิ แต่อย่างไรก็ตามบทบาทในการทำงานของบุษบงก็มีได้เด่นนักเพราะผู้เขียนเน้นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจมากกว่า

จะเห็นได้ว่าตัวละครส่วนใหญ่แสดงบทบาทในด้านการประกอบอาชีพได้ดี เหมาะสมกับสถานภาพของตัวละครนั้น ๆ

2. สถานภาพและบทบาทในสังคม

สำหรับบทบาทในสังคมของตัวละครนั้น มีตัวละคร 8 ตัว ที่แสดงบทบาทในสังคมได้ดี และเหมาะสมกับสถานภาพ แต่มีตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมไม่ดี ไม่เหมาะสมกับสถานภาพเพียงตัวเดียว คือ นงราม

ตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมได้ดีมี 8 ตัว ได้แก่ ภัทธิน นิตะวัน อีสตรี รดา แหวน ทศติยา เอมิกา และบุษบง ผู้เขียนเสนอบทบาทของนักวิชาการผู้ปราดเปรื่อง มีความรู้สูง ให้ภัทธิน โดยเธอัมก็จะได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรแสดงปาฐกถา ความรู้ต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในวงวิชาการนับว่าภัทธินแสดงบทบาทในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้เขียนยังเสนอตัวละครที่มีความสวยสง่างาม จนเป็นที่เลื่องลือทั่วไป ให้แก่นิตะวันและอีสตรี โดยเฉพาะนิตะวันมีทั้งความรู้ความงามทั้งรูปร่างหน้าตาและกิริยาท่าทางเป็นเลิศ แต่นิตะวัน

มีปมด้อยเรื่องชาติกำเนิด เธอจึงพยายามสร้างปมเด่นด้านอื่นแทนทำให้ผู้อ่านสนใจเรื่องราวของเธอมากและพินิจวันก็แสดงบทบาทของเธอในสังคมได้เป็นอย่างดี ส่วนอิสตรีนั้นเป็นผู้หญิงที่มีความพร้อมทุกอย่างทั้งฐานะและรูปร่างหน้าตา แต่เธอเรียนไม่เก่ง เธอจึงไม่จบการศึกษาจากสถาบันใด ๆ และอิสตรีก็เข้าสังคมได้เพราะเธอมีฐานะดีสังคมจึงยอมรับ อิสตรีเป็นสาวสังคมที่สวยและหรูหราแต่ไม่มีชายใดมาชอบเธออย่างจริงจัง

ตัวละครบางตัว เมื่อแต่งงานมีสามีที่ฐานะดีเช่น นักธุรกิจ แพทย์ ตัวละครเหล่านั้นต้องออกสังคมกับสามีบ่อยๆ ตัวละครบางตัวที่ไม่เคยออกสังคมก็ฝึกการเข้าสังคมเช่น แหวน รตา และทัตติยา ทำให้ตัวละครเหล่านี้มีบทบาทในสังคมที่ดีและเหมาะสมกับสถานภาพ

สำหรับเอมิกาและบุษยงนั้น มีบทบาทในสังคมได้ดีเช่นกัน เอมิกามักจะออกงานสังคมร่วมกับบิดามารดา เช่น งานต้อนรับปลัดจังหวัด ส่วนบุษยงก็ออกสังคมคู่กับสามีบ้าง บางครั้งเธอก็ไปคนเดียว ตัวละครทั้งสองนี้ออกงานสังคมระดับปานกลาง จึงไม่จำเป็นต้องฝึกหรือเรียนการเข้าสังคมเหมือนกับแหวน หรือทัตติยา

สำหรับตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมไม่ดีซึ่งมีเพียงตัวเดียวคือนงราม นงรามเคยเป็นครูมาก่อนหลายปีต่อมาลาออกและทำงานบริษัท นงรามมักจะมึนงงกับการเป็นครู คือจู้จี้ ขี้บ่น เจ้าระเบียบ มาใช้กับเพื่อนร่วมงาน นอกจากนั้นนงรามก็มักจะแต่งตัวไม่ทันสมัย ใช้สิสุภาพและเมื่อมีงานเธอก็จะแต่งตัวโดยไม่ดูวัย หรือหน้าตาของตน ทำให้เธอเหมือนตัวตลกในสายตาผู้อื่น เรื่องนี้พบว่าผู้เขียนเสนอเรื่องได้อย่างน่าสนใจมาก และการที่นงรามแสดงบทบาทในสังคมไม่ดีไม่เหมาะสมนั้น เพราะตนมีปมด้อยในเรื่องชาติความรัก เมื่อเธอรักใคร เธอก็จะแสดงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับวัยของเธอ เช่น ไปงานเลี้ยงกับชายที่เธอรัก ด้วยการแต่งกายที่ล้าสมัย แต่ไม่เหมาะสมกับอายุของเธอ และการพูดจาการกระทำกับหลานสาวในงานเลี้ยง ทำให้เกิดความวุ่นวายต่อผู้อื่น ซึ่งนับว่านงรามแสดงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับสถานภาพของเธอ

บทที่ 4

วิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง

กุหลาบ มัลลิกะมาส กล่าวว่า "นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กันและต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีอยู่ต่อโลก ต่อสังคม และต่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือปรัชญาของนักเขียนจึงมีหลายแนว และต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้น ในวรรณคดีที่ตนแต่งอยู่เสมอ" (2521 : 105) ดังนั้นในการเขียนนวนิยาย "เรื่องที่เขาเขียนออกมาจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาสະสะท้อนภาพของเขาออกมาให้ผู้อ่านได้รู้จัก ยิ่งเรื่องที่เขียนเป็นเรื่องจากประสบการณ์จริง โอกาสที่จะสะท้อนภาพของเขาให้ชัดเจนยิ่งมีมากขึ้น" (กระแสร มัลยาภรณ์. 2530: 203) - ตรีศิลป์ บุญขจร กล่าวว่า แนวคิดคือโลกทัศน์หรือทัศนะต่อโลก หมายถึง ความคิดเห็นของนักเขียนในลัทธิเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนกับโลก (2523 : 11)

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ กล่าวว่า "โลกทัศน์ คือ ท่าทีของกวีที่มีต่อชีวิต และโลก และเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ (2504 : 144)

จากคำนิยามดังกล่าว สรุปได้ว่า แนวคิดหรือโลกทัศน์ ก็คือทัศนะของนักเขียนที่มีต่อชีวิตมนุษย์ สังคมและโลกซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเรา อันปรากฏอยู่ในวรรณกรรมที่เขาเขียน ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมที่เขาเขียนอย่างละเอียด ย่อมทำให้ผู้อ่านมองเห็นทัศนะของนักเขียน และสามารถเลือกนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากนวนิยายที่ผู้เขียนเขียนเสนอ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีต้นเค้ามาจากประสบการณ์จริง เนื้อเรื่องจึงสมจริง และทัศนะหรือแนวคิดของผู้เขียนก็ย่อมปรากฏในวรรณกรรมนั้น ๆ ผู้อ่านจึงได้รับแนวคิดของผู้เขียนจากการอ่านวรรณกรรมและอาจนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน

นวนิยายทั้ง 18 เรื่องของ ว. วนิจฉัยกุล ย่อมมีทัศนะของผู้เขียนปรากฏอยู่อย่างแน่นอน โดยเหตุที่นวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล ดังกล่าว ส่วนใหญ่มีผู้หญิงเป็นตัวละครเอก ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าผู้เขียนได้แสดงทัศนะต่อผู้หญิงไทยในปัจจุบันไว้อย่างไรบ้าง ทัศนะดังกล่าวมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของผู้หญิงในปัจจุบันอย่างไร และจากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัย

จะจำแนกทักษะของ ว. วินิจัยกุล ที่มีต่อผู้หญิงออกเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. การศึกษา
2. ชีวิตสมรส
3. การดำเนินชีวิตในสังคม

1. การศึกษา

ว. วินิจัยกุล ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง ผู้หญิงควรมีความรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อทำงานหารายได้เลี้ยงตัวเองโดยไม่ต้องหวังพึ่งผู้อื่น นอกจากนี้การศึกษายังทำให้เป็นคนที่มีความภาคภูมิใจที่กว้างขวางเฉลี่ยมวลลาด ทันคนและทันโลก ผู้เขียนได้แสดงทัศนะดังกล่าวไว้ในนวนิยายเรื่องละครคน เรื่องปัญหาชนกันครัว และเรื่องเศรษฐีตีนเปล่า

นวนิยายเรื่องละครคน แก้วใสเป็นผู้หญิงที่ต้องต่อสู้ชีวิตด้วยตนเอง ครอบครัวของแก้วใส เป็นครอบครัวที่แตกแยก แก้วใสต้องอาศัยหอพักขณะที่เรียนมหาวิทยาลัย เธอต้องช่วยตนเองทุกอย่างเมื่อแก้วใสเรียนจบ แก้วใสได้ทำงานเป็นผู้ช่วยผู้กำกับรายการโทรทัศน์ ซึ่งถ้าหากว่าแก้วใสไม่มีความรู้ แก้วใสก็คงไม่มีงานที่ดีทำ การมีความรู้ทำให้เธอมีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ดังคำพูดของแก้วใสตอนที่พูดกับมารดาเลี้ยงว่า

"แก้วเรียนมา ก็อยากทำงานให้คุ้มกับที่เรียนมานะคะ" แก้วใสตอบ

"แก้วเอง คิดว่าควรจะหาเลี้ยงตัวเองให้รอดด้วย"

"จะ แม่เห็นด้วย ผู้หญิงสมัยนี้จะหวังพึ่งคนอื่นนอกจากตัวเองไม่ได้หรอก ไม่ว่าจะ

เป็นพ่อแม่หรือสามี พึ่งตัวเองได้ละก็ดีที่สุด" (วินิตา ตีถียนต์. 2528 :8)

การที่แก้วใสมีความรู้ทำให้แก้วใสมีงานทำโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ใด แก้วใสเป็นเด็กฉลาดรู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน แก้วใสจึงมีเพื่อนมากและทำงานได้ดี

ในนวนิยายเรื่องปัญหาชนกันครัว ตอนที่บิดาของเอมิกาคุยกันเรื่องการแต่งงานของเอมิกา บิดากลับเห็นว่าควรให้เอมิกาเรียนให้มากที่สุดดีกว่า เพราะว่าอายุน้อย ดังคำพูดของบิดาว่า "ให้รู้เรียนมาก ๆ ก่อนเถอะ มีวิชาไว้ติดตัวดีกว่า ถึงอยู่คนเดียวก็อยู่ได้ไม่

เดือดร้อน" (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 372) และจากเรื่องเศรษฐีต้นเปลา คุณนายลำไย หุดถึงอนาคตของนางผู้เป็นหลานสาวว่า

"เรียนมาก ๆ ดีแล้วถ้าตัวทั้งมันจะได้เลี้ยงตัวเองได้" คุณนายตอบอย่างคมคาย

"กูไม่อยากจะลูกกูต้องพึ่งคนอื่น เป็นผู้หญิงนี้แหละเว้ยต้องเลี้ยงให้เอาตัวรอดมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายมันเกิดมาก็ได้เปรี้ยวอยู่แล้ว แล้วจะให้กูเลี้ยงลูกสาวเสียเปรี้ยวมันอยู่อีกไรง"

เวลาคุณนายลำไยเล่นหูกภาษาลูกทุ่งขึ้นมา พ่อแม่ของนางพากันระยอไปหมด เพราะใครก็รู้ว่า คุณนายนั้นเป็นคนจริง ใจนักเลงแค่นั้น (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 11)

จะเห็นได้ว่านางเป็นผู้หญิงคนเดียวในหมู่บ้านที่ได้รับการศึกษาสูงชั้นปริญญาตรีและทำงานเป็นครู ทั้งนี้เพราะคุณนายลำไยหรือป้าเห็นความสำคัญของการศึกษา นางจึงได้รับการสนับสนุนจากป้าของเธอ นอกจากนั้นจะสามารถทำงานมีรายได้เลี้ยงตนเองแล้ว นางยังช่วยป้าดูแลเรื่องการทำสัญญาเงินกู้ การนำเงินฝากธนาคาร และการดูแลผลประโยชน์อื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นางเป็นคนที่มีความรู้ ฉลาด ทันคน มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งตนเองและเป็นพี่เลี้ยงของผู้อื่นได้ด้วย

2. ชีวิตสมรส

2.1 การเลือกคู่ครอง ผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองว่า ผู้ชายที่มุ่งหวังจะแต่งงานกับผู้หญิงที่เป็นสาวโสดและบริสุทธิ์นั้น นับว่าเป็นความคิดที่เก่า และโบราณเกินไป ผู้เขียนเห็นว่าการแต่งงานนั้น ผู้ชายและผู้หญิงควรได้ศึกษานิสัยใจคอซึ่งกันและกันก่อน และให้คำนึงถึงนิสัยที่เข้ากันได้มากกว่าการคำนึงถึงฐานะ ความดีและความซื่อสัตย์ของผู้หญิงเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ทัศนะดังกล่าว ผู้เขียนได้แสดงไว้ในนวนิยายเรื่องทางรัตติกาล น้ำเต้า และมายา

ในนวนิยายเรื่องทางรัตติกาล ตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือมุก ถูกผู้ชายหลอกหลวงว่าจะแต่งงานด้วย แต่ผลสุดท้ายชายคนนั้นก็หนีจากไป ทำให้มุกเสียใจที่เสียรู้คน ต่อมาเมื่อมีผู้ชายอีกคนหนึ่งมาชอบมุก มุกเองก็รู้สึกกระตือรือร้นเพราะคิดว่าตนเองไม่คู่ควรกับชายคนนี้ แต่ชาย

คนนี้รักภักดีและรักด้วยความจริงใจ มิใช่รักที่รูปร่างหน้าตาหรือความบริสุทธิ์ของมุก ดังคำพูดของเขาว່ว่า "สิ่งที่ผมรักที่สุดในตัวคุณคือความสุจริต ไม่ใช่ความสวยของคุณ" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 430)

ในนวนิยายเรื่องฟ้าต่ำ อีสตรีเป็นผู้หญิงมีฐานะดี เป็นสาวสังคม มีผู้ชายมาชอบหลายคน จนเป็นที่กล่าวถึงของคนทั่วไปว่า เธอประพศิตตัวอิสระเสรีมากเกินไป จนทำให้ผู้ชายคนหนึ่งชื่อ ปราม เป็นคนที่มีความคิดต่างไปจากชายคนอื่นว่า ผู้ชายควรมองผู้หญิงที่คุณสมบัติอื่น ๆ เช่น อุบิสัย มากกว่าความสาวบริสุทธิ์ ดังคำพูดของปรามซึ่งพูดกับรัฐไกรว่า

"ผมไม่ได้เลือกเมียตรงที่ต้องถือว่า เขาเป็นสินค้าใหม่เอี่ยมแกะออกจากกล่องนี่ละ คนกับข้าวของ ไม่เหมือนกันถ้าเป็นข้าวของ เครื่องใช้ละก็ของใหม่คงดีกว่าของใช้แล้วแน่ ๆ แต่ถ้าเป็นคนแล้ว ผมไม่กล้าพูดว่าสาวบริสุทธิ์นั้นจะต้องอุบิสัยใจคอดีกว่าหรือ มีคุณสมบัติดีกว่าผู้หญิงที่เขามีผิวมาแล้ว" (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 768)

ในนวนิยายเรื่องมายุา ผู้เขียนได้กำหนดให้บุษยามินตรา ตัวละครฝ่ายหญิงตัวหนึ่งที่ใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เธอย่อมมีบุคลิกภาพท่าทาง รวมทั้งความคิดบางประการเหมือนคนตะวันตกไปด้วย และบุษยามินตราก็มีความคิดเกี่ยวกับผู้ชายที่มีความรู้สึกความคิดต่อผู้หญิงในเรื่องการเลือกคู่ครองว่า เธอไม่ชอบผู้ชายที่ชอบดูผู้หญิงเพียงแง่มุมเดียวคือความสาวบริสุทธิ์ ดังคำพูดของเธอซึ่งพูดกับรชานนท์ในคืนแรกของการแต่งงานว่า

"มันดีไม่ชอบทำตัวและทะหรอก แต่ก็ไม่ชอบผู้ชายหัวเก่าที่พอมองผู้หญิงก็คอยจะจ้องอยู่แต่ว่าเป็นเวอร์จินหรือเปล่า เหมือนกับว่าผู้หญิงไม่มีอะไรดีเลย นอกจากเป็นสาวบริสุทธิ์ เก็บอยู่แต่ในหีบตั้งแต่เกิดจนแต่งงาน" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 606)

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังเสนอทัศนะเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองไว้ในเรื่องฟ้าต่ำอีกด้วย ปัจจุบันนี้ผู้ชายนิยมเลือกคู่ครองโดยคำนึงถึงความเหมาะสมหลายประการ เป็นต้นว่า การศึกษา ฐานะ วงศ์ตระกูล บุคลิกภาพ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถออกงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายได้ ดังข้อความที่ปริพันธ์พูดกับพี่ชายว่า

"ถ้าผมจะมีเมียทั้งที ก็ต้องนึกถึงอนาคตข้างหน้าไว้ด้วยว่าถ้าเราเป็นใหญ่เป็นโตขึ้นมา จะเอาเขาออกแขกออกหรือไหวไหม หมกสมัยแล้วละอะที่จะไปคว่าแม่ค้าขายอ้อยหรือ ผู้หญิงข้างถนน แล้วเอามาซบตัวเสียใหม่นะ ไป ๆ มา ๆ เตี้ยวทองโลก

ออกเป็นแผ่น ๆ จะเห็นเนื้อกระดาษต่างแยก" (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 130)

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่คุณแสงี่ยมพูดกับคุณสง่า ถึงเรื่องการเลือกคู่ครองว่า
 "ผู้ชายนะพ่อสง่าเอ๊ย! มันหมดสมัยพ่อหง่าไปนานแล้วเรื่องจะมีแม่ศรีเรือนไว้หุงข้าว
 ทาปลาในครัว เขาต้องมีเมียเอาไว้เป็นหน้าเป็นตาต่างหากเล่า"
 (วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 36)

จะเห็นได้ว่า ว. วินิจัยกุล ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองว่า ผู้ชายนั้น
 ควรคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่น อุปนิสัย การศึกษา กิริยามารยาท ฐานะ
 วงศ์ตระกูล มากกว่าจะคำนึงถึงความสวย ความงาม และความบริสุทธิ์ผุดผ่องของผู้หญิง
 เพราะสมัยปัจจุบันนี้สังคมมักจะมีภรรยาออกงานคู่กับสามี ผู้หญิงที่ผู้ชายเลือกจึงต้องมีคุณสมบัติ
 หลายประการอันเป็นส่วนประกอบเสริมให้สามีเกิดความภาคภูมิใจ

ในเรื่องของความรัก ว. วินิจัยกุล ได้เสนอทัศนะว่า ความรักของคนหนุ่มคนสาว
 ควรเป็นความรักที่กว้างไกลออกไปถึงสังคม เพื่อนมนุษย์ร่วมโลกทุกชาติทุกภาษา มิใช่เป็น
 ความรักกันชั่วสาวเพียงด้านเดียวเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อผู้หญิงแต่งงานแล้วก็มีได้หมายความว่า
 ชีวิตจะต้องจำกัดอยู่กับครอบครัว การเลี้ยงลูก การปรนนิบัติสามี เท่านั้น ในนวนิยายเรื่อง
 มายา อลิสาเป็นสาวลูกครึ่ง หน้าตาสวย เก่ง ฉลาด จนเป็นที่สนใจของรชานนท์ซึ่งเป็นตัว
 ละครเอกฝ่ายชาย แต่อลิสาก็ปฏิเสธความรักของรชานนท์ที่มีต่อเธอ อลิสาต้องการเรียนรู้
 ชีวิตเพื่อนมนุษย์อีกมาก รวมทั้งต้องการช่วยเหลือคนที่มีความทุกข์ต่าง ๆ นับว่าอลิสา เป็น
 ตัวแทนของผู้หญิงที่มีอุดมคติ มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง รักเพื่อนมนุษย์และอยากจะช่วยผู้อื่น
 ให้นั้นทุกข์ ดังคำพูดของเธอว่า

"ฉันไม่เห็นว่าการแต่งงานจะเป็นเรื่องที่ควรนึกถึงให้มากกว่าเรื่องอื่น ๆ เลย มนุษย์
 เกิดมาเพื่อจะทำอะไรที่มีความหมายแก่ชีวิตตัวเองได้มากมายหลายอย่าง ไม่ใช่พอถึง
 เวลาที่แต่งงาน มีลูก แล้วชีวิตก็จบลงเพียงแค่นั้น" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 347)

"ถ้าเรียนจบแล้ว ตีฉันอยากจะเดินทางให้มากที่สุด อยากไปทุกหนทุกแห่งในโลก ไปดู
 ว่ามีคนอีกมากแค่ไหนที่ต้องการให้เราช่วย ถ้าตีฉันแต่งงานคงเห็นแก่ตัวมากนะคะ
 เพราะไม่ได้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่นเลย" (วินิตา ดิถียนต์. 2523 : 153)

ในเรื่องเดียวกันนี้มารดาของบุษยามินตราชอบหาคู่ครองมาให้ลูกสาว บุษยามินตรา

รู้สึกไม่พอใจ เพราะเธอมีความคิดคล้ายคลึงกับอลิสว่า

"หล่อนไม่รู้สิว่าการเลือกคู่แต่งงานนี้เป็นเรื่องใหญ่ จนถึงกับทรมานจิตใจให้แทบจะเป็นบ้าเป็นหลังอย่างมารดาของหล่อนยึดถือ บุษยามินตรารู้แต่ว่าในขณะนี้หล่อนอยากจะทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอันลึกลับอย่างหนึ่ง แทนการอยู่อย่างเลื่อนลอยไปวันหนึ่ง ๆ อย่างที่เป็นอยู่" (วินิตา ดิถียนต์. 2523:583)

2.2 การจดทะเบียนสมรส

ผู้เขียนกล่าวถึงการจดทะเบียนสมรสว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตการแต่งงาน การแต่งงานจะสมบูรณ์และถูกต้องตามกฎหมาย คู่แต่งงานควรจดทะเบียนสมรสให้เรียบร้อย ถ้าหากสามีภรรยาคู่ใดไม่จดทะเบียนสมรส จะทำให้มีปัญหาภายหลังได้ เป็นต้นว่า ผู้หญิงจะกลายเป็นภรรยานอกกฎหมาย เมื่อทั้งสองคนเลิกกัน ผู้หญิงจะไม่มีสิทธิ์ฟ้องร้องขอค่าเลี้ยงดูบุตรหรือแบ่งทรัพย์สิน ผู้เขียนแสดงทัศนะดังกล่าวไว้ในนวนิยายเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง เรื่องเศรษฐีตีนเปล่า และเรื่องฟ้าต่ำ

ในนวนิยายเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง รตาแต่งงานกับโทนี่ เงิน แต่โทนี่ เงิน มิได้จดทะเบียนสมรสด้วยเพราะเขามีกู้หนี้ยืมสินที่ย่องกงอยู่แล้ว ทำให้รตาเป็นฝ่ายเสียเปรียบ แต่รตาก็มีความทะนงในศักดิ์ศรีความเป็นผู้ดีเก่า เธอยอมแต่งงานกับเขาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอีกประการหนึ่ง ขณะนั้น เธอก็เหมือนตัวคนเดียว ไม่มีทรัพย์สินสมบัติใด ๆ เธอคิดว่าเมื่อเธอก้าวเข้าสู่ชีวิตการสมรสอย่างปราศจากทรัพย์สินมีค่าใด ๆ ถ้าหากต้องมียอันเป็นไป เธอจะไม่ได้สิ่งใดเลยก็ไม่เป็นไร ดังนั้นในวันแต่งงาน รตาจึงพูดกับทนายความของโทนี่ เงิน ว่า

"คะ ดิฉันพอจะทราบกฎหมายอยู่บ้างนิดหน่อย การจดทะเบียนสมรสกัน ทำให้ดิฉันเป็นฝ่ายได้เปรียบ เรายกกลับจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถ้าต้องการหย่าจากดิฉัน เพราะสินสมรสจะถูกแบ่งให้ดิฉันครึ่งหนึ่ง" (วินิตา ดิถียนต์ . 2526 : 381)

ครั้นเมื่อบิดาของรตาทราบว่ารตามิได้จดทะเบียนสมรสกับสามี เขาจึงชักท้วงขึ้นว่า

"ไม่ได้หนูแดง! ทำอย่างนี้เราก็คือเป็นเมียนอกกฎหมายของเขาไปนะซิไม่ได้อะไรรู้ไหม ถ้าเขาจะทิ้งเราขึ้นมา" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 382)

นอกจากนี้ผู้เขียนยังเสนอทัศนะอีกแง่มุมหนึ่งว่า ในกรณีที่ฝ่ายหญิงมีฐานะดีกว่าชาย ฝ่ายหญิงก็อาจจะปฏิเสธการจดทะเบียนสมรสเสียเองก็ได้ เพื่อว่าเมื่อเลิกกันไปจะไม่ต้อง

แบ่งสมบัติให้กับฝ่ายชาย

ในนวนิยายเรื่อง เศรษฐีตีนเปล่า เทวีกาเป็นผู้หญิงที่มีฐานะดี เมื่อเธอจะแต่งงานกับผู้ชาย มารดาของเธอไม่ยอมให้จดทะเบียนสมรสด้วย เพราะมารดาของเธอทราบมาว่า ผู้ชายคนนี้จะให้เทวีกากอบกู้ฐานะทางบ้านให้เขา และตัวเขาเองด้วย ดังคำพูดของมารดา พูดกับเทวีกา ว่า

“เพราะแม่ไม่ให้จดทะเบียนรู้ไหมว่าจตแล้วนกจะเสียเปรียบเรื่องเงินทองตั้งก็เท่าตัวหา!

แม้แต่ไอ้เรื่องจะเอาเงินแกไปใช้หนี้รัฐบาล แกปฏิเสธได้ไหมเล่า”

(วินดา ดิถียนต์. 2526 : 301)

ดังนั้นเทวีกาจึงต้องกลับไปอยู่บ้านของเธอในคืนวันแต่งงาน แต่เทวีกากับคนรักก็ยังใช้ชีวิตเช่นสามัญภรรยาทั่ว ๆ ไป ทั้ง ๆ ที่มีจดทะเบียนสมรสกัน ต่อมาคนทั้งสองก็เริ่มเบื่อหน่ายและแยกทางกันไปในที่สุด ทักษะอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสมรสก็คือ ความได้เปรียบด้านกฎหมายของฝ่ายชาย เนื่องจากผู้ชายสามารถจดทะเบียนสมรสได้หลายครั้ง โดยไม่มีผู้ใดทราบ แม้ว่ากฎหมายจะระบุว่าการจดทะเบียนสมรสครั้งแรกเท่านั้นที่ถือว่าถูกต้อง แต่ก็ไม่มีใครสามารถทราบได้ว่าผู้ชายคนนั้นเคยจดทะเบียนสมรสมาแล้ว นอกจากเกิดเรื่องเกิดราวขึ้นมา

ในนวนิยายเรื่องฟ้าต่ำ อารยะจดทะเบียนสมรสกับผู้หญิงที่ต่างประเทศ และเมื่อเขามาอยู่ประเทศไทย เขาก็มีความคิดว่าเขายังสามารถจดทะเบียนสมรสกับใครได้อีก เพราะไม่มีใครทราบ ดังความนึกคิดของอารยะที่ว่า

เขาจะจดทะเบียนสมรสกี่ครั้งก็ได้ ไม่มีอะไรเดือดร้อน ถ้าผู้หญิงอยากจดทะเบียนก็จดทะเบียนได้ทุกคน ส่วนจะเป็นโมฆะหรือผิดกฎหมายอย่างไรก็เป็นเรื่องของผู้หญิงพวกนั้นจะไปดำเนินการตามกฎหมายเอาเอง ถ้าหากพวกหล่อนไม่ขายหน้า เขาเองไม่มีอะไรจะต้องสะดุ้งสะเทือน ถึงอย่างไรสังคมก็ยังเข้าข้างผู้ชายมากกว่าผู้หญิงวันยังค่ำ”

(วินดา ดิถียนต์. 2527 : 239)

ว. วินิจัยกุล ได้แสดงทัศนะต่อการจดทะเบียนสมรสว่า ผู้หญิงเมื่อแต่งงานก็ควรจะจดทะเบียนสมรสด้วยจึงจะถือว่าการแต่งงานนั้นสมบูรณ์และถูกต้องตามกฎหมาย และเมื่อต้องหย่าร้างกัน ทรัพย์สินสมบัติจะถูกแบ่งออกครึ่งหนึ่ง ผู้หญิงก็จะมีสิทธิ์ในทรัพย์สินที่แบ่งนั้นครึ่ง

หนึ่งด้วย และในกรณีที่ฝ่ายใดมีฐานะดีกว่า ฝ่ายนั้นมักจะ ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสด้วย เพราะกลัวถูกแบ่งสมบัติเมื่อต้องหย่ากัน ผู้ชายสามารถแอบจดทะเบียนสมรสก็ครั้งก็ได้ ถ้าไม่มีใครทราบ นับว่าเป็นข้อเสียเปรียบและไม่ยุติธรรมสำหรับผู้หญิง

2.3 การจัดนิธิต่างงาน ผู้เขียนมีความเห็นว่า การจัดนิธิต่างงาน ไม่ควรกระทำตามอย่างผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงฐานะของตน เนื่องจากบางคนมีฐานะไม่ดีนัก แต่พยายามจัดงานเลี้ยงใหญ่โต หูหรง ตามค่านิยมของสังคม ซึ่งเหมือนกับการดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำ ย่อมทำให้ได้รับความเดือดร้อนในภายหลัง ผู้เขียนให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ควรทำให้ถูกต้องตามประเพณีและถูกกฎหมายก็เพียงพอ เช่น การทำบุญตักบาตรและการจดทะเบียนสมรส ผู้เขียนได้แสดงทัศนะดังกล่าวไว้ในนวนิยายเรื่องเพลงพรหม ทางไร่ดอกไม้วี และไร่เสนหา

ในนวนิยายเรื่องเพลงพรหม มณฑารพแต่งงานกับเวหนผู้ซึ่งมีฐานะปานกลาง ทั้งคู่จึงตกลงจะแต่งงานกันอย่างง่าย แต่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ถูกผู้ใหญ่ตำหนิว่าจะแต่งงานกันทั้งทีก็ทำอย่างเสียไม่ได้ แต่มณฑารพก็ให้เหตุผลว่า

"คุณเวหนเขาบอกว่าตอนเช้า ไปทำบุญที่วัด แล้วก็ไปจดทะเบียนที่อำเภอเท่านั้นพอ ไม่มีรดนํ้ากันเลี้ยง"

"เราเห็นว่าเป็นการดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำจะเงินทองเก็บไว้ทำอย่างอื่นได้ตั้งเยอะ ถ้ามีงานอย่างประหยัดยัง ไปถึงตามคงหมดไปเป็นพัน ๆ เอาไปหาสีทองหรือซื้อเครื่องเรือนเสียดีกว่า" (วินิตา ดิถียนต์. 2522 : 877)

ในนวนิยายเรื่องทางไร่ดอกไม้วี หลิวแต่งงานกับร่มอย่างง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่คนทั้งสองต่างก็มีฐานะดี จึงเป็นเหตุให้ญาติพี่น้องตำหนิว่าทำการสิ่งใดไม่ปรึกษาผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สมเกียรติของบิดามารดา แต่อย่างไรก็ตาม หลิวและร่มก็ยังยืนยันความคิดเดิม ดังคำพูดของร่ม พูดกับหลิว ว่า

"วันแต่งงาน ไปจดทะเบียนที่อำเภออย่างเดียวพอ แล้วค่อยพิมพ์การ์ด แจกญาติว่า แต่งแล้ว เขาจะได้ไม่ต้องรอกันเลี้ยงให้เก้อ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 313)

ในนวนิยายเรื่องไร่เสนหา ผู้เขียนให้ตัวละครที่กำลังจะแต่งงานกัน มีความคิดเช่นเดียวกับเรื่องข้างต้น กล่าวคือ ประอรซึ่งเป็นครู กำลังจะแต่งงานกับคุณผู้มีฐานะปานกลาง

ทั้งคู่คำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายและความเหมาะสมตามฐานะของตน แม้ว่าประอรจะ
ถูกคนอื่นค่อนข้างอด แต่ทั้งสองคนก็ยังคงยืนยันในความคิดดังกล่าว ดังคำพูดที่ตบหูกับประอรว่า

"ผมว่าแต่งตามกฎหมาย ทำบุญด้วยเท่านั้นก็สมบูรณ์แล้ว เลี้ยงอย่างนั้นนะคุณเก็บเงิน
ใช้หนี้กันจนลูกโตเสียจนบางราย เราไม่ใช่คนใหญ่คนโตลูกหลาน ๗๗๗ อะไรตาม
สังคม จึงจะเลี้ยงกันใหญ่ขนาดดินเนอร์ตามโรงแรม โต๊ะจีนผมก็ไม่ชอบ เพราะผม
ไปกินเลี้ยงที่ไร ไม่เคยกินได้หมดเลยไม่ว่าชุดไหนก็ตาม"

(วินิตา ดิถียนต์. 2521 : 254)

ดังนั้นทัศนะที่เกี่ยวกับการจัดพิธีแต่งงานของ ว. วินิจัยกุล ก็คือ การแต่งงานควร
จัดขึ้นตามความเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ควรจัดงานใหญ่โตตามค่านิยมของสังคม เพราะ
นอกจากจะทำให้สิ้นเปลืองและสูญเปล่าแล้ว ยังจะทำให้เกิดความทุกข์ภายหลังอีกด้วย และ
การจัดพิธีแต่งงานที่ประหยัดและถูกต้องที่สุดก็คือ การทำบุญตักบาตรและการจดทะเบียนสมรส
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2.4 การหย่าร้าง ว. วินิจัยกุล มีทัศนะว่า สามีภรรยาสมัยนี้มักมีความอดทนต่อ
การทะเลาะเบาะแว้งกันน้อยมาก เมื่อมีเรื่องผิดใจกัน หรือมีปัญหาปรับตัวเข้าหากันไม่ได้
ก็มักจะจบลงด้วยการหย่า แม้ว่าจะมีลูกด้วยกันก็ตาม ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อความรู้สึกของลูก
ลูกมักเสียใจที่พ่อแม่หย่ากัน ทำให้ลูกต้องขาดความรัก ความอบอุ่น และบางครั้งลูกอาจจะก่อ
ปัญหาลังคมหรือประชดประชันพ่อแม่หรือลงโทษตนเอง ในนวนิยายเรื่องมณีราวี คล้ายเดือน
เป็นเด็กสาวที่มีปัญหาสืบเนื่องจากการหย่าร้างของพ่อแม่ คล้ายเดือนเสียใจ กลุ้มใจ สงสาร
แม่ และเริ่มไม่รักพ่อ ชีวิตของคล้ายเดือนต้องพบปัญหาหลายด้าน เช่น การเรียนตกต่ำลง
คู่รักตีจาก และต้องเสียตัวให้ผู้ชาย ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องการหย่าร้างไว้ในนวนิยายเรื่อง
ทะเลแปร ทัดติยา หญิงสาวที่ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างทะนุถนอม เธอพร้อมจะเป็นแม่บ้านแม่
เรือนที่ดี รู้จักปรนนิบัติสามี แต่เมื่อเธอแต่งงานกับหนุ่มนักธุรกิจ เธอพบว่าคุณสมบัติดังกล่าวที่
มารดาอบรมมายังไม่เพียงพอเพราะสามีของทัดติยาเป็นหนุ่มสังคมและมีฐานะดี ทัดติยา
ต้องพยายามปรับตัวให้ถูกใจสามีหลาย ๆ ด้าน เป็นต้นว่า การแต่งกายที่หรูหราและเปิดเผย
รูปร่างบางส่วนเพื่อโชว์รูปร่าง ซึ่งทัดติยาทำได้เป็นอย่างดี แต่บางเรื่องทัดติยาไม่สามารถ
ปรับตัวและปรับใจให้ยอมรับได้คือเรื่องความคิดที่อิสระเสรีในเรื่องเพศ ทัดติยาคิดว่าเรื่อง

เพศเป็นเรื่องที่อายอาย ควรปิดบัง ซ่อนเร้น ซึ่งตรงข้ามกับสามี ทำให้เธอไม่มีความสุขในเรื่องนี้ เธอจึงตัดสินใจขอหย่าจากสามี ส่วนมารดาของเธอเมื่อทราบเรื่อง จึงพูดกับทิตติยา

"แม่ไม่เห็นด้วยกับคนหนุ่มสาวสมัยนี้หรอก...เอะอะผิดใจกันนิดเดียวก็เลิกกันง่าย ๆ

ช่างเปราะบางเสียเหลือเกิน แล้วถ้าเลิกกัน ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายเสียมากกว่าฝ่ายชาย

อย่างน้อยก็ได้ชื่อว่าเป็นเมีย ไม่ใช่สาว ๆ อย่างเก่าได้ชื่อว่าล้มเหลวในชีวิตสมรส"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 347)

ในเรื่องฟ้าต่ำ นีรยาเป็นภรรยาที่ต้องปรนนิบัติเอาอกเอาใจสามีทุกอย่าง นีรยามีฐานะดีกว่าสามี เธอลงทุนสร้างบ้าน ซื้อรถให้สามี และยอมให้มารดาสามีมาอยู่ที่บ้านด้วยกัน ทั้งสามีและมารดาของสามีต่างเป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว มักจะเรียกร้องขอลสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จากนีรยา จนนีรยาเริ่มรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อใจ และต้องขอหย่าจากสามีในที่สุด พี่ชายของนีรยาได้ให้ความเห็นกับเธอว่า

"ไม่เห็นด้วย ถ้าพี่หนอะไรไม่ไหวเอาง่าย ๆ แล้วก็คิดจะหย่า สมัยนี้หย่ากันง่าย พอ

หย่าได้สักหนก็อาจจะหย่าได้เรื่อย ๆ ไป ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วก็ไม่เหมาะเลย"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 339)

ทัศนะของ ว. วินิจัยกุล ที่มีต่อการหย่าร้างก็คือ สามีภรรยาสมัยนี้หย่าร้างกันง่าย เพราะขาดความอดทน โดยไม่คำนึงถึงลูกว่าลูกจะมีความรู้สึกอย่างไร และลูกจะกลายเป็นผู้สร้างปัญหาสังคมหรือไม่ นอกจากนั้นผู้เขียนยังเห็นว่า ผู้หญิงที่หย่าร้างกับสามีแล้ว มักจะถูกสังคมตำหนิว่ามีข้อบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงทำให้ชีวิตสมรสต้องล้มเหลว

3. การดำเนินชีวิตในสังคม

3.1 แนวความคิดในการดำเนินชีวิต

ว. วินิจัยกุล ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับแนวความคิดในการดำเนินชีวิตว่า คนเราเกิดมาควรมีจุดหมายในการดำเนินชีวิต เราไม่ควรปล่อยชีวิตหรือใช้ชีวิตอย่างไร้สาระไร้จุดหมาย เราควรเป็นผู้กำหนดแนวทางชีวิตเองว่าเราเกิดมาจะทำอะไรจึงดีที่สุดต่อชีวิตของเรา เพราะว่าคนเราเกิดมาไม่ใช่มีชีวิตอยู่เพียงเฉพาะวันนี้ พรุ่งนี้เท่านั้น แต่เราจะ

ต้องมีชีวิตอยู่อีกหลายสิบปี การกระทำวันนี้อาจจะส่งผลถึงกับปลายชีวิตของเรา เพราะฉะนั้น เราจะต้องทำวันนี้ให้ดีที่สุด ถ้าหากเราไม่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต เราจะเป็นคนเบื่อหน่าย โลกและสิ่งแวดล้อม บางครั้งอาจจะเหงา ว่าเหว่ ดังคำพูดที่ว่า

"เธอควรจะทำอะไรทำมาก ๆ จะได้ไม่มีเวลาว่างมากเกินไป"

"ฉันไม่อยากให้เวลาทุกวัน ๆ ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ อย่างน้อยก่อนจะเข้าอน ฉันจะต้องทบทวนเสมอว่า วันนี้ทำงานอะไรเสร็จไปแล้วบ้างทำอะไรได้เพิ่มเติมกว่าเดิมเวลานี้บ้าง ไม่งั้นเราก็มีชีวิตเหมือนต้นไม้ ขึ้นอยู่กับที่ ผลัดใบ แล้วก็ตายไป จริงไหมจะ" (วินิตา ตีถียนต์. 2525: 420)

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังเห็นว่าคนเราควรรู้จักคิดถึงผู้อื่นหรือสังคมบ้าง เพื่อจะได้ไม่ครุ่นคิดวิตกกังวลแต่เรื่องของตนเองจนเกินไป ซึ่งมักจะทำให้เกิดความเครียดและหงุดหงิด ในนวนิยายเรื่องละครคน ทิวาวัน เป็นลูกสาวของคนที่มีฐานะดีมาก แต่เธอมักจะว่าเหว่ ไร้เพื่อน เธอไม่มีมารดา มีแต่บิดาซึ่งเป็นนักธุรกิจ มีงานทำมากมายจนไม่มีเวลาให้แก่มูลึก เมื่อทิวาวันต้องการสิ่งใด บิดาก็สามารถหามาปรนเปรอได้ทุกอย่าง ยกเว้นเวลาที่จะพูดคุยกับทิวาวัน ตอนเด็ก ๆ ทิวาวันถูกบิดาส่งไปเรียนที่ต่างประเทศ และเมื่อทิวาวันกลับมา เธอก็ไม่ทราบว่าจะวางตัวอย่างไรหรือทำงานอะไรเพราะเธอเรียนไม่จบวิชาสาขาใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อมาอยู่กับบิดา ทิวาวันจึงกลายเป็นเด็กมีปัญหา มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีเพื่อน อารมณ์ไม่ดี ตลอดเวลา จนกระทั่งคริสได้รู้จักกับเธอ คริสจึงได้แนะนำและให้แนวความคิดในการดำเนินชีวิตแก่ทิวาวัน ว่า

"ฉันเองก็เคยรู้สึกเหงาเหมือนกันสมัยฉันเป็นวัยรุ่นแต่พอรู้สึกอย่างนั้นฉันบอกตัวเองว่า ฉันจะไม่คิดถึงตัวเองมากเกินไปเสียแล้วคิดถึงคนอื่นเสียบ้างนึกถึงโลก... นึกถึงสังคม อย่างนึกถึงแต่เรื่องของตัวเอง แล้วฉันก็หายเหงาจริง ๆ ค่ะ คุณลองดูก็ได้"

(วินิตา ตีถียนต์. 2528 : 210)

ในนวนิยายเรื่องไร้เสนหา นงรามเป็นตัวละครที่มีปัญหา เป็นสาวแก่ที่ขาดความรักจากบิดามารดา เธอกลายเป็นคนที่ชอบอิงอาศัยคนอื่นที่มีความรัก และเธอมักจะหลงรักผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า คราวหลาน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เธอมีความคลุ้มคลั่ง หลงใหลผู้ชายมากจนหงุดหงิด คร่ำครวญถึงความผิดหวัง ความทุกข์ของตนเอง และผู้เขียนได้ให้เพื่อนเป็นผู้ชี้แนะเพื่อแก้

ไขความทุกข์ของเธอ แต่เธอไม่ยอมเชื่อ ผลสุดท้ายนางรามจึงกลายเป็นคนเสียสติ ดังคำพูดของเพื่อนที่แนะนำนางรามเรื่องการดำเนินชีวิตว่า

"ชีวิตคนโลดทะนัมนะเหงา บางทีเราก็อ้วเหว่อยากให้มันเต็มบริบูรณ์เข้ามาด้วยการแต่งงาน อยากจะมีความรักความสุขจากคนที่เรารัก จันว่าผู้หญิงทุกคนก็คงไม่มีใครอยากเหงาพรอก แต่ชะตาชีวิตคน บางทีเราก็ต้องคำนึง ว่าเราเกิดมาด้วยกรรม มีกรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงและมีผลแห่งกรรม คอยเราอยู่ ถ้าเราหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ควรจะทำใจยอมรับเสียว่านั่นเป็นกรรมของเรามันจะได้ผ่อนหนักเป็นเบาบ้าง ของทุกอย่างนะมันก็เป็นทุกข์ทั้งนั้น แต่ถ้าเราเผชิญหน้ามันด้วยความกล้าหาญ มันก็อาจจะทำร้ายเราไม่ได้มากนัก...จันก็เป็นคนโลดทะนัมนะเหมือนผู้หญิงอีกตั้งเยอะแยะไม่เคยรักใคร่แล้วก็ไม่มีใครมารักแต่จันก็รู้ว่าชีวิตคนนะไม่ได้อยู่ได้เฉพาะความรักความใคร่เท่านั้น เราควรจะต้องอยู่ได้ด้วยความสามารถ ต่อคนอื่นโดยทั่ว ๆ ไปด้วย มันก็เป็นความรักชนิดหนึ่ง จันว่าสำคัญที่สุดคือ เรารู้จักรักตัวเอง อย่าทำร้ายตัวเองด้วยการหาความทุกข์มาใส่ตัวอะไรที่ทุกข์ก็ตัด ๆ มันเสียบ้าง..." (วินิตา ดิถียนต์. 2521:564)

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้เสนอแนวความคิดในการดำเนินชีวิตว่า เราควรภูมิใจในชีวิตอันมีค่าของเรา แม้ว่าครั้งหนึ่งเราได้ดำเนินชีวิตมาผิดพลาด เช่น การล้มเหลวในชีวิตสมรส การพลัดพรากจากสิ่งที่เรารัก การถูกทำร้ายทั้งทางจิตใจและร่างกาย เราควรลุกขึ้นต่อสู้กับชีวิตใหม่ไม่ควรเสียใจมากจนท้อถอยหรือยอมแพ้อุปสรรค ในเรื่องมณีราว คล้ายเดือน ซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง เป็นหญิงสาวที่ครอบครัวแตกแยก กล่าวคือบิดามีภรรยาใหม่ คล้ายเดือนเสียใจมาก เพราะสงสารมารดาที่ทำแต่งงานบ้านแต่บิดากลับใช้ชีวิตอย่างสุขสบายกับผู้หญิงอื่น คล้ายเดือนเริ่มเที่ยวกับเพื่อน ๆ แม้จะเป็นกลางคืนหรือไปเที่ยวไกล ๆ เช่น ภัทยา ทั้ง ๆ ที่คล้ายเดือนไม่เคยประพฤติตัวเช่นนั้นมาก่อน และในช่วงนี้ ผู้เขียนได้ปล่อยตัวละครเอกฝ่ายชายให้มารู้จักกับคล้ายเดือน ในฐานะเป็นเพื่อนของเพื่อน ชายคนนี้เป็นคนที่สังคมเก่ง คนผู้หญิงมาก ซึ่งเขาได้ใช้เสน่ห์หลอกล่อต่าง ๆ นานา จนกระทั่งได้คล้ายเดือนเป็นภรรยา เธอกลัวบิดามารดาจะทราบ กลัวการตั้งครรภ์ และกลัวการพบผู้ชายคนอื่นอีก คล้ายเดือนเริ่มท้อถอยกับชีวิต เธอเบื่อหน่ายจนผลการเรียนลดลง และตอนนี้ผู้เขียนให้หมอคนหนึ่ง เข้ามามีบทบาทกับคล้ายเดือน โดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตใหม่

ที่ดี และให้ลืมเรื่องเก่า ๆ ทั้งหมด คล้ายเดือนได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ตามที่หมอนแนะนำ ดังคำพูดของหมอที่ว่า

"เดือน เรื่องที่เกิดขึ้น ลืมมันเสีย อย่าไปนึกถึงมันอีกตอนนี้ มันจบสิ้นไปแล้วก็ตื่นแล้ว หน้าที่ของเรามีนี้ละ... เรียนหนังสือจนจบแล้วช่วยแม่เรื่องงานที่บ้าน ต่อไปก็ทำงาน ทำ เห็นไหม ชีวิตเรายังมีค่า.....มีความหมายกับคนอื่นอีกมาก"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 440)

ในเรื่องทางรัตติกาล มุกมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้ชายที่มีภรรยาและลูกแล้ว แต่ มุกก็คิดจะตั้งชายคนนั้นให้มาแต่งงานใหม่กับเธอ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือศีลธรรม มารดาของมุกจึงพยายามพูดหวานล่อมให้มุกรู้จักการยับยั้งชั่งใจ รู้จักการละอายต่อบาปบ้าง และแนะนำให้ตัดใจเสียจากผู้ชายคนนั้น ดังคำพูดที่ว่า

"ลูกเป็นคนมีคุณค่า อย่าเอาคุณค่าไปเสี่ยงกับเรื่องนี้ซีอะ คนสองคนนั้นไม่สำคัญเท่า กับตัวลูกเองหรอก ลูกไม่ได้ทำเพื่อเขา แต่เพื่อตัวลูกเองจะ... เพื่อรักษาชื่อเสียง ของตัวเอง" (วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 109)

การที่เรารู้ว่าชีวิตเรามีค่า ย่อมทำให้เรารักชีวิตของเรามากขึ้นและไม่คิดทอดทิ้ง ต่ออุปสรรคต่าง ๆ เราควรจะลุกขึ้นต่อสู้กับชีวิต นอกจากนั้นเราไม่ควรน้อยใจหรือดูถูกว่า ชีวิตเรามีค่าน้อยกว่าผู้อื่น เพราะจะทำให้มีปมด้อย แต่เราควรภูมิใจในสิ่งที่เรามีอยู่ดีกว่า เนื่องจากคนเราย่อมมีดีและไม่ดีอยู่ในตัวเอง ฉะนั้น เราควรเลือกภูมิใจในสิ่งที่เรามีอยู่ ดีกว่านึกน้อยใจในสิ่งที่เราไม่มี

ในเรื่องบ้านของพุ่มนี้ นิลยาเป็นเด็กสาวที่มีปัญหาหลายอย่างซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการอบรมของบิดามารดา เนื่องจากบิดามารดาทั้งคู่เป็นคนมีการศึกษาดี จึงอยากให้ลูกเรียนดี และพยายามเคี่ยวเข็ญให้ดูตำราตลอดเวลา แต่ผลการเรียนของนิลยาก็ยังไม่เป็นที่พอใจของบิดามารดา ซึ่งคาดหวังให้ลูกสอบได้ลำดับที่ 1 นอกจากนั้นนิลยาก็ชอบเรียนดนตรีเป็นพิเศษ แต่มารดาไม่เห็นด้วย นิลยากลายเป็นเด็กมีปัญหา ไม่ค่อยมีเพื่อน และหวาดกลัวบิดามารดามาก บวบสรวบเพื่อนชายที่อยู่ใกล้บ้านพูดปลอบใจนิลยาว่า

"ตอนนี้ พี่ว่าน้องหนูทำหน้าที่ตัวเองอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ก็แล้วกันและถ้าคิดเทียบ ตัวเองกับคนอื่น ก็อย่าเทียบในทำนองว่าตัวเองต่ำกว่าเขา มันเป็นการดูถูกตัวเอง

เปล่า ๆ ไม่ได้ประโยชน์อะไรหรอก เชื่อพี่เถอะ คนเรามีดีกันคนละอย่างไม่จำเป็นต้องเอาอย่างกัน” (วินิตา จิตยงค์. 2525 : 207)

ในนวนิยายเรื่องเพลงพรหม เพ็ญพรณิมีความพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา ฐานะ เพ็ญพรณิมีผู้ชายมาชอบหลายคน แต่มักจะเป็นผู้ชายที่หวังในทรัพย์สินสมบัติของเธอมากกว่า เธอจึงคบกับผู้ชายเหล่านั้นไม่นาน เพ็ญพรณิจึงมุ่งหาชายที่เธอสนใจแต่เธอก็ต้องผิดหวังเพราะชายคนนั้นมิได้ชอบเธอ เขาชอบผู้หญิงที่เรียบร้อยเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซึ่งเพ็ญพรณิไม่มีคุณสมบัติดังกล่าว เพ็ญพรณิเป็นสาวสังคม คล่องแคล่ว ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่แม่บ้านได้ แต่เธอก็พยายามจะเอาชนะผู้ชายนั้นให้ได้ ชายผู้นั้นถึงกับพูดกับเธอให้รู้จักตัวเองว่า

“ผมว่าคุณอย่าไปคิดแสวงหาอะไรที่คุณคิดว่าขาดอยู่เลย จนตายคุณก็อาจจะไม่พบ เพราะชีวิตคุณไม่ได้ถูกกำหนดมาให้วิ่งหาอะไรที่คุณขาดอยู่ แต่คุณคอยมีหน้าที่ชื่นชมกับสิ่งที่คุณมีอยู่แล้วย่างลั่นเหลือต่างหาก” (วินิตา จิตยงค์. 2522 : 257)

ทัศนะเกี่ยวกับแนวความคิดในการดำเนินชีวิตของผู้เขียนก็คือเราต้องมีจุดหมายในการดำเนินชีวิต ควรนึกถึงผู้อื่นบ้าง เป็นต้นว่า การให้ความรักความเมตตากับผู้อื่นหรือสังคม เพื่อที่เราจะไม่คิดวิตกกังวลปัญหาชีวิตของตนเองจนเกินไป ไม่ควรคิดเปรียบเทียบกับผู้อื่น ไม่ควรคำนึงถึงความต่ำต้อยของตน ควรคิดว่าชีวิตของคนเราย่อมมีดีแตกต่างกันไป ดังนั้นเราย่อมมีดีในตัวเอง ซึ่งเราควรจะภาคภูมิใจ ส่วนบางอย่างที่เราไม่มี แต่คนอื่นเขามีเราก็ไม่ควรเสียใจเก็บมาคิดเป็นปมด้อยเพราะสิ่งที่เรามีเขาอาจไม่มีเหมือนเราเช่นกัน

3.2 การคบเพื่อนต่างเพศ

ผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศไว้ว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันนี้มีความแตกต่างจากสมัยก่อนมาก กล่าวคือ สมัยก่อนผู้หญิงมักจะอยู่บ้าน ทำงานบ้านหรือถ้าแต่งงานแล้วก็จะคอยอยู่ปรนนิบัติลูกและสามี ทำหน้าที่สำคัญคือการเป็นแม่บ้านแม่เรือน ส่วนในปัจจุบันผู้หญิงได้รับการศึกษามากขึ้น จึงต้องการออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาให้เป็นประโยชน์ การทำงานย่อมจะทำกับคนจำนวนมาก ย่อมมีการพบปะกับผู้คนมากหน้าหลายตาเป็นธรรมดา สังคมก็กว้างขวางออกไป ผู้ชายและผู้หญิงจึงมีความสัมพันธ์กันพูดจา กัน ติดต่อกันได้อย่างเปิดเผย ผู้เขียนแสดงทัศนะดังกล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง

มณีราวี คลื่นกระทบฝั่ง และบ้านของพรั่งนี้

ในเรื่องมณีราวี ตอนที่คล้ายเดือนพบบิดาเดินคู่มากับผู้หญิงคนหนึ่งทำให้คล้ายเดือนโกรธบิดา คิดว่าบิดาเอาใจออกห่างจากมารดาและจามรเพื่อนชายของเธอได้พูดกับเธอว่า

"ผู้ชายผู้หญิงสมัยนี้ เขาเป็นเพื่อนไปไหนมาไหนกันได้หมดเลย ไม่ต้องเป็นคู่รักกันสักนิด พี่เอง พี่ก็มีเพื่อนผู้หญิงหลายคน แต่พี่ไม่เคยนึกว่าเป็นแฟน คุณพ่อกับผู้หญิงคนนั้นคงเป็นเพื่อนร่วมงานกันเท่านั้นแหละ ไม่มีอะไรมาทรอก"

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 54)

ในนวนิยายเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง โสภิตพูดกับรดาเรื่องการคบเพื่อนผู้ชายว่า

"ผู้หญิงหรือผู้ชายเธอก็มีสิทธิ์คบได้ทั้งนั้น ไม่จำเป็นที่ว่าถ้าเขาเป็นผู้ชายแล้วจะต้องจ้องคิดเป็นแผนกันทำเฉียว แล้วถ้าคบแล้วรักกันไม่ได้แน่เลย ไม่ต้องคบหา หน้าตาก็ไม่ต้องมองกันอีกวันหรือ ฉันว่าคิดอย่างงี้มันคับแคบไปหน่อยนะจ๊ะ แม่หนูแดง"

"เพราะเดี๋ยวนี้เราอยู่ตามลำพังคนเดียวได้เสียที่ไหน" โสภิตบรรยายความคิดเห็นต่อไปอย่างมั่นใจ

"ถึงเราไม่พึ่งคนอื่นทางกายแต่ก็ต้องพึ่งทางใจอย่างน้อยก็เอาไว้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เธอจะไปเที่ยวตัดฉับ...ฉับ...ฉันว่าไม่ถูกทรอก อย่างน้อยก็ไม่ดีกับตัวเอง แต่ถ้าเธอไม่อยากจะคบกับคนนี้เพราะ อีเป็นเชีโกหรือนิสัยเลว ชอบขี้มสต่างค์แล้วไม่คืน เธอจะไม่คบละก็ โอ.เค. แต่อย่าไปมองผู้ชายในแง่เดียวเลยว่าเขาเหมาะจะเป็นแฟนเราหรือเปล่า คิดอย่างงั้น...แฮะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 192-193)

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศนี้ ว. วินิจัยกุล ได้แสดงทัศนะที่กว้างไกลออกไปว่า สังคมปัจจุบันทำให้ผู้หญิงกับผู้ชายคบหากันได้อย่างเปิดเผย โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นคู่รักกัน และการมองความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงในแง่ความพึงพอใจด้านชั่ววูบด้านเดียวนั้น นับว่าเป็นความคิดที่คับแคบเกินไป

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้เสนอทัศนะเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศอีกแง่มุมหนึ่งว่า เนื่องจากการที่ผู้หญิงกับผู้ชายไปไหนมาไหนด้วยกันได้อย่างเปิดเผยนั้น อาจจะทำให้ผู้หญิงหรือผู้อื่นไม่ทันระวังคิดว่า ผู้ชายที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้หญิงนั้นแหละจะเป็นผู้ก่อปัญหาชีวิตให้กับผู้หญิงคนนั้นได้ กล่าวคือ เรามักจะมองข้ามจุด ๓ แห่งไป นั่นคืออันตรายที่มักจะเกิดจากคนใกล้ชิด

ของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงหรือลูกสาวมักจะถูกข่มขืน ทำร้ายร่างกายและจิตใจจากบุคคลเหล่านี้มากที่สุด

ในนวนิยายเรื่องมณีราวี ตอนที่ผู้หญิงคนหนึ่ง ถูกเพื่อนของพี่ชายหลอกลวงโดยนัดกันออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อย ๆ พี่ชายไม่ค่อยมีเวลาให้น้องสาว เมื่อเพื่อนช่วยพาน้องสาวไปเที่ยวจึงไว้ใจ ปรากฏว่า น้องสาวถูกเพื่อนของพี่ชายนี้หลอกลวงจนเสียคน เหตุการณ์นี้ผู้เขียนได้บรรยายถึงภัยของผู้หญิงว่า

‘เหยื่อ’ มีตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ไป จนกระทั่งผู้ใหญ่และไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้หญิงไปไหนในที่เปลี่ยวหรือว่าเดินทางในยามดึก แม้แต่ผู้หญิงที่อยู่บ้าน ภัยชนิดนี้ก็ยังมีจู่โจมเข้ามาอย่างง่ายดายในร่างของสมาชิกครอบครัวเดียวกันหรือว่าเป็นบ้านใกล้เคียง (วินิตา ดิถียนต์. 2531:389)

ในเรื่องบ้านของพุ่มนี้ ผู้เขียนบรรยายเป็นเหตุการณ์ตอนที่นิลยาถูกผู้ชายซึ่ง เป็นเพื่อนของเพื่อนข้างบ้านเธอซึ่งเขาเคยมาช่วยนิลยาซ้อมเล่นกีตาร์บ่อย ๆ เขาหลอกให้นิลยาไปพบเขาที่บ้านพักหลังเวลาเลิกเรียนแล้ว ทั้ง ๆ ที่นิลยาไม่เคยเกลียดเกลียดไปไหนตามลำพังแต่ เธอเห็นว่าเป็นคนเคยรู้จักกัน และคิดว่าจะไปไม่นาน ด้วยความที่อ่อนต่อโลกเธอจึงถูกชายผู้นั้นปลุกปล้ำ นิลยาดกใจมากและรีบวิ่งหนีรอดกลับมาบ้านได้ ตอนที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า

...ผู้ชายที่มันจะข่มขืนได้นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นไอ้อันธพาล จึกโก๋ติดผงขาวดกหลุด เอาตัวเสมอไป เพื่อนฝูง คู่รักนี้แหละตัวดี หลอกเอาไปได้ง่าย ๆ แล้วก็รวบรัดมัด หักมัดทางเสียง่ายกว่าพวกผู้ชายเสียอีก หรือไม่ญาติพี่น้องผู้ชายก็เหมือนกัน ชะล่าใจ นึกก็ไม่ได้ ไม่รู้ว่าคนไหนเกิดตัดหาหน้ามืดขึ้นมาบ้าง

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 299)

3.3 การยอมรับในสังคม

ผู้เขียนเสนอทัศนะว่า ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับในสังคม ทั้งคนดังกล่าวได้ปรากฏในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล เรื่องสงครามเงิน, ทางรัตติกาล, ละครคน, อยู่ฟ้าเดียวกัน, ฟ้าย่ำ, ทะเลแปร, มณีราวี, คลื่นกระทบฝั่ง และบ้านของพุ่มนี้

ในนวนิยายเรื่องมณีราวี ผู้เขียนได้บรรยายความรู้สึกนึกคิดของฉายฉานซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายที่มีต่อบิดาว่า

...พ่อของเขามีนิสัยแปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือรักลูกผู้ชาย หากไม่ค่อยอินังซังชอบกับลูกสาว จะว่าไปแล้วฉายานคิดว่าพ่อเสียใจทุกครั้งที่รู้ว่าเมียคนใดคนหนึ่งคลอดลูกสาวออกมา (วินิตา คิถียนต์. 2531 : 159)

ในเรื่องคลื่นกระทบฝั่ง ผู้เขียนให้บิดาของรตา เป็นคนเจ้าชู้มาก มีภรรยาหลายคน คนใดให้กำเนิดบุตรชายก็จะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี คนใดให้กำเนิดบุตรสาวก็จะถูกทิ้งขว้างยกเว้นรตาคนเดียว เพราะรตาเป็นลูกสาวที่เกิดจากการตาคนแรกและเป็ภรรยาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังคำบรรยายของผู้เขียนว่า

...รตายังไม่ทันจะขึ้นประถมหนึ่ง แม่ก็จับได้ว่าพ่อไปมีลูกชายอีกสองคนกับผู้หญิงชื่อจัน ชื่อลดาวัลย์ รายนี้พ่อรับเป็นภรรยาอย่างออกหน้าออกตา เพราะว่ามีลูกชายด้วยกัน และผู้หญิงคนนี้เองที่ทำให้ความอดทนของแม่พังทลายลง (วินิตา คิถียนต์. 2526 : 9)

นอกจากการนิยามยกย่องผู้ให้กำเนิดบุตรชาย และแสดงความรักในบุตรชายแล้ว สังคมยังยกย่องผู้ชายในด้านบริหารมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้เพราะความรู้สึกนิยามยกย่องผู้ชายว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถมากกว่าผู้หญิงยังคงฝังติดอยู่ในความรู้สึกของสังคมไทย เมื่อสังคมในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้านได้เคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชาย แม้แต่งานด้านการบริหาร ด้านผู้นำ ผู้หญิงก็สามารถทำได้ แต่ผู้ชายบางคนยังไม่ยอมรับ ดังจะเห็นได้จากนวนิยายเรื่อง บ้านของพุ่มนี้ ดร.เมธนีเป็นผู้หญิงที่มีความรู้สูง ความสามารถสูง ทำงานทางวิชาการและเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัย แต่ก็พบกับอุปสรรค เพราะความเป็นผู้หญิงซึ่งสังคมยังไม่ยอมรับเท่าผู้ชาย ดังตัวอย่าง

"คุณเมธนี ระยะนี้จะแนนเสียงเขามาแรงมาก ถ้าเขาจะได้เป็นอธิการบดีคราวหน้า ละก็ผมว่าก็คงไม่มีใครแปลกใจหรอก แต่จะแนนคุณนะ ตอนนี้อย่างไม่มากพอ ต้องยอมรับในข้อนี้ว่าทางมหาวิทยาลัยเรายังไม่เชื่อถือผู้บริหารที่เป็นผู้หญิงเท่าไร เขายึดถือว่าผู้ชายตัดสินใจได้เฉียบขาดกว่า"

(วินิตา คิถียนต์. 2525 : 322)

ในนวนิยายเรื่องสงครามเงิน เอรินเป็นผู้บริหารงานบริษัทแห่งหนึ่ง เธอมักจะประสบปัญหากับลูกน้องเสมอ พันธุม เพื่อนชายบอกกับเธอว่า

"มิสเตอร์ลีแกหัวโบราณ เห็นผู้ชายสำคัญกว่าผู้หญิง ถ้าผมบอกให้แกทำอะไร แกก็ไม่
รู้สึกว่าเป็นเสียหน้า แต่ถ้าผู้หญิงสั่งแกต้องไว้ศักดิ์ศรีของแกมึงก็เลยกลายกลายเป็นตาแก่
หัวตื้อไป" (วินิตา ดิถียนต์. 2530 : 658)

การทำความเข้าใจเรื่องเดียวกัน สังคมมักจะกล่าวโทษแก่ฝ่ายผู้หญิงมากกว่าฝ่ายผู้ชาย
เช่น ในเรื่องการบลุกปล้ำ ช่มชู้ ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เสียชื่อเสียง ทั้ง ๆ ที่ผู้ชาย
เป็นผู้ก่อเรื่องราวขึ้น

ในนวนิยายเรื่องบ้านของหญิงนี้ ตอนที่นิยาถูกเพื่อนชายหลอกไปบ้านแล้วบลุกปล้ำ
และนำแถบที่เลี้ยงไก่มาได้พูดกับนิยาว่า

"คุณหนูเป็นลูกผู้ชายมากดี คุณพ่อคุณหนูเป็นคนมีหน้ามีตา เพราะฉะนั้นถ้าเกิดเรื่อง
ราวอื้อฉาวอะไรขึ้น คุณหนูมีแต่ทางรับเคราะห์ด้านเดียว...รู้ไปถึงไหน ก็มีแต่ชาย
หน้าเขาถึงนั้น คุณหนูเจ็บตัวเพราะคนระยำยังไม่พอ ถ้าเรื่องอื้อฉาวขึ้นก็มีแต่เจ็บใจ
ชวิฐที่เสียอยู่แล้วมีแต่จะย่อยยับลงอีก ทั้ง ๆ เรื่องพรรคนี้น่าไม่ใช่ความผิดของผู้หญิง
ผู้ชายมันเป็นคนทำ แต่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียทั้งขึ้นทั้งล่อง"

(วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 298)

ว. วินิจฉัยกุล เสนอทัศนะไว้ว่า สังคมมักจะมุ่งอบรมสั่งสอนให้ผู้หญิงระมัดระวังตัว
แต่สังคมไม่เคยสอนผู้ชายให้รู้จักความรับผิดชอบ ความมีคุณธรรม นับว่าเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรม
สำหรับผู้หญิง ซึ่งสังคมควรจะทำให้ความเข้มงวดกวดขันทั้งผู้หญิงและผู้ชายเสมอหน้ากัน

ในนวนิยายเรื่องทางรัตติกาล มุกนุดกับมารดาว่า

"โบราณดีแต่สอนให้ผู้หญิงระวังตัว ทำไมไม่สอนผู้ชายให้มีศีลธรรมบ้างละคะมุกว่าคน
ไทยนะทำผิดอยู่ข้อหนึ่งคือเข้มงวดลูกผู้หญิง แต่ปล่อยลูกผู้ชาย แทนที่จะอบรมให้รู้จัก
หน้าที่เท่า ๆ กัน นี่กลับทำคล้าย ๆ กับว่ายอมรับเสียแล้วว่าเรื่องผู้ชายทำลายผู้หญิง
นะเป็นของธรรมดา ห้ามไม่ได้ เป็นหน้าที่ผู้หญิงต้องรักษาตัวกันเอาเองมากกว่า
เลยหันมาสอนผู้หญิงกันยกใหญ่ ไม่มีสุภาพชนสอนชายเลยสักบท"

(วินิตา ดิถียนต์. 2524 : 391)

และในนวนิยายเรื่องละครคน ป่านุดกับแก้วใส่ว่า

"สังคมไทยเป็นสังคมที่ลงโทษผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ในเรื่องศีลธรรมจรรยาจะเป็น

เพราะตีราคาผู้หญิงสูงกว่าผู้ชายหรือคนที่ผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย บ้าก็ไม่รู้หรอกนะ แต่คิดว่าเป็นอย่างหลังมากกว่า ไม่ต้องดูอื่นดูไกล ถ้าผู้หญิงท้องขึ้นมา ตามหลักแล้วมันต้องอาศัยทั้งผู้หญิงผู้ชาย เด็กมันถึงจะเกิดขึ้นมาได้ แต่มีไหมล่ะที่สังคมลงโทษผู้ชาย มีแต่จะโทษผู้หญิงว่าใจง่ายทำเดี๋ยว พ่อแม่ทุกคนที่มีลูกสาวจะอบรมลูกสาวไม่ให้ท้องก่อนแต่ง แต่พ่อแม่ผู้ชายก็คนเขี้ยวจะอบรมลูกชายไม่ให้ไปทำใครท้อง"

(วินิตา ดิถียนต์ . 2528 : 282)

ว. วินิจัยกุล ได้สะท้อนทัศนะของคนส่วนใหญ่ที่ยังคงมองผู้หญิงเหมือนวัตถุชิ้นหนึ่งซึ่งมักจะตีราคาได้ด้วยราคาต่าง ๆ ตามความพึงพอใจของผู้ชาย ถ้าเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์ก็มักจะถูกตีราคาไว้ระดับสูงชิ้นหนึ่ง ถ้าเป็นสาวไม่บริสุทธิ์หรือเป็นมาয়าก็จะถูกมองไปในแง่ที่ไม่ดีมองเหมือนของเล่นที่ไร้ค่า

ในนวนิยายเรื่องอยู่ฟ้าเดียวกัน พิศนิกประหลาดใจเมื่อพี่เขยคิดว่าจะปลุกปล้ำเธอว่า

"ผู้ชายยังเห็นผู้หญิงเหมือนวัตถุชิ้นหนึ่ง ไม่มีชีวิตจิตใจ แล้วแต่ละเปลี่ยนเมื่อได้ตามใจชอบอีกหรือในยุคปัจจุบันนี้" (วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 285)

ในนวนิยายเรื่องฟ้าต่ำ อีสตรีพูดกับปรางว่า

"...พวกนี้ตีราคาผู้หญิงไว้เป็นวัตถุเท่านั้นเอง ถ้าเป็นของใหม่เอี่ยม แกะกล่องถือว่าเป็นของดีที่สุด แผลกและกะ ผู้ชายบางคน ตั้งค้ำมันไว้เลยว่าจะแต่งงานกับสาวบริสุทธิ์เท่านั้น แล้วตัวเองก็ไปเที่ยวสำส่อน... ไปทำลายผู้หญิงนับไม่ถ้วน... ไม่ยักนึกว่าถ้าเจ้าสาวเขาโดนคนหลอกมาบ้าง เขาจะโทษใคร"

(วินิตา ดิถียนต์. 2527 : 571)

ในนวนิยายเรื่องทะเลแปร ตัวละครเอกพูดถึงชีวิตของหญิงที่เป็นแม่มายว่าผู้ชายมักจะไม่เห็นคุณค่าเท่ากับผู้หญิงลาวบริสุทธิ์ เขามักมองหญิงมายว่าเป็นสิ่งของที่ไร้ค่าหรือเป็นของที่มีรอยร้าวแล้ว ดังตัวอย่าง

"ก็ยากนะกะ ลองได้ซื้อว่าเป็นแม่มายเสียแล้ว ผู้ชายดี ๆ เขามักจะมองข้ามไปหาสาว ๆ ไม่ดีกว่าหรือคะ" (วินิตา ดิถียนต์. 2525 : 571)

3.4 ความประพฤติดังผู้หญิงไทยปัจจุบันบางกลุ่ม

ว. วินิจัยกุล แสดงทัศนะว่า ผู้หญิงไทยปัจจุบันบางกลุ่ม มีความประพฤติดังกับความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศอย่างอิสระเสรี เป็นต้นว่า การใช้ชีวิตร่วมกันก่อนโดยมิได้แต่งงานกัน การใช้เงินซื้อความสุขจากผู้ชาย หรือแม้แต่การไม่พอใจสามีหรือสามีที่ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เธอก็สามารถเป็นฝ่ายเดินจากเขาได้เช่นกัน ในนวนิยายเรื่องทางไร้ดอกไม้แหม่ม เป็นผู้หญิงสวย มีการศึกษาดีและเป็นนักเขียน เธอจึงชอบศึกษาชีวิตคนอื่นเพื่อนำมาเขียนหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชาย แหม่มจะศึกษาเขาด้วยการไปผูกพันกับเขาอย่างลึกซึ้ง เพราะเธอไม่คิดว่าเธอจะเป็นฝ่ายเสียหาย ดังคำพูดของแหม่มที่พูดกับหลิวว่า

"ผู้หญิงอย่างหลิวยังเป็นทาสสังคมไทย แต่โบราณโบราณมากนะจะ ถึงได้ไม่ยอมเสมอภาคกับผู้ชายเสียเลย เขียวแหม่มคนหนึ่งจะไม่ยอมถูกใช้ตรวนอันนี้ล่ามขาเอาไว้หรอก ผู้ชายก็เป็นแค่หุ่นส่วนของเรา แต่ไม่ใช่เจ้าของ แล้วเขาจะมาผูกมัดอะไรเราไม่ได้ทั้งนั้น" (วินิตา ดิถียนต์. 2526 : 437)

ในนวนิยายเรื่องปัญหานกกันครีว ผู้เขียนเสนอให้คุณชื่นฉันทัย เป็นผู้หญิงที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมเนื่องจากฐานะดี เธอจึงเปลี่ยนสามีบ่อย ๆ เพราะเธอเป็นคนเบื่อง่าย ดังคำบรรยายความนึกคิดของเอมิกา ว่า

เอมิการู้ว่าคุณชื่นเป็นสื่อสามี เป็นอารมณ์ประเภทเดียวกับที่ผู้ชายโดยมากเขามีหลังจากแต่งงานมานานจนกระทั่งขึ้นสนิม และถึงเวลาจะมีคำว่า 'หลวม' ต่อท้ายได้แล้ว ผิดกันแต่ว่าคราวนี้คุณชื่นเป็นฝ่ายเป็นสื่อสามีเสียเอง ขณะที่คุณเฟิร์มยังคงนั่งหงอย ๆ เติบโตด้วยความรักใคร่เกรงอกเกรงใจภรรยา (วินิตา ดิถียนต์. 2528 : 130)

ในนวนิยายเรื่องเพลงพรหม ผู้เขียนได้เสนอชีวิตของตัวละครตัวหนึ่งชื่อเพ็ญพรณิน ผู้หญิงที่ทั้งสวยทั้งรวย คล่องแคล่ว เข้าสังคมเก่ง และการที่เธอเป็นคนมีฐานะดีนั้นทำให้เธอเป็นที่หมายปองของผู้ชายมากมาย เธอจึงรู้สึกภาคภูมิใจที่มีชายมาสนใจเธอมาก และเธอก็สามารถเลือกผู้ชายที่เธอสนใจได้ตามความปรารถนา เธอจะให้เขามาอยู่อาศัยที่ของเธอ ให้เงินทองเขาใช้จ่าย เธอทำทุกอย่างเพื่อให้เขามีความสุขทางกาย แต่เมื่อเธอเริ่มเบื่อผู้ชายเหล่านั้นเธอจะเป็นฝ่ายบอกเลิกกับเขาทันที และหมายตาผู้ชายคนอื่นต่อไป ดังตัวอย่างจากคำบรรยายของผู้เขียนว่า

เพ็ญพรตินไม่เคยที่จะพูดว่า หล่อน 'หมายตา' ผู้ชายคนไหนไว้ แทนที่จะรอให้ฝ่ายชายเป็นฝ่ายรุกเข้ามาก่อน แล้วหล่อนไม่เห็นแปลกที่หล่อน เป็นฝ่ายทิ้งขว้างเสียเอง ไม่ใช่ถูกทิ้ง (วินิตา ดิถียนต์. 2522:234)

ผู้หญิงในกลุ่มนี้ล้วนเป็นคนที่มีฐานะดี ทำให้เธอเป็นที่หมายปองของผู้ชายหลายคน เธอมีความกล้าแสดงออกและกล้าเปิดเผยความต้องการของตนเองเพราะคิดว่า ผู้หญิงกับผู้ชายควรมีสิทธิเสรีในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศเท่า ๆ กันกล่าวคือ ผู้หญิงไม่ควรเป็นฝ่ายรอหรือถูกเลือกจากผู้ชาย แต่ผู้หญิงควรเป็นฝ่ายเลือกผู้ชายได้ และผู้เขียนได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ผู้หญิงควรเป็นเพศที่รู้จักการสำรวมในเรื่องเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงไทย ดังคำพูดของตัวละครตัวหนึ่ง ซึ่งเป็นมารดาของฟิงค์ในเรื่องอยู่ฟ้าเดียวกัน มารดาของฟิงค์แต่งงานกับชาวต่างประเทศและอพยพลูก ๆ ไปอยู่ที่อเมริกา แม้ว่าฟิงค์จะอยู่ในสภาพแวดล้อมของอเมริกาที่มีความอิสระเสรี แต่มารดาของฟิงค์ก็หมั่นอบรมสั่งสอนให้ฟิงค์รู้จักขนบประเพณีไทย และแนวความคิดในการดำเนินชีวิตของหญิงไทย และตอนหนึ่งมารดาของเธอก็สอนฟิงค์เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตนหรือการประพฤติตนที่เหมาะสมกับเพศตรงข้ามว่า

"ผู้หญิงไทยมีลักษณะสงบเสงี่ยมมากกว่าผู้หญิงชาติอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์เพราะถือกันว่าผู้หญิงจะต้องมีความสำรวมเรื่องเพศอยู่ทุกเวลา"

"คงจะเป็นเพราะสมัยก่อนไม่มีชาคุมกำเนิดมั้ง แม่" ฟิงค์ยังเคยล้อแม่เล่นแม่หัวเราะ

"ถึงมี แม้ว่าผู้ชายไทยสมัยก่อนก็คงไม่ชอบอยู่ดีจะว่ากันที่จริงความสำเร็จมันเดินสูงมันทำให้เรารู้จักอดกลั้น ไม่ทำตามใจตัวเองไปเสียทุกอย่าง ทำอย่างนั้นไม่ดีหรอก หัวขึ้นมาก็กิน มีอารมณ์ขึ้นมาก็ระบายออก...ต่างจากสัตว์ที่ตรงไหน?"

(วินิตา ดิถียนต์. 2529 : 253)

3.5 ภาพลักษณ์ของผู้หญิง

ว. วินิจัยกุล ได้เสนอทัศนะในด้านภาพลักษณ์ของผู้หญิงในปัจจุบันว่า ผู้หญิงไทยในปัจจุบันเป็นคนมีความรู้ ฉลาด ทันคน ทันโลก มีบุคลิกคล่องแคล่ว ไม่อ่อนแอ นุ่มนิ่ม ดังจะเห็นได้ว่า

ในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงมีบทบาทในด้านประกอบอาชีพนอกบ้านหลายอย่าง เช่นเดียวกับผู้ชาย เป็นต้นว่า ครู แพทย์ นักวิชาการ ผู้บริหารและนักเขียน เป็นต้น ผู้หญิงที่เรียบร้อย

ทำแต่งงานบ้านเรือน เลี้ยงลูกหรือปรนนิบัติสามี มีน้อยลง ผู้หญิงในปัจจุบันจำเป็นจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก ดังนั้นผู้หญิงที่มีบทบาทในอาชีพต่าง ๆ จึงต้องเป็นคนที่มีความรู้ฉลาด คล่องแคล่ว ทันคน และพึ่งตนเองได้ ลักษณะของผู้หญิงดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในนวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล หลายเรื่อง และที่ปรากฏเด่นชัดมี 2 เรื่อง ได้แก่ละครคนและมณีราว

ในเรื่องละครคน แก้วใส เคยได้รับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเยาว์จากลุงและป้า สำหรับบิดาและมารดาของแก้วใสนั้นหย่ากัน ชีวิตแก้วใสจึงไม่สมบูรณ์เหมือนคนอื่น แต่แก้วใสก็โชคดีที่มีลุงและป้าซึ่งเป็นคนดีมีศีลธรรม อบรมแก้วใส แก้วใสจึงเป็นเด็กโง่ดี เมื่อแก้วใสโตขึ้น เธอต้องจากที่อยู่ไปอยู่หอพัก เพื่อเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง และจะพบว่า แก้วใสเป็นผู้หญิงที่เก่ง สามารถใช้ชีวิตตามลำพังได้ ไม่อ่อนแอ รู้จักการเอาตัวรอดและเมื่อแก้วใสเรียนจบได้ทำงานที่สถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่ง เธอก็ทำงานได้เป็นอย่างดี มีเพื่อน ๆ รักมากมายเพราะแก้วใสมีนิสัยดี ซื่อทำงาน ทั้งนี้เป็นเพราะแก้วใสเคยได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากลุงและป้า รวมทั้งตาและยาย ซึ่งมักจะช่วยกันสอนให้แก้วใสเป็นคนดี รู้จักต่อสู้ชีวิต ไม่อ่อนแอ ดังคำพูดของตาที่พูดกับแก้วใสว่า

"ตาตั้ง (ชื่อ) ให้ เพื่อโตขึ้นแก้วจะได้แฉ่มใสอยู่เสมอไม่ขุ่นมัว แล้วทำตัวอย่างแก้วนะดี มันเป็นของมีค่า แต่ถึงลวยยังงี้ มันก็ยังแข็ง ไม่อ่อนไม่นุ่มนวล ลมัยที่แก้วเป็นสาว...จะมัวนุ่มนวลอ่อนแออยู่ละก็ คงเอาตัวไม่รอดแน่ ๆ หลานเอ๊ย"

(วินิตา ตติยนต์. 2528 : 106)

ในเรื่องเดียวกันนี้ ผู้เขียนได้แสดงทัศนะต่อผู้หญิงไทยว่า ไม่จำเป็นต้องเรียบร้อยขนาดผ้าพับไว้ แต่ก็ต้องเรียบร้อยไว้บ้างและไม่ควรประพฤติดูเหลวไหล เช่นดื่มสุรา เที่ยวกลางคืน เช่นเดียวกับผู้ชาย ดังคำบรรยายของผู้เขียนที่บรรยายถึงแก้วใสว่า

ครู ตรงค์ จัตวา และแจ่ม ล้วนเป็นคนที่แก้วใสเชื่อว่าหวังดีกับหล่อน คนพวกนี้ไม่ต้องการให้หล่อนนุ่มนวลเป็นสาวไทยโบราณแต่ก็ไม่มีใครเห็นด้วยถ้าหล่อนจะทำตัวเก่งขนาดกินเหล้าและหัวทกกันชีวิตได้ไม่เลือกที่อย่างผู้หญิงอีกหลาย ๆ คน ผู้ชายพวกนี้....ลึกลงไปแก้วใส คิดว่าเหมือนลุงหัดทองของหล่อนนั่นแหละ คือถือว่าผู้ชายจะทำตัวล้ามละเทเหมาอย่างงี้ก็ไม่ใช่อ่อนน้อมคำไหน แต่ผู้หญิง....โดยเฉพาะญาติ พี่น้อง ลูก หลานเขา...ห้ามเอาอย่างเด็ดขาด (วินิตา ตติยนต์. 2528 : 34)

นอกจากนี้ ว. วินิจฉัยกุล ยังได้เสนอทัศนะอีกแง่มุมหนึ่งว่า ผู้หญิงที่เรียวร่อนนุ่มมีข้อ่าย หรือฉลาดกล้วคนภายนอก มักจะเสียเปรียบผู้อื่น เพราะความไม่รู้เท่าทันความคิดของคนอื่น และนอกจากนั้นผู้หญิงประเภทนี้มักจะพึ่งตนเองไม่ได้ ตัดสินใจไม่เป็น อ่อนแอ ไม่ต่อสู้กับอุปสรรค ต้องมีผู้คุ้มครองตลอดเวลาเช่นบิดามารดา ในนวนิยายเรื่องมณีราวี คล้ายเดือนได้รับการอบรมและเลี้ยงดูมาอย่างทะนุถนอม คล้ายเดือนเป็นเด็กดี เชื่อฟัง และอยู่ในโอวาทของมารดาเสมอ แต่คล้ายเดือนมีโลกที่คับแคบมาก นั่นคือ ชีวิตเธอส่วนใหญ่จะอยู่ที่มหาวิทยาลัย และกลับบ้านช่วยมารดาทำงานบ้านเท่านั้น เธอจึงไม่ค่อยมีเพื่อน เธอเป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ข้อ่าย อ่อนแอ ไม่แข็งแกร่งและไม่ทันคน ดังจากคำพูดของเมนา ซึ่งเป็นเพื่อนของเธอว่า

“ผู้หญิงหัวเก่าก็เลี้ยงลูกแบบเก่า ยังงัดมันแหย่อยู่ตรงที่ปรับตัวยากจริงไหมเดือน อย่างเดือนถ้าเรียนจบไปทำงานเจอคนหัวใหม่เข้า เข้ากับเขาไม่ได้ บางทีเลยทำงานไม่ไหว เราว่าคนเราจะต้องนึกถึงข้อนี้ให้มาก ๆ ต้องทันคนทันโลก”

(วินิตา ดิถียนต์. 2531 : 87)

ทัศนะของ ว. วินิจฉัยกุล ที่มีต่อผู้หญิง ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงไทยในปัจจุบัน ผู้ใหญ่ในสังคมไทยปัจจุบัน หากนำทัศนคติดังกล่าวนี้ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ก็ย่อมจะทำให้ชีวิตของตนเป็นชีวิตที่มีคุณค่าและมีความหมายอย่างแท้จริงสมตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษามุขลักษณะของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล
2. เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล
3. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงไทยในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษานวนิยายร่วมสมัยของ ว. วนิจญกุล จำนวน 18 เรื่อง
2. เลือกศึกษาตัวละครผู้หญิงเด่น ๆ ในแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจจะมีมากกว่าหนึ่งตัว
3. ศึกษาความรู้ทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยาและเอกสารอื่น ๆ ประกอบ
4. วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล ในด้าน
 - 4.1 ลักษณะทางกาย
 - 4.2 ลักษณะนิสัย
 - 4.3 ลักษณะการแสดงความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - 4.4 แนวความคิดในการดำเนินชีวิต
5. วิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิจญกุล

ในด้าน

- 5.1 ครอบครัว
- 5.2 การประกอบอาชีพ
- 5.3 สังคม
- 6. วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิงในด้าน
 - 6.1 การศึกษา
 - 6.2 ชีวิตสมรส
 - 6.3 การดำเนินชีวิตในสังคม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล จำนวน 18 เรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาด้านบุคลิกภาพของตัวละคร สถานภาพและบทบาทของตัวละคร รวมทั้งทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพของตัวละคร แบ่งออกกว้าง ๆ ได้ 2 ฝ่าย เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ คือ บุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์กับบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์มี 8 ตัว ได้แก่ เอมิกา หลิว แก้วใส นิงค์ เอริน แหวน รดา และคุณนายลำไย ซึ่งตัวละครเหล่านี้ล้วนเคยได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาดีตั้งแต่วัยเยาว์ จึงทำให้เป็นคนมีความคิดที่ดี มีบุคลิกภาพดีและมีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี สำหรับตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์ มี 11 ตัว ได้แก่ นางราม เมธนี ภักรินทร์ คล้ายเดือน มุก นิตะวัน รอย อิลตรี ทศติยา บุษบง และคุณนายสมวงศ์ จะเห็นได้ว่าตัวละครเหล่านี้ล้วนมีภูมิหลังที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ครอบครัวแตกแยก ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดหรือทะนุถนอมมากเกินไป จึงทำให้ตัวละครเหล่านี้เป็นคนที่มีความคิด บุคลิกภาพ รวมทั้งแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ไม่ดี ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล ทั้งแบบบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ ในบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ก็ยังมีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์อยู่และตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ก็มีแบบไม่สร้างสรรค์อยู่ ส่วนใหญ่เป็นคนที่ไม่ดีพร้อม มีทั้งส่วนดีและส่วนที่บกพร่อง เจกเช่นบุณชนทั่ว ๆ ไป

จัดเป็นตัวละครประเภทตัวกลม (round character)

2. สถานภาพและบทบาทของตัวละคร ผู้วิจัยได้ศึกษา 3 ด้านคือ ครอบครัว การประกอบอาชีพ และสังคม สถานภาพและบทบาทในครอบครัวได้แก่บทบาทของลูกสาว บทบาทของภรรยา และบทบาทของมารดา ตัวละครที่แสดงบทบาทลูกสาวได้ดีมี 3 ตัว ได้แก่ เอมิกา แก้วใสและพิงค์ ทั้งนี้เพราะตัวละครเหล่านี้ล้วนได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างดี นิตามารดาหรือผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นต่อตัวละครดังกล่าวอย่างสมบูรณ์จึงทำให้ตัวละครเหล่านี้แสดงบทบาทที่ดีได้ ส่วนตัวละครที่แสดงบทบาทลูกสาวไม่ดีนั้นมี 4 ตัว ได้แก่ นงราม พิตะวัน มุกและอิสตรี ซึ่งตัวละครเหล่านี้มีภูมิหลังที่ไม่สมบูรณ์ ขาดความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ส่วนสถานภาพและบทบาทของภรณยานั้น พบว่าตัวละครที่เป็นภรรยาที่ดีมี 4 ตัว ได้แก่ แทวน คุณนายสมวงศ์ บุษบง และเอริน การที่ตัวละครเหล่านี้แสดงบทบาทภรรยาได้ดีนั้น สืบเนื่องมาจากตัวละครเหล่านั้น มีความรักและความเข้าใจ เกิดทุนสามมึ่มาก จึงยอมปรนนิบัติรับใช้สามีทุกอย่าง แต่ถ้าตัวละครใดมีฐานะดีมากก็ไม่จำเป็นต้องทำงานบ้าน แต่ต้องออกสังคมหรือช่วยสามีทำงานนอกบ้านแทน ส่วนตัวละครที่แสดงบทบาทภรรยาไม่ดีนั้นมี 5 ตัว ได้แก่ ภัทริน เมธนี หลิว ทัดติยา และรอย ภรรยาเหล่านี้ หลายคนเป็นคนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพมาก และทำงานนอกบ้านได้ดี แต่เธอมักจะบ่นพร่องเกี่ยวกับงานหน้าที่แม่บ้าน ซึ่งทำให้ครอบครัวมีปัญหา ตัวละครบางตัวก็ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสามีได้ ทั้งนี้เพราะความไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตหรือความคิดไม่ตรงกันกับสามี บางตัวก็มีความไม่ลงทุทะเยอทะยานด้านชื่อเสียง เกียรติยศมากเกินไป จนทำให้ประพฤติดนเป็นภรรยาที่ไม่ดี ครอบครัวไม่มีความสุข และบทบาทลูกทำได้แก่บทบาทมารดาซึ่งมีเพียงตัวเดียวเท่านั้นคือคุณนายลำไย คุณนายลำไยเป็นชาวสวนที่มีความคิดทันสมัย แม้ว่าจะอยู่ต่างจังหวัด เธอสามารถแสดงบทบาทการเป็นมารดาได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ มีความฉลาด รอบคอบ รู้จักแนะนำ และแก้ปัญหาให้ลูก ๆ นอกจากนั้นคุณนายลำไยยังมีความสามารถในเรื่องการดูแลสวน คณงานทำสวน รวมทั้งความเป็นอยู่ของลูก ๆ และสามีได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพของตัวละครนั้น ตัวละครส่วนใหญ่แสดงบทบาทในการประกอบอาชีพได้ดีทุกคน ได้แก่ เมธนี ภัทริน หลิว แก้วใส เอริน และเอมิกายกเว้นบุษบงเพียงตัวเดียวที่แสดงบทบาทไม่เหมาะสมกับอาชีพ สำหรับอาชีพที่ตัวละครผู้หญิง

ทำได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย นักเขียน ผู้ช่วยผู้กำกับโทรทัศน์ นักบริหาร และคนรับใช้ ตัวละครทุกตัวมีการศึกษาสูงตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจนถึงระดับปริญญาเอก

สถานภาพและบทบาทในสังคม ตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมได้ดี มี 8 ตัว คือ ภักริน นิตะวัน รตา แหวน ทัดติยา เอมิกา และบุษบง บทบาทในสังคมที่ตัวละครเหล่านี้สามารถแสดงบทบาทในสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะตัวละครเหล่านี้เป็นภรรยาของผู้มีฐานะดี มีเกียรติ มีชื่อเสียง เธอจึงจำเป็นจะต้องออกสังคมคู่กับสามีหรือบิดามารดา ส่วนตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมไม่ดีนั้นมีเพียงตัวเดียวคือองราม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาในวัยเยาว์ ทำให้เธอเป็นคนขาดความรักและมักจะอิจฉาคนอื่นที่มีความรักหรือความสุข

3. ทักษะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง แบ่งออกได้ 3 เรื่อง ได้แก่ 1 การศึกษา 2 ชีวิตสมรส 3 การดำเนินชีวิตในสังคม

ในด้านการศึกษา ผู้เขียนสนับสนุนให้ผู้หญิงมีการศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำความรู้มาประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองหรือครอบครัวได้ โดยมีต้องรอหรือหวังพึ่งพิงผู้อื่น นอกจากนั้นผู้เขียนยังมีความเห็นว่า การศึกษาทำให้ผู้หญิงเฉลียวฉลาด มีความคิด ทันคนและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง

ในด้านชีวิตสมรส ผู้เขียนเห็นว่าชีวิตการแต่งงานนั้นควรคำนึงถึงอุปนิสัยใจคอซึ่งกันและกัน มากกว่าจะคำนึงถึงความสวยความบริสุทธิ์ของผู้หญิง การจัดงานแต่งงานก็ควรจัดให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง หรือมีเงินก็เพียงแต่จดทะเบียนสมรสและดักบาตรทำบุญเท่านั้น นอกจากนั้นผู้เขียนยังมีความเห็นอีกว่าคู่ครองสมัยนี้ไม่ค่อยมีความอดทน ทำให้หย่ากันง่าย

ในด้านการดำเนินชีวิตในสังคม ผู้เขียนมีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมคือ ผู้หญิงควรมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตของตน ไม่ควรปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ไร้สาระในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศในปัจจุบัน พบว่าผู้หญิงกับผู้ชายคบหาสมาคมกันได้อย่างเปิดเผย โดยไม่ต้องเป็นคู่รักกันเสมอไปเพราะการทำงาน การพบปะกันทำให้ต้องมีการพูดจาเกิน นอกจากนั้นผู้เขียนยังให้ทักษะอีกว่าผู้หญิงที่ถูกข่มขืน บังคับขืนใจ มักจะเกิดจากผู้ชายที่เธอไว้วางใจ เช่น คู่รัก เพื่อน ญาติใกล้ชิด เป็นต้น ส่วนการยอมรับความสามารถของผู้หญิง ผู้เขียนให้ทักษะว่า

ผู้หญิงมักได้รับการยอมรับน้อยกว่าผู้ชาย เช่น การทำงานด้านบริหาร หรือในกรณีที่กระทำผิดร่วมกัน สังคมมักจะกล่าวโทษแต่ฝ่ายหญิงฝ่ายเดียว เป็นต้นว่า ผู้หญิงตั้งครรภ์ก่อนแต่งงานหรือถูกข่มขืน ฝ่ายหญิงมักจะถูกกล่าวว่าเป็นคนใจง่าย เป็นคนไม่ดี ไม่รู้จักระมัดระวังตัว พร้อมกันนี้ ผู้เขียนได้เสนอให้พ่อแม่อบรมสั่งสอนผู้ชายให้รู้จักรับผิดชอบและมีศีลธรรมมากกว่านี้ สำหรับด้านความประพฤติของผู้หญิง ไทยบางกลุ่มที่นิยมความอิสระเสรีในเรื่องเพศนั้นผู้เขียนไม่เห็นด้วย และให้ความเห็นว่าผู้หญิงไทยความรู้จักการสำรวมเรื่องเพศตลอดเวลา และประการสุดท้าย ผู้เขียนได้เสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยว่าควรเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ ฟังตนเองได้ คล่องแคล่ว ทันคน ทันโลก ไม่นุ่มนวลอ่อนแอเกินไป และเป็นตัวของตัวเอง

การอภิปรายผล

นวนิยายของ ว. วนิจัยกุล จัดเป็นนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ผลมุลานกับแนวจิตวิทยา ตัวละครผู้หญิงที่ผู้ประพันธ์สร้างขึ้นนั้น จึงเป็นบุคคลที่พบเห็นได้ในสังคมไทยปัจจุบัน ตัวละครเหล่านี้มีทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง เช่น บุณชนทั่ว ๆ ไป ผู้ประพันธ์สร้างตัวละครขึ้นอย่างสมจริงและชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีแตกต่างกันไปตามภูมิหลังและสภาพแวดล้อมของตน

ตัวละครเหล่านี้จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจผู้อ่าน คงเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้นวนิยายของนักประพันธ์ผู้นี้ได้รับความนิยมอย่างสูงในวงวรรณกรรมไทยปัจจุบัน

นอกเหนือจากความบันเทิงที่ได้รับแล้ว นวนิยายของ ว. วนิจัยกุล ยังทำให้ผู้อ่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตเพิ่มขึ้น รู้จักและเข้าใจมนุษย์มากขึ้น ทักษะที่ผู้ประพันธ์สอดแทรกไว้ในเรื่องอย่างแนบเนียนก็เป็นสิ่งมีคุณค่า ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้มีประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างแท้จริง

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานเขียนของ ว. วนิจัยกุล นี้ พบว่าผู้เขียนเสนอตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่ลึบร่างลึบรัด มากกว่าตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบลึบร่างลึบรัด ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้มองเห็นข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ของสังคมไทย และสะท้อนภาพดังกล่าวลงในนวนิยายของผู้เขียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นพ้องว่า นวนิยายของ ว. วนิจัยกุล นั้น เป็นเสมือน

กระเจงเงาสสะท้อนความเป็นไปในสังคมปัจจุบันได้อย่างสมจริงที่สุด อันเป็นข้อเตือนใจและ
ข้อคิดสำหรับผู้อ่านทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาค้นคว้านวนิยายของ ว. วนิจนัยกุล อย่างละเอียดลึกซึ้งในด้านอื่น เช่น
วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครผู้ชาย, วิเคราะห์คุณสมบัติของตัวละครผู้หญิงด้านอื่น เพื่อจะ
ได้ทราบลักษณะเฉพาะของนวนิยายของนักประพันธ์ผู้นี้
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงของนักเขียนนวนิยายไทยร่วมสมัยคนอื่น ๆ อีก
เพื่อจะได้ทราบว่า นักเขียนนวนิยายไทยร่วมสมัยเหล่านั้น ได้สะท้อนชีวิตผู้หญิง ไทยในปัจจุบันไว้
อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ ทวีลาสุวรรณ. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2524.
- ✓ กระแสร์ มาลาการณ. มนุษย์กับวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2530.
กานดา ณ ถลาง. "พันธกรรมและสิ่งแวดล้อมอันมีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก," เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการศึกษาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ.
กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2511.
- ✓ กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
ฉัตติยา กรณสูต. นโยบายสังคม. โอเดียนสโตร์, 2526
- ✓ สะท้อนภาพสตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยเชม, 2526.
- ✓ เจตนา นาควัชร. "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี," ในวรรณไวทยาการ ฉบับวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- ✓ ชลธิรา ลัตยาวัฒนา. "อิทธิพลของนวนิยายต่อสังคม," โลกหนังสือ. 3(2) : 78-82; พฤศจิกายน 2522.
- ชัยนาถ นาคบุผา. โลกของวัยรุ่น. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2515.
- ดาราวัลย์ เกษทอง. "โลกในนวนิยายของ ว. วนิจฉัยกุล," ภาษาและหนังสือ. 16(1) : 71-82; เมษายน-กันยายน 2526.
- เดโช สวานานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2514.
- ✓ ดรีศิลป์ บุญจรร. นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500). กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, 2523.
- ต่วน ศรีนวล. "ปัญหาความประพฤติของเด็ก," ศูนย์ศึกษา. 7(4) : 30-39; เมษายน 2503.
- "นัดพบ ว. วนิจฉัยกุล," หญิงไทย. 14(317) : 38-42 ; ธันวาคม 2531.
- ✓ บวร ประพฤติดี. สตรีไทย บทบาทในการเป็นผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.
- ✓ บุญเต็ม ไพเราะ. สถานภาพและบทบาทของสตรีไทยในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

บุญยงค์ เกศเทศ. สถานการณ์ของสตรีไทยในวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ช่วง พ.ศ.

2325 - 2394 (รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 3). ปริญาพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. สถานการณ์และบทบาท. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

พจน์ อัยราชวงศ์. จริยศึกษาของสตรีไทยในสาขาสอนหญิงค้ำกลอน. วิทยานิพนธ์ อ.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

พทยา สายหู. กลไกของสังคม. พระนคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ภัสสร ลิมานนท์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับ

การสมรส. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

มหาดไทย, กระทรวง. รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529.

กรุงเทพฯ : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2530.

_____. รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2531.

กรุงเทพฯ : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2532.

รายงานการสัมมนาเรื่องแผนการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2528.

เรณู อรรถาเมศร์. โลกทัศน์ชาวล้านนาไทยจากวรรณกรรม. ปริญาพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

ละม้าย ครุฑตัด และคนอื่น ๆ. "อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาของเด็กที่ตำบลนาบา

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี." รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการ

ค้นคว้าเรื่องเด็ก. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2504.

ลำพรณ น่วมบุญลือ. สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายไทยในสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. คำบรรยายประกอบการสอนวิชาทฤษฎีบุคลิกภาพ. ณ ห้อง 325 ค.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

วารพินิจ. "วิจารณ์ตัวละครประเภทไร้เสน่ห์ในนวนิยายของ ว. วิจารณ์กุล." โลกหนังสือ.

6(8) : 66 - 69 ; พฤษภาคม 2526.

วาสนา ไอยวรัตน์. สิทธิและหน้าที่สตรีในวรรณกรรมของล้านสฤกฤทที่ว้ด้วยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

วิชาญ สว่างวงศ์. การวิเคราะห์ค่านิยมจากวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ (ช่วงรัชกาลที่ 1 -

รัชกาลที่ 3). ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2518.

วิภา กงกะนันท. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.

วินิตา ดิถียนต์. "ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายไทยในอดีตและปัจจุบัน," สองทศวรรษอักษรฯ
ศิลปากร. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

_____ . คลื่นกระทบฝั่ง. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษรการพิมพ์, 2526.

_____ . ทะเลแปร. กรุงเทพฯ : เอกศิลป์การพิมพ์, 2525.

_____ . ทางรัตติกาล. กรุงเทพฯ : เอกศิลป์การพิมพ์, 2524.

_____ . ทางไร้ดอกไม้. กรุงเทพฯ : เอกศิลป์การพิมพ์, 2526.

_____ . บ้านของหญิงนี้. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2525.

_____ . บ้านนุททล่น. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2528.

_____ . ปาก. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2530.

_____ . ปัญหานกแก้ว. กรุงเทพฯ : กมลการพิมพ์, 2528.

_____ . เพลงพรวม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2522.

_____ . ฟ้าต่ำ. กรุงเทพฯ : เอกศิลป์การพิมพ์, 2527.

_____ . มณีราว. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2531.

_____ . มาษา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2523.

_____ . แม่พลอยหญิง. กรุงเทพฯ : เอกศิลป์การพิมพ์, 2524.

_____ . ไร้เสน่ห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2521.

_____ . ละครคน. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2528.

_____ . เศรษฐีตีนเปล่า. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2526.

_____ . สงครามเงิน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2530.

_____ . อยู่ฟ้าเดียวกัน. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2529.

- สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์. "ค่านิยมของสตรีไทยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ", รายงานวิจัยโครงการศึกษาเรื่องสตรีไทย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการโครงการศึกษาสตรีไทย, 2523.
- สุจิตรา สุดเดี่ยวไกร. "นวนิยายกับสังคม", อักษรศาสตร์วิจารณ์. 5(6) : 40-45 ; ตุลาคม-พฤศจิกายน 2528.
- สุนัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- สุภัทรา สิงหลกะ. สิทธิสตรี : ประวัติและวิวัฒนาการของการเรียกร้องสิทธิสตรี. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2525.
- สุรีย์ สุวรรณภาค. บทบาทของสตรีในด้านสิทธิทางเพศ : ศึกษาจากนวนิยายไทย. ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา
- อารักษ์ คคะนท. วิเคราะห์ฐานะและบทบาทหญิงไทย : ศึกษาจากวรรณคดีไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2515. อัดสำเนา.
- Allport, G.W. Pattern and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1961.
- Cattell, Raymond B. Personality. New York : McGraw Hill, 1950.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจิรินทร์ ชื่อสกุล พันธุ์พานิช
เกิดวันที่ 19 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด การประปาหลวงบุรี ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 63/1610 ซอย 81 หมู่บ้านเคหะธานี เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
รหัสไปรษณีย์ 10240
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุมวัน
ถนนอังรีดูนังต์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2516 ม.ศ.5 แผนกศิลปะ โรงเรียนบางกะปิ
พ.ศ. 2520 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2533 กศ.ม. (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว. วนิชย์กุล

บทคัดย่อ

ของ

ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาธมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญานพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวละครผู้หญิงในนวนิยายจำนวน 18 เรื่อง ของ ว. วนิจัยกุล ในด้านบุคลิกภาพ สถานภาพและบทบาทรวมทั้งทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง การวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

บุคลิกภาพของตัวละครจำแนกตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ อีริค ฟรอมม์ (Erich Fromme) ออกเป็นสองประเภทได้แก่ บุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์ และบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบสร้างสรรค์มี 8 ตัวคือ เอมิกา, หลิว, แก้วใส, นิงค์, เอริน, แหวน, รตาและคุณนายลำไย

ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบไม่สร้างสรรค์มี 11 ตัวคือ นงราม, เมธนี, ภัทรินทร์, คล้ายเดือน, มุก, นิตะวัน, รอย, อีสตรี, ทัดติยา, บุษบงและคุณนายสมวงศ์

สถานภาพและบทบาทของตัวละครจำแนกออกได้เป็นสามประการได้แก่ สถานภาพและบทบาทในครอบครัว สถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ และ สถานภาพและบทบาทในสังคม

ตัวละครที่มีสถานภาพและบทบาทในครอบครัวได้แก่ ตัวละครที่เป็นลูกสาวที่ดี 3 ตัวคือเอมิกา, แก้วใสและนิงค์ ตัวละครที่เป็นลูกสาวที่ไม่ดี 4 ตัวคือ นงราม, นิตะวัน, มุกและอีสตรี ตัวละครที่เป็นภรรยาที่ดี 4 ตัว แหวน, คุณนายสมวงศ์, บุษบงและเอริน ตัวละครที่เป็นภรรยาที่ไม่ดี 5 ตัวคือ ภัทรินทร์, เมธนี, หลิว, ทัดติยาและรอย ตัวละครที่เป็นมารดาที่ดี 1 ตัวคือ คุณนายลำไย

ตัวละครที่มีสถานภาพและบทบาทในการประกอบอาชีพ มีทั้งตัวละครที่แสดงบทบาทในการประกอบอาชีพได้ดี 6 ตัวคือ เมธนี, ภัทรินทร์, หลิว, แก้วใส, เอรินและเอมิกา และตัวละครที่แสดงบทบาทในการประกอบอาชีพไม่ดี 1 ตัวคือบุษบง

ตัวละครที่มีสถานภาพและบทบาทในสังคม มีทั้งตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมได้ดี 3 ตัวคือ ภัทรินทร์, นิตะวัน, อีสตรี, รตา, แหวน, ทัดติยา, เอมิกาและบุษบง และตัวละครที่แสดงบทบาทในสังคมไม่มีดี 1 ตัวคือ นงราม

ทัศนะของผู้เขียนที่มีต่อผู้หญิง จำแนกออกได้เป็น 3 ประการได้แก่ ทัศนะที่มีต่อการศึกษา ทัศนะที่มีต่อชีวิตสมรสและทัศนะที่มีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

ทัศนะด้านการศึกษานั้นผู้เขียนเห็นว่าผู้หญิงควรศึกษาหาความรู้ให้มากที่สุดเท่าที่

สามารถจะกระทำได้เพื่อนำความรู้นั้นมาประกอบอาชีพและเลี้ยงตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ในเรื่องชีวิตสมรสนั้น ผู้เขียนเห็นว่าคู่สมรสควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความสอดคล้องทั้งในเรื่องพื้นเพ อุบิถัยใจคอและการศึกษา ส่วนการดำเนินชีวิตในสังคมนั้นผู้เขียนเห็นว่า ผู้หญิงควรมีจุดหมายในการดำเนินชีวิต ควรใช้ชีวิตให้มีคุณค่า ให้มีความหมาย ไม่ควรใช้ชีวิตอย่างไร้สาระ

An Analysis of The Female Characters in W. Winitchaikul's Novels

An Abstract

By

Srichan Panpanich

**Presented in partial fulfilment of the requirments for the
Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University**

March 1991

The purpose of this study was to analyse the personality of female characters in eighteen of W. Winitchaikul's novels. The emphasis of the study was upon their personality, status and role including the author's attitude towards women in general. The results of the study were as follow:

According to Erich Fromm's theory of personality, the character's personality was shown in two categories: creative personality and non-creative personality.

The nineteen characters in the novels, only eight characters with creative personality were Emika, Liew, Keowsai, Pink, Erin, Waen, Rata and Madame Lamyai had creative personality; while the eleven characters with non-creative personality were Nongram, Methanee, Patrarini, Khaiduen, Mook, Phitawan, Roy, Isatree, Tatiya, Boosabong and Madam Somwong.

The characters' status and role were presented in three categories: status and role in their family, those in their professions and those in the society.

The characters that played their roles as good daughters in their family were Emika, Kaewsai and Pink while Nongram, Phitawan, Mook and Isatree played the roles of unobedient daughters. Waen, Madam Somwong, Boosabong and Erin were good wives while Phatarin, Methinee, Liew, Thatiya and Roy were less good. There was one character, Madam Lamyai, who played the role of a perfect mother.

All characters took both good and bad professions in their roles. These were six taking good professions: Methinee, Phatarin, Liew, Keowsai, Erin and Emika and there was only one who took bad profession, it was Boosabong.

In the same way, the character took their parts in both good and bad society. Those existing in the good society were Phatarin, Phitawan, Isatree, Rata, Waen, Tatiya, Emika and Boosabong. There was the only one who did not adjust herself to the society; it was Nongram.

The author's attitude towards women in general were mentioned in three ways: the attitude towards women's education, marital life and social life.

For women's education, the author pointed out that women should involve as much as possible in higher education so that they would get good job and lead their own life happily without having

to depend on others. The author's point of view about women's marital life was that they should think over about the suitability of the couple's behavior, family status and education. As for the women's social life, the author stated that women should set up their aim in life and lead their lives worthily. They should not carry on day by day without hope.